

(เอกสารหมายเลข 3 ประกอบการรายงานการพัฒนาหลักสูตร)

รายงานการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ สาระพระพุทธศาสนา
โดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

โดย

นายจำเนียร โปสาวัง

ตำแหน่งครู วิทยฐานะครูชำนาญการพิเศษ

โรงเรียนโสภากำมวิทยา อำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

กระทรวงศึกษาธิการ

ชื่อเรื่อง รายงานการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้สาระพระพุทธศาสนา โดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

ผู้วิจัย นายจำเนียร โปสาวัง

ผู้เชี่ยวชาญ 1. ผศ.ดร.สมชาย วรภิเษมสกุล

2. ผศ.ดร.ชาติชาย ม่วงปฐุม

3. ดร.รสรินทร์ อะปะหัง

4. ดร.อรุณรัตน์ บำรุงจิต

5. ดร.พระราชรัตนลงกรณ์

ปีการศึกษา 2556

บทคัดย่อ

ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้สาระพระพุทธศาสนาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนโสภากามวิทยาซึ่งผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้น โดยทำเป็นบทเรียนสำเร็จรูป จำนวน 9 เรื่อง โดยมีวัตถุประสงค์ของการวิจัยคือ 1) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระพระพุทธศาสนาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ก่อนและหลังเรียนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูป 2) เพื่อวิเคราะห์หาประสิทธิภาพของบทเรียนสำเร็จรูป ซึ่งอยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 3) เพื่อเปรียบเทียบความสนใจต่อการเรียนรู้สาระพระพุทธศาสนา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ก่อนและหลังเรียนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูป ประชากรและกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนโสภากามวิทยา อำเภอเชกา จังหวัดบึงกาฬ ปีการศึกษา 2556 จำนวน 60 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบไปด้วย 1) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ก่อนและหลังเรียน 2) แบบวัดเจตคติต่อการเรียนสาระพระพุทธศาสนา 3) บทเรียนสำเร็จรูป จำนวน 9 เล่ม 4) แผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 9 แผน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) การทดสอบค่าที่แบบไม่อิสระ (t-test Dependent Sample)

สรุปผลการวิจัย คือ

1.ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระพระพุทธศาสนาโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

2.ประสิทธิภาพของบทเรียนสำเร็จรูปโดยรวมทั้ง 9 เล่ม มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 88.02/82.54 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด

3.ความสนใจต่อการเรียนรู้สาระพระพุทธศาสนา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อการใช้บทเรียนสำเร็จรูป มีค่าเฉลี่ยหลังเรียนเท่ากับ 3.65 สูงกว่าก่อนเรียน

กิตติกรรมประกาศ

รายงานการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้สาระพระพุทธศาสนาโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปของชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จัดทำขึ้นเพื่อรายงานการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ และการหาประสิทธิภาพของบทเรียนสำเร็จรูป ซึ่งใช้เป็นสื่อในการจัดการเรียนการสอนสาระการเรียนรู้พระพุทธศาสนา ทั้งเพื่อจะพัฒนารูปแบบการเรียนรู้ให้หลากหลาย สนองต่อความต้องการของผู้เรียนสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 มาตรา 24 ข้อที่ 1, 2, 3, 4, 5, 6 และเป้าหมายของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีพุทธศักราช 2551 ที่ต้องการให้ผู้เรียนเป็นคนดี เป็นคนเก่ง และดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข

ขอขอบคุณ รศ.ดร.สมชาย วรกีเกษมสกุล ผศ.ดร.ชาติชาย ม่วงปฐม ดร.รสรินทร์ อะปะหัง ดร.อรุณรัตน์ บำรุงจิตร และ ดร.พระราชรัตนลงกรณ์ ที่ให้ความอนุเคราะห์ตรวจสอบเครื่องมือและตรวจสอบความถูกต้องจึงขอขอบคุณมา ณ ที่นี้ด้วย

คุณค่าและประโยชน์จาก งานวิจัยเรื่องนี้ เป็นการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ และการหาประสิทธิภาพบทเรียนสำเร็จรูป จะนำไปสู่การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ นั่นคือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงขึ้น มีความสนใจต่อการเรียนเพิ่มขึ้น และสนองต่อความแตกต่างระหว่างบุคคลตลอดจนสร้างจริยธรรมความซื่อสัตย์สุจริตให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนได้อีกรูปแบบหนึ่ง ผู้รายงาน จึงหวังเป็นอย่างยิ่งว่าบทเรียนสำเร็จรูปชุดนี้จะเป็นดอกไม้ดอกหนึ่งในการสร้างคุณูปการให้แก่ครู นักเรียน และผู้สนใจนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนต่อไป

นายจำเนียร โปสาวัง

สารบัญ

บทที่	หน้าที่
บทคัดย่อ.....	ก
กิตติกรรมประกาศ.....	ข
สารบัญ.....	ค
สารบัญตาราง.....	จ
สารบัญภาพประกอบ.....	ฉ
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
สมมติฐาน.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
ประโยชน์ที่ได้รับ.....	6
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	7
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนสาระ	
การเรียนรู้พระพุทธศาสนา.....	7
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับบทเรียนสำเร็จรูป.....	13
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	22
3 วิธีดำเนินการ.....	34
ประชากรกลุ่มตัวอย่าง.....	34
เครื่องมือที่ใช้ในการรายงาน.....	34
การสร้างและทดลองใช้เครื่องมือ.....	35
รูปแบบการทดลองการเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล.....	41
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	42

สารบัญ (ต่อ)

4 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	47
เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระพระพุทธศาสนา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ก่อนและหลังเรียน โดยใช้บทเรียนสำเร็จรูป.....	47
การหาประสิทธิภาพของบทเรียนสำเร็จรูปอยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 ...	52
เพื่อเปรียบเทียบความสนใจต่อการเรียนรู้สาระพระพุทธศาสนา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ก่อนและหลังเรียน โดยใช้บทเรียนสำเร็จรูป.....	62
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	63
วัตถุประสงค์ของการ วิจัย.....	63
สมมติฐาน การวิจัย.....	63
สรุปผลการ วิจัย.....	63
การอภิปรายผล.....	64
ข้อเสนอแนะ.....	66
บรรณานุกรม	67
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ และที่ปรึกษาการทำรายงาน.....	72
ภาคผนวก ข ค่า (IOC) คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบความสอดคล้องของบทเรียนสำเร็จรูป.....	74
ภาคผนวก ค ค่าความยากง่ายและอำนาจจำแนก ของแบบทดสอบในบทเรียนสำเร็จรูป.....	78
ภาคผนวก ง ประสิทธิภาพบทเรียนสำเร็จรูป.....	84
ภาคผนวก จ ค่าความเชื่อมั่นแบบทดสอบในบทเรียนสำเร็จรูป.....	121
ภาคผนวก ฉ แผนการจัดการเรียนรู้.....	126
ภาคผนวก ช แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์.....	327
ภาคผนวก ซ ประวัติผู้รายงาน.....	337

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้าที่
1	การกำหนดสัดส่วนคะแนน สาระการเรียนรู้พระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนโสภากามวิทยา ปีการศึกษา 2549.....	3
2	ตารางการดำเนินงานการหาประสิทธิภาพบทเรียนสำเร็จรูป.....	33
3-40	การหาประสิทธิภาพของบทเรียนสำเร็จรูปเล่มที่ 1-9	39
41-59	ความยากง่ายและค่าอำนาจจำแนกของบทเรียนสำเร็จรูปเล่มที่ 1-9..	79
60-78	ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบบทเรียนสำเร็จรูป เล่มที่ 1-9.....	90
79-97	ประสิทธิภาพบทเรียนสำเร็จรูปเล่มที่ 1-9.....	98
98	ค่า (IOC) คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ ความสอดคล้องของบทเรียนสำเร็จรูป.....	196

สารบัญภาพประกอบ

ภาพประกอบที่	หน้าที่	
1	บทเรียนสำเร็จรูปแบบเส้นตรง.....	17
2	บทเรียนสำเร็จรูปแบบสาขา.....	18

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สังคมไทยในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงในหลายๆ ด้าน ซึ่งเป็นผลสืบเนื่องมาจาก กระแสการเปลี่ยนแปลงของโลกในยุคโลกาภิวัตน์ที่ได้แพร่กระจายอย่างรวดเร็ว ทำให้เกิด ปัญหาที่ตามมา คือ สังคมไม่สามารถพัฒนาคนให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ดังนั้นสิ่งที่ จำเป็นอย่างยิ่งคือ การพัฒนา “คน” ให้มีความสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างมีความสุขมีคุณภาพ ชีวิตที่ดี ควบคู่ไปกับการพัฒนาประเทศ และการที่จะพัฒนาคนให้มีคุณภาพนั้นจะต้องได้รับการ ศึกษาที่มีประสิทธิภาพ ดังที่พระธรรมปิฎก (2542: 32) ได้กล่าวว่า ชีวิต ที่ประเสริฐเกิดจาก การศึกษา การศึกษาจึงไม่ใช่การใช้ชีวิตระยะหนึ่งในโรงเรียนเท่านั้น แต่เป็นปัจจัยใน การดำรงชีวิตที่ทุกคนต้องแสวงหาอยู่ตลอดเวลา ดังนั้นรูปแบบการดำเนินชีวิตที่ได้รับการศึกษา จึงเป็นชีวิตที่มีคุณค่า ทั้งนี้เพราะคนเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดต่อการพัฒนาทุกๆ ด้าน จะเห็นได้ จากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (2555 - 2559) ได้นำเอาแนวคิดปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมาเป็นแนวทางในการพัฒนา คือ การพัฒนา แบบองค์รวม ยึดคนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา เป็นสังคมแห่งภูมิปัญญา และการเรียนรู้ สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ที่มุ่งให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วย ตนเอง แสวงหาความรู้ได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตจัดกระบวนการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับ ความสนใจและความถนัดของผู้เรียน ปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมให้เป็นคนที่สมบูรณ์ (กรมวิชาการ. 2542: 1) คือ มีคุณลักษณะมองไกล คิดไกล ใฝ่ดี (คณะกรรมการการศึกษา แห่งชาติ. 2539: 13) การปฏิรูปการศึกษาตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 นั้นสาระการเรียนรู้พระพุทธศาสนา เป็นวิชาหนึ่งที่มีความสำคัญในการปลูกฝัง คุณธรรม จริยธรรมให้เป็นคนที่สมบูรณ์ โดยเฉพาะทางด้านจิตใจ เพราะเป็นแหล่งคำสอนคุณธรรม จริยธรรมของประชากรเกือบทั้งหมดของประเทศ และพระพุทธศาสนาเป็นสถาบันหลักสำคัญ ของชาติไทยมีอิทธิพลต่อวิถีชีวิตของสังคมไทย ทำให้สังคมร่มเย็นสงบสุข (กองวิจัยการศึกษา. 2542: 1) พระเทพกวี (ป.อ.ปยุตฺโต) ได้เขียนไว้ในหนังสือ “ทำไมคนไทยจึงเรียน พระพุทธศาสนา” ว่าในทางการศึกษานั้น เมื่อมองโดยภาพรวมพระพุทธศาสนาถูกจัดเป็นวิชา ลำดับเรียนรู้โดย

สถานะหลัก 2 อย่างเป็นทางการในฐานะเป็นระบบจริยธรรมสำหรับประชาชนส่วนใหญ่ หรือเป็นแหล่งคำสอนจริยธรรมของประชากรแทบทั้งหมดของประเทศ และในฐานะเป็นส่วนประกอบสำคัญของวัฒนธรรมไทย ทั้งในด้านวัตถุธรรมและในด้านนามธรรมซึ่งมีอิทธิพลครอบคลุมมากที่สุดอย่างหนึ่งในวิถีชีวิตของสังคมไทย (กรมวิชาการ. 2535: 1) จากรายงานวิจัยของนิมิต มั่งมีทรัพย์ (2554: 1) ได้ศึกษาความรู้และทัศนคติของเยาวชนที่มีต่อพระพุทธศาสนาในยุคโลกาภิวัตน์ พบว่า ความรู้และทัศนคติตามหลักการทางพุทธศาสนาอยู่ในระดับร้อยละ 47 ไม่น่าพอใจ พฤติกรรมของพ่อแม่ในการปลูกฝังคุณธรรมบุตรหลานในครอบครัวเป็นอุปสรรคต่อการเรียนรู้และความเข้าใจของเยาวชน ส่วนปัจจัยในการจัดการเรียนการสอนของครูนั้นมี คือ ครูขาดความรู้ความเข้าใจที่ชัดเจนในเรื่องการสอนวิชาพระพุทธศาสนาซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวัชรีย์ สำเภากล (2537: 96-97) ว่าการสอนพระพุทธศาสนาไม่สำเร็จ คือครูผู้สอนขาดความรู้ ความเข้าใจในวิชาพระพุทธศาสนาและวิธีการ ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ เนื้อหา ครูขาดทักษะในการใช้สื่อการสอน และพนม พงษ์ไพบูลย์ (2540: 111) กล่าวว่า การเรียนรู้ในรายวิชาพระพุทธศาสนาไม่ได้อยู่ที่ผู้เรียนได้เนื้อหาสาระมากหรือน้อย แต่อยู่ที่ผู้เรียนได้เรียนรู้อะไร คิดอย่างไร เชื่ออย่างไร และจะปฏิบัติตนอย่างไร และเสฐียรพงษ์ วรรณปก (2538: 15) ได้แสดงความคิดเห็นว่าการเรียนการสอนสาระการเรียนรู้พระพุทธศาสนาไม่ประสบผลสำเร็จอาจเนื่องมาจาก

1. ครูมองว่าพระพุทธศาสนาเป็นสิ่งที่สอนยาก น่าเบื่อ
2. ครูไม่เข้าใจพระพุทธศาสนาดีพอตีประเด็นไม่แตกจับภาพรวมไม่ได้
3. ครูมักสอนด้วยการบรรยาย เล่าให้ฟัง นักเรียนรับรู้อย่างเลื่อนลอยรู้สึกห่างไกลตัว

จากปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนาไม่บรรลุวัตถุประสงค์ (กองวิจัยการศึกษา. 2542: 6) เพราะครูผู้สอนส่วนใหญ่ใช้วิธีการสอนแบบบรรยาย สอนตามตำราเรียน ใช้สื่อและอุปกรณ์น้อย การสอนมุ่งเน้นความจำมากกว่าการนำไปปฏิบัติขาดความรู้ความเข้าใจในเทคนิคการสอนที่เร้าใจ (ปราณี สมสกุล. 2544: ภาคผนวก) ผู้สอนไม่มีความรู้ลึกซึ้ง สอนโดยความไม่สมัครใจบุคลิกภาพไม่เหมาะสมไม่เป็นแบบอย่างที่ดี (กรมวิชาการ, 2535: 20) ไม่ส่งเสริมการพัฒนาในทุกด้านของนักเรียน

จากการรายงานผลการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สาระพระพุทธศาสนาปีการศึกษา 2555 ซึ่งได้กำหนดสัดส่วนคะแนนและคะแนนของนักเรียนที่ทำได้การกำหนดสัดส่วนคะแนนสาระการเรียนรู้พระพุทธศาสนาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 (ฝ่ายวิชาการโรงเรียนโสภณวิทย์วิทยา. 2555: 15) ดังนี้ หน่วยที่ 1 พระพุทธ มีสาระการเรียนรู้ คือ ประวัติและความสำคัญของพระพุทธศาสนา พุทธประวัติ ชาดก วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา กำหนดสัดส่วนคะแนนเป็น 33 คะแนน นักเรียนทำได้ 8 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 24.42 หน่วยที่ 2 พระธรรม มีสาระการเรียนรู้ คือ อริสัจ 4 ธรรมคุณ 6 การบริหารจัดการ การเจริญปัญญา คำศัพท์ทาง

พระพุทธศาสนา พระไตรปิฎก พุทธศาสนสุภาสิต กำหนดสัดส่วนคะแนนเป็น 34 คะแนน นักเรียนทำได้ 15 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 44.11 หน่วยที่ 3 พระสงฆ์ มีสาระการเรียนรู้คือ พุทธสาวกสาวิกา ชาวพุทธตัวอย่าง หน้าทีชาวพุทธ ศาสนาพิธี มารยาทชาวพุทธ สัมมนา พระพุทธศาสนา คะแนนเต็มทั้งหมด 33 คะแนน นักเรียนทำได้ 9 คะแนนคิดเป็นร้อยละ 27.27 จะเห็นได้ว่า หน่วยที่ 1 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าทุกหน่วยการเรียนรู้ จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ในฐานะที่ผู้รายงานเป็นครูที่รับผิดชอบการจัดกิจกรรม การเรียนรู้ในกลุ่มสาระพระพุทธศาสนา จึงเห็นว่าสิ่งที่จะช่วยแก้ปัญหาในเรื่องนี้ได้คือ การนำ รูปแบบเทคนิควิธีการการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายมาใช้ อาจจะประกอบไปด้วย เพลง เกม บทเรียนสำเร็จรูป ทั้งนี้เพื่อให้นักเรียนเกิดความสุขสนุกสนานในการเรียน สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ดังนั้นเพื่อแก้ปัญหาดังกล่าว ผู้รายงานจึงได้จัดทำ นวัตกรรม คือ บทเรียนสำเร็จรูป สาระพระพุทธศาสนาสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 9 เล่ม โดยเลือกสาระที่มีปัญหาที่นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ เพื่อใช้เป็นสื่อ ประกอบ การเรียนให้กับนักเรียน ทั้งนี้เพราะบทเรียนสำเร็จรูปเป็นสื่อการเรียนรู้ที่นักเรียน สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง ศึกษาที่ละขั้นตอน จากง่ายไปหายาก มีการเสริมแรง และสร้าง แรงจูงใจ ได้เป็นอย่างดี สามารถตรวจคำตอบได้ทันทีเมื่อศึกษาจบสอดคล้องกับหลักการของ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ข้อที่ 3 ที่ว่า ส่งเสริมให้ผู้เรียน ได้พัฒนาและเรียนรู้ได้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต โดยถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญ ที่สุด สามารถพัฒนาตามธรรมชาติ และตามศักยภาพ และจุดหมายข้อที่ 2 มีความคิด สร้างสรรค์ ใฝ่รู้ใฝ่เรียน รักการอ่าน รักการเขียนและรักการค้นคว้า ตลอดจน ทฤษฎี การเรียนรู้ทางการศึกษาของเป็นอย่างดี ตอบสนอง ต่อความแตกต่างระหว่างบุคคลสามารถ เรียนรู้ได้ที่ทุกเวลา ไม่มีข้อจำกัด ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้นในฐานะเป็นผู้จัดทำหวังเป็น อย่างยิ่งว่า บทเรียนสำเร็จรูปที่มีประสิทธิภาพนี้จะเป็นนวัตกรรมที่ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทาง การเรียนสาระพระพุทธศาสนาสูงขึ้น และพัฒนากระบวนการเรียนรู้ที่จะทำให้ผู้เรียนเป็นคนดี คนเก่งและสามารถใช้ชีวิตร่วมกับผู้อื่นได้อย่างเป็นสุขต่อไป

คำถามวิจัย

- 1.บทเรียนสำเร็จรูปสามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระพระพุทธศาสนา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ได้หรือไม่
- 2.ประสิทธิภาพของ บทเรียนสำเร็จรูป ควรมีประสิทธิภาพในระดับใด
- 3.ความสนใจต่อการเรียนรู้สาระพระพุทธศาสนาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ใช้บทเรียนสำเร็จรูปอยู่ในระดับใด

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระพระพุทธศาสนาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ก่อนและหลังเรียนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูป
2. เพื่อวิเคราะห์หาประสิทธิภาพของบทเรียนสำเร็จรูป ซึ่งอยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน 80/80
3. เพื่อเปรียบเทียบความสนใจต่อการเรียนรู้สาระพระพุทธศาสนา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ก่อนและหลังเรียนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูป

สมมติฐานการวิจัย

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระพระพุทธศาสนาโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน
2. บทเรียนสำเร็จรูปมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80
3. ความสนใจต่อการเรียนรู้สาระพระพุทธศาสนา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อการใช้บทเรียนสำเร็จรูป หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากร ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนโสภากำมวิทยา อำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ

2. กลุ่มตัวอย่าง ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนโสภากำมวิทยา อำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ ปีการศึกษา 2556 จำนวน 60 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

3. ระยะเวลา ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย คือ ปีการศึกษา 2556 รวม 18 ชั่วโมง

4. เนื้อหาที่ใช้ เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย คือ สาระการเรียนรู้พระพุทธศาสนา รหัสวิชา ส 22101 ตามคู่มือหลักสูตรการจัดสาระการเรียนรู้พระพุทธศาสนา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมตามหลักสูตรแกนการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

4.ตัวแปร

4.1 ตัวแปรต้น คือ การเรียนรู้โดยใช้บทเรียนสำเร็จรูป

4.2 ตัวแปรตาม

4.2.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระการเรียนรู้พระพุทธศาสนา

4.2.2 ประสิทธิภาพบทเรียนสำเร็จรูป

4.2.3 ความสนใจต่อการเรียนรู้ ที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้
บทเรียนสำเร็จรูป

นิยามศัพท์เฉพาะ

1.บทเรียนสำเร็จรูป หมายถึง สื่อการสอนที่ช่วยทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้จาก
ง่ายไปหายากทีละขั้นตอน นักเรียนสามารถเรียนได้ด้วยตนเองทุกที่ทุกเวลา ตอบสนองความ
ตกต่างระหว่างบุคคล ส่งเสริมการเป็นผู้ใฝ่รู้ใฝ่เรียน

2.ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ผลที่เกิดจากนักเรียนเรียนโดยใช้บทเรียน
สำเร็จรูปซึ่งเป็นผลสัมฤทธิ์จะครอบคลุมทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านพุทธิพิสัย ด้านจิตพิสัย และด้าน
ทักษะพิสัย แต่ในการวิจัย ครั้งนี้จะศึกษาเฉพาะผลสัมฤทธิ์ด้านพุทธิพิสัย โดยวัดจากคะแนน
ก่อนเรียนและหลังเรียน

3.ประสิทธิภาพของบทเรียนสำเร็จรูป 80/80 หมายถึง ประสิทธิภาพของ
บทเรียนสำเร็จรูปสาระพระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยที่

80 ตัวแรก หมายถึง ค่าเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละของจำนวนคำตอบที่นักเรียนตอบ
ถูกจากการทำแบบฝึกหัดระหว่างเรียน

80 ตัวหลัง หมายถึง ค่าเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละของจำนวนคำตอบที่นักเรียนตอบ
ถูกจากการทำแบบทดสอบหลังเรียน

4.ความสนใจต่อการเรียนรู้สาระพระพุทธศาสนา หมายถึง การแสดงออกถึง
ความกระตือรือร้นที่จะเข้าร่วมในการประกอบกิจกรรม หรือเรื่องราวในสาระพระพุทธศาสนา
รู้จักการเอาใจใส่ มองเห็นความสำคัญมีการรับรู้และการตอบสนองต่อการรับรู้ แล้วยอมรับใน
คุณค่าของสิ่งที่ตนได้รับรู้ในที่สุด

ประโยชน์ที่ได้รับ

สำหรับนักเรียน

1. เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูป
2. เพื่อฝึกการปฏิบัติกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาให้กับนักเรียน
3. นักเรียนสามารถนำบทเรียนสำเร็จรูปไปศึกษาด้วยตนเอง หรือนอกเวลาเรียน เป็นการศึกษาศึกษาโดยการค้นพบด้วยตนเอง
4. นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นและมีความสนใจต่อการเรียนพระพุทธศาสนามากขึ้น
5. นักเรียนได้ฝึกคุณธรรมที่จำเป็นสำหรับคนไทยคือ ความซื่อสัตย์สุจริตความรับผิดชอบ ความสนใจใฝ่เรียนใฝ่รู้ได้เป็นอย่างดี

สำหรับครู

1. เป็นแนวทางในการปรับปรุงการเรียนการสอนพระพุทธศาสนา
2. เป็นแนวทางในการผลิตสื่อสำหรับวิชาพระพุทธศาสนาและวิชาอื่นๆ
3. เป็นการนำนวัตกรรมทางการศึกษามาใช้ปรับปรุง และพัฒนาสื่อการเรียนการสอนเป็นการพัฒนายกระดับมาตรฐานการศึกษาของชาติ

บทสรุป

บทเรียนสำเร็จรูปหรือบทเรียนโปรแกรม ที่สร้างขึ้นเป็นนวัตกรรมหนึ่งที่ต้องการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเอง จะเรียนได้เร็ว หรือช้าขึ้นอยู่กับความสามารถแต่ละบุคคล ผู้เรียนต้องปฏิบัติตามคำแนะนำของบทเรียนอย่างเคร่งครัด และด้วยความซื่อสัตย์ สำหรับการนำเสนอเนื้อหาจะอยู่ในกรอบ หรือเฟรมที่บรรจุเนื้อหาที่ละน้อย มีคำถามและเฉลยคำตอบให้ทราบผลทันที เนื้อหาจะถูกแบ่งออกเป็นส่วนย่อยและเป็นขั้นๆ จากง่ายไปสู่ยาก โดยนำเอาพื้นฐานแนวคิด ทฤษฎีเชื่อมโยงของธอร์นไคค์ (S-R Bond Theory) และทฤษฎีเงื่อนไขของสกินเนอร์ (B.F. Skinner) เป็นแนวทางในการสร้างบทเรียนสำเร็จรูป ดังนั้น การเรียนรู้ในสาระพระพุทธศาสนา จึงเห็นว่าสิ่งที่จะช่วยแก้ปัญหาในเรื่องนี้ได้คือ การนำรูปแบบเทคนิควิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายมาใช้ อาจจะประกอบไปด้วย เพลง เกม บทเรียนสำเร็จรูป ทั้งนี้เพื่อทำให้นักเรียนเกิดความสนุกสนานในการเรียนสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนดังนั้นเพื่อแก้ปัญหาดังกล่าวผู้รายงานจึงได้จัดทำนวัตกรรม คือ บทเรียนสำเร็จรูปสาระพระพุทธศาสนาสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 9 เล่ม โดยเลือกสาระที่มีปัญหาที่นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ เพื่อใช้เป็นสื่อประกอบ การเรียนให้กับนักเรียน

ทั้งนี้เพราะบทเรียนสำเร็จรูปเป็นสื่อการเรียนที่นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง ศึกษาที่
ละขั้นตอน จากง่ายไปหายาก มีการเสริมแรง และสร้างแรงจูงใจ ได้เป็นอย่างดี สามารถตรวจ
คำตอบได้ทันทีเมื่อศึกษาจบ สอดคล้องกับหลักการของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้น
พื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ข้อที่ 3 ที่ว่า ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาและเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง
อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต โดยถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด สามารถพัฒนาตามธรรมชาติ
และตามศักยภาพ และจุดหมายข้อที่ 2 มีความคิดสร้างสรรค์ ใฝ่รู้ใฝ่เรียน รักการอ่าน รักการ
เขียนและรักการค้นคว้า ตลอดจน ทฤษฎีการเรียนรู้ทางการศึกษาของเป็นอย่างดี ตอบสนอง
ต่อความแตกต่างระหว่างบุคคลสามารถเรียนรู้ได้ตลอดเวลาไม่มีข้อจำกัด ด้วยเหตุผลดังกล่าว
ข้างต้นในฐานะเป็นผู้จัดทำหวังเป็นอย่างยิ่งว่า บทเรียนสำเร็จรูปที่มีประสิทธิภาพนี้จะเป็น
นวัตกรรมที่ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระพระพุทธศาสนาสูงขึ้น และพัฒนากระบวนการ
เรียนรู้ที่จะทำให้ผู้เรียนเป็นคนดี คนเก่งและสามารถใช้ชีวิตร่วมกับผู้อื่นได้อย่างเป็นสุขต่อไป

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ในการวิจัยรายงานการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้สาระพระพุทธศาสนา โดยใช้บทเรียนสำเร็จรูป ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ครั้งนี้ เพื่อให้เห็นความสอดคล้องต่อเนื่องชัดเจน ผู้วิจัยได้นำเสนอสาระสำคัญ ซึ่งมีลำดับขั้นตอนการศึกษาดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระพระพุทธศาสนาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ก่อนและหลังเรียนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูป
2. เพื่อวิเคราะห์หาประสิทธิภาพของบทเรียนสำเร็จรูป ซึ่งอยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน 80/80
3. เพื่อเปรียบเทียบความสนใจต่อการเรียนรู้สาระพระพุทธศาสนา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ก่อนและหลังเรียนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูป

สมมติฐานของการวิจัย

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระพระพุทธศาสนาโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน
2. บทเรียนสำเร็จรูปมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80
3. ความสนใจต่อการเรียนรู้สาระพระพุทธศาสนา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อการใช้บทเรียนสำเร็จรูป หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

สรุปผลการวิจัย

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระพระพุทธศาสนาโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน
2. ประสิทธิภาพของบทเรียนสำเร็จรูปโดยรวมทั้ง 9 เล่ม มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 88.02/82.54 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด
3. ความสนใจต่อการเรียนรู้สาระพระพุทธศาสนา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อการใช้บทเรียนสำเร็จรูป มีค่าเฉลี่ยหลังเรียนเท่ากับ 3.65 สูงกว่าก่อนเรียน

การอภิปรายผล

รายงานการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ สาระพระพุทธศาสนาโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูป
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีประเด็นที่ควรนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1.จากการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระพระพุทธศาสนาโดยใช้บทเรียน
สำเร็จรูปของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน เนื่องจากบทเรียน
สำเร็จรูปเป็นสื่อการสอนที่นักเรียนได้เห็นภาพ ลงมือปฏิบัติและตรวจสอบผลได้ทันทีสอดคล้อง
กับแนวคิดทางการศึกษาตามปรัชญาพัฒนาการนิยม (Progressivism) ที่ให้ความสำคัญแก่
ผู้เรียน ในการลงมือกระทำ เพื่อการเรียนรู้ (Learning by doing) ตามแนวคิดของจอห์น ดิวอี้
(John Dewey) สอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้แบบเชื่อมโยงบูรณเนอร์ (Bruner) และทฤษฎี
การเรียนรู้แบบมีเงื่อนไข ของสกินเนอร์ (Skinner) กับงานวิจัยของ ญัฐ จันแยม (2550:
บทคัดย่อ) ได้เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปี
ที่ 2 โดยใช้บทเรียนโปรแกรมชนิดเส้นตรงกับการสอนปกติผลปรากฏว่าผลสัมฤทธิ์ทางการ
เรียนทั้งสองกลุ่มแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับ เบญจมา
ทองเต็ม (2552: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของ
กลุ่มที่เรียนจากบทเรียนโปรแกรมกับกลุ่มที่เรียนจากการสอนตามปกติผลปรากฏว่าผลสัมฤทธิ์
ทางการเรียนของนักเรียนทั้งสองกลุ่มแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ
จตุรวิวัฒน์ นิลกานนท์.เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนวิชาคณิตศาสตร์
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เรื่องระบบเชิงเส้นระหว่างกลุ่มที่ใช้บทเรียนโปรแกรมกับเอกสารแนะแนว
ทางการเรียนจากครู

2.จากการที่บทเรียนสำเร็จรูปสาระพระพุทธศาสนา ส 30202 ทั้ง 9 เล่มมี
ประสิทธิภาพ โดยรวม 9 เล่ม มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 88.02/82.54 ซึ่งมีประสิทธิภาพเกินกว่า
เกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด 80/80 ทั้งนี้เพราะ ประสิทธิภาพของแบบฝึกหัด และประสิทธิภาพ
ของแบบทดสอบหลังเรียนเป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้ สอดคล้องกับผลงานวิจัยและ
พัฒนา สมุทรสาคร (2538: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของ
นักเรียนจากบทเรียนโปรแกรมการ์ตูนประกอบเสียง กับนักเรียนที่เรียนตามปกติ พบว่า
นักเรียนที่เรียนด้วยบทเรียนโปรแกรมการ์ตูนประกอบเสียง มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่า
นักเรียนที่เรียนตามปกติ น่าจะเป็นผลมาจาก

2.1 เป็นการเรียนรู้ที่ดำเนินไปตามขั้นตอนเนื้อหาในบทเรียนเป็นลำดับ จากง่ายไปหายากเป็นกรอบ (Frame) ผู้เรียนเรียนจากกรอบแรกไปจนถึงกรอบสุดท้าย จะข้ามกรอบใดกรอบหนึ่งไม่ได้ เพราะความรู้กรอบแรกเป็นพื้นฐานของกรอบต่อไป การเรียนรู้จะมีการตอบคำถามและสามารถตรวจสอบความถูกต้องในหน่วยถัดไปได้ทันที ซึ่งทำให้ผู้เรียนมีกำลังใจในการเรียนรู้ และถ้าตอบผิดก็สามารถกลับไปอ่านบททวนได้ ผู้เรียนทุกคนได้เรียนเหมือนกันแต่ใช้เวลาไม่เท่ากัน ขึ้นอยู่กับความสามารถและสติปัญญาของผู้เรียนสอดคล้องกับปรัชญาการศึกษาลัทธิปฏิบัติการณ์นิยม (Pragmatism) ของ จอห์น ดิวอี้ ที่ถือว่าการเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อผู้เรียนได้ลงมือกระทำเอง (Learning by Doing) นอกจากนั้นหลักการสอนโดยวิธีค้นพบของ บรุนเนอร์ (Bruner); อ้างถึงใน อรรถชัย มูลคำ และคณะ, 2552: 28) ที่อ้างว่า การสอนที่ผู้เรียนได้เรียนรู้ โดยการค้นพบเป็นการสอนที่มีประสิทธิภาพเพราะจะเป็นการ

1. เพิ่มพูนสติปัญญาของนักเรียน เพราะนักเรียนหาทางแก้ปัญหาและค้นพบสิ่งที่ต้องการจะเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง ทำให้การเรียนรู้มีความหมายมากยิ่งขึ้น

2. ช่วยให้ความจำได้ดีกว่าการเรียนโดยวิธีอื่น

3. เกิดการนำความรู้ไปถ่ายโยงได้ดีกว่าวิธีอื่น

4. ช่วยให้นักเรียนอยากเรียนรู้อีกมากขึ้น

5. ช่วยให้นักเรียนภูมิใจว่าตนมีความสามารถเรียนรู้ด้วยตนเอง

2.2 วิชาพระพุทธศาสนาที่นำมาทำเป็นบทเรียนสำเร็จรูปนั้น มีความเหมาะสมเพราะเป็นเรื่องที่เป็นนามธรรม การที่จะนำเสนอให้ผู้เรียนเข้าใจได้ง่ายจึงเป็นเรื่องยาก แต่สามารถทำเป็นบทเรียนสำเร็จรูป ทำให้มีความง่ายขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ นิรมล จำลอง (2541: บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเป็นพุทธศาสนิกชน และความรู้สึกที่มีต่อพระพุทธศาสนาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการฝึก จากชุดสร้างเสริมลักษณะนิสัย ผลการทดลองพบว่า ผลการเป็นพุทธศาสนิกชนและความรู้สึกต่อพระพุทธศาสนาของกลุ่มทดลอง และควบคุม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. จากการที่นักเรียนมีความสนใจในการเรียนรู้สาระพระพุทธศาสนาหลังเรียนในระดับมากโดยมีค่าเฉลี่ย 3.65 เนื่องจาก บทเรียนสำเร็จรูปมีเนื้อหาสาระที่ไม่มาก เรียงลำดับเนื้อหาจากง่ายไปหาเนื้อหาที่ยาก ในบทเรียนมีการใส่รูปการ์ตูน เป็นตัวดำเนินเรื่องเป็นที่ชื่นชอบของนักเรียน มีสีสันที่สวยงาม นักเรียนสามารถนำไปศึกษาได้ในทุกสถานที่ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ธอร์นไคต์ (Thorndike. 1961: 118) วารินทร์ สายโอบเอื้อ และสุนีย์ ธีรดากร (2555: Online) กล่าวไว้ว่า ความสนใจเป็นความรู้สึกในทางที่ดีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง โดยเฉพาะทำให้แนวโน้มของพฤติกรรม เป็นไปในทางที่ดีและ (Storng.1946; อ้างถึงใน มุกดา เปรมศรี. 2541: 99) กล่าวว่า ความสนใจ หมายถึง ความรู้สึกพอใจในกิจกรรมนั้นเป็นความ

โน้มน้าวที่จะแสดงบทบาท หรือเข้าร่วมกิจกรรมหนึ่ง หรืออาจกล่าวได้ว่า คือ สภาพสภาพจิตใจของคนที่ถูกพันหรือจذبสิ่งใดสิ่งหนึ่ง

ข้อจำกัด

1. ครูจะต้องดูแลนักเรียนอย่างใกล้ชิด โดยเฉพาะนักเรียนที่เรียนช้ากว่าเพื่อนจะต้องคอยทำไปที่ละขั้นตอน
2. ความร่วมมือในระหว่างกลุ่มของนักเรียนจะหายไป การช่วยเหลือซึ่งกันและกันจะลดลง ดังนั้นครูจะต้องใช้บทเรียนสำเร็จรูปควบคู่ไปกับสื่อชนิดอื่นด้วย และแก้ไขโดยการให้ผู้เรียนช่วยเหลือซึ่งกันและกัน โดยผลงานที่ได้จากการเรียนบทเรียนสำเร็จรูปให้คิดเป็นคะแนนเฉลี่ยให้เป็นผลงานของกลุ่ม
3. ครูจะต้องไม่นำเฉลย ไว้ในบทเรียนสำเร็จรูปเพราะจะทำให้มีปัญหาในการเรียนรู้ของนักเรียน

ข้อเสนอแนะ

1. การเรียนบทเรียนสำเร็จรูป ควรแนะนำวิธีการศึกษาให้ชัดเจนก่อนเรียนให้ถูกต้อง
2. ควรดูแลนักเรียนอย่างใกล้ชิด ศึกษาลำดับขั้นตอน และเน้นความซื่อสัตย์ต่อตนเอง
3. การจัดทำบทเรียนสำเร็จรูป ควรมีการวางแผนอย่างละเอียด มีขั้นตอนถูกต้องตามหลักการ และทฤษฎีพื้นฐานอย่างแท้จริง เนื้อหาเหมาะสมกับเวลา ไม่ควรจัดทำอย่างรีบร้อนจะทำให้เกิดผลเสียกับนักเรียน ตลอดจนต้องมีการปรึกษาผู้รู้ ให้คำแนะนำอย่างใกล้ชิด

ข้อเสนอแนะในการทำการวิจัยครั้งต่อไป

1. การสร้างบทเรียนสำเร็จรูปควรสร้างแบบ สาขา เนื่องจากทำให้นักเรียนได้ศึกษาค้นคว้ามากยิ่งขึ้น
2. บทเรียนสำเร็จรูปควรนำไปไว้ในสื่อออนไลน์ทำให้นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้ทุกที่ทุกเวลา

บรรณานุกรม

- กมล เวียสุวรรณ และนิตยา เวียสุวรรณ . (2550). แนวคิดการพัฒนาสื่อการเรียนการสอน. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : คอมแพคท์พริ้นท์.
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ,สำนักงาน. (2553). **แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ (2552 – 2559)**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- คณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ,สำนักงาน. (2556). **แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (2555-2599)**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- จารุเวศ ศิริวณิชกุล. (2553). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 วิชาพระพุทธศาสนา เรื่อง หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา และพุทธสัณนิษฐาน โดยการสอนแบบอริยสัจ 4 กับการสอนแบบปกติ, วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- จิตรา วสุวานิช. (ม.ป.พ). **จิตวิทยาการศึกษา**, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- จรัลวรรณ นิลกานนท์. (2556). **เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนวิชาคณิตศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เรื่องระบบเชิงเส้นระหว่างกลุ่มที่ใช้บทเรียนโปรแกรมกับเอกสารแนะแนวทางการเรียนจากครู**. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ชัยยงค์ พรมวงศ์. (2521). “หน่วยที่ 3 นวัตกรรมการศึกษา” ในเอกสารการสอนชุดวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา, หน้า 13 นนทบุรี: สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- _____. (2523). **การสร้างสื่อการสอน, สื่อการสอนเอกสารสัมมนาการใช้สื่อการสอน** มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ชัยยงค์ พรมวงศ์และนิคม ทาแดง. (2532). **เอกสารชุดการสอนเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา**. นนทบุรี: สาขาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

- ณัฐ จันแย้ม. (2550). ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ เรื่องปริมาตรและ
พื้นผิว โดยใช้บทเรียนแบบโปรแกรมกับการสอนแบบปกติ ของนักเรียนชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนไชยฉิมพลีวิทยาคม กรุงเทพฯ , วิทยานิพนธ์ปริญญา
ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
ดุขฎิ สุทธิปริยาศรี. (2522). คู่มือการแต่งตำราชุดการเรียนและชุดการสอนสำเร็จรูป.
กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์กองทัพอากาศ กระทรวงสาธารณสุข.
- เดชา จันท์ศิริ. (2552). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการคิดอย่างมี
วิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนวิชาพระพุทธศาสนาโดย
ใช้การสอนตามแนวพุทธศาสตร์กับกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์. วิทยานิพนธ์
ปริญญาศึกษาศาสตร มหาบัณฑิต, สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน, มหาวิทยาลัยศรี
นครินทรวิโรฒ.
- ถวิล อรรถเวศ. (2554). การนำพุทธวิธีการสอนมาใช้ในจริยศึกษาในระดับประถมศึกษา.
วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตร มหาบัณฑิต, สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน
มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ถวัลย์ มาศจรัส. (2548). บทเรียนโปรแกรม กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย. กรุงเทพฯ: ชารอักษร.
นงลักษณ์ จันท์แสนโรจน์. (2548). ปัญหาการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนาของ
ครูผู้สอนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในเขตกรุงเทพมหานคร, วิทยานิพนธ์
ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ.
- นิมิต มังมีทรัพย์. (2544). ความรู้และทัศนคติของเยาวชนไทยที่มีต่อพระพุทธศาสนาใน
ยุคโลกาภิวัตน์. กรุงเทพฯ: เอกสารเย็บเล่ม.
- นิรมล จำลอง. (2551). ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเป็นพุทธศาสนิกชน และความรู้สึกที่มี
ต่อพุทธศาสนาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการฝึกจากชุด
การสร้างลักษณะนิสัย, วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชา
หลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2535). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
_____. (2537). การพัฒนาการสอน, กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
_____. (2545 ก). การพัฒนาการสอน, พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- เบญจาทองเต็ม. (2552). เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของ
กลุ่มที่เรียนจากบทเรียนโปรแกรมกับกลุ่มที่เรียนจากการสอนตามปกติ ,
วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

- ปราณี สมสกุล. (2550). **เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาพระพุทธศาสนา การให้เหตุผลเชิงจริยธรรม การตัดสินใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียน โดยการสอนคิดแบบโยนิโสมนสิการ กับการสอนตามคู่มือครู.** วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ฝ่ายวิชาการ,โรงเรียนโสภณวิทยา. (2555). **รายงานผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปีการศึกษา 2555.** เอกสารโรเนียวเย็บเล่ม.
- พนม พงษ์ไพบูลย์. (2540). “การเรียนรู้ในรายวิชาพระพุทธศาสนา” สารวิชาการ. 1(2) มีนาคม - เมษายน.
- พระธรรมปิฎก, (ปอ. ปยุตโต). (2542). **แง่คิดข้อสังเกตเกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษา โครงการปฏิรูปการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา.** กรุงเทพฯ: มูลนิธิโกมลคีมทอง.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2543). **การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์, กรุงเทพฯ :** สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พัฒนา สมุทรสาคร. (2548). **บทเรียนโปรแกรมการรู้ตนประกอบเสียง เรื่อง พระพุทธศาสนากลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต สำหรับนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 2.** วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ไพรัตน์ ญาตฉิมพลี. (2550). **การศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนวิชา พระพุทธศาสนาโดยการสอนแบบไตรสิกขากับการสอนตามคู่มือครู.** วิทยานิพนธ์ ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ไพโรจน์ เบาใจ. (2520). **คู่มือการเขียนบทเรียนโปรแกรม.** เทคโนโลยีทางการศึกษา, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- มุกดา เปรมศรี. (2551). **การศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความสนใจต่อการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยการสอนแบบสืบเสาะเชิงนิติศาสตร์ที่ใช้เทคนิควิธีการ A.I.C.** วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

- ยุพิน พิพิธกุล และอรพรรณ ตันบรรจง. (2532). **สื่อการเรียนการสอนคณิตศาสตร์**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- รสสุคนธ์ เกียรติสกุล. (2550). **เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง “กุศกรรรมบท 10” ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยการสอนแบบพุทธวิธีกับการสอนแบบบรรยาย**. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- รุ่งนภา มุกดา. (2552). **เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จากการสอนโดยวัสดุกราฟิก กับการสอนแบบปกติ**. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2543). **การวัดด้านจิตพิสัย**. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- วัชรีย์ สำเภาพล. (2537). **ปัญหาการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) ของครูผู้สอนในจังหวัดนครศรีธรรมราช**. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- วาณี ตรีศิริพิศาล. (2520). **การสร้างบทเรียนโปรแกรมเชิงซ้อน**. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิจัยการศึกษา, กอง. (2542). **คู่มือการจัดกิจกรรมเพื่อสร้างคุณลักษณะ ดี เก่ง มีสุข**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์กรมศาสนา.
- _____. (2542). **การวิจัยศักยภาพเด็กไทย**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์กรมศาสนา.
- วิชาการ, กรม. (2535). **หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533)**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- วีระ ไทยพานิช. (2529). **53 วิธีสอน**. ภาควิชาเทคโนโลยี คณะศึกษาศาสตร์: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สมบูรณ์ ชิตพงษ์. (2534). **เทคนิคการวัดและประเมินผลการเรียนการสอนสังคมศึกษา**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สายสุณีย์ วิวรรณนวางค์. (2550). **การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้นิทานชาดก**. วิทยานิพนธ์ ปริญญาการศึกษา มหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

- เสฐียรพงษ์ วรรณปก. (2538). เอกสารสรุปคำบรรยายแนวทางพระพุทธศาสนา
ที่นำมาใช้ในการจัดการศึกษาและบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.
- สุนันทา สุนทรประเสริฐ. (2547). การสร้างสื่อการสอนและนวัตกรรมการเรียนรู้สู่การ
พัฒนาผู้เรียน . ราชบุรี: ธรรมรักษ์การพิมพ์.
- สุวิมล จักรแก้ว. (2554). เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เรื่องสมการและอสมการระหว่างกลุ่มที่เรียนด้วย
บทเรียนโปรแกรมบทเรียนการ์ตูนและการสอนแบบปกติ. วิทยานิพนธ์ปริญญา
การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- เอน่ง คุ่มคง. (2550). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา
ปีที่ 2 โดยการสอนแบบพุทธวิธี. วิทยานิพนธ์ปริญญา การศึกษามหาบัณฑิต,
สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- Pressley, M. (1983). Making Meaningful material easier to learn .In M. Pressley & J.R.
Levin (Eds.) **Cognitive strategy research: Educational application**.
New York: Springer–Verlag.
- Skinner, B.F. (1968). **The technology of teaching**. Upper Sander River, NJ: Prentice
Hall.
- Thorndike, E.L. (1906). **Principle of teaching**. New York: Seiler.

ภาคผนวก ก

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือและที่ปรึกษาการทำวิจัย

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือและที่ปรึกษาการทำวิจัย

1. รองศาสตราจารย์ ดร. สมชาย วรกิจเกษมสกุล การศึกษาศาสตร์ดุष्ฎีบัณฑิต
(การวิจัยและพัฒนาหลักสูตร)
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชาติชาย ม่วงปฐม ครุศาสตรดุष्ฎีบัณฑิต (หลักสูตรและการสอน)
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
3. ดร. รสรินทร์ อะปะหัง ปรัชญาดุष्ฎีบัณฑิต (ยุทธศาสตร์การจัดการ
การเรียนรู้)
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี
4. ดร. อรุณรัตน์ บำรุงจิตร ปรัชญาดุष्ฎีบัณฑิต (ยุทธศาสตร์การจัดการ
การเรียนรู้)
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี
5. ดร. พระราชรัตนลงกรณ์ ปรัชญาดุष्ฎีบัณฑิต (บริหารการศึกษา)
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

ภาคผนวก ข

.

ค่า (IOC) คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความสอดคล้อง
บทเรียนสำเร็จรูป

ตัวอย่างแบบประเมินดัชนีความสอดคล้อง

คำชี้แจง โปรดพิจารณาให้คะแนนความสอดคล้องของคำถามเกี่ยวกับบทเรียนสำเร็จรูป สาระ
พระพุทธรศาสนาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนโสภากามวิทยา อำเภอเซกา จังหวัด
บึงกาฬ โดยทำเครื่องหมาย / ลงในช่องคะแนน ของแบบประเมินในแต่ละข้อ และข้อเสนอแนะ
เพิ่มเติม

รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น			ข้อเสนอแนะ
	+1	0	-1	
เล่มที่ 1 1.แบบทดสอบก่อนเรียน – หลังเรียน 2.เนื้อหาสาระ 3.แบบฝึกหัดท้ายบทเรียน				
เล่มที่ 2 1.แบบทดสอบก่อนเรียน – หลังเรียน 2.เนื้อหาสาระ 3.แบบฝึกหัดท้ายบทเรียน				
เล่มที่ 3 1.แบบทดสอบก่อนเรียน – หลังเรียน 2.เนื้อหาสาระ 3.แบบฝึกหัดท้ายบทเรียน				
เล่มที่ 5 1.แบบทดสอบก่อนเรียน – หลังเรียน 2.เนื้อหาสาระ 3.แบบฝึกหัดท้ายบทเรียน				

ผลการประเมินดัชนีความสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญ
 คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความสอดคล้องบทเรียนสำเร็จรูป

เล่มที่	รายการ	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	IOC
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
1	1.แบบทดสอบก่อนเรียน – หลังเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
	2.เนื้อหาสาระ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
	3.แบบฝึกหัดท้ายบทเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
2	1.แบบทดสอบก่อนเรียน – หลังเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
	2.เนื้อหาสาระ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
	3.แบบฝึกหัดท้ายบทเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
3	1.แบบทดสอบก่อนเรียน – หลังเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
	2.เนื้อหาสาระ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
	3.แบบฝึกหัดท้ายบทเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
5	1.แบบทดสอบก่อนเรียน – หลังเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
	2.เนื้อหาสาระ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
	3.แบบฝึกหัดท้ายบทเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
6	1.แบบทดสอบก่อนเรียน – หลังเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
	2.เนื้อหาสาระ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
	3.แบบฝึกหัดท้ายบทเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
7	1.แบบทดสอบก่อนเรียน – หลังเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
	2.เนื้อหาสาระ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
	3.แบบฝึกหัดท้ายบทเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1

ผลการประเมินดัชนีความสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญ

คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความสอดคล้องบทเรียนสำเร็จรูป (ต่อ)

เล่ม ที่	รายการ	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	IOC
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
8	1.แบบทดสอบก่อนเรียน – หลังเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
	2.เนื้อหาสาระ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
	3.แบบฝึกหัดท้ายบทเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
9	1.แบบทดสอบก่อนเรียน – หลังเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
	2.เนื้อหาสาระ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
	3.แบบฝึกหัดท้ายบทเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1

ภาคผนวก ค.

ค่าความยากง่ายและค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบใหม่ทเรียนสำเร็จรูป

การหาความยากง่ายของแบบสอบถามในบทเรียนสำเร็จรูป ใช้สูตร

$$p = \frac{P_H - P_L}{2}$$

เมื่อ P แทน ระดับยากง่าย
 P_H แทน สัดส่วนคนตอบถูกในกลุ่มสูง
 P_L แทน สัดส่วนคนตอบถูกในกลุ่มต่ำ

การหาค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบในบทเรียนสำเร็จรูป ใช้สูตร

$$R = \frac{RU - RI}{N}$$

เมื่อ R แทน ค่าอำนาจจำแนก
 RU แทน จำนวนคนที่ตอบถูกในกลุ่มเก่ง
 RI แทน จำนวนคนที่ตอบถูกในกลุ่มอ่อน
 N แทน จำนวนนักเรียนในกลุ่มเก่งและกลุ่มอ่อน

ตารางที่ 22 ความยากง่ายและค่าอำนาจจำแนกแบบทดสอบบทเรียนสำเร็จรูปเล่มที่ 1
 เรื่อง การเผยแพร่พระพุทธศาสนาเข้าสู่ประเทศเพื่อนบ้าน

ข้อที่	ค่าความยากง่าย (P)	ค่าอำนาจจำแนก (r)
1	0.79	0.43
2	0.75	0.36
3	0.79	0.43
4	0.82	0.36
5	0.62	0.36
6	0.75	0.50
7	0.82	0.36
8	0.64	0.43
9	0.82	0.36
10	0.79	0.43

ตารางที่ 23 ความยากง่ายและค่าอำนาจจำแนกแบบทดสอบบทเรียนสำเร็จรูปเล่มที่ 2
เรื่อง การนับถือพระพุทธศาสนาของประเทศเพื่อนบ้านในปัจจุบัน

ข้อที่	ค่าความยากง่าย (P)	ค่าอำนาจจำแนก (r)
1	0.82	0.21
2	0.75	0.36
3	0.75	0.36
4	0.82	0.36
5	0.68	0.36
6	0.68	0.50
7	0.82	0.36
8	0.64	0.43
9	0.82	0.36
10	0.79	0.43

ตารางที่ 24 ความยากง่ายและค่าอำนาจจำแนกแบบทดสอบ บทเรียนสำเร็จรูปเล่มที่ 3
เรื่อง พระพุทธศาสนาคือรากฐานสังคมไทย

ข้อที่	ค่าความยากง่าย (P)	ค่าอำนาจจำแนก (r)
1	0.75	0.36
2	0.75	0.36
3	0.75	0.36
4	0.79	0.29
5	0.71	0.43
6	0.68	0.36
7	0.68	0.36
8	0.68	0.50
9	0.79	0.29
10	0.79	0.43

ตารางที่ 25 ความยากง่ายและค่าอำนาจจำแนกแบบทดสอบ บทเรียนสำเร็จรูปเล่มที่ 4
พุทธจริยาอันเป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิต

ข้อที่	ค่าความยากง่าย (P)	ค่าอำนาจจำแนก (r)
1	0.71	0.43
2	0.64	0.43
3	0.68	0.36
4	0.64	0.57
5	0.68	0.36
6	0.57	0.57
7	0.68	0.36
8	0.64	0.43
9	0.68	0.36
10	0.75	0.36

ตารางที่ 26 ความยากง่ายและค่าอำนาจจำแนกแบบทดสอบ บทเรียนสำเร็จรูปเล่มที่ 5
เรื่อง ชาตก

ข้อที่	ค่าความยากง่าย (P)	ค่าอำนาจจำแนก (r)
1	0.75	0.36
2	0.75	0.36
3	0.75	0.36
4	0.82	0.36
5	0.75	0.50
6	0.71	0.43
7	0.86	0.14
8	0.68	0.50
9	0.82	0.36
10	0.79	0.43

ตารางที่ 27 ความยากง่ายและค่าอำนาจจำแนกแบบทดสอบบทเรียนสำเร็จรูปเล่มที่ 6
เรื่อง หลักธรรมสร้างความเข้าใจอันดีกับประเทศเพื่อนบ้าน

ข้อที่	ค่าความยากง่าย (P)	ค่าอำนาจจำแนก (r)
1	0.75	0.50
2	0.68	0.64
3	0.79	0.43
4	0.75	0.50
5	0.75	0.50
6	0.75	0.50
7	0.82	0.36
8	0.71	0.57
9	0.82	0.36
10	0.79	0.43

ตารางที่ 28 ความยากง่ายและค่าอำนาจจำแนกแบบทดสอบ บทเรียนสำเร็จรูปเล่มที่ 7
เรื่อง พระอัครสาวก

ข้อที่	ค่าความยากง่าย (P)	ค่าอำนาจจำแนก (r)
1	0.86	0.29
2	0.79	0.43
3	0.79	0.43
4	0.82	0.36
5	0.75	0.50
6	0.75	0.50
7	0.89	0.21
8	0.71	0.57
9	0.82	0.36
10	0.79	0.43

ตารางที่ 29 ความยากง่ายและค่าอำนาจจำแนกแบบทดสอบ บทเรียนสำเร็จรูปเล่มที่ 8
เรื่อง พุทธสาวก สาวิกา

ข้อที่	ค่าความยากง่าย (P)	ค่าอำนาจจำแนก (r)
1	0.82	0.36
2	0.75	0.50
3	0.79	0.43
4	0.82	0.36
5	0.75	0.50
6	0.75	0.50
7	0.82	0.36
8	0.71	0.57
9	0.82	0.36
10	0.79	0.43

ตารางที่ 30 ความยากง่ายและค่าอำนาจจำแนกแบบทดสอบ บทเรียนสำเร็จรูปเล่มที่ 9
เรื่อง ชาวพุทธตัวอย่าง

ข้อที่	ค่าความยากง่าย (P)	ค่าอำนาจจำแนก (r)
1	0.68	0.50
2	0.75	0.36
3	0.71	0.43
4	0.75	0.36
5	0.71	0.43
6	0.71	0.43
7	0.75	0.36
8	0.68	0.50
9	0.71	0.43
10	0.75	0.36

ภาคผนวก ง

ประสิทธิภาพบทเรียนสำเร็จรูป

ตารางที่ 40 คะแนนก่อน – หลังเรียน และแบบฝึกหัดท้ายบทเรียนสำเร็จรูป เล่มที่ 1
เรื่อง การเผยแผ่พระพุทธศาสนาเข้าสู่ประเทศเพื่อนบ้าน

ที่	ชื่อ - สกุล	คะแนน ก่อน เรียน (10)	คะแนน หลัง เรียน (10)	คะแนน ความ ก้าวหน้า (D)	คะแนน ความก้าวหน้า ยกกำลัง สอง(D ²)	คะแนน แบบฝึก หัด (10)
1	เด็กชายจตุพล อันวะลี	3	7	4	16	7
2	เด็กชายจตุรงค์ โพธิ์คำ	3	7	4	16	7
3	เด็กชายจิรพนธ์ ปัทม	2	6	4	16	8
4	เด็กชายเชิดชัย ปัทม	2	6	4	16	8
5	เด็กชายชัยพร แดงสุข	4	8	4	16	10
6	เด็กชายชาตณรงค์ อุปสาร	3	8	5	25	8
7	เด็กชายดาบชัย จันทร์ศรี โถตร	3	7	4	16	8
8	เด็กชายพงษ์ศักดิ์ พนมศักดิ์	2	7	5	25	7
9	เด็กชายพูลศักดิ์ สารนันท์	5	9	4	16	8
10	เด็กชายสิทธิชัย เหลาลม	3	9	6	36	10
11	เด็กชายสุริยา จันทะนาม	3	8	5	25	8
12	เด็กชายอนุวัฒน์ อัจฉกรรจ์	3	6	3	9	9
13	เด็กหญิงกมลวรรณ ปัญญา พอ	4	7	3	9	8
14	เด็กหญิงกรนิการ์ ดีชัย	4	8	4	16	7
15	เด็กหญิงขวัญใจ สีเหลือง	3	7	4	16	8
16	เด็กหญิงแคทรียา ผลจันทร์	4	7	3	9	9
17	เด็กหญิงจันทร์ มณีสุข	4	7	3	9	9
18	เด็กหญิงชลธิชา บุญปก	4	9	5	25	8
19	เด็กหญิงเดือนเพ็ญ ตาลโยธา	4	8	4	16	8
20	เด็กหญิงนภาพร วรรณรถ	5	8	3	9	8

ตารางที่ 40 คะแนนก่อน – หลังเรียน และแบบฝึกหัดท้ายบทเรียนสำเร็จรูป เล่มที่ 1
เรื่อง การเผยแผ่พระพุทธศาสนาเข้าสู่ประเทศเพื่อนบ้าน (ต่อ)

ที่	ชื่อ - สกุล	คะแนน ก่อนเรียน (10)	คะแนน หลังเรียน (10)	คะแนน ความ ก้าวหน้า (D)	คะแนน ความก้าวหน้า ยกกำลัง สอง (D ²)	คะแนน แบบฝึก หัด (10)
21	เด็กหญิงนันทิดา ผลจันทร์	4	7	3	9	7
22	เด็กหญิงปัทมา พงนา	4	9	5	25	7
23	เด็กหญิงปริฉัตร สุนทรวิสัย	3	8	5	25	8
24	เด็กหญิงพรฤทัย เชิดชน	5	9	4	16	8
25	เด็กหญิงกมล อะโคตรมี	3	8	5	25	8
26	เด็กหญิงมุกฟ้า โพธิ์สิงห์	2	7	5	25	9
27	เด็กหญิงวรรษญา หนูโต	3	8	5	25	10
28	เด็กหญิงวรุณยุภา คำจุมพล	2	9	7	49	9
29	เด็กหญิงสุขฎา ผลจันทร์	3	8	5	25	9
30	เด็กหญิงสุดากร ศิริมิตรินทร์	3	8	5	25	9
31	เด็กหญิงสุนารี อินทริง	2	7	5	25	8
32	เด็กหญิงสุปราณี อนุตยา	3	7	5	25	7
33	เด็กหญิงอลิตษา ไช้สามขา	3	7	8	64	7
34	เด็กหญิงมัสยา เฟ็งคำบั้ง	3	8	5	25	8
35	เด็กชายกรุงไกร หอมท่อม	4	8	4	16	9
36	เด็กชายจิระพงษ์ ปัญญาพ่อ	4	8	4	16	8
37	เด็กชายฉัตรชัย จันท์ศรี โคตร	3	7	4	16	8
38	เด็กชายณรงค์กรณ์ หัตถกิจ	2	8	6	36	8
39	เด็กชายทวี สำราญ	4	7	3	9	7
40	เด็กชายธีระวัฒน์ ทุ่มเพ็ง	3	9	6	36	8

ตารางที่ 40 คะแนนก่อน – หลังเรียน และแบบฝึกหัดท้ายบทเรียนสำเร็จรูป เล่มที่ 1
เรื่อง การเผยแผ่พระพุทธศาสนาเข้าสู่ประเทศเพื่อนบ้าน (ต่อ)

ที่	ชื่อ - สกุล	คะแนน ก่อนเรียน (10)	คะแนน หลังเรียน (10)	คะแนน ความ ก้าวหน้า (D)	คะแนน ความก้าวหน้า ยกกำลัง สอง (D ²)	คะแนน แบบ ฝึก หัด (10)
41	เด็กชายชัยวัฒน์ ไตรนิคม	2	8	6	36	7
42	เด็กชายพนัส เดชะผล	3	7	4	16	7
43	เด็กชายวุฒิชัย โล่ห์คำ	3	7	4	16	8
44	เด็กชายศุภชัย ดิสจันทร์	2	8	6	36	8
45	เด็กชายสมรัก สุริโย	3	8	5	25	7
46	เด็กชายอาณาจักร ปัทม	2	8	6	36	8
47	เด็กชายอิสระ โล่ห์คำ	2	9	7	49	7
48	เด็กหญิงเกษรา ศรีสุราช	2	8	7	49	8
49	เด็กหญิงชลธิชา ปัทม	3	7	4	16	7
50	เด็กหญิงธิดารัตน์ พรหมพันธ์	3	8	5	25	8
51	เด็กหญิงบานเย็น ตาลโยธา	4	9	5	25	8
52	เด็กหญิงบุษบาไพโร เกชาลี	3	8	5	25	8
53	เด็กหญิงประไพรัตน์ สุดาชม	2	7	5	25	7
54	เด็กหญิงพรพิมล อุ่นคำ	2	8	6	36	8
55	เด็กหญิงรัชนิกร โฮมวงศ์	3	8	5	25	8
56	เด็กหญิงรัตนา ฮาดดา	3	8	5	25	8
57	เด็กหญิงสุนิศา ถวิลการ	2	8	6	36	7
58	เด็กหญิงสุภาภรณ์ จะมาลี	2	7	5	25	8
59	เด็กหญิงสุวิมล ปัทวงศ์	3	7	4	16	9
60	เด็กหญิงอรพิมพ์ ตาลโยธา	2	7	5	25	7
	คะแนนรวม	251	493	233	982	492
	คะแนนเฉลี่ย	4.18	8.216			8.20
	เฉลี่ยร้อยละ	41.80	82.16			82.00

การหาประสิทธิภาพบทเรียนสำเร็จรูป เล่มที่ 1 $E_1/E_2 = 80/80$

$$\begin{aligned} \text{สูตร} \quad E_1 &= \frac{\sum x}{N} \times 100 \\ &= \frac{492}{60} \times 100 \\ &= 82.00 \\ E_2 &= \frac{\sum x}{N} \times 100 \\ &= \frac{493}{60} \times 100 \\ &= 82.16 \\ E_1/E_2 &= 82.00/82.16 \end{aligned}$$

ประสิทธิภาพบทเรียนสำเร็จรูป เล่มที่ 1 เรื่องการเผยแพร่พระพุทธศาสนาเข้าสู่ประเทศเพื่อนบ้าน = 82.00/82.16

การหาค่า t ของบทเรียนสำเร็จรูปตามสูตร เล่มที่ 1 เรื่องการเผยแพร่พระพุทธศาสนาเข้าสู่ประเทศเพื่อนบ้าน

$$\begin{aligned} t &= \frac{\sum D}{\sqrt{\frac{N \sum D^2 - (\sum D)^2}{N-1}}} \\ N &= 60 \\ \sum D &= 233 \\ \sum D^2 &= 982 \\ df &= 59 \\ &= \frac{233}{\sqrt{\frac{60 \times 982 - (233)^2}{60-1}}} \\ t &= \frac{233}{8.85} \\ t &= 26.32 \end{aligned}$$

ค่า t จากตาราง ($\alpha .01$, df 59) = 2.391

ค่า t จากการคำนวณ = 26.32

ตารางที่ 41 คะแนนก่อน – หลังเรียน และแบบฝึกหัดท้ายท้ายบทเรียนสำเร็จรูป เล่มที่ 2
เรื่อง การนับถือพระพุทธศาสนาของประเทศเพื่อนบ้านในปัจจุบัน

ที่	ชื่อ - สกุล	คะแนน ก่อน เรียน (10)	คะแนน หลัง เรียน (10)	คะแนน ความ ก้าวหน้า (D)	คะแนน ความก้าวหน้า ยกกำลัง สอง(D ²)	คะแนน แบบฝึก หัด (10)
1	เด็กชายจตุพล อ้นวะลี	3	8	5	25	9
2	เด็กชายจตุรงค์ โพธิ์คำ	3	8	5	25	10
3	เด็กชายจิรพันธ์ ปัทม	3	8	5	25	7
4	เด็กชายเชิดชัย ปัทม	3	8	5	25	9
5	เด็กชายชัยพร แดงสุข	3	7	4	16	9
6	เด็กชายชาญณรงค์ อุปสาร	4	8	4	16	8
7	เด็กชายดาบชัย จันทร์ศรี โคตร	4	8	4	16	10
8	เด็กชายพงษ์ศักดิ์ พนมศักดิ์	5	9	4	16	10
9	เด็กชายพูลศักดิ์ สารนันท์	5	9	4	16	10
10	เด็กชายสิทธิชัย เหลาลม	5	9	4	16	10
11	เด็กชายสุรียา จันทะนาม	5	9	4	16	8
12	เด็กชายอนุวัฒน์ อัจฉกรรจ์	3	8	5	25	7
13	เด็กหญิงกมลวรรณ ปัญญา พ่อ	2	7	5	25	7
14	เด็กหญิงกรนิการ์ ดีชัย	2	6	4	16	8
15	เด็กหญิงขวัญใจ สีเหลือง	3	6	3	9	7
16	เด็กหญิงแคทรียา ผลจันทร์	3	6	3	9	8
17	เด็กหญิงจันจรี มณีสุข	3	7	4	16	8
18	เด็กหญิงชลริชา บุญปก	4	8	4	16	10
19	เด็กหญิงเดือนเพ็ญ ตาลโยธา	4	8	4	16	8
20	เด็กหญิงนภาพร วรรณรถ	5	7	2	4	7

ตารางที่ 41 คะแนนก่อน – หลังเรียน และแบบฝึกหัดท้ายท้ายบทเรียนสำเร็จรูป เล่มที่ 2
เรื่อง การนับถือพระพุทธศาสนาของประเทศเพื่อนบ้านในปัจจุบัน (ต่อ)

ที่	ชื่อ - สกุล	คะแนน ก่อนเรียน (10)	คะแนน หลังเรียน (10)	คะแนน ความ ก้าวหน้า (D)	คะแนน ความก้าวหน้า ยกกำลัง สอง (D ²)	คะแนน แบบฝึก หัด (10)
21	เด็กหญิงนันทิดา ผลจันทร์	5	7	2	4	7
22	เด็กหญิงปัทมา พงนา	5	7	2	4	8
23	เด็กหญิงปริฉัตร สุนทรวิสัย	5	8	3	9	8
24	เด็กหญิงพรฤทัย เชิดชน	5	8	3	9	8
25	เด็กหญิงกมล อะโคตรมี	4	8	4	16	7
26	เด็กหญิงมุกฟ้า โพธิ์สิงห์	4	7	3	9	8
27	เด็กหญิงวรรษญา หนูโต	4	8	4	16	8
28	เด็กหญิงวรุณยุภา คำจุมพล	4	8	4	16	8
29	เด็กหญิงสุขฎา ผลจันทร์	4	7	3	9	7
30	เด็กหญิงสุดากร ศิริมีรินทร์	4	9	5	25	9
31	เด็กหญิงสุนารี อินทริง	4	7	3	9	7
32	เด็กหญิงสุปราณี อนุตยา	5	8	3	9	7
33	เด็กหญิงอลิตษา ไช้สามขา	4	9	5	25	9
34	เด็กหญิงมัสยา เฟ็งคำบั้ง	4	9	5	25	10
35	เด็กชายกรุงไกร หอมท่อม	5	10	5	25	7
36	เด็กชายจิระพงษ์ ปัญญาพ่อ	4	9	5	25	7
37	เด็กชายฉัตรชัย จันท์ศรี โคตร	3	9	6	36	7
38	เด็กชายณรงค์กรณ์ หัตถกิจ	3	6	3	9	7
39	เด็กชายทวี สำราญ	3	6	3	9	7
40	เด็กชายธีระวัฒน์ ทุ่มเพ็ง	5	10	5	25	10

ตารางที่ 41 คะแนนก่อน – หลังเรียน และแบบฝึกหัดท้ายท้ายบทเรียนสำเร็จรูป เล่มที่ 2
เรื่อง การนับถือพระพุทธศาสนาของประเทศเพื่อนบ้านในปัจจุบัน (ต่อ)

ที่	ชื่อ - สกุล	คะแนน ก่อนเรียน (10)	คะแนน หลังเรียน (10)	คะแนน ความ ก้าวหน้า (D)	คะแนน ความก้าวหน้า ยกกำลัง สอง (D ²)	คะแนน แบบ ฝึก หัด (10)
41	เด็กชายชัยวัฒน์ ไตรนิคม	4	7	3	9	7
42	เด็กชายพนัส เดชะผล	5	10	5	25	10
43	เด็กชายวุฒิชัย โล่ห์คำ	5	9	4	16	10
44	เด็กชายศุภชัย ดิสจันทร์	5	9	4	16	8
45	เด็กชายสมรัก สุริโย	5	8	3	9	19
46	เด็กชายอาณาจักร ปัทม	6	10	4	16	10
47	เด็กชายอิสระ โล่ห์คำ	3	10	7	49	10
48	เด็กหญิงเกษรา ศรีสุราช	6	10	4	16	10
49	เด็กหญิงชลธิชา ปัทม	6	10	4	16	10
50	เด็กหญิงธิดารัตน์ พรหมพันธ์	6	10	4	16	10
51	เด็กหญิงบานเย็น ตาลโยธา	4	7	3	9	7
52	เด็กหญิงบุษบาไพโร เกชาลี	4	8	4	16	7
53	เด็กหญิงประไพรัตน์ สุดาชม	4	8	4	16	7
54	เด็กหญิงพรพิมล อุ่นคำ	4	8	4	16	8
55	เด็กหญิงรัชนิกร โอม่วงค์	4	9	5	25	9
56	เด็กหญิงรัตนา ฮาดดา	4	9	5	25	9
57	เด็กหญิงสุนิศา ถวิลการ	3	9	6	36	10
58	เด็กหญิงสุภาภรณ์ จะมาลี	3	8	5	25	7
59	เด็กหญิงสุวิมล ปัทวงค์	3	7	4	16	7
60	เด็กหญิงอรพิมพ์ ตาลโยธา	4	9	5	25	7
	คะแนนรวม	228	489	245	1059	500
	คะแนนเฉลี่ย	3.800	8.150			8.33
	เฉลี่ยร้อยละ	38.00	81.50			83.33

การหาประสิทธิภาพบทเรียนสำเร็จรูป เล่มที่ 2 $E_1/E_2 = 80/80$

$$\text{สูตร} \quad E_1 = \frac{\sum x}{N} \times 100$$

$$\sum x = 500$$

$$N = 60$$

$$A = 10$$

$$E_1 = 83.33$$

$$E_2 = \frac{\sum x}{N} \times 100$$

$$\sum x = 489$$

$$N = 60$$

$$A = 10$$

$$E_2 = 81.50$$

$$E_1/E_2 = 83.33/81.50$$

ประสิทธิภาพบทเรียนสำเร็จรูป เล่มที่ 2 เรื่องการนับถือพระพุทธศาสนาของประเทศ
ประเทศเพื่อนบ้านในปัจจุบัน = $83.33/81.50$

การหาค่า t ของบทเรียนสำเร็จรูปตามสูตร เล่มที่ 2 เรื่องการนับถือพระพุทธศาสนาของ
ประเทศเพื่อนบ้านในปัจจุบัน

$$t = \frac{\sum D}{\sqrt{\frac{N \sum D^2 - (\sum D)^2}{N-1}}}$$

$$N = 60$$

$$\sum D = 245$$

$$\sum D^2 = 1059$$

$$df = 59$$

$$= \frac{245}{\sqrt{\frac{60 \times 1059 - (245)^2}{60-1}}}$$

$$t = \frac{245}{7.71}$$

$$t = 31.77$$

ค่า t จากตาราง ($\alpha .01$, df 59) = 2.391

ค่า t จากการคำนวณ = 31.77

ตารางที่ 42 คะแนนก่อน – หลังเรียน และแบบฝึกหัดท้ายบทเรียนท้ายบทเรียนสำเร็จรูป
เล่มที่ 3 เรื่อง พระพุทธศาสนาคือรากฐานสังคมไทย

ที่	ชื่อ - สกุล	คะแนน ก่อน เรียน (10)	คะแนน หลัง เรียน (10)	คะแนน ความ ก้าวหน้า (D)	คะแนน ความก้าวหน้า ยกกำลัง สอง(D ²)	คะแนน แบบฝึก หัด (10)
1	เด็กชายจตุพล อันวะลี	3	8	5	25	9
2	เด็กชายจตุรงค์ โพธิ์คำ	3	7	4	16	8
3	เด็กชายจิรพนธ์ ปัทม	3	7	4	16	8
4	เด็กชายเชิดชัย ปัทม	3	7	4	16	8
5	เด็กชายชัยพร แดงสุข	3	8	5	25	8
6	เด็กชายชาตณรงค์ อุปสาร	3	7	4	16	9
7	เด็กชายดาบชัย จันทร์ศรี โถตร	3	7	4	16	9
8	เด็กชายพงษ์ศักดิ์ พนมศักดิ์	4	9	5	25	10
9	เด็กชายพูลศักดิ์ สารนันท์	4	9	5	25	10
10	เด็กชายสิทธิชัย เหลาลม	3	8	5	25	8
11	เด็กชายสุริยา จันทะนาม	5	8	3	9	8
12	เด็กชายอนุวัฒน์ อัจฉกรรจ์	5	8	3	9	8
13	เด็กหญิงกมลวรรณ ปัญญา พอ	5	8	3	9	8
14	เด็กหญิงกรนิการ์ ดีชัย	4	7	3	9	8
15	เด็กหญิงขวัญใจ สีเหลือง	3	7	4	16	9
16	เด็กหญิงแคทรียา ผลจันทร์	4	8	4	16	9
17	เด็กหญิงจันทร์ มณีสุข	4	8	4	16	9
18	เด็กหญิงชลธิชา บุญปก	4	7	3	9	8
19	เด็กหญิงเดือนเพ็ญ ตาลโยธา	4	8	4	16	10
20	เด็กหญิงนภาพร วรรณรถ	4	7	3	9	8

ตารางที่ 42 คะแนนก่อน – หลังเรียน และแบบฝึกหัดท้ายบทเรียนท้ายบทเรียนสำเร็จรูป
เล่มที่ 3 เรื่อง พระพุทธศาสนาคือรากฐานสังคมไทย (ต่อ)

ที่	ชื่อ - สกุล	คะแนน ก่อนเรียน (10)	คะแนน หลังเรียน (10)	คะแนน ความ ก้าวหน้า (D)	คะแนน ความก้าวหน้า ยกกำลัง สอง (D ²)	คะแนน แบบฝึก หัด (10)
21	เด็กหญิงนันทิดา ผลจันทร์	3	6	3	9	8
22	เด็กหญิงปัทมา พงนา	5	8	3	9	8
23	เด็กหญิงปริฉัตร สุนทรวิสัย	5	8	3	9	8
24	เด็กหญิงพรฤทัย เขิตชน	5	8	3	9	8
25	เด็กหญิงกมล อะโคตรมี	4	8	4	16	8
26	เด็กหญิงมุกฟ้า โพธิ์สิงห์	3	8	5	25	8
27	เด็กหญิงวรรษญา หนูโต	4	8	4	16	8
28	เด็กหญิงวรุณยุภา คำจุมพล	4	9	5	25	8
29	เด็กหญิงสุขฎา ผลจันทร์	4	9	5	25	9
30	เด็กหญิงสุดาภร ศิริมีรินทร์	5	9	4	16	9
31	เด็กหญิงสุนารี อินทริง	3	8	5	25	9
32	เด็กหญิงสุปราณี อนุตยา	3	8	5	25	8
33	เด็กหญิงอลิตษา ไช้สามขา	3	8	5	25	8
34	เด็กหญิงมัสยา เฟ็งคำบั้ง	5	9	4	16	10
35	เด็กชายกรุงไกร หอมท่อม	6	10	4	16	10
36	เด็กชายจิระพงษ์ ปัญญาพ่อ	4	7	3	9	8
37	เด็กชายฉัตรชัย จันทร์ศรี โคตร	4	7	3	9	8
38	เด็กชายณรงค์กรณ์ หัตถกิจ	3	7	4	16	8
39	เด็กชายทวี สำราญ	3	7	4	16	8
40	เด็กชายธีระวัฒน์ ทุ่มเพ็ง	6	10	4	16	10

ตารางที่ 42 คะแนนก่อน – หลังเรียน และแบบฝึกหัดท้ายบทเรียนท้ายบทเรียนสำเร็จรูป
เล่มที่ 3 เรื่อง พระพุทธศาสนาคือรากฐานสังคมไทย (ต่อ)

ที่	ชื่อ - สกุล	คะแนน ก่อนเรียน (10)	คะแนน หลังเรียน (10)	คะแนน ความ ก้าวหน้า (D)	คะแนน ความก้าวหน้า ยกกำลัง สอง (D ²)	คะแนน แบบ ฝึก หัด (10)
41	เด็กชายชัยวัฒน์ ไตรนิคม	5	8	3	9	9
42	เด็กชายพนัส เดชะผล	5	10	5	25	10
43	เด็กชายวุฒิชัย โล่ห์คำ	4	10	6	36	10
44	เด็กชายศุภชัย ดิสจันทร์	5	10	5	25	10
45	เด็กชายสมรัก สุริโย	5	8	3	9	8
46	เด็กชายอาณาจักร ปัทม	6	10	4	16	10
47	เด็กชายอิสระ โล่ห์คำ	4	9	5	25	8
48	เด็กหญิงเกษรา ศรีสุราช	6	10	4	16	10
49	เด็กหญิงชลธิชา ปัทม	5	10	5	25	10
50	เด็กหญิงธิดารัตน์ พรหมพันธ์	5	10	5	25	10
51	เด็กหญิงบานเย็น ตาลโยธา	3	6	3	9	7
52	เด็กหญิงบุษบาไพโร เกชาลี	3	6	3	9	8
53	เด็กหญิงประไพรัตน์ สุดาชม	3	8	5	25	9
54	เด็กหญิงพรพิมล อุ่นคำ	5	8	3	9	9
55	เด็กหญิงรัชนิกร โอม่วงค์	5	8	3	9	9
56	เด็กหญิงรัตนา ฮาดดา	6	9	3	9	9
57	เด็กหญิงสุนิศา ถวิลการ	6	9	3	9	10
58	เด็กหญิงสุภาภรณ์ จะมาลี	4	8	4	16	8
59	เด็กหญิงสุวิมล ปัทวงค์	4	7	3	9	8
60	เด็กหญิงอรพิมพ์ ตาลโยธา	3	8	5	25	8
	คะแนนรวม	248	537	238	986	520
	คะแนนเฉลี่ย	4.133	8.95			8.66
	เฉลี่ยร้อยละ	41.33	89.50			86.66

การหาประสิทธิภาพบทเรียนสำเร็จรูป เล่มที่ 3 เรื่อง พระพุทธศาสนา คือ รากฐานสังคมไทย

$$E_1/E_2 = 80/80$$

สูตร	E_1	=	$\frac{\sum x}{N} \times 100$
			A
	$\sum x$	=	520
	N	=	60
	A	=	10
	E_1	=	86.66
	E_2	=	$\frac{\sum x}{N} \times 100$
			A
	$\sum x$	=	537
	N	=	60
	A	=	10
	E_2	=	89.50
	E_1/E_2	=	86.66/89.50

ประสิทธิภาพบทเรียนสำเร็จรูป เล่มที่ 3 เรื่อง พระพุทธศาสนา คือ รากฐานสังคมไทย = 86.66/89.50

การหาค่า t ของบทเรียนสำเร็จรูปตามสูตร เล่มที่ 3 เรื่อง พระพุทธศาสนา คือ รากฐานสังคมไทย

$$t = \frac{\sum D}{\sqrt{\frac{N \sum D^2 - (\sum D)^2}{N-1}}}$$

N	=	60
$\sum D$	=	238
$\sum D^2$	=	986
df	=	59
=		$\frac{238}{\sqrt{\frac{60 \times 986 - (238)^2}{60-1}}}$
t	=	$\frac{238}{6.53}$
t	=	36.44

ค่า t จากตาราง (∞ .01, df 59) = 2.391

ค่า t จากการคำนวณ = 36.44

ตารางที่ 43 คะแนนก่อน – หลังเรียน และแบบฝึกหัดท้ายเล่มที่ 4 เรื่อง พุทธจริยาอันเป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิต

ที่	ชื่อ - สกุล	คะแนน ก่อน เรียน (10)	คะแนน หลัง เรียน (10)	คะแนน ความ ก้าวหน้า (D)	คะแนน ความก้าวหน้า ยกกำลัง สอง(D ²)	คะแนน แบบฝึก หัด (10)
1	เด็กชายจตุพล อันวะลี	2	7	5	25	7
2	เด็กชายจตุรงค์ โพธิ์คำ	3	10	7	49	7
3	เด็กชายจิรพนธ์ ปัทม	2	10	8	64	7
4	เด็กชายเชิดชัย ปัทม	2	8	6	36	7
5	เด็กชายชัยพร แดงสุข	2	8	6	36	8
6	เด็กชายชาตณรงค์ อุปสาร	4	8	4	16	8
7	เด็กชายดาบชัย จันทร์ศรี โถตร	4	9	5	25	8
8	เด็กชายพงษ์ศักดิ์ พนมศักดิ์	5	9	4	16	9
9	เด็กชายพูลศักดิ์ สารนันท์	5	8	3	9	9
10	เด็กชายสิทธิชัย เหลาลม	4	8	4	16	9
11	เด็กชายสุริยา จันทะนาม	3	8	5	25	8
12	เด็กชายอนุวัฒน์ อัจฉกรรจ์	3	8	5	25	8
13	เด็กหญิงกมลวรรณ ปัญญา พอ	3	8	5	25	8
14	เด็กหญิงกรนิการ์ ดีชัย	4	8	4	16	8
15	เด็กหญิงขวัญใจ สีเหลือง	4	8	4	16	8
16	เด็กหญิงแคทรียา ผลจันทร์	4	8	4	16	8
17	เด็กหญิงจันทร์ มณีสุข	3	7	4	16	8
18	เด็กหญิงชลธิชา บุญปก	4	9	5	25	8
19	เด็กหญิงเดือนเพ็ญ ตาลโยธา	5	8	3	9	9
20	เด็กหญิงนภาพร วรรณรถ	5	9	4	16	9

ตารางที่ 43 คะแนนก่อน – หลังเรียน และแบบฝึกหัดท้ายเล่มที่ 4 เรื่อง พุทธจริยาอันเป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิต (ต่อ)

ที่	ชื่อ - สกุล	คะแนน ก่อนเรียน (10)	คะแนน หลังเรียน (10)	คะแนน ความ ก้าวหน้า (D)	คะแนน ความก้าวหน้า ยกกำลัง สอง (D ²)	คะแนน แบบฝึก หัด (10)
21	เด็กหญิงนันทิดา ผลจันทร์	5	8	3	9	9
22	เด็กหญิงปัทมา พงนา	4	8	4	16	9
23	เด็กหญิงปริฉัตร สุนทรวิสัย	3	7	4	16	9
24	เด็กหญิงพรฤทัย เชิดชน	3	7	4	16	8
25	เด็กหญิงกมล อะโคตรมี	3	7	4	16	8
26	เด็กหญิงมุกฟ้า โพธิ์สิงห์	4	7	3	9	8
27	เด็กหญิงวรรษญา หนูโต	3	7	4	16	8
28	เด็กหญิงวรุณยุภา คำจุมพล	4	7	3	9	7
29	เด็กหญิงสุขฎา ผลจันทร์	4	8	4	16	8
30	เด็กหญิงสุดาภร ศิริมีรินทร์	5	8	3	9	8
31	เด็กหญิงสุนารี อินทริง	4	8	4	16	8
32	เด็กหญิงสุปราณี อนุตยา	4	8	4	16	8
33	เด็กหญิงอลิตษา ไช้สามขา	3	7	4	16	8
34	เด็กหญิงมัสยา เฟ็งคำบั้ง	5	8	3	9	9
35	เด็กชายกรุงไกร หอมท่อม	6	9	3	9	10
36	เด็กชายจิระพงษ์ ปัญญาพ่อ	5	8	3	9	8
37	เด็กชายฉัตรชัย จันท์ศรี โคตร	5	8	3	9	8
38	เด็กชายณรงค์กรณ์ หัตถกิจ	4	8	4	16	8
39	เด็กชายทวี สำราญ	4	7	3	9	8
40	เด็กชายธีระวัฒน์ ทุ่มเพ็ง	5	8	3	9	10

ตารางที่ 43 คะแนนก่อน – หลังเรียน และแบบฝึกหัดท้ายเล่มที่ 4 เรื่อง พุทธจริยาอันเป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิต (ต่อ)

ที่	ชื่อ - สกุล	คะแนน ก่อนเรียน (10)	คะแนน หลังเรียน (10)	คะแนน ความ ก้าวหน้า (D)	คะแนน ความก้าวหน้า ยกกำลัง สอง (D ²)	คะแนน แบบ ฝึก หัด (10)
41	เด็กชายชัชววัฒน์ ไตรนิคม	3	7	4	16	8
42	เด็กชายพนัส เตชะผล	4	9	5	25	9
43	เด็กชายวุฒิชัย โล่ห์คำ	4	8	4	16	9
44	เด็กชายศุภชัย ดิสจันทร์	4	8	4	16	9
45	เด็กชายสมรัก สุริโย	3	9	6	36	8
46	เด็กชายอาณาจักร ปัทม	5	8	3	9	10
47	เด็กชายอิสระ โล่ห์คำ	4	8	4	16	8
48	เด็กหญิงเกษรา ศรีสุราช	5	8	3	9	10
49	เด็กหญิงชลธิชา ปัทม	5	8	3	9	9
50	เด็กหญิงธิดารัตน์ พรหมพันธ์	5	8	3	9	8
51	เด็กหญิงบานเย็น ตาลโยธา	4	7	3	9	7
52	เด็กหญิงบุษบาไพโร เกชาลี	5	8	3	9	8
53	เด็กหญิงประไพรัตน์ สุดาชม	5	8	3	9	9
54	เด็กหญิงพรพิมล อุ่นคำ	5	9	4	16	10
55	เด็กหญิงรัชนิกร โอมวงศ์	5	9	4	16	10
56	เด็กหญิงรัตนา ฮาดดา	5	9	4	16	10
57	เด็กหญิงสุนิศา ถวิลการ	4	9	5	25	10
58	เด็กหญิงสุภาภรณ์ จะมาลี	6	10	4	16	10
59	เด็กหญิงสุวิมล ปัทวงค์	6	8	2	4	8
60	เด็กหญิงอรพิมพ์ ตาลโยธา	4	9	5	25	9
	คะแนนรวม	222	485	245	1051	508
	คะแนนเฉลี่ย	3.70	8.083			8.46
	เฉลี่ยร้อยละ	37.00	80.83			84.66

การหาประสิทธิภาพบทเรียนสำเร็จรูป เล่มที่ 4 เรื่อง พุทธจริยาอันเป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิต

$$E_1/E_2 = 80/80$$

สูตร	E_1	=	$\frac{\sum x}{N} \times 100$
			A
	$\sum x$	=	508
	N	=	60
	A	=	10
	E_1	=	84.66
	E_2	=	$\frac{\sum x}{N} \times 100$
			A
	$\sum x$	=	485
	N	=	60
	A	=	10
	E_2	=	80.83
	E_1/E_2	=	84.66/80.83

ประสิทธิภาพบทเรียนสำเร็จรูป เล่มที่ 4 เรื่อง พุทธจริยาอันเป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิต

$$= 84.66/80.83$$

การหาค่า t ของบทเรียนสำเร็จรูปตามสูตร เล่มที่ 4 พุทธจริยาอันเป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิต

$$t = \frac{\sum D}{\sqrt{\frac{N \sum D^2 - (\sum D)^2}{N - 1}}}$$

N	=	60
$\sum D$	=	245
$\sum D^2$	=	1051
df	=	59

$$= \frac{245}{\sqrt{\frac{60 \times 1051 - (245)^2}{60 - 1}}}$$

t	=	$\frac{245}{7.172}$
t	=	34.16

ค่า t จากตาราง (α .01, df 59) = 2.391

ค่า t จากการคำนวณ = 34.16

ตารางที่ 44 คะแนนก่อน – หลังเรียน และแบบฝึกหัดท้ายเล่มที่ 5 เรื่อง ซาดก

ที่	ชื่อ - สกุล	คะแนน ก่อน เรียน (10)	คะแนน หลัง เรียน (10)	คะแนน ความ ก้าวหน้า (D)	คะแนน ความก้าวหน้า ยกกำลัง สอง(D ²)	คะแนน แบบฝึก หัด (10)
1	เด็กชายจตุพล อันวะลี	5	9	4	16	10
2	เด็กชายจตุรงค์ โพธิ์คำ	3	8	5	25	9
3	เด็กชายจิรพนธ์ ปัทม	3	7	4	16	9
4	เด็กชายเชิดชัย ปัทม	4	7	3	9	9
5	เด็กชายชัยพร แดงสุข	5	8	3	9	9
6	เด็กชายชาญณรงค์ อุปสาร	6	8	2	4	8
7	เด็กชายดาบชัย จันทร์ศรี โคตร	6	8	2	4	8
8	เด็กชายพงษ์ศักดิ์ พนมศักดิ์	6	10	4	16	10
9	เด็กชายพูลศักดิ์ สารนนท์	6	10	4	16	10
10	เด็กชายสิทธิชัย เหลลาลม	6	9	3	9	10
11	เด็กชายสุรียา จันทะนาม	6	9	3	9	10
12	เด็กชายอนุวัฒน์ อัจฉกรรจ์	4	8	4	16	8
13	เด็กหญิงกมลวรรณ ปัญญา พ่อ	3	8	5	25	8
14	เด็กหญิงกรนิการ์ ดีชัย	3	7	4	16	9
15	เด็กหญิงขวัญใจ สีเหลือง	4	8	4	16	9
16	เด็กหญิงแคทรียา ผลจันทร์	4	7	3	9	9
17	เด็กหญิงจันจรี มณีสุข	4	7	3	9	9
18	เด็กหญิงชลธิชา บุญปก	3	7	4	16	8
19	เด็กหญิงเดือนเพ็ญ ตาลโยธา	5	9	4	16	10
20	เด็กหญิงนภาพร วรรณรถ	4	8	4	16	8

ตารางที่ 44 คะแนนก่อน – หลังเรียน และแบบฝึกหัดท้ายเล่มที่ 5 เรื่อง ชาดก (ต่อ)

ที่	ชื่อ - สกุล	คะแนน ก่อนเรียน (10)	คะแนน หลังเรียน (10)	คะแนน ความ ก้าวหน้า (D)	คะแนน ความก้าวหน้า ยกกำลัง สอง (D ²)	คะแนน แบบฝึก หัด (10)
21	เด็กหญิงนันทิดา ผลจันทร์	6	9	3	9	9
22	เด็กหญิงปัทมา พงนา	4	8	4	16	8
23	เด็กหญิงปริฉัตร สุนทรวิสัย	6	8	2	4	8
24	เด็กหญิงพรฤทัย เชิดชน	3	7	4	16	8
25	เด็กหญิงกมล อะโคตรมี	4	8	4	16	8
26	เด็กหญิงมุกฟ้า โพธิ์สิงห์	4	9	5	25	9
27	เด็กหญิงวรัชญา หนูโต	4	9	5	25	9
28	เด็กหญิงวรุณยุภา คำจุมพล	5	9	4	16	9
29	เด็กหญิงสุชฎา ผลจันทร์	5	9	4	16	9
30	เด็กหญิงสุตาภร ศิริมิตรินทร์	5	10	5	25	10
31	เด็กหญิงสุนารี อินทริง	4	9	5	25	9
32	เด็กหญิงสุปราณี อนุตยา	5	8	3	9	8
33	เด็กหญิงอลิตษา ไช้สามขา	3	8	5	25	8
34	เด็กหญิงมัสยา เฟ็งคำบั้ง	5	8	3	9	8
35	เด็กชายกรุงไกร หอมท่อม	6	10	4	16	10
36	เด็กชายจิระพงษ์ ปัญญาพอ	4	7	3	9	8
37	เด็กชายฉัตรชัย จันทร์ศรี โคตร	4	7	3	9	7
38	เด็กชายณรงค์กรณ์ หัตถกิจ	4	7	3	9	7
39	เด็กชายทวี สำราญ	4	8	4	16	9
40	เด็กชายธีระวัฒน์ ทุ่มเพ็ง	6	10	4	16	10

ตารางที่ 44 คะแนนก่อน – หลังเรียน และแบบฝึกหัดท้ายเล่มที่ 5 เรื่อง ชาติก (ต่อ)

ที่	ชื่อ - สกุล	คะแนน ก่อนเรียน (10)	คะแนน หลังเรียน (10)	คะแนน ความ ก้าวหน้า (D)	คะแนน ความก้าวหน้า ยกกำลัง สอง (D ²)	คะแนน แบบ ฝึก หัด (10)
41	เด็กชายชัยวัฒน์ ไตรนิคม	3	8	5	25	8
42	เด็กชายพนัส เดชะผล	6	10	4	16	10
43	เด็กชายวุฒิชัย โล่ห์คำ	6	9	3	9	10
44	เด็กชายศุภชัย ติสจันทร์	6	8	2	4	10
45	เด็กชายสมรัก สุริโย	5	8	3	9	8
46	เด็กชายอาณาจักร ปัทม	6	10	4	16	10
47	เด็กชายอิสระ โล่ห์คำ	4	8	4	16	9
48	เด็กหญิงเกษรา ศรีสุราช	6	10	4	16	10
49	เด็กหญิงชลธิชา ปัทม	6	10	4	16	10
50	เด็กหญิงธิดารัตน์ พรหมพันธ์	5	8	3	9	8
51	เด็กหญิงบานเย็น ตาลโยธา	4	7	3	9	8
52	เด็กหญิงบุษบาไพโร เกชาลี	5	8	3	9	9
53	เด็กหญิงประไพรัตน์ สุตาชม	5	8	3	9	9
54	เด็กหญิงพรพิมล อุ่นคำ	5	8	3	9	9
55	เด็กหญิงรัชนิกร โอม่วงค์	6	9	3	9	9
56	เด็กหญิงรัตนา ฮาดดา	6	9	3	9	10
57	เด็กหญิงสุนิศา ถวิลการ	6	9	3	9	10
58	เด็กหญิงสุภาภรณ์ จะมาลี	5	8	3	9	8
59	เด็กหญิงสุวิมล ปัทวงค์	4	8	4	16	8
60	เด็กหญิงอรพิมพ์ ตาลโยธา	3	8	5	25	8
	คะแนนรวม	238	501	210	823	534
	คะแนนเฉลี่ย	3.966	8.350			8.900
	เฉลี่ยร้อยละ	39.66	83.50			89.00

การหาประสิทธิภาพบทเรียนสำเร็จรูป เล่มที่ 5 เรื่อง เรือง ชาตก $E_1/E_2 = 80/80$

$$\begin{array}{l} \text{สูตร} \\ E_1 = \frac{\sum x}{N} \times 100 \\ \quad A \\ \sum x = 534 \\ N = 60 \\ A = 10 \\ E_1 = 89.00 \\ E_2 = \frac{\sum x}{N} \times 100 \\ \quad A \\ \sum x = 501 \\ N = 60 \\ A = 10 \\ E_2 = 83.50 \\ E_1/E_2 = 89.00/83.50 \end{array}$$

ประสิทธิภาพบทเรียนสำเร็จรูป เล่มที่ 5 เรื่อง ชาตก = $89.00/83.5$

การหาค่า t ของบทเรียนสำเร็จรูปตามสูตร เล่มที่ 5 เรื่อง ชาตก

$$\begin{array}{l} t = \frac{\sum D}{\sqrt{\frac{N \sum D^2 - (\sum D)^2}{N-1}}} \\ N = 60 \\ \sum D = 210 \\ \sum D^2 = 823 \\ df = 59 \\ = \frac{210}{\sqrt{\frac{60 \times 823 - (210)^2}{60-1}}} \\ t = \frac{210}{9.45} \\ t = 22.22 \end{array}$$

ค่า t จากตาราง ($\infty .01$, df 59) = 2.391

ค่า t จากการคำนวณ = 22.22

ตารางที่ 45 คะแนนก่อน – หลังเรียนและแบบฝึกหัดท้ายเล่มที่ 6 เรื่อง หลักกรรมสร้างความ
เข้าใจอันดีกับประเทศเพื่อนบ้าน

ที่	ชื่อ - สกุล	คะแนน ก่อน เรียน (10)	คะแนน หลัง เรียน (10)	คะแนน ความ ก้าวหน้า (D)	คะแนน ความก้าวหน้า ยกกำลัง สอง(D ²)	คะแนน แบบฝึก หัด (10)
1	เด็กชายจตุพล อันวะลี	4	8	4	16	8
2	เด็กชายจตุรงค์ โพธิ์คำ	3	8	5	25	8
3	เด็กชายจิรพนธ์ ปัทม	3	8	5	25	8
4	เด็กชายเชิดชัย ปัทม	3	8	5	25	8
5	เด็กชายชัยพร แดงสุข	4	8	4	16	9
6	เด็กชายชาตณรงค์ อุปสาร	5	8	3	9	9
7	เด็กชายดาบชัย จันทร์ศรี โถตร	5	8	3	9	9
8	เด็กชายพงษ์ศักดิ์ พนมศักดิ์	6	9	3	9	10
9	เด็กชายพูลศักดิ์ สารนันท์	6	9	3	9	10
10	เด็กชายสิทธิชัย เหลาลม	5	10	5	25	10
11	เด็กชายสุริยา จันทะนาม	5	10	5	25	10
12	เด็กชายอนุวัฒน์ อัจฉกรรจ์	4	8	4	16	9
13	เด็กหญิงกมลวรรณ ปัญญา พอ	4	8	4	16	9
14	เด็กหญิงกรนิการ์ ดีชัย	3	7	4	16	8
15	เด็กหญิงขวัญใจ สีเหลือง	4	8	4	16	8
16	เด็กหญิงแคทรียา ผลจันทร์	4	9	5	25	9
17	เด็กหญิงจันทร์ มณีสุข	4	8	4	16	8
18	เด็กหญิงชลธิชา บุญปก	3	8	5	25	8
19	เด็กหญิงเดือนเพ็ญ ตาลโยธา	4	8	4	16	9
20	เด็กหญิงนภาพร วรรณรถ	3	7	4	16	8

ตารางที่ 45 คะแนนก่อน – หลังเรียน และแบบฝึกหัดท้ายเล่มที่ 6 เรื่องหลักกรรมสร้างความสำเร็จใจอันดีกับประเทศเพื่อนบ้าน (ต่อ)

ที่	ชื่อ - สกุล	คะแนน ก่อนเรียน (10)	คะแนน หลังเรียน (10)	คะแนน ความ ก้าวหน้า (D)	คะแนน ความก้าวหน้า ยกกำลัง สอง (D ²)	คะแนน แบบฝึก หัด (10)
21	เด็กหญิงนันทิดา ผลจันทร์	3	7	4	16	8
22	เด็กหญิงปัทมา พงนา	3	7	4	16	8
23	เด็กหญิงปริฉัตร สุนทรวิสัย	4	8	4	16	9
24	เด็กหญิงพรฤทัย เชิดชน	4	8	4	16	8
25	เด็กหญิงกมล อะโคตรมี	4	8	4	16	8
26	เด็กหญิงมุกฟ้า โพธิ์สิงห์	3	7	4	16	8
27	เด็กหญิงวรรษญา หนูโต	3	7	4	16	8
28	เด็กหญิงวรุณยุภา คำจุมพล	3	7	4	16	9
29	เด็กหญิงสุขฎา ผลจันทร์	3	8	5	25	9
30	เด็กหญิงสุดากร ศิริมิตรินทร์	5	8	3	9	8
31	เด็กหญิงสุนารี อินทริง	4	8	4	16	8
32	เด็กหญิงสุปราณี อนุตยา	4	8	4	16	9
33	เด็กหญิงอลิตษา ไช้สามขา	4	9	5	25	8
34	เด็กหญิงมัสยา เฟ็งคำบั้ง	5	9	4	16	9
35	เด็กชายกรุงไกร หอมท่อม	6	10	4	16	10
36	เด็กชายจิระพงษ์ ปัญญาพ่อ	5	9	4	16	10
37	เด็กชายฉัตรชัย จันท์ศรี โคตร	4	8	4	16	10
38	เด็กชายณรงค์กรณ์ หัตถกิจ	4	8	4	16	8
39	เด็กชายทวี สำราญ	4	8	4	16	8
40	เด็กชายธีระวัฒน์ ทุ่มเพ็ง	6	10	4	16	10

ตารางที่ 45 คะแนนก่อน – หลังเรียน และแบบฝึกหัดท้ายเล่มที่ 6 เรื่องหลักกรรมสร้างความสำเร็จใจอันดีกับประเทศเพื่อนบ้าน (ต่อ)

ที่	ชื่อ - สกุล	คะแนน ก่อนเรียน (10)	คะแนน หลังเรียน (10)	คะแนน ความ ก้าวหน้า (D)	คะแนน ความก้าวหน้า ยกกำลัง สอง (D ²)	คะแนน แบบ ฝึก หัด (10)
41	เด็กชายชัชววัฒน์ ไตรนิคม	4	8	4	16	9
42	เด็กชายพนัส เตชะผล	5	9	4	16	9
43	เด็กชายวุฒิชัย โล่ห์คำ	5	9	4	16	9
44	เด็กชายศุภชัย ดิสจันทร์	5	9	4	16	9
45	เด็กชายสมรัก สุริโย	5	9	4	16	9
46	เด็กชายอาณาจักร ปัทม	5	9	4	16	9
47	เด็กชายอิสระ โล่ห์คำ	4	8	4	16	9
48	เด็กหญิงเกษรา ศรีสุราช	5	9	4	16	9
49	เด็กหญิงชลธิชา ปัทม	5	9	4	16	9
50	เด็กหญิงธิดารัตน์ พรหมพันธ์	4	8	4	16	8
51	เด็กหญิงบานเย็น ตาลโยธา	4	8	4	16	9
52	เด็กหญิงบุษบาไพโร เกชาลี	4	8	4	16	9
53	เด็กหญิงประไพรัตน์ สุดาชม	4	8	4	16	9
54	เด็กหญิงพรพิมล อุ่นคำ	5	9	4	16	10
55	เด็กหญิงรัชนิกร โอมวงศ์	5	9	4	16	10
56	เด็กหญิงรัตนา ฮาดดา	5	9	4	16	10
57	เด็กหญิงสุนิศา ถวิลการ	5	10	5	25	10
58	เด็กหญิงสุภาภรณ์ จะมาลี	4	9	5	25	8
59	เด็กหญิงสุวิมล ปัทวงศ์	4	9	5	25	9
60	เด็กหญิงอรพิมพ์ ตาลโยธา	4	9	5	25	9
	คะแนนรวม	263	502	248	1042	529
	คะแนนเฉลี่ย	4.383	8.366			8.816
	เฉลี่ยร้อยละ	43.83	83.66			88.16

การหาประสิทธิภาพบทเรียนสำเร็จรูป เล่มที่ 6 เรื่อง หลักกรรมสร้างความเข้าใจอันดีกับประเทศเพื่อนบ้าน $E_1/E_2 = 80/80$

$$\begin{array}{l} \text{สูตร} \\ E_1 = \frac{\sum x}{N} \times 100 \\ \quad A \\ \sum x = 529 \\ N = 60 \\ A = 10 \\ E_1 = 88.16 \\ E_2 = \frac{\sum x}{N} \times 100 \\ \quad A \\ \sum x = 502 \\ N = 60 \\ A = 10 \\ E_2 = 83.66 \\ E_1/E_2 = 88.16/83.66 \end{array}$$

ประสิทธิภาพบทเรียนสำเร็จรูป เล่มที่ 6 เรื่อง = $88.16/83.66$

การหาค่า t ของบทเรียนสำเร็จรูปตามสูตร เล่มที่ 6 เรื่อง หลักกรรมสร้างความเข้าใจอันดีกับประเทศเพื่อนบ้าน

$$t = \frac{\sum D}{\sqrt{\frac{N \sum D^2 - (\sum D)^2}{N-1}}}$$

$$\begin{array}{l} N = 60 \\ \sum D = 248 \\ \sum D^2 = 1042 \\ df = 59 \\ = = \frac{248}{\sqrt{\frac{60 \times 1042 - (248)^2}{60-1}}} \\ t = \frac{248}{4.14} \\ t = 59.90 \end{array}$$

ค่า t จากตาราง ($\alpha .01$, df 59) = 2.391

ค่า t จากการคำนวณ = 59.90

ตารางที่ 46 คะแนนก่อน – หลังเรียน และแบบฝึกหัดท้ายเล่มที่ 7 พระอัครสาวก

ที่	ชื่อ - สกุล	คะแนน ก่อน เรียน (10)	คะแนน หลัง เรียน (10)	คะแนน ความ ก้าวหน้า (D)	คะแนน ความก้าวหน้า ยกกำลัง สอง(D ²)	คะแนน แบบฝึก หัด (10)
1	เด็กชายจตุพล อันวะลี	4	8	4	16	9
2	เด็กชายจตุรงค์ โพธิ์คำ	4	7	3	9	9
3	เด็กชายจิรพนธ์ ปัทม	4	7	3	9	9
4	เด็กชายเชิดชัย ปัทม	3	7	4	16	9
5	เด็กชายชัยพร แดงสุข	3	7	4	16	9
6	เด็กชายชาญณรงค์ อุปสาร	4	8	4	16	10
7	เด็กชายดาบชัย จันทร์ศรี โคตร	4	8	4	16	10
8	เด็กชายพงษ์ศักดิ์ พนมศักดิ์	6	10	4	16	10
9	เด็กชายพูลศักดิ์ สารนนท์	6	10	4	16	10
10	เด็กชายสิทธิชัย เหลลาลม	5	8	3	9	10
11	เด็กชายสุรียา จันทะนาม	5	9	4	16	10
12	เด็กชายอนุวัฒน์ อัจฉกรรจ์	5	8	3	9	9
13	เด็กหญิงกมลวรรณ ปัญญา พ่อ	5	8	3	9	8
14	เด็กหญิงกรนิการ์ ดีชัย	4	8	4	16	8
15	เด็กหญิงขวัญใจ สีเหลือง	5	8	3	9	9
16	เด็กหญิงแคทรียา ผลจันทร์	4	8	4	16	10
17	เด็กหญิงจันจรี มณีสุข	4	8	4	16	10
18	เด็กหญิงชลธิชา บุญปก	4	8	4	16	9
19	เด็กหญิงเดือนเพ็ญ ตาลโยธา	6	10	4	16	10
20	เด็กหญิงนภาพร วรรณรถ	6	9	3	9	9

ตารางที่ 46 คะแนนก่อน – หลังเรียน และแบบฝึกหัดท้ายเล่มที่ 7 พระอัครสาวก (ต่อ)

ที่	ชื่อ - สกุล	คะแนน ก่อนเรียน (10)	คะแนน หลังเรียน (10)	คะแนน ความ ก้าวหน้า (D)	คะแนน ความก้าวหน้า ายกกำลัง สอง (D ²)	คะแนน แบบฝึก หัด (10)
21	เด็กหญิงนันทิดา ผลจันทร์	5	9	4	16	9
22	เด็กหญิงปัทมา พงนา	5	9	4	16	9
23	เด็กหญิงปริฉัตร สุนทรวิสัย	5	9	4	16	9
24	เด็กหญิงพรฤทัย เชิดชน	5	9	4	16	10
25	เด็กหญิงกิมล อะโคตรมี	5	9	4	16	10
26	เด็กหญิงมุกฟ้า โพธิ์สิงห์	5	10	5	25	10
27	เด็กหญิงวรัชญา หนูโต	5	10	5	25	10
28	เด็กหญิงวรุณยุภา คำจุมพล	5	9	4	16	10
29	เด็กหญิงสุชฎา ผลจันทร์	4	8	4	16	10
30	เด็กหญิงสุตาภร ศิริมิตรินทร์	6	10	4	16	10
31	เด็กหญิงสุนารี อินทริง	4	9	5	25	10
32	เด็กหญิงสุปราณี อนุตยา	4	8	4	16	9
33	เด็กหญิงอลิตษา ไช้สามขา	4	8	4	16	9
34	เด็กหญิงมัสยา เฟ็งคำบั้ง	5	9	4	16	10
35	เด็กชายกรุงไกร หอมท่อม	6	10	4	16	10
36	เด็กชายจิระพงษ์ ปัญญาพ้อ	4	8	4	16	9
37	เด็กชายฉัตรชัย จันทร์ศรี โคตร	3	8	5	25	8
38	เด็กชายณรงค์กรณ์ หัตถกิจ	3	8	5	25	8
39	เด็กชายทวี สำราญ	3	7	4	16	8
40	เด็กชายธีระวัฒน์ ทุ่มเพ็ง	6	9	3	9	10

ตารางที่ 46 คะแนนก่อน – หลังเรียน และแบบฝึกหัดท้ายเล่มที่ 7 พระอัครสาวก (ต่อ)

ที่	ชื่อ - สกุล	คะแนน ก่อนเรียน (10)	คะแนน หลังเรียน (10)	คะแนน ความ ก้าวหน้า (D)	คะแนน ความก้าวหน้า ยกกำลัง สอง (D ²)	คะแนน แบบ ฝึก หัด (10)
41	เด็กชายชัยวัฒน์ ไตรนิคม	5	9	4	16	9
42	เด็กชายพนัส เดชะผล	5	10	5	25	10
43	เด็กชายวุฒิชัย โล่ห์คำ	6	9	3	9	10
44	เด็กชายศุภชัย ติสจันทร์	5	9	4	16	10
45	เด็กชายสมรภัท สุริโย	4	8	4	16	10
46	เด็กชายอาณาจักร ปัทม	5	10	5	25	10
47	เด็กชายอิสระ โล่ห์คำ	4	8	4	16	9
48	เด็กหญิงเกษรา ศรีสุราช	6	9	3	9	7
49	เด็กหญิงชลธิชา ปัทม	6	9	3	9	10
50	เด็กหญิงธิดารัตน์ พรหมพันธ์	5	8	3	9	10
51	เด็กหญิงบานเย็น ตาลโยธา	4	7	3	9	7
52	เด็กหญิงบุษบาไพโร เกชาลี	4	7	3	9	7
53	เด็กหญิงประไพรัตน์ สุตาชม	4	8	4	16	8
54	เด็กหญิงพรพิมล อุ่นคำ	5	8	3	9	8
55	เด็กหญิงรัชนีกร โอม่วงค์	5	8	3	9	8
56	เด็กหญิงรัตนา ฮาดดา	5	9	4	16	10
57	เด็กหญิงสุนิศา ถวิลการ	6	9	3	9	10
58	เด็กหญิงสุภาภรณ์ จะมาลี	4	8	4	16	9
59	เด็กหญิงสุวิมล ปัทวงค์	4	8	4	16	8
60	เด็กหญิงอรพิมพ์ ตาลโยธา	3	7	4	16	8
	คะแนนรวม	280	509	221	892	592
	คะแนนเฉลี่ย	4.666	8.483			9.866
	เฉลี่ยร้อยละ	46.66	84.83			98.66

การหาประสิทธิภาพบทเรียนสำเร็จรูป เล่มที่ 7 เรื่อง พระอัครสาวก $E_1/E_2 = 80/80$

$$\begin{aligned} \text{สูตร} \quad E_1 &= \frac{\sum x}{N} \times 100 \\ &= \frac{A}{N} \times 100 \\ \sum x &= 592 \\ N &= 60 \\ A &= 10 \\ E_1 &= 98.66 \\ E_2 &= \frac{\sum x}{N} \times 100 \\ &= \frac{A}{N} \times 100 \\ \sum x &= 509 \\ N &= 60 \\ A &= 10 \\ E_2 &= 84.83 \\ E_1/E_2 &= 98.66/84.83 \end{aligned}$$

ประสิทธิภาพบทเรียนสำเร็จรูป เล่มที่ 7 เรื่อง พระอัครสาวก = **98.66/84.83**

การหาค่า t ของบทเรียนสำเร็จรูปตามสูตร เล่มที่ 7 เรื่อง พระอัครสาวก

$$\begin{aligned} t &= \frac{\sum D}{\sqrt{\frac{N \sum D^2 - (\sum D)^2}{N-1}}} \\ N &= 60 \\ \sum D &= 221 \\ \sum D^2 &= 892 \\ df &= 59 \\ &= \frac{221}{\sqrt{\frac{60 \times 892 - (221)^2}{60-1}}} \\ t &= \frac{221}{8.90} \\ t &= 24.83 \end{aligned}$$

ค่า t จากตาราง ($\alpha .01$, df 59) = 2.391

ค่า t จากการคำนวณ = 24.83

ตารางที่ 47 คะแนนก่อน – หลังเรียน และแบบฝึกหัดท้ายเล่มที่ 8 เรื่อง พุทธสาวก สาวิกา

ที่	ชื่อ - สกุล	คะแนน ก่อน เรียน (10)	คะแนน หลัง เรียน (10)	คะแนน ความ ก้าวหน้า (D)	คะแนน ความก้าวหน้า ยกกำลัง สอง(D ²)	คะแนน แบบฝึก หัด (10)
1	เด็กชายจตุพล อันวะลี	4	8	4	16	8
2	เด็กชายจตุรงค์ โพธิ์คำ	3	8	5	25	8
3	เด็กชายจิรพนธ์ ปัทม	3	8	5	25	8
4	เด็กชายเชิดชัย ปัทม	3	8	5	25	8
5	เด็กชายชัยพร แดงสุข	4	8	4	16	9
6	เด็กชายชาญณรงค์ อุปสาร	5	8	3	9	9
7	เด็กชายดาบชัย จันทร์ศรี โคตร	5	8	3	9	9
8	เด็กชายพงษ์ศักดิ์ พนมศักดิ์	6	9	3	9	10
9	เด็กชายพูลศักดิ์ สารนนท์	6	9	3	9	10
10	เด็กชายสิทธิชัย เหลลาลม	5	10	5	25	10
11	เด็กชายสุรียา จันทะนาม	5	10	5	25	10
12	เด็กชายอนุวัฒน์ อัจฉกรรจ์	4	8	4	16	9
13	เด็กหญิงกมลวรรณ ปัญญา พ่อ	4	8	4	16	9
14	เด็กหญิงกรนิการ์ ดีชัย	3	7	4	16	8
15	เด็กหญิงขวัญใจ สีเหลือง	4	8	4	16	8
16	เด็กหญิงแคทรียา ผลจันทร์	4	9	5	25	9
17	เด็กหญิงจันจรี มณีสุข	4	8	4	16	8
18	เด็กหญิงชลธิชา บุญปก	3	8	5	25	8
19	เด็กหญิงเดือนเพ็ญ ตาลโยธา	4	8	4	16	9
20	เด็กหญิงนภาพร วรรณรถ	3	7	4	16	8

ตารางที่ 47 คะแนนก่อน – หลังเรียน และแบบฝึกหัดท้ายเล่มที่ 8 เรื่องพุทธสาวก สาวิกา(ต่อ)

ที่	ชื่อ - สกุล	คะแนน ก่อนเรียน (10)	คะแนน หลังเรียน (10)	คะแนน ความ ก้าวหน้า (D)	คะแนน ความก้าวหน้า ายกกำลัง สอง (D ²)	คะแนน แบบฝึก หัด (10)
21	เด็กหญิงนันทิดา ผลจันทร์	5	9	4	16	9
22	เด็กหญิงปัทมา พงนา	5	9	4	16	9
23	เด็กหญิงปริฉัตร สุนทรวิสัย	5	9	4	16	9
24	เด็กหญิงพรฤทัย เชิดชน	5	9	4	16	10
25	เด็กหญิงกิมล อะโคตรมี	5	9	4	16	10
26	เด็กหญิงมุกฟ้า โพธิ์สิงห์	5	10	5	25	10
27	เด็กหญิงวรัชญา หนูโต	5	10	5	25	10
28	เด็กหญิงวรุณยุภา คำจุมพล	5	9	4	16	10
29	เด็กหญิงสุชฎา ผลจันทร์	4	8	4	16	10
30	เด็กหญิงสุตาภร ศิริมิรินทร์	6	10	4	16	10
31	เด็กหญิงสุนารี อินทริง	4	9	5	25	10
32	เด็กหญิงสุปราณี อนุตยา	4	8	4	16	9
33	เด็กหญิงอลิตษา ไช้สามขา	4	8	4	16	9
34	เด็กหญิงมัสยา เฟ็งคำบั้ง	5	9	4	16	10
35	เด็กชายกรุงไกร หอมท่อม	6	10	4	16	10
36	เด็กชายจิระพงษ์ ปัญญาพ้อ	4	8	4	16	9
37	เด็กชายฉัตรชัย จันทร์ศรี โคตร	3	8	5	25	8
38	เด็กชายณรงค์กรณ์ หัตถกิจ	3	8	5	25	8
39	เด็กชายทวี สำราญ	3	7	4	16	8
40	เด็กชายธีระวัฒน์ ทุ่มเพ็ง	6	9	3	9	10

ตารางที่ 47 คะแนนก่อน – หลังเรียนและแบบฝึกหัดท้ายเล่มที่ 8 เรื่อง พุทธสาวกสาวิกา(ต่อ)

ที่	ชื่อ - สกุล	คะแนน ก่อนเรียน (10)	คะแนน หลังเรียน (10)	คะแนน ความ ก้าวหน้า (D)	คะแนน ความก้าวหน้า ยกกำลัง สอง (D ²)	คะแนน แบบ ฝึก หัด (10)
41	เด็กชายชัยวัฒน์ ไตรนิคม	5	9	4	16	9
42	เด็กชายพนัส เดชะผล	5	10	5	25	10
43	เด็กชายวุฒิชัย โล่ห์คำ	6	9	3	9	10
44	เด็กชายศุภชัย ติสจันทร์	5	9	4	16	10
45	เด็กชายสมรัก สุริโย	4	8	4	16	10
46	เด็กชายอาณาจักร ปัทม	5	10	5	25	10
47	เด็กชายอิสระ โล่ห์คำ	4	8	4	16	9
48	เด็กหญิงเกษรา ศรีสุราช	6	9	3	9	7
49	เด็กหญิงชลธิชา ปัทม	6	9	3	9	10
50	เด็กหญิงธิดารัตน์ พรหมพันธ์	5	8	3	9	10
51	เด็กหญิงบานเย็น ตาลโยธา	4	7	3	9	7
52	เด็กหญิงบุษบาไพโร เกชาลี	4	7	3	9	7
53	เด็กหญิงประไพรัตน์ สุตาชม	4	8	4	16	8
54	เด็กหญิงพรพิมล อุ่นคำ	5	8	3	9	8
55	เด็กหญิงรัชนีกร โอม่วงค์	5	8	3	9	8
56	เด็กหญิงรัตนา ฮาดดา	5	9	4	16	10
57	เด็กหญิงสุนิศา ถวิลการ	6	9	3	9	10
58	เด็กหญิงสุภาภรณ์ จะมาลี	4	8	4	16	9
59	เด็กหญิงสุวิมล ปัทวงค์	4	8	4	16	8
60	เด็กหญิงอรพิมพ์ ตาลโยธา	3	7	4	16	8
	คะแนนรวม	250	493	250	1049	500
	คะแนนเฉลี่ย	4.166	8.216			8.333
	เฉลี่ยร้อยละ	41.66	82.16			83.33

การหาประสิทธิภาพบทเรียนสำเร็จรูป เล่มที่ 8 เรื่อง พุทธสาวก สาวิกา $E_1/E_2 = 80/80$

$$\begin{aligned} \text{สูตร} \quad E_1 &= \frac{\sum x}{N} \times 100 \\ &= \frac{500}{60} \times 100 \\ &= 83.33 \\ E_2 &= \frac{\sum x}{N} \times 100 \\ &= \frac{493}{60} \times 100 \\ &= 82.16 \\ E_1/E_2 &= 83.33/82.16 \end{aligned}$$

ประสิทธิภาพบทเรียนสำเร็จรูป เล่มที่ 8 เรื่อง ชาดก = $83.33/82.16$

การหาค่า t ของบทเรียนสำเร็จรูปตามสูตร เล่มที่ 8 เรื่อง พุทธสาวก สาวิกา

$$\begin{aligned} t &= \frac{\sum D}{\sqrt{\frac{N \sum D^2 - (\sum D)^2}{N-1}}} \\ N &= 60 \\ \sum D &= 250 \\ \sum D^2 &= 1049 \\ df &= 59 \\ &= \frac{250}{\sqrt{\frac{60 \times 1049 - (250)^2}{60-1}}} \\ t &= \frac{250}{2.73} \\ t &= 91.57 \end{aligned}$$

ค่า t จากตาราง ($\infty .01, df 59$) = 2.391

ค่า t จากการคำนวณ = 91.57

ตารางที่ 48 คะแนนก่อน – หลังเรียน และแบบฝึกหัดท้ายเล่มที่ 9 เรื่อง ชาวพุทธตัวอย่าง

ที่	ชื่อ - สกุล	คะแนน ก่อน เรียน (10)	คะแนน หลัง เรียน (10)	คะแนน ความ ก้าวหน้า (D)	คะแนน ความก้าวหน้า ยกกำลัง สอง(D ²)	คะแนน แบบฝึก หัด (10)
1	เด็กชายจตุพล อันวาลี	4	8	4	16	8
2	เด็กชายจตุรงค์ โพธิ์คำ	4	8	4	16	10
3	เด็กชายจิรพนธ์ ปัทม	4	8	4	16	10
4	เด็กชายเชิดชัย ปัทม	5	8	3	9	9
5	เด็กชายชัยพร แดงสุข	3	8	5	25	9
6	เด็กชายชาญณรงค์ อุปสาร	3	8	5	25	8
7	เด็กชายดาบชัย จันทร์ศรี โคตร	3	8	5	25	8
8	เด็กชายพงษ์ศักดิ์ พนมศักดิ์	6	9	3	9	7
9	เด็กชายพูลศักดิ์ สารนนท์	5	9	4	16	8
10	เด็กชายสิทธิชัย เหลลาลม	5	9	4	16	7
11	เด็กชายสุริยา จันทะนาม	5	9	4	16	8
12	เด็กชายอนุวัฒน์ อัจฉกรรจ์	4	7	3	9	8
13	เด็กหญิงกมลวรรณ ปัญญา พ่อ	3	7	4	16	7
14	เด็กหญิงกรนิการ์ ดีชัย	3	9	6	36	8
15	เด็กหญิงขวัญใจ สีเหลือง	3	9	6	36	7
16	เด็กหญิงแคทรียา ผลจันทร์	4	9	5	25	7
17	เด็กหญิงจันจรี มณีสุข	4	8	4	16	7
18	เด็กหญิงชลธิชา บุญปก	4	7	3	9	7
19	เด็กหญิงเดือนเพ็ญ ตาลโยธา	4	9	5	25	8
20	เด็กหญิงนภาพร วรรณรถ	4	8	4	16	7

ตารางที่ 48 คะแนนก่อน – หลังเรียนและแบบฝึกหัดท้ายเล่มที่ 9 เรื่องชาวพุทธตัวอย่าง (ต่อ)

ที่	ชื่อ - สกุล	คะแนน ก่อนเรียน (10)	คะแนน หลังเรียน (10)	คะแนน ความ ก้าวหน้า (D)	คะแนน ความก้าวหน้า ยกกำลัง สอง (D ²)	คะแนน แบบฝึก หัด (10)
21	เด็กหญิงนันทิดา ผลจันทร์	4	8	4	16	9
22	เด็กหญิงปัทมา พงนา	5	8	3	9	9
23	เด็กหญิงปริฉัตร สุนทรวิสัย	5	7	2	4	9
24	เด็กหญิงพรฤทัย เชิดชน	4	7	3	9	7
25	เด็กหญิงกมล อะโคตรมี	3	7	4	16	7
26	เด็กหญิงมุกฟ้า โพธิ์สิงห์	3	7	4	16	8
27	เด็กหญิงวรัชญา หนูโต	4	7	3	9	7
28	เด็กหญิงวรุณยุภา คำจุมพล	4	7	3	9	8
29	เด็กหญิงสุชฎา ผลจันทร์	3	7	4	16	8
30	เด็กหญิงสุตาภร ศิริมิตรินทร์	4	8	4	16	9
31	เด็กหญิงสุนารี อินทริง	3	7	4	16	7
32	เด็กหญิงสุปราณี อนุตยา	3	8	5	25	7
33	เด็กหญิงอลิตษา ไช้สามขา	3	8	5	25	7
34	เด็กหญิงมัสยา เฟ็งคำบั้ง	4	10	6	36	7
35	เด็กชายกรุงไกร หอมท่อม	5	8	3	9	9
36	เด็กชายจิระพงษ์ ปัญญาพ้อ	4	10	6	36	7
37	เด็กชายฉัตรชัย จันทร์ศรี โคตร	3	10	7	49	10
38	เด็กชายณรงค์กรณ์ หัตถกิจ	3	8	5	25	10
39	เด็กชายทวี สำราญ	3	8	5	25	10
40	เด็กชายธีระวัฒน์ ทุ่มเพ็ง	4	9	5	25	9

ตารางที่ 48 คะแนนก่อน – หลังเรียน และแบบฝึกหัดท้ายเล่มที่ 9 เรื่องชาวพุทธตัวอย่าง (ต่อ)

ที่	ชื่อ - สกุล	คะแนน ก่อนเรียน (10)	คะแนน หลังเรียน (10)	คะแนน ความ ก้าวหน้า (D)	คะแนน ความก้าวหน้า ยกกำลัง สอง (D ²)	คะแนน แบบ ฝึก หัด (10)
41	เด็กชายชัยวัฒน์ ไตรนิคม	3	7	4	16	9
42	เด็กชายพนัส เดชะผล	5	9	4	16	8
43	เด็กชายวุฒิชัย โล่ห์คำ	5	10	5	25	8
44	เด็กชายศุภชัย ดิสจันทร์	5	9	4	16	10
45	เด็กชายสมรัก สุริโย	4	9	5	25	10
46	เด็กชายอาณาจักร ปัทม	4	9	5	25	9
47	เด็กชายอิสระ โล่ห์คำ	4	7	3	9	9
48	เด็กหญิงเกษรา ศรีสุราช	5	9	4	16	9
49	เด็กหญิงชลธิชา ปัทม	5	9	4	16	9
50	เด็กหญิงธิดารัตน์ พรหมพันธ์	5	8	3	9	8
51	เด็กหญิงบานเย็น ตาลโยธา	2	9	7	49	8
52	เด็กหญิงบุษบาไพโร เกชาลี	3	7	4	16	9
53	เด็กหญิงประไพรัตน์ สุตาชม	3	6	3	9	7
54	เด็กหญิงพรพิมล อุ่นคำ	4	8	4	16	8
55	เด็กหญิงรัชนีกร โอม่วงค์	4	8	4	16	8
56	เด็กหญิงรัตนา ฮาดดา	4	8	4	16	8
57	เด็กหญิงสุนิศา ถวิลการ	4	8	4	16	9
58	เด็กหญิงสุภาภรณ์ จะมาลี	4	7	3	9	8
59	เด็กหญิงสุวิมล ปัทวงค์	2	7	5	25	7
60	เด็กหญิงอรพิมพ์ ตาลโยธา	4	8	4	16	7
	คะแนนรวม	233	485	252	1122	492
	คะแนนเฉลี่ย	3.883	8.083			8.200
	เฉลี่ยร้อยละ	38.83	80.83			82.00

การหาประสิทธิภาพบทเรียนสำเร็จรูป เล่มที่ 9 เรื่อง ชาวพุทธตัวอย่าง $E_1/E_2 = 80/80$

$$\text{สูตร} \quad E_1 = \frac{\sum x}{N} \times 100$$

$$\sum x = 492$$

$$N = 60$$

$$A = 10$$

$$E_1 = 82.00$$

$$E_2 = \frac{\sum x}{N} \times 100$$

$$\sum x = 485$$

$$N = 60$$

$$A = 10$$

$$E_2 = 80.83$$

$$E_1/E_2 = 82.00/80.83$$

ประสิทธิภาพบทเรียนสำเร็จรูป เล่มที่ 9 เรื่อง ชาวพุทธตัวอย่าง = **82.00/80.83**

การหาค่า t ของบทเรียนสำเร็จรูปตามสูตร เล่มที่ 9 เรื่อง ชาวพุทธตัวอย่าง

$$t = \frac{\sum D}{\sqrt{\frac{N \sum D^2 - (\sum D)^2}{N-1}}}$$

$$N = 60$$

$$\sum D = 252$$

$$\sum D^2 = 1122$$

$$df = 59$$

$$= \frac{252}{\sqrt{\frac{60 \times 1122 - (252)^2}{60-1}}}$$

$$t = \frac{250}{8.04}$$

$$t = 31.09$$

ค่า t จากตาราง ($\alpha .01$, df 59) = 2.391

ค่า t จากการคำนวณ = 31.09

ภาคผนวก จ.

ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบใหม่ทเรียนสำเร็จรูป

สูตรหาความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ

$$r_{tt} = \frac{n}{n-1} \left[1 - \frac{\sum pq}{S^2} \right]$$

เมื่อ r_{tt}	แทน	ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ	
n	แทน	จำนวนของแบบทดสอบ	
p	แทน	สัดส่วนจำนวนของคนทำถูกในแต่ละข้อ	$\frac{\text{จำนวนคนที่ตอบถูก}}{\text{จำนวนคนทั้งหมด}}$
q	แทน	สัดส่วนของคนทำผิดในแต่ละข้อ ($q = 1-p$)	
S^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนทั้งฉบับ	

ตารางที่ 49 ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบบทเรียนสำเร็จรูปเล่มที่ 1 เรื่อง การเผยแผ่พระพุทธศาสนาเข้าสู่ประเทศเพื่อนบ้าน

จำนวนคน		ความเชื่อมั่น (r_{tt})
คน	ข้อ	
40	10	0.77

จากตารางที่ 49 แสดงว่าแบบทดสอบบทเรียนสำเร็จรูปเล่มที่ 1 เรื่อง การเผยแผ่พระพุทธศาสนาเข้าสู่ประเทศเพื่อนบ้าน มีความเชื่อมั่นเป็น 0.77

ตารางที่ 50 ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ บทเรียนสำเร็จรูปเล่มที่ 2 เรื่อง การนับถือพระพุทธศาสนาของประเทศเพื่อนบ้านในปัจจุบัน

จำนวนคน		ความเชื่อมั่น (r_{tt})
คน	ข้อ	
40	10	0.71

จากตารางที่ 50 แสดงว่าแบบทดสอบบทเรียนสำเร็จรูปเล่มที่ 2 เรื่อง การนับถือพระพุทธศาสนาของประเทศเพื่อนบ้านในปัจจุบันมีความเชื่อมั่นเป็น 0.71

ตารางที่ 51 ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบบทเรียนสำเร็จรูปเล่มที่ 3 เรื่อง พระพุทธศาสนา
คือรากฐานสังคมไทย

จำนวนคน		ความเชื่อมั่น (r_{tt})
คน	ข้อ	
40	10	0.73

จากตารางที่ 51 แสดงว่าแบบทดสอบ บทเรียนสำเร็จรูปเล่มที่ 3 เรื่อง
พระพุทธศาสนา คือ รากฐานสังคมไทย มีความเชื่อมั่นเป็น 0.73

ตารางที่ 52 ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ บทเรียนสำเร็จรูปเล่มที่ 4 พุทธจริยาอันเป็น
แบบอย่างในการดำเนินชีวิต

จำนวนคน		ความเชื่อมั่น (r_{tt})
คน	ข้อ	
40	10	0.70

จากตารางที่ 53 แสดงว่าแบบทดสอบบทเรียนสำเร็จรูปเล่มที่ 4 พุทธจริยาอันเป็น
แบบอย่างในการดำเนินชีวิต มีความเชื่อมั่นเป็น 0.70

ตารางที่ 54 ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ บทเรียนสำเร็จรูปเล่มที่ 5 เรื่อง ชาดก

จำนวนคน		ความเชื่อมั่น (r_{tt})
คน	ข้อ	
40	10	0.74

จากตารางที่ 54 แสดงว่าแบบทดสอบบทเรียนสำเร็จรูปเล่มที่ 5 เรื่อง ชาดก
มีความเชื่อมั่นเป็น 0.74

ตารางที่ 55 ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ แบบทดสอบบทเรียนสำเร็จรูปเล่มที่ 6 เรื่อง หลักธรรมสร้างความเข้าใจอันดีกับประเทศเพื่อนบ้าน

จำนวนคน		ความเชื่อมั่น (r_{tt})
คน	ข้อ	
40	10	0.87

จากตารางที่ 55 แสดงว่าแบบทดสอบแบบทดสอบบทเรียนสำเร็จรูปเล่มที่ 6 เรื่อง หลักธรรมสร้างความเข้าใจอันดีกับประเทศเพื่อนบ้านมีความเชื่อมั่นเป็น 0.87

ตารางที่ 56 ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบบทเรียนสำเร็จรูปเล่มที่ 7 เรื่อง พระอัครสาวก

จำนวนคน		ความเชื่อมั่น (r_{tt})
คน	ข้อ	
40	10	0.77

จากตารางที่ 56 แสดงว่าแบบทดสอบ บทเรียนสำเร็จรูปเล่มที่ 7 เรื่อง พระอัครสาวก มีความเชื่อมั่นเป็น 0.77

ตารางที่ 57 ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ บทเรียนสำเร็จรูปเล่มที่ 8 เรื่อง พุทธสาวก สาวิกา

จำนวนคน		ความเชื่อมั่น (r_{tt})
คน	ข้อ	
40	10	0.83

จากตารางที่ 57 แสดงว่าแบบทดสอบ บทเรียนสำเร็จรูปเล่มที่ 8 เรื่อง พุทธสาวก สาวิกา มีความเชื่อมั่นเป็น 0.83

ตารางที่ 58 ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบบทเรียนสำเร็จรูปเล่มที่ 9 เรื่อง ชาวพุทธตัวอย่าง

จำนวนคน		ความเชื่อมั่น (r_{tt})
คน	ข้อ	
40	10	0.83

จากตารางที่ 58 แสดงว่าแบบทดสอบ บทเรียนสำเร็จรูปเล่มที่ 9 เรื่อง ชาวพุทธ
ตัวอย่างมีความเชื่อมั่นเป็น 0.83

ภาคผนวก จ

แผนการจัดการเรียนรู้ประกอบการรายงานการพัฒนากิจกรรม
การเรียนรู้สาระพระพุทธศาสนาโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

การวิเคราะห์หลักสูตรสาระพระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

วิสัยทัศน์

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคน ซึ่งเป็นกำลังของชาติ ให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและเป็นพลเมืองโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้และทักษะพื้นฐานรวมทั้งเจตคติที่จำเป็นต่อการศึกษาต่อ การประกอบอาชีพและการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่าทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ

หลักการ

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีหลักการที่สำคัญ ดังนี้

1. เป็นหลักสูตรการศึกษาเพื่อความเป็นเอกภาพของชาติ มีจุดหมายและมาตรฐานการเรียนรู้เป็นเป้าหมายสำหรับพัฒนาเด็กและเยาวชนให้มีความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณธรรมบนพื้นฐานของความเป็นไทยควบคู่กับความเป็นสากล
2. เป็นหลักสูตรการศึกษาเพื่อปวงชน ที่ประชาชนทุกคนมีโอกาสได้รับการศึกษาอย่างเสมอภาค และมีคุณภาพ
3. เป็นหลักสูตรการศึกษาที่สนองการกระจายอำนาจ ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น
4. เป็นหลักสูตรการศึกษาที่มีโครงสร้างยืดหยุ่นทั้งด้านสาระการเรียนรู้ เวลาและการจัดการเรียนรู้
5. เป็นหลักสูตรการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
6. เป็นหลักสูตรการศึกษาสำหรับการศึกษาในระบบ นอกกระบบ และตามอัธยาศัย ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย สามารถเทียบโอนผลการเรียนรู้ และประสบการณ์

จุดหมาย

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพในการศึกษาต่อ และประกอบอาชีพ จึงกำหนดเป็นจุดหมายเพื่อให้เกิดกับผู้เรียน เมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้

1. มีคุณธรรมจริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัยและปฏิบัติตนตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
2. มีความรู้ ความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยี และมีทักษะชีวิต
3. มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี มีสุขนิสัย และรักการออกกำลังกาย
4. มีความรักชาติ มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ยึดมั่นในวิถีชีวิตและการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
5. มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย การอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม มีจิตสาธารณะที่มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามในสังคม และอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข

สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญ 5 ประการ ดังนี้

1. **ความสามารถในการสื่อสาร** เป็นความสามารถในการรับและส่งสาร มีวัฒนธรรมในการใช้ภาษาถ่ายทอดความคิด ความรู้ความเข้าใจ ความรู้สึก และทัศนะของตนเองเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและประสบการณ์อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเองและสังคม รวมทั้งการเจรจาต่อรองเพื่อขจัดและลดปัญหาความขัดแย้งต่าง ๆ การเลือกรับหรือไม่รับข้อมูลข่าวสารด้วยหลักเหตุผลและความถูกต้อง ตลอดจนการเลือกใช้วิธีการสื่อสาร ที่มีประสิทธิภาพ โดยคำนึงถึงผลกระทบที่มีต่อตนเองและสังคม
2. **ความสามารถในการคิด** เป็นความสามารถในการคิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์ การคิดอย่างสร้างสรรค์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการคิดเป็นระบบ เพื่อนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้หรือสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับตนเองและสังคมได้อย่างเหมาะสม
3. **ความสามารถในการแก้ปัญหา** เป็นความสามารถในการแก้ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่เผชิญได้อย่างถูกต้องเหมาะสมบนพื้นฐานของหลักเหตุผล คุณธรรมและข้อมูลสารสนเทศ เข้าใจความสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์ต่าง ๆ ในสังคม แสวงหาความรู้ ประยุกต์ความรู้มาใช้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหา และมีการตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพ โดยคำนึงถึงผลกระทบที่เกิดขึ้น ต่อตนเอง สังคมและสิ่งแวดล้อม
4. **ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต** เป็นความสามารถในการนำกระบวนการต่าง ๆ ไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง การทำงาน และการอยู่ร่วมกันในสังคมด้วยการสร้างเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคลการจัดการปัญหา

และความขัดแย้งต่าง ๆ อย่างเหมาะสม การปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและสภาพแวดล้อม และการรู้จักหลีกเลี่ยงพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ที่ส่งผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่น

5. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีเป็นความสามารถในการเลือก และใช้ เทคโนโลยี ด้านต่าง ๆ และมีทักษะกระบวนการทางเทคโนโลยีเพื่อการพัฒนาตนเองและสังคม ในด้านการเรียนรู้ การสื่อสารการทำงาน การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ถูกต้อง เหมาะสม และมีคุณธรรม

คุณลักษณะอันพึงประสงค์

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข ในฐานะเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ดังนี้

1. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์
2. ซื่อสัตย์สุจริต
3. มีวินัย
4. ใฝ่เรียนรู้
5. อยู่อย่างพอเพียง
6. มุ่งมั่นในการทำงาน
7. รักความเป็นไทย
8. มีจิตสาธารณะ

นอกจากนี้ สถานศึกษาสามารถกำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์เพิ่มเติมให้สอดคล้องตามบริบทและจุดเน้นของตนเอง

มาตรฐานการเรียนรู้

การพัฒนาผู้เรียนให้เกิดความสมดุล ต้องคำนึงถึงหลักพัฒนาการทางสมองและพหุปัญญา หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงกำหนดให้ผู้เรียนเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ดังนี้

1. ภาษาไทย
2. คณิตศาสตร์
3. วิทยาศาสตร์
4. สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
5. สุขศึกษาและพลศึกษา
6. ศิลปะ
7. การงานอาชีพและเทคโนโลยี
8. ภาษาต่างประเทศ

ในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ได้กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้เป็นเป้าหมายสำคัญของการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน มาตรฐานการเรียนรู้ระบุสิ่งที่ผู้เรียนพึงรู้ ปฏิบัติได้ มีคุณธรรมจริยธรรม และค่านิยม ที่พึงประสงค์เมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน นอกจากนี้มาตรฐานการเรียนรู้ยังเป็น กลไกสำคัญ ในการขับเคลื่อนพัฒนาการศึกษาทั้งระบบ เพราะมาตรฐานการเรียนรู้จะสะท้อนให้ ทราบว่าต้องการอะไร จะสอนอย่างไร และประเมินอย่างไร รวมทั้งเป็นเครื่องมือในการ ตรวจสอบเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษาโดยใช้ระบบการประเมินคุณภาพภายในและการ ประเมินคุณภาพภายนอก ซึ่งรวมถึงการทดสอบระดับเขตพื้นที่การศึกษา และการทดสอบ ระดับชาติ ระบบการตรวจสอบเพื่อประกันคุณภาพดังกล่าวเป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยสะท้อนภาพการ จัดการศึกษาว่าสามารถพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามที่มาตรฐานการเรียนรู้กำหนดเพียงใด

ตัวชี้วัด

ตัวชี้วัดระบุสิ่งที่นักเรียนพึงรู้และปฏิบัติได้ รวมทั้งคุณลักษณะของผู้เรียนในแต่ละ ระดับชั้น ซึ่งสะท้อนถึงมาตรฐานการเรียนรู้ มีความเฉพาะเจาะจงและมีความเป็นรูปธรรมนำไปใช้ ในการกำหนดเนื้อหา จัดทำหน่วยการเรียนรู้ จัดการเรียนการสอน และเป็นเกณฑ์สำคัญสำหรับการ วัดประเมินผลเพื่อตรวจสอบคุณภาพผู้เรียน

จะเห็นได้ว่าความสัมพันธ์ระหว่าง วิสัยทัศน์ หลักการ จุดหมาย สมรรถนะ คุณลักษณะ ที่พึงประสงค์ มาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัด ของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 นั้นมีความเกี่ยวข้องตลอด ดังแสดงไว้ในภาพที่ 1

วิสัยทัศน์

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคน ซึ่งเป็นกำลังของชาติให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและ เป็นพลโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขมีความรู้และทักษะพื้นฐาน รวมทั้ง เจตคติ ที่จำเป็นต่อการประกอบอาชีพและการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่า ทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ

จุดหมาย

1. มีคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัยและปฏิบัติตนตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
2. มีความรู้อันเป็นสากลและมีความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหาการใช้เทคโนโลยีและมีทักษะชีวิต
3. มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี มีสุขนิสัย และรักการออกกำลังกาย
4. มีความรักชาติ มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ยึดมั่นในวิถีชีวิตและการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
5. มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย การอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อมมีจิตสาธารณะที่มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามในสังคม และอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข

สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

- 1.ความสามารถในการสื่อสาร
- 2.ความสามารถในการคิด
- 3.ความสามารถในการแก้ปัญหา
- 4.ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต
- 5.ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

คุณลักษณะอันพึงประสงค์

- 1.รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์
- 2.ซื่อสัตย์สุจริต
- 3.มีวินัย
- 4.ใฝ่เรียนรู้
- 5.อยู่อย่างพอเพียง
- 6.มุ่งมั่นในการทำงาน
- 7.รักความเป็นไทย
- 8.มีจิตสาธารณะ

มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด ๘ กลุ่มสาระการเรียนรู้

- ๑.ภาษาไทย ๒. คณิตศาสตร์ ๓.วิทยาศาสตร์
๔. สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ๕. สุขศึกษาและพลศึกษา
๖. ศิลปะ ๗. การงานอาชีพและเทคโนโลยี ๘. ภาษาต่างประเทศ

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

- 1.กิจกรรมแนะแนว
- 2.กิจกรรมนักเรียน
- 3.กิจกรรมเพื่อสังคมและ สาธารณประโยชน์

คุณภาพผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ภาพที่ 1 ความสัมพันธ์ของการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

มาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

ทำไมต้องเรียนสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ช่วยให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจ การดำรงชีวิตของมนุษย์ทั้งในฐานะปัจเจกบุคคลและการอยู่ร่วมกันในสังคม การปรับตัวตามสภาพแวดล้อมการจัดการทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด เข้าใจถึงการพัฒนา เปลี่ยนแปลงตามยุคสมัย กาลเวลา ตามเหตุปัจจัยต่างๆ เกิดความเข้าใจในตนเอง และผู้อื่น มีความอดทน อดกลั้น ยอมรับในความแตกต่าง และมีคุณธรรม สามารถนำความรู้ไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิต เป็นพลเมืองดีของประเทศชาติ และสังคมโลก

เรียนรู้อะไรในสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมว่าด้วยการอยู่ร่วมกันในสังคมที่มีความเชื่อมสัมพันธ์กัน และมีความแตกต่างกันอย่างหลากหลาย เพื่อช่วยให้สามารถปรับตนเองกับบริบทสภาพแวดล้อม เป็นพลเมืองดี มีความรับผิดชอบ มีความรู้ ทักษะ คุณธรรม และค่านิยมที่เหมาะสม โดยได้กำหนดสาระต่างๆไว้ ดังนี้

ศาสนา ศีลธรรมและจริยธรรม แนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม หลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ การนำหลักธรรมคำสอนไปปฏิบัติในการพัฒนาตนเอง และการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข เป็นผู้กระทำความดี มีค่านิยมที่ดีงาม พัฒนาตนเองอยู่เสมอ รวมทั้งบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคมและส่วนรวม

หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิต ระบบการเมืองการปกครองในสังคมปัจจุบันการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ลักษณะและความสำคัญ การเป็นพลเมืองดี ความแตกต่างและความหลากหลายทางวัฒนธรรม ค่านิยม ความเชื่อ ปลูกฝังค่านิยมด้านประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข สิทธิ หน้าที่ เสรีภาพการดำเนินชีวิตอย่างสันติสุขในสังคมไทยและสังคมโลก

เศรษฐศาสตร์ การผลิต การแจกจ่าย และการบริโภคสินค้าและบริการ การบริหารจัดการทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดอย่างมีประสิทธิภาพ การดำรงชีวิตอย่างมีดุลยภาพ และการนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในชีวิตประจำวัน

ประวัติศาสตร์ เวลาและยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ วิธีการทางประวัติศาสตร์ พัฒนาการของมนุษยชาติจากอดีตถึงปัจจุบัน ความสัมพันธ์และเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์ต่างๆ ผลกระทบที่เกิดจากเหตุการณ์สำคัญในอดีต บุคคลสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงต่างๆในอดีต ความเป็นมาของชาติไทย วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย แหล่งอารยธรรมที่สำคัญของโลก

ภูมิศาสตร์ ลักษณะของโลกทางกายภาพ ลักษณะทางกายภาพ แหล่งทรัพยากร และภูมิอากาศของประเทศไทย และภูมิภาคต่างๆ ของโลก การใช้แผนที่และเครื่องมือทางภูมิศาสตร์ ความสัมพันธ์กันของสิ่งต่างๆ ในระบบธรรมชาติ ความสัมพันธ์ของมนุษย์กับสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ และสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น การนำเสนอข้อมูลภูมิสารสนเทศ การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

มาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัดและสาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม

มาตรฐาน ส 1.1 รู้ และเข้าใจประวัติ ความสำคัญ ศาสดา หลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือและศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้อง ยึดมั่นและปฏิบัติตามหลักธรรมเพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

มาตรฐาน ส 1.2 เข้าใจ ตระหนักและปฏิบัติตนเป็น ศาสนิกชนที่ดี และธำรงรักษาพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัย วิเคราะห์เฉพาะมาตรฐานการเรียนรู้ที่ 1 เนื่องจากเป็นมาตรฐานที่นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ การกำหนดมาตรฐานและตัวชี้วัด เป็นกรอบแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดจนการวัดผลประเมินผลของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เพื่อให้เห็นความสัมพันธ์ดังกล่าว ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด

สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม (พระพุทธศาสนา) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม (พระพุทธศาสนา) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2	
มาตรฐาน ส 1.1	มาตรฐาน 1.2
ตัวชี้วัด	ตัวชี้วัด
1.อธิบายการเผยแผ่พระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือสู่ประเทศเพื่อนบ้าน	1.ปฏิบัติตนอย่างเหมาะสมต่อบุคคลต่างๆ ตามหลักศาสนาที่ตนนับถือ ตามที่กำหนด
2.วิเคราะห์ความสำคัญของพระพุทธ- ศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือที่ช่วยเสริมสร้างความเข้าใจอันดีกับประเทศเพื่อนบ้าน	2.มีมารยาทของความเป็นศาสนิกชนที่ดีตามที่กำหนด

ตารางที่ 2 การวิเคราะห์แสดงถึงความเชื่อมโยงจากมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัดและ
การกำหนดหน่วยการเรียนรู้สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม (พระพุทธศาสนา)
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 (ต่อ)

สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม (พระพุทธศาสนา) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2																
หน่วยการเรียนรู้ ตัวชี้วัด	มาตรฐานที่ 1.1											มาตรฐานที่ 1.2				
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	1	2	3	4	5
หลักธรรมสร้างความเข้าใจอัน ดีกับประเทศเพื่อนบ้าน	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/					
หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 (พระสงฆ์)							/									
พระอัครสาวก												/	/	/	/	/
พุทธสาวก สาวิกา												/	/	/	/	/
ชาวพุทธตัวอย่าง												/	/	/	/	/

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม (พระพุทธศาสนา)
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ผู้วิจัยได้วิเคราะห์เฉพาะสิ่งที่ทำการวิจัยเนื่องจากมีปัญหาในเรื่อง
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและสาระที่จะเรียน เป็นสิ่งที่ครูจะต้องแจ้งให้ผู้เรียนทราบก่อนว่าจะเรียน
เรื่องอะไรบ้างมากน้อยอย่างไรเพื่อให้ผู้เรียนได้เตรียมตัวศึกษา ซึ่งระบุไว้ในคำอธิบาย
รายวิชา คือ

คำอธิบายรายวิชาพระพุทธศาสนา

รหัส ส 22101 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เวลา 20 ชั่วโมง จำนวน 1.00 หน่วยกิต

เวลา 2 ชั่วโมง/ สัปดาห์

ศึกษา วิเคราะห์ พระพุทธ เกี่ยวกับ ประวัติและความสำคัญของพระพุทธศาสนา เรื่อง
การเผยแผ่พระพุทธศาสนาเข้าสู่ประเทศเพื่อนบ้านการนับถือพระพุทธศาสนาของประเทศเพื่อน
บ้าน ในปัจจุบัน ความสำคัญของพระพุทธศาสนาในฐานะที่ช่วยเสริมสร้างความเข้าใจอันดี กับ
ประเทศเพื่อนบ้าน ความสำคัญของพระพุทธศาสนาต่อสังคมไทยในฐานะเป็นรากฐานของ
วัฒนธรรม เอกลักษณ์และมรดกของชาติ พระพุทธศาสนากับการพัฒนาชุมชนและการจัด
ระเบียบสังคม พุทธประวัติ สรูปและวิเคราะห์ พุทธประวัติ เรื่อง การผจญมาร การตรัสรู้

การสั่งสอน ชาดก เรื่อง มิตตวินทุกชาดก ราโชวาทชาดก วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา เรื่อง
 หลักธรรมเบื้องต้นที่เกี่ยวข้องเนื่องในวันมาฆบูชา วันวิสาขบูชา วันอัฐมีบูชา หรือศาสนาที่ตนนับถือ
 กับการพัฒนาชุมชนและการจัดระเบียบสังคมสรุปและวิเคราะห์พุทธประวัติเรื่อง

การผจญมาร การการตรัสรู้ หรือประวัติศาสตร์ของศาสนาที่ตนนับถือตามที่กำหนด

ศึกษา วิเคราะห์ ปฏิบัติตน พระธรรม เกี่ยวกับ หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา เรื่อง
 พระรัตนตรัย (ธรรมคุณ 6) อริยสัจ 4 ทุขข์ (ธรรมที่ควรรู้) ชั้น 5 – อายตนะ สมุทัย (ธรรมที่
 ควรละ) :หลักกรรม – สมบัติ 4 วิบัติ 4 อกุศลกรรมบถ 10 อปายมุข 6 นิโรธ (ธรรมที่ควรบรรลุ)
 : สุข 2 (สามีส,นิรามิส) มรรค(ธรรมที่ควรเจริญ) : บุญนิมิตของมัชฌิมาปฏิปทา ดรุณธรรม 6 กุ
 จิรัฎฐิติธรรม 4 กุศลกรรมบถ 10 สติปัฏฐาน 4 มงคล 38 ในเรื่องประพตติธรรม เว้นจากความ
 ชั่ว เว้นจากการดื่มน้ำเมา พุทธศาสนสุภาษิต เรื่อง กมมูนา วตตติ โลโก (สัตว์โลก ย่อมเป็นไป
 ตามกรรม) กลยาณการี กลยาณ ปาปการี จ ปापกั (ทำดีได้ดีทำชั่วได้ชั่ว) สุขุ ปญญสุส อุจจโย
 (การสั่งสมบุญนำสุขมาให้) ปุชโก ลภเต ปุชั วนทโก ปฏิวทนัน (ผู้บูชาเขาย่อมได้รับการบูชา
 ตอบ ผู้ให้เขาย่อมได้รับการให้ตอบ) พระไตรปิฎกโครงสร้างชื่อคัมภีร์ และสาระสังเขปของ
 พระสุตตันตปิฎก เรื่องนำรู้จากพระไตรปิฎก จุฬกัมมวิภังคสูตร คำศัพท์ทางพระพุทธศาสนา คือ
 ฌาน – ฌาน การบริหารจัดการและการเจริญปัญญา สวตมन्द์แปล และแผ่เมตตา วิธีปฏิบัติและ
 ประโยชน์ของการบริหารจัดการและการเจริญปัญญาฝึกการบริหารจิตและเจริญปัญญา ตามหลักสติ
 ปุฏฐาน 4 เน้นอานาปานสติ นำวิธีการบริหารจัดการและเจริญปัญญาไปใช้ในชีวิตประจำวัน
 พัฒนาการเรียนรู้ด้วยวิธีคิดแบบโยนิโสมนสิการ 2 วิธีคือ วิธีคิดแบบอุปายปลูกเจ้าคุณธรรม และ
 วิธีคิดแบบอรรถธรรมสัมพันธ์ ศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่นในการนำหลักธรรมไปใช้ในชีวิตประจำวัน

พระสงฆ์ เกี่ยวกับ ประวัติพุทธสาวก พุทธสาวิกา เรื่องพระสารีบุตร พระโมคคัลลานะ
 นางชุชชุตตรา พระเจ้าพิมพิสาร ชาวพุทธตัวอย่าง เรื่อง สมเด็จพระมหาสมณเจ้ากรมพระยา
 วชิรญาณวโรรส พระมหาธรรมราชาลิไท หน้าที่ชาวพุทธ เรื่องการเข้าใจบทบาทของพระภิกษุใน
 การเผยแผ่พระพุทธศาสนา การแสดงธรรม การปาฐกถาธรรม การประพตติตนให้เป็นแบบอย่าง
 การฝึกบทบาทของตนเองในการช่วยเผยแผ่พระพุทธศาสนา การบรรยายธรรม การจัด
 นิทรรศการ การเข้าค่ายพุทธบุตร การเข้าร่วมพิธีกรรมทางพระพุทธศาสนา การเป็นลูกที่ดีตาม
 หลักทศเบื้องต้นในทศ 6 การแสดงตนเป็นพุทธมามะกะ มารยาทชาวพุทธและการปฏิบัติตน
 ต่อพระภิกษุ เรื่องการต้อนรับ (การปฏิสันถาร) มารยาทของผู้เป็นแขก ฝึกปฏิบัติระเบียบพิธี
 การยืน การให้ที่นั่ง การเดินสวนทาง การสนทนา การรับสิ่งของ การแต่งกายไปวัด การแต่ง
 กายไปงานมงคล งานอวมงคล ศาสนพิธี เรื่องการทำบุญตักบาตร การถวายภัตตาหาร สิ่งของที่
 ควรถวายและสิ่งของต้องห้ามสำหรับพระภิกษุ การถวายสังฆทาน เครื่องสังฆทาน การถวายผ้า
 อาบหน้าฝน การจัดเครื่องไทยธรรม เครื่องไทยธรรม การกรวดน้ำ การทอดกฐิน การทอดผ้าป่า
 และการปฏิบัติตนเป็นชาวพุทธที่ดีในท้องถิ่นต่าง และการจัดระเบียบสังคม โดยใช้กระบวนการ

คิด กระบวนการสืบค้นข้อมูล กระบวนการทางสังคม กระบวนการปฏิบัติ กระบวนการกลุ่ม
กระบวนการเผชิญสถานการณ์และแก้ปัญหา

เพื่อให้เกิดศรัทธาอย่างยั่งยืนต่อพระรัตนตรัย และรักการเรียนรู้พระพุทธศาสนา ประพฤติ
ปฏิบัติตนเป็นพุทธศาสนิกชนที่ดี มีคุณธรรม จริยธรรมในการอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างสันติสุข
และมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ในด้าน การรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ซื่อสัตย์ สุจริต มีวินัย ใฝ่
เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง มุ่งมั่นในการทำงาน รักความเป็นไทย มีจิตสาธารณะ

จากคำอธิบายรายวิชาจะเห็นว่า สารการเรียนรู้ที่ผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จะต้อง
เรียนรู้ตั้งนั้นมีมากดังนั้น การวิเคราะห์เพื่อให้เห็นความเชื่อมโยงสัมพันธ์ของ ตัวชีวิตและ
คำอธิบายรายวิชาและคุณลักษณะการเรียนรู้ สารที่ 1 ศาสนา ศีลธรรมจริยธรรม
ซึ่งมี 2 มาตรฐาน มีความสอดคล้องกันอย่างไร ดังแสดงใน ตารางที่ 3

ตารางที่ 3 การวิเคราะห์ความเชื่อมโยงสัมพันธ์ระหว่าง มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชีวิต คำอธิบาย
รายวิชา และคุณลักษณะการเรียนรู้ สารที่ 1 ศาสนา ศีลธรรมจริยธรรม
(พระพุทธศาสนา) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

มาตรฐาน ส 1.1 รู้และเข้าใจประวัติความสำคัญศาสนาหลักธรรมของพระพุทธศาสนา
หรือศาสนาที่ตนนับถือและศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้อง ยึดมั่นและปฏิบัติตามหลักธรรมเพื่ออยู่
ร่วมกันอย่างสันติสุข

มาตรฐานที่ 1.1	ตัวชีวิต	คุณลักษณะการเรียนรู้		
		ความรู้ (K)	กระบวนการ (P)	คุณลักษณะ (A)
1.อธิบายการเผยแผ่ พระพุทธศาสนาหรือ ศาสนาที่ตนนับถือสู่ ประเทศเพื่อนบ้าน	1.การเผยแผ่ พระพุทธศาสนา เข้าสู่ประเทศ เพื่อนบ้าน 2.การนับถือ พระพุทธศาสนา ของประเทศ เพื่อนบ้านใน ปัจจุบัน	1.อธิบาย 2.ความรู้ความ เข้าใจ 3.การวิเคราะห์	เห็นความสำคัญ พระพุทธศาสนา	1.มีวินัย 2.ใฝ่เรียนรู้ 3.มุ่งมั่น การทำงาน

มาตรฐาน ส 1.1 รู้และเข้าใจประวัติความสำคัญศาสนาหลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือและศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้อง ยึดมั่นและปฏิบัติตามหลักธรรมเพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข (ต่อ)

ตัวชี้วัด มาตรฐานที่ 1.1	คุณลักษณะการเรียนรู้			
	ความรู้ (K)	กระบวนการ (P)	คุณลักษณะ (A)	เพิ่มเติม
2.วิเคราะห์ความสำคัญของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือที่ช่วยเสริมสร้างความเข้าใจอันดีกับประเทศเพื่อนบ้าน	3.ความสำคัญของพระพุทธศาสนาที่ช่วยเสริมสร้างความเข้าใจอันดีกับประเทศเพื่อนบ้าน	การวิเคราะห์	1.เกิดศรัทธา 2.เห็นความสำคัญพระพุทธศาสนา	1.มีวินัย 2.ใฝ่เรียนรู้ 3.มุ่งมั่นการทำงาน
3.วิเคราะห์ความสำคัญของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือในฐานะที่เป็นรากฐานของวัฒนธรรม เอกลักษณ์ของชาติและมรดกของชาติ	4.ความสำคัญของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือในฐานะที่เป็นรากฐานของวัฒนธรรม เอกลักษณ์ของชาติและมรดกของชาติ	การวิเคราะห์	1.เห็นคุณค่า 2.ให้ความสำคัญพระพุทธศาสนา	1.มีวินัย 2.ใฝ่เรียนรู้ 3.มุ่งมั่นการทำงาน

ตารางที่ 3 การวิเคราะห์ความเชื่อมโยงสัมพันธ์ระหว่าง มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด คำอธิบาย
รายวิชา และคุณลักษณะการเรียนรู้ สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรมจรรยา
(พระพุทธศาสนา) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 (ต่อ)

มาตรฐานที่ 1.1	ตัวชี้วัด	คุณลักษณะการเรียนรู้		
		ความรู้ (K)	กระบวนการ (P)	คุณลักษณะ (A)
4.วิเคราะห์พุทธประวัติหรือประวัติศาสดาของศาสนาที่ตนนับถือตามที่กำหนด	5.พุทธประวัติ (การผจญมาร)	1.การวิเคราะห์ 2.การอภิปราย	1.การเป็นแบบอย่างที่ดี	1.รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ 2.มีวินัย 3.ใฝ่เรียนรู้ 4.มุ่งมั่นการทำงาน
5.วิเคราะห์และประพุดติตนตามแบบอย่างการดำเนินชีวิตและข้อคิดจากประวัติสาวก ชาดก/เรื่องเล่าและศาสนิกชน ตัวอย่างตามที่กำหนด	6.ประวัติชาดกเรื่องเล่าตามที่กำหนด	1.วิเคราะห์ 2.การปฏิบัติ	1.การเป็นแบบอย่างที่ดี	1.รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ 2.มีวินัย 3.ใฝ่เรียนรู้ 4.มุ่งมั่นการทำงาน
6.วิเคราะห์และประพุดติตนตามแบบอย่างการดำเนินชีวิตและข้อคิดจากประวัติพระอัครสาวก	7.ประวัติพระอัครสาวก เรื่องเล่าตามที่กำหนด	1.วิเคราะห์ 2.การปฏิบัติ	1.การเป็นแบบอย่างที่ดี	1.รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ 2.มีวินัย 3.ใฝ่เรียนรู้ 4.มุ่งมั่นการทำงาน

ตารางที่ 3 การวิเคราะห์ความเชื่อมโยงสัมพันธ์ระหว่าง มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด คำอธิบาย
รายวิชา และคุณลักษณะการเรียนรู้ สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรมจรรยา
(พระพุทธศาสนา) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 (ต่อ)

มาตรฐานที่ 1.1	ตัวชี้วัด	คุณลักษณะการเรียนรู้		
		ความรู้ (K)	กระบวนการ (P)	คุณลักษณะ (A)
7.วิเคราะห์และประพจน์ ตนตามแบบอย่างการ ดำเนินชีวิตและข้อคิดจาก ประวัติพระพุทธรูป สาวิกา	8.ประวัติพระ พุทธรูปสาวิกา จาก เรื่องเล่าตามที่ กำหนด	1.วิเคราะห์ 2.การปฏิบัติ	1.การเป็น แบบอย่างที่ดี	1.รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ 2.มีวินัย 3.ใฝ่เรียนรู้ 4.มุ่งมั่น การทำงาน
8.วิเคราะห์และประพจน์ ตนตามแบบอย่างการ ดำเนินชีวิตและข้อคิดจาก ประวัติพระอัครสาวก	9.ประวัติชาว พุทธตัวอย่าง เรื่องเล่าตามที่ กำหนด	1.วิเคราะห์ 2.การปฏิบัติ	1.การเป็น แบบอย่างที่ดี	1.รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ 2.มีวินัย 3.ใฝ่เรียนรู้ 4.มุ่งมั่น การทำงาน

เพื่อให้เห็นถึง เนื้อหาสาระ ช่วงเวลา การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ที่ผู้วิจัยกำหนด
ขึ้นเพื่อให้ให้นักเรียนได้เรียนรู้ตลอดระยะเวลาการวิจัย และนักเรียนจะได้เตรียมตัวในการเรียน
การจัดกิจกรรมอื่นประกอบ ตลอดจนการวัดผลประเมินผล ซึ่งนักเรียนจะต้องเกี่ยวข้อง
ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 โครงการสอน สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรมจริยธรรม สาระการเรียนรู้
พระพุทธศาสนาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

ที่	มาตรฐาน/ตัวชี้วัด	จำนวนชั่วโมง	หมายเหตุ
1	อธิบายการเผยแพร่พระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือสู่ประเทศเพื่อนบ้าน	2	
2	วิเคราะห์ความสำคัญของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือที่ช่วยเสริมสร้างความเข้าใจอันดีกับประเทศเพื่อนบ้าน	2	
3	วิเคราะห์ความสำคัญของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือในฐานะที่เป็นรากฐานของวัฒนธรรมเอกลักษณ์ของชาติและมรดกของชาติ	2	
4	วิเคราะห์พุทธจริยาอันเป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิตได้	2	
5	อธิบายข้อคิดจากชาดก ตามที่กำหนด	2	
6	วิเคราะห์หลักธรรมสร้างความเข้าใจอันดีกับประเทศเพื่อนบ้าน	2	
7.	วิเคราะห์และประพจน์ตนตามแบบอย่างการดำเนินชีวิตและข้อคิดจากประวัติพระอัครสาวก ตามที่กำหนด	2	
8	วิเคราะห์และประพจน์ตนตามแบบอย่างการดำเนินชีวิตและข้อคิดจากประวัติพุทธสาวก สาวิกา ตามที่กำหนด	2	
9	วิเคราะห์และประพจน์ตนตามแบบอย่างการดำเนินชีวิตและข้อคิดจากประวัติชาวพุทธตัวอย่าง ตามที่กำหนด	2	
	รวม	18	

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม (สาระพระพุทธศาสนา)
 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หน่วยที่ 1 สยธรรแห่งพระพุทธศาสนา
 เรื่องที่ 1 การเผยแผ่พระพุทธศาสนาเข้าสู่ประเทศเพื่อนบ้าน จำนวน 2 ชั่วโมง
 ชื่อผู้สอน นายจำเริญ โพสวง

1.มาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐานที่ 1.1 ข้อที่ 1 เข้าใจประวัติ ความสำคัญ หลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตน นับถือ และสามารถนำหลักธรรมของศาสนา มาเป็นหลักปฏิบัติในการอยู่ร่วมกัน

2.สาระสำคัญ

พุทธศาสนาเป็นศาสนาที่เข้ามาเผยแผ่ ในประเทศเพื่อนบ้านมีทั้งพุทธศาสนาที่เป็นพุทธศาสนาิกายหินยานแบบเถรวาทและแบบมหายาน ทั้งนี้เพราะความเสี่ยสละของพุทธสาวก และการส่งเสริมของพระมหากษัตริย์

3.ตัวชี้วัด

อธิบายการเผยแผ่พระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือสู่ประเทศเพื่อนบ้าน

4. จุดประสงค์การเรียนรู้

- 1.บอกเส้นทางการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในประเทศเพื่อนบ้านได้
- 2.อธิบายประวัติความเป็นมาของการเผยแผ่พระพุทธศาสนา ในประเทศเพื่อนบ้านได้
- 3.บอกอิทธิพลของพระพุทธศาสนาในประเทศเพื่อนบ้านได้

5. สารการเรียนรู้

การเผยแพร่พระพุทธศาสนาเข้าสู่ประเทศเพื่อนบ้าน

6. รายละเอียดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

(ชั่วโมงที่ 1)

ขั้นนำ

6.1 นักเรียนดูภาพสถานที่สำคัญทางพระพุทธศาสนาของประเทศเพื่อนบ้าน

6.2 สนทนาถึงความสำคัญของภาพที่ดู เช่น ชื่อของภาพ ในภาพเป็นเรื่องของอะไร อยู่ในประเทศอะไร มีความสำคัญอย่างไร

6.3 แจงจุดประสงค์การเรียนรู้

6.4 ทดสอบก่อนเรียน จำนวน 10 ข้อ (ใช้แบบทดสอบใบบทเรียนสำเร็จรูป (เล่มที่ 1)

ขั้นสอน

6.5 สนทนาถึงความเจริญของพระพุทธศาสนาในประเทศต่าง ๆ มีได้เพราะอะไร โดยเชื่อมโยงกับภาพที่นักเรียนได้ศึกษา

6.6 ร่วมกันอภิปรายผลของการเผยแพร่พระพุทธศาสนาและช่วยกันสรุปรูปแบบการเผยแพร่พระพุทธศาสนา

6.7 นักเรียนร่วมกันศึกษาใบความรู้ที่ 1 แล้วตอบคำถามในใบงานที่ 1

ชั่วโมงที่ 2

6.8 แบ่งนักเรียนออกเป็น 7 กลุ่ม ๗ละ 5 – 7 ศึกษาใบความรู้ที่ 2 และตอบคำถามตามใบงานที่ 2

6.9 นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมาสรุปสาระสำคัญในเรื่องที่กลุ่มตนเองได้ศึกษา

6.10 นักเรียนร่วมกันตรวจสอบคำตอบตามใบเฉลย 1, 2

ขั้นสรุป

6.11 นักเรียนรับบทเรียนสำเร็จรูปเล่มที่ 1 ศึกษาและทำกิจกรรมภายในเล่ม

6.12 นักเรียนร่วมกันสรุปเนื้อหาโดยการทำเป็นแผนที่ความคิด สรุปเนื้อหาที่ศึกษา เรื่องการเผยแผ่พระพุทธศาสนาเข้าสู่ประเทศเพื่อนบ้าน

6.13 ทดสอบหลังเรียนจำนวน 10 ข้อ

7.สื่อและแหล่งการเรียนรู้

7.1 แผ่นภาพพุทธสถานที่สำคัญของประเทศเพื่อนบ้าน

7.2 ใบความรู้ที่ 1 เรื่องประวัติความเป็นมาของการเผยแผ่พระพุทธศาสนาเข้าสู่ประเทศเพื่อนบ้าน

7.3 ใบความรู้ที่ 2 เรื่องการเผยแผ่พระพุทธศาสนา การนับถือพระพุทธศาสนา

7.4 ใบงานที่ 1 และ ใบงานที่ 2

7.5 บทเรียนสำเร็จรูป เล่มที่ 1 (การเผยแผ่พระพุทธศาสนาเข้าสู่ประเทศเพื่อนบ้าน)

7.6 หนังสือเรียนสังคมศึกษา ส 0110 พระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

ที่กระทรวงศึกษาธิการอนุญาตให้ใช้เป็นแบบเรียนได้

7.7 หนังสือเรียน สาระพื้นฐาน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่กระทรวงศึกษาธิการอนุญาตให้ใช้เป็นแบบเรียนได้

7.8 ห้องสมุดของโรงเรียน /ห้องจริยธรรมของโรงเรียน

7.9 แหล่งข้อมูลสารสนเทศ ค้นหาข้อมูลเพิ่มเติมได้ที่

www.aksorn.com/lib/s/soc 01

www.thaibuddism.com

8. การวัดผลและประเมินผล

8.1 วิธีการวัดผล

9.1.1 ตรวจสอบทดสอบก่อนเรียน เรื่อง พระพุทธศาสนาเข้าสู่ประเทศไทยเพื่อนบ้าน
จำนวน 10 ข้อ

8.1.2 ตรวจสอบใบงานที่ 1 , 2

8.1.3 ตรวจสอบแบบทดสอบก่อน - หลังเรียนและแบบฝึกหัดในบทเรียนสำเร็จรูปเล่มที่ 1

8.2 เครื่องมือวัด

8.2.1 ใบงานที่ 1 , 2

8.2.2 แบบทดสอบก่อน-หลังเรียนและแบบฝึกหัดในบทเรียนสำเร็จรูปเล่มที่ 1

8.3 เกณฑ์การประเมิน

เกณฑ์การตรวจสอบแบบทดสอบก่อน-หลังเรียนตรวจสอบความรู้ของนักเรียนหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ต้องได้ 6 ใน 10 ข้อ จึงจะถือว่าผ่าน

9. ข้อเสนอแนะของหัวหน้าสถานศึกษาหรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย

(ตรวจ/นิเทศ/เสนอแนะ/รับรอง)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....

(.....)

ตำแหน่ง.....

...../...../.....

บันทึกหลังการสอน

1.ผลการสอน

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

2.ปัญหาอุปสรรค

.....
.....
.....
.....
.....
.....

3.แนวทางแก้ไข/ข้อเสนอแนะ

.....
.....
.....
.....
.....

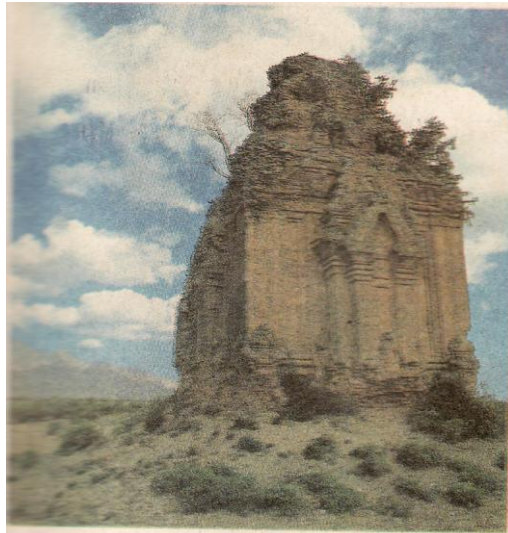
ลงชื่อ.....
(นายจำเนียร โปสว่าง)
...../...../.....

บรรณานุกรม

- โกวิท ประวาลพุกษ์. (2547). ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ศาสนาศีลธรรม จริยธรรมช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2, กรุงเทพฯ: สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ.
- นภดล ขวัญชนะดี. (2546). พระพุทธศาสนา ช่วงชั้นที่3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2, กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ประสานมิตร.
- บุญธรรม ศรสวัสดิ์และคณะ. (2544). ส 0110 พระพุทธศาสนาสมบูรณแบบฯ, กรุงเทพฯ: วัฒนาพานิช.
- ปรีชา ช่างขวัญยืน. (2547). หนังสือสาระการเรียนรู้พื้นฐานพระพุทธศาสนาชั้นม.2, กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- พระอมรเมธาจารย์และพระเมธีธรรมาภรณ์. (2538). พระไตรปิฎกปริทัศน์, กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย.
- วิทย์ วิศทเวทย์และเสฐียรพงษ์ วรรณปก. (2547). หนังสือเรียนพระพุทธศาสนา ม.2, กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.

ภาคผนวก

ภาพพุทธสถานสำคัญของประเทศเพื่อนบ้าน¹

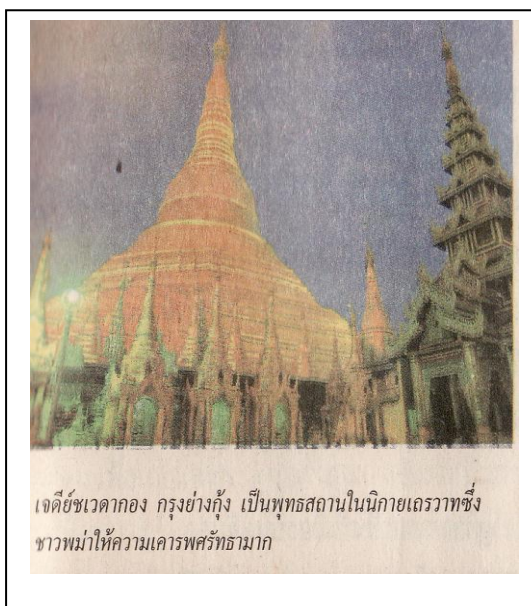
พุทธสถานในเวียดนามถึงแม้จะถูกบุกรุกทำลายไปบ้าง แต่ก็มีเค้าโครงหลงเหลืออยู่หลายแห่ง ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นพุทธสถานในนิกายมหายาน (จากภาพ) พุทธสถาน เมืองตูราน

พุทธสถานในเวียดนามถึงแม้จะถูกบุกรุกทำลายไปบ้าง แต่ก็ยังมีเค้าโครงหลงเหลืออยู่หลายแห่ง ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นพุทธสถานในนิกายมหายาน (จากภาพ) พุทธสถานเมืองตูราน

บุโรพุทโธบนเกาะชวา เป็นพุทธสถานที่มีชื่อเสียงที่สุดของอินโดนีเซีย สร้างขึ้นเมื่อพุทธศตวรรษที่ ๑๔ โดยกษัตริย์และราชวงศ์ไศเลนทร์ เป็นหลักฐานที่ช่วยบันทึกถึงความเจริญก้าวหน้าของพระพุทธศาสนาในอินโดนีเซียเมื่อครั้งอดีต

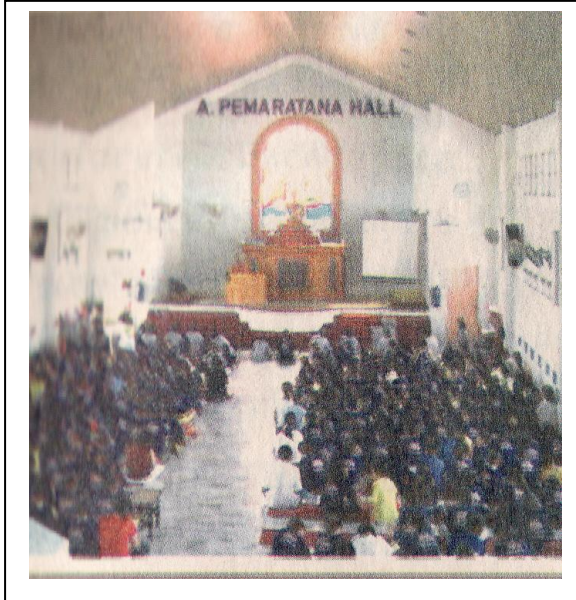
**Buddhist art and architecture are reflected in
The shimmering Shwe Dagon pagoda, built in
Rangoon, Burma, in the 15th century**

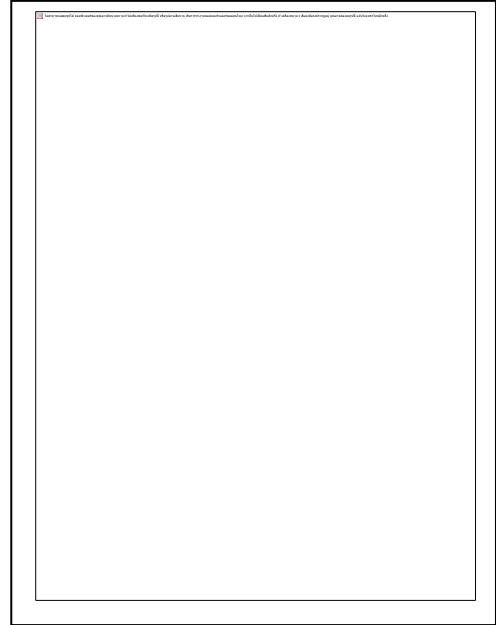
เจดีย์ชเวดากอง กรุงย่างกุ้ง เป็นพุทธสถานในนิกายเถรวาทซึ่งชาวพม่าให้ความเคารพศรัทธามาก

**This Buddhist temple, on the island
Of Java, have 72 bell-shaped structures
That contain stone sculptures of Buddha,
Buddhism was once an important religion on
the islands, but few Indonesians follow it
today.**

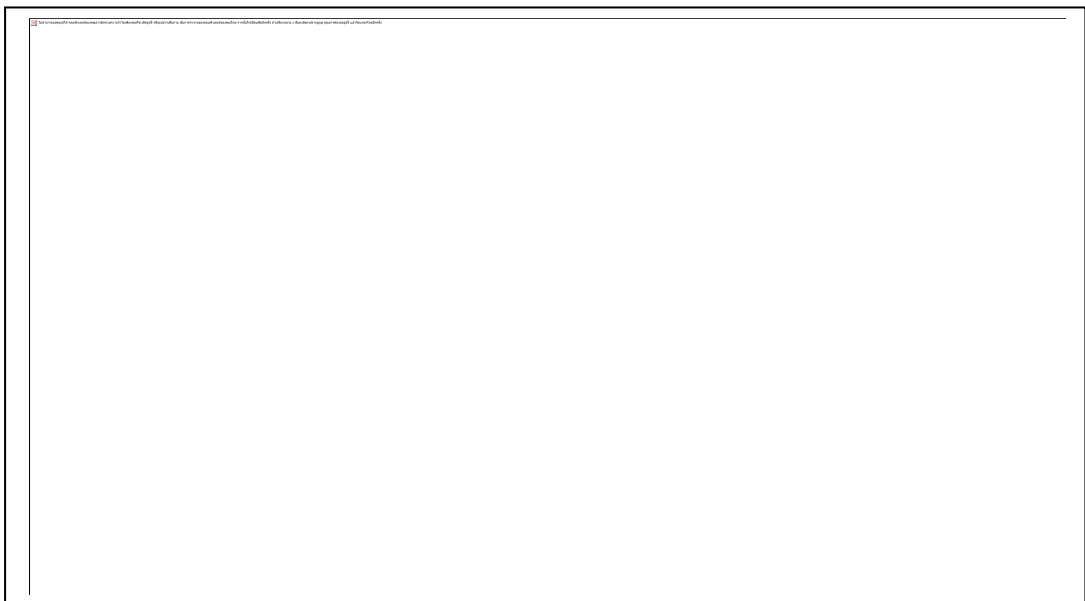
¹ นภดล ขวัญชนะดี. พระพุทธศาสนา ช่วงชั้นที่3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2, 2546, หน้าที่ 4.

พระสงฆ์และแม่ชีนิกายมหายานในวัดสุขาวดี
เมืองยอร์กทาว์นบนเกาะปีนังขณะกำลัง
ประกอบพิธีกรรมทางศาสนา

พระบางเป็นพระพุทธรูปคู่บ้านคู่เมือง
ของลาวมาตั้งแต่สมัยแรกที่ประดิษฐาน
พระพุทธรูปศาสนาในประเทศนี้

พระธาตุหลวง กรุงเวียงจันทน์ ซึ่งพระเจ้าไชยเชษฐาธิราชโปรดเกล้าฯ ให้สร้างขึ้น
ได้รับการยกย่องว่าเป็นพระเจดีย์ที่งดงามที่สุดของลาว

ใบความรู้ที่ 1

เรื่อง ประวัติความเป็นมาและการเผยแพร่พระพุทธศาสนาเข้าสู่ประเทศไทยเพื่อนบ้าน²
จุดประสงค์การเรียนรู้ที่ 1 อธิบายการเผยแพร่พระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือสู่
ประเทศไทยเพื่อนบ้าน

ความเป็นมาและการเผยแพร่พระพุทธศาสนาเข้าสู่ประเทศไทยเพื่อนบ้าน

จากการศึกษาภูมิหลังทางประวัติศาสตร์อันยาวนานของประเทศต่างๆ ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ทำให้น่าติดตามถึงความเป็นมา ความเปลี่ยนแปลงของความเจริญด้านต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นด้านศิลปวัฒนธรรม ศาสนา การปกครอง เป็นต้น ในบรรดาความเจริญทั้งหลายที่ได้กล่าวมานั้น ศาสนาเป็นความเจริญด้านหนึ่งที่เป็นผลงานสร้างสรรค์ของมนุษย์ที่ควรแก่การศึกษาถึงวิวัฒนาการตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน และเพื่อให้ขอบเขตแคบเข้ามาและใกล้ตัวเรามากที่สุด จึงควรที่จะเห็นความเป็นมาและการเผยแพร่พระพุทธศาสนาเข้าสู่ประเทศไทยเพื่อนบ้าน เพราะในปัจจุบันเราจะพบว่าไม่มีแต่เพียงประเทศไทยเท่านั้นที่ประชาชนส่วนใหญ่นับถือพระพุทธศาสนา หากแต่ประเทศเพื่อนบ้านของเราหลายประเทศที่ปัจจุบันนี้ประชาชนส่วนใหญ่นับถือพระพุทธศาสนาเช่นเดียวกัน โดยที่อาจจะต่างกันอยู่บ้างตรงที่เป็นนิกายหินยานและนิกายมหายาน ประเทศดังกล่าวได้แก่ สหภาพพม่า หรือประเทศเมียนมาร์ในปัจจุบัน ประเทศกัมพูชาประชาธิปไตย ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ประเทศสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม ส่วนในประเทศไทยบางประเทศได้แก่ สาธารณรัฐอินโดนีเซีย มาเลเซีย สาธารณรัฐสิงคโปร์ และสาธารณรัฐฟิลิปปินส์ ประเทศเหล่านี้แม้ในปัจจุบันจะมีผู้นับถือพระพุทธศาสนาไม่มากเท่าในอดีตที่ผ่านมา จากการศึกษาจะทำให้ทราบถึงเหตุผลที่ทำให้เป็นเช่นนั้นได้

ดังนั้น การศึกษาถึงความเป็นมาของพระพุทธศาสนาในประเทศเหล่านี้ ทำให้น่าศึกษาถึงเหตุผลที่ว่าเหตุใดพระพุทธศาสนาซึ่งมิได้มีแหล่งกำเนิดในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ แต่กลับพบว่ามีประชาชนส่วนใหญ่ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้นับถือ นั้นย่อมแสดงให้เห็นว่าพระพุทธศาสนาได้แผ่ขยายอย่างต่อเนื่องเข้ามาในไทยและประเทศเพื่อนบ้านอีกหลายประเทศนั่นเอง จากข้อเท็จจริงเป็นที่ทราบกันดีว่าพระพุทธศาสนาซึ่งมีพระพุทธเจ้าเป็นศาสดานั้น ได้ก่อกำเนิดในอินเดียก่อนพุทธศักราช 45 ปี และแม้เมื่อพระพุทธองค์ได้ปรินิพพานแล้วก็ตาม แต่พระพุทธศาสนาก็ยังคงเจริญรุ่งเรืองอยู่ในอินเดียมาโดยตลอด และเริ่มเจริญถึงขีดสุดและเริ่มมี

² วิทย์ วิศทเวทย์และเสถียรพงษ์ วรรณปก. หนังสือเรียนพระพุทธศาสนา ม.2,2547,หน้าที 2

การเผยแผ่ไปสู่ประเทศอื่นในรัชสมัยของพระเจ้าอโศกมหาราชแห่งเมืองปาฏลีบุตร เมื่อพ.ศ.274 พระราชกรณียกิจสำคัญที่ทำให้ชาวโลกรู้จักพระองค์ยิ่งขึ้น จึงมีการสังคายนาพระธรรมวินัยให้เป็นระเบียบ ทรงดำรงพระองค์เป็นพุทธศาสนูปถัมภกทรงโปรดฯ ให้จาริกคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้าลงบนศิลาจารึกให้ประชาชนได้ศึกษา เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต ตลอดจนการที่ทรงส่งทั้งเชื้อพระวงศ์และพระภิกษุไปเผยแผ่พระพุทธศาสนาในดินแดนอื่นถึง 9 สายด้วยกัน ก็ด้วยความหวังให้บุคคลโดยทั่วไปได้มีโอกาสเห็นคุณค่าของพระธรรมคำสั่งสอนเพื่อยึดถือปฏิบัติ

ภายหลังพุทธปรินิพพานแล้วประมาณ 300 ปี ในรัชสมัยของพระเจ้าอโศกมหาราชแห่งชมพูทวีป พระองค์มีพระราชศรัทธาอย่างแรงกล้าในการอุปถัมภ์พระพุทธศาสนา เป็นเหตุให้พวกเดียรถีย์เข้ามาปลอมบวช สร้างความสับสนและความไม่สงบในพระพุทธศาสนา

พระโมคคัลลีบุตรติสสมหาเถระซึ่งเป็นประมุขสงฆ์ในเวลานั้นได้มองเห็นว่าพวกเดียรถีย์เป็นภัยร้ายแรงต่อความมั่นคงของพระพุทธศาสนาจึงได้ปรึกษากับพระอรหันต์รูปอื่นๆ แล้วมีมติให้มีการทำสังคายนาขึ้นเป็นครั้งที่ 3

การสังคายนาครั้งที่ 3 นี้ทำขึ้นโดยปรารภเหตุที่พวกเดียรถีย์เข้ามาปลอมบวชในพระพุทธศาสนา กระทำที่วัดโศการาม เมืองปาฏลีบุตร แคว้นมคธ (ปัจจุบันคือเมืองปัตนะ เมืองหลวงรัฐพิหาร) ประมาณ 9 เดือนจึงแล้วเสร็จต่อจากนั้นพระเจ้าอโศกมหาราชได้ทรงส่งพระอรหันต์เป็นสมณทูตไปประกาศพระพุทธศาสนาทั้งในประเทศและนอกประเทศ รวม 9 สายดังต่อไปนี้³

คณะที่ 1 พระมัชฌันติกเถระ ไปยังแคว้นกัสมีระและแคว้นคันธาระ (แคว้นแคชเมียร์ และประเทศอัฟกานิสถานในปัจจุบัน)

คณะที่ 2 พระมหาเทวะเถระ ไปยังมหิสสกมณฑลซึ่งอยู่ทางทิศใต้ของแม่น้ำโคธาวารี (แคว้นไมเซอรันในปัจจุบัน)

คณะที่ 3 พระรักขิตเถระ ไปยังวนวาสีประเทศซึ่งอยู่ในเขตกะระนะ (แคว้นบอมเบย์ในปัจจุบัน)

คณะที่ 4 พระโยนกธรรมรักขิตเถระ ไปยังอปรัตกชนบทซึ่งอยู่ริมฝั่งอารเบีย (ทางทิศเหนือของบอมเบย์)

คณะที่ 5 พระมหาธรรมรักขิตเถระ ไปยังมหารัฐประเทศ (อันตรประเทศในปัจจุบัน)

³ พระอมรเมธาจารย์และพระเมธีธรรมาภรณ์. พระไตรปิฎกปริทัศน์, 2538, หน้า 18-29.

คณะที่ 6 พระมหารักษ์ิตเถระ ไปยังโยนกประเทศ (แคว้นแดนอากาศเรี่ยนในเปอร์เซีย
ในปัจจุบัน)

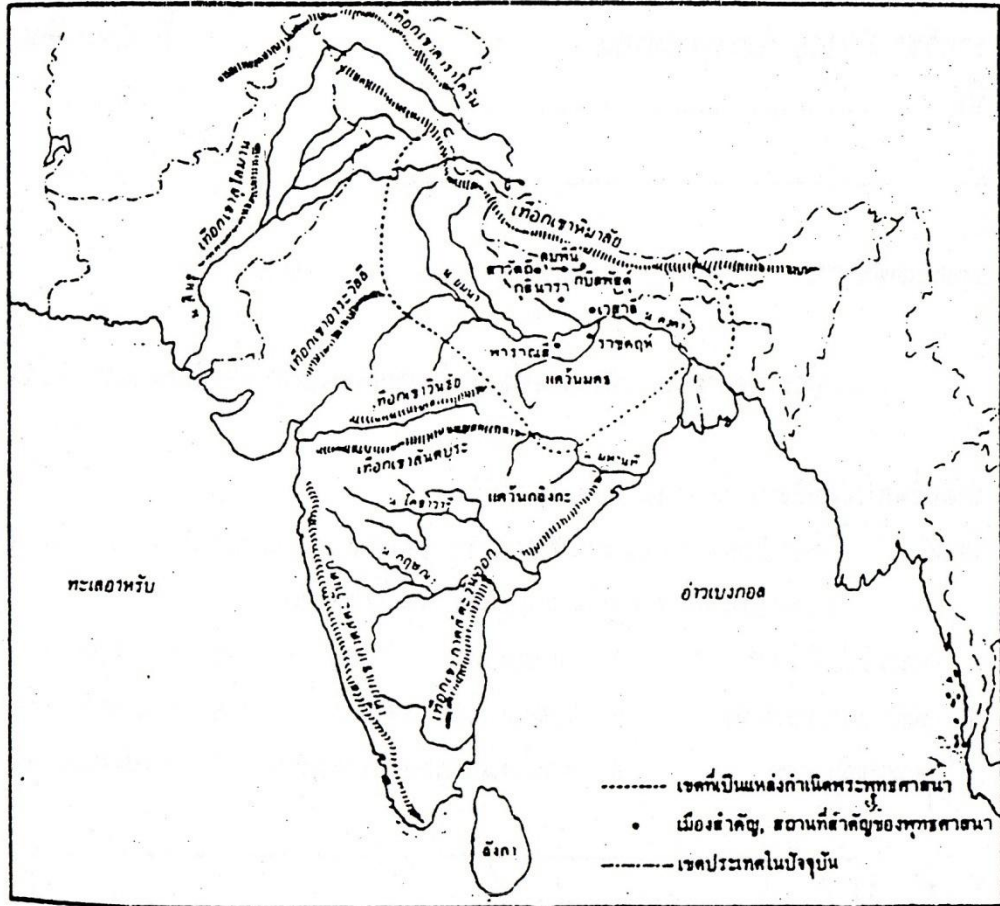
คณะที่ 7 พระมัชฌิมเถระ ไปยังหิมวันตประเทศ ประเทศเนปาลในปัจจุบัน (อยู่ตอน
เหนือของอินเดีย)

คณะที่ 8 พระโสณเถระกับพระอุตระเถระ ไปยังดินแดนสุวรรณภูมิ (ประเทศพม่า
และไทยในปัจจุบัน)

คณะที่ 9 พระมหินทเถระกับนางสังฆมิตตาเถรี (พระโอรสและพระธิดาของพระเจ้า
อโศกมหาราช) ไปยังประเทศลังกา

การสังคายนาครั้งที่ 3 นี้ ได้ส่งผลให้พระพุทธศาสนาแพร่หลายไปยังนานาประเทศอัน
รวมถึงประเทศไทยด้วย แม้ในชมพูทวีปเอง พระพุทธศาสนาก็เจริญรุ่งเรืองต่อมาเป็นเวลานาน

แผนที่แหล่งกำเนิดพระพุทธศาสนา⁴

แผนที่ประเทศอินเดียโบราณแสดงเมืองสำคัญที่เกี่ยวกับพระพุทธศาสนา

ใบงานที่ 1

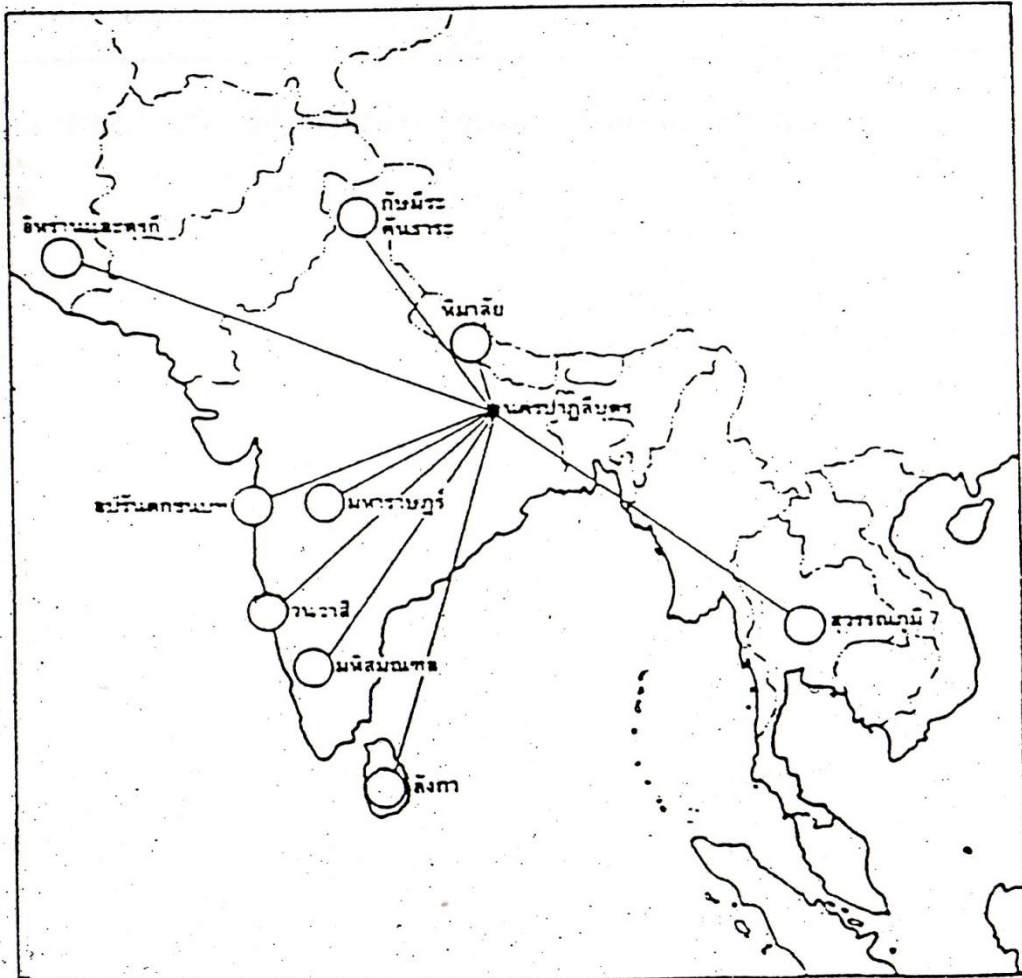
เรื่อง ประวัติความเป็นมาและการเผยแผ่พระพุทธศาสนาเข้าสู่ประเทศเพื่อนบ้าน
 รายวิชา ส 22101 พระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
 ชื่อ..... เลขที่.....

จุดประสงค์การเรียนรู้ บอกเส้นทางการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในประเทศเพื่อนบ้านได้
 ลำดับขั้นการปฏิบัติงาน ใบงานนี้แบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ให้นักเรียนนำหมายเลขหน้าชื่อพระธรรมทูตที่เดินทางจากนครปาฏลีบุตร
 เพื่อไปเผยแผ่พระพุทธศาสนายังดินแดนต่างๆ ใส่ในวงกลมที่กำหนดให้ในแผนที่

⁴ ดร.บุญธรรม ศรีสวัสดิ์. ส 0110 พระพุทธศาสนาสมบูรณแบบฯ, 2544 . หน้าที่ 2.

1. พระมัทฉันติกเถระ	2. พระมหาเทวะ	3. พระรักขิตเถระ
4. พระโยนกธรรมรักขิต	5. พระมหาธรรมรักขิตเถระ	6. พระมหารักขิตเถระ
7. พระมัทฉิมเถระ	8. พระโสณเถระและพระอุตตรเถระ	9. พระมหินทเถระ

ตอนที่ 2 ให้นักเรียนลงชื่อประเทศเพื่อนบ้าน พร้อมทั้งเส้นทางการเผยแผ่พระพุทธศาสนา จากแหล่งกำเนิดสู่ประเทศเพื่อนบ้าน (เน้นเฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้อง)

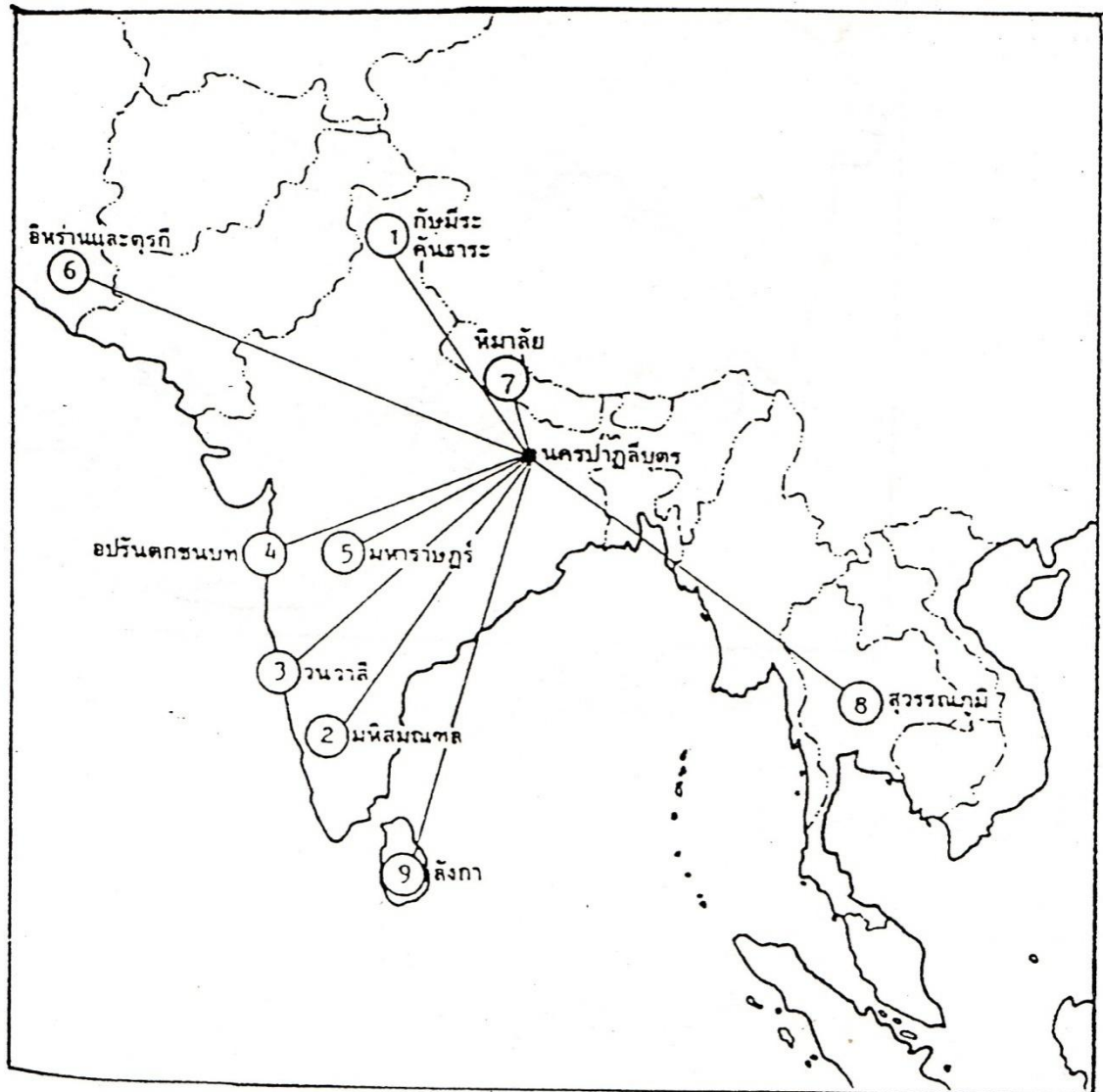
แผนที่โครงร่างทวีปเอเชีย

เฉลยใบงานที่ 1

เรื่อง ประวัติความเป็นมาและการเผยแผ่พระพุทธศาสนาเข้าสู่ประเทศเพื่อนบ้าน
ตอนที่ 1

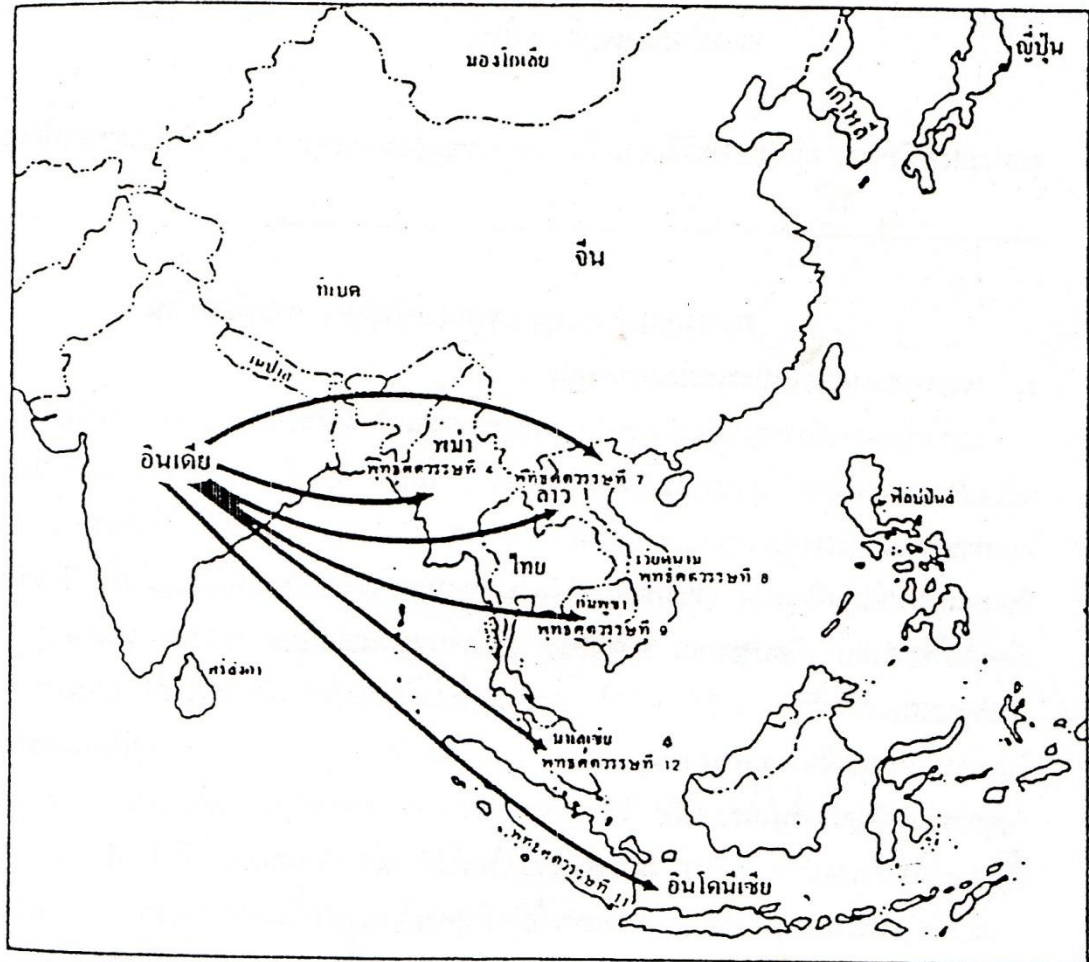
1. พระมัจฉันติกเถระ	2. พระมหาเทวะ	3. พระรักขิตเถระ
4. พระโยนกธรรมรักขิต	5. พระมหาธรรมรักขิตเถระ	6. พระมหารักขิตเถระ
7. พระมัจฉิมเถระ	8. พระโสณเถระและพระอุตตรเถระ	9. พระมหินทเถระ

ตอนที่ 2

แผนที่โครงร่างทวีปเอเชีย

แผนที่การเผยแผ่พระพุทธศาสนาเข้าสู่ประเทศเพื่อนบ้าน

แผนที่การเผยแผ่พระพุทธศาสนาเข้าสู่ประเทศเพื่อนบ้าน

ใบความรู้ที่ 2

เรื่อง การเผยแผ่พระพุทธศาสนาและการนับถือพระพุทธศาสนาของประเทศเพื่อนบ้าน⁵
จุดประสงค์การเรียนรู้ อธิบายประวัติความเป็นมาของการเผยแผ่พระพุทธศาสนาเข้าสู่
ประเทศเพื่อนบ้านได้

การเผยแผ่พระพุทธศาสนาเข้าสู่ประเทศเพื่อนบ้าน

1. พระพุทธศาสนาในประเทศสหภาพพม่า

การเผยแผ่พระพุทธศาสนาเข้าสู่พม่า พระพุทธศาสนากำเนิดที่ประเทศอินเดีย เผยแผ่เข้าสู่ประเทศพร้อมกับประเทศไทย ในระยะแรกมีการนับถือทั้ง 2 นิกาย คือ นิกายเถรวาทและมหายาน ต่อมาในพุทธศตวรรษที่ 12 พระเจ้าอโนรุธมหาราชหรือพระเจ้าอโนรธามังช่อ พระมหากษัตริย์แห่งเมืองพุกามทรงรวบรวมดินแดนพม่าให้เป็นปึกแผ่น และทรงส่งเสริมพระพุทธศานานิกายเถรวาทให้เจริญยิ่งขึ้น ฝ่ายนิกายมหายานก็เสื่อมลงโดยลำดับ เมื่อประมาณ พ.ศ.1830 อาณาจักรพุกามสลายลง เพราะการรุกรานของกองทัพมองโกล พระพุทธศาสนาจึงเสื่อมถอยลง แต่ก็ได้รับการฟื้นฟูขึ้นมาในสมัยพระเจ้าธรรมเจดีย์ เมื่อราว พ.ศ.2003-2034 ในคราวที่อังกฤษเข้าครอบครองพม่า สภาพการนับถือพระพุทธศาสนาเจริญขึ้นและเสื่อมลงเป็นระยะๆ มีเหตุการณ์สำคัญเกิดขึ้นในช่วงนี้คือ ในพุทธศตวรรษที่ 24 มีพระสงฆ์จากลังกามารับการอุปสมบทใหม่แล้วไปตั้งคณะสงฆ์แบบพม่าขึ้นในลังกา มีการชำระพระไตรปิฎกและทำสังคายนาครั้งที่ 5 เมื่อ พ.ศ.2411-2414 ในพระบรมราชูปถัมภ์ของพระเจ้ามินดงและทรงให้จารึกพระไตรปิฎกลงในแผ่นหินอ่อน 729 แผ่น แล้วทำสถูปครอบไว้ที่เชิงเขาเมืองมัณฑะเลย์ หลังจากนั้นพระพุทธศาสนาก็เสื่อมลงอีก และได้รับการฟื้นฟูอีกครั้งเมื่อพม่าได้รับเอกราชอังกฤษเมื่อ พ.ศ.2491

2. พระพุทธศาสนาในประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

การเผยแผ่พระพุทธศาสนาเข้าสู่ลาว พระพุทธศาสนาแผ่ขยายเข้าสู่ลาวในปีใดนั้นไม่สามารถยืนยันได้แน่ชัด แต่พอจะสันนิษฐานได้ว่า พระพุทธศาสนาที่เข้ามาสู่ลาวนั้นเป็นแบบมหายาน โดยแผ่ขยายผ่านมาจากจีนตั้งแต่ครั้งอยู่ในอาณาจักรอ้ายลาว ประมาณพุทธศตวรรษที่ 7 และได้เลือนหายไป ในสมัยอาณาจักรล้านช้าง พระพุทธศาสนาแบบหินยานเข้ามาแทนที่ควบคู่กับการนับถือผีสงเวทดา โดยหลักฐานที่ว่าพระเจ้าฟ้างุ้มสมัยทรงพระเยาว์ได้ไปอาศัยอยู่ในอาณาจักรเขมร และทรงเป็นที่โปรดปรานของพระเจ้าอินทปัตต์ พระมหากษัตริย์แห่งเขมร

⁵ วิทย์ วิศทเวทย์และเสถียรพงษ์ วรรณปก.หนังสือเรียนพระพุทธศาสนา ม.2, 2547 ,หน้าที่ 3-8.

ทรงยกพระธิดาให้และให้ครองเมืองล้านช้างราว พ.ศ.1896 พระเจ้าฟ้ารุ่งทรงรับเอา พระพุทธศาสนาจากเขมร โดยพระมหาปาสมันตเถระและพระมหาเทพลังกานำพระพุทธรูปชื่อ “พระบาง” พร้อมพระไตรปิฎก จากเขมรมาประดิษฐานและเผยแพร่ในลาวจนเจริญรุ่งเรือง เป็นเหตุให้มีการเปลี่ยนชื่ออาณาจักรล้านช้างเป็นอาณาจักรหลวงพระบาง ซึ่งแสดงถึงความศรัทธา ในพระพุทธศาสนาของชาวลาวในสมัยนั้น

พระพุทธศาสนาเจริญรุ่งเรืองสืบต่อมาถึงรัชสมัยพระเจ้าไชยเชษฐาธิราชขึ้นครองราชย์ เมื่อ พ.ศ.2091 ยุคนี้ถือว่าเป็นยุคทองของพระพุทธศาสนา มีการส่งเสริมให้มีการศึกษาพระ ปรียัติธรรมอย่างกว้างขวาง นอกจากนี้ยังได้อัญเชิญพระแก้วมรกตจากวัดบุปผาราม เมือง เชียงใหม่ มาประดิษฐานไว้ที่เมืองหลวงพระบางและเวียงจันทน์ในกาลต่อมา พ้นจากสมัย พระเจ้าไชยเชษฐาธิราชพระพุทธศาสนาในลาวก็เสื่อมถอยลง เนื่องจากมีการแย่งราชสมบัติกัน ในที่สุดสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชได้ยกทัพเข้าตีเวียงจันทน์ และเข้ายึดครอง ทรงนำ พระแก้วมรกตกลับมายังประเทศไทย ครั้งถึง พ.ศ.2436 ลาวก็ตกเป็นอาณานิคมของฝรั่งเศส พระพุทธศาสนาเสื่อมลงไปบ้าง ลาวได้รับเอกราชเมื่อวันที่ 19 กรกฎาคม 2492 รัฐบาลและ ประชาชนได้ร่วมกันฟื้นฟูพระพุทธศาสนาให้ดำเนินต่อไป

3. พระพุทธศาสนาในประเทศสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม⁶

การเผยแพร่พระพุทธศาสนาเข้าสู่เวียดนาม พระพุทธศาสนาเข้าสู่ดินแดนเวียดนามราว พุทธศตวรรษที่ 8 แต่หลักฐานที่ปรากฏแน่ชัดอยู่ในสมัยพระเจ้าอินทรวรมันที่ 2 (พ.ศ.1403-1433) คือ มีการสร้างวัดใหญ่แห่งหนึ่งที่ตองเตือง เพื่อใช้เป็นสถานที่ศึกษาธรรมใน พ.ศ.1087-1145 ท่านวินตัสจุพระภิกษุชาวอินเดียได้นำพระพุทธศาสนานิกายเถรวาท (เซน) เข้ามาเผยแพร่ เป็นที่ยอมรับนับถืออย่างกว้างขวางก่อนถึงราชวงศ์ดิงห์พระพุทธศาสนาได้เสื่อมลง เมื่อราชวงศ์ ดิงห์ขึ้นครองราชย์โดยเฉพาะในรัชสมัยของพระเจ้าดิงห์โงดิงห์ พระองค์ฟื้นฟูและส่งเสริม พระพุทธศาสนาให้เจริญขึ้นพระมหากษัตริย์ในราชวงศ์ต่อมาล้วนทรงศรัทธาในพระพุทธศาสนา อย่างแรงกล้า ยุคนี้จึงเป็นยุคที่พระพุทธศาสนาเจริญรุ่งเรืองที่สุด

พ.ศ.1957 เวียดนามตกเป็นเมืองขึ้นของจีน พระพุทธศาสนาเสื่อมถอยลง แม้จะได้รับ เอกราชจากจีน แต่สถานการณ์ของพระพุทธศาสนาก็ยังไม่ดีขึ้น ใน พ.ศ.2466 เวียดนามตกเป็น อาณานิคมของฝรั่งเศส พระพุทธศาสนายังเสื่อมถอยลงไปอีกเพราะถูกกีดกันจากฝรั่งเศส ชาว พุทธได้รวมตัวกันเป็นสมาคมต่อสู้ฟื้นฟูพระพุทธศาสนาขึ้นมาอีกครั้งเมื่อเวียดนามได้รับเอกราช ดินแดนได้แยกออกเป็น 2 ส่วน คือ เวียดนามเหนือกับเวียดนามใต้ ในส่วนของเวียดนามใต้ถูก ปกครองโดยประธานาธิบดีโงดิงห์เดียม ซึ่งนับถือศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิก ชาวพุทธถูก

⁶ ดร.บุญธรรม ทรสวัสดิ์. ส 0110 พระพุทธศาสนาสมบูรณแบบข, 2544 . หน้าที่ 10.

ปีบครั้นอย่างรุนแรงจนมีการฆ่าตัวตายประท้วงเมื่อ พ .ศ.2506 ยุคนี้ถือเป็นยุควิกฤติของ พระพุทธศาสนา

4. พระพุทธศาสนาในประเทศราชอาณาจักรกัมพูชา⁷

การเผยแผ่พระพุทธศาสนาเข้าสู่กัมพูชา พระพุทธศาสนาเข้าสู่ดินแดนกัมพูชาใน รัชสมัยของพระเจ้าโกณฑินยะชัวยวรมัน ปฐมกษัตริย์แห่งอาณาจักรฟูนัน เดิมพระองค์นับถือ ศาสนาพราหมณ์หรือฮินดู ต่อมาทรงหันมานับถือพระพุทธศาสนาแบบเถรวาท ในสมัยนี้เอง พระพุทธศาสนาเจริญรุ่งเรืองมาก มีวัดหรือพระภิกษุเป็นจำนวนมาก แต่พอถึงยุคเจนละ พระมหากษัตริย์ในระยะต้นนับถือศาสนาฮินดู จนถึงรัชสมัยพระเจ้าวรมันที่ 1 พระพุทธศาสนา ได้รับความสนใจอีกครั้งหนึ่ง และในตอนกลางศตวรรษที่ 14 กษัตริย์ราชวงศ์ไศเลนทรแห่งชวา ได้ยกทัพมาตีอาณาจักรเจนละจนได้รับชัยชนะ ในช่วงนี้เองอิทธิพลของพระพุทธศาสนาแบบ มหายานจากอาณาจักรศรีวิชัยได้เผยแผ่เข้าสู่ดินแดนกัมพูชา

ในสมัยพระเจ้าชัวยวรมันที่ 2 ทรงให้การสนับสนุนศาสนาฮินดู ต่อมาในสมัยพระเจ้า ชัวยวรมันที่ 5 (พ.ศ.1511-1544) พระพุทธศาสนาเจริญรุ่งเรืองขึ้นอีกครั้งหนึ่ง ครั้นถึงรัชสมัยพระ เจ้าสุริยวรมันที่ 1 (พ.ศ.1545-1593) พระองค์ทรงนับถือพระพุทธศาสนาแบบมหายานที่ได้รับ อิทธิพลจากอาณาจักรตามพรลิงคะ (นครศรีธรรมราช) จนถึงรัชสมัยพระเจ้าชัวยวรมันที่ 7 (พ.ศ.1724-1761) ทรงส่งเสริมพระพุทธศาสนาแบบมหายานให้เจริญแพร่หลายยิ่งขึ้น ทรงตั้ง ลัทธิพุทธราชแทนลัทธิเทวราชา ทรงให้สร้างนครธมเป็นราชธานี โดยมีพุทธวิหารบายน ซึ่ง ประดิษฐานพระพุทธรูปองค์ใหญ่เป็นศูนย์กลาง และที่สำคัญทรงให้สร้างพระพุทธรูปชื่อว่าพระ ชัยพุทธมหานาค ประดิษฐานไว้ตามเมืองต่างๆ ทั่วราชอาณาจักร เมื่อพระองค์สวรรคตแล้ว พระพุทธศาสนาแบบมหายานก็เสื่อมลง พระพุทธศาสนาแบบหินยานเจริญแผ่ขยายเข้ามา แทนที่ ครั้นถึง พ.ศ.2410 กัมพูชาตกเป็นเมืองขึ้นของฝรั่งเศส พระพุทธศาสนาเสื่อมลงมาก เมื่อ พ.ศ.2497 กัมพูชาได้รับเอกราชในสมัยพระเจ้านโรดมสีหนุ พระพุทธศาสนาจึงเริ่มต้นอีกครั้ง โดยมีการประกาศอย่างเป็นทางการให้เป็นศาสนาประจำชาติ ต่อมากัมพูชาตกอยู่ภายใต้การ ปกครองของกองทัพคอมมิวนิสต์ได้มีการฆ่าประชาชน และพระภิกษุสงฆ์เป็นจำนวนมาก พระพุทธศาสนาในยุคนี้ถึงภาวะวิกฤติอีกครั้งหนึ่ง

⁷ ปรีชา ช่างขวัญยืน.หนังสือสารการเรีนรู้พื้นฐานพระพุทธศาสนาชั้นม.2,2547, หน้าที 13-21.

5. พระพุทธศาสนาในประเทศมาเลเซีย

การเผยแผ่พระพุทธศาสนาเข้าสู่มาเลเซีย มาเลเซียเคยเป็นส่วนหนึ่งของอาณาจักรศรีวิชัย ได้รับเอาพระพุทธศาสนาแบบมหายานมาจากอินเดียในราวพุทธศตวรรษที่ 12 ต่อมาได้เปลี่ยนนับถือพระพุทธศาสนาแบบเถรวาทตามอิทธิพลของอาณาจักรสุโขทัย พระพุทธศาสนาในมาเลเซียได้เสื่อมลง เมื่ออิทธิพลของศาสนาอิสลามแผ่ขยายเข้ามาโดยอิทธิพลของการเดินเรือทางการค้า และการแผ่ขยายอิทธิพลของชาติมหาอำนาจตะวันตก

6. พระพุทธศาสนาในประเทศสิงคโปร์⁸

การเผยแผ่พระพุทธศาสนาเข้าสู่สิงคโปร์ สิงคโปร์เป็นส่วนหนึ่งของมาเลเซียแยกออกเป็นประเทศเมื่อ พ.ศ.2508 มีสภาพเป็นเกาะ อิทธิพลของพระพุทธศาสนาแบบมหายานได้แผ่ขยายเข้ามาตามเส้นทางการค้า ประชากรส่วนใหญ่เป็นชาวจีนมีอาชีพค้าขาย มีวัดทั้งแบบมหายานและหินยานอยู่บนเกาะสิงคโปร์ โดยเฉพาะวัดทางฝ่ายเถรวาทเป็นวัดที่จัดตั้งขึ้นโดยความเสียสละของชาวไทย พม่า และลังกา เป็นศูนย์กลางการจัดกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา

7. พระพุทธศาสนาในประเทศสาธารณรัฐอินโดนีเซีย

การเผยแผ่พระพุทธศาสนาเข้าสู่อินโดนีเซีย อินโดนีเซียเดิมเป็นดินแดนที่เป็นอาณาจักรศรีวิชัย ซึ่งพระพุทธศาสนานิกายมหายานเคยเจริญรุ่งเรืองมากตั้งแต่พุทธศตวรรษที่ 12 ดังจะเห็นได้จากพุทธสถานโบโรพุทโธในเกาะชวา แต่เมื่ออิทธิพลของชาติตะวันตกและศาสนาอิสลามได้แผ่ขยายเข้ามา ชาวอินโดนีเซียจึงหันไปนับถือศาสนาอิสลามแทน ศาสนาอิสลามจึงเป็นศาสนาประจำชาติของอินโดนีเซียตั้งแต่นั้นมา

⁸ โกวิท ประวาลพุกฤษ์.ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ม.2, 257, หน้าที่ 11-14.

ใบงานที่ 2

เรื่อง การเผยแผ่พระพุทธศาสนาและการนับถือพระพุทธศาสนาในประเทศเพื่อนบ้าน
 รายวิชา ส 30202 พระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
 ชื่อ..... เลขที่.....

ตัวชี้วัด อธิบายประวัติความเป็นมาของการเผยแผ่พระพุทธศาสนาเข้าสู่ประเทศเพื่อนบ้านได้
 ลำดับชั้นการปฏิบัติงาน

1. นักเรียนศึกษาใบความรู้ที่ 2 เรื่อง การเผยแผ่พระพุทธศาสนาและการนับถือพระพุทธศาสนาของประเทศเพื่อนบ้าน พร้อมหนังสือเรียน สารการเรียนรู้พื้นฐาน สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม พระพุทธศาสนา ม. 2 หน้า 2-22 สำนักพิมพ์อักษรเจริญทัศน์
2. ตอบคำถามจากใบงานที่ 2 มี 2 ตอน เรื่อง การเผยแผ่พระพุทธศาสนาและการนับถือพระพุทธศาสนาของประเทศเพื่อนบ้าน

ตอนที่ 1

คำชี้แจง จงตอบคำถามต่อไปนี้พร้อมแสดงความคิดเห็น

1. การที่ศาสนาพุทธแพร่หลายไปยังดินแดนต่างๆ ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ขึ้นอยู่กับปัจจัยอะไรบ้าง

2. เหตุใดพระพุทธศาสนาจึงแตกแยกเป็นหลายนิกาย

3. เพราะเหตุใดพระเจ้าอนรรุทร์ กษัตริย์พม่าจึงต้องการปฏิรูปพระพุทธศาสนา และ
พระองค์ดำเนินการอย่างไร

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

4. นักเรียนเห็นด้วยหรือไม่ ศาสนาพราหมณ์มีความสำคัญต่อสังคมไทยพอๆ กับศาสนาพุทธ
ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน (ให้เหตุผลสนับสนุน)

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

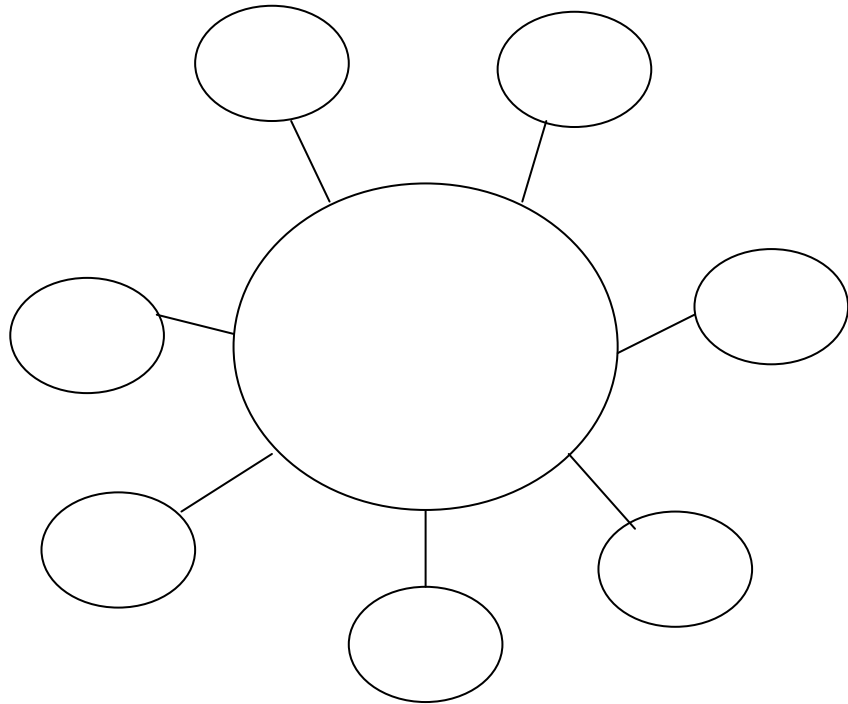
5. เหตุใดศาสนาอิสลามจึงประดิษฐานอย่างมั่นคงในมาเลเซีย ทั้งๆ ที่มาเลเซียเคยนับถือ
พระพุทธศาสนานิกายมหายานและนิกายเถรวาทมาก่อน (บอกเหตุผล)

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

ตอนที่ 2 ให้นักเรียนสรุปสาระที่เรียน

แบบสรุปเนื้อหา (Mind mapping)

เรื่อง การเผยแผ่พระพุทธศาสนาเข้าสู่ประเทศเพื่อนบ้าน

เฉลยใบงานที่ 2

ตอนที่ 1

1. การที่ศาสนาพุทธแพร่หลายไปยังดินแดนต่าง ๆ ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ขึ้นอยู่กับปัจจัยอะไรบ้าง

1. การสนับสนุนของกษัตริย์อินเดียที่นับถือพระพุทธศาสนา
2. การเข้าไปค้าขายของชาวอินเดีย
3. การส่งสมณทูตเข้ามาเผยแผ่พระพุทธศาสนา
4. ผู้นำของประเทศนั้นๆ มีความศรัทธา

2. เหตุใดพระพุทธศาสนาจึงแตกแยกเป็นหลายนิกาย

การที่พุทธศาสนาแยกเป็นนิกายต่างๆ นั้น เนื่องมาจากความแตกต่างทางความคิดของ 2 ฝ่าย คือ ฝ่ายหนึ่งยึดถือตามหลักคำสอนของพระพุทธเจ้าอย่างเคร่งครัด แต่อีกฝ่ายหนึ่งยึดถือการที่พระพุทธเจ้าทรงอนุญาตให้ยืดหยุ่นการปฏิบัติได้ และเมื่อนิกายทั้ง 2 ขยายไปในดินแดนต่างๆ ทำให้เกิดนิกายต่างๆ เพิ่มขึ้นตามความเชื่อที่ตั้งเดิมมาผสมผสานกัน

3. เพราะเหตุใดพระเจ้าอโศกมหาราชจึงต้องการปฏิรูปพระพุทธศาสนา และพระองค์ดำเนินการอย่างไร

ศาสนาพุทธที่แพร่หลายเข้ามาทางพุกาม อังวะเป็นนิกายตันตระ ซึ่งอนุญาตให้พระภิกษุมีภรรยาและดื่มสุราได้ ทำให้พระเจ้าอโศกมหาราชเสื่อมศรัทธา และต้องการปฏิรูปศาสนา โดยติดต่อขอพระไตรปิฎกจากมอญ ซึ่งนับถือนิกายเถรวาท แต่กษัตริย์มอญไม่ยินยอม จนทำให้เกิดสงครามและมอญเป็นฝ่ายพ่ายแพ้ไปในที่สุด พม่าจึงเปลี่ยนมานับถือนิกายเถรวาทแทน

4. นักเรียนเห็นด้วยหรือไม่ ศาสนาพราหมณ์มีความสำคัญต่อสังคมไทยพอๆ กับศาสนาพุทธตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน (ให้เหตุผลสนับสนุน)

เห็นด้วย เพราะว่าการปกครองของไทยตั้งแต่สมัยอยุธยาเป็นต้นมา ได้รับอิทธิพลจากศาสนาพราหมณ์มาก โดยผ่านเข้ามากับขอมที่ปกครองดินแดนแถบนี้มาก่อน และนำมาผสมผสานกับพุทธศาสนา ตั้งแต่พระราชพิธีบรมราชาภิเษก พระราชพิธีถือน้ำพิพัฒน์สัตยา พระราชพิธีจรดพระนังคัลแรกนาขวัญ พิธีสมรส ฯลฯ

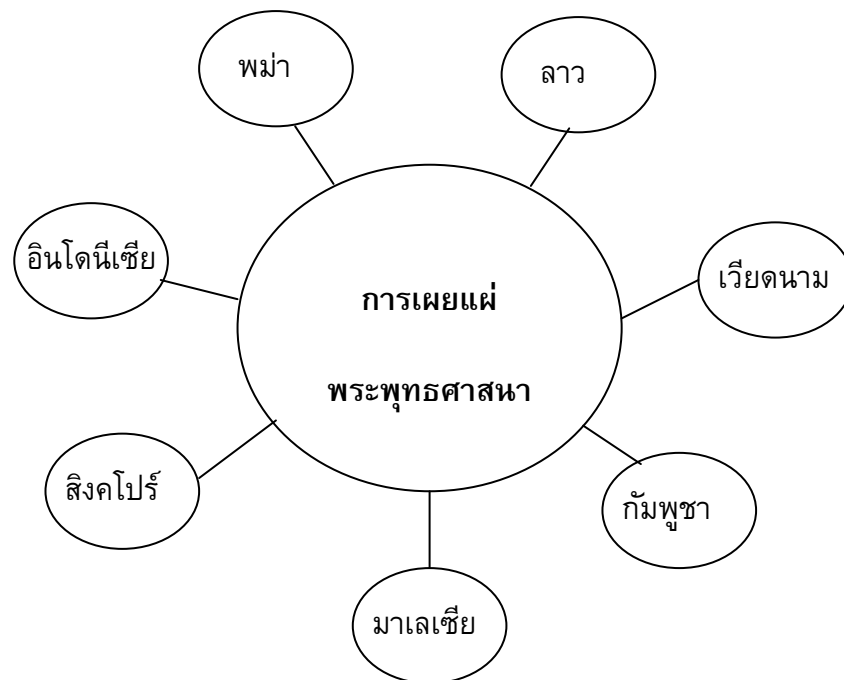
5. เหตุใดศาสนาอิสลามจึงประดิษฐานอย่างมั่นคงในมาเลเซีย ทั้ง ๆ ที่มาเลเซียเคยนับถือพระพุทธศาสนานิกายมหายานและนิกายเถรวาทมาก่อน (บอกเหตุผล)

การที่มาเลเซียหันมานับถือศาสนาอิสลามเป็นศาสนาประจำชาติ เพราะเป็นศาสนาที่เข้ามาในศตวรรษที่ 20 โดยชาวอาหรับที่เดินทางมาค้าขายยังดินแดนมะละกา อันเป็นศูนย์กลางการค้าขายที่สำคัญสมัยนั้น กษัตริย์ที่ปกครองมะละกาใช้วิธีบังคับให้ประชาชนนับถือศาสนาอิสลาม เลิกนับถือศาสนาอื่น ส่วนพุทธศาสนานั้นไม่มีการบังคับให้นับถือ ยึดถือศรัทธาเป็นสำคัญ

ตอนที่ 2

เฉลยแบบสรุปรูปเนื้อหา (Mind mapping)

เรื่อง การเผยแผ่พระพุทธศาสนาเข้าสู่ประเทศเพื่อนบ้าน

เกณฑ์คุณภาพการประเมินใบงาน

รายการตรวจ	ระดับคุณภาพและคำอธิบายระดับคุณภาพ		
	3 หมายถึง ดี	2 หมายถึง พอใช้	1 หมายถึง ปรับปรุง
1. เนื้อหาถูกต้อง	เนื้อหามีความถูกต้องสมบูรณ์มาก	เนื้อหามีความถูกต้องสมบูรณ์บางส่วน	เนื้อหาไม่ถูกต้องและไม่สมบูรณ์
2. ความสัมพันธ์ของเนื้อหา	เนื้อหามีความสัมพันธ์กันมาก	เนื้อหามีความสัมพันธ์กันบางส่วน	เนื้อหาไม่มีความสัมพันธ์กันเลย
3. การเขียนถูกต้อง	การเขียนสะกดคำถูกต้องทุกคำ	การเขียนสะกดคำบางคำไม่ถูกต้อง	การเขียนสะกดคำไม่ถูกต้องหลายคำ
4. รูปแบบ	ผลงานมีรูปแบบน่าสนใจ	ผลงานมีรูปแบบน่าสนใจบางส่วน	ผลงานมีรูปแบบไม่น่าสนใจ

เกณฑ์การผ่าน ได้ระดับ 2 ขึ้นไปทุกรายการ ถือว่าผ่าน

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม (สาระพระพุทธศาสนา)
 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หน่วยที่ 1 สาระแห่งพระพุทธศาสนา
 เรื่องที่ 2 การนับถือพระพุทธศาสนาของประเทศเพื่อนบ้าน จำนวน 2 ชั่วโมง
 ชื่อผู้สอน นายจำเนียร โปสาวัง

1. มาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐานที่ 1.1 ข้อที่ 1 เข้าใจประวัติ ความสำคัญ หลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตน นับถือ และสามารถนำหลักธรรมของศาสนา มาเป็นหลักปฏิบัติในการอยู่ร่วมกัน

2. สาระสำคัญ

พระพุทธศาสนาเผยแผ่ เข้าประเทศเพื่อนบ้านแล้วบางประเทศก็ยังรักษาพระพุทธศาสนาไว้ได้บางประเทศก็เปลี่ยนแปลงไปตามอำนาจทางการเมือง

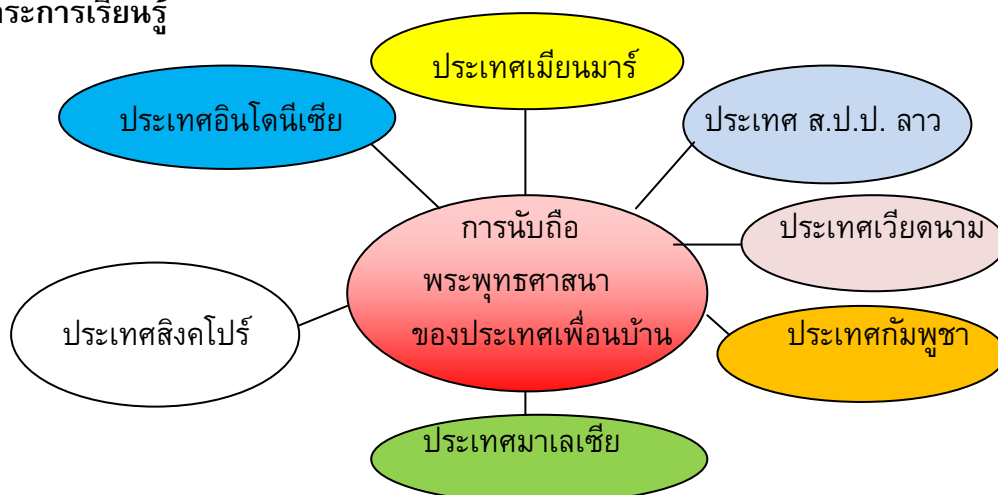
3. ตัวชี้วัด

วิเคราะห์ความสำคัญของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือที่ช่วยเสริมสร้างความเข้าใจอันดีกับประเทศเพื่อนบ้าน

4. จุดประสงค์การเรียนรู้

- 4.1 บอกสภาพการนับถือพระพุทธศาสนาของประเทศเพื่อนบ้านได้
- 4.2 เปรียบเทียบแนวทางการนับถือพระพุทธศาสนาในประเทศเพื่อนบ้านได้

5. สาระการเรียนรู้

6. รายละเอียดกิจกรรม

(ชั่วโมงที่ 1)

ขั้นนำ

- 6.1 นักเรียนร่วมกันร้องเพลง “ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์”
- 6.2 สนทนาถึงความหมายในเพลง และสรุป เราชักษาศาสนาพุทธได้เพราะคนไทยทุกคนโดยมีพระมหากษัตริย์เป็นผู้นำ
- 6.3 นักเรียนร่วมกันสนทนาการเผยแพร่พระพุทธศาสนาเข้าสู่ประเทศเพื่อนบ้าน โดยใช้ความรู้เดิมที่เรียนมาในแผนการเรียนรู้ที่ 1
- 6.4 แจงจุดประสงค์การเรียนรู้
- 6.5 ทดสอบก่อนเรียน จำนวน 10 ข้อ (โดยใช้แบบทดสอบก่อนเรียนในบทเรียนสำเร็จรูป (เล่มที่ 2)

ขั้นสอน

- 6.6 ให้นักเรียนอาสา จำนวน 7 คน ออกมาเลือกคำตอบไปติดแผนที่ที่ครูปิดไว้ที่กระดาน
- 6.7 ร่วมกันอภิปรายสรุปคำตอบที่นักเรียนนำไปติดที่แผนที่ตรวจสอบคำตอบร่วมกัน
- 6.8 ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มเป็นกลุ่มละ 5-6 คน ศึกษาใบความรู้ที่ 1 และทำใบงานที่ 1 เรื่อง สภาพการนับถือพระพุทธศาสนาของประเทศเพื่อนบ้าน
- 6.9 นักเรียนส่งตัวแทนเฉลยใบงานที่ 1 นักเรียนและครูช่วยกันสรุปคำตอบที่ถูกต้อง แล้วนำเสนอเพื่อเก็บคะแนน

(ชั่วโมงที่ 2)

- 6.10 ครูนำภาพศิลปะวัฒนธรรมและสถานที่สำคัญทางพระพุทธศาสนา และสนทนากันเรื่องความเหมือนและความแตกต่างกันของการนับถือพระพุทธศาสนา
 - 6.11 ให้นักเรียนกลุ่มเดิมศึกษาใบความรู้ที่ 2 และเปรียบเทียบลักษณะแนวทางการนับถือพระพุทธศาสนาในประเทศเพื่อนบ้านตามใบงานที่ 2
 - 6.12 ส่งตัวแทนเฉลยใบงานที่ 2 ครูและนักเรียนช่วยกันทำให้คำตอบสมบูรณ์
- #### ขั้นสรุป
- 6.13. นักเรียนรับบทเรียนเล่มที่ 2 ศึกษาทำกิจกรรมและแบบฝึกหัดภายในเล่ม
 - 6.14 นักเรียนสรุปเนื้อหา โดยทำเป็นแผนที่ความคิด (Mind mapping) การนับถือพระพุทธศาสนาของประเทศเพื่อนบ้าน

7. สื่อ/อุปกรณ์/และแหล่งการเรียนรู้

- 7.1 เพลงชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์
- 7.2 ภาพประกอบศิลปวัฒนธรรมทางศาสนาของประเทศเพื่อนบ้าน
- 7.3 แผนที่เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และบัตรคำตอบ จำนวน 7 แผ่น
- 7.4 ใบความรู้ที่ 1 สภาพการนับถือพระพุทธศาสนาของประเทศเพื่อนบ้าน
- 7.5 ใบความรู้ที่ 2 เรื่อง การเผยแผ่พระพุทธศาสนาและการนับถือพุทธศาสนา
- 7.6 ใบงานที่ 1 สภาพการนับถือพระพุทธศาสนาของประเทศเพื่อนบ้าน
- 7.7 ใบงานที่ 2 การเผยแผ่พระพุทธศาสนาและการนับถือพุทธศาสนา
- 7.8 ใบสรุปเนื้อหาโดยทำเป็นแบบแผนที่ความคิด (Mind mapping)
- 7.9 แบบทดสอบก่อน-หลังเรียน จำนวน 10 ข้อ
- 7.10 หนังสือเรียนสังคมศึกษา ส 0110 พระพุทธศาสนาที่กระทรวงศึกษาธิการอนุญาตให้ใช้เป็นแบบเรียนได้
- 7.11 หนังสือเรียน สารการเรียนรู้พื้นฐาน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม พระพุทธศาสนา ม.2 ที่กระทรวงศึกษาธิการอนุญาตให้ใช้เป็นแบบเรียนได้
- 7.12 แหล่งข้อมูลสารสนเทศ ค้นหาข้อมูลเพิ่มเติมได้ที่
www.aksorn.com/lib/s/soc 01

8. การวัดผลและประเมินผล

8.1 วิธีการวัดผล

- 8.1.1 ตรวจแบบทดสอบก่อนเรียน เรื่อง พระพุทธศาสนาเข้าสู่ประเทศเพื่อนบ้าน จำนวน 10 ข้อ
- 8.1.2 ตรวจใบงานที่ 1 , 2
- 8.1.3 ตรวจแบบทดสอบก่อน-หลังเรียนและแบบฝึกหัดในบทเรียนสำเร็จรูปเล่มที่ 2

8.2 เครื่องมือวัด

- 8.2.1 แบบทดสอบก่อนเรียน
- 8.2.2 ใบงานที่ 1 , 2
- 8.2.3 แบบทดสอบก่อน-หลังเรียนและแบบฝึกหัดในบทเรียนสำเร็จรูปเล่มที่ 2

8.3 เกณฑ์การประเมิน

เกณฑ์การตรวจแบบทดสอบก่อน-หลังเรียนตรวจสอบความรู้ของนักเรียนหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ต้องได้ 6 ใน 10 ข้อจึงจะถือว่าผ่าน 2 ชั้นไป

(หมายเหตุ แบบประเมิน ใช้ตามแบบในแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 หน้า 130-133)

11. ข้อเสนอแนะของหัวหน้าสถานศึกษาหรือผู้ได้รับมอบหมาย

(ตรวจ/นิเทศ/เสนอแนะ/รับรอง)

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

ลงชื่อ.....

(.....)

ตำแหน่ง.....

วันที่...../...../.....

บันทึกหลังสอน

1. ผลการสอน

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

2. ปัญหาอุปสรรค

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

3. ข้อเสนอแนะ/แนวทางแก้ไข

.....
.....
.....
.....
.....

ลงชื่อ.....ผู้สอน

(นายจำเนียร โปสาวัง)

ตำแหน่ง ครู

วันที่...../...../.....

บรรณานุกรม

- ประเสริฐ วิทยารัฐและคณะ. (2540). หนังสือเรียนสังคมศึกษา ส 203-204
 เพื่อบ้านของเรา. กรุงเทพฯ: วัฒนาพานิช.
- วิทย์ วิศทเวทย์และเสฐียรพงษ์ วรรณปก. (2547). หนังสือเรียนสาระการเรียนรู้พื้นฐาน
 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม พระพุทธศาสนา ม.2,
 กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.
- วิทยา ปานะบุตร. (2543). คู่มือสังคมศึกษา ม.2, กรุงเทพฯ: พัฒนาการศึกษา.
- วิเชียร ชัยสิทธิ์. (2544). คู่มือฝึกอบรบลูกเสือชาวบ้านเฉลิมพระเกียรติฯ
 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชมหาราช ,เอกสารเย็บเล่ม.
- ศูนย์พัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนเตรียม
 อุดมศึกษาพัฒนาการ. (.ม.ป.พ.) แผนการสอนพุทธศาสนา ส 0110. กรุงเทพฯ:
 เอกสารเย็บเล่ม.
- สุคนธ์ สินธพานนท์ และวัชรนีวรรณ อูราสุข. (2547). คู่มือครูและแผนการจัดการเรียนรู้
 พระพุทธศาสนา ชั้น ม.2, กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.
- เอกรินทร์ สีมหาศาลและคณะ. (2542). แบบทดสอบครบวงจรประเมินผลตาม รบ.3 ต
 เน้นทักษะกระบวนการรายวิชา ส 0110 พระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2,
 กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.

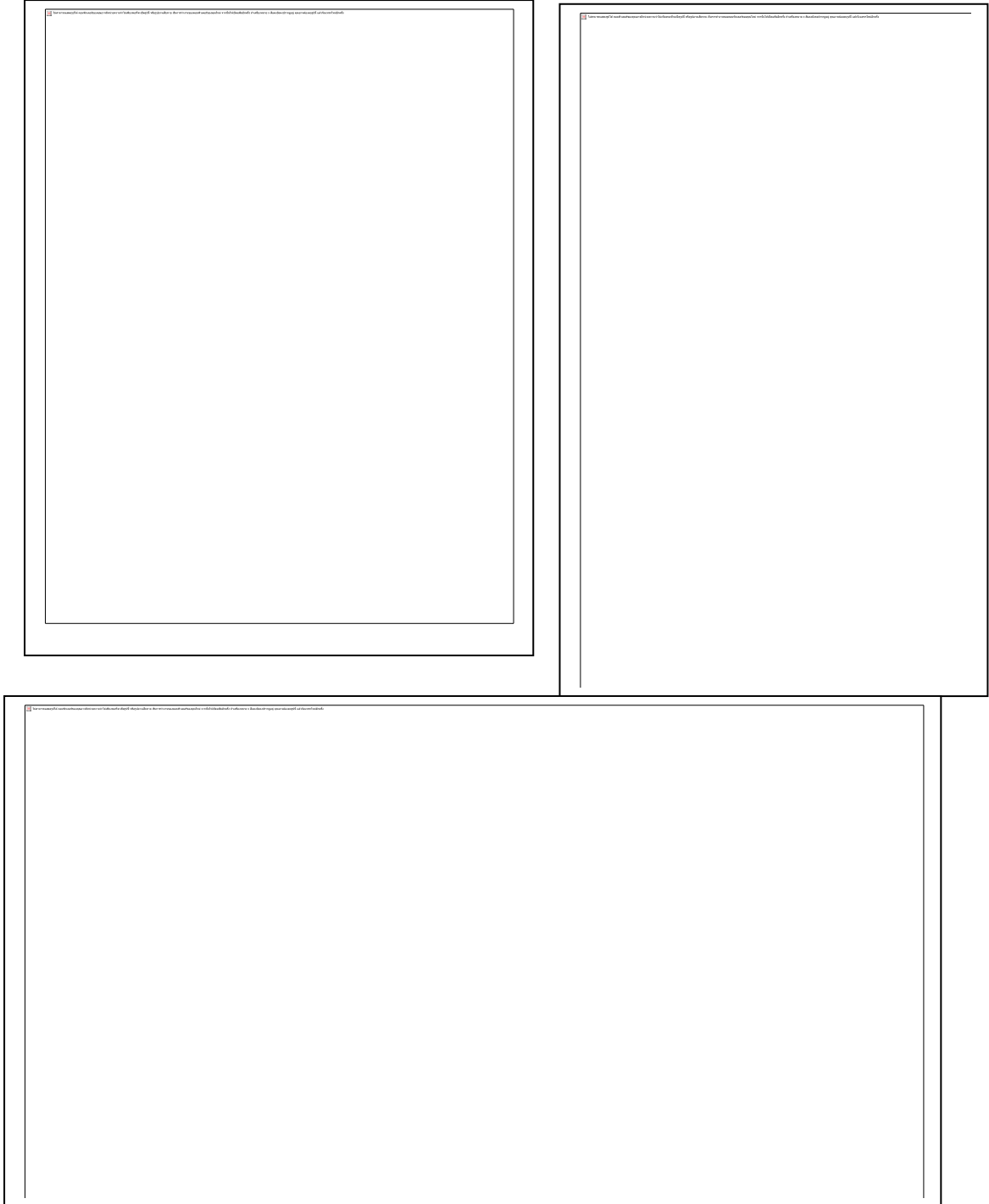
ภาคผนวก

เพลงชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์¹

เราชาวพุทธ บริสุทธิ์ อันผ่องใส	เราชาวไทย ซึ่งตั้งใจ ในศาสนา
เรามืออภัยคุณธรรม ราชนีเป็นศรีเมืองไทย	ประเทศเรามีสิทธิ์เสรีทำมาหากิน
มิตรพมมากมายในดินได้ทำกินจนชีพสลาย	จงร่วมรักกันช่วยเหลือกันชาติพลันสดใส
ชีวิตเกิด แก่ เจ็บ ตาย	ลูกหลานไทย ได้สืบสกุล

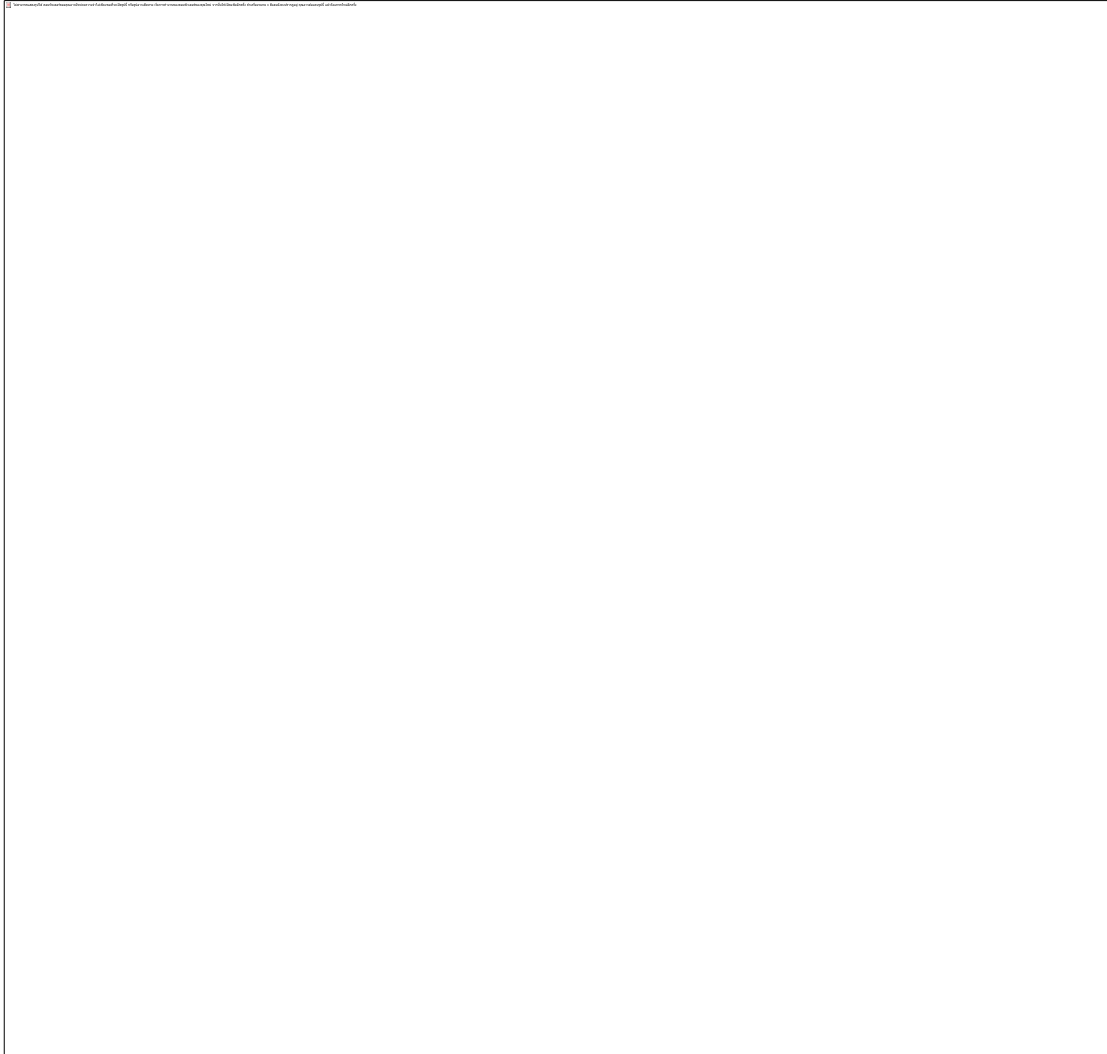
¹ วิเชียร ชัยสิทธิ์. (2540). คู่มือฝึกอบรมลูกเสือชาวบ้านเฉลิมพระเกียรติ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชมหาราช, หน้า 24.

ภาพประกอบศิลปวัฒนธรรมทางศาสนาของประเทศเพื่อนบ้าน²

² ประเสริฐ วิทยารัฐและคณะ. หนังสือเรียนสังคมศึกษารายวิชา ส 203-204 เพื่อนบ้านของเรา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2, หน้า 52.

แผนที่เอเชียตะวันออกเฉียงใต้³

³ ประเสริฐ วิทยารัฐและคณะ. (อ้างแล้ว หน้า 54)

ใบความรู้ที่ 1

เรื่อง การนับถือพระพุทธศาสนาของประเทศเพื่อนบ้านในปัจจุบัน
จุดประสงค์การเรียนรู้ บอกสภาพการณ์นับถือพระพุทธศาสนาของประเทศเพื่อนบ้านได้

การนับถือพระพุทธศาสนาของประเทศเพื่อนบ้านในปัจจุบัน

1. การนับถือพระพุทธศาสนาในประเทศสหภาพพม่าหรือเมียนมาร์ ในปัจจุบัน
พระพุทธศาสนาแบบเถรวาทในพม่าได้รับการส่งเสริมให้เจริญรุ่งเรืองจนเป็นศาสนาประจำชาติ และพม่าได้ชื่อว่าเป็นดินแดนแห่งพระเจดีย์หมื่นองค์ รัฐบาลพม่าได้ส่งเสริมให้มีการทำสังคายนาพระธรรมวินัย ครั้งที่ 6 ใน พ.ศ. 2497 ส่งเสริมให้มีการฝึกวิปัสสนากรรมฐาน มีการแลกเปลี่ยนพระสงฆ์และคัมภีร์ทางพระพุทธศาสนากับประเทศต่างๆ แม้พม่าจะปกครองโดยรัฐบาลทหารเป็นเวลานานแต่ปัจจุบัน มีรัฐบาลที่เป็นประชาธิปไตย พระพุทธศาสนาก็ยังเจริญมั่นคง โดยประชาชนให้ความเคารพนับถือพระสงฆ์เป็นอย่างมาก

2. การนับถือพระพุทธศาสนาในประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ในปัจจุบัน
พระพุทธศาสนาในลาวเป็นแบบเถรวาท มีระบอบการปกครองของคณะสงฆ์แบบเดียวกับไทย มีประมุขสงฆ์เรียกว่าสมเด็จพระสังฆราช และมีการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรม เช่นเดียวกับพระสงฆ์ไทยเกือบทุกอย่าง เมื่อเกิดสงครามอินโดจีน ลาวปกครองด้วยระบอบคอมมิวนิสต์ กิจกรรมของพระพุทธศาสนาไม่ได้รับการส่งเสริมเท่าที่ควร แต่พระพุทธศาสนาในลาวยังคงอยู่ได้เพราะอิทธิพลของพระพุทธศาสนาจากประเทศไทยและประชาชนเองก็มีความศรัทธาในพระพุทธศาสนาอย่างมั่นคง ปัจจุบันพระพุทธศาสนาในลาวกำลังได้รับการส่งเสริมเพื่อให้เจริญรุ่งเรืองขึ้นมาใหม่อีกครั้งหนึ่ง

3. การนับถือพระพุทธศาสนาในประเทศสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนามในปัจจุบัน
ภายหลังรัฐบาลโงดinh เดียม ถูกยึดอำนาจพระสงฆ์ได้เร่งฟื้นฟูพระพุทธศาสนาขึ้นมาอีกครั้ง แต่ไม่นานนักก็ต้องประสบกับปัญหาเมื่อคอมมิวนิสต์เข้ายึดครองเวียดนาม ประกาศรวมเป็นประเทศเดียวกันเมื่อวันที่ 9 กรกฎาคม 2519 พระพุทธศาสนาในเวียดนามปัจจุบันนี้รัฐบาลผ่อนคลายนโยบายทำให้พระพุทธศาสนาในปัจจุบันกำลังได้รับการฟื้นฟูอย่างมาก

4. การนับถือพระพุทธศาสนาในประเทศราชอาณาจักรกัมพูชาในปัจจุบัน
กัมพูชามีสภาพบ้านแตก ทำสงครามกันตลอดมาจนไม่มีเวลาสนใจเรื่องศาสนา ปัจจุบัน รัฐบาลภายใต้การนำของสมเด็จพระนเรศวรมหาราชมีความพยายามที่จะฟื้นฟูพระพุทธศาสนาในกัมพูชาจากบุคคลหลายฝ่ายด้วยกันพระพุทธศาสนาในปัจจุบันกำลังได้รับการฟื้นฟูอย่างมาก

5. การนับถือพระพุทธศาสนาในประเทศมาเลเซียในปัจจุบัน ในปัจจุบันมาเลเซียส่วนใหญ่ นับถือศาสนาอิสลาม แต่ก็ยังมีบางส่วนซึ่งเป็นชาวจีน ไทย และพม่าที่นับถือพระพุทธศาสนาอยู่บ้าง โดยรวมตัวกันจัดตั้งเป็นสมาคมเพื่อทำกิจกรรมร่วมกัน เช่น สมาคมผู้สอนพระพุทธศาสนา สมาคมชาวพุทธแห่งมาเลเซีย เป็นต้น

6. การนับถือพระพุทธศาสนาในประเทศสิงคโปร์ในปัจจุบัน ประชากรของสิงคโปร์ประมาณ 3 ล้านคน ส่วนใหญ่เป็นชาวจีน มาเลย์ อินเดียน ลังกา พม่า นับถือพระพุทธศาสนาแบบมหายานเป็นการนับถือสืบต่อจากความเชื่อของชาวจีน แต่การนับถือพระพุทธศาสนาแบบเถรวาทก็ยังมีอยู่โดยสังเกตจากวัดแบบเถรวาทของไทย พม่า และลังกา การทำกิจกรรมก็เป็นไปในรูปการร่วมมือกัน โดยเฉพาะการสังคมนาสงเคราะห์ โดยคนจีนจะช่วยเหลือแก่ประชาชนทุกหมู่เหล่า

7. การนับถือพระพุทธศาสนาในสาธารณรัฐอินโดนีเซียในปัจจุบัน พระพุทธศาสนาในอินโดนีเซียอยู่ในภาวะเสื่อมถอยมานาน ปัจจุบันยังมีชาวอินโดนีเซียกลุ่มน้อยนับถือพระพุทธศาสนาอยู่บ้าง การฟื้นฟูพระพุทธศาสนาในอินโดนีเซียได้รับความร่วมมือจากหลายฝ่าย เช่น พระสงฆ์ชาวลังกา พม่า ไทย และประชาชนทั่วไปจากหลายประเทศ นอกจากนั้นสหประชาชาติยังได้ประกาศให้พุทธสถานโบโรพุทโธเป็นมรดกโลก จึงทำให้สถานภาพของพระพุทธศาสนาในอินโดนีเซียเริ่มดีขึ้นเป็นลำดับ ⁴

⁴ วิทย์ วิศทเวทย์และเสฐียรพงษ์ วรรณปก. หนังสือเรียนสาระการเรียนรู้พื้นฐานกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม พระพุทธศาสนา ม.2, หน้า 14-22.

ใบงานที่ 1

กลุ่มสาระการเรียนรู้พระพุทธศาสนา

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

ชื่อ.....

เลขที่.....

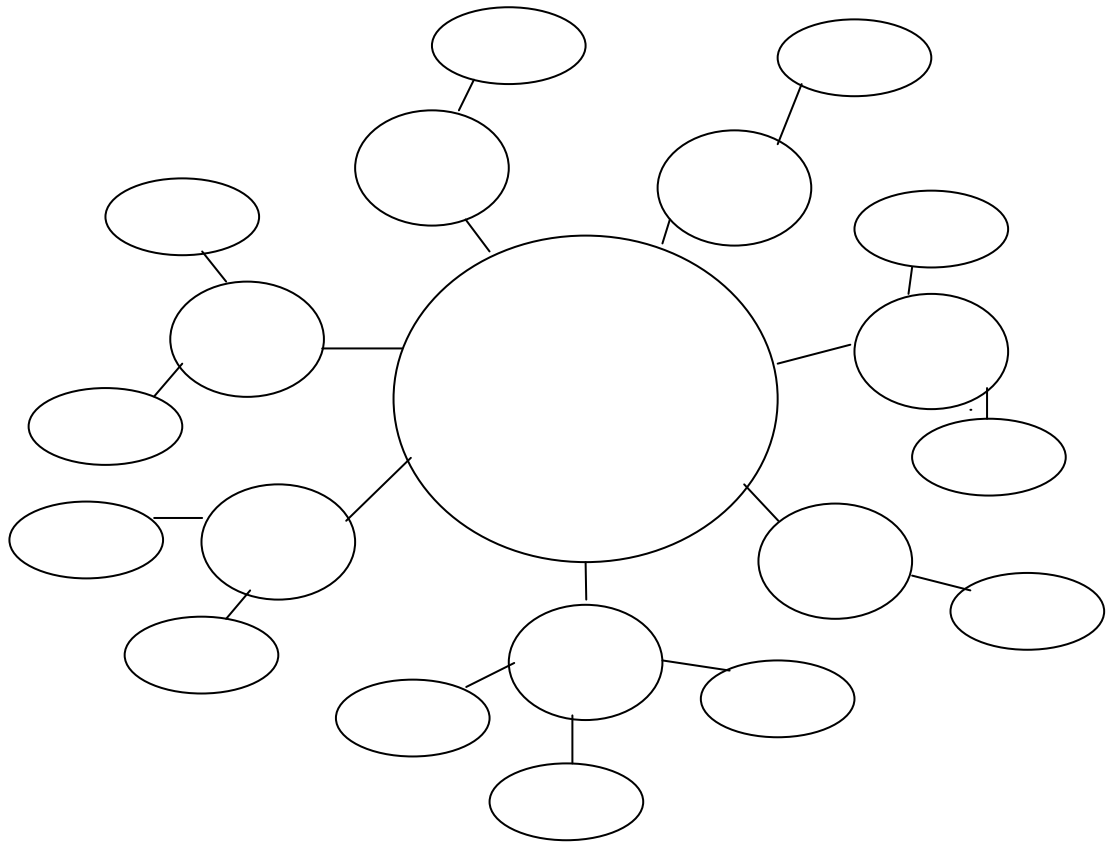
จุดประสงค์การเรียนรู้ บอกสถานการณ์นับถือพระพุทธศาสนาของประเทศเพื่อนบ้านได้
 ลำดับขั้นปฏิบัติงาน ให้นักเรียนวิเคราะห์สภาพการนับถือพระพุทธศาสนาของประเทศ
 เพื่อนบ้านในปัจจุบัน

ประเทศ	นิกาย	สมาคมพุทธ	วัดและ โบราณสถานที่สำคัญ	ปัญหาเกี่ยวกับ การนับถือ
พม่า				
ลาว				
มาเลเซีย				
สิงคโปร์				
อินโดนีเซีย				
เวียดนาม				
กัมพูชา				

เฉลยใบงานที่ 1

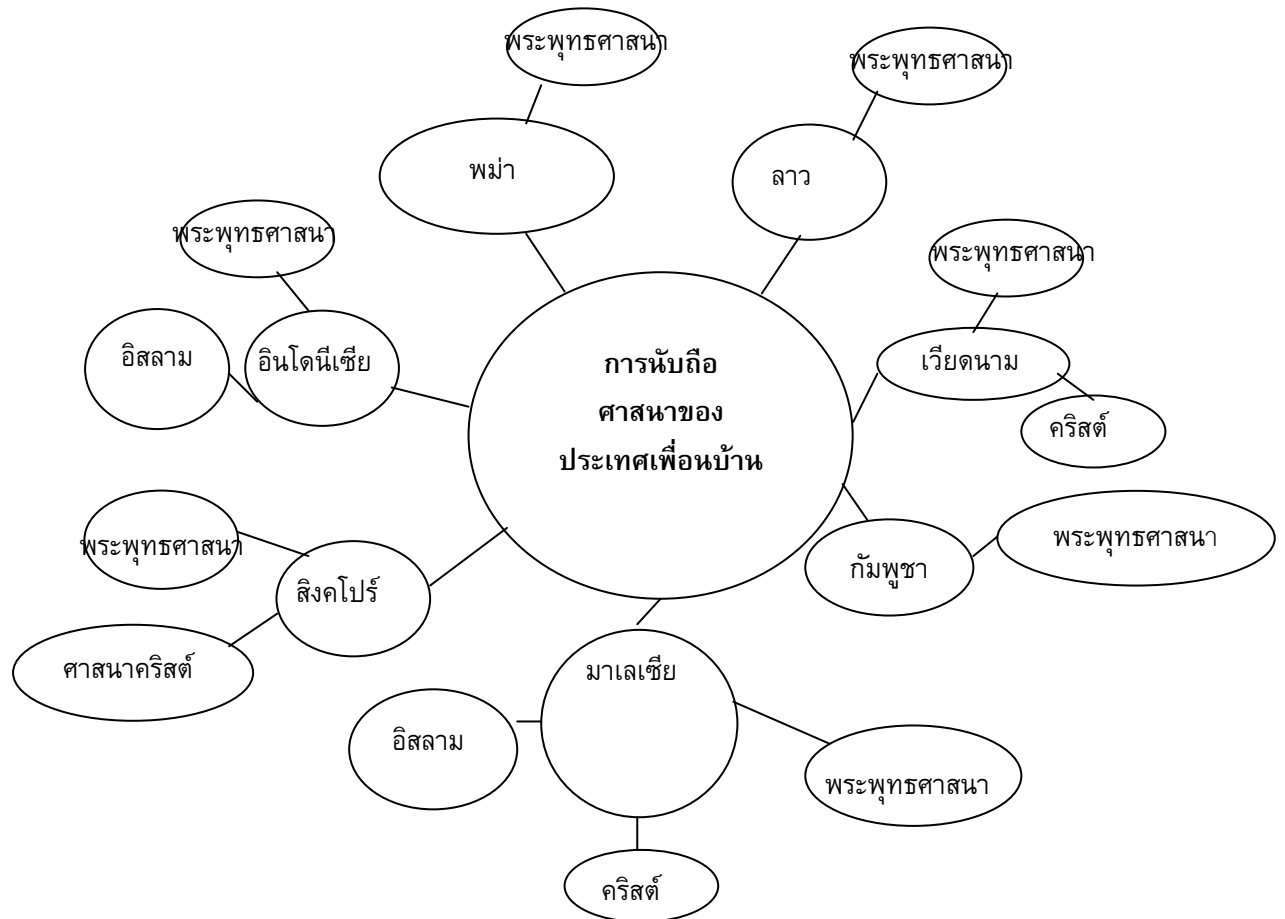
ประเทศ	นิกาย	สมาคมพุทธ	วัดและ โบราณสถานที่สำคัญ	ปัญหาเกี่ยวกับการนับถือ
พม่า	เถรวาท	-	เจดีย์ชเวดากอง	เหตุการณ์ไม่สงบ ทางการเมือง
ลาว	เถรวาท	องค์การพุทธ ศาสนสัมพันธ์ แห่งประเทศไทย	พระธาตุพนม	คนรุ่นใหม่หันไปนิยม ลัทธิคอมมิวนิสต์ ซึ่งเข้ามาทำหน้าที่ เป็นศาสนาใหม่
มาเลเซีย	เถรวาทและ มหายาน	สมาคมชาวพุทธ แห่งมาเลเซีย	วัดชัยมงคลาราม	ศาสนาอิสลามเป็น ศาสนาที่ประชาชน ส่วนใหญ่นับถือ
สิงคโปร์	มหายาน	ยุวพุทธแห่ง สิงคโปร์	วัดอานันทเมตตยาราม	ชาวจีนนับถือ พระพุทธศาสนา ชาว มลายูนับถืออิสลาม
อินโดนีเซีย	มหายาน	ศูนย์กลางแห่ง พระพุทธศาสนา ที่บันดุง	พระวิหารบุโรพุทโธ	รัฐบาลไม่สนับสนุน คนส่วนใหญ่นับถือ ศาสนาอิสลาม
เวียดนาม	มหายาน และเถรวาท	-	ถูกทำลายในสงคราม เวียดนาม	ถูกกีดกันและถูก ทำลายโดยพวก คอมมิวนิสต์
กัมพูชา	เถรวาท	-	ถูกทำลายในสงคราม ระหว่างเขมรฝ่าย ต่างๆ	ถูกกีดกันและ ถูกทำลายโดย พวกคอมมิวนิสต์

แบบสรุปเนื้อหา (Mind mapping)
เรื่อง การนับถือพุทธศาสนาของประเทศเพื่อนบ้าน

แบบสรุปรูปเนื้อหา (Mind mapping)

เรื่อง การนับถือพุทธศาสนาของประเทศเพื่อนบ้านในปัจจุบัน

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม (สาระพระพุทธศาสนา)
 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หน่วยที่ 2 พระพุทธเจ้า
 เรื่องที่ 3 ความสำคัญของพระพุทธศาสนาในฐานะเป็นรากฐานของวัฒนธรรมไทย
 ชื่อผู้สอน นายจำเนียร โปสาวัง จำนวน 2 ชั่วโมง

1. มาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐานที่ ส 1.1 ข้อ 1, 2

1. รู้และเข้าใจประวัติความเป็นมา ความหมายองค์ประกอบ ความสำคัญของศาสนา คัมภีร์ทางศาสนาที่ตนนับถือและวิเคราะห์พระจริยาวัตรของพระศาสดา

2. สามารถนำหลักธรรมศาสนาไปใช้ในการดำเนินชีวิตอย่างสันติสุข

2. สาระสำคัญ

วัฒนธรรมที่สำคัญของคนไทยในเรื่องต่าง ๆ แสดงถึงความเป็นเอกลักษณ์และมรดกของชาติล้วนมีรากฐานมาจากพระพุทธศาสนา

3. ตัวชี้วัด

ตระหนักถึงความสำคัญของพระพุทธศาสนาในฐานะเป็นรากฐานของวัฒนธรรมไทย

4. จุดประสงค์การเรียนรู้

4.1 อธิบายความสำคัญของพระพุทธศาสนาที่มีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมไทยได้

4.2 ยกตัวอย่างวัฒนธรรมไทยที่ได้รับอิทธิพลจากพระพุทธศาสนาจนเป็นเอกลักษณ์ของคนไทยมาจนถึงทุกวันนี้ ยอมรับการติชมจากเพื่อนและนำมาพัฒนาตนเอง

5. สาระการเรียนรู้

6. รายละเอียดกิจกรรมการเรียนรู้

(ชั่วโมงที่ 1)

ขั้นนำ

6.1 นักเรียนร่วมกันดูภาพจิตรกรรมฝาผนังของวัดตรีทศเทพวรวิหาร ซึ่งเป็นเรื่องราวในพระพุทธศาสนา

6.2 สนทนาความสำคัญในภาพ คือ

- ภาพนี้เป็นเรื่องอะไร
- นักเรียนเคยเห็นภาพเช่นนี้หรือไม่
- ช่างเขียนสร้างภาพขึ้นมาเพราะสาเหตุอะไร
- สรุปแล้วภาพมีความสำคัญหรือไม่

6.3 นักเรียนร่วมกันร้องเพลง “พุทธมามกะ”

6.4 ครู นักเรียนร่วมกันศึกษาความหมายในเพลงที่ร้อง พุทธศาสนามีความสำคัญต่อคนไทยอย่างไรบ้าง โดยครูเขียนไว้ในกระดานดำ

6.5 แจงจุดประสงค์การเรียนรู้

6.6 ทดสอบก่อนเรียน จำนวน 10 ข้อ (ใช้แบบทดสอบก่อนเรียนในบทเรียนสำเร็จรูปเล่มที่ 3

ขั้นสอน

6.7. นักเรียนดูภาพประเพณีอารยธรรมไทยแล้วร่วมกันสรุปว่าได้รับอิทธิพลมาจากอะไร

6.8 สุ่มนักเรียนออกมาเล่าประเพณีในท้องถิ่นของตนที่ประทับใจอะไรบ้าง 2-3 คน ร่วมกับวิจารณ์ ทำไม่ถึงเกิดขึ้น

6.9 แบ่งนักเรียนออกเป็น 4 กลุ่มๆ ละ 6-8 คน ร่วมกันศึกษาใบความรู้และใบงานตามที่มอบหมายในแต่ละกลุ่ม

6.10. ส่งตัวแทนกลุ่มละ 1 คน ออกมาสรุปผลงานที่ได้ศึกษา เปิดโอกาสให้แต่ละกลุ่มได้สอบถามในเรื่องที่ศึกษา

(ชั่วโมงที่ 2)

ขั้นสรุป

6.11 นักเรียนรับบทเรียน สำเร็จรูปเล่มที่4 ทำกิจกรรมและแบบฝึกหัดและสรุปความรู้ไว้ในสมุดครู นักเรียนร่วมกันสรุปความรู้ให้นักเรียนทุกคนบันทึกไว้ในสมุดทุกคน โดยทำเป็นแบบแผนที่ความคิด และร่วมกันเฉลยใบงานที่ได้รับมอบหมาย

6.12 ครู นักเรียนร่วมกันตรวจดูความถูกต้องของแผนที่ความคิด

6.14 ทำแบบทดสอบหลังเรียน จำนวน 10 ข้อ

6.15 นำผลงานของแต่ละกลุ่มมาจัดแสดงที่ป้ายนิเทศทั้ง 4 กลุ่ม และชื่นชมผลงานร่วมกัน

6.16 นักเรียนร่วมกันประเมินการจัดตามแบบประเมินที่ได้รับมอบหมาย

7. สื่ออุปกรณ์และแหล่งการเรียนรู้

- 7.1 ภาพจิตรกรรมฝาผนังวัดตรีทศเทพวรวิหาร
- 7.2 เพลงพุทธมามกะ
- 7.3 แบบทดสอบก่อน-หลังเรียน
- 7.4 ภาพการไหว้ของคนไทยแบบต่างๆ
- 7.5 ใบความรู้ 1 เรื่อง อิทธิพลพระพุทธรูปในด้านภาษา
- 7.6 ใบความรู้ 2 เรื่อง อิทธิพลพระพุทธรูปในด้านศิลปะ
- 7.7 ใบความรู้ 3 เรื่อง อิทธิพลพระพุทธรูปในด้านประเพณี
- 7.8 ใบความรู้ 4 เรื่อง อิทธิพลพระพุทธรูปในด้านจิตใจ
- 7.9 ใบงานที่ 1 เรื่อง อิทธิพลพระพุทธรูปในด้านภาษา
- 7.10 ใบงานที่ 2 เรื่อง อิทธิพลพระพุทธรูปในด้านศิลปะ
- 7.11 ใบงานที่ 3 เรื่อง อิทธิพลพระพุทธรูปในด้านประเพณี
- 7.12 ใบงานที่ 4 เรื่อง อิทธิพลพระพุทธรูปในด้านจิตใจ
- 7.13 บทเรียนสำเร็จรูปเล่มที่ 3 เรื่อง พุทธศาสนาคือรากฐานวัฒนธรรมไทย
- 7.14 ห้องสมุดโรงเรียนโสภณกามวิทยา
- 7.15 ห้องจริยธรรมโรงเรียนโสภณกามวิทยา
- 7.16 แหล่งการเรียนรู้
- www.PEP-School.com

8. การวัดผลประเมินผลตามสภาพจริง

8.1 วิธีการวัดผล

8.1.1 ตรวจแบบทดสอบก่อนเรียน เรื่อง พระพุทธรูปศาสนาเข้าสู่ประเทศเพื่อนบ้าน
จำนวน 10 ข้อ

8.1.2 ตรวจใบงานที่ 1 , 2

8.1.3 ตรวจแบบทดสอบก่อน-หลังเรียนและแบบฝึกหัดในบทเรียนสำเร็จรูปเล่มที่ 3

8.2 เครื่องมือวัด

8.2.1 แบบทดสอบก่อนเรียน-หลังเรียน

8.2.2 ใบงานที่ 1 , 2

8.2.3 แบบทดสอบก่อน-หลังเรียนและแบบฝึกหัดในบทเรียนสำเร็จรูปเล่มที่ 3

8.3 เกณฑ์การประเมิน

เกณฑ์การตรวจแบบทดสอบก่อน-หลังเรียนตรวจสอบความรู้ของนักเรียนหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ต้องได้ 6 ใน 10 ข้อจึงจะถือว่าผ่าน

(หมายเหตุ แบบประเมิน ใช้ตามแบบในแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 หน้า 130-133)

9. ข้อเสนอแนะของหัวหน้าสถานศึกษาหรือผู้ได้รับมอบหมาย

(ตรวจ/นิเทศ/เสนอแนะ/รับรอง)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....

(.....)

ตำแหน่ง.....

วันที่...../...../.....

บันทึกหลังสอน

1. ผลการสอน

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. ปัญหาอุปสรรค

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3. ข้อเสนอแนะ/แนวทางแก้ไข

.....

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้สอน

(นายจำเนียร โปสาวัง)

ตำแหน่ง ครู

วันที่...../...../.....

บรรณานุกรม

- กองศาสนา,กรมศาสนา. (ม.ป.พ).เพลงคติธรรมชุดที่ 1, กรุงเทพฯ: ฝ่ายเผยแผ่
พระพุทธศาสนา.
- จักรพันธ์ โปษยกฤต. (2546). จิตรกรรมฝาผนังพระอุโบสถวัดตรีศเทพรวิหาร.
ปฏิทินปีพุทธศักราช 2546.
- วิทย์ วิศเวทย์และเสฐียรพงษ์ วรรณปก. (2538). หนังสือเรียนสังคมศึกษา ส 0111
พระพุทธศาสนา. กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.
- วิชาการ,กรม กระทรวงศึกษาธิการ. (2530). หนังสือชุดพระพุทธศาสนาและจริยธรรม
ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เรื่อง วัดของเรา. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์กรมศาสนา.
- ศูนย์พัฒนาหนังสือ, กรมวิชาการ, กระทรวงศึกษาธิการ. (2544). หนังสือเรียนสังคมศึกษา
ส 0111 พระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2, กรุงเทพฯ:
โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- องค์การการศึกษา, กรมศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ. (2530). ศาสนพิธี เล่ม 1 (หลักสูตร
มัธยมศึกษาและธรรมศึกษาชั้นตรี). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์กรมศาสนา.
- อมร โสภณวิเชษฐวงศ์ และคณะ. (2537). หนังสือเรียนสมบูรณ์แบบ ส 0111
พระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2. กรุงเทพฯ:
ไทยวัฒนาพานิช.

ภาคผนวก

ภาพการจัดกิจกรรมสีน้ำมันเขียนเมื่อ พ.ศ.2536-2537¹
เป็นภาพวาดไก่แก้ว จากเรื่องพระลอ

¹ จักรพันธ์ โปษยกฤต. จิตรกรรมนาฏศิลป์ไทยในวรรณคดี, หน้าที่ 1- 14.

ภาพการจัดกิจกรรมสีน้ำมันเขียนเมื่อ 2537-2538²
เป็นภาพวาดไก่แก้ว จากเรื่องมโนราห์

² จักรพันธุ์ โปษยกฤต. จิตรกรรมนาฏศิลป์ไทยในวรรณคดี, หน้าที่ 1- 14.

ภาพประเพณีไทย อารยธรรมไทย³

³ ขจรศักดิ์ สุรินทร์หา พรณเชษฐ์. (2543). ประเพณี อารยธรรมไทย,ภาคโปรเกส เอฟ. หน้าที 8.

เพลงพุทธมามกะ³

ขับร้องโดย พูลศรี

พวกเราชาวพุทธมามกะ
 เราพึ่งบุญพุทธคุณเมตตา
 เชื่อฟังคำสอนพระสงฆ์องค์เจ้า
 เราต่างพลีภักดีกายใจ
 เราเกิดทุนไว้ตลอดกาล
 กันไป ด้วยใจสมัครสมาน
 เบิกบานเพราะแสงธรรมส่องทั่วโลก
 ขอเชิญคุณพระปกปักรักษา
 ด้วยจิตกุศลเมตตา

นับถือคุณพระปกเกล้าเกศา
 เราเกิดธรรมศาสดาเป็นศาสนาเชิดชูใจ
 ชี้นำให้เราร่วมเย็นแจ่มใส
 เชิดศานากษัตริย์ไทย
 ร่วมกันส่งเสริมส่งพุทธศาสนา
 สัญลักษณ์นพกะ จะเป็นศรีวิญญาน
 พวกเราชาวพุทธมามกะ
 เป็นร่มโพธิ์คุ้มครองชีวา
 เป็นสุขहरษาทั่วเทอญ

³ กองศาสนา, กรมศาสนา. (ม.ป.พ.). เพลงคติธรรมชุดที่ 1. ฝ่ายเผยแผ่พระพุทธศาสนา.

ใบความรู้ที่ 1

เรื่อง อิทธิพลของพระพุทธศาสนาในด้านภาษา

จุดประสงค์การเรียนรู้

- 1.อธิบายความสำคัญของพระพุทธศาสนาที่มีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมไทยได้
- 2.ยกตัวอย่างวัฒนธรรมไทยที่ได้รับอิทธิพลจากพระพุทธศาสนาจนเป็นเอกลักษณ์ของคนไทยมาจนถึงทุกวันนี้

อิทธิพลของพระพุทธศาสนาในด้านภาษา⁴

คนไทยนับถือพระพุทธศาสนาเกือบทั้งประเทศ และนับถือมาช้านาน สังคมไทยทุกระดับจึงรับเอาความเชื่อและคำสอนเข้าไว้โดยไม่ตั้งใจ จึงก่อให้เกิดการพัฒนาที่เป็นประโยชน์ต่อคนไทย และชนชาติไทย โดยเฉพาะภาษาและวรรณคดี หลักธรรมคำสอนของพระพุทธศาสนาบันทึกด้วยภาษาบาลี ทำให้ภาษาของไทยได้รับอิทธิพลของภาษาบาลีโดยตรง ภาษาไทยแต่เดิมเป็นคำพูดง่าย ๆ และสั้น เช่น กูทำนา มึงกินข้าว การตั้งชื่อคนก็เป็นคำง่าย ๆ สั้น ๆ เช่น นางแดง นายขาว นายสี

แต่ต่อมาไทยรับเอาพระพุทธศาสนา ศาสนาพราหมณ์ ภาษาจึงเปลี่ยนแปลงไป โดยเฉพาะภาษาบาลีจะมีข้อความยาวขึ้น เช่นคำว่า วนิดา สุนทรียะ ประภัสสร อุทัยธานี

นอกจากนี้ยังมีวรรณกรรมของไทยที่ได้รับอิทธิพลมาจากพระพุทธศาสนา เช่น ไตรภูมิพระร่วง ปฐมสมโพธิกถา มหาชาติคำหลวง สามัคคีเภทคำฉันท์ และวรรณคดีบางเรื่อง ก็จะมีคำสอนของพุทธศาสนาอยู่ด้วยเสมอ

จะเห็นได้ว่าพระพุทธศาสนามีอิทธิพลต่อคนไทยเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะเรื่องภาษาและวรรณคดี

⁴ วิทย์ วิศเวทย์ และเสฐียรพงษ์ วรรณปก. (2538). หนังสือเรียนสังคมศึกษา ส 0111 พระพุทธศาสนา. หน้าที่ 1.

ใบงานที่ 1

รายวิชา ส 22101 พระพุทธศาสนา

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

ชื่อ.....

เลขที่.....

1. วรรณกรรมของไทยมีแหล่งกำเนิดมาจากพระพุทธศาสนาได้แก่เรื่องใด

ตอบ.....

2. ภาษาอะไรที่ใช้บันทึกคำสอนของพุทธศาสนา

ตอบ.....

3. วัดมีประโยชน์ต่อชุมชนในด้านภาษาคืออะไร

ตอบ.....

4. การใช้คำพูดในภาษาไทยมีการเปลี่ยนแปลงอย่างไร

ตอบ.....

5. เหตุใดภาษาไทยจึงมีการเปลี่ยนแปลง

ตอบ.....

เฉลยใบงานที่ 1

1. พระเวสสันดรชาดก ไตรภูมิพระร่วง มหาชาติคำหลวง
2. ภาษาบาลี
3.
 1. เป็นสถานที่เรียนของประชาชน
 2. เป็นแหล่งวิทยากรต่างๆ
 3. เป็นแหล่งพัสดุของชุมชน
4. เปลี่ยนจากคำพูดที่สั้นๆ มาเป็นคำพูดที่ยาวๆ ขึ้น
5. เพื่อให้เกิดความเหมาะสมกับบุคคลทุกโอกาส

ใบความรู้ที่ 2

เรื่อง อิทธิพลของพระพุทธศาสนาในด้านศิลปะ

จุดประสงค์การเรียนรู้

อธิบายความสำคัญของพระพุทธศาสนาที่มีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมไทยได้
ยกตัวอย่างวัฒนธรรมไทยที่ได้รับอิทธิพลจากพระพุทธศาสนาจนเป็นเอกลักษณ์
ของคนไทยมาจนถึงทุกวันนี้

อิทธิพลของพระพุทธศาสนาในด้านศิลปะ⁵

อิทธิพลของพระพุทธศาสนาในด้านศิลปะ มี 3 ด้าน คือ

1. **ด้านสถาปัตยกรรม** เป็นผลงานปรากฏออกมาในรูปของการก่อสร้าง การออกแบบ เช่น โบสถ์ เจดีย์ วิหาร ผู้มีบทบาทในการสร้าง คือพระมหากษัตริย์ เช่น วัดพระศรีรัตนศาสดาราม วัดเบญจมบพิตรดุสิตวนาราม นอกจากนั้นก็ยังมีประชาชนร่วมกันสร้างเพื่อถวายเป็นพุทธบูชา
2. **ด้านประติมากรรม** เป็นผลงานศิลปะทางด้านการปั้น หล่อ สลัก เช่น การหล่อพระพุทธรูป เช่น พระพุทธรชินราช พระอังคีรสพระประธานในวัดราชบพิตรสถิตมหาสีมาราม
3. **ด้านจิตรกรรม** เป็นผลงานศิลปะปรากฏออกมาในรูปของการวาด การเขียน ผลงานส่วนใหญ่จึงปรากฏอยู่ที่ฝาผนังโบสถ์ วิหาร ประตู หน้าต่าง จุดมุ่งหมาย คือเพื่อทำบุญและบรรยายเรื่องราวต่างๆ เกี่ยวกับพระพุทธศาสนา ขนบธรรมเนียมประเพณี วิถีชีวิตของคนไทย เช่น ภาพฝาผนังวัดตรีทศเทพวรวิหาร วัดสุวรรณาราม วัดสุทัศน์เทพวนาราม วัดพระศรีรัตนศาสดาราม

⁵ กรมวิชาการ, กระทรวงศึกษาธิการ. (2530). หนังสือชุดพระพุทธศาสนาและจริยธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เรื่อง วัดของเรา. หน้า 1-52.

⁶ ศูนย์พัฒนาหนังสือ, กรมวิชาการ, กระทรวงศึกษาธิการ. (2544). หนังสือเรียนสังคมศึกษา ส 0111 พระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. หน้า 3-8.

ใบงานที่ 2

รายวิชา ส 22101 พระพุทธศาสนา

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

ชื่อ.....

เลขที่.....

1. อิทธิพลของพระพุทธศาสนาในด้านศิลปะแบ่งออกเป็นกี่ด้าน อะไรบ้าง

ตอบ.....

2. พระมหากษัตริย์สมัยโบราณมักสร้างอะไรไว้เป็นพุทธบูชา

ตอบ.....

3. ภาพจิตรกรรมที่ทำขึ้นมักจะเขียนเรื่องราวเกี่ยวกับอะไร

ตอบ.....

4. ถ้านักเรียนต้องการไปศึกษาศิลปะสมัยสุโขทัย นักเรียนจะไปศึกษาที่จังหวัดใด

ตอบ.....

5. ศิลปกรรมต่างๆ ที่สร้างขึ้น เกิดจากแรงบันดาลใจเรื่องใด

ตอบ.....

เฉลยใบงานที่ 2

1. 3 ด้าน ได้แก่
 1. ด้านสถาปัตยกรรม คือ การสร้างโบสถ์ วิหาร
 2. ด้านปฏิมากรรม คือ การปั้นหล่อพระพุทธรูป
 3. ด้านจิตรกรรม คือ ภาพวาด ภาพเขียนตามฝาผนังโบสถ์ วิหาร
2. สร้างวัดเป็นพุทธบูชา ทำให้มีวัดประจำรัชกาลเกิดขึ้น
3. พุทธประวัติ ชาดกเรื่องต่างๆ
4. สุโขทัย
5.
 1. เพื่อทำบุญ
 2. เพื่อบรรยายเรื่องราวต่างๆ ที่เกิดขึ้น เช่น ประเพณีต่างๆ

ใบความรู้ที่ 3

เรื่อง อิทธิพลของพระพุทธศาสนาในด้านประเพณี

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. บอกความสำคัญของพระพุทธศาสนาในฐานะเป็นรากฐานของวัฒนธรรมไทยได้
2. อภิปรายความสำคัญของพระพุทธศาสนาในฐานะเป็นรากฐานของวัฒนธรรมไทยได้

อิทธิพลของพระพุทธศาสนาในด้านประเพณี

ประเพณี คือ แบบแผนที่ปฏิบัติสืบต่อกันมาเป็นเวลาช้านาน⁷ หรือมีอีกตำแหน่งคือ พิธี ซึ่งมีความหมายเหมือนกัน แต่คำว่าพิธีจะใช้ในพระพุทธศาสนาโดยเฉพาะ เรียกว่า ศาสนพิธี⁸

ประเพณีที่เกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนาที่ประชาชนกระทำนั้นมีตกทอดทั้งปีถ้าประชาชนในภาคอีสานจะเรียก ฮีต 12 ครอง 14 ซึ่งก็เป็นทั้งพิธีทางศาสนาและพิธีในชีวิตประจำวัน

ประเพณีในชีวิตประจำวันหรือเรียกว่า การทำบุญในพิธีต่าง ๆ เช่น การทำบุญวันเกิด แต่งงาน งานศพ ขึ้นบ้านใหม่และนอกจากนั้นบุญพิธีนี้ก็เกี่ยวข้องทั้งกับศาสนาแยกกันไม่ออก เช่น ทำบุญวันเกิด หรือขึ้นบ้านใหม่ก็ต้องมีพิธีตักบาตร ถวายสังฆทาน หรือทำตามเทศกาล เช่น การทอดผ้าป่า ทอดกฐิน การถวายผ้าอาบน้ำฝน และการบวชประเพณีที่เกิดขึ้นจะเกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนาตลอดเวลา

⁷ วิทย์ วิตเวทย์ และเสฐียร วรณปก. (2538). หนังสือเรียนสังคมศึกษา รายวิชา ส 0111 พระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. หน้า 2.

⁸ องค์การการศึกษา, กรมศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ. (2533). ศาสนพิธี เล่ม 1 (หลักสูตรนักเรียนและธรรมศึกษาชั้นตรี). หน้า 1.

ใบงานที่ 3

รายวิชา ส 22101 พระพุทธศาสนา

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

ชื่อ.....

เลขที่.....

1. พิธีหรือประเพณีคืออะไร

ตอบ.....
.....
.....

2. ศาสนพิธีเป็นพิธีเกี่ยวกับอะไร ประกอบด้วยอะไรบ้าง

ตอบ.....
.....
.....

ข้อที่ 3-5 ให้นักเรียนดูภาพแล้วตอบคำถาม

1. ภาพใดบ้างที่กระทำในอดีต แต่ไม่ทำในปัจจุบัน

.....
.....

2. ภาพใดบ้างที่กระทำในปัจจุบัน แต่ไม่ทำในอดีต

.....
.....

3. ประเพณีการเกิดในอดีตและปัจจุบันต่างกันหรือไม่

.....

เฉลยใบงานที่ 3

1. คือ แบบแผนที่ปฏิบัติสืบต่อกันมาเป็นเวลาช้านาน
2. เป็นพิธีเกี่ยวกับศาสนา เช่น พิธีวันวิสาขบูชา พิธีวันมาฆบูชา
พิธีเข้าพรรษา พิธีออกพรรษา
3. ไม่มี
4. (2)
5. ต่างกัน
 - การฝากครรภ์
 - การทำคลอด
 - การตัดสายสะดือ
 - พิธีการทำขวัญ

ใบความรู้ที่ 4

เรื่อง อิทธิพลของพระพุทธศาสนาในด้านจิตใจ

จุดประสงค์การเรียนรู้

- 1.บอกความสำคัญของพระพุทธศาสนาในฐานะเป็นรากฐานของวัฒนธรรมไทยได้
- 2.อภิปรายความสำคัญของพระพุทธศาสนาในฐานะเป็นรากฐานของวัฒนธรรมไทย

ได้

อิทธิพลของพระพุทธศาสนาในด้านจิตใจ⁹

คนไทยมีนิสัยโอบอ้อมอารี เอื้อเฟื้อ เผื่อแผ่ เมตตา ช่วยเหลือผู้ที่ได้รับความเดือดร้อน รู้จักการให้อภัย

ความเคารพอ่อนน้อมต่อผู้เจริญด้วยความดี เจริญด้วยวัย เจริญด้วยชาติ ทำให้คนไทยเป็นคนที่น่ารัก น่าเอ็นดู

นอกจากนั้นความอดทนเป็นนิสัยหนึ่งของคนไทย ซึ่งเป็นคนที่มีความเพียรพยายามเป็นอย่างมาก ทั้งนี้เพราะพระพุทธศาสนาสอนให้เรามีความอดทน เช่น

ความอดทนนำมาซึ่งประโยชน์สุข

ความอดทนเป็นเครื่องประดับของนักปราชญ์

ความอดทนห้ามไว้ซึ่งความผลุนผลัน

พระพุทธศาสนาสอนให้เป็นคนหนักแน่น ช่วยเหลือตนเองเพื่อความเป็นอิสระพุทธศาสนาเป็นศาสนาแรกที่ส่งเสริมสิทธิมนุษยชนให้เลิกระบบทาส ห้ามภิกษุมีทาสไว้ใช้

พุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติไทย มีความสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกับประชาชนตั้งแต่เกิดจนกระทั่งสิ้นชีวิต สร้างสรรค์ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรมอันดีงาม เป็นมรดกอันล้ำค่าของชนชาติไทย เป็นรากฐานของวัฒนธรรมไทยตลอดไป

⁹ ออมร โสภณวิเชษฐวงศ์ และคณะ. (2537). หนังสือเรียนสมบูรณแบบ ส 0111

พระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2. หน้า 2-3.

ใบงานที่ 4

รายวิชา ส 22101 พระพุทธศาสนา

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

ชื่อ.....

เลขที่.....

ตอนที่ 1 นักเรียนดูภาพสมมุติว่านักเรียนเดินทางไปหาเพื่อน โดยผ่านช่องเขาวงกต จะต้องมึรรมอะไรจึงจะไม่เดินหลงทาง

ตอนที่ 2

ในการดำเนินชีวิตของพุทธศาสนิกชนเกี่ยวข้องกับผู้อื่น จะต้องมีธรรมะอะไรบ้าง

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5

เฉลยใบงานที่ 4**ตอนที่ 2**

1. ต้องมีธรรมะ ทำให้ไม่เดือดร้อน
2. ทาน ต้องมีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่
3. เมตตา กรุณา ปรารถนาให้ผู้อื่นเป็นสุข พ้นจากทุกข์
4. อุตถจริยา ทำแต่สิ่งมีประโยชน์
5. ปิยวาจา พูดด้วยวาจาที่ไพเราะอ่อนหวาน

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

(สาระพระพุทธศาสนา)

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

หน่วยที่ 2 พระพุทธเจ้า

เรื่องที่ 4 พุทธจริยาอันเป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิต

เวลา 2 ชั่วโมง

ครูผู้สอน นายจำเนียร โปสาวัง

1. มาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐานการเรียนรู้ที่ 1.1 ข้อที่ 1 เข้าใจประวัติ ความสำคัญ หลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตน นับถือและสามารถนำหลักธรรมของศาสนา มาเป็นหลักปฏิบัติในการอยู่ร่วมกัน

2. สาระสำคัญ

พระพุทธเจ้าเป็นบุคคลที่ประกอบไปด้วยความดีงาม พระองค์มีความเพียรพยายามค้นหาความจริงอันประเสริฐ และนำมาเผยแผ่แก่มวลมนุษย์เพื่อช่วยบุคคลที่ตกอยู่ในความทุกข์ทั้งปวงให้หลุดพ้น ทั้งนี้เนื่องด้วยพระมหากรุณาธิคุณทรงมีความรักความเมตตาต่อเพื่อนมนุษย์ การศึกษาพระจริยาวัตรของพระองค์ย่อมทำให้เกิดความศรัทธาและสามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างเหมาะสม

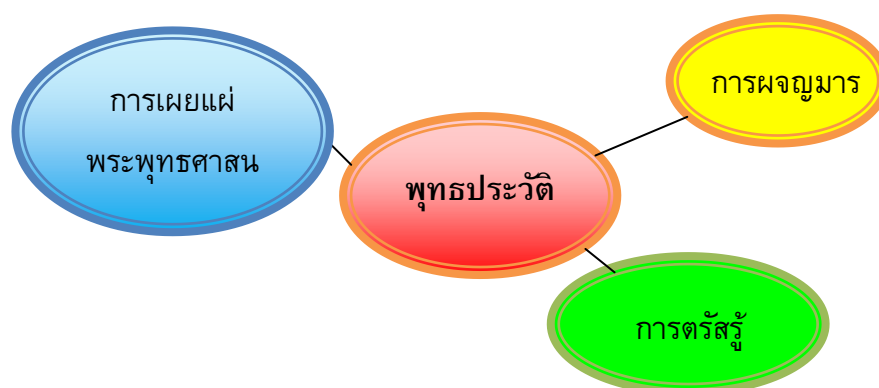
3. ตัวชี้วัด

วิเคราะห์พุทธจริยาอันเป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิตได้

4. จุดประสงค์การเรียนรู้

- 4.1 สรุปพุทธประวัติตอน ฃชญมาร การตรัสรู้ การเผยแผ่พุทธศาสนาได้
- 4.2 บอกแนวทางการนำพุทธประวัติของพระพุทธเจ้าไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

5. สาระการเรียนรู้

6. รายละเอียด การจัดกิจกรรมการเรียนรู้

(ชั่วโมงที่ 1)

ขั้นนำ

6.1 ครูนำภาพพุทธศาสนิกชนร่วมกันทำบุญตักบาตร แล้วซักถามว่า การทำบุญตักบาตรมีความสำคัญอย่างไร บุคคลใดเป็นผู้ให้กำเนิด (ให้นักเรียนอาสาตอบ)

6.2 นักเรียนร่วมกันอ่านบทร้อยกรอง เรื่อง “พระพุทธรเจ้าของฉัน” ร่วมกันแสดงความคิดเห็น ความหมายของบทร้อยกรอง และสรุปสาระที่ได้จากบทร้อยกรองมีอะไรบ้างลงในสมุดของตนเอง

6.3 แจงจุดประสงค์การเรียนรู้

6.4 นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน 10 ข้อ (ใช้แบบทดสอบก่อนเรียนในบทเรียนสำเร็จรูป เล่มที่ 4

ขั้นสอน

6.5 ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความหมายจากภาพที่ได้ร่วมกันศึกษา

6.6 ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มศึกษาใบความรู้ที่ 1,2,3 โดยที่

กลุ่มที่ 1 ศึกษาเรื่อง การผจญมาร

กลุ่มที่ 2 ศึกษาเรื่อง การตรัสรู้

กลุ่มที่ 3 ศึกษาเรื่อง การเผยแผ่พระพุทธศาสนา

6.7 นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกสรุปความรู้ที่ศึกษาหน้าชั้นเรียน

6.8 นักเรียนแต่ละคนบันทึกความรู้ลงในสมุดของตนเอง

(ชั่วโมงที่ 2)

ขั้นสรุป

6.9 ครูแจกใบงานที่ 1 ให้นักเรียนจำนวน 10 ข้อ โดยนักเรียนบันทึกและตอบคำถามลงในสมุดของทุกๆ คน

6.10 ครูแจกบทเรียนสำเร็จรูป เล่มที่ 4 เรื่อง พุทธจริยาอันเป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิต ให้นักเรียนศึกษาเพื่อที่จะสรุปเนื้อหา

6.11 ครูและนักเรียนร่วมกันตรวจคำตอบใบงานที่ 1 และสรุปความรู้เรื่อง พุทธประวัติ

6.12 นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน จำนวน 10 ข้อ

6.13 ครู นักเรียนร่วมกันตรวจคำตอบ และตรวจให้คะแนนผลงาน / ชิ้นงานแต่ละกลุ่ม / แต่ละคน

7. สื่อ/อุปกรณ์และแหล่งการเรียนรู้

- 7.1 ภาพพุทธศาสนิกชนกำลังทำบุญตักบาตร
- 7.2 บทร้อยกรอง เรื่อง พุทธเจ้าของฉัน
- 7.3 ใบความรู้ที่ 1 เรื่อง การผจญมาร
- 7.4 ใบความรู้ที่ 2 เรื่อง การตรัสรู้
- 7.5 ใบความรู้ที่ 3 เรื่อง การเผยแผ่พระพุทธศาสนา
- 7.6 ใบงานที่ 1 เรื่อง พุทธประวัติ
- 7.7 บทเรียนสำเร็จรูปเล่มที่ 4 เรื่อง พุทธจริยาอันเป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิต
- 7.8 หนังสือแบบเรียนสังคมศึกษา ส 0110 พระพุทธศาสนาที่กระทรวงศึกษาธิการอนุญาตให้ใช้เป็นแบบเรียนได้
- 7.9 หนังสือแบบเรียนสาระการเรียนรู้พื้นฐานพระพุทธศาสนาช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่กระทรวงศึกษาธิการอนุญาตให้ใช้เป็นแบบเรียนได้
- 7.10 แหล่งเรียนรู้
 - 7.10.1 www.aksorn.com/Lib/s/soc-01
 - 7.10.2 www.i.am/goldfish 2000
 - 7.10.3 www.geocities.com/wisuttipom/Buddhist.html.
 - 7.10.4 www.Thaibuddhism.hypermart.net

8. การวัดการประเมินผลตามสภาพจริง

8.1 วิธีการวัดผล

- 8.1.1 ตรวจแบบทดสอบก่อนเรียน เรื่องพุทธจริยาอันเป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิต จำนวน 10 ข้อ
- 8.1.2 ตรวจใบงานที่ 1 , 2
- 8.1.2 ตรวจแบบทดสอบก่อน – หลังเรียนและแบบฝึกหัดใน บทเรียนสำเร็จรูปเล่มที่ 4

8.2 เครื่องมือวัด

- 8.2.1 แบบทดสอบก่อนเรียน-หลังเรียน
- 8.2.2 ใบงานที่ 1 , 2
- 8.2.3 แบบทดสอบก่อน-หลังเรียนและแบบฝึกหัดในบทเรียนสำเร็จรูปเล่มที่ 5

8.3 เกณฑ์การประเมิน

- 8.3.1 เกณฑ์การตรวจแบบทดสอบก่อน-หลังเรียนตรวจสอบความรู้ของนักเรียนหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ต้องได้ 6 ใน 10 ข้อจึงจะถือว่าผ่าน

บันทึกหลังสอน

1. ผลการสอน

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

2. ปัญหาอุปสรรค

.....
.....
.....
.....
.....
.....

3. ข้อเสนอแนะ/แนวทางแก้ไข

.....
.....
.....
.....
.....
.....

(ลงชื่อ).....ผู้สอน
(นายจำเนียร โปสาวัง)
วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

บรรณานุกรม

- จรัส พยัคฆราชศักดิ์และกวี อิศริวรรณ. (2547). หนังสือเรียนสาระพื้นฐานกลุ่มสาระการ
เรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม พระพุทธศาสนา ม.2. กรุงเทพฯ:
วัฒนาพานิช.
- นภดล ขวัญชนะภักดี. (2546). พระพุทธศาสนา ช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2.
กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ประสานมิตร.
- พุทธทาสภิกขุ. (2542). พุทธประวัติสำหรับเยาวชน, กรุงเทพฯ : มิตรนราการพิมพ์.
- สุวิวัตร จันทร์โสภา. (2547). สื่อสาระการเรียนรู้พื้นฐาน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคม
ศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สัมฤทธิ์มาตรฐานพระพุทธศาสนา ม.2. กรุงเทพฯ
: อักษรเจริญทัศน์.
- ลำลี รักสุทธิ, ศิริวาท ผลินยศ. (2546). แผนการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคม
ศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม, วิชาพระพุทธศาสนา. กรุงเทพฯ:
สำนักพิมพ์พัฒนาศึกษา.
- วิทย์ วิศทเวทย์และเสฐียรพงษ์ วรรณปก. (2547). หนังสือเรียนสาระพื้นฐานกลุ่มสาระการ
เรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม พระพุทธศาสนา ม.2. กรุงเทพฯ:
อักษรเจริญทัศน์.

ภาคผนวก

**ภาพการบวชชีพราหมณ์ ของนักเรียนโรงเรียนโสภก่ามวิทยา
ที่วัดโนนสำราญ ต.โสภก่าม อ.เซกา จ.หนองคาย**

ผู้ถือศีลที่เป็นฝ่ายหญิง หลังจากรับประทานอาหารก็นั่งทำสมาธิฝึกจิตใจ

ผู้ถือศีล 8 ฝ่ายชายกำลังนั่งสมาธิ หลังจากรับประทานอาหารเรียบร้อยแล้ว

ภาพการทำบุญตักบาตรของนักเรียนโรงเรียนโสภากำมวิทยา
ที่วัดถ้ำพระภู่วิว ต.โสภากำม อ.เซกา จ.หนองคาย

คณะครู นำนักเรียนชมรมพุทธศาสนาและครูอาจารย์ ทำบุญตักบาตรที่วัดถ้ำพระ

ภาพกำลังใส่บาตรพระ

บทร้อยกรอง “พระพุทธเจ้าของจีน”¹

พระพุทธเจ้าของจีนนั้นบริสุทธิ์	เปรียบประดุจบัวบานมานานโย
ทรงรู้แจ้งแห่งธรรมสัมพุทธโธ	นำธัมโมสู่มหาประชาชน
เพ็ญสิบห้าวิสาข์พระประสูติ	เพื่อนำธรรมสู่มนุษย์ให้หลุดพ้น
เผยแผ่ธรรมนำทางอย่างแยบยล	จนส่งผลสุขสันต์ทั่วกันเอย

¹ สาลี รัทสูทธิ,ศิริวาท ผลินยศ. (2546). แผนการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้
สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม. วิชาพระพุทธศาสนา. หน้า 55.

ใบความรู้ที่ 1

เรื่อง การผจญมาร

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. สรุปพุทธประวัติการผจญมาร การตรัสรู้ และการเผยแผ่พระพุทธศาสนาได้
2. วิเคราะห์ขั้นตอนการผจญมาร การตรัสรู้ และการเผยแผ่พระพุทธศาสนาได้
3. นำแบบอย่างพระจริยาวัตรของพระพุทธเจ้าไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

การผจญมาร²

1. เหตุการณ์ โดยสรุปของการผจญพญามารในขณะที่บำเพ็ญเพียรทางจิต พญามารนามว่า วสวัตตี พร้อมด้วยบริวาร มีอาวุธครบครันนำสะพริงกลว้ ประกาศให้พระพุทธเจ้าลุกจากอาสนะว่า “บัลลังก์นี้เป็นของข้าพเจ้า ท่านจงลุกขึ้นเดี๋ยวนี้” พระพุทธเจ้าทรงแย้งว่าบัลลังก์นี้ของพระองค์ พญามาร ถามหาพยาน พระองค์เหยียดพระดัชนีลงยังพื้นและตรัสว่า “ขอให้สุธนธรา (พระแม่ธรณี) จงเป็นพยาน” ทันใดนั้นพระแม่ธรณีได้ปรากฏตัวบีบมวยผม บันดาลให้มีกระแสน้ำหลากท่วมพระยามารพร้อมด้วยบริวารกองทัพแตกพ่ายไปในที่สุด

2. การวิเคราะห์ ในคัมภีร์พระพุทธศาสนายืนยันว่า มีมารจริง มีเทพจริง และมารก็มีถึง 5 ประเภทมารในที่นี้คือ เทวบุตรมาร (เทพที่เป็นมาร) ก็ได้

ถ้าถอดเป็นภาษามารและเสนามาร คือกิเลส ที่เกิดขึ้นในจิตใจ ที่ชักนำให้เกิดความประมาทในการบำเพ็ญธรรม จะสังเกตได้ว่าเมื่อเราจะทำอะไรก็ตามก็จะมีความรู้สึกลอยลาง กิเลสขึ้นมาคอยขัดขวางการทำหน้าที่อยู่เสมอ

ส่วนพระแม่ธรณี คือบารมีหรือความดีที่ได้สั่งสมมาทั้ง 10 ที่อ้างพระแม่ธรณีก็เพื่อเป็นกำลังใจให้ต่อสู้กับอำนาจของกิเลสทั้งปวง การชนะมารคือการชนะจิตใจของตนเอง การอธิบายพุทธประวัติ ตอนผจญมาร จึงเป็นการสอนมิให้เกิดความประมาทในขณะที่กระทำความดี³ เมื่อพระองค์ชนะอำนาจของกิเลสทั้งปวงแล้ว ก็บรรลุอนุตรสัมมาสัมโพธิญาณในที่สุด

² สุริวัตร จันทรโสภณ. สื่อสาระการเรียนรู้พื้นฐาน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สัมฤทธิ์มาตรฐานพระพุทธศาสนา ม.2. หน้า ที่ 29-30.

³ วิทย์ วิศทเวทย์และเสฐียรพงษ์ วรรณปก. หนังสือเรียนสาระพื้นฐานฯ พระพุทธศาสนา ม.2. หน้า ที่ 32.

ใบความรู้ที่ 2

เรื่อง การตรัสรู้

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. สรุปพุทธประวัติการผจญมาร การตรัสรู้ และการเผยแผ่พระพุทธศาสนาได้
2. วิเคราะห์ขั้นตอนการผจญมาร การตรัสรู้ และการเผยแผ่พระพุทธศาสนาได้
3. นำแบบอย่างพระจริยาวัตรของพระพุทธเจ้าไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

การตรัสรู้⁴

เป็นเหตุการณ์ ต่อเนื่องภายหลังการผจญมารพระองค์ก็บำเพ็ญเพียรทางจิตต่อในที่สุด ก็เกิดปัญญารู้แจ้งในความเป็นจริงที่เรียกว่า อริยสัจ 4 นำพระพุทธองค์บรรลุอนุตรสัมมาสัมโพธิญาณในที่สุด

1. เหตุการณ์ เมื่อเจ้าชายสิทธัตถะ เสด็จออกบวชเมื่อ 29 พรรษา เบื้องต้นพระองค์ เข้าศึกษาในสำนักอาหารดาบสและอุกทดาบส ทรงสำเร็จมาน 8 แต่ไม่ใช่หนทางแห่งการตรัสรู้ก็ ไปบำเพ็ญทุกรกิริยา 3 วาระ คือ กตพระทนต์ด้วยพระทนต์ 1 เหาพระชิวหาดันพระตาล 1 กลั่น ลมพระปัสสาสะ-อัสสาสะ 1 อดพระกระยาหาร 1 ทรงบำเพ็ญถึง 6 ปี ก็ไม่บรรลุ จึงหันกลับมา เสวยพระกระยาหารแล้วบำเพ็ญเพียรทางจิต ปัญจวัคคีย์ เห็นดังนั้นจึงพากันหนีไปอยู่ป่าอิสิป ตนมฤคทายวัน พระองค์ทรงใช้ความคิดพิจารณาสิ่งต่างๆ ด้วยหลักของเหตุผลบนพื้นฐานของ ความเป็นจริง จนได้ฌาน (การหยั่งรู้) ในสิ่งทั้งหลายตามความเป็นจริง ทรงได้ปัญญาตรัสรู้ธรรม อันพิเศษเป็นเหตุให้บรรลุถึงความบริสุทธิ์จากกิเลสราคะในที่สุด

2. การวิเคราะห์ การบำเพ็ญเพียรทางจิต เพื่อการบรรลุเป็นพระพุทธเจ้า ผ่านขั้นตอน การปฏิบัติในคืนวันตรัสรู้ ดังนี้

2.1 ยามที่ 1 บรรลุ ปุพเพนิวาสานุสติญาณ คือ ทรงระลึกอดีตชาติของพระองค์ได้

2.2 ยามที่ 2 บรรลุ จตุปปาตญาณ คือทรงได้ตาทิพย์ มองเห็นการเกิดการตายของ สัตว์ตามผลกรรมที่ทำไว้

2.3 ยามที่ 3 บรรลุ อาสวักขยญาณ คือ ทรงรู้แจ้งการทำลายกิเลสให้หมดสิ้นไปได้ สิ่งที่พระพุทธองค์ตรัสรู้ คือกระบวนการเกิดขึ้นและดับไปของทุกข์ เรียกว่าอริยสัจ 4 คือทุกข์ คือ ความจริงว่าด้วยเรื่องทุกข์ สมุทัย คือ เหตุให้เกิดทุกข์ นิโรธ คือ การดับทุกข์ มรรค คือข้อปฏิบัติ ให้ถึงการดับทุกข์

⁴ นพดล ขวัญชนะภักดี. (2546). พระพุทธศาสนาช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2.

ใบความรู้ที่ 3

เรื่อง การเผยแผ่พระพุทธศาสนา

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. สรุปพุทธประวัติการผจญมาร การตรัสรู้ และการเผยแผ่พระพุทธศาสนาได้
2. วิเคราะห์ขั้นตอนการผจญมาร การตรัสรู้ และการเผยแผ่พระพุทธศาสนาได้
3. นำแบบอย่างพระจริยาวัตรของพระพุทธเจ้าไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

การเผยแผ่พระพุทธศาสนา⁵

1. เหตุการณ์ หลังจากตรัสรู้แล้วพระพุทธองค์ดำริถึงบุคคลพอที่จะธรรมที่จะแสดงธรรมให้ฟังและเข้าใจได้ทรงระลึกถึงอาฬารดาบส และอุทกดาบสทรงทราบว่าท่านทั้งสองได้เสียชีวิตแล้วและทรงระลึกถึงปัญจวัคคีย์แสดงพระธรรมเทศนากัณฑ์แรกชื่อว่า ชัมมจักกัปปวัตตนสูตร โภกทัณฺเฑาะฏเฐได้บรรลุโสดาบันทูลขอบวช พระองค์ได้แสดงพระธรรมเทศนา ชื่อ อนัตตลักขณสูตร ปัญจวัคคีย์ทั้ง 5 ก็บรรลุเป็นพระอรหันต์และมีสาวกเพิ่มมากขึ้น ได้ทรงจัดการบริหารโดยตั้งพระสารีบุตรเป็นพระอัครสาวกเบื้องขวาพระโมคคัลลานะเป็นพระอัครสาวกเบื้องซ้ายหลังจากนั้นได้โปรดชฎิล 3 พี่น้องพระเจ้าพิมพิสาร

2. การวิเคราะห์

2.1 พระองค์ทรงพิจารณาบุคคลที่สามารถจะฟังพระธรรมที่พระองค์ตรัสรู้ได้

หากสังเกตตามพุทธประวัติ จะพบว่าขณะที่พระพุทธองค์ได้เดินทางไปแสดงธรรมแก่ปัญจวัคคีย์นั้นระหว่างทางได้พบอุปกาชีวกที่เลื่อมใสพระองค์แต่ไม่ทรงสั่งสอน นอกจากนั้นปัญจวัคคีย์เป็นชนกลุ่มแรกที่เชื่อมั่นว่าพระองค์จะตรัสรู้เป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้า จึงออกบวชตาม ดังนั้นพระพุทธองค์ต้องการให้ปัญจวัคคีย์เป็นสักขีพยานแห่งการตรัสรู้ของพระองค์ จะให้ไม่เป็นปัญหาต่อการประกาศพระพุทธศาสนา

2.2 การโปรดชฎิลและพระเจ้าพิมพิสาร เหตุใดที่พระพุทธองค์ไม่โปรดพระเจ้าพิมพิสารก่อนแต่ไปโปรดชฎิล 3 พี่น้อง ซึ่งมีเจ้าลัทธิตือ ปุณณกัสนปะเป็นเจ้าลัทธินุชาไฟ และเป็นอาจารย์ของพระเจ้าพิมพิสาร การที่ทำให้ปุณณกัสนปะเลิกบูชาไฟหันมายอมรับนับถือพระธรรมของพุทธองค์ย่อมจะเป็นการง่ายและเอื้อต่อการที่จะทำให้พระเจ้าพิมพิสารและประชาชนเลื่อมใสศรัทธาพระพุทธศาสนา

2.3 การแต่งตั้งพระอัครสาวก สังคมอินเดียสมัยโบราณมีแนวคิดที่แตกต่างจากความเชื่อของศาสนาพราหมณ์เช่น ระบบวรรณะ การล้างบาป การบูชาয়ัญ ฯลฯ จะต้องอาศัยบุคคลที่มีความรู้ความสามารถเชี่ยวชาญในลัทธินั้น พระสารีบุตรและพระโมคคัลลานะเป็นพระเถระที่มีคุณสมบัติครบและยังเคยเป็นศิษย์ของท่านสัจยเวฬุรูปบุตร ที่เป็นสำนักเรียนที่เน้นการถกเถียงโต้ว่าที่หักล้างด้วยเหตุผล การแต่งตั้งพระอัครสาวกทั้ง 2 จึงเป็นประโยชน์ต่อการทำงานเพื่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนา ทรงบริหารงานแบบมุ่งเน้นผลงานเป็นสำคัญ

⁵ พุทธทาสภิกขุ. (2542). พุทธประวัติสำหรับเยาวชน, หน้า 86 - 103

ใบงานที่ 1

สาระการเรียนรู้พระพุทธศาสนา

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

ชื่อ.....

เลขที่.....

เรื่อง พระจริยวัตรอันเป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิต

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้

1. วสวัตดี เกี่ยวข้องกับการตรัสรู้ของพระพุทธเจ้าอย่างไร

ตอบ

2. “มาร” ตามความหมายทางธรรม หมายถึงอะไร

ตอบ

3. ผู้ที่ช่วยพระสิทธัตถะในการปราบมาร คือ

ตอบ

4. พระรัตนตรัยครบ 3 ดวงในวันใด

ตอบ

5. พระธรรมเทศนาครั้งแรกที่พระพุทธเจ้าแสดงคืออะไร

ตอบ

6. พระพุทธเจ้าตรัสรู้ในวันใด

ตอบ

7. พระองค์ อธิษฐานว่า “หากไม่ตรัสรู้ธรรม แม้เลือด เนื้อ หนัง เล็บจะเหือดแห้งไปก็จักไม่ลุกจากบัลลังก์” คำอธิษฐานนี้นักเรียนนำมาใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างไร

ตอบ

8. การผจญมารของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าคือกิเลสต่างๆ นักเรียนคิดว่านักเรียนมีกิเลสอะไรบ้าง มาผจญในขณะนี้ และจะเอาชนะด้วยวิธีใด

ตอบ

9. เพราะเหตุใดพระพุทธเจ้าจึงพิจารณาคัดเลือกบุคคลที่จะสั่งสอน

ตอบ

10. พระพุทธเจ้าส่งสาวก 60 รูป ออกประกาศศาสนาโดยให้แยกไปสู่สถานที่ต่างๆ ทีละรูป นักเรียนคิดว่าพระองค์มีจุดประสงค์อะไร

ตอบ.....

.....

เฉลยใบความรู้ที่ 1

เรื่อง พระจริยาวัตรอันเป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิต

1. วสวัตดี เกี่ยวข้องกับการตรัสรู้ของพระพุทธเจ้าอย่างไร

ตอบ วสวัตดี เป็นพญามารที่ตามผจญพระพุทธเจ้ามาตลอด และเมื่อพระพุทธเจ้านั่งวิปัสสนาได้ฌานทรงฌานเป็นฐานแห่งวิปัสสนาแนวดิ่งต่อไปนั้นพญามาร วสวัตดีได้ร้องบอกให้พระพุทธเจ้าเสด็จลุกออกจากอาสนะแต่พระพุทธเจ้าได้แย้งว่าบัลลังก์เป็นของพระองค์ โดยอ้างพระแม่ธรณีเป็นพยานซึ่งพระแม่ธรณีก็บันดาลให้มีกระแสน้ำหลากมาท่วมทับพญามารพร้อมกองทัพพ่ายแพ้ในที่สุด

2. “มาร” ตามความหมายทางธรรม หมายถึงอะไร

ตอบ ตามภาษาทางธรรม มาร หมายถึง กิเลสอันได้แก่ โลภะ โทสะ โมหะ ที่มารบกวนพระทัยพระพุทธองค์ในขณะนั่งสมาธิ การที่ผจญมารก็คือ ทรงต่อสู้กับอำนาจกิเลสนั่นเอง

3. ผู้ที่ช่วยพระสิทธัตถะในการปราบมาร คือ

ตอบ พระแม่ธรณี

4. พระรัตนตรัยครบ 3 ดวงในวันใด

ตอบ วันมาฆบูชา

5. พระธรรมเทศนาครั้งแรกที่พระพุทธเจ้าแสดงคืออะไร

ตอบ พระธัมมจักกัปปวัตตนสูตร

6. พระพุทธเจ้าตรัสรู้ในวันใด

ตอบ วันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 6 หรือ วันวิสาขบูชา

7. พระองค์ อธิษฐานว่า “หากไม่ตรัสรู้ธรรม แม่เลือด เนื้อ หน้ำ เล็บจะเหือดแห้งไปก็จะไม่ลุกจากบัลลังก์” คำอธิษฐานนี้นักเรียนนำมาใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างไร

ตอบ ความตั้งใจแน่วแน่ อดทน และมีความเพียรพยายาม

8. การผจญมารของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าคือกิเลสต่างๆ นักเรียนคิดว่านักเรียนมีกิเลสอะไรบ้าง มาผจญในขณะนี้ และจะเอาชนะด้วยวิธีใด

ตอบ ความโลภ ความโกรธ ความหลงจะเอาชนะด้วยความตั้งใจที่แน่วแน่อนอดทนมีความเพียร

9. เพราะเหตุใดพระพุทธเจ้าจึงพิจารณาคัดเลือกบุคคลที่จะสั่งสอน

ตอบ เพราะหลักธรรมที่พระองค์ตรัสรู้นั้นมีความลึกซึ้งมาก ยากที่บุคคลทุกคนจะเข้าใจได้ จึงต้องเลือกบุคคลที่พอมีสติปัญญา เพื่อสดับการรับฟังธรรมอันประเสริฐแล้วสามารถทำความเข้าใจ หรือรู้แจ้งเห็นจริงได้

10. พระพุทธเจ้าส่งสาวก 60 รูป ออกประกาศศาสนาโดยให้แยกไปสู่สถานที่ต่างๆ ทีละรูป

นักเรียนคิดว่าพระองค์มีจุดประสงค์อะไร

ตอบ เพื่อจะได้เผยแผ่พระธรรมคำสอนให้แก่กระจายออกไปมากที่สุด

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

(สาระพระพุทธศาสนา)

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

หน่วยที่ 2 พระพุทธเจ้า

เรื่องที่ 5 ชาดก (มิตตวินทุกชาดกและราชาโฆวาทชาดก)

เวลา 2 ชั่วโมง

ครูผู้สอน นายจำเนียร โพสาวัง

1. มาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐานที่ 1.1 ข้อที่ 1 เข้าใจประวัติ ความสำคัญ หลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตน นับถือ และสามารถนำหลักธรรมของศาสนา มาเป็นหลักปฏิบัติในการอยู่ร่วมกัน

2. สาระสำคัญ

การศึกษาเรื่องราวของพระโพธิสัตว์บำเพ็ญบารมี เพื่อจะนำไปเสวยพระชาติเป็นพระพุทธเจ้าในชาดกเรื่องมิตตวินทุกชาดก และราชาโฆวาทชาดกนั้น ทำให้ผู้ศึกษาได้แนวคิดเป็นคติเตือนใจให้รู้จักการยับยั้งตนให้อยู่ในหลักธรรม ซึ่งสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตของบุคคลในสังคมปัจจุบันได้

3. ตัวชี้วัด

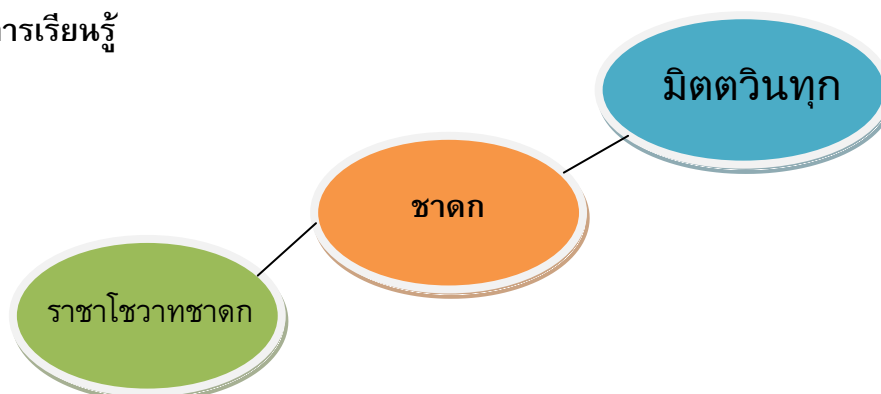
อธิบายข้อคิดจากชาดก ตามที่กำหนด

4. จุดประสงค์การเรียนรู้

4.1 เล่าเรื่องมิตตวินทุกชาดกและเรื่องราชาโฆวาทชาดกโดยสังเขปได้

4.2 ตระหนักถึงผลการทำความชั่วในเรื่องมิตตวินทุกชาดกและผลการกระทำความดีในเรื่องราชาโฆวาทชาดก

5. สาระการเรียนรู้

6.รายละเอียด การจัดกิจกรรมการเรียนรู้

(ชั่วโมงที่ 1)

ขั้นนำ

6.1 นักเรียนดูภาพพระราชกรณียกิจของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเพื่อปวงชนชาวไทย

6.2 ร่วมกันพิจารณาว่าพระราชกรณียกิจมีความสำคัญต่อประชาชนชาวไทยอย่างไรบ้าง (โดยให้นักเรียนอาสาตอบ)

6.3 ครูซักถามนักเรียนได้นำเอาพระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวไปใช้ในชีวิตประจำวันมีอะไรบ้าง

6.4 แจงจุดประสงค์การเรียนรู้

6.5 นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน 10 ข้อ (ใช้แบบทดสอบก่อนเรียนในบทเรียนสำเร็จรูป เล่มที่ 5)

ขั้นสอน

6.6 ครู นักเรียนร่วมกันสนทนาเกี่ยวกับชาดกแล้วให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นโดยครูใช้คำถาม ดังนี้

- นักเรียนรู้จักชาดกเรื่องใดบ้าง
- ชาดกที่นักเรียนรู้จักให้ข้อคิดอย่างไรบ้าง
- นักเรียนนำข้อคิดที่ได้จากชาดกไปใช้ในชีวิตประจำวันได้หรือไม่อย่างไร

6.7 แบ่งนักเรียนออกเป็น 4 กลุ่ม กลุ่มละ 8-10 คน เพื่อศึกษาใบความรู้

6.8 นักเรียนศึกษาใบความรู้ที่ 1 นักเรียนร่วมกันศึกษาและปฏิบัติกิจกรรมตามใบงานที่ 1

6.9 นักเรียนศึกษาใบความรู้ที่ 2 นักเรียนร่วมกันศึกษาและปฏิบัติกิจกรรมตามใบงานที่ 2

6.10 นักเรียนเลือกตัวแทนกลุ่ม ๆ ละ 1 คน ออกมาอภิปรายและสรุปสาระที่ศึกษาหน้าชั้นเรียน

6.11 ครูและนักเรียนร่วมกันเฉลยแบบฝึกหัดตาม ใบงานที่ 1 ที่ 2

(ชั่วโมงที่ 2)

ขั้นสรุป

6.12 นักเรียนร่วมกันศึกษาบทเรียนสำเร็จรูปเล่มที่ 5 เรื่องชาดก และทำกิจกรรมภายในเล่ม

6.13 ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปสาระการเรียนรู้จากการค้นคว้าเรื่องชาดกโดยแนวทางการสรุป คือ

- ชาดกเป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไร
- การศึกษาเรื่องเล่าจากชาดกให้ข้อคิดอะไรแก่นักเรียนบ้าง
- เรื่องราวจากชาดกสะท้อนให้เห็นปัญหาในสังคมทุกวันนี้เรื่องใดบ้าง
- นักเรียนคิดว่าจะนำข้อคิดที่ได้จากการศึกษาชาดกไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างไร

อย่างไร

6.14 นักเรียนร่วมกันทำแบบทดสอบหลังเรียน จำนวน 10 ข้อ

7. สื่อ/อุปกรณ์/และแหล่งการเรียนรู้

7.1 ภาพพระราชกรณียกิจของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

7.2 ใบความรู้ที่ 1 เรื่อง มิตตวินทุกชาดก

7.3 ใบความรู้ที่ 2 เรื่อง ราโชวาทชาดก

7.4 ใบงานที่ 1 เรื่อง มิตตวินทุกชาดก

7.5 ใบงานที่ 2 เรื่อง ราโชวาทชาดก

7.7 จรัส พยัคฆราชศักดิ์และกวี อิศริวรรณ. (2547). หนังสือเรียนสาระพื้นฐานกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม พระพุทธศาสนา ม.2. วัฒนาพานิช.

7.8 นพดล ขวัญชนะภักดี. (2546). พระพุทธศาสนาช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่2. สำนักพิมพ์ประสานมิตร.

7.9 สุริวัตร จันทรโสภณ. (2547). สื่อสาระการเรียนรู้พื้นฐาน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมสัมฤทธิ์มาตรฐานพระพุทธศาสนา ม.2.อักษรเจริญทัศน์

7.10 สำลี รักสุทธีและศิริวาท พลินยศ. (2546). แผนการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม, วิชาพระพุทธศาสนา สำนักพิมพ์พัฒนาศึกษา,

7.11 วิทย์ วิศทเวทย์และเสฐียรพงษ์ วรรณปก. (2547) หนังสือเรียนสาระพื้นฐานกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม พระพุทธศาสนา ม.2.อักษรเจริญทัศน์,

7.12 แหล่งเรียนรู้

7.12.1 www.Thaubuddhism.hypermart.net

7.12.2 www.geocities.com/Thaubuddhists

8. การวัดการประเมินผลตามสภาพจริง

8.1 วิธีการวัดผล

8.1.1 ตรวจสอบทดสอบก่อนเรียน เรื่อง หลักธรรมสร้างความเข้าใจอันดีกับประเทศเพื่อนบ้าน จำนวน 10 ข้อ

8.1.2 ตรวจสอบงานที่ 1 , 2

8.1.3 ตรวจสอบทดสอบก่อน-หลังเรียนและแบบฝึกหัดในบทเรียนสำเร็จรูปเล่มที่ 5

8.2 เครื่องมือวัด

8.2.1 แบบทดสอบก่อนเรียน-หลังเรียน

8.2.2 ใบงานที่ 1,2

8.2.3 แบบทดสอบก่อน - หลังเรียนและแบบฝึกหัดในบทเรียนสำเร็จรูปเล่มที่ 5

8.3 เกณฑ์การประเมิน

เกณฑ์การตรวจสอบแบบทดสอบก่อน-หลังเรียนตรวจสอบความรู้ของนักเรียนหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ต้องได้ 6 ใน 10 ข้อจึงจะถือว่าผ่าน

(หมายเหตุ แบบประเมิน ใช้ตามแบบในแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 หน้า 130 - 133)

11. ข้อเสนอแนะของหัวหน้าสถานศึกษาหรือผู้ได้รับมอบหมาย

(ตรวจ/นิเทศ/เสนอแนะ/รับรอง)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

(ลงชื่อ).....

(.....)

ตำแหน่ง.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

บันทึกหลังสอน

1. ผลการสอน

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. ปัญหาอุปสรรค

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3. ข้อเสนอแนะ/แนวทางแก้ไข

.....

.....

.....

.....

.....

(ลงชื่อ).....ผู้สอน
 (นายจำเนียร โปสาวัง)
 วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

บรรณานุกรม

- จรัส พยัคฆราชศักดิ์และกวี อิศริวรรณ. (2546). หนังสือเรียนสาระพื้นฐานกลุ่มสาระการ
เรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม พระพุทธศาสนา ม.2. กรุงเทพฯ:
วัฒนาพานิช.
- นภดล ขวัญชนะภักดี. (2546). พระพุทธศาสนา ช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2.
กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ประสานมิตร.
- สุวิวัตร จันทโรสภา. (2547). สื่อสาระการเรียนรู้พื้นฐาน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคม
ศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สัมฤทธิ์มาตรฐานพระพุทธศาสนา ม.2.
กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์.
- สำลี รักสุทธี, ศิริวาท ผลินยศ. (2546). แผนการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้
สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม, วิชาพระพุทธศาสนา. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์
พัฒนาศึกษา.
- สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ. (2551). พระบาทสมเด็จพระ
เจ้าอยู่หัวกับการส่งเสริมความซื่อสัตย์สุจริต, กรุงเทพฯ: อัมรินทร์พรินติ้ง
แอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด.
- วิทย์ วิศทเวทย์และเสฐียรพงษ์ วรรณปก. (2547). หนังสือเรียนสาระพื้นฐานกลุ่มสาระ
การเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม พระพุทธศาสนา ม.2. กรุงเทพฯ:
อักษรเจริญทัศน์.

ภาคผนวก

ภาพพระราชกรณียกิจของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว¹

¹ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ. (2551). พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวกับการส่งเสริมความซื่อสัตย์สุจริต. หน้าที่ 22.

ใบความรู้ที่ 1

เรื่อง มิตตวินทุกชาดก

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เล่าเรื่องมิตตวินทุกชาดกและเรื่องราวชาดกโดยสังเขปได้
2. ตระหนักถึงผลการทำความชั่วในเรื่องมิตตวินทุกชาดกและผลการทำความดีในเรื่องราโชวาทชาดก

มิตตวินทุกชาดก

ชาดก คือเรื่องราวของพระโพธิสัตว์ มาบำเพ็ญบารมี เพื่อจะเสวยชาติเป็นพระพุทธเจ้าซึ่งเรื่องที่น่าเสนอปรากฏอยู่ในพระไตรปิฎก เล่มที่ 27 พระสุตตันตปิฎก ขุททกนิกาย ชาดก ว่า

ในขณะที่พระพุทธเจ้าประทับที่พระเชตวัน เมืองสาวัตถี ทรงทราบเรื่องมีภิกษุองค์หนึ่งเป็นคนว่ายาก จึงได้เสด็จมายังที่ประชุมสงฆ์ แล้วทรงเล่าอดีตนิทานเรื่อง มิตตวินทุกชาดก ให้ภิกษุสงฆ์ฟัง

กาลครั้งหนึ่งนานมาแล้ว มีเศรษฐีผู้หนึ่งเป็นพระอริยบุคคลชั้นโสดาบัน มีลูกชายคนหนึ่งชื่อ มิตตวินทะ เป็นคนไม่มีศีล ไม่เลื่อมใสศรัทธาในพระพุทธศาสนาเลย เมื่อบิดาเสียชีวิต มารดาก็ทำหน้าที่ดูแลทรัพย์สินสมบัติภายในบ้าน วันหนึ่งมารดาพยายามให้มิตตวินทะไปวัดเพื่อรักษาศีล ฟังธรรมแต่เขาก็ปฏิเสธ มารดาจึงจ้างให้ไปวัดครั้งละ 1,000 ด้วยความโลภอยากได้เงินจึงรับปาก พอไปวัดก็ไม่ทำอะไรพอตอนกลางคืนก็แอบไปนอนหลับ ไม่ฟังธรรมใดๆ กลับมาบ้านตอนเช้าตรู่เพื่อมาขอรับเงินกับมารดาพอได้เงินก็เอาไปทำการค้าขายกับเพื่อนได้กำไรเพิ่มมากขึ้น จึงคิดว่าจะไปทำการค้าขายทางเรือ ก็ไปขออนุญาตมารดาแต่มารดาไม่อนุญาตเขาไม่เชื่อฟังคำของมารดาเลยเมื่อมารดามาชดชวาง ย้อยุดจุดมือห้ามไป ก็ตบตีแม่จนล้มลง พอได้โอกาสก็หนีขึ้นเรือออกทะเลไป พอเดินเรือถึงวันที่ 7 เรือที่เดินทางได้หยุดนิ่งกลางทะเลโดยไม่ทราบสาเหตุ มีคนบนเรือที่มีประสบการณ์บอกว่าต้องมีบุคคลที่เป็นกัปภิกษุ อยู่บนเรือ จึงจับสลากหาคนที่ เป็นกัปภิกษุปรากฏว่าจับสลากถึง 3 ครั้ง มิตตวินทะก็จับได้ตัวกัปภิกษุนี้ทุกครั้ง คนบนเรือจึงจับมิตตวินทะโยนลงทะเลให้แพลำหนึ่งเขาไป ทันใดนั้นเรือก็แล่นไปสู่ทะเลกว้าง เหมือนกับไม่ได้ติดขัดอะไรเลย

ฝ่ายมิตตวินทะ ก็ได้ลอยมาพบหญิงสาว 4 คน อาศัยอยู่ในนิมานแก้วผลึกโดยหญิงเหล่านั้นสวยสวย 1 สัปดาห์ สวยทุกข์ 1 สัปดาห์พอสัปดาห์ที่สวยงามทุกข์ มิตตวินทะ ก็หนีไปอยู่อีกเกาะหนึ่งที่มีหญิงสาว 8 คนก็ไปอยู่กับเขา พอสัปดาห์ที่สวยงามทุกข์ก็หนีไปพบหญิงสาวอีก 16 คนอยู่บนเกาะถัดไปก็ไปอยู่กับหญิงสาวทั้ง 16 คน พอสัปดาห์ที่สวยงามทุกข์ก็หนีไปอีก

มิตตวินทุกะได้พบเมืองหนึ่งมีกำแพงล้อมรอบ 4 ประตู ชื่อว่า อุตสทนรก เป็นที่
 รับกรรมของสัตว์นรกเป็นจำนวนมากแต่มิตตวินทุกะเห็นเป็นเมืองที่สวยงาม เขาคิดว่าจะไป
 เป็นพระราชอาชญาแห่งเมืองนี้เขาเดินเข้าไปในเมืองพบสัตว์นรกมีจักรอันคมบนศีรษะ เขากลับคิดว่า
 เป็นดอกบัว เครื่องจองจำเป็น สร้อยสังวาล เลือดที่ไหลก็เป็นเครื่องสำอาง เสียงร้องที่เจ็บปวด
 ของสัตว์นรกก็เหมือนเสียงเพลง มิตตวินทวะได้ขอเอากงจักรที่เห็นเป็นดอกบัวมาทูนใส่หัวตน
 สัตว์นรกจึงคิดว่า บาปที่เราทำคงจะหมดสิ้นแล้ว เจ้าคนนี้จะคงจะตบตีแม่เหมือนกับเรา
 เราจะให้กงจักรอันคมกริบแก่เขา กงจักรก็หมุนบดกระหม่อมของมิตตวินทวะได้รับความ
 เจ็บปวดและทุกขเวทนา

ในครั้งนั้นพระโพธิสัตว์เป็นเทพบุตรได้ท่องเที่ยวไปยัง อุตสทนรก เมื่อมิตตวินทวะได้
 พบจึงสอบถามว่าเขาทำบาปอะไรจึงมารับกรรมเช่นนี้ พระโพธิสัตว์ก็กล่าวว่า ท่านได้ทิ้ง
 นางเวมานิกเปรต 4 นาง 8 นาง และ 16 นาง ไม่รู้จักพอท่านถูกตัดหน้าครอบง่า ตัณหาเป็นสิ่งที่
 เต็มได้ยาก ผู้ใดยินดีในตัณหาผู้นั้นจึงถูกจักรกรดพัดหัว เมื่อมิตตวินทวะเมื่อสิ้นบาปกรรมก็ถูก
 ปลปล่อยไปตามยถากรรม

ประชุมชาดก สรุปว่า นายมิตตวินทุกะก็คือภิกษุที่ว่ายากสอนยาก เทพบุตรในครั้งนั้น
 คือพระพุทธเจ้านั่นเอง

ชาดกเรื่องนี้ให้ข้อคิดคติเตือนใจคือ

1. คนว่ายากสอนยากเป็นคนนาราคาญของพ่อแม่ ครูอาจารย์ของผู้หวังดีและเพื่อนฝูง
2. คนชั่วเห็นอะไรดี ๆ มักไม่สนใจไม่ให้ความสำคัญ แต่กลับไปยินดีกับสิ่งชั่วร้ายเหมือน
 เห็นกงจักรเป็นดอกบัว นั่นเอง²

² จรัส พยัคฆราชศักดิ์และกวี อิศริวรรณ. (2547). หนังสือเรียนสาระการเรียนรู้พื้นฐาน

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมพระพุทธศาสนา
 ช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. หน้า 46-48.

ใบงานที่ 1

สาระการเรียนรู้พระพุทธศาสนา

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

ชื่อ.....

เลขที่.....

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เล่าเรื่องมิตตวินทุกชาติและเรื่องราวโศกนาฏกรรมโดยสังเขปได้
2. ตระหนักถึงผลการทำความชั่วในเรื่องมิตตวินทุกชาติและผลการทำความดีในเรื่องราโศกนาฏกรรม

เรื่อง มิตตวินทุกชาติ

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้

1. มิตตวินทุกได้ทำความชั่วอย่างแสนสาหัสเนื่องมาจากสาเหตุใด

ตอบ.....
.....

2. ในเรื่องมิตตวินทุกนั้น มีข้อคิดอะไรบ้าง

ตอบ.....
.....

3. นักเรียนยกตัวอย่างการกระทำของบุคคลในสังคมที่แสดงให้เห็นว่ามีต้นเหตุ และบุคคลที่เปรียบเสมือนเห็นกงจักรเป็นดอกบัว อย่างน้อย 2 ตัวอย่าง

ตอบ.....
.....

4. ในเรื่องมิตตวินทุกชาตินั้นพระพุทธเจ้าทรงแสดงโดยปรารถนาเหตุใด

ตอบ.....
.....

5. มิตตวินทุกชาติ ให้คติสอนใจเรื่องอะไร

ตอบ.....
.....

เฉลยใบงานที่ 1

เรื่อง มิตตวินทุกชาดก

1. มิตตวินทุกได้รับความทุกข์อย่างแสนสาหัสเนื่องมาจากสาเหตุใด
 ตอบ เนื่องจากมีตัณหา มีความโลภอยากได้เงินทองมากมาย จึงไปแสวงหาโชคโดยไม่ฟังการห้ามปรามของมารดา ช้ำยังทุกข์ติมารดาของตนเอง เมื่อไปพบอุสสทนรกด้วยบาปกรรมจึงเห็นเป็นเมืองสวรรค์ เมื่อพบเปรตมีกัจจกรบดศีรษะก็เห็นว่าเป็นดอกบัวจึงขอกงจักรมาใส่ศีรษะของตนเอง ทำให้ได้รับความทุกข์ทรมานยิ่งนัก
2. ในเรื่องมิตตวินทุกนั้น มีข้อคิดอะไรบ้าง
 ตอบ มีความมองเห็นผิดเป็นชอบ
3. นักเรียนยกตัวอย่างการกระทำของบุคคลในสังคมที่แสดงให้เห็นว่ามีตัณหา และบุคคลที่เปรียบเสมือนเห็นกัจจกรเป็นดอกบัว อย่างน้อย 2 ตัวอย่าง
 ตอบ 1. การขโมยทรัพย์สินคนอื่นได้แสดงเป็นคนมีความสามารถ
 2. สมศรีเชื่อว่าทำดีได้ดีมีที่ไหน ทำชั่วได้ดีมีถมไป
 (เป็นเพียงแนวการตอบนักเรียนตอบอย่างอื่นก็ได้ที่ให้ความหมายใกล้เคียงกัน)
4. ในเรื่องมิตตวินทุกชาดกนั้นพระพุทธเจ้าทรงแสดงโดยปรารภเหตุใด
 ตอบ ภิกษุผู้ว่ายากสอนยาก
5. มิตตวินทุกชาดก ให้คติสอนใจเรื่องอะไร
 ตอบ 1. คนว่ายาก สอนยาก เป็นคนนารำคาญของพ่อแม่ ครูอาจารย์ ของผู้หวังดีและเพื่อนฝูง
 2. คนชั่วเห็นอะไรดี ๆ มักไม่สนใจไม่ให้ความสำคัญ แต่กลับไปยินดีกับสิ่งชั่วร้ายเหมือนเห็นกัจจกรเป็นดอกบัว นั่นเอง

ใบความรู้ที่ 2

เรื่อง ราชาวาทชาดก

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เล่าเรื่องมิตตวินทุกชาดกและเรื่องราชาวาทชาดกโดยสังเขปได้
2. ตระหนักถึงผลการทำความชั่วในเรื่องมิตตวินทุกชาดกและผลการทำความดีในเรื่องราชาวาทชาดก

ราชาวาทชาดก (ว่าด้วยวิธีชนะ)

ชาดก คือเรื่องราวของพระโพธิสัตว์ มาบำเพ็ญบารมี เพื่อจะเสวยชาติเป็นพระพุทธรเจ้าในขณะที่พระพุทธรเจ้าประทับที่พระเชตวัน เมืองสาวัตถี ทรงแสดงธรรมแก่พระเจ้าปเสนทิโกศล ที่เป็นผู้ปกครองประเทศโดยทศพิศราชธรรม บ้านเมืองก็สงบร่มเย็น พระองค์ได้เล่าเรื่องในอดีตชาติถวายว่า เมื่อครั้งอดีตพระพุทธรองค์ได้เสวยพระชาติเป็นพระเจ้าพรหมทัต ครองกรุงสาวัตถี ปกครองโดยทศพิศราชธรรม พระเจ้าปเสนทิโกศลเสวยพระชาติเป็นกษัตริย์มีพระนามว่า พัลลิกะ ปกครองโดยทศพิศราชธรรมเช่นกันวันหนึ่ง ขบวนเสด็จของสองพระองค์สวนทางกันสารถีทั้งสองไม่ยอมหลีกเลี่ยงให้กันตกลงกันไม่ได้ เพราะเป็นกษัตริย์เหมือนกัน สารถีเมืองพาราณสีจึงคิดหาช่องทางที่เหมาะสมจึงถามคุณสมบัติของพระราชาที่เสมอไม่มีอะไรแตกต่างกัน จึงถามคุณสมบัติด้านศีลธรรม สารถีแห่งแคว้นโกศลกล่าวว่า

พระเจ้าพัลลิกราชทรงชนะคนกระด้าง ด้วยความกระด้าง
 ทรงชนะคนอ่อนโยน ด้วยความอ่อนโยน
 ทรงชนะคนดี ด้วยความดี
 ทรงชนะคนไม่ดี ด้วยความไม่ดี
 ลำดับนั้นสารถีของพระเจ้าพัลลิกราชก็ถามว่าคุณสมบัติของพระเจ้าพาราณสีเป็นเช่นไรจึงกล่าวตอบว่า

พระเจ้าพาราณสีทรงชนะความโกรธ ด้วยความไม่โกรธ
 ทรงชนะคนไม่ดี ด้วยความดี
 ทรงชนะคนตระหนี่ ด้วยการให้
 ทรงชนะคนพูดเหลวไหล ด้วยคำสัตย์
 พระราชาของเราเป็นเช่นนี้ จึงหลีกเลี่ยงถวายพระราชาของเราเกิดเมื่อสารถีถามเช่นนี้
 พระเจ้าพัลลิกะและสารถีก็ลงจากรถ ปลดม้าถวายทางแก่พระเจ้าพาราณสีทั้งสองพระองค์เสด็จสู่นครของพระองค์ ทรงทำบุญกุศลจวบสิ้นพระชนม์

พระพุทธองค์ได้ทรงถวายพระธรรมเทศนาแล้วถวายโอวาทแก่พระเจ้าปเสนทิโกศล แล้วประชุมชาดกลงว่า นายสารถีของพระเจ้าพัลลิกะในครั้งนั้นคือ พระมหาโมคคัลลานะ ส่วนพระเจ้าพัลลิกะก็คือพระอานนท์ ส่วนสารถีของพระเจ้าพาราณสี คือ พระสารีบุตร พระเจ้าพาราณสีก็คือ พระองค์นั่นเอง

ชาดกเรื่องนี้มีสาระให้ข้อคิดเตือนใจคือ ผู้นำที่ดีต้องประพฤติตนตามหลัก ทศพิธราชธรรม เป็นแบบอย่างและเป็นที่พึ่ง จึงจะอยู่ร่วมกันได้อย่างเป็นสุข³

³ จรัส พยัคฆราชศักดิ์ และกวี อิศรวิรรณ. (2545: 49). หนังสือเรียนสาระพื้นฐานฯ พระพุทธศาสนา.2. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.

ใบงานที่ 2

สาระการเรียนรู้พระพุทธศาสนา

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

ชื่อ.....

เลขที่.....

ผลการเรียนรู้

1. เล่าเรื่องมิตตวันทุกชาติกและราโชวาทชาติกได้
2. ตระหนักถึงผลการทำความดีตามแบบอย่าง และปฏิบัติตนเป็นผู้มีคุณธรรม

ตามแบบอย่างของมิตตวันทุกชาติกและราโชวาทชาติก

เรื่อง ราโชวาทชาติก

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้

1. ราโชวาทชาติกกว่าด้วยเรื่องใด

ตอบ.....

.....

2. พระเจ้าพัลลภราชทรงชนะคนกระด้างด้วยวิธีใด

ตอบ.....

.....

3. บ้านเมืองเป็นสุข พระเจ้าแผ่นดินต้องปกครองด้วยธรรมใด

ตอบ.....

.....

4. พระราชาพรหมทัตแห่งนครพาราณสีคือผู้ใด

ตอบ.....

.....

5. ราชาโชวาทชาติก มีคติธรรมสอนเรื่องอะไร

ตอบ

.....

.....

เฉลยใบงานที่ 2

เรื่อง ราโชวาทชาดก

1. ราโชวาทชาดกว่าด้วยเรื่องใด

ตอบ ว่าด้วยวิธีชนะ

2. พระเจ้าพัลลภกราชทรงชนะคนกระด้างด้วยวิธีใด

ตอบ ด้วยความกระด้าง

3. บ้านเมืองเป็นสุข พระเจ้าแผ่นดินต้องปกครองด้วยธรรมใด

ตอบ หลักทศพิธราชธรรม

4. พระราชาพรหมทัตแห่งนครพาราณสีคือผู้ใด

ตอบ พระพุทธเจ้า

5. ราชาโชวาทชาดก มีคติธรรมสอนเรื่องอะไร

ตอบ ผู้นำที่ดีต้องประพฤติตนตามหลักทศพิธราชธรรม เป็นแบบอย่างและเป็นที่ยึด จึงจะอยู่ร่วมกันได้อย่างเป็นสุข

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม (สาระพระพุทธศาสนา)
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หน่วยที่ 3 พระธรรม
เรื่องที่ 6 หลักธรรมของพระพุทธศาสนาที่ช่วยเสริมสร้างความเข้าใจอันดี
กับประเทศเพื่อนบ้าน
ชื่อผู้สอน นายจำเนียร โปสาวัง จำนวน 2 ชั่วโมง

1. มาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐานที่ ส 1.1 ข้อ 1, 2

1. รู้และเข้าใจประวัติความเป็นมา ความหมายองค์ประกอบ ความสำคัญของศาสนา คัมภีร์ทางศาสนาที่ตนนับถือและวิเคราะห์พระจริยาวัตรของพระศาสดา
2. สามารถนำหลักธรรมศาสนาไปใช้ในการดำเนินชีวิตอย่างสันติสุข

2. สาระสำคัญ

หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาช่วยเสริมสร้างความเข้าใจอันดี ไม่ทำให้เกิดความขัดแย้งอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

3. ตัวชี้วัด

วิเคราะห์หลักธรรมสร้างความเข้าใจอันดีกับประเทศเพื่อนบ้าน

4. จุดประสงค์นำทาง

- 4.1. บอกหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาที่จะนำไปใช้ในการเสริมสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างประเทศเพื่อนบ้านได้
- 4.2. อภิปรายแนวทางในการนำหลักธรรมที่จะนำไปใช้ในการสร้างความเข้าใจอันดีกับประเทศเพื่อนบ้านได้

5. เนื้อหา

6. รายละเอียดกิจกรรม

(ชั่วโมงที่ 1)

ขั้นนำ

6.1 ครูให้นักเรียนจินตนาการสมมุติว่าถ้าเกิดสงครามขึ้นนักเรียนจะอย่างไร

6.2 ครูนำภาพสงครามระหว่างสหรัฐอเมริกากับอิรักให้นักเรียนดูสนทนา เรื่อง สาเหตุ และหลีกเลี่ยงได้หรือไม่ และทำอย่างไร

6.3 ให้นักเรียนอาสาตอบจำนวน 2 -3 คนโดยบันทึกไว้ในกระดานดำ

6.4 แจงจุดประสงค์การเรียนรู้

6.5 ทดสอบก่อนเรียน จำนวน 10 ข้อ (จากบทเรียนสำเร็จรูปเล่มที่ 6)

ขั้นสอน

6.6 นักเรียนร่วมกันเสนอแนะหลักธรรมที่ช่วยเสริมสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างประเทศ แล้วนำเสนอบนกระดานดำ

6.7 แบ่งนักเรียนออกเป็น 4 กลุ่มให้เลือกคณะกรรมการภายในกลุ่มเพื่อศึกษาตามใบความรู้

(ชั่วโมงที่2)

- 6.8 นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนรับ ใบความรู้ที่ 1 ร่วมกันศึกษาแล้วร่วมกันเลือก
 หลักกรรมให้สอดคล้องกับ งานใบที่ 1
- 6.9 สุ่มนักเรียนตอบคำถามแล้วเปลี่ยนกันตรวจสอบคำตอบ
- 6.10 ให้นักเรียนทำ ใบงานที่ 2 เป็นการตรวจสอบคุณค่าความสำคัญของหลักกรรมที่
 ช่วยส่งเสริมความเข้าใจอันดีกับประเทศเพื่อนบ้าน
- ขั้นสรุป**
- 6.11 สุ่มนักเรียนสรุปความคิดเห็นที่ถูกต้องเกี่ยวกับหลักกรรมที่ช่วยเสริมสร้าง
 ความเข้าใจอันดีระหว่างประเทศ
- 6.12 ให้นักเรียนศึกษาใบความรู้ที่ 3 แล้วทำ ใบงานที่ 3 ร่วมกันตอบคำถาม
- 6.13 นักเรียนรับบทเรียนสำเร็จรูป เล่มที่ 6 ศึกษาและทำกิจกรรมและแบบฝึกหัด
 ภายในเล่ม
- 6.14 นักเรียนและครูร่วมกันสรุปบันทึกความรู้ในสมุดของตนเอง
- 6.17 ทดสอบหลังเรียน จำนวน 10 ข้อ (จากบทเรียนสำเร็จรูปเล่มที่ 6)
- 6.18 ครูคิดเนื้อเพลงและร่วมกับนักเรียน ร้องเพลง “สยามเมืองยิ้ม”

7. สื่อ/อุปกรณ์และแหล่งการเรียนรู้

- 7.1 ภาพข่าวหนังสือพิมพ์ สงครามระหว่างสหรัฐอเมริกา-อิรักภาพข่าว การแข่งขัน
 กีฬาฟุตบอล
- 7.2 เพลง “สยามเมืองยิ้ม”
- 7.3 แบบทดสอบก่อน-หลังเรียน จำนวน 10 ข้อ
- 7.3 ใบความรู้ที่ 1 เรื่องหลักกรรมที่ช่วยส่งเสริมความเข้าใจอันดีกับประเทศ
 เพื่อนบ้าน
- 7.4 ใบงานที่ 1 เรื่อง หลัก สังคหวัตถุ 4 และสาราณียธรรม 6
- 7.3 ใบงานที่ 2 เรื่อง การประเมินความรู้สึก ความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องความสำคัญ
 ของหลักกรรมทางพระพุทธศาสนาที่ช่วยส่งเสริมความเข้าใจอันดีกับประเทศเพื่อนบ้าน
- 7.4 ใบความรู้ที่ 2 เรื่อง หลักกรรมทางพระพุทธศาสนาที่ช่วยส่งเสริมความเข้าใจอันดี
 กับประเทศเพื่อนบ้าน
- 7.5 บทเรียนสำเร็จรูปเล่มที่ 6 เรื่องหลักกรรมที่สร้างความสัมพันธ์อันดีกับเพื่อนบ้าน
- 7.6 หนังสือเรียนสังคมศึกษา ส 0110 พระพุทธศาสนาที่กระทรวงศึกษาธิการอนุญาต
 ให้ใช้เป็นแบบเรียนได้

7.7 หนังสือเรียน สารการเรียนรู้พื้นฐาน กลุ่มสารการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม พระพุทธศาสนา ม.2 ที่กระทรวงศึกษาธิการอนุญาตให้ใช้เป็นแบบเรียนได้

7.8 แหล่งข้อมูลสารสนเทศ ค้นหาข้อมูลเพิ่มเติมได้ที่

www.aksorn.com/lib/s/soc 01

8. การวัดผลประเมินผลตามสภาพจริง

8.1 วิธีการวัดผล

8.1.1 ตรวจแบบทดสอบก่อนเรียน เรื่อง พระพุทธศาสนาเข้าสู่ประเทศเพื่อนบ้าน
จำนวน 10 ข้อ

8.1.2 ตรวจใบงานที่ 1 , 2

8.1.3 ตรวจแบบทดสอบก่อน-หลังเรียนและแบบฝึกหัดในบทเรียนสำเร็จรูปเล่มที่ 6

8.2 เครื่องมือวัด

8.2.1 แบบทดสอบก่อนเรียน-หลังเรียน

8.2.2 ใบงานที่ 1 ,2

8.2.3 แบบทดสอบก่อน-หลังเรียนและแบบฝึกหัดในบทเรียนสำเร็จรูปเล่มที่ 6

8.3 เกณฑ์การประเมิน

เกณฑ์การตรวจแบบทดสอบก่อน-หลังเรียนตรวจสอบความรู้ของนักเรียนหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ต้องได้ 6 ใน 10 ข้อจึงจะถือว่าผ่าน

(หมายเหตุ แบบประเมิน ใช้ตามแบบในแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 หน้า 31-40)

9. ข้อเสนอแนะของหัวหน้าสถานศึกษาหรือผู้ได้รับมอบหมาย

(ตรวจ/นิเทศ/เสนอแนะ/รับรอง)

.....

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....

(.....)

ตำแหน่ง.....

วันที่...../...../.....

บันทึกหลังสอน

1. ผลการสอน

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. ปัญหาอุปสรรค

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3. ข้อเสนอแนะ/แนวทางแก้ไข

.....

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้สอน

(นายจำเนียร โปสวง)

ตำแหน่ง ครู

วันที่...../...../.....

บรรณานุกรม

- บรรณาธิการหนังสือพิมพ์เดลินิวส์ . (2554). “หน้าต่างโลก”.วันที่ 14 กุมภาพันธ์
 บรรณาธิการหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ. (2546). “กราวกัพา” ไทยรัฐ.วันศุกร์ที่ 5 กันยายน.
 บรรณาธิการหนังสือพิมพ์มติชน.“สงครามระหว่างสหรัฐอเมริกา กับ อิรัก”. (2546).
มติชน. วันพุธที่ 9 เมษายน.
 วิทย์ วิศทเวทย์ และเสฐียรพงษ์ วรรณปก. (2547). หนังสือเรียน สารการเรียนรู้พื้นฐาน
กลุ่มสารการเรียนรู้สังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม พระพุทธศาสนา ม.2.
 กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.
 ใหม่ เจริญปุระ. **สยามเมืองยิ้ม**.(เทพคาสเสท). (2546). กรุงเทพฯ: บริษัท จี เอ็ม เอ็ม
 แกรมมี่ (มหาชน).
 อมร โสภณวิเชษฐวงศ์และคณะ. (2537). หนังสือเรียนสมบุรณ์แบบ ส 0110
พระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. กรุงเทพฯ: วัฒนาพานิช.

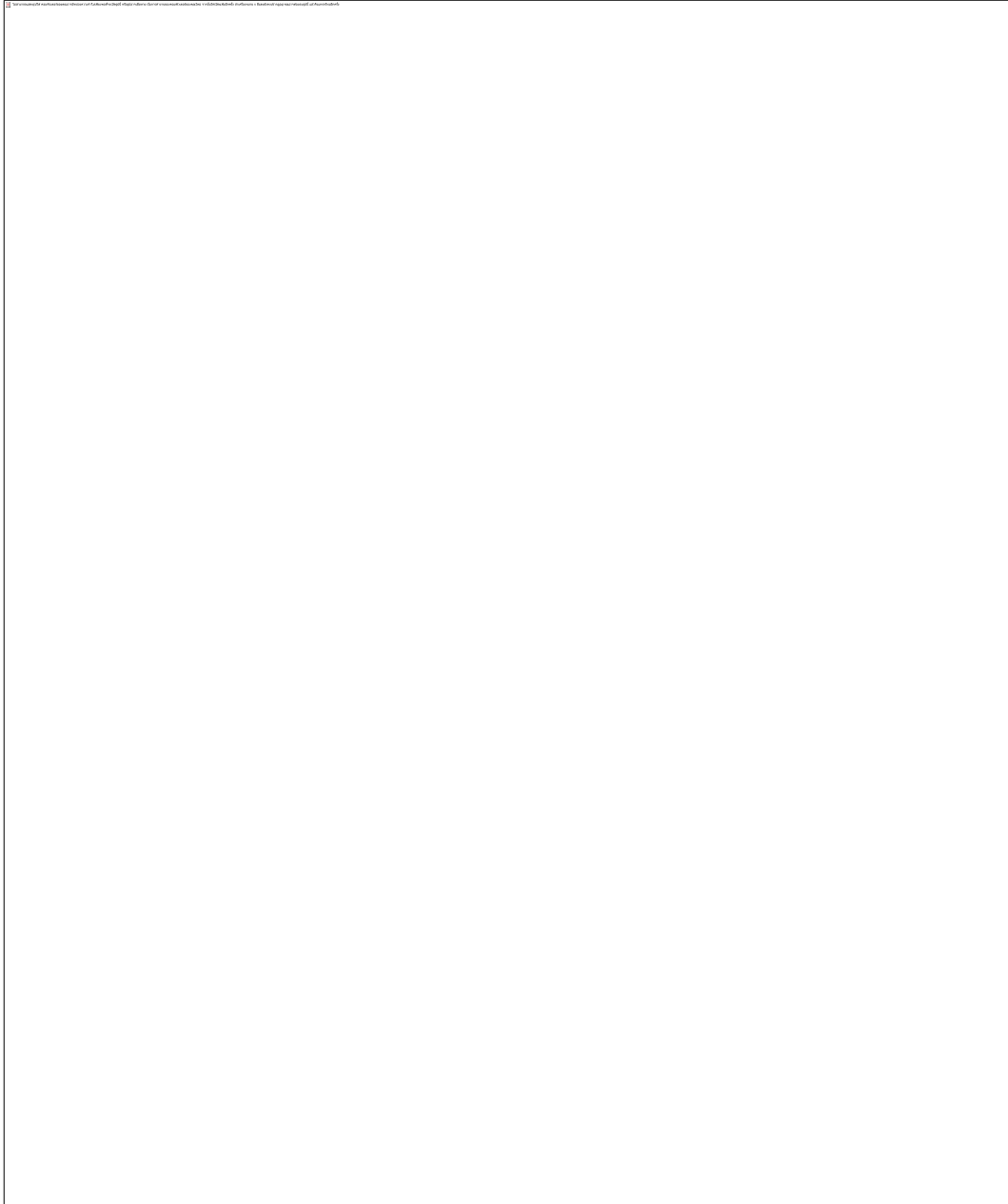
ภาคผนวก

ภาพสงครามระหว่างสหรัฐอเมริกา กับ อิรัก¹

¹บรรณาธิการหนังสือพิมพ์มติชน. “สงครามระหว่างสหรัฐอเมริกา กับ อิรัก” วันพุธที่ 9 เมษายน 2546. หน้า 13.

ภาพสงครามระหว่างสหรัฐอเมริกา กับ อิรัก²

² บรรณาธิการหนังสือพิมพ์มติชน. (อ้างแล้ว หน้า 14)

เพลงสยามเมืองยิ้ม³

ขับร้องโดย ใหม่ เจริญปุระ

จงภูมิใจเถิดที่เกิดเป็นไทย มิเป็นทาสใคร
 แลละมีน้ำใจล้นปรี่ม ทั่วโลกกล่าวขาน ขนานนาม
 ให้ว่าสยามเมืองยิ้ม เราควรกระหึ่มถึงความดีงาม
 คนเย็นใจชื่อ ได้ชื่อว่าไทย ร้อนมาจากไหน
 ชาติไทยไม่เคยหวงห้าม ข้ามเขตน้ำโขงถิ่นน้ำขุ่น
 มาพึ่งไบบุญเมืองสยาม เรายิ้มรับตาม ที่ท่านต้องการ
 เลื่องชื่อลือนาม สยามมีแต่หัวใจ ขอเตือนท่านผู้อาศัย
 อย่าทำอะไรให้ไทยร้าวราน คนไทยใจชื่อ เขาถือแต่โบราณกาล
 แค่นี้เพียงข้าวสุกหนึ่งจาน ใครลืมนั้นนั่น เหนรคุณ
 คนไทยรักชาติ และศาสนา เทิดองค์เจ้าฟ้า
 ผู้ทรงเปี่ยมเหนือนาบุญ ถ้าท่านเคารพศิษย์ของไทย
 ท่านอยู่ต่อได้ อีกนานคุณ สยามใจบุญยังยิ้มเสมอ

³ บริษัท จี เอ็ม เอ็ม แกมมี จำกัด. ฟุ่มพวงในดวงใจ, เพลงลำดับที่ 6.

ใบความรู้ที่ 1

เรื่อง หลักธรรมที่ช่วยส่งเสริมความเข้าใจอันดีกับประเทศเพื่อนบ้าน

ตัวชี้วัด วิเคราะห์หลักธรรมสร้างความเข้าใจอันดีกับประเทศเพื่อนบ้าน

เรื่อง หลักธรรมที่ช่วยส่งเสริมความเข้าใจอันดีกับประเทศเพื่อนบ้าน ⁴

พระพุทธเจ้าได้ทรงแสดงแนวทางการสร้างสัมพันธไมตรีระหว่างประเทศที่ได้ผลดีไว้หลายประการ สามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้ดังต่อไปนี้

หลักโดยส่วนรวมของพุทธศาสนาที่ช่วยให้เกิดความเข้าใจอันดีต่อกัน

หลักธรรมที่ช่วยส่งเสริมความเข้าใจอันดีกับประเทศเพื่อนบ้านมีลักษณะดังนี้

- 1. ความไม่เบียดเบียน** ประเทศที่นับถือพระพุทธศาสนามักจะไม่นิยมความรุนแรงเว้นแต่กลุ่มคนในประเทศนั้น ซึ่งถือลัทธิอื่นจะเป็นผู้ก่อความรุนแรงขึ้น
- 2. ทางสายกลาง** หลักธรรมในพุทธศาสนาสอนให้กระทำทุกสิ่งทุกอย่างด้วยความพอดี ไม่มากเกินไปหรือน้อยเกินไป ทั้งการกระทำทางกายกรรม วาจกรรม มโนกรรม ต้องเป็นการกระทำที่ไม่ทำให้ตนเองและผู้อื่นเดือดร้อน การติดต่อสัมพันธ์กันจึงมีลักษณะอะลุ่มอล่วย มักใช้การทูตมากกว่าการทหาร
- 3. มิตรภาพ** ชาวพุทธไม่ถือชั้นวรรณะ หลักธรรมทางพุทธศาสนา สอนให้รักกันฉันพี่น้อง เป็นมิตรดีกว่าเป็นศัตรู
- 4. ความสำนึกในความเป็นชาวพุทธ** เป็นเอกลักษณ์สำคัญอย่างหนึ่งในการดำเนินชีวิตที่แสดงถึงความเป็นพวกเดียวกัน แม้มีเหตุการณ์กระทบกระทั่งกันในระดับประเทศที่นับถือพุทธศาสนาด้วยกัน ต่างฝ่ายก็มีความสำนึกว่า น่าจะแก้ปัญหาร่วมกันได้อย่างสงบ
- 5. สันติภาพ** จุดหมายของผู้นับถือพระพุทธศาสนา คือ การมีชีวิตที่เรียบง่ายและสงบ มุ่งหาสันติภาพ

⁴ อมร โสภณวิเชษฐวงศ์ และคณะ. (2546: 5-8). หนังสือเรียนสมบูรณ์แบบ ส 0110

พระพุทธศาสนาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 . กรุงเทพฯ: วัฒนาพานิช.

หลักธรรมที่ส่งเสริมความเข้าใจอันดีกับประเทศเพื่อนบ้าน⁵

1. การสร้างสัมพันธไมตรีตามหลักสาราณียธรรม ธรรมที่เป็นเหตุให้ระลึกถึงกัน ก่อให้เกิดความรักความยำเกรงเป็นไปเพื่อการสงเคราะห์ก่อให้เกิดความสามัคคีระหว่างประเทศได้แก่

- 1.1 เมตตากายกรรม คือ แสดงออกซึ่งความเป็นมิตรทางกายต่อประเทศเพื่อนบ้าน
- 1.2 คือ มีการกระทำทางวาจาที่แสดงออกถึงความปรารถนาดีต่อมิตรประเทศ
- 1.3 เมตตามโนกรรม คือ มีจิตใจปรารถนาดีต่อมิตรประเทศ
- 1.4 แบ่งปันผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นหรือได้มาโดยชอบธรรมแก่มิตรประเทศ หมายถึง การช่วยเหลือซึ่งกันและกันระหว่างประเทศ
- 1.5 มีหลักความประพฤติ (ศีล) เสมอกันกับมิตรประเทศ และไม่ทำตนให้เป็นที่รังเกียจของประเทศอื่น หมายถึง จะต้องดำเนินนโยบายต่างประเทศให้สอดคล้องกับหลักการสหประชาชาติ
- 1.6 มีความคิดเห็นตรงกันกับประเทศอื่น หมายถึง การอยู่ร่วมกันกับประเทศอื่นๆ โดยยอมรับกฎเกณฑ์กติกาที่นานาชาติกำหนดไว้

2. การสร้างสัมพันธไมตรีตาม หลักสังคหัตถุ 4 หลักธรรมอันเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจของผู้อื่น เป็นการผูกไมตรี เอื้อเพื่อเกื้อกูลกัน สร้างความรักความเป็นมิตรต่อเพื่อนบ้านได้แก่

- 2.1 ทาน แปลว่า “การให้” หมายถึง การช่วยเหลือจุนเจือต่อกัน
- 2.2 ปิยวาจา แปลว่า “มีวาจาอันเป็นที่รัก” ได้แก่ เจรจาด้วยถ้อยคำที่ไพเราะ อ่อนหวาน นอบน้อม สุภาพ เหมาะสมกับกาลเทศะและเป็นถ้อยคำที่มีประโยชน์
- 2.3 อัถถจริยา แปลว่า “การประพฤติตนในสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อผู้อื่น” หมายถึง การไม่สร้างความเดือดร้อนให้แก่ประเทศต่างๆ
- 2.4 สมานัตตตา แปลว่า “การวางตัวเหมาะสมกับภาวะของตน” หมายถึง ให้ความนับถือประเทศต่างๆ ว่ามีฐานะและศักดิ์ศรีทัดเทียมกับประเทศของเรา

⁵ วิทย์ วิศทเวทย์ และเสฐียรพงษ์ วรรณปก. (2545: 23-26) .หนังสือเรียน สาระการเรียนรู้
พื้นฐาน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม
พระพุทธศาสนา ม.2. กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.

3. การสร้างสัมพันธ์ไมตรีตามแนวพระเจ้าอโศกมหาราช (ธรรมวินัย = เอาชนะด้วยธรรม) มีสาระสรุปได้ดังนี้

3.1 ให้เสรีภาพในการเผยแพร่ศาสนา

3.2 ให้ความเอื้อเพื่อแก่ศาสนาอื่นที่เผยแพร่เข้ามาสู่ประเทศของเราตามสมควรแก่กาลเทศะ

3.3 สร้างความปรองดองสมานฉันท์ระหว่างกัน

3.4 พยายามละเว้นการสร้างของข้อพิพาทการทำสงคราม การกล่าวโจมตีให้ร้ายต่อกัน

4. การสร้างสัมพันธ์ไมตรีตามหลักการรู้จักมิตร ควรนำมาใช้เพื่อให้รู้จักว่าประเทศใดเป็นมิตรแท้ หรือมิตรเทียม จะได้กำหนดการวางนโยบายให้เหมาะสมกับกาลเทศะ

4.1 ลักษณะของศัตรูในร่างมิตร

1. คิดเอาแต่ได้ฝ่ายเดียว
2. ยอมเสียน้อยโดยหวังจะเอาให้มาก
3. เมื่อมีภัย จึงมาช่วยทำกิจให้
4. คบเพราะเห็นแก่ประโยชน์

4.2 ลักษณะของมิตรแท้

1. ช่วยรักษาเพื่อน
2. ช่วยรักษาทรัพย์
3. เมื่อมีภัยเป็นที่พึ่งได้
4. เมื่อมีกิจจำเป็นช่วยเหลือโดยมิต้องบอก

ฉะนั้นในการคบหามิตรประเทศ กิจที่ควรทำก็คือมีความฉลาดในการคบ ต้องพยายามสร้างความเป็นมิตรให้เกิดขึ้น โดยพยายามเปลี่ยนมิตรเทียมให้เป็นมิตรแท้

5. การสร้างสัมพันธ์ไมตรีตามหลักการทูต 8 ประการ

5.1 การรับฟังผู้อื่น ทำให้เราได้ทราบความคิดเห็นและความต้องการของผู้ติดต่อเกี่ยวข้องกับตัว ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการสร้างความเข้าใจกับประเทศเพื่อนบ้าน

5.2 การให้ผู้อื่นรับฟัง ต้องฝึกฝนการพูดโน้มน้าวผู้อื่นให้ฟังเรา โดยการพูดให้ชัดเจนตรงประเด็น มีหลักฐานก่อให้เกิดประโยชน์ส่วนรวม

5.3 การเรียนรู้เป็นอย่างดี หมายถึง การรู้ภาษาที่จะเจรจากัน รู้ขนบธรรมเนียมประเพณี กฎระเบียบตลอดจนชีวิตความเป็นอยู่ของประเทศเพื่อนบ้าน ซึ่งจะช่วยให้เกิดความเข้าใจอันดีต่อกัน

5.4 มีความทรงจำดี ผู้ทำหน้าที่ทูตต้องมีความจำแม่นยำ สามารถหยิบยกข้อความมาอ้างได้ถูกต้องตามกาลเทศะ

5.5 เรียนรู้เอง ผู้ที่ทำหน้าที่ทูต ต้องเรียนรู้เรื่องราวต่างๆ เกี่ยวกับประเทศเพื่อนบ้านได้อย่างถ่องแท้

5.6 ให้ผู้อื่นเรียนรู้ด้วย ผู้ทำหน้าที่สร้างความเข้าใจอันดีกับประเทศเพื่อนบ้าน ต้องทำหน้าที่เผยแพร่สิ่งที่ตนรู้ในทางที่จะเป็นประโยชน์ต่อกันด้วย

5.7 เป็นผู้ฉลาดต่อสิ่งที่เป็นประโยชน์และไม่เป็นประโยชน์ ต้องรู้จักเลือกปฏิบัติให้ถูกต้อง ไม่ตกหลุมพรางของประเทศที่ไม่เป็นมิตร

5.8 ไม่ก่อการทะเลาะ ผู้ทำหน้าที่ทูตย่อมหลีกเลี่ยงกรณีที่จะก่อให้เกิดการทะเลาะบาดหมาง หากไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ก็ต้องพยายามเจรจาให้ลุกลามกลายเป็นเรื่องใหญ่⁶

⁶ วิทย์ วิศทเวทย์ และเสฐียรพงษ์ วรรณปก. (2545: 27-30). หนังสือเรียน สารการเรียนรู้
พื้นฐาน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม
พระพุทธศาสนา ม.2. กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.

ใบงานที่ 1

รายวิชา ส 22101 พระพุทธศาสนา

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

ชื่อ.....

เลขที่.....

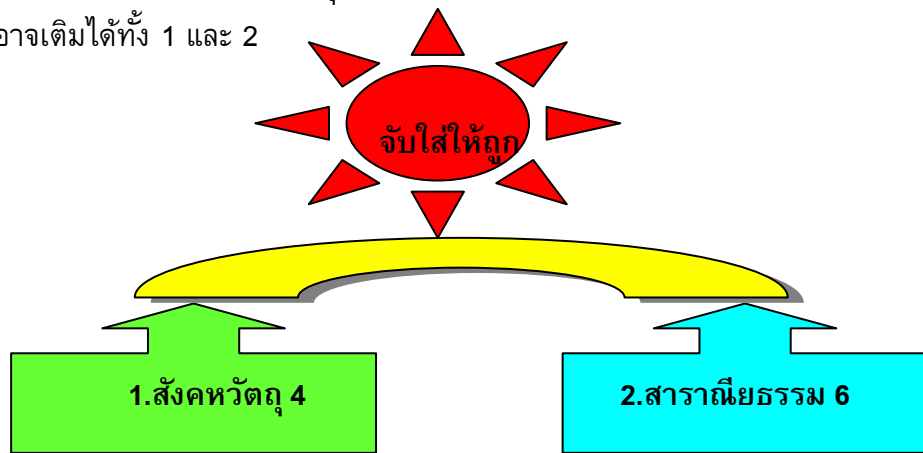
เรื่อง หลัก สัจหวัตถุ 4 และสาราณียธรรม 6

ตอนที่ 1

คำชี้แจง นำหมายเลขไปเติมและถูกต้อง

หมายเลข 1 แสดงถึง สัจหวัตถุ 4 หมายเลข 2 แสดงถึง สาราณียธรรม

และบางคำอาจเติมได้ทั้ง 1 และ 2

แบ่งปัน

เมตตา

ทำดี

ถ้อยทีถ้อยอาศัย

.....

.....

.....

.....

ชื่อสัตย์

ยับยั้งชั่งใจ

เป็นแบบอย่างที่ดี

กรุณา

.....

.....

.....

.....

อดทน

ปารภชาติ

รับฟังความคิดเห็น

.....

.....

.....

ยึดหลักธรรม

อ่อนโยน

เสียสละ

.....

.....

.....

ตอนที่ 2

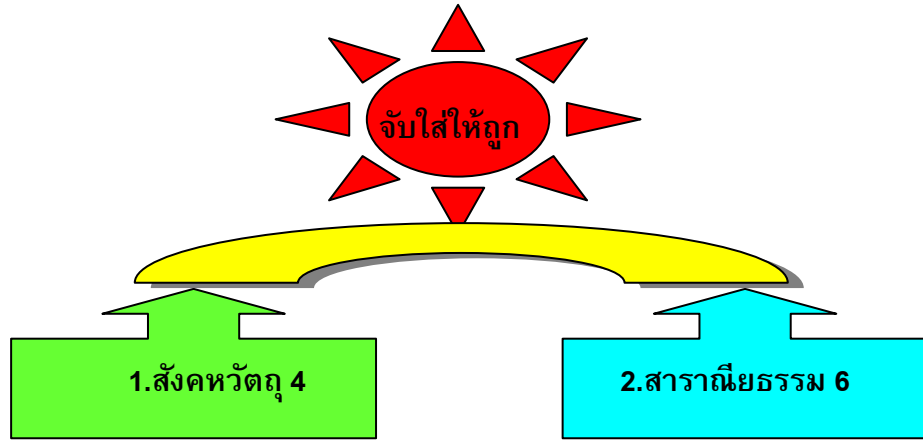
นำตัวอักษรด้านขวามือที่มีความสัมพันธ์และถูกต้องมาใส่ในกรอบด้านซ้ายมือ

.....ไม่ฉ้อราษฎร์บังหลวง
ไม่ก้าวร้าวต่อประเทศอื่น
ไม่หลงใหลในอำนาจที่ตนมีอยู่
ไม่กดขี่ข่มเหงราษฎร และเพื่อนบ้าน
ละประโยชน์ส่วนตนเพื่อบ้านเมือง
ช่วยเหลือเพื่อนบ้านเมื่อเขาเดือดร้อน
เป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่ประชาชน
ปกครองบ้านเมืองโดยไม่ย่อท้อ
หนักแน่นในความถูกต้อง ดีงาม

ก. เมตตา กรุณา
 ข. แบ่งปัน
 ค. ทำดี
 ง. อดทน
 จ. ซื่อสัตย์
 ฉ. ยึดธรรม
 ช. อ่อนโยน
 ซ. เสียสละ
 ฌ. ยับยั้งชั่งใจ

เจลยโงานที่ 1

ตอนที่ 1

แบ่งปัน

เมตตา

ทำดี

ถ้อยทีถ้อยอาศัย

.....1.....

.....1.2.....

.....2.....

.....1.2.....

ซื่อสัตย์

ยับยั้งชั่งใจ

เป็นแบบอย่างที่ดี

กรุณา

.....1.2.....

.....1.2.....

.....2.....

.....1.2.....

อดทน

ปารภชาติ

รับฟังความคิดเห็น

.....2.....

.....1.2.....

.....1.2.....

ยึดหลักธรรม

อ่อนโยน

เสียสละ

.....1.2.....

.....1.2.....

.....1.2.....

ตอนที่ 2

นำตัวอักษรด้านขวามือที่มีความสัมพันธ์และถูกต้องมาใส่ในกรอบด้านซ้ายมือ

- ฅ. ไม่น้อราษฎ์บังหลวง
- ซ. ไม่ก้าวร้าวต่อประเทศอื่น
- ค. ไม่หลงไหลในอำนาจที่ตนมีอยู่
- ก. ไม่กดขี่ข่มเหงราษฎร และเพื่อนบ้าน
- ซ. ละประโยชน์ส่วนตนเพื่อบ้านเมือง
- ข. ช่วยเหลือเพื่อนบ้านเมื่อเขาเดือดร้อน
- จ. เป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่ประชาชน
- จ. ปกครองบ้านเมืองโดยไม่ย่อท้อ
- ง. หนักแน่นในความถูกต้อง ดิงาม

ค

- ก. เมตตา กรุณา
- ข. แบ่งปัน
- . ทำดี
- ง. อดทน
- จ. ซื่อสัตย์
- จ. ยึดธรรม
- ซ. อ่อนโยน
- ซ. เสียสละ
- ฅ. ยับยั้งชั่งใจ

ใบงานที่ 2

รายวิชา ส 22101 พระพุทธศาสนา

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

ชื่อ.....

เลขที่.....

จุดประสงค์การเรียนรู้

วิเคราะห์หลักธรรมสร้างความเข้าใจอันดีกับประเทศเพื่อนบ้าน

เรื่อง การประเมินความรู้สึกและความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องความสำคัญของพระพุทธศาสนาที่

ช่วยส่งเสริมความเข้าใจอันดีกับประเทศเพื่อนบ้าน

ลำดับขั้นการปฏิบัติ ให้นักเรียนเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับความคิดเห็น
ของตนเอง

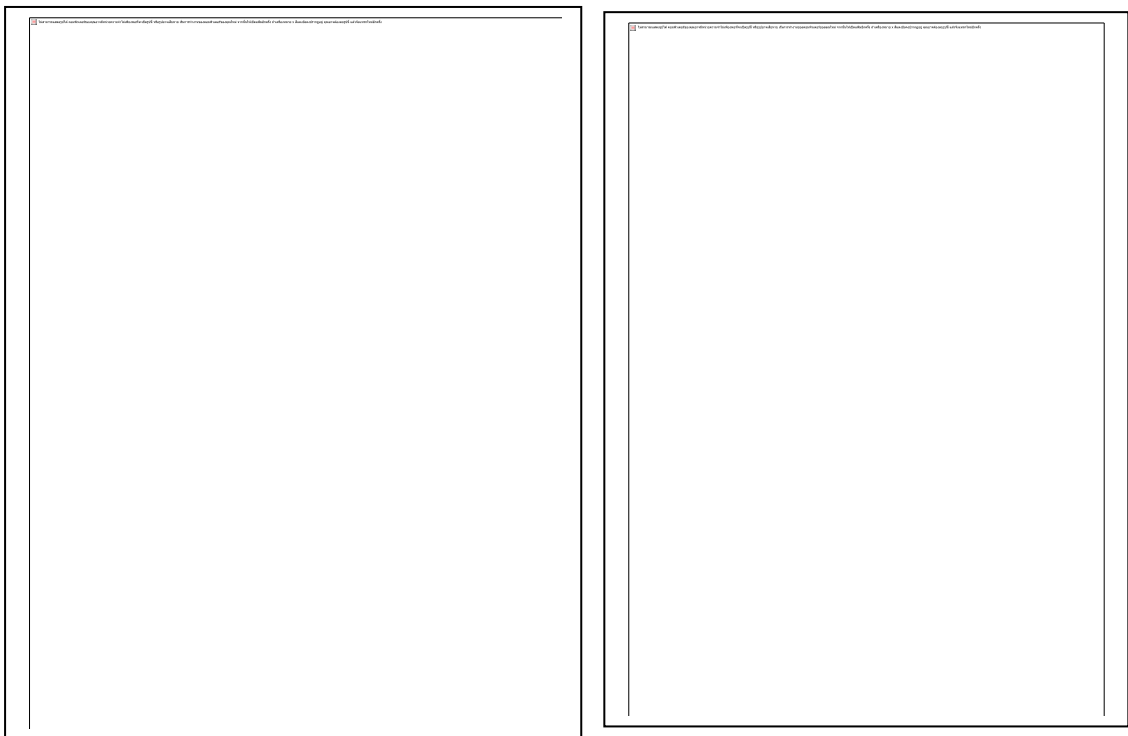
ลำดับที่	รายการประเมิน	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ไม่เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	เห็นด้วย	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
1.	หากคนส่วนมากของประเทศนับถือพระพุทธศาสนาและปฏิบัติตามหลักธรรมอย่างจริงจัง ปัญหาความขัดแย้งต่างๆ ก็จะไม่เกิดขึ้น					
2.	การนับถือศาสนาและปฏิบัติตามหลักธรรมเดียวกัน ทำให้เกิดความรู้สึกเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันได้ง่ายขึ้น					
3.	การนับถือพระพุทธศาสนาในประเทศไทยกำลังจะตกอยู่ในสภาพเดียวกับประเทศเพื่อนบ้าน					
4.	ปัจจุบันประเทศเพื่อนบ้านเห็นคุณค่าของพระพุทธศาสนาน้อยลง จากปัญหาความขัดแย้งของประเทศ					

ลำดับที่	รายการประเมิน	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง	ไม่เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	เห็นด้วย	เห็นด้วย อย่างยิ่ง
5.	เพื่อนบ้านที่ยับถือพระพุทธศาสนาทำให้เกิดความรู้สึกว่าพระพุทธศาสนาเหมาะสมสำหรับประเทศไทยเท่านั้น					
6.	ประเทศต่าง ๆ จะมีความสัมพันธ์กันอย่างแน่นแฟ้น ถ้ารู้จักเห็นกัน เอื้ออาทรและช่วยเหลือกันและกัน					
7.	สันติภาพจะเกิดขึ้นได้ยาก หากทุกคนยังต้องการอำนาจและความยิ่งใหญ่					
8.	จะอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข ทุกคนยังต้องลดความเห็นแก่ตัวลงให้มาก					
9.	น้ำขุ่นไว้ใน น้ำใสไว้นอก เป็นคติของนักการทูตทั้งหลาย					
10.	การมีเมตตาธรรมเกินไปบางครั้งทำให้เกิดปัญหาได้					

ใบความรู้ที่ 3

เรื่อง หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาช่วยเสริมสร้างความเข้าใจอันดีกับประเทศเพื่อนบ้าน
จุดประสงค์การเรียนรู้
วิเคราะห์หลักธรรมสร้างความเข้าใจอันดีกับประเทศเพื่อนบ้าน

ภาพ ขาวความสัมพันธ์หรือความขัดแย้งของประเทศเพื่อนบ้านเป็นมิตรด้วยกีฬา⁷

ภาพ 1 การแข่งขันเทควันโดระหว่าง
นอร์เวย์กับอียิปต์ ซึ่งทำให้เกิดความเจ็บปวด
และอาจจะบาดหมางกันได้

ภาพ 2 การจับมือหลังการแข่งขัน
แบดมินตันระหว่างประเทศไทยกับ
อินโดนีเซีย

⁷ บรรณาธิการหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ. “กรราวกีฬา” วันศุกร์ที่ 16 สิงหาคม 2550, หน้า 19.

ใบงานที่ 3

รายวิชา ส 22101 พระพุทธศาสนา

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

ชื่อ.....

เลขที่.....

จุดประสงค์การเรียนรู้

วิเคราะห์หลักธรรมสร้างความเข้าใจอันดีกับประเทศเพื่อนบ้าน

1. จากภาพที่ 1 นักเรียนคิดว่าการแข่งขันเทควันโดระหว่างนอร์เวย์กับอียิปต์ ซึ่งทำให้เกิดความเจ็บปวดและอาจจะบาดเจ็บกันได้หรือไม่

ตอบ.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

จากภาพที่ 2 ภาพการจับมือหลังการแข่งขันแบดมินตันระหว่างประเทศไทยกับอินโดนีเซีย เป็นการสร้างความสามัคคี หรือความขัดแย้งได้หรือไม่

ตอบ.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

(คำตอบอยู่ในดุลพินิจของครูผู้สอน)

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 9

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม (สาระพระพุทธศาสนา)

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 พระสงฆ์

เรื่อง ชาวพุทธตัวอย่าง

เวลา 2 ชั่วโมง

ครูผู้สอน นายจำเนียร โพสวง

1. มาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐานที่ ส 1.1 ข้อ 2

2.สามารถนำหลักธรรมศาสนาไปใช้ในการดำเนินชีวิตอย่างสันติสุข

2. สาระสำคัญ

ชาวพุทธทุกคนมีหน้าที่สืบทอดพระพุทธศาสนา จึงมีบทบาทสำคัญในการปฏิบัติตนตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนา เป็นแบบอย่างที่ดีของชาวพุทธ นอกจากนั้นยังต้องมีส่วนร่วมในกิจกรรมสำคัญต่างๆ เกี่ยวกับพิธีกรรมของพระพุทธศาสนา ซึ่งชาวพุทธจำนวนมากที่เป็นตัวอย่างที่ดีสมควรยกย่อง และปฏิบัติตาม ดังนั้นพุทธศาสนิกชนทุกคนควรได้แสวงหาและยกย่องผู้เป็นชาวพุทธตัวอย่าง ตลอดจนนำหลักคุณธรรมของท่านมาเป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิต

3. ตัวชี้วัด

วิเคราะห์และประพัติตนตามแบบอย่างการดำเนินชีวิตและข้อคิดจากประวัติ ชาวพุทธตัวอย่าง ตามที่กำหนด

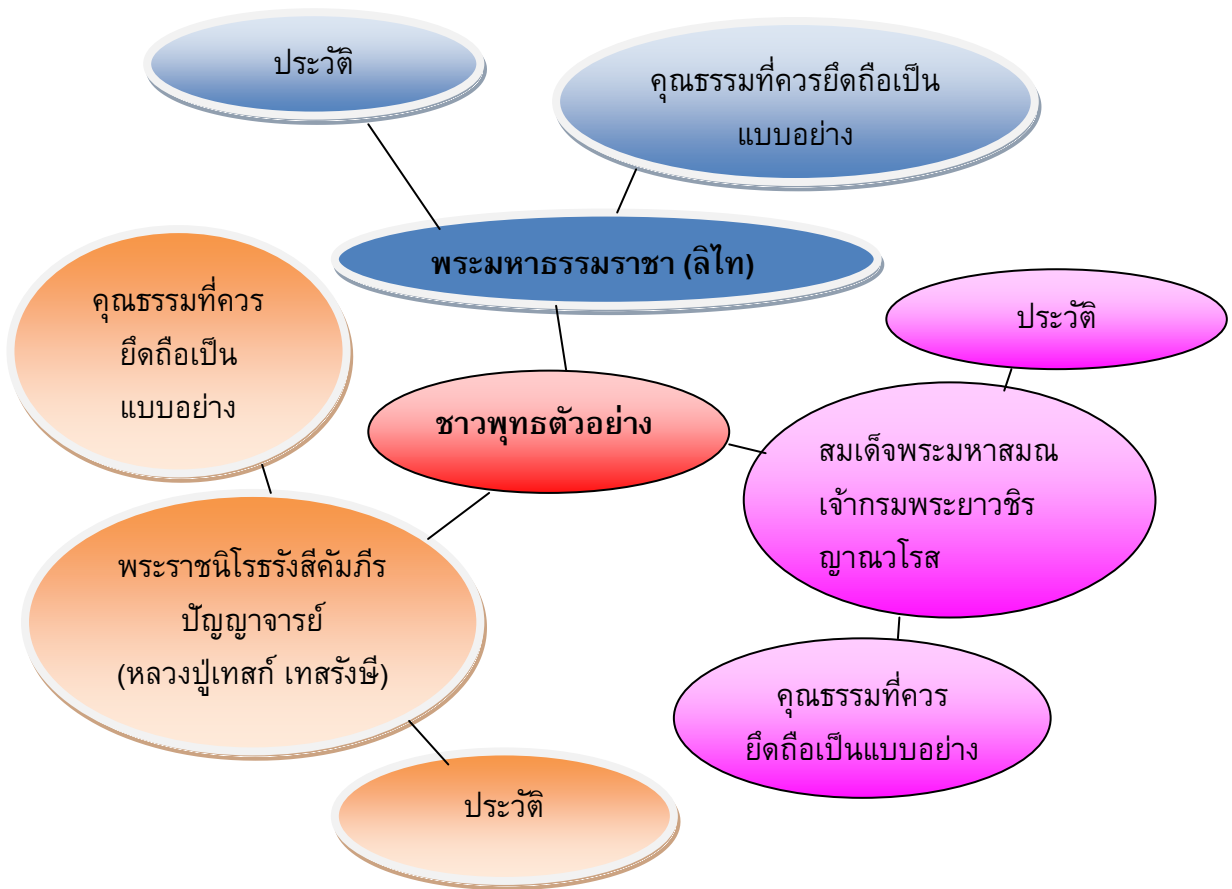
4. จุดประสงค์การเรียนรู้

4.1 เล่าประวัติของพระมหาธรรมราชาลิไท สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิญาณวโรส พระราชนิโรธรังสีคัมภีรปัญญาจารย์ (หลวงปู่เทสก์ เทสรังษี) โดยสังเขปได้

4.2 วิเคราะห์คุณธรรมของพระมหาธรรมราชาลิไท สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิญาณวโรส พระราชนิโรธรังสีคัมภีรปัญญาจารย์ (หลวงปู่เทสก์ เทสรังษี) ที่ควรยึดถือเป็นแบบอย่างได้

4.3 เสนอแนวทางที่จะนำคุณธรรมของพระมหาธรรมราชาลิไท สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิญาณวโรส พระราชนิโรธรังสีคัมภีรปัญญาจารย์ (หลวงปู่เทสก์ เทสรังษี) ไปใช้ในการดำเนินชีวิตได้

5. สารการเรียนรู้

6. รายละเอียด การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ (ชั่วโมงที่ 1)

ขั้นนำ

6.1 ครู นักเรียนร่วมกันสวดมนต์ไหว้พระ นั่งสมาธิแผ่เมตตาต่อสัตว์ ใช้เวลา 5 นาที

6.2 ครูนำภาพของหลวงปู่เทสก์ เทสรังสีให้นักเรียนดูแล้วสอบถาม ดังนี้

- หลวงปู่เทสก์ เทสรังสีอยู่วัดใด จังหวัดใด
- เกี่ยวข้องกับพุทธศาสนาอย่างไร
- การปฏิบัติของหลวงปู่เทสก์ เทสรังสีน่ายกย่องหรือไม่
- นักเรียนรู้อะไรบ้างเกี่ยวกับหลวงปู่เทสก์ เทสรังสีที่เกี่ยวกับพุทธศาสนา

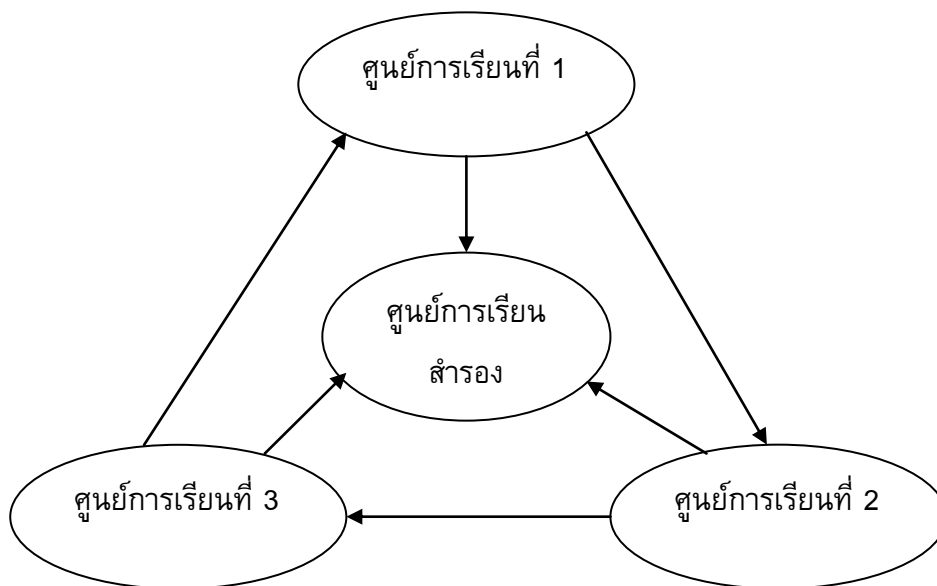
นายยกย่อง และนักเรียนรู้จัก (ให้นักเรียนอาสาตอบคำถาม 2-3 คน)

6.3 แจงจุดประสงค์การเรียนรู้

ขั้นสอน

6.4 แบ่งนักเรียนออกเป็น 3 กลุ่มๆ ละ 5-6 คน โดยคณะนักเรียนเก่ง ปานกลาง อ่อน การดำเนินกิจกรรมกลุ่ม ครูชี้แจงการดำเนินการกลุ่มให้นักเรียนฟัง แล้วเลือกประธานกลุ่มรอง ประธานกลุ่ม และเลขานุการกลุ่ม พร้อมทั้งแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบให้ทุกคนปฏิบัติ

6.5 ครูชี้แจงนักเรียนถึงวิธีการเรียนรู้แบบศูนย์การเรียนรู้ซึ่งขั้นตอนดังนี้

6.6 นักเรียนร่วมกันเรียนรู้ศูนย์การเรียนรู้ในแต่ละศูนย์ ซึ่งมีแนวทางการปฏิบัติกิจกรรมในแต่ละศูนย์ซึ่งบรรจุภายในซองจะประกอบด้วยคำชี้แจง, ใบความรู้, ใบงาน, ใบเฉลยในแต่ละศูนย์การเรียนรู้จะบรรจุเอกสาร ดังนี้

ศูนย์ที่ 1 สำหรับกลุ่มที่ 1 เรื่อง พระมหากษัตริย์ราชินีไทย

ศูนย์ที่ 2 สำหรับกลุ่มที่ 2, เรื่อง สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณว

โรส

ศูนย์ที่ 3 สำหรับกลุ่มที่ 3 เรื่อง พระราชินีโรซังสิคัมภีร์ปัญญาจารย์ (หลวงปู่เทสก์ เทสรังษี) ให้นักเรียนทุกกลุ่มปฏิบัติงานตามที่ระบุไว้ในบัตรคำสั่ง ใช้เวลากลุ่มละ 20 นาที

ศูนย์ที่ 4 ศูนย์สำรอง มีเนื้อหาสาระทั้ง 3 ศูนย์ เพื่อให้นักเรียนได้ศึกษา

6.7 ครู นักเรียนร่วมกันเฉลยคำตอบในใบงานที่ 1, 2, 3

(ชั่วโมงที่ 2)

ขั้นสรุป

6.8 สุ่มนักเรียนทั้ง 3 กลุ่ม เพื่อสรุปสาระที่ได้จากการเรียนรู้ที่หน้าชั้นเรียน และจดบันทึกลงในสมุดของตนเอง

6.9 นักเรียนรับบทเรียนสำเร็จรูปเล่มที่ 18 ศึกษาในบทเรียนและทำกิจกรรม

6.10 นักเรียนแต่ละกลุ่มเสนอแผนการนำคุณธรรมชาวพุทธตัวอย่างที่ศึกษาไปปฏิบัติ

7. สื่อ/อุปกรณ์/และแหล่งการเรียนรู้

- 7.1 ภาพพระราชนิเวศรังสีคัมภีร์ปัญญาจารย์ (หลวงปู่เทสก์ เทสรังสี)
- 7.2 ศูนย์การเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง ประวัติและผลงานของพระมหาธรรมราชาลิไท และแบบประเมินผลศูนย์การเรียนรู้ที่ 1
- 7.3 ศูนย์การเรียนรู้ที่ 2 เรื่องประวัติของสมเด็จพระมหาสมณเจ้ากรมพระยาวชิรญาณวโรรส และแบบประเมินผลศูนย์การเรียนรู้ที่ 2
- 7.4 ศูนย์การเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง ประวัติของพระราชนิเวศรังสีคัมภีร์ปัญญาวิศิษฐ์ (หลวงปู่เทสก์ เทสรังสี) และแบบประเมินผลศูนย์การเรียนรู้ที่ 3
- 7.5 หนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม พระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ทุกสำนักพิมพ์
- 7.6 เทสก์ เทสรังสี. อัตโนประวัติพระราชนิเวศรังสี, กรุงเทพฯ: หลุยส์การพิมพ์.
- 7.7 ห้องสมุด ห้องจริยธรรมโรงเรียนโสภณวิทย์วิทยา
- 7.8 <http://www.anont.8m.com>
- 7.9 <http://www.geocities.com.kkhampeeanatta/>

8. การวัดการประเมินผลตามสภาพจริง

8.1 วิธีการวัดผล

- 8.1.1 ตรวจแบบทดสอบก่อนเรียน เรื่อง พระพุทธศาสนาเข้าสู่ประเทศเพื่อนบ้าน จำนวน 10 ข้อ
- 8.1.2 ตรวจใบงานที่ 1, 2, 3
- 8.1.2 ตรวจแบบทดสอบก่อน-หลังเรียนและแบบฝึกหัดในบทเรียนสำเร็จรูปเล่มที่ 9

8.2 เครื่องมือวัด

- 8.2.1 แบบทดสอบก่อนเรียน-หลังเรียน
- 8.2.2 ใบงานที่ 1, 2
- 8.2.3 แบบทดสอบก่อน-หลังเรียนและแบบฝึกหัดในบทเรียนสำเร็จรูปเล่มที่ 9

8.3 เกณฑ์การประเมิน

เกณฑ์การตรวจแบบทดสอบก่อน-หลังเรียนตรวจสอบความรู้ของนักเรียนหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ต้องได้ 6 ใน 10 ข้อจึงจะถือว่าผ่าน

(หมายเหตุ แบบประเมิน ใช้ตามแบบในแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 หน้า 1-44)

9. ข้อเสนอแนะของหัวหน้าสถานศึกษาหรือผู้ได้รับมอบหมาย

(ตรวจ/นิเทศ/เสนอแนะ/รับรอง)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

(ลงชื่อ).....
(.....)
ตำแหน่ง.....
วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

บันทึกหลังสอน

1. ผลการสอน

.....
.....
.....
.....
.....
.....

2. ปัญหาอุปสรรค

.....
.....
.....
.....
.....

3. ข้อเสนอแนะ/แนวทางแก้ไข

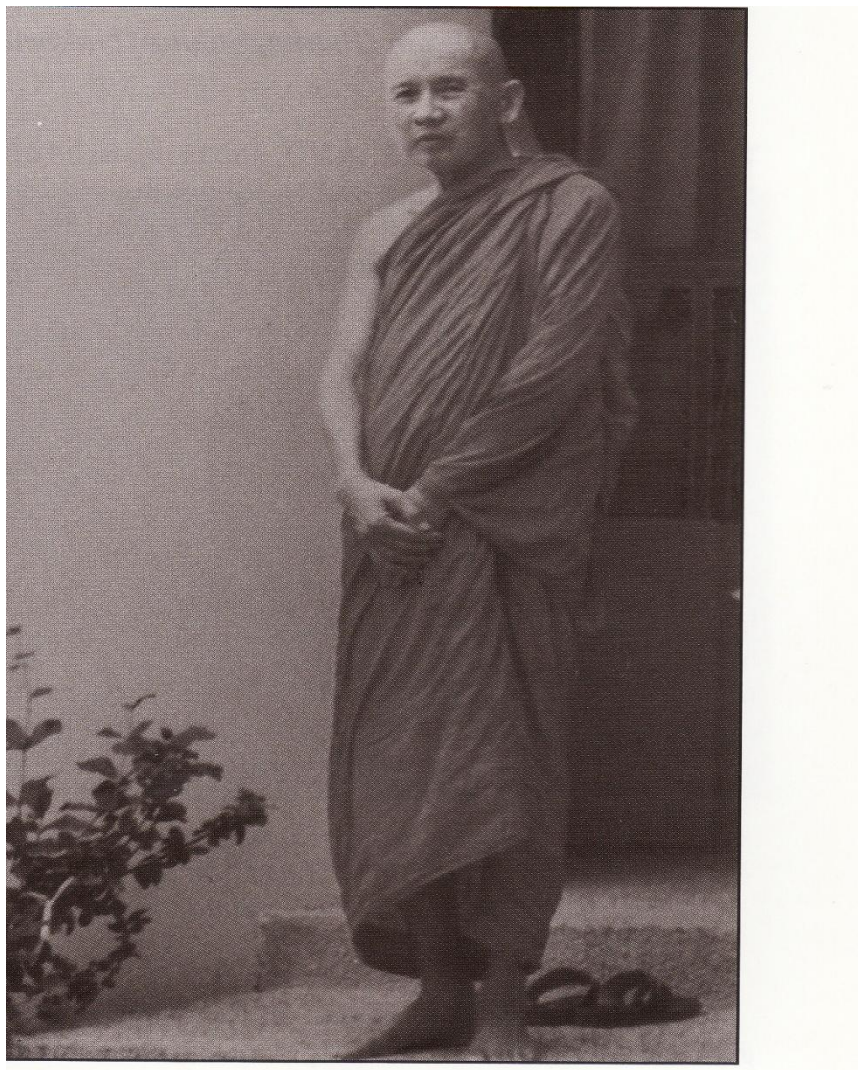
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

(ลงชื่อ).....ผู้สอน
(นายจำเนียร โปสาวัง)
วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

บรรณานุกรม

- กองศาสนา,กรมศาสนา. (ม.ป.พ). เพลงคติธรรมชุดที่ 1, กรุงเทพฯ: ฝ่ายเผยแผ่
พระพุทธศาสนา.
- วิทย์ วิศเวทย์และเสฐียรพงษ์ วรรณปก. (2538). หนังสือเรียนสังคมศึกษา ส 0111
พระพุทธศาสนา.กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.
- วิชาการ,กรม กระทรวงศึกษาธิการ. (2530). หนังสือชุดพระพุทธศาสนาและจริยธรรม
ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เรื่อง วัดของเรา, กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์กรมศาสนา. .
- ศูนย์พัฒนาหนังสือ, กรมวิชาการ, กระทรวงศึกษาธิการ. (2544). หนังสือเรียนสังคมศึกษา
ส 0111 พระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2, กรุงเทพฯ:
โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- องค์การการศึกษา, กรมศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ. (2530). ศาสนพิธี เล่ม 1
(หลักสูตรนักเรียนและธรรมศึกษาชั้นตรี), กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์กรมศาสนา.
- อมร โสภณวิเชษฐ์วงศ์ และคณะ. (2537). หนังสือเรียนสมบูรณ์แบบ ส 0111
พระพุทธศาสนาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2, กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.

ภาคผนวก

ภาพ พระราชนิโรธรังสีคัมภีรปัญญาจารย์ (หลวงปู่เทศก์ เทศก์รังสี)

ศูนย์การเรียนรู้ที่ 1

เรื่อง

พระมหาธรรมราชาลิไท

บัตรคำชี้แจง

คำชี้แจง การปฏิบัติตามศูนย์การเรียน ประกอบ แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 9

- 1.ให้นักเรียนศึกษาศูนย์การเรียนที่ 1- 3 จะเริ่มต้นที่ศูนย์ ใดก็ได้
- 2.ใช้เวลาอ่านและทำแบบประเมินศูนย์การเรียนละ 8-10 นาที
- 3.ทำแบบประเมินผลโดยทำลงในกระดาษคำตอบ เขียนชื่อ สกุล เลขที่ให้ชัดเจน
- 4.เปลี่ยนกันตรวจคำตอบ โดยหัวหน้ากลุ่มอ่านบัตรคำเฉลยและรวมคะแนน
- 5.หากสมาชิกคนใดในกลุ่มทำคะแนนในใบทดสอบได้ไม่ถึงร้อยละ 60 ให้ศึกษาศูนย์การเรียนและทำแบบทดสอบอีกครั้งหนึ่ง จนผ่านเกณฑ์
- 6.เมื่อปฏิบัติกิจกรรมเสร็จแล้วให้แต่ละกลุ่มเก็บอุปกรณ์ทุกชิ้นเข้าซองให้เรียบร้อย
- 7.นำกระดาษคำตอบติดตัวไปด้วย เมื่อเปลี่ยนศูนย์การเรียน ไม่ส่งเสียงรบกวนศูนย์

อื่น

- 8.หัวหน้ากลุ่มรวบรวมคำตอบส่งครูเมื่อกำหนดเวลา

ใบความรู้ที่ 1

ประวัติและผลงานของพระมหาธรรมราชา (ลิไท)

ประวัติ

พระมหาธรรมราชาลิไทเป็นพระมหากษัตริย์องค์หนึ่งในสมัยสุโขทัยเป็นพระราชโอรสของพญาเลอไทย ขึ้นครองราชย์สมบัติเมื่อ พ.ศ. 1890 เป็นกษัตริย์องค์ที่ 5 ของกรุงสุโขทัย โดยปราบดาภิเษก ทรงใช้นามว่าศรีสุริยพงศ์รามมหาธรรมราชาธิราช พระองค์น่าจะได้ขึ้นครองราชย์สมบัติต่อจากพระราชบิดาแต่ก็ถูกพระเจ้าจันท์วณโฑขึ้นครองราชย์สมบัติส่วนพระองค์ไปดำรงตำแหน่งอุปราชเมืองศรีสัชนาลัย พอพระเจ้าจันท์วณโฑเสด็จสวรรคต พระองค์ยกกองทัพเข้ายึดกรุงสุโขทัยปราบปรามเมืองต่างๆ ทำให้สุโขทัยเป็นปึกแผ่นอีกครั้งหนึ่ง ต่อมาเมื่ออาณาจักรอยุธยา มีอำนาจมากได้ขยายอำนาจไปยังลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยาตอนบน ทำให้พระองค์ต้องย้ายไปประทับที่พิษณุโลก เป็นเวลา ถึง 7 ปี พระองค์ต้องเผชิญปัญหาเกี่ยวกับการรุกรานของอาณาจักรอยุธยาตลอดเวลาทำให้พระองค์ต้องใช้พระพุทธศาสนาเป็นเครื่องมือทางการทูต¹ พระองค์ได้ศึกษาวิชาการชั้นต้นจากพระเถระชาวลังกาซึ่งมาเผยแผ่พระพุทธศาสนา และพระองค์ได้อุปสมบทเป็นพระภิกษุในพระพุทธศาสนาใน พ.ศ. 1905 โดยนิมนต์พระภิกษุจากลังกามาเป็นอุปัชฌาย์ พระมหาธรรมราชาลิไท พระองค์เป็นผู้มีความรอบรู้เชี่ยวชาญ ทางด้านอักษรศาสตร์ การปกครอง การศาสนาซึ่งประมวลได้ดังนี้

ผลงาน

1.ด้านศาสนา

- 1.1 เป็นผู้เชี่ยวชาญทางศาสนา รอบรู้พระไตรปิฎกอย่างแตกฉานทั้ง อรรถกถา ฎีกา อนุฎีกา
- 1.2 ทรงส่งเสริมอุปถัมภ์การศึกษาพระพุทธศาสนาและศิลปะต่างๆ
- 1.3 ส่งราชบุตรไปขอพระบรมสารีริกธาตุจากลังกามาบรรจุที่วัดมหาธาตุเมืองนครชุม
- 1.4 ส่งราชทูตไปอาราธนาพระสังฆราชจากลังกา มาจำพรรษาที่วัดป่ามะม่วงและสร้างพระพุทธรูปหลายองค์²

¹ จรัส พยัคฆราชศักดิ์. (2547). หนังสือเรียนสาระพื้นฐานพระพุทธศาสนาช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่2, หน้า 138-139.

² วิทย์ วิศทเวทย์และคณะ. (2548). หนังสือเรียนสาระพื้นฐานกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมพระพุทธศาสนา ม.2 , หน้า 52-54.

2.ด้านปกครอง

- 2.1 โปรดให้สร้างปราสาทราชมนเฑียร
- 2.2 โปรดให้ยกผนังกันน้ำตั้งแต่เมืองสองแคว (พิษณุโลก) ถึงสุโขทัย
- 2.3 ปกครองด้วยทศพิธราชธรรม

3.ด้านอักษรศาสตร์

- 3.1 ทรงพระราชนิพนธ์ เรื่อง ไตรภูมิพระร่วง เป็นวรรณกรรมเรื่องแรกในพระพุทธศาสนา
- 3.2 โปรดสร้างหลักศิลาจารึกเป็นภาษาไทย มคอ และขอม พระมหาธรรมราชาลิไท สวรรคตในปีใดไม่ปรากฏแน่ชัดแต่เข้าใจว่าเป็นช่วงระหว่างปี พ.ศ. 1911-1917

คุณธรรมที่ควรยึดถือเป็นแบบอย่าง¹

- 1.ทรงมีความเลื่อมใสศรัทธาในพระพุทธศาสนาอย่างมั่นคง โดยที่พระองค์ทรงผนวชในพระพุทธศาสนา ทรงพระนิพนธ์หนังสือไตรภูมิพระร่วง เป็นคู่มือในการสั่งสอนประชาชน
- 2.ทรงมีความสามารถถ่ายทอดนามธรรมให้เป็นรูปธรรม โดยเฉพาะเนื้อสาระของไตรภูมิพระร่วงกล่าวถึง ศีลธรรม นรก สวรรค์ เป็นเรื่องละเอียดอ่อน แต่พระองค์สามารถอธิบายได้อย่างละเอียด ลึกซึ้ง เป็นเรื่องง่ายสำหรับพุทธศาสนิกชนทุกคน
- 3.ทรงเป็นผู้มีความกตัญญูอย่างยิ่ง ตอนที่พระองค์ได้พระราชนิพนธ์ไตรภูมิพระร่วง พระองค์ได้อุทิศส่วนกุศลให้พระราชมารดาของพระองค์ เป็นการดำเนินตามรอยพระพุทธเจ้า ที่ตรัสรู้แล้วได้เสด็จไปโปรดพุทธมารดาบนสวรรค์ชั้นดาวดึงส์
- 4.ทรงมีความคิดรวบยอด มองการณ์ไกล และมีสติปัญญา เพราะในขณะนั้นมีอาณาจักรอยุธยากำลังรุ่งเรืองมาก หากทำสงครามก็จะแพ้ได้ จึงใช้นโยบายทางด้านการศึกษา โดยเฉพาะใช้พระพุทธศาสนาเป็นการเชื่อมสัมพันธ์ไมตรี เป็นการสร้างเสถียรภาพทางด้านการเมืองให้อาณาจักรสุโขทัย
- 5.ทรงมีความเสียสละ ในช่วงแรกพระองค์ไม่ครองราชย์สมบัติเนื่องจากมีผู้ที่เหมาะสมกว่าก็ยอมหลีกเลี่ยงให้ ไม่คิดจะแย่งชิงราชสมบัติมาครอบครอง

¹ วิทย์ วิศทเวทย์และคณะ.หนังสือเรียนสาระพื้นฐานกลุ่มสาระสังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรมพระพุทธศาสนา ม.2,2548,หน้าที่ 53.

แบบประเมินผลศูนย์การเรียนรู้ที่ 1

รายวิชา ส 22101 พระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาที่

2

ชื่อ.....เลขที่.....

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนคำตอบให้ถูกต้อง

1. พระมหากษัตริย์ไทยเป็นพระราชโอรสของกษัตริย์พระองค์ใด

ตอบ.....

2. พระมหากษัตริย์ไทย ตอนขึ้นครองราชย์สมบัติ มีพระนามว่าอย่างไร

ตอบ.....

3. อาณาจักรใดที่ขึ้นมาเมื่ออิทธิพลต่ออาณาจักรสุโขทัย

ตอบ.....

4. พระพุทธศาสนาของอาณาจักรสุโขทัยได้รับการเผยแพร่มาจากอาณาจักรใด

ตอบ.....

5. วรรณคดีทางพระพุทธศาสนาเรื่องใดที่พระมหากษัตริย์ไทยทรงพระราชนิพนธ์ขึ้น

ตอบ.....

6. ไตรภูมิพระร่วง เป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไร

ตอบ.....

7. พระปรีชาสามารถทางด้านศาสนาของพระมหากษัตริย์ไทยมีอะไรบ้าง

ตอบ.....

8. พระปรีชาสามารถทางด้าน อักษรศาสตร์ ของพระมหากษัตริย์ไทยมีอะไรบ้าง

ตอบ.....

9. คุณธรรมที่ควรยึดถือเป็นแบบอย่างของพระมหากษัตริย์ไทย มีอะไรบ้าง

ตอบ.....

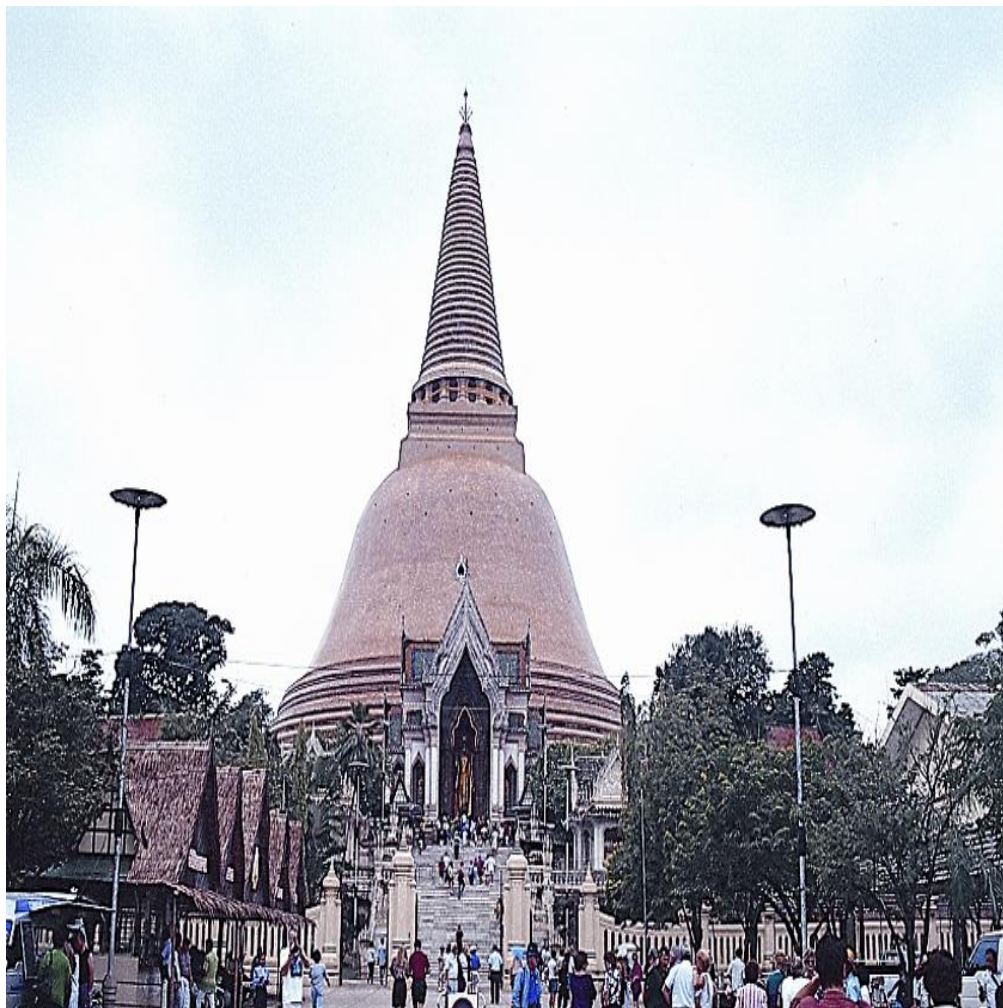
10. พระมหากษัตริย์ไทยเสด็จสวรรคตเมื่อปี พ.ศ.ใด

ตอบ.....

เฉลยแบบประเมินผลศูนย์การเรียนรู้ที่ 1

1. พระมหากษัตริย์ไทยเป็นพระราชโอรสของกษัตริย์พระองค์ใด
ตอบ...พระยาเลอไทย
2. พระมหากษัตริย์ไทย ตอนขึ้นครองราชย์สมบัติ มีพระนามว่าอย่างไร
ตอบ...ศรีสุริยวงศ์รามมหาราชราชธิราช
3. อาณาจักรใดที่ขึ้นมาเมื่ออิทธิพลต่ออาณาจักรสุโขทัย
ตอบ...อยุธยา
4. พระพุทธศาสนาของอาณาจักรสุโขทัยได้รับการเผยแพร่มาจากอาณาจักรใด
ตอบ...อยุธยา
5. วรรณคดีทางพระพุทธศาสนาเรื่องใดที่พระมหากษัตริย์ไทยทรงพระราชนิพนธ์ขึ้น
ตอบ...ไตรภูมิพระร่วง
6. ไตรภูมิพระร่วง เป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไร
ตอบ.นรก สวรรค์
7. พระปรีชาสามารถทางด้าน ศาสนา ของพระมหากษัตริย์ไทยมีอะไรบ้าง
ตอบ..1.เป็นผู้เชี่ยวชาญทางศาสนา รอบรู้พระไตรปิฎกอย่างแตกฉานทั้ง อรรถกถา ฎีกา อนุฎีกา
2.ทรงส่งเสริมอุปถัมภ์การศึกษาพระพุทธศาสนาและศิลปะต่างๆ
3.ส่งราชบุตรไปขอพระบรมสารีริกธาตุจากลังกามาบรรจุที่วัดมหาธาตุเมืองนครชุม
4.ส่งราชทูตไปอาราธนาพระสังฆราชจากลังกา มาจำพรรษาที่วัดป่ามะม่วงและสร้าง
พระพุทธรูปหลายองค์
8. พระปรีชาสามารถทางด้าน อักษรศาสตร์ ของพระมหากษัตริย์ไทยมีอะไรบ้าง
ตอบ...1.ทรงพระราชนิพนธ์ เรื่อง ไตรภูมิพระร่วง เป็นวรรณกรรมเรื่องแรกในพระพุทธศาสนา
2.โปรดสร้างหลักศิลาจารึกเป็นภาษาไทย มคธ และขอม
9. คุณธรรมที่ควรยึดถือเป็นแบบอย่างของพระมหากษัตริย์ไทย มีอะไรบ้าง
ตอบ..1.ทรงมีความเลื่อมใสศรัทธาในพระพุทธศาสนาอย่างมั่นคง
2.ทรงเป็นผู้มีความกตัญญูอย่างยิ่ง
3.ทรงมีความคิดรวบยอด มองการณ์ไกล และมีสติปัญญา
4.ทรงมีความเสียสละ
10. พระมหากษัตริย์ไทยเสด็จสวรรคตเมื่อปี พ.ศ.ใด
ตอบ.พระมหากษัตริย์ไทย สวรรคตในปีใดไม่ปรากฏแน่ชัดแต่เข้าใจว่าเป็นช่วง ระหว่าง
ปี พ.ศ. 1911-1917

ศูนย์การเรียนรู้ที่ 2

เรื่อง

สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส

บัตรคำชี้แจง

คำชี้แจง การปฏิบัติตามศูนย์การเรียนรู้ ประกอบ แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 9

- 1.ให้นักเรียนศึกษาศูนย์การเรียนรู้ที่ 1- 3 จะเริ่มต้นที่ศูนย์ ใดก็ได้
- 2.ใช้เวลาอ่านและทำแบบประเมินศูนย์การเรียนรู้ละ 8-10 นาที
- 3.ทำแบบประเมินผลโดยทำลงในกระดาษคำตอบ เขียนชื่อ สกุล เลขที่ให้ชัดเจน
- 4.เปลี่ยนกันตรวจคำตอบ โดยหัวหน้ากลุ่มอ่านบัตรคำเฉลยและรวมคะแนน
- 5.หากสมาชิกคนใดในกลุ่มทำคะแนนในใบทดสอบได้ไม่ถึงร้อยละ 60 ให้ศึกษาศูนย์การเรียนรู้และทำแบบทดสอบอีกครั้งหนึ่ง จนผ่านเกณฑ์
- 6.เมื่อปฏิบัติกิจกรรมเสร็จแล้วให้แต่ละกลุ่มเก็บอุปกรณ์ทุกชิ้นเข้าช่องให้เรียบร้อย
- 7.นำกระดาษคำตอบติดตัวไปด้วย เมื่อเปลี่ยนศูนย์การเรียนรู้ ไม่ส่งเสียงรบกวนศูนย์
- 8.หัวหน้ากลุ่มรวบรวมคำตอบส่งครูเมื่อกำหนดเวลา

อื่น

ใบความรู้ที่ 2

ประวัติและผลงานของสมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส¹

ประวัติ

สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส ทรงเป็นพระราชโอรสของ พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว กับเจ้าจอมมารดา แพ ประสูติเมื่อวันที่ 12 เมษายน 2402 พระนามเดิมคือ”พระเจ้าน้องยาเธอ พระองค์เจ้ามนุษยนาคมานพ”

พระชนมายุได้ 8 พรรษา ทรงศึกษา ภาษาขอมและภาษาบาลี กับพระยาปริยัติธรรม ธาดา (เปี่ยม) ทรงศึกษาวิชาเลขในสำนักกรมหลวงวรเศรษฐสุดาพระชนมายุได้ 12 พรรษาทรง ศึกษาภาษาอังกฤษกับนาย ฟรานซิส ยอร์ช แพตเตอร์สัน

พระชนมายุได้ 14 พรรษา พ.ศ. 2416 บรรพชาเป็นสามเณร ณ วัดพระศรีรัตนศาสดาราม โดยมี สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาปวเรศวริยาลงกรณ์ ขณะทรงพระยศเป็นกรม หมื่นบวรรังสีสุริยพันธุ์เป็นพระอุปัชฌาย์ ประทับที่วัดบวรนิเวศวิหาร จำนวน 78 วัน ลาผนวช พระชนมายุได้ 20 พรรษา พ.ศ. 2422 ได้อุปสมบทเป็นพระภิกษุได้พระฉายานามว่า “มนุสสุนาโค” สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาปวเรศวริยาลงกรณ์ เป็นพระอุปัชฌาย์ เมื่อผนวชได้ 3 พรรษา ทรงแปลพระปริยัติธรรมสนามหลวงได้ 5 ประโยค

สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส สิ้นพระชนม์เมื่อ วันที่ 2 สิงหาคม พ.ศ. 2464 พระชนมายุได้ 62 พรรษา

พระกรณียกิจในด้านต่าง ๆ

1.พระกรณียกิจด้านคณะสงฆ์

- 1.1 พ.ศ. 2424 ทรงรับการสถาปนาเป็นเจ้าคณะรองคณะธรรมยุติ
- 1.2 พ.ศ. 2436 ทรงเป็นเจ้าคณะใหญ่ธรรมยุตและเป็นเจ้าอาวาส วัดบวรนิเวศวิหาร
- 1.3 พ.ศ. 2442 ทรงรับเป็นสมเด็จพระสังฆราช
- 1.4 พ.ศ. 2445 ทรงจัดการปกครองสงฆ์ให้เข้าระเบียบตามพระราชบัญญัติ ลักษณะการปกครองสงฆ์ ร.ศ. 121
- 1.5 พ.ศ. 2456 ทรงจัดการแถลงการณ์คณะสงฆ์เป็นการแถลงข่าวและประกาศ ต่าง ๆ ของคณะสงฆ์ยังคงถือเป็นปฏิบัติมาจนถึงปัจจุบัน

¹ จรัส พยัคฆราชศักดิ์. (2547). หนังสือเรียนสาระพื้นฐานพระพุทธศาสนาช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่2, หน้า 140-143.

2. พระกรณียกิจด้านการศึกษา

- 2.1 พ.ศ.2425 ทรงเป็นกรรมการสอบไล่พระปริยัติธรรมสนามหลวงและต่อมาได้เป็นแม่กองสอบไล่พระปริยัติธรรมสนามหลวง
- 2.2 พ.ศ.2436 ทรงตั้งมหาเมฏราชวิทยาลัย เป็นสถานศึกษาของคณะสงฆ์ธรรมยุตและกุลบุตรทั่วไป
- 2.3 พ.ศ.2437 ทรงออกนิตยสาร ธรรมจักขุ เป็นหนังสือเผยแพร่ธรรมของพระพุทธศาสนา
- 2.4 พ.ศ.2454 ทรงจัดทำหลักสูตร”องค์สามเณรธรรม” โดยปรับปรุงหลักสูตร”นักธรรม” โดยจัดเป็น 3 ระดับ คือนักธรรมตรี นักธรรมโท นักธรรมเอก
- 2.5 พ.ศ.2456 แก้ไขการสอบธรรมสนามหลวงจากการสอบปากเปล่าเป็นวิธีการเขียนแทน

3. พระกรณียกิจงานพระนิพนธ์ทางพระพุทธศาสนา

- 3.1 ตำราเรียนบาลีไวยากรณ์ 6 เล่ม
- 3.2 ตำราเรียนนักธรรมตรี นักธรรมโท นักธรรมเอก
- 3.3 แปลพระสูตร 47 เล่ม ทรงชำระคัมภีร์พระไตรปิฎกและอรรถกถาฎีกา
- 3.4 นิพนธ์ บทนมัสการพระรัตนตรัย ชื่อ มนสิการสิทธิคาถา (โยจกขุมา)
- 3.5 นิพนธ์ นวโกวาท เป็นหลักสูตรใช้กับพระบวชใหม่

คุณธรรมที่ควรยึดถือเป็นแบบอย่าง¹

1. ทรงเป็นผู้ใฝ่รู้ใฝ่ศึกษา พระองค์เป็นผู้มีความสนใจทางด้านการศึกษาและฝากตนเป็นศิษย์ศึกษาจากพระอุปัชฌาย์และพระเถระอื่นๆ
2. ทรงเป็นผู้มีความอ่อนน้อมถ่อมตน เป็นเลิศ แม้ว่าพระองค์จะเป็นเจ้านายมาฆนวดแต่พระองค์กลับไม่ถือตนกราบไหว้พระภิกษุที่อายุพรรษามากกว่า
3. ทรงมีหิริโอตตปปะเป็นเลิศ สมัยเป็นหนุ่มพระองค์เป็นคนที่มิรสนิยมแบบฝรั่งใช้ของแพง ยี่ห้อดี ใช้จ่ายสุรุษสุร่ายไม่ประหยัด มีหลายครั้งที่ไม่มีเงินจ่ายทำให้ถูกฟ้องร้องทำให้มีความละอายต่อการทำผิด
4. ทรงมีความคิดริเริ่ม ทรงเห็นว่า บทสวดมนต์นมัสการพระรัตนตรัยแบบเก่ามีคติไปทางมหายานมาก จึงนิพนธ์ มนสิการสิทธิคาถา (โยจกขุมา) แทนเป็นแบบอย่างในการสืบทอดพระพุทธศาสนา และทรงนิพนธ์ นวโกวาท เป็นหลักสูตรใช้กับพระบวชใหม่
5. ทรงมีวิสัยทัศน์กว้างไกลเนื่องจากเป็นผู้ใฝ่รู้ใฝ่ศึกษาจึงทำให้พระองค์มีความรู้ความสามารถศาสตร์ทางตะวันตก ทรงมองเห็นการณ์ไกล เพราะต่อไปพระภิกษุจะต้องเป็นผู้สอนธรรมให้แก่ประชาชนทั่วไป จึงต้องศึกษาเล่าเรียนตลอดเวลา

¹ วิทย์ วิศทเวทย์และคณะ. หนังสือเรียนสาระพื้นฐานกลุ่มสาระสังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรมพระพุทธศาสนา ม.2, 2548, หน้า 57-58.

แบบประเมินผลศูนย์การเรียนรู้ที่ 2

รายวิชา ส 22101 พระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาที่ 2 2
 ชื่อ.....เลขที่.....

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนคำตอบให้ถูกต้อง

- 1.พระนามเดิมของสมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส คืออะไร
 ตอบ.....
- 2.พระราชบิดาสมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส ชื่ออะไร
 ตอบ.....
- 3.พระอุปัชฌาย์ของสมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรสชื่ออะไร
 ตอบ.....
- 4.สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส ได้ทำนิตยสารธรรมจักษุ เพื่ออะไร
 ตอบ.....
- 5.สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส ได้ก่อตั้งมหาวิทยาลัยสงฆ์ชื่ออะไร
 ตอบ.....
- 6.องค์ของสามเณรวัชรธรรม หมายความว่าอย่างไร
 ตอบ.....
-
- 7.นวโกวาทคืออะไร
 ตอบ.....
-
- 8.คุณธรรมที่ควรยึดถือเป็นแบบอย่างของสมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส มีอะไรบ้าง
 ตอบ.....
-
- 9.คุณธรรมข้อใดของสมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรสที่นักเรียนต้องยึดถือเป็นอันดับแรก
 ตอบ.....
- 10.ผลงานที่เด่นชัดที่สุดสมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส มีอะไรบ้าง
 ตอบ.....
-

เฉลยแบบประเมินผลศูนย์การเรียนรู้ที่ 2

1. พระนามเดิมของสมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส คืออะไร

ตอบ..พระเจ้าน้องยาเธอ พระองค์เจ้ามนุษยนาคมานพ

2. พระราชบิดาสมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส ชื่ออะไร

ตอบ..ทรงเป็นพระราชโอรสของพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว กับเจ้าจอมมารดา แพ

3. พระอุปัชฌาย์ของสมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรสชื่ออะไร

ตอบ..กรมพระยาปวเรศวริยาลงกรณ์

4. สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส ได้ทำนิตยสารธรรมจักษุ เพื่ออะไร

ตอบ..เป็นหนังสือเผยแพร่ธรรมของพระพุทธศาสนา

5. สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส ได้ก่อตั้งมหาวิทยาลัยสงฆ์ชื่ออะไร

ตอบ..มหามกุฏราชวิทยาลัย

6. องค์ของสามเณรรัฐธรรมนูญ หมายความว่าอย่างไร

ตอบ..การปรับปรุงหลักสูตร"นักธรรม" โดยจัดเป็น3 ระดับคือนักธรรมตรีนักธรรมโทนักธรรมเอก

7. นวโกวาทคืออะไร

ตอบ..เป็นหลักสูตรใช้กับพระบวชใหม่

8. คุณธรรมที่ควรยึดถือเป็นแบบอย่างของสมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส มีอะไรบ้าง

- ตอบ.
1. ทรงเป็นผู้ใฝ่รู้ใฝ่ศึกษา
 2. ทรงเป็นผู้มีความอ่อนน้อมถ่อมตนเป็นเลิศ
 3. ทรงมีหิริโอตตัมปะเป็นเลิศ
 4. ทรงมีความคิดริเริ่ม
 5. ทรงมีวิสัยทัศน์กว้างไกล

9. คุณธรรมข้อใดของสมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรสที่นักเรียนต้องยึดถือเป็นอันดับแรก

ตอบ..ทรงเป็นผู้ใฝ่รู้ใฝ่ศึกษา

10. ผลงานที่เด่นชัดที่สุดสมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส มีอะไรบ้าง

- ตอบ..
1. พระกรณียกิจด้านคณะสงฆ์
 2. พระกรณียกิจด้านการศึกษา
 3. พระกรณียกิจงานพระนิพนธ์ทางพระพุทธศาสนา

ศูนย์การเรียนรู้ที่ 3

เรื่อง

พระราชินีโรธรังสีคันภักขิณญาณาคารย (หลวงปู่เทสก์ เทสรังสี)

บัตรคำชี้แจง

คำชี้แจง การปฏิบัติตามศูนย์การเรียนรู้ ประกอบแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 9

- 1.ให้นักเรียนศึกษาศูนย์การเรียนรู้ที่ 1- 3 จะเริ่มต้นที่ศูนย์ใดก็ได้
- 2.ใช้เวลาอ่านและทำแบบประเมินศูนย์การเรียนรู้ละ 8-10 นาที
- 3.ทำแบบประเมินผลโดยทำลงในกระดาษคำตอบ เขียนชื่อ สกุล เลขที่ให้ชัดเจน
- 4.เปลี่ยนกันตรวจคำตอบ โดยหัวหน้ากลุ่มอ่านบัตรคำเฉลยและรวมคะแนน
- 5.หากสมาชิกคนใดในกลุ่มทำคะแนนในใบทดสอบได้ไม่ถึงร้อยละ 60 ให้ศึกษาศูนย์การเรียนรู้และทำแบบทดสอบอีกครั้งหนึ่ง จนผ่านเกณฑ์
- 6.เมื่อปฏิบัติกิจกรรมเสร็จแล้วให้แต่ละกลุ่มเก็บอุปกรณ์ทุกชิ้นเข้าซองให้เรียบร้อย
- 7.นำกระดาษคำตอบติดตัวไปด้วย เมื่อเปลี่ยนศูนย์การเรียนรู้ ไม่ส่งเสียงรบกวนศูนย์
- 8.หัวหน้ากลุ่มรวบรวมคำตอบส่งครูเมื่อกำหนดเวลา

อื่น

ใบความรู้ที่ 1

ประวัติและผลงานของพระราชินีโรธังสีคัมภีร์ปัญญาวิศิษฎ์ (หลวงปู่เทสก์ เทสรังสี)¹

ประวัติ

พระราชินีโรธังสีคัมภีร์ปัญญาวิศิษฎ์ (หลวงปู่เทสก์ เทสรังสี) วัดหินหมากเป้ง อำเภอศรีเชียงใหม่ จังหวัดหนองคาย เดิมชื่อ เทสก์ สกุล เรียวแรง เกิดเมื่อวันเสาร์ที่ 26 เมษายน 2445 เวลาประมาณ 09.00 น. ปีชาล ณ บ้านนาสีดา ตำบลกลางใหญ่ อำเภอบ้านผือ จังหวัดอุดรธานี บิดาชื่อ อุส่าห์ มารดาชื่อ ครั่ง อาชีพทำนา ทั้งสองเป็นกัปภีร์พ่อด้วยกัน ซึ่งได้อพยพมาคนละถิ่น บิดาอพยพมาจากอำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย มารดาอพยพมาจากเมืองฝาง อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์ เมื่อแต่งงานแล้วได้บุตรธิดาร่วมกัน 10 คน หลวงปู่เป็นบุตรคนที่ 9 เมื่ออายุ 9 ขวบได้เข้าเรียนหนังสือไทยและหนังสือพื้นเมือง (หนังสือธรรมและขอม) กับเพื่อนๆที่วัดบ้านนาสีดาและบรรพชาเป็นสามเณร ต่อมาเมื่ออายุได้ 22 ปีได้อุปสมบทที่พัชสีมาวัดสุทัศน์ โดยมีพระมหารัฐ รัฎฐปาโล เป็นพระอุปัชฌาย์ พระมหาปิ่น ปัญญาพโล เป็นพระกรรมวาจาจารย์ เมื่อวันที่ 16 พฤษภาคม 2466 ในช่วงการเป็นบรรพชิต หลวงปู่เทสก์ เทสรังสีได้ปฏิบัติกิจของสงฆ์ด้วยดีตลอดมาได้สร้างผลงานที่เป็นประโยชน์ต่อพระพุทธศาสนาเป็นอันมากจนได้รับพระราชทานสมณศักดิ์ พระราชาคณะชั้นราชที่พระราชินีโรธังสีคัมภีร์ปัญญาวิศิษฎ์ ยติคณิสสร บวรสังฆาราม อรัญวาสี และได้มรณภาพ ในวันที่ 19 ธันวาคม พ.ศ. 2537 อายุ 92 ปี พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระบรมราชินีนาถ พระบรมวงศานุวงศ์ ได้เสด็จเป็นประธานในการพระราชทานเพลิงศพในครั้งนี้ด้วย

ผลงาน

หลวงปู่เทสก์ เทสรังสี เป็นพระปามีชีวิตที่สมณะเรียบง่าย มีศีลจาริยาวัตรที่งดงามเป็นที่เคารพนับถือของคนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และประเทศลาวมากท่านมีผลงานที่ควรเคารพกราบไหว้คือ

ด้านการพัฒนาวัด

- 1.สร้างพระอุโบสถวัดหินหมากเป้ง
- 2.สร้างมณฑปแห่งวัดหินหมากเป้งเป็นที่ประดิษฐานพระบรมสารีริกธาตุ
- 3.สร้างศาลาเทสรังสี สร้างจิตรกรรมฝาผนัง สร้างหอระฆัง สร้างหอสมุดวัดหินหมากเป้ง สร้างกุฏิเสนาสนะ สร้างกำแพงวัดหินหมากเป้ง

ด้านการศึกษา

- 1.ก่อตั้งมูลนิธิ นิโรธังสีคัมภีร์ปัญญาจารย์ เพื่อเป็นให้แก่แก่ักเรียนที่เรียนแต่ยากจน

¹ เทสก์ เทสรังสี. (2539). *อัตตโนประวัติพระราชินีโรธังสี*, หน้าที่ 1-120.

2. ก่อตั้งทุนโครงการอาหารกลางวันนักเรียนในจังหวัดหนองคาย
3. ก่อตั้งมูลนิธิ เทสก์ เทสรังสี บำรุงพระภิกษุสามเณร
4. สร้างอาคารโรงเรียนพระพุทธบาทเทสรังสีวิทยา อาคารเรียนของโรงเรียน

ประถมศึกษาหลายแห่ง

5. ได้รับยกย่องเป็นประกาศเกียรติคุณ เป็นบุคคลผู้สร้างประโยชน์จากกระทรวงศึกษา และได้รับโล่เกียรติคุณจากสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติในฐานะเป็นผู้เสียสละ อุทิศตนเพื่อความก้าวหน้าของการประถมศึกษา

ด้านพระศาสนา

1. ได้ก่อสร้างวัดอรุญญาวาสี อำเภอท่าบ่อ จังหวัดหนองคาย
2. ได้ก่อสร้างวัดพระพุทธบาทคอกแก้ว อำเภอศรีเชียงใหม่ จังหวัดหนองคาย
3. ได้ก่อสร้างวัดกุฎีจิว อำเภอบ้านผือ จังหวัดอุดรธานี
4. ได้ก่อสร้างวัดพระพุทธบาทบัวบก อำเภอบ้านผือ จังหวัดอุดรธานี
5. ได้ก่อสร้างวัดป่าเทสรังสี อำเภอศรีเชียงใหม่ จังหวัดหนองคาย

ด้านอื่น ๆ

1. สร้างตึกสงฆ์อาพาธ โรงพยาบาลศรีนครินทร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
2. อาคารผู้ป่วย โรงพยาบาลประทีป อำเภอประทีป จังหวัดชุมพร

คุณธรรมที่ควรยึดถือเป็นแบบอย่าง¹

1. เป็นผู้มีความกตัญญูอย่างยิ่ง หลวงปู่เทสก์ เทสรังสี ได้บวชเรียนเพื่อทดแทนคุณบิดามารดาไม่เคยลาสิกขาเป็นสิ่งที่ได้ยากยิ่งและท่านได้กลับไปสอนบิดามารดาจนบวชชีปะขาวทั้งสองคนให้ดำรงมั่นคงในพระพุทธศาสนาจนวาระสุดท้าย
2. เป็นผู้มีความเสียสละอย่างยิ่ง หลวงปู่เทสก์ เทสรังสี ท่านสร้างถาวรวัตถุต่างๆที่มีประโยชน์แก่ทางโลกและทางธรรมมากมาย
3. เป็นเป็นผู้มีศีลาจริยาวัตรที่งดงาม เรียบง่าย ซึ่งสมเด็จพระบรมราชินีนาถได้ทรงอนุสรณ์ถึงพระเดชพระคุณหลวงปู่ว่า” เป็นพระเถระผู้เจริญยิ่งในสมณคุณสมบุรณ์ด้วยศีลาจารวัตร พรั่งพร้อมไปด้วยคุณสมบัติ รอบรู้แตกฉานในธรรมคดี”
4. เป็นผู้วิสัยทัศน์ที่กว้างไกล หลวงปู่เทสก์ เทสรังสี ท่านได้สร้างประโยชน์ทางการศึกษาเพื่อพัฒนาประชาชนเช่นมูลนิธิเพื่อพัฒนาการศึกษา สร้างโรงเรียน และได้สร้างโรงพยาบาลเพื่อรักษาประชาชน
5. เป็นผู้มีความเพียรพยายามเป็นยิ่ง จากการปฏิบัติตนของท่านในการบำเพ็ญเพียรศึกษาธรรมของพระพุทธเจ้าใน

¹ เทสก์ เทสรังสี. (2539). *อัตตโนประวัติพระราชินีโรธรังสี*, หน้า 21.

แบบประเมินผล

รายวิชา ส 22101 พระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาที่

2

ชื่อ.....

เลขที่.....

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนคำตอบให้ถูกต้อง

1. พระราชินีโรธรังสีคัมภีร์ปัญญาวิศิษฎ์มีนามเดิมว่าอย่างไร

ตอบ.....

2. วัดที่หลวงปู่เทสก์ เทสรังสี จำพรรษาชื่อวัดอะไร อยู่ที่จังหวัดใด

ตอบ.....

3. หลวงปู่เทสก์ เทสรังสี ทำในสิ่งที่คนอื่นทำได้ยากมากคืออะไร

ตอบ.....

4. ผลงานทางด้านการศึกษาของหลวงปู่เทสก์ เทสรังสี มีอะไรบ้าง

ตอบ

.....

5. คุณธรรมที่ควรถือเป็นแบบอย่างของหลวงปู่เทสก์ เทสรังสี มีอะไรบ้าง

ตอบ.....

.....

.....

.....

.....

เฉลยแบบประเมินผลศูนย์การเรียนรู้ที่ 3

1. พระราชินีโรธรังสีคัมภีรปัญญาวิศิษฎ์มีนามเดิมว่าอย่างไร

ตอบ..เทสก์ นามสกุล เรี่ยวแรง

2. วัดที่หลวงปู่เทสก์ เทสรังสี จำพรรษาที่วัดอะไร อยู่ที่จังหวัดใด

ตอบ..วัดหินหมากเป้ง อำเภอศรีเชียงใหม่ จังหวัดหนองคาย

3. หลวงปู่เทสก์ เทสรังสี ทำในสิ่งที่คนอื่นทำได้ยากมากคืออะไร

ตอบ..ศรัทธาในการบวช บวชแล้วไม่ลาสิกขาเลย

4. ผลงานทางด้านการศึกษาของหลวงปู่เทสก์ เทสรังสี มีอะไรบ้าง

ตอบ..1.ก่อตั้งมูลนิธิ นิโรธรังสีคัมภีรปัญญาจารย์ เพื่อเป็นให้แก่นักเรียนที่เรียนแต่ยากจน

2. ก่อตั้งทุนโครงการอาหารกลางวันนักเรียนในจังหวัดหนองคาย

3. ก่อตั้งมูลนิธิ เทสก์ เทสรังสี บำรุงพระภิกษุสามเณร

4. สร้างอาคารโรงเรียนพระพุทธบาทเทสรังสีวิทยา อาคารเรียนของโรงเรียน

ประถมศึกษาหลายแห่ง

5. ได้รับยกย่องเป็นประกาศเกียรติคุณ เป็นบุคคลผู้สร้างประโยชน์จากกระทรวงศึกษาและได้รับโล่เกียรติคุณจากสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติในฐานะเป็นผู้เสียสละ อุทิศตนเพื่อความก้าวหน้าของการประถมศึกษา

5. คุณธรรมที่ควรถือเป็นแบบอย่างของหลวงปู่เทสก์ เทสรังสี มีอะไรบ้าง

ตอบ.. 1.เป็นผู้มีความกตัญญูอย่างยิ่ง

2.เป็นผู้มีความเสียสละอย่างยิ่ง

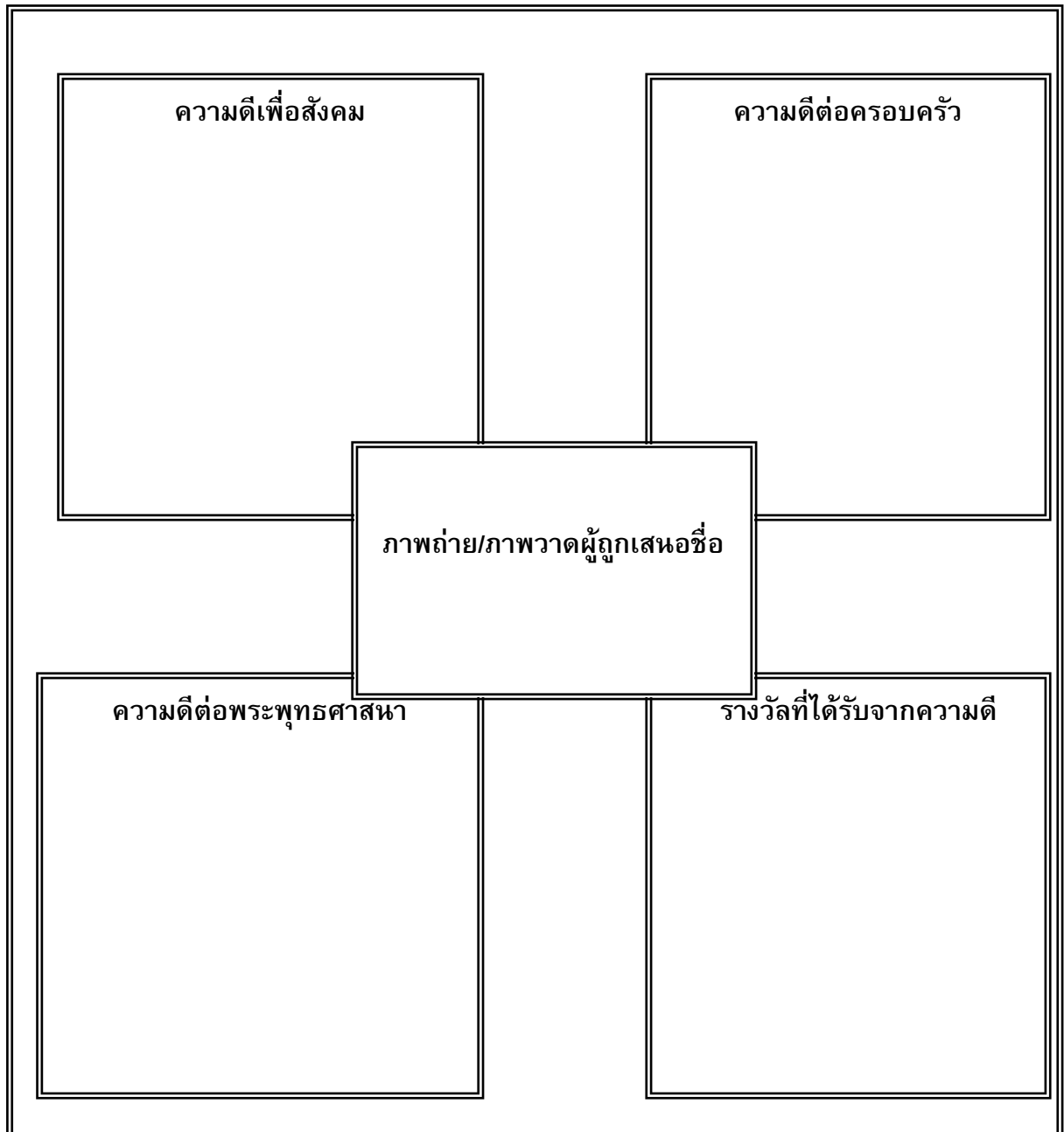
3.เป็นเป็นผู้มีศีลาจริยาวัตรที่งดงาม เรียบง่าย

4.เป็นผู้มีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล

5.เป็นผู้มีความเพียรพยายามเป็นอย่างยิ่ง

แบบการนำเสนอคุณธรรมที่ควรถือเป็นแบบอย่าง

ให้นักเรียนนำเสนอคุณธรรมของเพื่อนในกลุ่มคนใดคนหนึ่งที่มีคุณธรรมที่สอดคล้องกับคุณธรรมของชาวพุทธตัวอย่างที่ศึกษาไปแล้วจากศูนย์การเรียนรู้ทั้ง 3 ศูนย์ สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

ภาคผนวก ช

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา
และวัฒนธรรมสาระพระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

**แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา
และวัฒนธรรมสาระพระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2**

คำชี้แจง

- 1.แบบทดสอบฉบับนี้ ใช้วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีทั้งหมด 40 ข้อใช้เวลา 40 นาที
- 2.แบบทดสอบเป็นแบบปรนัย 4 ตัวเลือก ให้ทำเครื่องหมาย X ลงในข้อที่ถูกต้องที่สุด
- 3.หากผู้เข้าสอบต้องการเปลี่ยนแปลงคำตอบ ให้ทำดังนี้

ข้อ	ก	ข	ค	ง
1	X		X	

- 4.ให้ผู้เข้าสอบเขียนชื่อ - สกุล เลขที่ ชั้น โรงเรียน บนกระดาษคำตอบ ให้เรียบร้อยและอย่าเปิดข้อสอบจนกว่าจะได้รับคำสั่งจากกรรมการคุมห้องสอบ
- 5.อย่าขีดข้อความใดๆ ในแบบทดสอบ

มาตรฐานที่ 1.1 รู้ และเข้าใจประวัติ ความสำคัญ ศาสดา หลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือและศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้อง ยึดมั่นและปฏิบัติตามหลักธรรมเพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

ตัวชี้วัด 1.อธิบายการเผยแผ่พระพุทธศาสนาหรือศาสนาอื่นที่ตนนับถือสู่ประเทศเพื่อนบ้าน

**1.หลังจากการสังคายนาพระไตรปิฎกครั้งที่ 3 ในสมัยพระเจ้าอโศกมหาราชแล้ว
เกิดเหตุการณ์สำคัญอะไร**

- ก.เกิดสงครามระหว่างศาสนา ในประเทศอินเดีย
- ข.พระพุทธศาสนากลายเป็นรากฐานของสังคมอินเดีย
- ค.พระพุทธศาสนาได้เผยแผ่ไปยังดินแดนอาณานิคมของประเทศอินเดีย
- ง.พระเจ้าอโศกมหาราชได้ส่งสมณทูตไปเผยแผ่พระพุทธศานานอกชมพูทวีป

2. การปฏิบัติที่แสดงว่า พระพุทธศาสนาได้ฝังรากลึกในจิตใจของประชาชนประเทศเพื่อนบ้าน

- ก.การประกอบพิธีกรรมทางพระพุทธศาสนา
- ข.การนำหลักธรรมมาปฏิบัติในชีวิตประจำวัน
- ค.การส่งบุตรหลานมาบรรพชาอุปสมบทในประเทศไทย
- ง.การเรียกร้องเสรีภาพในการประกอบพิธีกรรมทางพุทธศาสนา

ตัวชี้วัด 2. วิเคราะห์ความสำคัญของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ ที่ช่วยเสริมสร้างความเข้าใจอันดีกับประเทศเพื่อนบ้าน

3.ประเด็นใดแสดงถึง คุณลักษณะ ของคำสอนพระพุทธศาสนา คืออะไร

- ก.มีหลักคำสอนเพื่อสันติภาพ
- ข.มีหลักคำสอนคล้ายกับศาสนาอื่น
- ค.พระพุทธศาสนาสอนในหลักเสมอภาค
- ง.มีพระสงฆ์เป็นผู้ปฏิบัติสืบทอดพระพุทธศาสนา

4.เพราะเหตุใดพระพุทธศาสนานิกายมหายานจึงมีความเจริญรุ่งเรืองรวดเร็วในประเทศสิงคโปร์

- ก.ไม่มีปัญหาทางการเมือง
- ข.ไม่มีศาสนาอื่นเข้ามาเผยแผ่
- ค.มีหลักคำสอนที่ปฏิบัติได้ผลดี
- ง.ชาวสิงคโปร์ส่วนใหญ่เป็นเชื้อสายจีน

ตัวชี้วัด 3. วิเคราะห์ความสำคัญของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือในฐานะที่เป็น
รากฐานของวัฒนธรรม เอกลักษณ์ของชาติและมรดกของชาติ

5. เพราะเหตุใดจึงกล่าวว่า ความเจริญทางด้านศิลปะไทยต้องไปดูที่วัด

- ก. วัดเป็นสถานที่ทำกิจกรรม
- ข. วัดเป็นศูนย์กลางการจัดแสดง
- ค. วัดเป็นสถานที่บริการชุมชน
- ง. วัดเป็นศูนย์รวมของศิลปกรรม

6. ปัญหาสำคัญที่สุดทำให้พระพุทธศาสนาของประเทศเพื่อนบ้านของไทย ไม่ สามารถ
ฟื้นฟูให้เจริญก้าวหน้าได้ คืออะไร

- ก. ปัญหาทางสังคม
- ข. ปัญหาทางการเมือง
- ค. ปัญหาทางเศรษฐกิจ
- ง. ปัญหาทางการศึกษา

ตัวชี้วัด 5. วิเคราะห์พุทธประวัติหรือประวัติศาสดาของศาสนาที่ตนนับ
ถือตามที่กำหนด

7. เหตุการณ์พระพุทธเจ้าผจญมาร ได้มีการสร้างพระพุทธรูปจำลองปางหนึ่งลักษณะ
"พระหัตถ์วางบนพระเพลาชี้พระดรชนิลงพื้นดิน" จึงเรียกชื่อพระพุทธรูปปางนี้
ว่าปางอะไร

- ก. ปางห้ามญาติ
- ข. ปางนาคปรก
- ค. ปางมารวิชัย
- ง. ปางนั่งสมาธิ

8. คำอธิบายความหมายของชาดกได้ชัดเจนที่สุด คืออะไร

- ก. เรื่องราวของพระพุทธเจ้าก่อนตรัสรู้
- ข. เรื่องราวของพระพุทธเจ้าก่อนประสูติ
- ค. เรื่องราวของพระโพธิสัตว์ทรงบำเพ็ญตบะ
- ง. เรื่องราวของพระโพธิสัตว์ทรงบำเพ็ญบารมีก่อนเสวยพระชาติเป็นพระพุทธเจ้า

ตัวชี้วัด 6. วิเคราะห์และประพจน์ตนตามแบบอย่างการดำเนินชีวิตและข้อคิดจากประวัติสาวก
ชาดก/เรื่องเล่าและศาสนิกชนตัวอย่างตามที่กำหนด

9. สาระสำคัญของชาดกเรื่อง " มิตตวิณฑชาดก " ตรงกับสำนวนไทย ว่าอย่างไร

- ก. เห็นช้างขี้ ขี้ตามช้าง
- ข. อย่าเห็นกงจักรเป็นดอกบัว

ค. หมูเขาจะห้ามเอาคานเข้าไปสอด

ง. คบคนดีเป็นศรีแก่ตัว คบคนชั่วอัปราชัย

10. ข้อใดเป็นวัตถุประสงค์สำคัญที่สุดของการเรียน เรื่อง ชาดก

ก. เพื่อให้เกิดความโศกมีสุข

ข. เพื่อให้เกิดศรัทธา ซาบซึ้ง ในพระพุทธรเจ้า

ค. เพื่อเป็นแบบอย่างในการกระทำคุณงามความดี

ง. เพื่อเสริมสร้างศรัทธา ซาบซึ้ง ในพระพุทธรศาสนา

11. นางขุชชุตตราเป็นตัวอย่างที่ดีของบุคคลในเรื่องอะไร

ก. ละเว้นความโลภ

ข. ละความหลง

ค. ละเว้นความโกรธ

ง. ละเว้นความถือตัว

12. การเรียนรู้ ประวัติพุทธสาวก พุทธสาวิกา และชาวพุทธตัวอย่าง นักเรียนได้รับ

คำสอนตรงกันคือข้อใด

ก. ความสามัคคีช่วยให้สังคมมนุษย์พ้นภัย

ข. บุคคลที่มีความกตัญญูจะมีความเจริญรุ่งเรือง

ค. บุคคลมีสติปัญญาจะบรรลุธรรมได้อย่างรวดเร็ว

ง. บุคคลใดทำกรรมไว้อย่างไรย่อมได้รับผลกรรมนั้น

13. บุคคลประพฤติธรรม ย่อมมีคุณสมบัติสำคัญที่สุด คืออะไร

ก. เป็นคนดี ไม่ประพฤติชั่ว

ข. เป็นคนพูดน้อย มารยาทเรียบร้อย

ค. เป็นผู้มีส่วนร่วมในการบริโภคอาหาร

ง. เป็นผู้ระมัดระวังในการคบเพื่อน

ตัวชี้วัด 7.อธิบายโครงสร้าง และสาระสังเขปของพระไตรปิฎกหรือคัมภีร์ของศาสนาที่ตนนับถือ

14. ความสำคัญของพระไตรปิฎก คือข้อใด

ก. รวบรวมคำสั่งสอนของพระพุทธรเจ้า

ข. รวบรวมเรื่องเล่า ชาดก และพุทธสุภาษิต

ค. รวบรวมประวัติของพระพุทธรเจ้าและพระอรหันต์

ง. รวบรวมพระธรรมวินัย และข้อปฏิบัติของพระสงฆ์

15. นักการเมืองที่คอร์รัปชันบ้านเมือง นำผลประโยชน์ไปให้พวกพ้อง ตรงกับหลักกรรม

วิบัติ ข้อใด

ก. คติ วิบัติ

ข. กาลวิบัติ

ค.อุปธิวิบัติ

ง.ปโยควิบัติ

16. พระธรรมควรห้อมเข้ามาใส่ตน จากข้อความที่ขีดเส้นใต้หมายความว่าอย่างไร

ก.ปฏิบัติแล้วให้ผลได้จริง

ข.ฟังทราบได้เฉพาะตน

ค.ไม่ต้องซ่อนเร้นปกปิด

ง.ผู้ปฏิบัติธรรมจะเห็นได้เอง

ตัวชี้วัด 8.อธิบายธรรมคุณ และข้อธรรมสำคัญในกรอบอริยสัจ ๔ หรือหลักธรรมของศาสนาที่ตนนับถือ ตามที่กำหนด เห็นคุณค่าและนำไปพัฒนา แก้ปัญหาของชุมชนและสังคม

17. ปากเป็นเอกเสกมนต์ให้คนเชื่อ ฉลาดเฉลียววาจาปราชาฉาน

จะกล่าวถ้อยร้อยคำไม่รำคาญ เป็นรากฐานพาตนพ้นรำเคี้ยว

บทกลอนบทนี้ต้องกล่าวถึงเรื่องอะไร

ก.คิดแบบกุศล

ข.มีไมตรีจิต

ค.มีวาจาที่ไพเราะ

ง.มีกัลยาณมิตร

18. พระธรรมควรห้อมเข้ามาใส่ตน จากข้อความที่ขีดเส้นใต้ หมายความว่าอย่างไร

ก.ปฏิบัติแล้วให้ผลได้จริง

ข.ฟังทราบได้เฉพาะตน

ค.ไม่ต้องซ่อนเร้นปกปิด

ง.ผู้ปฏิบัติธรรมจะเห็นได้เอง

19. พระรัตนตรัย หมายถึงอะไร

ก.พระพุทธเจ้า

ข.พระอรหันต์

ค.พระพุทธเจ้า พระสาวก

ง.พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์

20. องค์ประกอบชั้น 5 ได้แก่อะไร

ก.รูป หู จมูก วิญญาณ

ข.รูป กายใจ วิญญาณ สังขาร

ค.รูป เวทนา กายใจ วิญญาณ

ง.รูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ

ให้นักเรียน อ่านกรณีตัวอย่าง แล้วตอบคำถาม ข้อ 21-24

บ้านโนนสวรรค์ เป็นหมู่บ้านที่ได้รับรางวัลหมู่บ้านพัฒนาตัวอย่าง ทั้งนี้เพราะสมาชิกในหมู่บ้านมีความรัก ความสามัคคี เอื้ออาทรซึ่งกันและกัน ปราศจากโจรผู้ร้ายผู้ใหญ่บ้านชื่อ นายบุญธรรม เป็นผู้มีความดีคุณธรรม ต่อมาเมื่อครอบครัว ของนายสมชัย ย้ายเข้ามาอยู่ในหมู่บ้านพร้อมภรรยาชื่อ นางไข่มุก และลูกสาวชื่อทิพย์ นายสมชัยต้องทำงานหนักจึงไม่มีเวลาให้ครอบครัว นางไข่มุกเมื่อมีเวลาว่างจึงชวนเพื่อนๆ ไปเล่นไพ่ ส่วน ด.ญ.ทิพย์ ซึ่งกำลังศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 2 แต่ไม่ชอบเรียนหนังสือ มักจะโกหกพ่อแม่บ่อยๆ ว่าต้องออกไปบ้านเพื่อทำการบ้าน แต่ความจริงได้ชวนเพื่อนไปเดินเที่ยวตามห้างสรรพสินค้าบ่อยๆ และมักจะขโมยเงินแม่เป็นประจำ เป็นเหตุให้สมาชิกในครอบครัวมีปากเสียงกันบ่อยครั้ง

21.บุคคลใด ให้ความสนใจทางกาย วาจา ใจ

- ก. นายสมชัย
- ข. นางไข่มุก
- ค. ด.ญ.ทิพย์
- ง. นายบุญธรรม

22.บุคคลใดเป็นต้นเหตุทำให้ครอบครัวของนายสมชัย

เกิดปัญหา

- ก. ลูก
- ข. พ่อและแม่
- ค. เพื่อนบ้าน
- ง. ผู้ใหญ่บ้าน

23.การกระทำของผู้ใดเป็นไปตามหลักอภุศลกรรมบถ 10

- ก. นายสมชัย
- ข. นางไข่มุก
- ค. นายบุญธรรม
- ง. สมาชิกทุกคนในหมู่บ้าน

24.การกระทำของผู้ใด เป็นไปตามหลักอบายมุข 6

- ก. นายสมชัย
- ข. นายบุญธรรม
- ค. นายบุญธรรมและนายสมชัย
- ง. นางไข่มุกและด.ญ.ทิพย์

25.โครงการเมาไม่ขับ เป็นโครงการที่ต้องการรณรงค์ให้ผู้ขับขีรถยนต์มีคุณธรรมใด

- ก.เมตตา กรุณา
- ข.หิริโอตตปปะ
- ค.สติสัมปชัญญะ
- ง.มีความขยันหมั่นเพียร

26.อบายมุข ข้อใดเป็นสาเหตุของโรคเอดส์ เด่นชัดที่สุด

- ก.นักเลงสุรา
- ข.นักเลงผู้หญิง
- ค.นักเลงการพนัน
- ง.คบคนชั่วเป็นมิตร

27.เหล่าผลาญทุกสิ่งทุกอย่าง ผลาญทรัพย์ ผลาญไมตรี ผลาญสุขภาพ ผลาญศักดิ์ศรี
ผลาญสติปัญญา ข้อความเหล่านี้กล่าวถึงเรื่องอะไร

- ก.วิธีเลิกเหล้า
- ข.โทษของการดื่มเหล้า
- ค.สาเหตุที่ทำให้ดื่มเหล้า
- ง.ผลดีที่งดเว้นจากการดื่มเหล้า

28.คำว่า "ได้ชื่อว่าไม่รักษาทรัพย์สมบัติ" จัดเป็นโทษของอะไร

- ก.การเที่ยวกลางคืน
- ข.การเป็นนักเลงการพนัน
- ค.การติดสุรา ยาเสพติด
- ง.การเที่ยวดูการละเล่น

29.ตามแนวคิดของพระพุทธศาสนาใน จูฬกัมมวิภังคสูตร คนมีอายุสั้นเนื่องจากผล
กรรมใด

- ก.ฆ่าสัตว์
- ข.ถือตัว
- ค.ทรมาณสัตว์
- ง.อาฆาตพยายบาท

30.โจรปล้น 10 ครั้งยังไม่เท่าไฟไหม้ 1 ครั้ง ไฟไหม้ 10 ครั้งไม่เท่าเล่นการพนันเพียงครั้งเดียว
ข้อความนี้ต้องการกล่าวถึงเรื่องใด

- ก.การปล้นบ้าน
- ข.อุบัติเหตุจากไฟไหม้

ค.โทษของการเล่นการพนัน

ง.จำนวนครั้งของโจรปล้น ไฟไหม้และเล่นการพนัน

31. หากนักเรียนไม่ต้องการเป็นเอดส์ โรคตับแข็ง เสียเงินเสียทองไม่คบเพื่อนไม่ดี นักเรียนควรหลีกเลี่ยงสิ่งใด

ก.อคติ 4

ข.วิบัติ 4

ค.อบาย 4

ง.อบายมุข 6

ตัวชี้วัด 9.เห็นคุณค่าของการพัฒนาจิตเพื่อการเรียนรู้และดำเนินชีวิตด้วยวิธีคิดแบบโยนิโส

มนสิการคือวิธีคิดแบบอุบายปลุกเร้าคุณธรรม และวิธีคิดแบบอรรถธรรมสัมพันธ์ หรือการพัฒนาจิตตามแนวทางของศาสนาที่ตนนับถือ

32. ข้อใดถือว่าเป็นการบริหารจิต

ก.การทำสมาธิเพื่อให้เกิดปัญญารู้แจ้ง

ข.การทำสมาธิเพื่อให้จิตสงบตั้งมั่น

ค.การทำสมาธิเพื่อให้จิตหลุดพ้นจากการยึดมั่นถือมั่น

ง.การทำสมาธิเพื่อให้เข้าใจสภาวะต่างๆ ตามความเป็นจริง

33. การฝึกสมาธิมีประโยชน์ต่อผู้เรียนอย่างไร

ก.ทำให้อ่อนหลับสบายไม่ฝัน

ข.มีสมาธิในการเรียนรู้มากขึ้น

ค.หลุดพ้นจากเลสตัณหาทั้งปวง

ง.จิตมีพลังและมีความตั้งมั่นมากขึ้น

34. จุดมุ่งหมายของจิต "ภาวนา" คืออะไร

ก.การสวดอ้อนวอนให้บรรลุผล

ข.การสร้างความสงบในจิตใจ

ค.การแผ่ความดีไปสู่มวลมนุษย์

ง.การมีระเบียบวินัย สรรวมกาย วาจา

35. ครูปอกว่า การมีสมาธิจะช่วยให้เรียนหนังสือเข้าใจดีจำได้ดี สมภพจึงนั่งสมาธิก่อนเรียนหนังสือทุกวัน การกระทำของสมภพ เป็นการฝึกให้เกิดปัญญาประเภทใด

ก.สุตมยปัญญา

ข.จินตามยปัญญา

ค.ภาวนามยปัญญา

ง.วิปัสสนาปัญญา

36. ข้อใดกล่าวถึงการแผ่เมตตาได้ถูกต้อง

- ก. การแผ่เมตตาแสดงถึงความบริสุทธิ์ใจ
- ข. ควรแผ่เมตตาให้กับคนที่รักเท่านั้น
- ค. แผ่เมตตาในวันพระ จะมีอานิสงค์กว่าวันธรรมดา
- ง. การแผ่เมตตาต้องกรวดน้ำอุทิศส่วนกุศลก่อนเสมอ

37. บงกชรู้ตัวเองว่า ชอบบริการช่วยเหลือผู้อื่นจึงสมัครเรียนพยาบาลเมื่อสอบได้ก็เข้าเรียนพยาบาล เมื่อสำเร็จการศึกษา เป็นพยาบาลตามความต้องการ ความคิดของบงกชเกิดขึ้นเพราะเธอมีความคิดแบบใด

- ก. แบบแก้ปัญหา
- ข. แบบอรรถสัมพันธ์
- ค. แบบแยกแยะองค์ประกอบ
- ง. แบบอุปายปลูกเร้าคุณธรรม

38. การคิดในข้อใดเป็น การคิดแบบอุปายปลูกเร้าคุณธรรม มีลักษณะอย่างไร

- ก. สุชาดาคิดหาคำตอบของข้อสอบวิชาพระพุทธศาสนา
- ข. วีระพงษ์เห็นว่าตนมีฐานะยากจน จึงพยายามตั้งใจเรียน จบแล้วมีงานทำที่ดีๆ
- ค. ธิตา จะเปรียบเทียบราคา รูปเล่ม คุณภาพหนังสือเรียน ก่อนจะซื้อมาอ่าน
- ง. วิเชียรสอบวิชาคณิตศาสตร์ ได้คะแนนสูงสุดในห้องเรียน ทั้งนี้เพราะเขามีการวางแผนอย่างมีระบบ

39. พฤติกรรมของบุคคลใดที่เกิดจากการฝึกฝนสมาธิ

- ก. นก ร้องให้เสียใจที่ถูกอาจารย์ตำหนิที่ไม่ส่งการบ้าน
 - ข. สวย ยิ้มแย้มแจ่มใสเสมอถึงแม้จะโดนเพื่อนแซวเล่น
 - ค. ชมพู เป็นคนซื่อสัตย์พูดจริง ทำจริง แต่โกรธเมื่อมีคนต่อว่า
 - ง. มะลิ เป็นคนเรียบร้อยมักทำตามเพื่อนทุกเรื่องเพราะซึ้งใจ
- ตัวชี้วัด 10.** สวดมนต์ แผ่เมตตา บริหารจิตและเจริญปัญญาด้วย อานาปานสติหรือตามแนวทางของศาสนาที่ตนนับถือ

40. การฝึกสมาธิตามหลักอานาปานสติ มีลักษณะอย่างไร

- ก. สมศักดิ์ใช้สติกำหนดลมหายใจเข้า - ออก
- ข. สมชายใช้สติกำหนดอารมณ์ที่เกิดขึ้นในขณะนั้นๆ
- ค. สมพงศ์ใช้สติกำหนดอาการของจิตว่าขณะนั้นมีสภาพอย่างไร
- ง. สมพรใช้สติกำหนดความสุข ความทุกข์และอาการเฉยๆ ที่เกิดขึ้น

ภาคผนวก ช

บทเรียนสำเร็จรูป

เล่มที่ 1

บทเรียนสำเร็จรูป
การเผยแพร่พระพุทธศาสนาเข้าสู่ประเทศเพื่อนบ้าน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

โดย

นายจำเนียร โปสาวัง

โรงเรียนสโภก่ามวิทยา อำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

กระทรวงศึกษาธิการ

คำนำ

๑๒๑๒๑๒

การจัดการเรียนการสอนสาระพระพุทธศาสนา ส 30202 ตามหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาระดับพื้นฐานพุทธศักราช 2551 มุ่งเน้นให้นักเรียนได้พัฒนาตนเอง ในเรื่อง สาระพุทธ ศาสนา คุณธรรม จริยธรรมอันดีงาม โดยมุ่งเน้นให้นักเรียนได้มีคุณลักษณะที่หลักสูตรต้องการ คือ เป็นคนดี คนเก่ง และดำรงชีวิตในสังคมอย่างมีความสุข

การจัดทำบทเรียนสำเร็จรูปเล่มนี้ได้บรรจุเนื้อหาสาระที่ครอบคลุมตามหลักสูตร ครูสามารถที่จะนำไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ใช้ซ่อมเสริมการเรียน หรือให้ นักเรียนได้นำไปศึกษาที่บ้านได้

บทเรียนสำเร็จรูปได้ฝึกความซื่อสัตย์สุจริต ความรับผิดชอบ เป็นคุณลักษณะของ คนดี ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเอง มีรูปแบบการเรียนรู้เป็นของตนเอง เป็นคุณลักษณะของการ เป็นคนเก่ง ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามตนเองที่ปรารถนา ตามศักยภาพของตนเอง เรียนรู้ได้ทุกที่ ทุกเวลา ได้ชื่นชมผลงานของตนเองอย่างฉับไว เป็นลักษณะของผู้มีความสุข

ขอกราบขอบพระคุณพระครูอดุลธรรมภิมณฑ์ (เกย ตุลธมฺโม) ผู้อำนวยการศูนย์ พัฒนาคุณธรรมอำเภอเชกา นายสนิท มหาโยธี ศึกษาพิเศษเขตที่เชี่ยวชาญ มหาวิทยาลัยราชภัฏ อุตรธานี ผู้ตรวจสอบเนื้อหาสาระ ตลอดจนคณะครูโรงเรียนโสภากามวิทยาทุกคนที่ช่วยให้ เอกสารเล่มนี้สำเร็จและสมบูรณ์ และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าเอกสารเล่มนี้จะเป็นประโยชน์ต่อนักเรียน ครู ที่จัดกิจกรรมการเรียนรู้พระพุทธศาสนาบ้างพอสมควร

นายจำเนียร โปสว่าง

ผู้จัดทำ

สารบัญ

เรื่อง	หน้า	
คำแนะนำในการศึกษาบทเรียนสำเร็จรูป		1
แบบทดสอบก่อนเรียน		2
กรอบเนื้อหาสาระ (กรอบที่ 1-9)		5
แบบฝึกหัดท้ายบทเรียน		14
แบบทดสอบหลังเรียน		15
บรรณานุกรม		18

คำแนะนำในการศึกษาบทเรียนสำเร็จรูป

1. ให้นักเรียนอ่านจุดประสงค์การเรียนรู้แล้ว จึงเริ่มอ่านเนื้อหาสาระ
2. บทเรียนเล่มนี้ เรื่อง การเผยแผ่พระพุทธศาสนาเข้าสู่ประเทศเพื่อนบ้าน มีทั้งหมด 9 กรอบ ให้นักเรียนอ่านทีละกรอบแล้วปฏิบัติตามคำแนะนำในกรอบอย่างเคร่งครัด
3. บทเรียนแต่ละกรอบเป็นลักษณะการให้ความรู้ จะมีคำถามอยู่ท้ายกรอบ และจะมีเฉลยอยู่ที่มุมซ้ายของกรอบถัดไป นักเรียนอ่านและเขียนคำตอบลงในกระดาษที่ครูแจกให้ แต่ห้ามขีดเขียนสิ่งใดลงบนบทเรียนสำเร็จรูปนี้อย่างเด็ดขาด เมื่อตอบแล้วให้ดูเฉลยได้ในกรอบถัดไป นักเรียนก็จะทราบว่าตนเองทำได้หรือไม่
4. นักเรียนต้องมีความซื่อสัตย์ต่อตนเอง อย่าดูเฉลยก่อนเขียนคำตอบ
5. เมื่ออ่านและตอบคำถามครบทุกกรอบแล้ว ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดเพื่อทบทวนความรู้ความเข้าใจอีกครั้งหนึ่ง
6. เมื่อนักเรียนอ่านวิธีการศึกษาบทเรียนสำเร็จรูป เข้าใจทุกอย่างแล้วให้นักเรียนเปิดอ่านได้เลย

โรงเรียนโศกอำมวิทยา อำเภอโซกกา จังหวัดบึงกาฬ
แบบทดสอบก่อนเรียน รายวิชา ส 32202 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
เรื่อง การเผยแผ่พระพุทธศาสนาเข้าสู่ประเทศเพื่อนบ้าน

จุดประสงค์ที่ 1. อธิบายการเผยแผ่พระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือสู่ประเทศเพื่อนบ้าน
คำชี้แจง ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย ✕ ทับตัวอักษรที่เห็นว่าถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว

1. หลักฐานใดที่แสดงว่าพระพุทธศาสนาเผยแผ่เข้ามาในดินแดนสุวรรณภูมิ

ก. พระปฐมเจดีย์	ข. เสมาธรรมจักร
ค. พระพุทธรูป	ง. ศิลาคารีภ
2. ในรัชสมัยพระเจ้าอโนรธาเมืองชว นับถือพุทธศาสนานิกายอะไร

ก. มหายาน	ข. สุขาวดี
ค. หินยาน	ง. เซน
3. เดิมชาวกัมพูชานับถือศาสนาใดก่อนนับถือพระพุทธศาสนา

ก. พราหมณ์-ฮินดู	ข. นิกายไวษณพ
ค. นิกายพรหม	ง. อิสลาม
4. ในสมัยก่อนกษัตริย์พระองค์ใดที่พระพุทธศาสนาเจริญรุ่งเรืองที่สุดในสาธารณรัฐ
ประชาธิปไตยประชาชนลาว

ก. พระเจ้าสามแสนไทยไตรภูวนาถ	ข. พระเจ้าไชยเชษฐาธิราช
ค. พระเจ้าศรีจูลราช	ง. พระเจ้าฟ้างุ้ม
5. อุปสรรคสำคัญในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในประเทศสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม
คือข้อใด

ก. ประชาชนส่วนใหญ่ นับถือศาสนาคริสต์	ข. สภาพเศรษฐกิจและสังคมไม่อำนวย
ค. ระบบการเมืองการปกครอง	ง. ขาดผู้นำทางศาสนา

6. หลักฐานใดแสดงให้เห็นว่าพระพุทธศาสนานิกายมหายานเคยเจริญรุ่งเรืองในประเทศ
สาธารณรัฐอินโดนีเซีย
- องค์การพุทธศาสนิกสัมพันธ์แห่งโลก
 - ปราสาทบายันที่นครธม
 - พระวิหารโบโรพุทโธ
 - วัดพุทธคยา
7. ตั้งแต่พุทธศตวรรษที่ 19 เป็นต้นมาศาสนาใดที่ประดิษฐานอย่างมั่นคงในประเทศอินโดนีเซีย
และมาเลเซีย
- ศาสนาพุทธ
 - ศาสนาคริสต์
 - ศาสนาอิสลาม
 - ศาสนาพราหมณ์ -ฮินดู
8. เหตุผลใดที่ทำให้ชาวฟิลิปปินส์ส่วนใหญ่นับถือศาสนาคริสต์
- ประชาชนมีความศรัทธามาก
 - ใน ประเทศฟิลิปปินส์ไม่มีวัดไทย
 - ขาดแคลน ศาสนสถานในการทำพิธีกรรม
 - ฟิลิปปินส์เคยตกเป็นเมืองขึ้นของชาติตะวันตกมาเป็นเวลานาน
9. ประเทศใดต่อไปนี้พระพุทธศาสนาไม่ได้เป็นศาสนาประจำชาติ
- สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว
 - สาธารณรัฐอินโดนีเซีย
 - ราชอาณาจักรกัมพูชา
 - สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์
10. พระพุทธศาสนามีบทบาทสำคัญต่อประเทศเพื่อนบ้านอย่างไร
- รักษาผลประโยชน์ระหว่างประเทศได้
 - เป็นหลักฐานในการสร้างสัมพันธไมตรี
 - สร้างความยุติธรรมในสังคมโลก
 - เผยแผ่ศาสนาระหว่างประเทศไทยได้

กรอบที่ 1

สวัสดีครับผมชื่อส้มจุก ผมจะพา
เพื่อนๆ มาเรียนรู้ เรื่อง การเผยแพร่
พระพุทธศาสนาเข้าสู่ประเทศเพื่อน

ก่อนอื่นเรามาศึกษาจุดประสงค์
การเรียนรู้ก่อนนะครับ

เอ ! ไบ๋บ๊วสงสัยว่าการเผยแพร่
พระพุทธศาสนาเข้าสู่ประเทศ
เพื่อนบ้าน.. มีที่ใดบ้างจ๊ะ

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. บอกเส้นทางการเผยแพร่พระพุทธศาสนาเข้าสู่ประเทศเพื่อนบ้านได้
2. อธิบายประวัติความเป็นมาของการเผยแพร่พระพุทธศาสนาเข้าสู่ประเทศเพื่อนบ้านได้
3. บอกอิทธิพลของพระพุทธศาสนาในประเทศเพื่อนบ้านได้

เมื่อทราบจุดประสงค์การเรียนรู้แล้วเปิดกรอบต่อไปได้
เลยครับ

เปิดหน้าต่อไป

บทเรียนเล่มนี้ จะกล่าวถึงการเผยแพร่พระพุทธศาสนาเข้าสู่ประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ สัมจุกจะเล่าเป็นตอนๆ น้องไบบัวตั้งใจฟังนะ หลังจากพี่เล่าจบแต่ละตอนมีคำถามช่วยตอบให้พี่ด้วยนะครับ

2

พี่สัมจุก
เล่าให้ฟังหน่อยจ๊ะ

การเผยแพร่พระพุทธศาสนาเข้าสู่สาธารณรัฐสหภาพเมียนมาร์ (พม่า)

พระพุทธศาสนาได้เผยแพร่เข้าสู่ประเทศสหภาพพม่าหรือเมียนมาร์ในปัจจุบัน ราว พ.ศ. 232 ตรงกับสมัยพระเจ้าอโศกมหาราช พระองค์ส่งสมณทูตออกเผยแผ่พระพุทธศาสนา 9 สาย โดยมีพระโสณเถระ และพระอุตรเถระ ได้เข้ามาเผยแผ่ในดินแดนสุวรรณภูมิ ในพุทธศตวรรษที่ 16 พระเจ้านันทมหาราช หรือพระเจ้าอโนธามังช่อ ได้ขึ้นครองราชย์ที่พุกามในราว พ.ศ. 1587 พระองค์นับถือพระพุทธศาสนาจากภิกษุชาวมอญ ชื่อพระธรรมทรรศรี พระองค์ได้ทรงพระราชสาส์น ขอพระไตรปิฎก จากมอญ แต่มอญไม่ให้จึงได้ส่งกองทัพไปยึดเมืองมอญได้เชิญพระภิกษุที่แตกฉานพระไตรปิฎกมาไว้ที่พุกาม ประมาณ พ.ศ. 1830 สาธารณรัฐสหภาพพม่า หรือเมียนมาร์ ถูกมองโกล รุกรานจึงทำให้พระพุทธศาสนาไม่ได้รับการเอาใจใส่ทะนุบำรุง ต่อมา พ.ศ. 2003-2034 รัชสมัยพระเจ้าธรรมเจดีย์ พระองค์ได้อาราธนาพระสงฆ์จากศรีลังกามาเผยแผ่พระพุทธศาสนา แต่ก็มาถึงจุดเสื่อมเนื่องจากอังกฤษเข้ายึดครองพม่า ต่อมาในสมัยพระเจ้านันทมอญได้ทรงอุปถัมภ์การทำสังคายนาพระไตรปิฎกครั้งที่ 1 จารึกพระไตรปิฎกลงในหินอ่อน จำนวน 729 แผ่น ต่อมาพม่าได้รับเอกราช เมื่อวันที่ 4 มกราคม พ.ศ. 2491 พม่าก็ฟื้นฟูพระพุทธศาสนาอีกครั้งหนึ่ง

น้องไบบัวอย่าฟังหลับนะครับ ตอบคำถามก่อน

สบายมากพี่สัมจุก

คำถาม กษัตริย์พระองค์ใดของพม่าที่ไปัญเชิญพระไตรปิฎกจากมอญ

กรอบที่

3

ตอบ พระเจ้าอนุกรมหาราช

เก่งมากเลย... น้องไบบัวตอบได้ถูกต้อง ที่นี่เราจะมา
ศึกษาการเผยแผ่พุทธศาสนาเข้าสู่ประเทศสาธารณรัฐ
ประชาธิปไตยประชาชนลาว ตามมาได้เลย

น่าสนใจมากเลยพี่สัมจุก ประเทศนี้มี
ชายแดนติดบ้านเราด้วย

การเผยแผ่พระพุทธศาสนาเข้าสู่ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

พระพุทธศาสนาเข้าสู่ประเทศลาวประมาณศตวรรษที่ 7 สมัยเจ้าฟ้าจุ่ม โดยพระองค์ได้
อภิเษกสมรสกับพระนางแก้วยอดฟ้า ซึ่งเป็นราชธิดาของอาณาจักรเขมร โดยพระองค์ได้นิมนต์
พระมหาปาสมันตเถระ และพระมหาเทพลังกา มาเผยแผ่พุทธศาสนา และได้หล่อพระบาง
พระคู่บ้านคู่เมืองของประเทศลาว และได้เปลี่ยนชื่อจากอาณาจักรล้านช้าง เป็นอาณาจักร
หลวงพระบาง

ต่อมาสมัยพระเจ้าไชยเชษฐาธิราช พระองค์ได้อัญเชิญพระแก้วมรกตจากเชียงใหม่มา
ประดิษฐานที่หลวงพระบาง และต่อมาย้ายมาประดิษฐานที่เวียงจันทน์ ยุคนี้จึงเป็นยุคทองของ
พระพุทธศาสนา

เมื่อลาวตกเป็นอาณานิคมของฝรั่งเศส พระพุทธศาสนาก็เสื่อมลงบ้างแต่ก็มีประชาชน
ยังนับถือกันอยู่มาก หลังจากลาวได้รับเอกราชวันที่ 19 กรกฎาคม 2492 รัฐบาลลาวจึงฟื้นฟู
พระพุทธศาสนาอีกครั้ง

น้องไบบัวสนุกไหมครับ ลอง
ตอบคำถามเกี่ยวกับพุทธ
ศาสนาในลาวบ้างนะครับ

น่าสนใจมากเลยพี่สัมจุก

คำถาม ยุคทองของพระพุทธศาสนาในประเทศลาว
ตรงกับรัชสมัยของกษัตริย์พระองค์ใด

หน้าต่อไป

กรอบที่

พระเจ้าไชยเชษฐาธิราช

4

น้องไบบัวตอบได้ถูกต้อง เก่ง
มากเลยครับ

ขอบคุณพี่สัมจุมากเลย
น่าสนใจมากเลย

ต่อไปลองไปศึกษาการเผยแพร่พุทธศาสนา
เข้าสู่เวียดนาม ตามมาเลยครึ้น้องไบบัว

การเผยแพร่พระพุทธศาสนาเข้าสู่สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม

ตามจดหมายเหตุของจีนบันทึกไว้ว่า พุทธศาสนาเข้าสู่ประเทศเวียดนามในราวพุทธศตวรรษ
ที่ 8 แต่เดิมนับถือศาสนาพราหมณ์ในสมัยอาณาจักรจามปา ต่อมาเมื่อมีภิกษุชาวอินเดีย 3 รูป คือ
พระมหาชีวก พระกัษยณรุจิ พระกัษงโฮย ต่อมาสมัยราชวงศ์ดิงห์ พระเจ้าดิงห์โงดิงห์ทรง
ฟื้นฟูพระพุทธศาสนา ได้ขอพระไตรปิฎกจากประเทศจีน พระองค์ได้ออกบวช พ.ศ. 2466
เวียดนามตกเป็นอาณานิคมของฝรั่งเศส พระพุทธศาสนาก็เสื่อมลง ศาสนาคริสต์ก็ได้เผยแพร่มาก
ในเวียดนามยุคประธานาธิบดีโงดิงห์ได้ส่งเสริมศาสนาคริสต์มาก ห้ามการประกอบพิธีกรรม
ทางพระพุทธศาสนาห้ามใช้ธงธรรมจักรในวันวิสาขบูชา ปี พ.ศ. 2506 เกิดวิกฤตภิกษุ สามเณร
แม่ชีเผาตัวตายเพื่อประท้วงรัฐบาล มีคนล้มตายมาก ต่อมา นายพลเหงียนวันมินห์ปฏิวัติ จึงทำ
ให้หมดอำนาจของตระกูลโงได้ จะเห็นได้ว่าประเทศเวียดนามเป็นประเทศที่มีสงครามเกิดขึ้น
บ่อยครั้งมาก ทำให้พุทธศาสนาได้รับผลกระทบ ไม่มีผู้ทะนุบำรุงรักษาเท่าที่ควร

พี่สัมจุจบแล้วใช่
ไหมครับ มีอะไรจะ
ถามน้องไบบัวบ้าง

ยังไม่จบหรือน้อง
ไบบัว ลองตอบ
คำถามพี่หน่อยนะ

คำถาม ทำไมพุทธศาสนาในเวียดนามจึงไม่ได้รับ
การสนับสนุนเท่าที่ควร

หน้าต่อไป

ตอบ ภาวะสงครามและปัญหาทางด้านการเมืองภายในประเทศ

กรอบที่ 5

ถูกต้อง เก่งมากเลยน้องไบบัว

หนูตอบถูกหรือเปล่าพี่สัมจุก

คราวนี้น้องไบบัวมีสิ่งที่จะ
นำเสนอให้พี่สัมจุกทราบ
ตามมาเลย... ครับ

การเผยแผ่พระพุทธศาสนาเข้าสู่ราชอาณาจักรกัมพูชา

พระพุทธศาสนาได้เผยแผ่เข้าสู่กัมพูชาในสมัยพระเจ้าโกณฑิณยชัยวรมัน ปฐมกษัตริย์
อาณาจักรฟูนันได้รับศาสนาฮินดูลัทธิไศวนิกายมานับถือ ต่อมาสมัยพระเจ้าชัยวรมันที่ 1
พระองค์ได้นำพระพุทธศาสนาเข้ามาเผยแผ่จนเจริญรุ่งเรือง

ต่อมาในพุทธศตวรรษที่ 14 กษัตริย์ราชวงศ์ไศเลนทร์แห่งชวา ยกกองทัพมาตีอาณาจักร
เจนละ เมื่อได้รับชัยชนะก็นำพระพุทธศาสนาเผยแผ่ด้วยได้รับการยอมรับมาก ต่อมาสมัยพระ
เจ้าสุริยวรมัน พระองค์นับถือพระพุทธศาสนานิกายมหายาน ทรงสร้างนครธมเป็นราชธานี ได้
สร้างพุทธวิหารบายน และสร้างวิหารตาพรหม ขึ้นด้วย

ต่อมา พ.ศ. 2410 ราชอาณาจักรกัมพูชา ตกอยู่ภายใต้การปกครองของฝรั่งเศส ต่อมา
พระพุทธศาสนาสมัยพระเจ้านโรดมสีหนุ พระองค์ได้ประกาศให้พุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำ
ชาติ แต่ต่อมากัมพูชาถูกคอมมิวนิสต์ปกครอง พุทธศาสนาก็เสื่อมถอยลง

ได้เลยน้องไบบัว
ถามมาได้เลย

พี่สัมจุกลงตอบคำถาม
น้องไบบัวด้วยจะ

คำถาม กษัตริย์พระองค์ใดของกัมพูชา
ที่ประกาศพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติ

เปิดกรอบต่อไป

กรอบที่ 6

ตอบ พระเจ้าโรมสึหนุ

เก่งมาเลยพี่สัมจน
ตอบถูกต้อง ดีมาก

มีอะไรจะเล่าให้พี่ฟังบ้าง
เล่าต่อเลยน้องไบบัว

การเผยแผ่พระพุทธศาสนาเข้าสู่สหพันธรัฐมาเลเซีย

จากหลักฐานทางประวัติศาสตร์ เชื่อว่าพระพุทธศาสนาเข้าสู่มาเลเซียในปัจจุบันราว พุทธศตวรรษที่ 3 โดยนิกายเถรวาท แต่ไม่แพร่หลายต่อมาในพุทธศตวรรษที่ 12 ภายใต้ อิทธิพลของอาณาจักรศรีวิชัย เป็นพุทธศาสนาแบบมหายาน
ต่อมาใน พ.ศ. 1827 สมัยสุโขทัยได้แผ่อำนาจมาทางใต้ ใต้ใช้เมืองนครศรีธรรมราช เป็นศูนย์กลางอำนาจได้นำพุทธศาสนาแบบเถรวาทมาเผยแผ่แต่ไม่ได้รับความนิยมเท่าที่ควร เนื่องจากได้รับอิทธิพลจากพุทธศาสนาแบบมหายานมาก่อน
ต่อมาในสมัยพระเจ้าบรมศวกรได้หันไปนับถือศาสนาอิสลาม แต่ประชาชนส่วนใหญ่ นับถือพุทธศาสนาแบบมหายาน จนกระทั่งสมัยสุลต่านมัลโมซาร์ มีความเลื่อมใสศาสนาอิสลาม มากได้สั่งทำลายศาสนสถานของพุทธศาสนา และศาสนาพราหมณ์จนหมดสิ้น ทำให้ พระพุทธศาสนาหมดสิ้นลง ปัจจุบันประเทศมาเลเซีย นับถือศาสนาอิสลามเป็นศาสนาประจำชาติ

พี่สัมจนอ่านแล้วรู้เรื่องหรือเปล่า ถ้า
อย่างไรตอบคำถามน้องไบบัวก่อนนะครับ

เข้าใจดีมากเลย
ถามมาได้เลย

คำถาม ในพุทธศตวรรษที่ 12 ชาวมาเลเซีย นับถือ
พุทธศาสนา นิกายใด

เปิดหน้าต่อไป

กรอบที่

ตอบ พระพุทธศาสนาในภายมหายาน

7

พี่สัมจนตอบถูกต้องเลย น่าจะ
ศึกษาต่อเนะ กำลังสนุกมากเลย

น่าสนใจมากเลยน้องไบบัว
เป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไรละจ๊ะ

การเผยแผ่พระพุทธศาสนาเข้าสู่ประเทศสาธารณรัฐอินโดนีเซีย

พระพุทธศาสนาเข้ามาสู่อินโดนีเซียในราวพุทธศตวรรษที่ 12 อยู่ในช่วงอาณาจักรศรีวิชัย ซึ่งเป็นพระพุทธศาสนาแบบมหายาน มีโบราณวัตถุมากมายที่เป็นร่องรอยให้พบเห็น เช่น พระพิมพ์ดินดิบ รูปพระโพธิสัตว์ตามความเชื่อของพระพุทธศาสนามหายาน มีอนุสรณ์ที่ยิ่งใหญ่ของพุทธศาสนา คือ บุโรพุทโธ และวิหารเมนคุด

ต่อมาพุทธศตวรรษที่ 13 ราชวงศ์ไศเลนทร์ได้มีอำนาจปกครองเหนืออาณาจักรศรีวิชัย ได้ส่งพระภิกษุไปศึกษา ที่เมืองนาลันนาของประเทศอินเดีย และในราวพุทธศตวรรษที่ 19 อาณาจักรมัชปาหิต ซึ่งมีกษัตริย์ชื่อ ระเด่นปาทา ได้ประกาศห้ามไม่ให้ประชาชนนับถือพระพุทธศาสนา ดังนั้นพุทธศาสนาก็เสื่อมจากประเทศอินโดนีเซีย แม้จะมีผู้นับถือก็หลงเหลือ น้อยมาก ซึ่งอาจจะพบในหมู่เกาะสุมาตรา เกาะบาหลี เกาะชวา

เป็นอย่างไรบ้างพี่สัมจน รู้เรื่อง
บ้างหรือเปล่า ตอบคำถามน้อง
ไบบัวด้วยนะ

สบายมากน้องไบบัว ถามมาได้เลย

คำถาม โบราณสถานของพุทธศาสนาที่ยิ่งใหญ่ในอินโดนีเซีย
ชื่อว่าอย่างไร

ห

เปิดหน้าต่อไป

กรอบที่

ตอบ พระมหาเจดีย์บุโรพุทโธ

8

พี่ตอบถูกไหมน้องไบบัว
คราวนี้ฟังพี่เล่าต่อนะครีบ

ถูกต้อง เก่งมากพี่สัมฉุน มีอะไรอีกครีบ

การเผยแผ่พระพุทธศาสนาเข้าสู่สาธารณรัฐสิงคโปร์

สิงคโปร์เป็นประเทศที่เป็นเกาะเล็กๆ แต่เดิมรวมกับมาเลเซียต่อมาได้แยกตัวเป็นอิสระ เมื่อ พ.ศ. 2508 ดังนั้นพุทธศาสนาจึงรับนับถือมาจากมาเลเซีย เป็นพุทธศานิกายมหายาน สิงคโปร์มีสมาคมชาวพุทธถึง 1,800 สมาคม วัดทางพุทธศาสนามีถึง 112 วัด แต่เป็นวัดของนิกายมหายาน กายเผยแผ่พระพุทธศาสนาในสิงคโปร์มีการกระทำกันอย่างจริงจังมากมีการจัดตั้งโรงเรียนสอนพุทธศาสนา เรียกว่า มหาโพธิ์มีการจัดตั้งองค์กรยุวพุทธสมาคมแห่งสิงคโปร์ ซึ่งมีการจัดกิจกรรมสวดมนต์การฝึกสมาธิสร้างความศรัทธาและเชื่อมั่นให้แก่ชาวสิงคโปร์ มาก

เป็นอย่างไรบ้างน้องไบบัว เห็นความเจริญและความเสื่อมของพระพุทธศาสนาในประเทศต่างๆ รู้สึกอย่างไรบ้าง

รู้สึกที่เราได้เกิดในเมืองไทย ที่มีพระพุทธศาสนาถือว่า มีบุญมากเหลือเกิน เราควรรักษาไว้ให้คนรุ่นหลังต่อไป

คำถาม พุทธศาสนาที่เจริญรุ่งเรืองในประเทศสิงคโปร์เป็นนิกายใด

หน้าต่อไป

กรอบที่

ตอบ พุทธศาสนานิกายมหายาน

9

เก่งมากเลยน้องไบบัว

ไบบัวเก่งหรือเปล่าพี่สัมฉุน ที่ตอบถูก

มีอะไรจะสรุปให้ฟังตามมาเลย

จะเห็นได้ว่าพระพุทธศาสนาได้เผยแผ่มายังดินแดนสุวรรณภูมิในสมัยพระเจ้าอโศกมหาราช โดยส่งพระโสณเถระ และพระอุตรเถระมาเผยแผ่ ได้สร้างความเจริญรุ่งเรืองและความผาสุกแก่ประชาชนโดยทั่วไป การเผยแผ่พระพุทธศาสนาต้องอาศัยพระมหากษัตริย์ เป็นผู้นำ และความศรัทธาของประชาชน บางประเทศก็ประสบผลสำเร็จ แต่บางประเทศก็มีปัญหาอุปสรรค เป็นสิ่งที่ชาวพุทธทุกคนต้องมีส่วนร่วมช่วยจรรโลงให้พระพุทธศาสนาเจริญรุ่งเรืองต่อไป

พบกันในฉบับหน้าน้องไบบัว

ขอบคุณมากพี่สัมฉุน
สวัสดีครับ

ทำแบบฝึกหัดท้ายบทเรียนด้วยนะ
และทำแบบทดสอบก่อนเรียนด้วย

แบบฝึกหัดท้ายบท

เรื่อง การเผยแพร่พระพุทธศาสนาเข้าสู่ประเทศเพื่อนบ้าน

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามให้ถูกต้อง สมบูรณ์

1. พระมหากษัตริย์ที่ส่งสมณทูตไปเผยแพร่พระพุทธศาสนายังดินแดนต่างๆ คือพระองค์ใด

ตอบ.....

2. พระสงฆ์ที่เข้ามาเผยแพร่พระพุทธศาสนาในดินแดนสุวรรณภูมิ

ตอบ.....

3. ยุคทองพระพุทธศาสนาในลาวตรงกับพระมหากษัตริย์พระองค์ใดปกครอง

ตอบ.....

4. พระเจ้าอนุธรรมหาราชยกกองทัพไปตีมอญเพราะอะไร

ตอบ.....

5. พุทธศาสนาในประเทศเวียดนามมีปัญหาเนื่องจากสาเหตุใด

ตอบ.....

6. พระพุทธศาสนาในประเทศมาเลเซียเป็นนิกายใด

ตอบ.....

7. มรดกโลกพระพุทธศาสนาที่ตั้งอยู่ในประเทศอินโดนีเซียคืออะไร

ตอบ.....

8. พระพุทธศาสนาจะเจริญรุ่งเรืองหรือเสื่อมถอยเพราะสาเหตุใด

ตอบ.....

9. พุทธศาสนาในประเทศเพื่อนบ้านทำไมถึงเสื่อมถอยลง

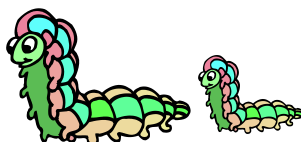
ตอบ.....

10. วัดกับพระสงฆ์มีความสำคัญต่อสังคมไทยหรือไม่ อย่างไร

ตอบ

.....

.....

โรงเรียนโสภากำมวิทยา อำเภอโซกกา จังหวัดบึงกาฬ
แบบทดสอบหลังเรียนเรียน รายวิชา ส 22101 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
เรื่อง การเผยแผ่พระพุทธศาสนาเข้าสู่ประเทศเพื่อนบ้าน

จุดประสงค์ที่ 1.อธิบายการเผยแผ่พระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือสู่ประเทศเพื่อนบ้าน

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย ✕ ทับตัวอักษรที่เห็นว่าถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว

1. หลักฐานใดที่แสดงว่าพระพุทธศาสนาเผยแผ่เข้ามาในดินแดนสุวรรณภูมิ

ก. ศิลาจารึก	ข. พระปฐมเจดีย์
ค. พระพุทธรูป	ง. เสาธรรมจักร
2. ในรัชสมัยพระเจ้าอโนรธาเมืองชว่นับถือพระพุทธศาสนาในกายใด

ก. หินยาน	ข. เซน
ค. มหายาน	ง. สุขาวดี
3. เดิมชาวกัมพูชานับถือศาสนาใดก่อนนับถือศาสนาพุทธ

ก. อิสลาม	ข. นิกายพรหม
ค. นิกายไวษณพ	ง. พราหมณ์ -ฮินดู
4. ในสมัยก่อนกษัตริย์พระองค์ใดที่พระพุทธศาสนาเจริญรุ่งเรืองที่สุดในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

ก. พระเจ้าฟ้างุ้ม	ข. พระเจ้าศรีจูลราช
ค. พระเจ้าไชยเชษฐาธิราช	ง. พระเจ้าสามแสนไทยไตรภูวนาถ
5. อุปสรรคสำคัญในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในประเทศสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนามคือ ข้อใด

ก. ระบบการเมืองการปกครอง	ข. ขาดผู้นำทางศาสนา
ค. สภาพเศรษฐกิจและสังคมไม่อำนวย	ง. ประชาชนส่วนใหญ่ นับถือศาสนาคริสต์

6. หลักฐานใดแสดงให้เห็นว่าพระพุทธศาสนานิกายมหายานเคยเจริญรุ่งเรืองในประเทศ
สาธารณรัฐอินโดนีเซีย
 - ก. ปราสาทบายันที่นครพนม
 - ข. องค์การพุทธศาสนิกสัมพันธ์แห่งโลก
 - ค. วัดพุทธคยา
 - ง. พระวิหารโบโรพุทโธ
7. ตั้งแต่พุทธศตวรรษที่ 19 เป็นต้นมา ศาสนาใดที่ประดิษฐานอย่างมั่นคงในประเทศอินโดนีเซีย
และมาเลเซีย
 - ก. ศาสนาพราหมณ์-ฮินดู
 - ข. ศาสนาอิสลาม
 - ค. ศาสนาคริสต์
 - ง. ศาสนาพุทธ
8. เหตุผลใดที่ทำให้ชาวฟิลิปปินส์ส่วนใหญ่นับถือศาสนาคริสต์
 - ก. ในฟิลิปปินส์ไม่มีวัดไทย
 - ข. ประชาชนมีความศรัทธา
 - ค. ฟิลิปปินส์เคยตกเป็นเมืองขึ้นของชาติตะวันตกมาเป็นเวลานาน
 - ง. ชาดแคลน ศาสนสถานในการทำพิธีกรรม
9. ประเทศใดต่อไปนี้เป็นพระพุทธศาสนาไม่ได้เป็นศาสนาประจำชาติ
 - ก. สาธารณรัฐอินโดนีเซีย
 - ข. สหภาพเมียนมาร์
 - ค. กัมพูชาประชาธิปไตย
 - ง. สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว
10. พระพุทธศาสนามีบทบาทสำคัญต่อประเทศเพื่อนบ้านอย่างไร
 - ก. สร้างความยุติธรรมในสังคมโลก
 - ข. เผยแผ่ศาสนาระหว่างประเทศไทยได้
 - ค. รักษาผลประโยชน์ระหว่างประเทศได้
 - ง. เป็นหลักฐานในการสร้างสัมพันธไมตรี

บรรณานุกรม

- จรัส พยัคฆราชศักดิ์ และคณะ. (2550). หนังสือเรียนพระพุทธศาสนา. กรุงเทพฯ: วัฒนาพานิช.
- พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต). (2548). พจนานุกรมพุทธศาสน์ฉบับประมวลธรรม. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การค้ำค้ำลังสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- ฝ่ายวิชาการ อจท.(2558).พระพุทธศาสนา ม.2 หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐานกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม . กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.
- นพดล ขวัญชนะภักดี. (2550). พระพุทธศาสนาช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. กรุงเทพฯ: บริษัทประสานมิตร.
- วิชาการ, กรม. (2550). หนังสือเรียนสังคมศึกษา ส 0110 พระพุทธศาสนา. กรุงเทพฯ: คุรุสภาลาดพร้าว.
- วิทย์ วิศเวทย์ และคณะ. (2548) หนังสือเรียนสังคมศึกษา ส 0110 พระพุทธศาสนา. กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.
- สุมินตรา รัฐประสาท. (2547). สรุปหลักสังคมศึกษาศาสนา และวัฒนธรรม ม.ต้น สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ม.ต้น. กรุงเทพฯ: ไฮเด็ดพับลิชชิง.
- สุริยวัตร จันทรโสภา. (2545). สัมฤทธิ์มาตรฐานพระพุทธศาสนา ม.2. กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.
- สถาบันพัฒนาวิชาการ.(2560). คู่มือครูหนังสือเรียนพระพุทธศาสนา ม.2.กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ คุณภาพวิชาการ.พว.
- อมร โสภณวิเชษฐวงศ์. (2547). หนังสือเรียนสมบูรณแบบ ส 0110 พระพุทธศาสนา. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช,.
- อัมชา ก.บัวเกษร และคณะ. (2546). แบบฝึกหัดทักษะกระบวนการ ส 0110 พระพุทธศาสนา. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- เอกรินทร์ สีมหาศาล และคณะ. (ม.ป.พ.). แบบทดสอบครบวงจรประเมินผลตาม รบ.3 เน้นทักษะ กระบวนการ พระพุทธศาสนา (รายวิชา ส 0110). กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.

ภาคผนวก

เฉลยแบบฝึกหัด**เรื่อง การเผยแผ่พระพุทธศาสนาเข้าสู่ประเทศเพื่อนบ้าน**

1. **ตอบ** พระเจ้าอโศกมหาราช
2. **ตอบ** พระโสณเถระ และพระอุตรเถระ
3. **ตอบ** พระเจ้าไชยาเชษฐาธิราช
4. **ตอบ** เพราะกษัตริย์มอญไม่ให้พระไตรปิฎก
5. **ตอบ** ตกเป็นอาณานิคมของฝรั่งเศส และการเมืองวุ่นวายไม่สงบ
6. **ตอบ** พุทธศาสนานิกายมหายาน
7. **ตอบ** บุโรพุทโธ
8. **ตอบ** ความศรัทธาและความเอาใจใส่ทะนุบำรุงของพุทธศาสนิกชน
9. **ตอบ**
 1. ความไม่สงบทางด้านการเมืองภายในประเทศ
 2. ความเลื่อมศรัทธาของพระพุทธศาสนิกชน
 3. การไม่ได้รับการเอาใจใส่จากผู้นำประเทศ
 4. การถูกศาสนาอื่นรุกราน
10. **ตอบ**
 1. เป็นศูนย์กลางของกิจกรรมทั้งปวงของคนไทย
 2. วัด พระสงฆ์ เป็นสถาบันหลักของสังคมไทย

เฉลยแบบทดสอบก่อนเรียน-หลังเรียน

เฉลยแบบทดสอบก่อนเรียน	เฉลยแบบทดสอบหลังเรียน
1. ก	1. ข
2. ค	2. ก
3. ก	3. ง
4. ข	4. ค
5. ค	5. ก
6. ค	6. ง
7. ค	7. ข
8. ง	8. ค
9. ข	9. ก
10. ข	10. ง

ทาไสว ปญฺญสุส ยสฺสสุติ พาลो
อตุเถสุ ชาเตสุ ตถาวิเธสุ
ยํ ปณฺทิตโต นิปฺพนํ สฺวิเธติ
สมฺโมหมาปชฺชติ ตตฺถ พาลो
คนเขลามียศ ก็เป็นทาสของคนมีปัญญา
เมื่อความต้องการอย่างนั้นเกิดขึ้น
คนฉลาดย่อมจัดการข้อใดได้แทบเนียน
แต่คนเขลายอมถึงความมั่งงายในข้อนั้น

(มโหสถโพธิสตุต) ขุ.ชา.วิส.27/428

เล่มที่ 2

บทเรียนสำเร็จรูป
การนับถือพุทธศาสนาของประเทศเพื่อนบ้านในปัจจุบัน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

โดย

นายจำเนียร โปสาวัง

โรงเรียนโสภก่ามวิทยา อำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

กระทรวงศึกษาธิการ

คำนำ

๒๕๒๕๒๕

การจัดการเรียนการสอนสาระพระพุทธศาสนา ส 30202 ตามหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาระดับพื้นฐานพุทธศักราช 2551 มุ่งเน้นให้นักเรียนได้พัฒนาตนเอง ในเรื่อง สาระพุทธ ศาสนา คุณธรรมจริยธรรมอันดีงาม โดยมุ่งเน้นให้นักเรียนได้มีคุณลักษณะที่หลักสูตรต้องการ คือ เป็นคนดี คนเก่ง และดำรงชีวิตในสังคมอย่างมีความสุข

การจัดทำบทเรียนสำเร็จรูปเล่มนี้ได้บรรจุเนื้อหาสาระที่ครอบคลุมตามหลักสูตรครู สามารถที่จะนำไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ใช้ซ่อมเสริมการเรียน หรือให้นักเรียน ได้นำไปศึกษาที่บ้านได้บทเรียนสำเร็จรูปได้ฝึกความซื่อสัตย์สุจริต ความรับผิดชอบ เป็น คุณลักษณะของคนดี ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเอง มีรูปแบบการเรียนรู้เป็นของตนเอง เป็น คุณลักษณะของการเป็นคนเก่ง ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามตนเองที่ปรารถนา ตามศักยภาพของตนเอง เรียนรู้ได้ทุกที่ ทุกเวลา ได้ชื่นชมผลงานของตนเองอย่างนับใจ เป็นลักษณะของผู้มีความสุข

ขอกราบขอบพระคุณพระครูอดุลธรรมภิมณฑ์ (เกย ตุลธมฺโม) ผู้อำนวยการศูนย์ พัฒนาคุณธรรมอำเภอเซกา นายสนิท มหาไยธี ศึกษาพิเศษเขตที่เชี่ยวชาญ มหาวิทยาลัยราชภัฏ อุตรธานี ผู้ตรวจสอบเนื้อหาสาระ ตลอดจนคณะครูโรงเรียนโสภณวิทย์วิทยาทุกคนที่ช่วยให้ เอกสารเล่มนี้สำเร็จและสมบูรณ์ และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าเอกสารเล่มนี้จะเป็นประโยชน์ต่อนักเรียน ครู ที่จัดกิจกรรมการเรียนรู้พระพุทธศาสนาบ้างพอสมควร

นายจำเนียร โปสาวัง

ผู้จัดทำ

สารบัญ
๗๒๗๒๗๒

เรื่อง	หน้า
คำแนะนำในการศึกษาบทเรียนสำเร็จรูป	1
แบบทดสอบก่อนเรียน	2
กรอบเนื้อหาสาระ (กรอบที่ 1-10)	5
แบบฝึกหัดท้ายบทเรียน	15
แบบทดสอบหลังเรียน	16
บรรณานุกรม	19

คำแนะนำในการศึกษาบทเรียนสำเร็จรูป

๑๒๑๒๑๒

1. ให้นักเรียนอ่านจุดประสงค์การเรียนรู้แล้ว จึงเริ่มอ่านเนื้อหาสาระ
2. บทเรียนเล่มนี้ เรื่องการนับถือพุทธศาสนาของประเทศเพื่อนบ้านในปัจจุบัน มีทั้งหมด 10 กรอบ ให้นักเรียนอ่านทีละกรอบแล้วปฏิบัติตามคำแนะนำในกรอบอย่างเคร่งครัด
3. บทเรียนแต่ละกรอบเป็นลักษณะการให้ความรู้ จะมีคำถามอยู่ท้ายกรอบ และจะมีเฉลยอยู่ที่มุมซ้ายของกรอบถัดไป นักเรียนอ่านและเขียนคำตอบลงในกระดาษที่ครูแจกให้ แต่ห้ามขีดเขียนสิ่งใดลงบบทเรียนสำเร็จรูปนี้อย่างเด็ดขาด เมื่อตอบแล้วให้ดูเฉลยได้ในกรอบถัดไป นักเรียนก็จะทราบว่าตนเองทำได้หรือไม่
4. นักเรียนต้องมีความซื่อสัตย์ต่อตนเอง อย่าดูเฉลยก่อนเขียนคำตอบ
5. เมื่ออ่านและตอบคำถามครบทุกกรอบแล้ว ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดเพื่อทบทวนความรู้ความเข้าใจอีกครั้งหนึ่ง
6. เมื่อนักเรียนอ่านวิธีการศึกษาบทเรียนสำเร็จรูป เข้าใจทุกอย่างแล้วให้นักเรียนเปิดอ่านได้เลย

๑๑๑ ๑๑๑ ๑๑๑

โรงเรียนโสภากำมวิทยา อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดบึงกาฬ
แบบทดสอบก่อนเรียน รายวิชา ส 22101 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
เรื่อง การนับถือพระพุทธศาสนาของประเทศเพื่อนบ้านในปัจจุบัน

จุดประสงค์ที่ 2 วิเคราะห์ความสำคัญของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือที่ช่วยเสริมสร้างความเข้าใจอันดีกับประเทศเพื่อนบ้าน

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย ✕ ทับตัวอักษรที่เห็นว่าถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว

1. ข้อใดแสดงว่าพระพุทธศาสนาได้ฝังรากลึกในจิตใจประชาชนประเทศเพื่อนบ้าน

- ก. การประกอบพิธีกรรมทางพระพุทธศาสนา
- ข. การนำหลักธรรมมาปฏิบัติในชีวิตประจำวัน
- ค. การส่งบุตรหลานมาบรรพชาอุปสมบทในไทย
- ง. การเรียกร้องเสรีภาพในการปฏิบัติพิธีกรรม

2. ข้อใดแสดงถึงคุณลักษณะคำสอนของพระพุทธศาสนา

- ก. มีหลักคำสอนเพื่อสันติภาพ
- ข. พุทธศาสนิกชนมีความเป็นเอกภาพ
- ค. หลักคำสอนคล้ายคลึงกับศาสนาอื่น
- ง. มีพระสงฆ์เป็นผู้สืบทอดพระพุทธศาสนา

3. “คนไทยมีน้ำใจเป็นสากล” หมายความว่าอย่างไร

- ก. มีความกตัญญูรู้คุณผู้อื่น
- ข. แสดงออกแก่คนทั่วไปเสมอเหมือนกัน
- ค. ประพฤติตนยึดมั่นตามหลักพุทธศาสนา
- ง. มองปัญหาและเข้าใจปัญหาสังคมตามความเป็นจริง

4. จุดมุ่งหมายสูงสุดของพระพุทธศาสนาคือความหลุดพ้น จัดเข้าในข้อใด

- ก. คนไทยไม่ยึดมั่นถือมั่น
- ข. คนไทยรักความเสรี
- ค. คนไทยมีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อกัน
- ง. คนไทยมีพระสงฆ์เป็นแบบอย่างความดี

5. พระพุทธศาสนานิกายใดเจริญรุ่งเรืองในอาณาจักรศรีวิชัยมาก่อน
 - ก. นิกายชินโต
 - ข. นิกายเถรวาท
 - ค. นิกายมหายาน
 - ง. นิกายสยามวงศ์
6. ข้อใดแสดงว่าศาสนาทำให้คนมีจริยธรรม
 - ก. แต่งสวดมนต์ไหว้พระทุกคืน
 - ข. เขียวไปเวียนเทียนวันวิสาขบูชา
 - ค. ดำมีความกตัญญูกตเวทิต่อผู้มีพระคุณ
 - ง. ชาวมีความเคร่งครัดต่อขนบธรรมเนียมประเพณี
7. เหตุใดพระพุทธศาสนาจึงเจริญรุ่งเรืองในประเทศสิงคโปร์
 - ก. ไม่มีปัญหาทางด้านการเมือง
 - ข. ไม่มีการเผยแพร่ศาสนาอื่น
 - ค. มีหลักคำสอนที่ปฏิบัติได้ผลจริง
 - ง. ชาวสิงคโปร์ส่วนใหญ่เป็นเชื้อสายจีน
8. ความเจริญรุ่งเรืองของพระพุทธศาสนาในประเทศเวียดนามสัมพันธ์กับข้อใด
 - ก. เยาวชนเวียดนามนิยมเรียนพระพุทธศาสนา
 - ข. ปราชญ์ชาวเวียดนามเป็นพุทธศาสนิกชน
 - ค. พระสงฆ์เวียดนามมีความรู้ทั้งทางโลกและทางธรรม
 - ง. ประชาชนชาวเวียดนามนิยมประกอบพิธีกรรม
9. พระพุทธศาสนาเป็นรากฐานทางวัฒนธรรมภาษาของไทย มีความสัมพันธ์กับข้อใด
 - ก. คนไทยนิยมเรียนภาษาบาลี
 - ข. ประเทศไทยส่งเสริมการศึกษาพระพุทธศาสนา
 - ค. ชื่อบุคคลและสถานที่ที่มีรากฐานมาจากภาษาบาลี
 - ง. พระสงฆ์ใช้ภาษาบาลีเป็นสื่อกลางการสื่อความหมาย
10. ข้อใดแสดงถึงอิทธิพลของพระพุทธศาสนาที่มีต่อจิตใจคนไทย
 - ก. วัดเป็นศูนย์กลางชุมชน
 - ข. การมองโลกในแง่ดีเสมอ
 - ค. พระสงฆ์เป็นแบบอย่างที่ดี
 - ง. การรู้จักให้เกียรติคนต่างฐานะกัน

กรอบที่ 1

วันนี้ น้องน้ำหวาน มีสิ่งที่จะนำเสนอ
ให้เพื่อนทราบถึงการนับถือพุทธ
ศาสนาของประเทศเพื่อนบ้านใน
ปัจจุบัน มีสภาพเป็นอย่างไรบ้าง

ก่อนอื่นต้องมาทราบถึง
จุดประสงค์การเรียนรู้เสียก่อน

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. บอกสภาพการนับถือพระพุทธศาสนาของประเทศเพื่อนบ้านได้
2. เปรียบเทียบแนวทางการนับถือพระพุทธศาสนาในประเทศเพื่อนบ้านได้

เมื่อศึกษาจุดประสงค์การเรียนรู้แล้วให้
เพื่อนๆ ศึกษาในหน้าต่อไปเลยนะคะ

เปิดหน้าต่อไป

น่าสนุกจังเลยพี่น้ำหวาน

กรอบที่ 2

หลังจากที่พวกเราได้ศึกษาการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในดินแดนต่าง ๆ แล้ว ต่อไปเราจะศึกษาถึงการนับถือพระพุทธศาสนาของประเทศดังกล่าวในปัจจุบันมีลักษณะอย่างไร ตามมาเลยคะ น้องน้ำผึ้ง

การนับถือพระพุทธศาสนาในสาธารณรัฐสหภาพเมียนมาร์ (พม่า)

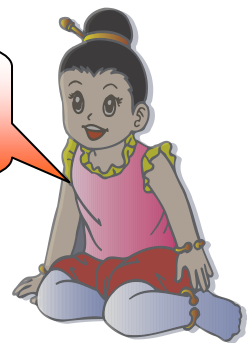
หลังจากที่พม่าได้รับเอกราชจากประเทศอังกฤษ ในวันที่ 4 มกราคม พ.ศ.2491 รัฐบาลของนายพลอูอูก็ได้ให้การส่งเสริมฟื้นฟูพระพุทธให้เจริญรุ่งเรือง จนถึงปัจจุบัน โดยดำเนินการ คือ

1. การสังคายนาพระไตรปิฎก พ.ศ.2497 โดยเชิญพระสงฆ์จากประเทศไทย ศรีลังกา ลาว กัมพูชา ทำให้ได้พระไตรปิฎกพร้อมทั้งอรรถกถาจำนวนมาก
2. รัฐบาลนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนามาใช้ในประเทศ และส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของประชาชน
3. ส่งเสริมการศึกษาของพระสงฆ์อย่างจริงจังให้สิทธิพิเศษแก่พระสงฆ์หลายประการ
4. รัฐบาลสนับสนุนการปฏิบัติธรรมทั่วประเทศ และได้แพร่ไปยังประเทศต่างๆ ของโลก
5. ประชาชนชาวพม่ามีความศรัทธามั่นคงในพระพุทธศาสนามากขึ้น
6. แม้ว่าพม่าจะมีปัญหาทางด้านการเมือง แต่ก็ยังส่งเสริมพระพุทธศาสนาเป็นอย่างดี

คำถามยากนะ

สนุกไหมคะ
ตอบคำถามหน่อยนะ

คำถาม พระพุทธศาสนาในพม่าแม้ว่าการเมืองจะไม่สงบ แต่ก็ยังเจริญรุ่งเรืองเพราะอะไร

หน้าถัดไป

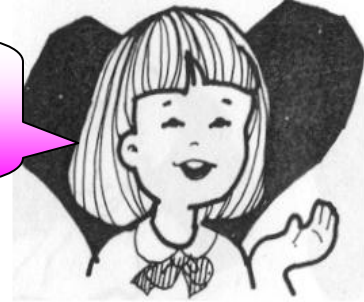
กรอบที่ 3

- ตอบ 1. เพราะประชาชนมีความศรัทธาต่อพระพุทธศาสนา
2. เพราะรัฐบาลให้การสนับสนุน

ขอบคุณค่ะพี่น้ำหวาน
น่าสนใจค่ะ

ตอบได้เก่งมากน้องน้ำผึ้ง
ศึกษาต่อนะน้อง

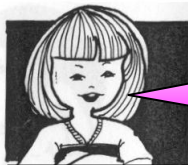
การนับถือพระพุทธศาสนาในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

หลังจากที่ลาวได้รับเอกราชจากฝรั่งเศส ก็มีปัญหาทางด้านการเมืองภายในประเทศ ถูกครอบงำด้วยลัทธิการปกครองของคอมมิวนิสต์ พระพุทธศาสนาทรุดโทรมมาก เพราะ

1. คอมมิวนิสต์พยายามทำลายพุทธศาสนา เช่น ห้ามบวชภิกษุสามเณร ห้ามใส่บาตร ห้ามศึกษาเล่าเรียนพระปริยัติธรรม
2. ยกเลิกสมณศักดิ์ภิกษุทุกชนชั้น พระสงฆ์ต้องโฆษณาชวนเชื่อลัทธิคอมมิวนิสต์ เท่านั้น พระสงฆ์ไม่ให้ความร่วมมือถูกกำจัด

แต่ในปัจจุบันรัฐบาล ลาว หันมาให้ความสำคัญต่อพระพุทธศาสนามากโดยที่

1. วัดเป็นศูนย์กลางประชาชน พยายามฟื้นฟู การนับถือพระพุทธศาสนา
 2. ต่อมาในวันที่ 25 พฤศจิกายน ถึง 3 ธันวาคม ปีพ.ศ. 2530 รัฐบาลลาวได้ส่งพระสงฆ์ มาศึกษาแนวทางการฟื้นฟูพระพุทธศาสนาในเมืองไทย มีการผ่อนคลายนโยบายเบียดเบียนมากขึ้น
 3. ปัจจุบันลาวมีวัด 2,827 วัด โดยมีชาวลาวได้ส่งบุตรเข้าบวชในพุทธศาสนามากขึ้น
- หลังจากประเทศมีความสงบสุข

ตอบคำถามด้วยนะคะ
น้องน้ำผึ้ง

มีอะไรบ้างถามมาได้
เลย พี่น้ำหวาน

คำถาม พระพุทธศาสนาในลาวปัจจุบันเป็นอย่างไรบ้าง

ปิดหน้าต่างไป

- ตอบ 1. มีการฟื้นฟูพระพุทธศาสนามากขึ้น
2. มีการส่งบุตรหลานเข้าบวชในพระพุทธศาสนามากขึ้น

กรอบที่ 4

เก่งมากเลยน้อง
ดูต่อจ้า

น้องตอบถูกหรือเปล่าคะพี่น้ำหวาน

ถูกต้อง

การนับถือพระพุทธศาสนาในราชอาณาจักรกัมพูชา

การนับถือพระพุทธศาสนาสมัยที่เขมรแดงมีอำนาจไม่แตกต่างจากประเทศลาวเลยมีการจำกัดการนับถือในทุกด้าน แต่หลังจากที่เขมรแดงหมดอำนาจในปี พ.ศ. 2521 รัฐบาลเฮงซัมรินเข้ามาปกครองสถานการณ์ยังไม่ดีขึ้น เพราะรัฐบาลสั่งห้ามนับถือศาสนา เผด็จการทำลายศาสนสถานทำให้เสียหายเป็นจำนวนมาก อย่างไรก็ตามสถานการณ์เริ่มดีขึ้นเมื่อ กัมพูชาทั้ง 4 ฝ่าย ร่วมกันจัดตั้งรัฐบาล ในปีพ.ศ. 2534 และรัฐบาลกัมพูชาภายใต้การนำของ นายกรัฐมนตรี ฮุนเซน มีนโยบายที่จะนำพระพุทธศาสนามาฟื้นฟูประเทศ วิกฤตสามเณรเริ่มกลับมาบวชมากขึ้นบ้านเมืองมีความสุข พระพุทธศาสนาในกัมพูชาจะกลับมาฟื้นฟูเจริญรุ่งเรืองอีกครั้งหนึ่ง จากการสำรวจปัจจุบันชาวกัมพูชาที่นับถือพระพุทธศาสนามากถึงร้อยละ 96.4 มีความเจริญรุ่งเรืองสมัยก่อนมาก

น้องน้ำผึ้งอ่านซ้ำๆ นะคะ จะได้เข้าใจมากขึ้น ก่อนอื่นตอบคำถามคะ

ถามมาได้เลยคะ

คำถาม สถานการณ์พระพุทธศาสนาในประเทศกัมพูชาปัจจุบันเป็นอย่างไรบ้าง

เปิดกรอบต่อไป

กรอบที่ 5

ตอบ สถานการณ์เริ่มดีขึ้นมีการฟื้นฟู
พระพุทธศาสนามากขึ้น

พี่น้ำหวานคะ หนูตอบถูกหรือเปล่า
ยากพอสมควรคะพี่ แต่ตอนนี้หนูได้
ไปศึกษาเรื่องพระพุทธศาสนาของ
ประเทศมาเลเซีย ตามมาซิคะ

ตอบถูกเก่งมากเลย น้องน้ำผึ้งมี
อะไรให้พี่ศึกษาบ้างบอกมาได้เลย

การนับถือพระพุทธศาสนาในประเทศมาเลเซีย

แม้ว่ามาเลเซียจะนับถือศาสนาอิสลามเป็นส่วนใหญ่ แต่ก็มีคนที่นับถือ พระพุทธศาสนา
อย่างเหนียวแน่นเหมือนกัน

1. พ.ศ. 2505 สมาคมผู้สอน พระพุทธศาสนาได้ตั้งวัดพุทธศาสนาในกัวลาลัมเปอร์
จัดทำหลักสูตรอบรมพระสงฆ์ มีการบวชสามเณรภาคฤดูร้อนด้วย
2. หลังจากนั้น ในปี พ.ศ. 2513 ได้ตั้งยุวพุทธภิกษุสมาคมแห่งมาเลเซีย สมาคมนี้มี
สมาชิกถึง 70 แห่ง รวมถึงกับปฏิบัติตามคำสอนพุทธเจ้า
3. นอกจากนั้นยังมีสมาคมชาวพุทธแห่งมาเลเซียได้จัดตั้งโรงเรียนสอนอนุบาล
สร้างความศรัทธาให้แก่ชาวมาเลเซียมากขึ้น
4. พระอภิธรรมपालญาณเถระ ได้ ตั้งศูนย์ปฏิบัติวิปัสสนาของชาวพุทธในประเทศ
มาเลเซีย
5. ได้ตั้งวัดพุทธศาสนาในมาเลเซีย มีทั้งมหายานและหินยาน เช่น วัดหินยาน จำนวน
6 วัด วัดมหายานเป็นจำนวนมาก ได้มีกิจกรรมเพื่ออบรมให้ชาวมาเลเซียเป็นผู้มีคุณธรรม
จริยธรรมสูงขึ้น

คำถาม ชาวมาเลเซียนับถือพระพุทธศาสนาในกายอะไรบ้าง

หน้าถัดไป

กรอบที่ 6

ตอบ 1. นิกายหินยาน

2. นิกายมหายาน

ชอบใจมากเลย มีอะไรอีกหรือเปล่า

ตอบ ได้ถูกต้องเลย พี่น้ำหวาน
แสดงว่าอ่านได้เก่งมาก ยังมีอีก
ที่ตามมาได้เลย

การนับถือพระพุทธศาสนาในประเทศไทยอินโดนีเซีย

พระพุทธศาสนาเคยเจริญรุ่งเรืองในอินโดนีเซียมาก่อน ต่อมาได้ถูกศาสนาอิสลามเข้ามาแทนที่ ทำให้คนที่นับถือพระพุทธศาสนาเหลือประมาณร้อยละ 0.5 เท่านั้น สภาพพระพุทธศาสนาในปัจจุบันมีสภาพดังนี้ คือ

1. ชาวอินโดนีเซียบนเกาะชวา นับถือ พระพุทธมหายานควบคู่กับศาสนาพราหมณ์ โดยเฉพาะเรื่องขนบธรรมเนียมประเพณี
2. บนเกาะชวามีชาวจีนที่นับถือ พระพุทธศาสนาบางส่วนได้จัดกิจกรรมวันวิสาขบูชาขึ้น ถือเป็นเทศกาลที่สำคัญแห่งหนึ่งของประเทศ
3. มีการตั้งศูนย์ เผยแผ่พระพุทธศาสนาที่บ้านเลขที่ 59 ถนนเตอรูซซานเล็มบังดี กรุงจาการ์ตา
4. มีการสร้างวัดพระพุทธศาสนา เช่น วัดมหาโพธิ์ วัดมหาธรรมโลก
5. มีการจัดตั้งโรงเรียนสอน พระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ เพื่อสอนพระพุทธศาสนาแก่เยาวชน และพิมพ์เอกสารเผยแพร่

การฟื้นฟู พระพุทธศาสนาในอินโดนีเซีย ไม่แพร่หลายมากเนื่องจากทำโดยเอกชน รัฐบาลไม่สนับสนุนพระพุทธศาสนา ดังนั้นชาวพุทธจึงเป็นของชนกลุ่มน้อยเท่านั้น

ตอบคำถามนิดด้วยพี่น้ำหวาน

ถามมาเลยจ้า

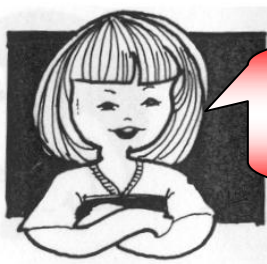
คำถาม เหตุใดพระพุทธศาสนาในอินโดนีเซียไม่เจริญรุ่งเรืองเท่าที่ควร

หน้าถัดไป

- ตอบ 1. รัฐบาลไม่ให้การสนับสนุน
2. ประชาชนส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลาม

กรอบที่ 7

สบายมากพื่อน้ำหวาน
มีอะไรอีกหรือเปล่า

พี่คิดว่าน้องน้ำผึ้งจะตอบได้ไม่มีปัญหา
อะไรใช้หรือเปล่าจะ ศึกษาต่อจ้า

การนับถือพระพุทธศาสนาในประเทศสิงคโปร์

ประเทศสิงคโปร์มีคนหลายเชื้อชาติ แต่มีคนเชื้อชาติจีนถึงร้อยละ 90 ฉะนั้นคนที่นับถือพระพุทธศาสนาจึงเป็นชาวจีน แต่เป็นพุทธศาสนิกายมหายาน ซึ่งในปัจจุบันมีสภาพการนับถือดังนี้

1. มีกิจกรรมการสอน พระพุทธศาสนา มีการจัดตั้งโรงเรียนแสดงปาฐกถา ประชาชนได้ศึกษาภายในวัด
 2. มีการจัดตั้งองค์กรเพื่อเผยแพร่ที่ชัดเจน เช่น พุทธศาสนิกชนสิงคโปร์ สถาบันสตรีสิงคโปร์ องค์กรยุวพุทธแห่งสิงคโปร์
 3. มีการสังคมนาสงเคราะห์ มีการดำเนินการถึง 1,800 แห่ง มีการบริจาคช่วยเหลือคนยากจน ตั้งสมาคมสงเคราะห์คนชรา
 4. มีวัดสำหรับบำเพ็ญกิจกรรมทาง พระพุทธศาสนาในสิงคโปร์ มีวัดถึง 112 วัด มีทั้งวัดไทย ศรีลังกา จีน เป็นสถานที่ฝึกวิปัสสนาสนทนาธรรมต่างๆ
- การนับถือ พระพุทธศาสนาในสิงคโปร์ไม่ใช่แต่นับถือเท่านั้น หากแต่นำมาใช้ในชีวิตประจำวันอีกด้วย

ตอบคำถามด้วยจ้า น้องน้ำผึ้ง

คำถาม ทำไมพุทธศาสนาในสิงคโปร์จึงเจริญรุ่งเรือง

หน้าถัดไป

กรอบที่ 8

- ตอบ 1. คนส่วนใหญ่เป็นคนจีนจึงนับถือพระพุทธศาสนาแบบมหายาน
2. มีองค์กรที่ทำหน้าที่เผยแผ่พระพุทธศาสนาอย่างชัดเจน
3. มีกิจกรรมที่เป็นการส่งเสริมเผยแผ่พระพุทธศาสนา

น้องตอบถูกหรือไม่
พี่น้ำหวาน

ตอบถูกเก่งมาก
ศึกษาต่อจ้า

การนับถือพระพุทธศาสนาในประเทศไทย

พระพุทธศาสนาในประเทศไทยนั้นถูกทำลาย และกีดกันมาก โดยเฉพาะช่วงสงครามกลางเมือง ทำให้พระพุทธศาสนาถูกทำลายมาก ด้วยสาเหตุหลายประการ เช่น

1. ประชาชนถูกจำกัดการนับถือศาสนาห้ามเผยแผ่ศาสนา
2. วัดถูกทำลายในช่วงสงครามและถูกยึดเป็นของรัฐบาล
3. ห้ามประกอบพิธีกรรม ห้ามอุปสมบท ห้ามทำบุญตักบาตร
4. คัมภีร์ทางศาสนาถูกเผาทำลาย
5. พระสงฆ์ต่างหนีภัยการเมืองที่เหลือถูกบังคับให้ทำงานหนัก

อย่างไรก็ตาม ในปีพ.ศ. 2530 เหตุการณ์สงครามสงบ รัฐบาลก็ผ่อนปรนไม่เข้มงวด การฟื้นฟูพระพุทธศาสนาจึงเกิดขึ้นใหม่ แต่ก็ไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร และคนรุ่นใหม่หันไปนับถือศาสนาคริสต์มากขึ้น การนับถือพระพุทธศาสนาของคนเวียดนามจะเป็นพระพุทธศาสนา นิกายมหายาน

น้องน้ำผึ้งเข้าใจหรือเปล่า ตอบคำถามก่อนนะ

ถามมาได้เลยจ๊ะ

คำถาม แม้รัฐบาลจะผ่อนปรนการเผยแผ่พระพุทธศาสนาบ้าง แต่พระพุทธศาสนาในเวียดนามก็ไม่ค่อยเจริญรุ่งเรืองเพราะอะไร

หน้าถัดไป

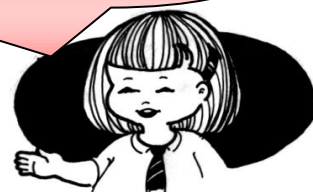
กรอบที่ 9

ตอบ เพราะคนรุ่นใหม่ส่วนใหญ่หันไปนับถือ
ศาสนาคริสต์เพิ่มมากขึ้น

เมื่อเราทราบสถานการณ์ของการนับถือพระพุทธศาสนาในปัจจุบัน
ของแต่ละประเทศแล้วแล้ว จะเห็นว่าพระพุทธศาสนามีทั้ง
เจริญรุ่งเรือง และเสื่อมลง สามารถสรุปได้ดังนี้จะ น้องน้ำผึ้ง

สรุปได้ว่าอย่างไรคะพี่
น้ำหวาน

การนับถือพระพุทธศาสนาของประเทศเพื่อนบ้าน

ในปัจจุบันประเทศไทยเป็นศูนย์กลางของพระพุทธศาสนาที่ใหญ่ที่สุด มีความมั่นคง
มากที่สุด ดังนั้นพระพุทธศาสนาในเมืองไทยจึงเป็นแบบอย่างแก่ประเทศต่างๆ ในโลก ซึ่ง
บทบาทหน้าที่ของเราที่ดำเนินการ ดังนี้

1. การฟื้นฟูพระพุทธศาสนา จะเห็นได้ว่าประเทศต่างๆ ที่อยู่รอบบ้านของเราต่าง
ประสบปัญหาทางด้านการเมือง ดังนั้น รัฐบาลไทยให้ความร่วมมือช่วยเหลือในการบูรณวัด
ศาสนสถานต่างๆ ส่งเสริมการประกอบพิธีกรรมทางพุทธเพิ่มมากขึ้น
2. ด้านการศึกษาพระพุทธศาสนา มีหลายประเทศหลังจากบ้านเมืองสงบสุขก็มีการ
ฟื้นฟูหลายประการ มีการทำสังคายนาพระไตรปิฎก บางประเทศได้ให้สิทธิเสรีภาพแก่ประชาชน
ในการศึกษาหาความรู้ทางพุทธศาสนามากขึ้น และมีการตั้งองค์กรทางพุทธศาสนามากขึ้น
3. ด้านการส่งเสริมการปฏิบัติธรรม บางประเทศนำหลักการของพุทธศาสนาไปใช้ เช่น
การส่งเสริมให้ประชาชนปฏิบัติธรรมอย่างเคร่งครัด เช่น ประเทศเมียนมาร์
4. ด้านการนำไปปฏิบัติในชีวิต บางประเทศแม้ว่าจะปกครองแบบสังคมนิยม แต่ก็ยัง
นำวิถีทางแห่งพุทธไปใช้ในการปฏิบัติอย่างเคร่งครัด เช่น ประเทศเมียนมาร์

คำถาม การนับถือ พระพุทธศาสนาของประเทศเพื่อนบ้าน
ในปัจจุบันเป็นอย่างไรบ้าง

หน้าถัดไป

กรอบที่ 10

ตอบ

1. กำลังเจริญรุ่งเรืองขึ้นเนื่องจากบ้านเมืองมีความสงบเรียบร้อยมากขึ้น
2. ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางการเผยแผ่พระพุทธศาสนา ทั่วโลกจึงใช้ประเทศไทยเป็นแบบอย่างในการดำเนินการ

น้ำผึ้งตอบถูกหรือเปล่า
พี่น้ำหวาน มีอะไรอีกหรือเปล่า

เก่งมากเลยน้องน้ำผึ้ง ตอบถูกทุกข้อเลย ถึงอย่างไรก็
น่าจะลองทำแบบฝึกหัด ในหน้าต่อไปแล้วทำ
แบบทดสอบหลังเรียนด้วยนะจ๊ะ

ขอบคุณมากเลย

แบบฝึกหัดท้ายบท

เรื่อง การนับถือพระพุทธศาสนาของประเทศเพื่อนบ้านในปัจจุบัน

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามให้ถูกต้อง สมบูรณ์

1. พระพุทธศาสนาจะเจริญหรือเสื่อมลงนั้นด้วยสาเหตุใด

ตอบ

2. ถ้าบ้านเมืองตกเป็นเมืองขึ้นหรือถูกลัทธิคอมมิวนิสต์ครอบครองพระพุทธศาสนาจะเป็นอย่างไร

ตอบ

3. เมื่อเกิดการเปลี่ยนแปลงผู้นำการปกครอง พระพุทธศาสนาเข้าสู่ยุควิฤตหลายครั้ง แต่เหตุใดพระพุทธศาสนาในประเทศเพื่อนบ้านยังคงอยู่มาจนถึงปัจจุบัน

ตอบ

4. นักเรียนคิดว่าพระสงฆ์ยังมีความสำคัญต่อสังคมไทยในปัจจุบันหรือไม่ อย่างไร

ตอบ

5. “วิถีไทยคือวิถีพุทธ” “วิถีพุทธคือวิถีไทย” นักเรียนคิดอย่างไรกับคำพูดนี้

ตอบ

6. คำว่า “สยามเมืองยิ้ม” เป็นผลสืบเนื่องมาจากสิ่งใด

ตอบ

7. อะไรคือหลักฐานแสดงว่าพระพุทธศาสนาเคยเจริญรุ่งเรืองในประเทศเพื่อนบ้าน

ตอบ

8. สถานการณ์ในปัจจุบันของพระพุทธศาสนาในประเทศเพื่อนบ้านเป็นอย่างไร

ตอบ

9. พระพุทธศาสนามีความผูกพันกับวิถีการดำเนินชีวิตของคนไทยอย่างไรบ้าง

ตอบ

.....
.....

10. สาเหตุความเสื่อมของพระพุทธศาสนาในประเทศไทยเพื่อนบ้านมีอะไรบ้าง

ตอบ

.....
.....

โรงเรียนโสภากำมวิทยา อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดบึงกาฬ
แบบทดสอบหลังเรียน รายวิชา ส 22101 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
เรื่อง การนับถือพระพุทธศาสนาของประเทศเพื่อนบ้านในปัจจุบัน

จุดประสงค์ที่ 2 วิเคราะห์ความสำคัญของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือที่ช่วยเสริมสร้างความเข้าใจอันดีกับประเทศเพื่อนบ้าน

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย X ทับตัวอักษรที่เห็นว่าถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว

1. ข้อใดแสดงว่าพระพุทธศาสนาได้ฝังรากลึกในจิตใจประชาชนประเทศเพื่อนบ้าน

- ก. การส่งบุตรหลานมาบรรพชาอุปสมบทในไทย
- ข. การเรียกร่องเสริมภาพในการปฏิบัติพิธีกรรม
- ค. การประกอบพิธีกรรมทางพระพุทธศาสนา
- ง. การนำหลักธรรมมาปฏิบัติในชีวิตประจำวัน

2. ข้อใดแสดงถึงคุณลักษณะคำสอนของพระพุทธศาสนา

- ก. หลักคำสอนคล้ายคลึงกับศาสนาอื่น
- ข. มีหลักคำสอนเพื่อสันติภาพ
- ค. พุทธศาสนิกชนมีความเป็นเอกภาพ
- ง. มีพระสงฆ์เป็นผู้สืบทอดพระพุทธศาสนา

3. “คนไทยมีน้ำใจเป็นสากล” หมายความว่าอย่างไร

- ก. มีความกตัญญูรู้คุณผู้อื่น
- ข. ประพฤติตนยึดมั่นตามหลักพุทธศาสนา
- ค. แสดงออกแก่คนทั่วไปเสมอเหมือนกัน
- ง. มองปัญหาและเข้าใจปัญหาสังคมตามความเป็นจริง

4. จุดมุ่งหมายสูงสุดของพระพุทธศาสนาคือความหลุดพ้น จัดเข้าในข้อใด

- ก. คนไทยรักอิสระเสรี
- ข. คนไทยไม่ยึดมั่นถือมั่น
- ค. คนไทยมีพระสงฆ์เป็นแบบอย่างความดี
- ง. คนไทยมีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อกัน

5. พระพุทธรูปศานานิกายใดเจริญรุ่งเรืองในอาณาจักรศรีวิชัยมาก่อน
 - ก. นิกายเถรวาท
 - ข. นิกายชินโต
 - ค. นิกายสยามวงศ์
 - ง. นิกายมหายาน
6. ข้อใดแสดงว่าศาสนาทำให้คนมีจริยธรรม
 - ก. แดงสวดมนต์ไหว้พระทุกคืน
 - ข. ดำมีความกตัญญูกตเวทิต่อผู้มีพระคุณ
 - ค. เขียวไปเวียนเทียนวันวิสาขบูชา
 - ง. ขาวมีความเคร่งครัดต่อขนบธรรมเนียมประเพณี
7. เหตุใดพระพุทธรูปศาสนาจึงเจริญรุ่งเรืองในประเทศสิงคโปร์
 - ก. ไม่มีการเผยแพร่ศาสนาอื่น
 - ข. ชาวสิงคโปร์ส่วนใหญ่เป็นเชื้อสายจีน
 - ค. ไม่มีปัญหาทางด้านการเมือง
 - ง. มีหลักคำสอนที่ปฏิบัติได้ผลจริง
8. ความเจริญรุ่งเรืองของพระพุทธรูปศาสนาในประเทศเวียดนามสัมพันธ์กับข้อใด
 - ก. ประชาชนชาวเวียดนามเป็นพุทธศาสนิกชน
 - ข. เยาวชนเวียดนามนิยมเรียนพระพุทธรูปศาสนา
 - ค. ประชาชนชาวเวียดนามนิยมประกอบพิธีกรรม
 - ง. พระสงฆ์เวียดนามมีความรู้ทั้งทางโลกและทางธรรม
9. พระพุทธรูปศาสนาเป็นรากฐานทางวัฒนธรรมภาษาของไทย มีความสัมพันธ์กับข้อใด
 - ก. ชื่อบุคคลและสถานที่ที่มีรากฐานมาจากภาษาบาลี
 - ข. คนไทยนิยมเรียนภาษาบาลี
 - ค. ประเทศไทยส่งเสริมการศึกษาพระพุทธรูปศาสนา
 - ง. พระสงฆ์ใช้ภาษาบาลีเป็นสื่อกลางการสื่อความหมาย
10. ข้อใดแสดงถึงอิทธิพลของพระพุทธรูปศาสนาที่มีต่อจิตใจคนไทย
 - ก. การมองโลกในแง่ดีเสมอ
 - ข. วัดเป็นศูนย์กลางชุมชน
 - ค. การรู้จักให้เกียรติคนต่างฐานะกัน
 - ง. พระสงฆ์เป็นแบบอย่างที่ดี

บรรณานุกรม

- จรัส พยัคฆราชศักดิ์ และคณะ. (2550). หนังสือเรียนพระพุทธศาสนา. กรุงเทพฯ: วัฒนาพานิช.
- พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต). (2548). พจนานุกรมพุทธศาสน์ฉบับประมวลธรรม. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การค้ำค้ำลังสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- ฝ่ายวิชาการ อจท.(2558) พระพุทธศาสนา ม.2 หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐานกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม . กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.
- นพดล ขวัญชนะภักดี. (2550). พระพุทธศาสนาช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. กรุงเทพฯ: บริษัทประสานมิตร.
- วิชาการ, กรม. (2550). หนังสือเรียนสังคมศึกษา ส 0110 พระพุทธศาสนา. กรุงเทพฯ: คุรุสภาลาดพร้าว.
- วิทย์ วิศเวทย์ และคณะ. (2548) หนังสือเรียนสังคมศึกษา ส 0110 พระพุทธศาสนา. กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.
- สุมินตรา รัฐประสาท. (2537). สรุปหลักสังคมศึกษาศาสนา และวัฒนธรรม ม.ต้น สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ม.ต้น. กรุงเทพฯ: ไฮเด็ดพับลิชชิง.
- สุริยวัตร จันทรโสภา. (2545). สัมฤทธิ์มาตรฐานพระพุทธศาสนา ม.2. กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.
- สถาบันพัฒนาวิชาการ.(2560). คู่มือครูหนังสือเรียนพระพุทธศาสนา ม.2.กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ คุณภาพวิชาการ.พว.
- อมร โสภณวิเชษฐวงศ์. (2547). หนังสือเรียนสมบูรณแบบ ส 0110 พระพุทธศาสนา. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช,.
- อัมชา ก.บัวเกษร และคณะ. (2546). แบบฝึกหัดทักษะกระบวนการ ส 0110 พระพุทธศาสนา. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- เอกรินทร์ สีมหาศาล และคณะ. (ม.ป.พ.). แบบทดสอบครบวงจรประเมินผลตาม รบ.3 เน้นทักษะ กระบวนการ พระพุทธศาสนา (รายวิชา ส 0110). กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.

ภาคผนวก

เฉลยแบบฝึกหัด

เรื่อง การนับถือพระพุทธศาสนาของประเทศเพื่อนบ้านในปัจจุบัน

1. **ตอบ** 1. ความศรัทธาของพุทธศาสนิกชน
2. ความเอาใจใส่ของผู้นำผู้ปกครอง
2. **ตอบ** 1. จะถูกคุกคามลิดรอนและทำลายล้างพุทธศาสนา
2. ไม่ส่งเสริมสนับสนุนและขัดขวางการทำกิจกรรมทางพุทธศาสนา
3. **ตอบ** ความเชื่อมั่นศรัทธาในพระพุทธศาสนาของพุทธศาสนิกชน
4. **ตอบ** มีความสำคัญมาก เพราะเป็นสถาบันหลักของสังคมไทย และพระสงฆ์เป็นผู้ที่มีส่วนช่วยในการพัฒนาสังคมไทยให้มั่นคงเจริญรุ่งเรือง
5. **ตอบ** เห็นด้วยกับคำพูดนี้ เพราะพุทธศาสนามีบทบาทต่อชีวิตคนไทยตั้งแต่เกิดจนกระทั่งเสียชีวิต
6. **ตอบ** พระพุทธศาสนาสอนให้คนไทยเป็นคนมีเมตตาให้อภัยเสมอ
7. **ตอบ** เจดีย์ชา เวตถากองอยู่ในพม่า บุโรพุทโธประเทศอินโดนีเซีย พระธาตุหลวง ในประเทศลาว ปราสาทนครมประเทศกัมพูชา
8. **ตอบ** มีการส่งเสริมฟื้นฟูพระพุทธศาสนา โดยเฉพาะการบูรณวัตถุวาอาราม พุทธสถาน ส่งเสริมการศึกษาด้วยการจัดการศึกษาพระสงฆ์ การศึกษาปริยัติธรรม ส่งบุตรหลานเข้ามาศึกษาพระพุทธศาสนาในไทย
9. **ตอบ** วัิการดำเนินชีวิตของคนไทยเป็นผลมาจากการหล่อหลอมของพระพุทธศาสนา ตั้งแต่การเกิดจนกระทั่งเสียชีวิต เกี่ยวข้องกับพุทธศาสนาทั้งสิ้น
10. **ตอบ** 1. การเบียดเบียนจากศาสนาอื่น
2. ปัญหาการเมือง
3. ขาดการอุปถัมภ์จากพระมหากษัตริย์บางสมัย
4. ความประมาทของพุทธศาสนิกชน

เฉลยแบบทดสอบก่อนเรียน-หลังเรียน

เฉลยแบบทดสอบก่อนเรียน	เฉลยแบบทดสอบหลังเรียน
1. ข	1. ง
2. ก	2. ข
3. ข	3. ค
4. ข	4. ก
5. ค	5. ง
6. ค	6. ข
7. ง	7. ข
8. ค	8. ง
9. ค	9. ก
10. ง	10. ค

อิติธัตตโต สุราทตโต อกฺขตฺโต จ โย นโร
ลทฺธํ วิหาเสติ ตํ ปราภโว มุขํ

คนใด เป็นนักเลงผู้หญิง นักเลงสุรา นักเลงการพนัน
ย่อมนั่งผลาญทรัพย์ที่ตนได้แล้ว ๆ
ข้อนั้นเป็นเหตุแห่งความฉิบหาย

(พุทธ) ขุ สุ 25/347

เล่มที่ 3

บทเรียนสำเร็จรูป
พระพุทธศาสนา คือ รากฐานวัฒนธรรมไทย
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

โดย

นายจำเนียร โปสาวัง

โรงเรียนโสภากามวิทยา อำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กระทรวงศึกษาธิการ

คำนำ

๑๒๑๒๑๒

การจัดการเรียนการสอนสาระพระพุทธศาสนา ส 30202 ตามหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 มุ่งเน้นให้นักเรียนได้พัฒนาตนเอง ในเรื่อง สาระพุทธ ศาสนา คุณธรรม จริยธรรมอันดีงาม โดยมุ่งเน้นให้นักเรียนได้มีคุณลักษณะที่หลักสูตรต้องการ คือ เป็นคนดี คนเก่ง และดำรงชีวิตในสังคมอย่างมีความสุข

การจัดทำบทเรียนสำเร็จรูปเล่มนี้ได้บรรจุเนื้อหาสาระที่ครอบคลุมตามหลักสูตร ครูสามารถที่จะนำไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ใช้ซ่อมเสริมการเรียน หรือให้ นักเรียนได้นำไปศึกษาที่บ้านได้

บทเรียนสำเร็จรูปได้ฝึกความซื่อสัตย์สุจริต ความรับผิดชอบ เป็นคุณลักษณะของคน ดี ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเอง มีรูปแบบการเรียนรู้เป็นของตนเอง เป็นคุณลักษณะของการเป็น คนเก่ง ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามตนเองที่ปรารถนา ตามศักยภาพของตนเอง เรียนรู้ได้ทุกที่ ทุกเวลา ได้ชื่นชมผลงานของตนเองอย่างจับใจ เป็นลักษณะของผู้มีความสุข

ขอกราบขอบพระคุณพระครูอดุลธรรมภิมณฑ์ (เกย ตุลธมโม) ผู้อำนวยการศูนย์ พัฒนาคุณธรรมอำเภอเซกา นายสนิท มหาไยธี ศึกษาพิเศษเขตที่เชี่ยวชาญ มหาวิทยาลัยราชภัฏ อุดรธานี ผู้ตรวจสอบเนื้อหาสาระ ตลอดจนคณะครูโรงเรียนโสภณวิทย์วิทยาทุกคนที่ช่วยให้เอกสาร เล่มนี้สำเร็จและสมบูรณ์ และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าเอกสารเล่มนี้จะเป็นประโยชน์ต่อนักเรียนครู ที่จัด กิจกรรมการเรียนรู้พระพุทธศาสนาบ้างพอสมควร

นายจำเนียร โพสวงค์

ผู้จัดทำ

สารบัญ

๑๒๑๒๑๒

เรื่อง	หน้า
คำแนะนำในการศึกษาบทเรียนสำเร็จรูป	1
แบบทดสอบก่อนเรียน	2
กรอบเนื้อหาสาระ (กรอบที่ 1-7)	5
แบบฝึกหัดท้ายบทเรียน	12
แบบทดสอบหลังเรียน	13
บรรณานุกรม	16

คำแนะนำในการศึกษาบทเรียนสำเร็จรูป

1. ให้นักเรียนอ่านจุดประสงค์การเรียนรู้แล้ว จึงเริ่มอ่านเนื้อหาสาระ
2. บทเรียนเล่มนี้ เรื่อง พระพุทธศาสนาคือรากฐานวัฒนธรรมไทย มีทั้งหมด 7 กรอบ ให้นักเรียนอ่านทีละกรอบแล้วปฏิบัติตามคำแนะนำในกรอบอย่างเคร่งครัด
3. บทเรียนแต่ละกรอบเป็นลักษณะการให้ความรู้ จะมีคำถามอยู่ท้ายกรอบ และจะมีเฉลยอยู่ที่มุมซ้ายของกรอบถัดไป นักเรียนอ่านและเขียนคำตอบลงในกระดาษที่ครูแจกให้ แต่ห้ามขีดเขียนสิ่งใดลงบบทเรียนสำเร็จรูปนี้อย่างเด็ดขาด เมื่อตอบแล้วให้ดูเฉลยได้ในกรอบถัดไป
นักเรียน
ก็จะทราบว่าตนเองทำได้หรือไม่
4. นักเรียนต้องมีความซื่อสัตย์ต่อตนเอง อย่าดูเฉลยก่อนเขียนคำตอบ
5. เมื่ออ่านและตอบคำถามครบทุกกรอบแล้ว ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดเพื่อทบทวนความรู้ความเข้าใจอีกครั้งหนึ่ง
6. เมื่อนักเรียนอ่านวิธีการศึกษาบทเรียนสำเร็จรูป เข้าใจทุกอย่างแล้วให้นักเรียนเปิดอ่านได้เลย

โรงเรียนโสภากำมวิทยา อำเภอเชกา จังหวัดบึงกาฬ
แบบทดสอบก่อนเรียน รายวิชา ส 22101 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
เรื่อง พระพุทธศาสนา คือ รากฐานวัฒนธรรมไทย

จุดประสงค์ที่ 3. วิเคราะห์ความสำคัญของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือในฐานะที่เป็นรากฐานของวัฒนธรรมเอกลักษณ์ของชาติและมรดกของชาติ

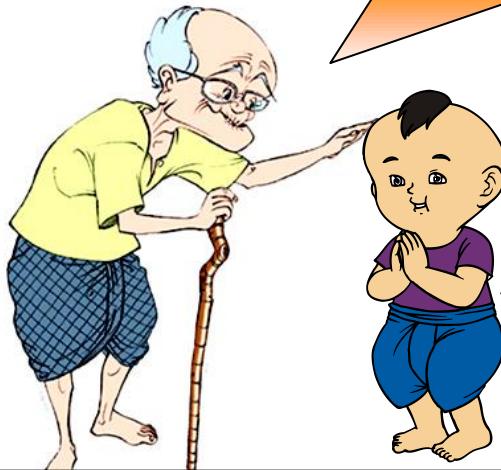
คำชี้แจง ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย ✕ ทับตัวอักษรที่เห็นว่าถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว

1. วรรณคดีเรื่องใดที่ไม่ได้รับอิทธิพลจากพระพุทธศาสนา
 - ก. มหาชาติคำหลวง
 - ข. ไตรภูมิพระร่วง
 - ค. สามัคคีเภทคำฉันท์
 - ง. พระอภัยมณี
2. จิตใจของคนที่ไม่มีความเชื่อเปรียบเหมือนน้ำชนิดใด
 - ก. น้ำขุ่น
 - ข. น้ำไหล
 - ค. น้ำนิ่ง
 - ง. น้ำเดือด
3. บุคคลใดได้ชื่อว่าเป็นผู้มีศาสนา
 - ก. ผู้มีฐานะดี
 - ข. ผู้มีน้ำใจโอบอ้อมอารี
 - ค. ผู้มีหนังสือธรรมจำนวนมาก
 - ง. ผู้ที่เกิดในตระกูลสูง
4. อิทธิพลของพระพุทธศาสนาที่มีต่ออุปนิสัยของคนไทยในข้อใดส่งผลให้คนไทยไม่ตกเป็นเมืองขึ้นของชาติอื่น
 - ก. มีความอ่อนน้อมถ่อมตน
 - ข. มีความอดทน
 - ค. มีความรักในความอิสระ
 - ง. มีความเมตตากรุณา

5. บุคคลใดที่มีพฤติกรรมที่ไม่ได้รับอิทธิพลจากพระพุทธศาสนา
- ก. สาโรจน์มีนิสัยโอบอ้อมอารี
 - ข. เสรีเคารพบน้อมต่อผู้ใหญ่
 - ค. โสรัจชอบช่วยเหลือผู้ตกยาก
 - ง. สาลีชอบการเปลี่ยนงานบ่อยๆ
6. ข้อใดกล่าวได้ถูกต้องมากที่สุด
- ก. คนไทยเป็นคนรักความเป็นอิสระ
 - ข. พระพุทธศาสนาสอนให้คนไทยเป็นคนรักอิสระ
 - ค. ถ้านับถือพระพุทธศาสนาต้องเป็นคนอิสระ
 - ง. ถ้าคนไทยไม่นับถือพระพุทธศาสนาก็คงไม่รักอิสระ
7. ข้อใดสรุปความหมายของประโยคต่อไปนี้ได้เหมาะสมที่สุด
- “จิตรกรรมฝาผนังที่ปรากฏทั่วเมืองไทยส่วนใหญ่เกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนา ซึ่งถูกจัดทำขึ้นอย่างประณีตบรรจง”
- ก. ช่างไทยมีฝีมือมาก
 - ข. ช่างไทยชอบวาดพุทธประวัติ
 - ค. คนไทยมีศรัทธามั่นคงในพระพุทธศาสนา
 - ง. ภาพจิตรกรรมฝาผนังส่วนใหญ่เป็นภาพพุทธประวัติ
8. คำกล่าวที่ว่า “เวรย่อมระงับด้วยการไม่จองเวร” คำกล่าวนี้สอนให้คนไทยมีอุปนิสัยอย่างไร
- ก. มีความอดทน
 - ข. มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่
 - ค. รู้จักการให้อภัย
 - ง. มีความเมตตา
9. ปัจจุบันคนในสังคมมีนิสัยเห็นแก่ตัว เกร็ดเอาเปรียบกันมากขึ้น น่าจะมีสาเหตุมาจากข้อใด
- ก. ขาดวินัยในตนเอง
 - ข. ขาดความรับผิดชอบในสังคม
 - ค. ขาดความมั่นคงทางเศรษฐกิจ
 - ง. ขาดการปฏิบัติตามหลักคำสอนของศาสนา
10. บุคคลใดได้ชื่อว่ามี ความอดทนตามหลักพระพุทธศาสนา
- ก. พินิจไปจองที่นั่งเพื่อจะดูคอนเสิร์ตตั้งแต่ตี 5
 - ข. วิสุทธิ์ไม่โกรธเพื่อนๆ ที่ล้อว่าเป็นลูกคนเก็บขยะ
 - ค. พิสิษฐ์นั่งลอกการบ้านเพื่อนตลอดจนจนไม่ได้นอน
 - ง. พิชาญอดอาหารประท้วงแม่ที่ไม่อนุญาตให้ไปเที่ยวกับเพื่อน

 กรอบที่ 1

สวัสดีครับหลานๆ ของลุง วันนี้ลุงจะมาเล่าเรื่อง
 ความสำคัญของพระพุทธศาสนาในฐานะเป็นรากฐาน
 ของวัฒนธรรมไทย ตามมาเลยครับ

คุณลุงครับก่อนอื่น
 พวกหลานๆ อยากทราบ
 จุดประสงค์การเรียนรู้
 มีอะไรบ้างครับ

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. บอกความสำคัญของพระพุทธศาสนาในฐานะเป็นรากฐานของวัฒนธรรมไทยได้
2. อภิปรายความสำคัญของพระพุทธศาสนาในฐานะเป็นรากฐานของวัฒนธรรมไทยได้
3. ยกตัวอย่างวัฒนธรรมไทยที่ได้รับอิทธิพลมาจากพระพุทธศาสนาจนเป็นเอกลักษณ์ของคนไทยมาจนถึงทุกวันนี้

เมื่อบอกจุดประสงค์แล้ว
 เปิดหน้าต่อไปเลยครับ

 หน้าต่อไป

กรอบที่ 2

หลายๆศึกษา เนื้อหา
พระพุทธศาสนา

โดยทั่วไปแล้วคำว่า คนไทย นั้นเป็นผู้ที่มีอิสระ เป็นผู้ที่ไม่ยอมขึ้นกับใคร ดังนั้นวิถีชีวิตของคนไทยจึงมีรูปแบบที่เป็นแบบเฉพาะของคนไทย ซึ่งมีพระพุทธศาสนาเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวเป็นรากฐานของวิถีชีวิตของคนไทยทั้งปวง หรือพูดตามคนทั่วไปคือ ชีวิตคนไทยตั้งแต่เกิดจนกระทั่งตายจะเกี่ยวข้องกับพุทธศาสนาตลอด

ถ้าเราลองวิเคราะห์แล้วนำคิดว่า พระพุทธศาสนาเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางด้านใดบ้าง และมีอิทธิพลต่อวิถีชีวิตคนไทยอย่างไร

คำถาม
ก. การนับถือพระพุทธศาสนา
ข. การประกอบพิธีกรรมทางพระพุทธศาสนา
ค. การกำหนดกฎหมาย
ง. การทำบุญ

ข้อใดเป็นเอกลักษณ์ของคนไทยที่เกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนา

หน้าต่อไป

กรอบที่ 3

ง. ถูกทุกข้อ

เก่งมากหลาน ๆ ที่ตอบถูก ต่อไปลุง
จะให้หลานๆ ศึกษารายละเอียด
พระพุทธศาสนาดีอรรถาภิธานเอง

พระพุทธศาสนาเป็นรากฐานของวัฒนธรรมไทย

วัฒนธรรม หมายถึง ลักษณะของความเจริญงอกงาม ความเป็นระเบียบเรียบร้อย
ความกลมเกลียวก้าวหน้าของชาติ และศีลธรรมอันดีของประชาชน สรุปได้ว่า วัฒนธรรมเป็น
สภาพหรือลักษณะที่แสดงออกถึงความเจริญนั่นเอง

วัฒนธรรมไทย จึงหมายถึง สภาพและลักษณะที่แสดงให้เห็นถึงความเจริญของคนไทย
ในด้านวิถีชีวิต ความคิด การปรับตัว การเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน เป็นเอกลักษณ์เฉพาะของชาติ
เนื่องจากพระพุทธศาสนาผูกพันแน่นกับคนไทย ความเชื่อ หลักปฏิบัติ แนวคิด
กิจกรรมทุกด้านจึงมีพระพุทธศาสนาเป็นแกนนำ เป็นรากฐานที่สำคัญยิ่ง

รายละเอียดของวัฒนธรรมที่
ได้รับอิทธิพลจาก
พระพุทธศาสนามีอะไรบ้าง
ครับลุง

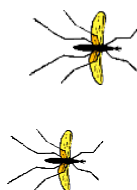

มีมากมายเลยหลานๆ
แต่เพื่อให้ไม่ลืม ตอบ

คำถาม วัฒนธรรม คืออะไร

หน้าต่อไป

ตอบ คือ ความเจริญงอกงาม

วัฒนธรรมที่ได้รับ
อิทธิพลมาจาก
พระพุทธศาสนา
แบ่งออกได้ 2
ประเภทรายละเอียด

ประเภทของวัฒนธรรมไทย

1. วัฒนธรรมทางวัตถุ เป็นผลงานที่สร้างสรรค์ที่เกิดจากสติปัญญาของมนุษย์ซึ่งถ่ายทอดออกมาเป็นรูปธรรมอันละเอียดอ่อน เช่น พระอุโบสถ วิหาร พระพุทธรูป สิ่งเหล่านี้เกิดจากความเลื่อมใสศรัทธาในพระพุทธศาสนา โดยมีพระมหากษัตริย์สมัยต่างๆ เป็นผู้นำในการสร้าง ฟันฟู บูรณะ ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

1.1 ด้านสถาปัตยกรรม คือ ผลงานด้านการก่อสร้าง การออกแบบ เช่น พระอุโบสถ เจดีย์ วิหาร ผู้มีบทบาทคือพระมหากษัตริย์ ผลงานที่ปรากฏ เช่น วัดพระศรีรัตนศาสดาราม วัดเบญจมพิตรดุสิตวนาราม เป็นต้น

1.2 ด้านประติมากรรม คือ ผลงานออกมาในรูปของการหล่อ การปั้น การแกะสลัก เช่น การปั้นพระพุทธรูป

1.3 ด้านจิตรกรรม คือ ผลงานที่ออกมาในรูปของการวาด การเขียน ผลงานส่วนใหญ่จะอยู่ที่ฝาผนังพระอุโบสถ ประตูหน้าต่าง จุดมุ่งหมายเพื่อสร้างสรรค์ผลงาน การทำบุญ และบรรยายเรื่องราวในพระพุทธศาสนา

ยังไม่จบนะหลาน
ตามลงไปดูกรอบ
ต่อไปนะ แต่เพื่อ
ไม่ให้ลืมตอบ
คำถามลูกก่อน

คำถาม สถาปัตยกรรม

กรอบที่ 4

ครับคุณลุง

สบาย

หน้าต่อไป

กรอบที่ 5

ตอบ คือ ผลงานที่ออกมาในรูปการก่อสร้าง การออกแบบ

หลายๆ ตอบถูก
หรือเปล่า พอที่จะ
เข้าใจไหม
ยังไม่จบนะตามลุง
มาเร็ว

ตอบถูก
ครับ
คุณลุงมี

2. วัฒนธรรมที่ไม่ จิตใจที่คนไทย มีมาช้านาน และมี

การปฏิบัติสืบต่อกันมา ซึ่งมีรากฐานมาจากพระพุทธศาสนา ซึ่งมีดังนี้

2.1 ด้านภาษา ประเทศไทยรับเอาภาษาบาลีและภาษาสันสกฤตที่เป็นภาษาที่ใช้ในพระพุทธศาสนา นอกจากจะเป็นภาษาในหลักธรรมแล้วยังเป็นภาษาใช้ใน สถานที่ ชื่อ คน ทั้งนี้เพื่อความเป็นสิริมงคลตามความเชื่อในพระพุทธศาสนา

2.2 ด้านวรรณกรรม วรรณกรรมของไทยผูกพันกับพระพุทธศาสนา ซึ่งมีทั้งร้อยแก้วและร้อยกรอง เป็นวรรณคดีที่สำคัญตกทอดมาจนถึงปัจจุบัน เป็นเรื่องราวเกี่ยวกับพุทธศาสนา เช่น มหาชาติคำหลวง ไตรภูมิพระร่วง

2.3 ด้านลักษณะนิสัย การที่คนไทยมีวิถีชีวิตกับคนไทย จึงทำให้คนไทยมีจิตใจกว้าง โอบอ้อมอารี มีความกตัญญูทวดเวทีย

2.4 ด้านประเพณี ชีวิตคนไทยไม่ว่าจะเป็นประเพณี การดำเนินชีวิต ประเพณีเทศกาล ก็ล้วนมาจากพระพุทธศาสนา เช่น ประเพณีเข้าพรรษา-ออกพรรษา วันวิสาขบูชา

2.5 ด้านกฎระเบียบของสังคม กฎระเบียบของคนไทยล้วนมีรากฐานมาจากพระพุทธศาสนา เช่น การทำลายชีวิตผู้อื่น การลักขโมย การล่วงประเวณีผู้อื่น สิ่งเหล่านี้ถือว่าเป็นบาป ในทางกฎหมายถึงว่าผิดกฎหมาย

ถามมาเลยครับ
คุณลุง

สิ่งที่ลุงอธิบายมา คาดว่า
จะเข้าใจนะหลาน ก่อน

คำถาม วรรณกรรมเรื่องใด เกี่ยวกับพระพุทธศาสนา

หน้าต่อไป

ตอบ 1. มหาชาติคำหลวง

2. ไตรภูมิพระร่วง

กรอบที่ 6

ขอบคุณ

**เก่งมากเลย หลาน
ตอบถูก**

ความสำคัญของพระพุทธศาสนาในฐานะเป็นเอกลักษณ์มรดกของชาติไทย

เนื่องจากคนไทยส่วนมากนับถือพระพุทธศาสนาจากอดีตจนถึงปัจจุบัน พระพุทธศาสนาจึงเป็นวิถีชีวิตและได้หยั่งรากลึกเป็นรากฐานของวัฒนธรรมไทยในด้านต่างๆ และสืบทอดต่อกันมากกลายเป็นเอกลักษณ์ความภาคภูมิใจ ถ้ากล่าวถึงพระพุทธศาสนาก็จะนึกถึงเมืองไทย ถ้ากล่าวถึงเมืองไทยก็จะนึกถึงพระพุทธศาสนา ความสำคัญที่เป็นเอกลักษณ์ของชาติไทย มีดังนี้

1. องค์พระมหากษัตริย์ทรงเป็นพุทธมามกะ เป็นองค์อัครศาสนูปถัมภก
2. ประชาชนคนไทยร้อยละ 95 นับถือ พระพุทธศาสนา และวัดมีการกระจายไปทุกแห่ง เป็นศูนย์รวมของคนไทย เป็นสิ่งยึดเหนี่ยวทางจิตใจ
3. พิธีกรรมประเพณีต่างๆ จะมีพระพุทธศาสนาเข้าไปเกี่ยวข้อง
4. ศิลปกรรมด้านต่างๆ เกี่ยวข้องถึงการดำเนินชีวิตจะมี พระพุทธศาสนาเข้าไปเกี่ยวข้องทั้งสิ้น
5. วัฒนธรรมทางด้านภาษา ภาษาไทยมีรากฐานมาจากภาษาบาลี เพราะภาษาบาลีเป็นภาษาที่บันทึกคำสอนของพระพุทธศาสนาจึงมีอิทธิพลต่อภาษาไทยโดยเฉพาะชื่อคน เช่น จำเนียร มณีจันทร์ วลาสินี สีนินาถย์

คำถาม เอกลักษณ์ของคนไทยมีแบบฉบับได้รับอิทธิพลจากอะไร

เปิด หน้าต่อไป

กรอบที่ 7

ตอบ พระพุทธศาสนา

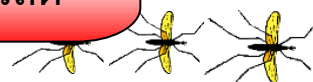
ลองคิดว่าหลานๆ คงจะเข้าใจ
เรื่องราวเกี่ยวกับ
พระพุทธศาสนาคือรากฐาน
วัฒนธรรมไทยพอสมควร
อธิบายมากลางขออนุญาต
ไปวัดก่อน เตียวหลวงตาจะ
คอย

ขอบคุณครับคุณลุง
ที่มา
ช่วยอธิบายให้พวก
เราเข้าใจ

อย่าลืม
แบบฝึกหัด
แบบทดสอบ
หลังเรียน

ขอบคุณ
ครับ

หากสงสัยอะไร
อ่านบททวนใหม่
นะครับ สวัสดี

แบบฝึกหัดท้ายบท

เรื่อง พระพุทธศาสนาคือรากฐานวัฒนธรรมไทย

คำชี้แจง ให้นักเรียนพิจารณาข้อความด้านซ้ายมือสอดคล้องกับวัฒนธรรมไทยที่เกิดมาจาก
พระพุทธศาสนา แล้วเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องนั้น

ข้อความ	ศิลปะ	ประเพณี	จิตใจ	ภาษา
1. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ไปร่วมเวียนเทียน ในวันมาฆบูชา				
2. สูดบาบริจาคทรัพย์สร้างบ้านพักคนชรา				
3. คุณยายพริ่งทำบุญตักบาตรทุกเช้า				
4. พระพุทธรูปสมัยสุโขทัยได้รับการยกย่องว่าสวยที่สุด				
5. นිරันรัตน์แสดงความเคารพครู-อาจารย์				
6. ชื่อวิจิตรเขียนด้วยภาษาบาลี				
7. ไตรภูมิพระร่วงสอนให้คนกลัวบาป				
8. โบสถ์วัดเบญจมบพิตร สร้างด้วยหินอ่อนทั้งหลัง				
9. คนไทยนี้รักสงบแต่ถ้ารบไม่ฉลาด				
10. วสันต์บวชเป็นภิกษุเพื่อทดแทนพระคุณแม่				

โรงเรียนโสภากำมวิทยา อำเภอเชกา จังหวัดบึงกาฬ
 แบบทดสอบหลังเรียน รายวิชา ส 22101 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
 เรื่อง พระพุทธศาสนา คือ รากฐานวัฒนธรรมไทย

จุดประสงค์ที่ 3 วิเคราะห์ความสำคัญของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือในฐานะที่เป็นรากฐานของวัฒนธรรมเอกลักษณ์ของชาติและมรดกของชาติ

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย ✕ ทับตัวอักษรที่เห็นว่าถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว

1. วรรณคดีเรื่องใดที่ไม่ได้รับอิทธิพลจากพระพุทธศาสนา
 - ก. พระอภัยมณี
 - ข. มหาชาติคำหลวง
 - ค. ไตรภูมิพระร่วง
 - ง. สามัคคีเภทคำฉันท์
2. จิตใจของคนที่ไม่มีศาสนาเปรียบเหมือนน้ำชนิดใด
 - ก. น้ำนิ่ง
 - ข. น้ำเดือด
 - ค. น้ำขุ่น
 - ง. น้ำไหล
3. บุคคลใดได้ชื่อว่าเป็นผู้มีศาสนา
 - ก. ผู้ที่เกิดในตระกูลสูง
 - ข. ผู้มีฐานะดี
 - ค. ผู้มีหนังสือธรรมจำนวนมาก
 - ง. ผู้มีน้ำใจโอบอ้อมอารี
4. อิทธิพลของพระพุทธศาสนาที่มีต่ออุปนิสัยของคนไทยในข้อใดส่งผลให้ประเทศไทยไม่ตกเป็นเมืองขึ้นของชาติอื่น
 - ก. มีความอ่อนน้อมถ่อมตน
 - ข. มีความรักในความอิสระ
 - ค. มีความเมตตากรุณา
 - ง. มีความอดทน

5. บุคคลใดที่มีพฤติกรรมที่ไม่ได้รับอิทธิพลจากพระพุทธศาสนา
- กาลิชอบการเปลี่ยนงานบ่อยๆ
 - สาโรจน์มีนิสัยโอบอ้อมอารี
 - เสรีเคารพบ้น้อมต่อผู้ใหญ่
 - โสรัจชอบช่วยเหลือผู้ตกยาก
6. ข้อใดกล่าวได้ถูกต้องมากที่สุด
- คนไทยเป็นคนรักความเป็นอิสระ
 - ถ้านับถือพระพุทธศาสนาต้องเป็นคนอิสระ
 - พระพุทธศาสนาสอนให้คนไทยเป็นคนรักอิสระ
 - ถ้าคนไทยไม่นับถือพระพุทธศาสนาก็คงไม่รักอิสระ
7. ข้อใดสรุปความหมายของประโยคต่อไปนี้ได้เหมาะสมที่สุด
- “จิตรกรรมฝาผนังที่ปรากฏทั่วเมืองไทยส่วนใหญ่เกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนา ซึ่งถูกจัดทำขึ้นอย่างประณีตบรรจง”
- ภาพจิตรกรรมฝาผนังส่วนใหญ่เป็นภาพพุทธประวัติ
 - คนไทยมีศรัทธามั่นคงในพระพุทธศาสนา
 - ช่างไทยชอบวาดพุทธประวัติ
 - ช่างไทยมีฝีมือมาก
8. คำกล่าวที่ว่า “เวรย่อมระงับด้วยการไม่จองเวร” คำกล่าวนี้สอนให้คนไทยมีอุปนิสัยอย่างไร
- มีความเมตตา
 - มีความอดทน
 - มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่
 - รู้จักการให้อภัย
9. ปัจจุบันคนในสังคมมีนิสัยเห็นแก่ตัว เกร็ดเอาเปรียบกันมากขึ้น น่าจะมีสาเหตุมาจากข้อใด
- ขาดความรับผิดชอบในสังคม
 - ขาดการปฏิบัติตามหลักคำสอนของศาสนา
 - ขาดความมั่นคงทางเศรษฐกิจ
 - ขาดวินัยในตนเอง
10. บุคคลใดได้ชื่อว่ามี ความอดทนตามหลักพระพุทธศาสนา
- พิสิษฐ์นั่งลอกการบ้านเพื่อนตลอดจนจนไม่ได้นอน
 - พินิจไปจองที่นั่งเพื่อจะดูคอนเสิร์ตตั้งแต่ตี 5
 - วิสุทธิไม่โกรธเพื่อนๆ ที่ล้อว่าเป็นลูกคนเก็บขยะ
 - พิชญอดอาหารประท้วงแม่ที่ไม่อนุญาตให้ไปเที่ยวกับเพื่อน

บรรณานุกรม

- จรัส พยัคฆราชศักดิ์ และคณะ. (2550). หนังสือเรียนพระพุทธศาสนา. กรุงเทพฯ: วัฒนาพานิช.
- พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต). (2548). พจนานุกรมพุทธศาสน์ฉบับประมวลธรรม. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การค้ำถั่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- ฝ่ายวิชาการ อจท.(2558) พระพุทธศาสนา ม.2 หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐานกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม . กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.
- นพดล ขวัญชนะภักดี. (2550). พระพุทธศาสนาช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. กรุงเทพฯ: บริษัทประสานมิตร.
- วิชาการ, กรม. (2550). หนังสือเรียนสังคมศึกษา ส 0110 พระพุทธศาสนา. กรุงเทพฯ: คุรุสภาลาดพร้าว.
- วิทย์ วิศเวทย์ และคณะ. (2548) หนังสือเรียนสังคมศึกษา ส 0110 พระพุทธศาสนา. กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.
- สุมินตรา รัฐประสาท. (2537). สรุปหลักสังคมศึกษาศาสนา และวัฒนธรรม ม.ต้น สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ม.ต้น. กรุงเทพฯ: ไฮเด็ดพับลิชชิง.
- สุริยวัตร จันทรโสภา. (2545). สัมฤทธิ์มาตรฐานพระพุทธศาสนา ม.2. กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.
- สถาบันพัฒนาวิชาการ.(2560). คู่มือครูหนังสือเรียนพระพุทธศาสนา ม.2.กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ คุณภาพวิชาการ.พว.
- อมร โสภณวิเชษฐวงศ์. (2547). หนังสือเรียนสมบุรณ์แบบ ส 0110 พระพุทธศาสนา. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- อัมชา ก.บัวเกษร และคณะ. (2546). แบบฝึกหัดทักษะกระบวนการ ส 0110 พระพุทธศาสนา. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- เอกรินทร์ สีมหาศาล และคณะ. (ม.ป.พ.). แบบทดสอบครบวงจรประเมินผลตาม รบ.3 เน้นทักษะ กระบวนการ พระพุทธศาสนา (รายวิชา ส 0110). กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.

ภาคผนวก

เฉลยแบบฝึกหัด

เรื่อง พระพุทธศาสนาคือรากฐานวัฒนธรรมไทย

ข้อความ	ศิลปะ	ประเพณี	จิตใจ	ภาษา
1. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ไปร่วมเวียนเทียนในวันมาฆบูชา		✓		
2. สูดابيرจาคทรัพย์สร้างบ้านพักคนชรา			✓	
3. คุณยายพริ่งทำบุญตักบาตรทุกเช้า			✓	
4. พระพุทธรูปสมัยสุโขทัยได้รับการยกย่องว่าสวยที่สุด	✓			
5. นිරันท์แสดงความเคารพครู-อาจารย์			✓	
6. ชื่อวิจิตรเขียนด้วยภาษาบาลี				✓
7. ไตรภูมิพระร่วงสอนให้คนกลัวบาป				✓
8. โบสถ์วัดเบญจมบพิตร สร้างด้วยหินอ่อนทั้งหลัง	✓			
9. คนไทยนี้รักสงบแต่ถ้ารบไม่ฉลาด			✓	
10. วสันต์บวชเป็นภิกษุเพื่อทดแทนพระคุณแม่			✓	

เฉลยแบบทดสอบก่อนเรียน-หลังเรียน

เฉลยแบบทดสอบก่อนเรียน	เฉลยแบบทดสอบหลังเรียน
1. ง	1. ก
2. ก	2. ค
3. ข	3. ง
4. ค	4. ข
5. ง	5. ก
6. ข	6. ค
7. ง	7. ก
8. ค	8. ง
9. ง	9. ข
10. ข	10. ค

เปลวเทียนละลายแท่ง เพื่อเปล่งแสงอันอำไพ
ชีวิตคนมลายไป มีสิ่งใดให้ไว้แทน
ชีวิตไร้สาระขณะนี้ ยังไม่สายเกินที่จะแก้ไข
แม้ชีวิตจะเหลือน้อยลงเพียงใด ควรภูมิใจที่ได้ทำดีทัน
มีคนเห็นหรือไม่เป็นไรเล่า ควรเลือกเอาความดีที่สร้างสรรค์
ใครจะเห็นหรือไม่ไม่สำคัญ ใจเรานั้นรู้ว่าดีเท่านี้พอ

(ดร.สุวิทย์ มุลคำ)

เล่มที่ 4

บทเรียนสำเร็จรูป

พุทธจริยาอันเป็นแบบอย่างในการ ดำเนินชีวิต

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

โดย
นายจำเนียร โปสาวัง
โรงเรียนโสภากำมวิทยุ อำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กระทรวงศึกษาธิการ

คำนำ

2

๒๕๖๒

การจัดการเรียนการสอนสาระพระพุทธศาสนา ส 30202 ตามหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 มุ่งเน้นให้นักเรียนได้พัฒนาตนเอง ในเรื่อง สาระพุทธ ศาสนา คุณธรรม จริยธรรมอันดีงาม โดยมุ่งเน้นให้นักเรียนได้มีคุณลักษณะที่หลักสูตรต้องการ คือ เป็นคนดี คนเก่ง และดำรงชีวิตในสังคมอย่างมีความสุข

การจัดทำบทเรียนสำเร็จรูปเล่มนี้ได้บรรจุเนื้อหาสาระที่ครอบคลุมตามหลักสูตร ครูสามารถที่จะนำไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ใช้ซ่อมเสริมการเรียน หรือให้ นักเรียนได้นำไปศึกษาที่บ้านได้

บทเรียนสำเร็จรูปได้ฝึกความซื่อสัตย์สุจริต ความรับผิดชอบ เป็นคุณลักษณะของ คนดี ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเอง มีรูปแบบการเรียนรู้เป็นของตนเอง เป็นคุณลักษณะของการ เป็นคนเก่ง ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามตนเองที่ปรารถนา ตามศักยภาพของตนเอง เรียนรู้ได้ทุกที่ ทุก เวลา ได้ชื่นชมผลงานของตนเองอย่างจับใจ เป็นลักษณะของผู้มีความสุข

ขอกราบขอบพระคุณพระครูอดุลธรรมภิมณฑ์ (เกย ดุลธมโม) ผู้อำนวยการศูนย์ พัฒนาคุณธรรมอำเภอเชกา นายสนิท มหาโยธี ศึกษาพิเศษเขตที่ ๑ เชียงราย มหาวิทยาลัยราชภัฏ อุดรธานี ผู้ตรวจสอบเนื้อหาสาระ ตลอดจนคณะครูโรงเรียนโสภณวิทย์วิทยาทุกคนที่ช่วยให้ เอกสารเล่มนี้สำเร็จและสมบูรณ์ และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าเอกสารเล่มนี้จะเป็นประโยชน์ต่อนักเรียน ครู ที่จัดกิจกรรมการเรียนรู้พระพุทธศาสนาบ้างพอสมควร

นายจำเนียร โพสวงค์

ผู้จัดทำ

สารบัญ

๒๕๒๕๒๕๒

เรื่อง	หน้า	
คำแนะนำในการศึกษาบทเรียนสำเร็จรูป		1
แบบทดสอบก่อนเรียน		2
กรอบเนื้อหาสาระ (กรอบที่ 1-9)		5
แบบฝึกหัดท้ายบทเรียน		14
แบบทดสอบหลังเรียน		15
บรรณานุกรม		18

คำแนะนำในการศึกษาบทเรียนสำเร็จรูป

๑๒๑๒๑๒

1. ให้นักเรียนอ่านจุดประสงค์การเรียนรู้แล้ว จึงเริ่มอ่านเนื้อหาสาระ

2. บทเรียนเล่มนี้ เรื่อง พุทธจริยาอันเป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิต มีทั้งหมด 9 กรอบ ให้นักเรียนอ่านทีละกรอบแล้ว ปฏิบัติตามคำแนะนำในกรอบอย่างเคร่งครัด

3. บทเรียนแต่ละกรอบเป็นลักษณะการให้ความรู้ จะมีคำถามอยู่ท้ายกรอบ และจะมีเฉลยอยู่ที่มุมซ้ายของกรอบถัดไป นักเรียนอ่านและเขียนคำตอบลงในกระดาษที่ครูแจกให้ แต่ห้ามขีดเขียนสิ่งใดลงบนบทเรียนสำเร็จรูปนี้เด็ดขาด เมื่อตอบแล้วให้ดูเฉลยได้ในกรอบถัดไป นักเรียนก็จะทราบว่าตนเองทำได้หรือไม่

4. นักเรียนต้องมีความซื่อสัตย์ต่อตนเอง อย่าดูเฉลยก่อนเขียนคำตอบ

5. เมื่ออ่านและตอบคำถามครบทุกกรอบแล้ว ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดเพื่อทบทวนความรู้ความเข้าใจอีกครั้งหนึ่ง

6. เมื่อนักเรียนอ่านวิธีการศึกษาบทเรียนสำเร็จรูป เข้าใจทุกอย่างแล้วให้นักเรียนเปิดอ่านได้เลย

๑๑๑ ๑๑๑ ๑๑๑

5

โรงเรียนโสภก่ามวิทยา อำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ

แบบทดสอบก่อนเรียน รายวิชา ส22101 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
เรื่อง พุทธจริยาอันเป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิต

จุดประสงค์ที่ 4 วิเคราะห์พุทธจริยาอันเป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิตได้
คำชี้แจง ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย × ทับตัวอักษรที่เห็นว่าถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว

1. นักเรียนได้รับประโยชน์อะไรจากการศึกษาพระพุทธศาสนา

- ก. แบบอย่างการทำความดี
- ข. ได้รับความรู้เรื่อง พระพุทธศาสนา
- ค. ปฏิบัติไม่ผิดหลัก พระพุทธศาสนา
- ง. ถ่ายทอดพุทธประวัติได้ถูกต้องทุกขั้นตอน

2. พระพุทธเจ้าทรงตรัสรู้ด้วยวิธีการใด

- ก. ฝึกโยคะ
- ข. บำเพ็ญตบะ
- ค. บำเพ็ญเพียรทางจิต
- ง. บำเพ็ญทุกรกิริยา

3. คำว่า “การผจญมาร” มีความหมายตรงกับข้อใด

- ก. ความดีสั่งสมมานาน
- ข. ความชั่วที่เข้าครอบงำจิตใจ
- ค. กรรมและการให้ผลของกรรม
- ง. การทำจิตใจให้สงบเป็นสมาธิ

4. “การใช้ความคิดพิจารณาสิ่งต่างๆ ด้วยเหตุผลบนพื้นฐานของหลักความจริง

ด้วยการปฏิบัติสมาธิ” สัมพันธ์กับข้อใด

- ก. การฝึกปฏิบัติโยคะ

ข. ปรัชญาและความคิด

ค. การบำเพ็ญทางจิต

ง. การเพ่งสิ่งใดสิ่งหนึ่งนานๆ

5. คำว่า “สิทธิ์ตะ” พระนามนี้มีความหมายว่าอย่างไร

ก. ผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน

ข. ผู้ตรัสรู้ได้ด้วยตนเอง

ค. ผู้สำเร็จประโยชน์สมปรารถนา

ง. ผู้ล่วงทุกข์ได้เพราะความเพียร

6

6. ข้อใดเป็นสาเหตุสำคัญที่สุดที่ทำให้เจ้าชายสิทธิ์ตะตัดสินใจ
พระทัยหนีออกบวช

ก. การประสูติของพระโอรส “ราहुส”

ข. การได้ศึกษาศิลปวิทยาจากอาจารย์วิศวามิต

ค. การที่พระองค์เบื่อหน่ายที่จะประทับในปราสาท 3 ฤดู

ง. การได้เห็นเทวทูตที่เป็นนิมิตทั้ง 4 คือ เกิด แก่ เจ็บ ตาย และ
พบสมณะ

7. เจ้าชายสิทธิ์ตะทรงใช้หลักข้อใดเป็นเหตุให้พระองค์ตรัสรู้”

ก. ศึกษาจากสำนักอาจารย์อุททกดาบสและอาฬารดาบส

ข. อธิษฐานลอยถาดทองคำที่ฝั่งแม่น้ำเนรัญชรา

ค. ทำจิตใจให้เป็นสมาธิ

ง. การบำเพ็ญทุกรกิริยา

8. หลักธรรมที่พระพุทธเจ้าทรงตรัสรู้อันเป็นการรู้แจ้งเห็นจริงคือ
ธรรมข้อใด

ก. อริยสัจ 4

ข. อิทธิบาท 4

ค. พรหมวิหาร 4

ง. เบญจศีล เบญจธรรม

9. คุณลักษณะใดของพระพุทธเจ้าที่นักเรียนควรนำมาเป็นแบบอย่างในการศึกษา

- ก. ความไม่ประมาท
- ข. ความเมตตากรุณา
- ค. ความเฉลียวฉลาด
- ง. ความขยันหมั่นเพียร

10. ข้อใดจัดเป็นพระปัญญาคุณของพระพุทธเจ้า

- ก. การเลิกบำเพ็ญทุกรกิริยา
- ข. การไม่คิดพยาบาทต่อผู้อื่น
- ค. การตั้งตนอยู่ในความไม่ประมาท
- ง. การสอนให้คนอื่นเชื่อในสิ่งที่มีเหตุผล

กรอบที่ 1

สวัสดีคะนักเรียนทุกคน
วันนี้คุณครูมีเรื่องที่จะ
นำเสนอให้นักเรียนทราบ
สนใจไหมคะตามครูอ้อยมาซิ
คะ

ก่อนอื่นจะต้องทราบ
จุดประสงค์

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. สรุปพุทธประวัติตอนพจญมาร การตรัสรู้ การเผยแผ่พระพุทธศาสนา
2. เสนอแนวทางการนำพุทธจริยาวัตรของพระพุทธเจ้าไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

บุญถมอยาก
รู้ครับ

น้องเพ็ญอยากรู้
อีกคะ คุณครู

 กรอบที่ 2

เราจะเริ่มต้นเนื้อหาแรกกันเลย
นะ เป็นเนื้อหาเกี่ยวกับพุทธจริย
วัตรของพระพุทธเจ้า ต้องศึกษา
ให้เข้าใจลึกซึ้งด้วย

เด็กๆ อ่านเนื้อหา
ข้างล่างนี้นะคะ

ครับ

ค่ะคุณครู

พุทธจริยา 3 ประการ

พุทธจริยา หมายถึง พระจริยวัตรของพระพุทธเจ้า หรือการ
บำเพ็ญประโยชน์ต่อคนอื่นและต่อพระองค์เอง ซึ่งพระพุทธองค์ มี
พระจริยวัตรเป็นปกติวิสัย 3 ประการ คือ

1. โลกัตถจริยา ได้แก่ จริยาวัตรที่ทรงปฏิบัติอันเป็น
ประโยชน์ต่อชาวโลก
2. ญาติัตถจริยา ได้แก่ จริยวัตรที่ทรงปฏิบัติอันเป็น
ประโยชน์ต่อประยูรญาติ
3. พุทธัตถจริยา ได้แก่ จริยาที่ทรงปฏิบัติในฐานะเป็น
พระพุทธเจ้า

คำถาม พุทธจริยา หมายถึงอะไร

อ่านแล้วคงพอจะรู้
เรื่องนะค่ะ ช่วยตอบ
คำถามครูหน่อยนะ

หน้าต่อไป

ตอบ พระจริยาวัตรของพระพุทธเจ้า
หรือการบำเพ็ญประโยชน์ของพระพุทธเจ้า

เก่งมากเลยคะ ตอบถูก ถ้า
อยากทราบรายละเอียด
ตามดูข้างล่างนะคะ

1. โลกัตกจรिया : การบำเพ็ญประโยชน์แก่ชาวโลก การที่
พระพุทธเจ้าทรงอนุเคราะห์แก่ชาวโลกนั้น แสดงออกในพุทธกิจ
ประจำวัน 5 ประการ คือ

1.1 เวลาเช้า เสด็จออกบิณฑบาต เป็นการโปรดเวไนย
สัตว์ในที่นั้นๆ ตามสมควรแก่กรณี

1.2 เวลาตอนเย็น เสด็จออกแสดงธรรมแก่ประชาชน

1.3 เวลาตอนค่ำ จะเทศนาโปรดภิกษุเก่าและใหม่ ตอบ
คำถาม

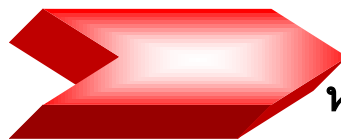
1.4 เวลาเที่ยงคืน เปิดโอกาสให้ผู้สงสัยเข้าเฝ้าทูลถาม
ปัญหา

1.5 เวลาเช้าตรู่ พิจารณา อนุเคราะห์คนบนโลกที่จะไป
โปรด

คำถาม เวลาเที่ยงคืน พระพุทธเจ้าปฏิบัติอะไร

ต่อไป

หน้า

ตอบ เวลาเที่ยงคืน คือ เปิดโอกาสให้ผู้สงสัย
เข้าเฝ้าทูลถามปัญหา

2. ญาติตถจริยา การบำเพ็ญประโยชน์แก่ประยูรญาติ ถ้าความเป็นจริงแล้ว พระพุทธเจ้ากับญาติเหมือนอยู่กันคนละโลก แต่พระองค์ไม่ลืม ยังเอาใจใส่แก่ประยูรญาติเสมอ เช่น ไปแสดงธรรมโปรดพระเจ้าสุทโธทนะ จนบรรลุปะเป็นพระโสดาบัน หรือตอนที่พระเจ้า

สุทโธทนะจะสิ้นพระชนม์พระองค์ไปทรงแสดงธรรมจนบรรลุปะเป็นพระอรหันต์ หรือคราวพระญาติ

ทั้งสองฝ่ายขัดแย้งในเรื่อง การทدنน้ำในแม่น้ำโรหิณี ขึ้นในสนา ตกลงกันไม่ได้ ยกกองทัพเพื่อที่จะทำสงครามกัน พระองค์จึงไปห้ามให้พระประยูรญาติทั้งสองฝ่ายประชุมปรึกษากันจนเกิดสันติภาพ

3. พุทธตถจริยา คือ การบำเพ็ญประโยชน์ในฐานะเป็นพระพุทธเจ้า พระองค์มีภารกิจมากมาย เช่น

3.1 ช่วยสัตว์โลกให้หลุดพ้นออกจากทุกข์

3.2 ปูพื้นฐานสร้างชาติ

3.3 ช่วยไม่ทำให้โลกเสื่อม

3.4 บัญญัติวินัยเพื่อความมั่นคงให้พุทธศาสนา

3.5 ทรงสถาปนาสืบทอดพระพุทธศาสนา

เข้าใจครับ

พอจะเข้าใจไหมจ๊ะ นักเรียน

ถ้าเข้าใจตอบคำถามครูหน่อยจ๊ะ

เข้าใจค่ะ

คำถาม การปูพื้นฐานของความคิดเป็นพุทธจริยาอะไร

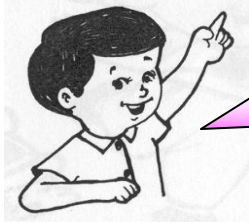
หน้าต่อไป

ตอบ พุทธัตถจริยา

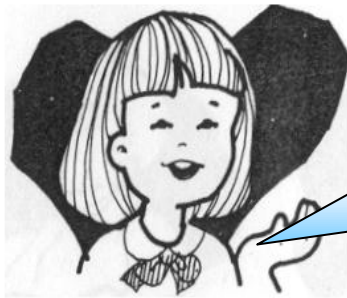
เธอเก่งมากเลย ตอบถูก

คุณครูอ้อยครับมีอะไรอีก
หรือเปล่าครับ

ชมกันมากไปจะ ถ้าอ่าน
ดี ๆ ก็เห็นคำตอบ

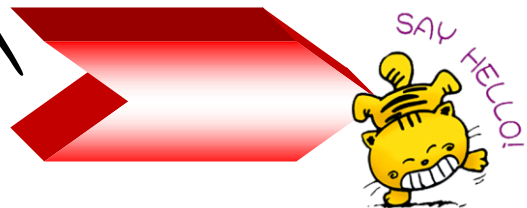
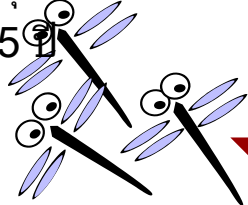
เมื่อเราศึกษาพุทธจริยาแล้ว เรา
มาศึกษา ก่อนที่พระพุทธเจ้า
จะสำเร็จเป็นพระพุทธเจ้า

1. การผจญมาร

เป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นก่อนที่พระองค์ จะตรัสรู้เป็น
องค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้า เมื่อพระองค์ทรงตั้งจิตอธิษฐานว่า “หาก
ไม่ตรัสรู้ธรรมอันวิเศษ แม้เลือด เนื้อ เอ็น จะเหือดแห้งไป ก็จะไม่
ลุกจากบัลลังก์” พญามารชื่อ ท้าววสวัตตี ได้ประกาศให้เสนามาร
ประชุมพร้อมกันที่ใต้ต้นโพธิ์ เพื่อรอรบเจ้าชายสิทธัตถะ เสนามาร
ผู้มีอาวุธครบ เพื่อปรากฏตัวต่อหน้าพระองค์

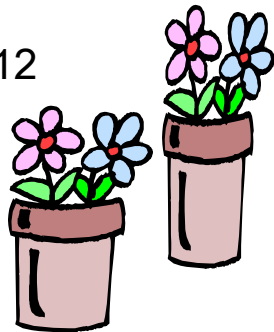
พญามารได้สั่งให้พระพุทธรเจ้าลูกจากอาสนะว่า “บัลลังก์นี้เป็นของข้าพเจ้า ท่านจงลุกขึ้นเดี๋ยวนี้” พระพุทธรองค์แย้งว่าบัลลังก์นี้เป็นของพระพุทธรองค์ พญามารถามหาว่าผู้ใดเป็นพยาน พระพุทธรองค์เหยียดพระดัชนีลงบนพื้นดินและตรัสว่า “ขอให้นางวสุนธรา (พระแม่ธรณี) จงเป็นพยาน”

ทันใดนั้นพระแม่ธรณี ก็ปิดมวดยผม บันดาลให้เกิดน้ำท่วมพญามาร พร้อมกองทัพมารก็แตกพ่ายไป พระองค์บำเพ็ญเพียรทางจิตต่อจนบรรลุนุตรสัมมาสัมโพธิญาณในคืนวันเพ็ญ 15 ค่ำ เดือน 6 ก่อน พ.ศ. 453

หน้าต่อไป

12

อ่านต่อนะคะ กำลังสนุก

การวิเคราะห์ ถ้าหากมองถึงการผจญมารของพระพุทธรองค์นี้ พญามาร คือ เทวบุตรตามคติทางพุทธศาสนา ถือว่า เป็นนิมิตแห่งความขัดข้อง ขัดขวาง เหนี่ยวรั้งบุคคลมิให้ล่วงพ้นจากอำนาจของตน ถ้าสรูปง่ายและเข้าใจง่าย พญามารและเสนามาร คือ กิเลสที่เกิดขึ้นภายในจิตใจที่จะชักนำให้เราหลงติด ผิด ส่วนพระ

แม่ธรณีคือคุณความดีที่ได้กระทำมา การต่อสู้กับมารคือการต่อสู้
กับกิเลสที่เกิดขึ้นภายในจิตใจ การชนะมารคือการชนะจิตใจของ
ตนเอง

ขอบคุณค่ะ

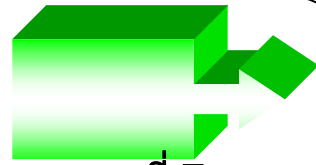
คงเข้าใจดีนะคะ ก่อนอื่นตอบ
คำถามก่อนนะ

คำถาม - พญามารและเสนามาร คืออะไร
- แม่ธรณี คืออะไร

หน้าต่อไป

ตอบ

- คือ กิเลสที่เกิดขึ้นภายในจิตใจของเรา
- คือ คุณงามความดีที่ได้กระทำมา

มีอะไรเพิ่มเติมครับ

เก่งมากเลยคะ ตอบถูกต้องเลย

ขอบคุณค่ะ

มีอีกนะคะ ตามมาเลย

2. การตรัสรู้

เหตุการณ์การตรัสรู้ของพระพุทธเจ้า หลังจากที่พระองค์ชนะพญามารแล้ว พระองค์ก็บำเพ็ญเพียรทางจิตต่อจนเกิดสภาวะธรรม คือ เกิดฌาน (การหยั่งรู้) พระพุทธองค์ได้ตรัสรู้ธรรมพิเศษ เป็นเหตุให้บริสุทธิ์จากกิเลสราคะในที่สุด

การวิเคราะห์การตรัสรู้ เป็นการบำเพ็ญเพียรทางจิตผ่านขั้นตอน ดังนี้

ยามที่ 1 ทรงระลึกอดีตชาติของพระองค์ได้

ยามที่ 2 ทรงได้ตาทิพย์มองเห็นการเกิด การตายของสัตว์ตามผลกรรมที่ได้กระทำไว้

ยามที่ 3 ทรงเกิดความรู้แจ้งสามารถทำลายกิเลสให้หมดสิ้นไป

สิ่งที่พระพุทธองค์ตรัสรู้ เรียกว่า อริยสัจ 4

คำถาม สิ่งที่พระพุทธเจ้าตรัสรู้เรียกว่า

หน้าต่อไป

อริยสัจ 4

ตอบได้เก่งมากเลย ยังไม่
จบนะ ตามมาดูอีกค่ะ

มีอะไรบ้างคะ

3. การสั่งสอนธรรม

เมื่อพระองค์ตรัสรู้แล้วพระองค์ พิจารณาว่าบุคคลใดที่สมควรได้ฟังพระธรรมเทศนา ทรงนึกถึง อาฬารดาบส กาลามโคตร และอุททกดาบส รามบุตร แต่ก็ทรงทราบว่าทั้งสองได้เสียชีวิตแล้ว ต่อมาระลึกถึงนักบวชกลุ่ม ปัญจวัคคีย์ ที่เคยปรนนิบัติรับใช้พระองค์

การวิเคราะห์

1. ตามประวัติก่อนที่จะพบ ปัญจวัคคีย์ได้พบอุปกาชวก พระองค์ไม่สั่งสอนธรรมให้ฟัง เพราะพระองค์จะสอนธรรมแก่คนที่ควรสอน
2. การโปรดชฎิลและพระเจ้าพิมพิสาร เพราะเคยรับปาก พระเจ้าพิมพิสารไว้ว่า ถ้าสำเร็จมรรคผลจะมาโปรดพระเจ้าพิมพิสาร ที่พระองค์โปรดพระเจ้าพิมพิสารและชฎิลสามพี่น้อง เพราะถ้าทำให้บุคคลเหล่านี้ยอมรับนับถือ การที่จะเผยแผ่และวางรากฐานพระพุทธศาสนาในแคว้นมคธก็ง่ายขึ้น

3. การแต่งตั้งอัครสาวก เนื่องจากการประกาศศาสนาครั้งแรกย่อมมีปัญหายากลำบาก เพราะแต่เดิมคนอื่นนับถือศาสนาพราหมณ์ มีความยากต่อการจะสั่งสอนมาก ดังนั้นพระองค์ก็ได้ตั้งพระสาวกเป็นอัครสาวกเบื้องต้น พระโมคคัลลานะเป็นอัครสาวกเบื้องต้น พระสารีบุตรเป็นอัครสาวกเบื้องขวา พระโมคคัลลานะเป็นอัครสาวกเบื้องซ้าย เนื่องจากทั้งสองท่านเป็นพราหมณ์ที่รู้ปริศนาคำธรรมเป็นอย่างดี และช่วยในการโต้เถียงหักล้างศาสนาอื่น พระอัครสาวกบริหารแบบมุ่งผลงาน

คำถาม อัครสาวกเบื้องขวาอัครสาวกเบื้องซ้าย คือท่านผู้ใด

หน้าต่อไป

ตอบ พระสารีบุตร
พระโมคคัลลานะ

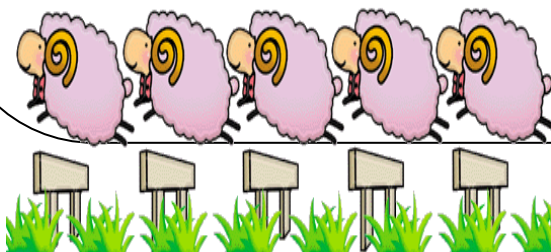
นักเรียนคะ นักเรียนลองอ่าน
ทบทวนอีก
ครั้งหนึ่งเพื่อจะทำให้เข้าใจ
มากขึ้น

คุณครูคะมีอะไร

นักเรียนทุกคนเมื่อจบ
เนื้อหาแล้ว ให้นักเรียน
ทำแบบทดสอบ
หลังเรียน แบบฝึกหัด

แบบฝึกหัดท้ายบท

เรื่อง พุทธจริยาอันเป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิต

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามให้ถูกต้อง สมบูรณ์

1. พญามารที่มาผจญเจ้าชายสิทธัตถะ คือ

ตอบ

.....
.....

2. ผู้ที่ช่วยให้เจ้าชายสิทธัตถะในการปราบมารคือ

ตอบ

.....
.....

3. การผจญมารของพระเจ้าสิทธัตถะเป็นการอธิบายธรรมะแบบใด

ตอบ

.....
.....

4. พุทธกิจ 5 ประการของพระพุทธเจ้ามีอะไรบ้าง

ตอบ

.....
.....

5. พุทธจริยาวัตรของพระพุทธเจ้ามีกี่ประการ อะไรบ้าง

ตอบ

.....
.....

6. ถ้าพระพุทธเจ้าขาดพระจริยาวัตรข้อใดที่เราจะไม่มีพุทธศาสนา
เลย

ตอบ

.....
.....

7. พระพุทธองค์ตรัสรู้เรื่องอะไร

ตอบ

.....
.....

8. พระสงฆ์ที่เป็นสักขีพยานในการตรัสรู้ของพระพุทธเจ้าคือใคร

ตอบ

.....
.....

9. พระพุทธเจ้าบำเพ็ญทุกรกิริยา 3 วาระ คืออะไร

ตอบ

.....
.....

10. วันที่พระพุทธเจ้าตรัสรู้ เรียกว่าวันอะไร

ตอบ

.....
.....

โรงเรียนโศกอำมวิทยา อำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ
แบบทดสอบหลังเรียน รายวิชา ส 22101 ชั้นมัธยมศึกษา
ปีที่ 2

เรื่อง พุทธจริยาอันเป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิต

จุดประสงค์การเรียนรู้ที่ 4 วิเคราะห์พุทธจริยาอันเป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิต
ได้

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย × ทับตัวอักษรที่เห็นว่า
ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว

1. นักเรียนได้รับประโยชน์อะไรจากการศึกษาพระพุทธศาสนา
 - ก. ได้รับความรู้เรื่องพระพุทธศาสนา
 - ข. ปฏิบัติไม่ผิดหลัก พระพุทธศาสนา
 - ค. แบบอย่างการทำความดี
 - ง. ถวายทอดพุทธประวัติได้ถูกต้องทุกขั้นตอน
2. พระพุทธเจ้าทรงตรัสรู้ด้วยวิธีการใด
 - ก. บำเพ็ญตบะ
 - ข. ฝึกโยคะ
 - ค. บำเพ็ญทุกรกิริยา
 - ง. บำเพ็ญเพียรทางจิต
3. คำว่า “การผจญมาร” มีความหมายตรงกับข้อใด
 - ก. ความดีสั่งสมมานาน
 - ข. กรรมและการให้ผลของกรรม
 - ค. ความชั่วที่เข้าครอบงำจิตใจ
 - ง. การทำจิตใจให้สงบเป็นสมาธิ
4. “การใช้ความคิดพิจารณาสิ่งต่างๆ ด้วยเหตุผลบนพื้นฐานของ
หลักความจริง

ด้วยการปฏิบัติสมาธิ” สัมพันธ์กับข้อใด

- ก. การบำเพ็ญทางจิต
- ข. การฝึกปฏิบัติโยคะ
- ค. ปรัชญาและความคิด
- ง. การเพ่งสิ่งใดสิ่งหนึ่งนานๆ

5. คำว่า “สิทธิ์ตะ” พระนามนี้มีความหมายว่าอย่างไร
- ก. ผู้ตรัสรู้ได้ด้วยตนเอง
 - ข. ผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน
 - ค. ผู้ล่วงทุกข์ได้เพราะความเพียร
 - ง. ผู้สำเร็จประโยชน์สมปรารถนา
6. ข้อใดเป็นสาเหตุสำคัญที่สุดที่ทำให้เจ้าชายสิทธิ์ตะตัดสินใจ
พระทัยหนีออกบวช
- ก. ได้ศึกษาศิลปวิทยาจากอาจารย์วิศวามิตร
 - ข. การประสูติของพระโอรส “ราหุล”
 - ค. การได้เห็นทิวทัศน์ที่เป็นนิมิตทั้ง 4 คือ เกิด แก่ เจ็บ ตาย และ
พบสมณะ
 - ง. การที่พระองค์เบื่อหน่ายที่จะประทับในปราสาท 3 ฤดู
7. เจ้าชายสิทธิ์ตะทรงใช้หลักข้อใดเป็นเหตุให้พระองค์ตรัสรู้”
- ก. ทำจิตใจให้เป็นสมาธิ
 - ข. การบำเพ็ญทุกรกิริยา
 - ค. อธิษฐานลอยถาดทองคำที่ฝั่งแม่น้ำเนรัญชรา
 - ง. ศึกษาจากสำนักอาจารย์อุทกดาบส และอาฬารดาบส
8. ธรรมที่พระพุทธเจ้าทรงตรัสรู้อันเป็นการรู้แจ้งเห็นจริงคือธรรม
ข้อใด
- ก. เบญจศีล เบญจธรรม
 - ข. พรหมวิหาร 4
 - ค. อิทธิบาท 4
 - ง. อริยสัจ 4
9. คุณลักษณะใดของพระพุทธเจ้าที่นักเรียนควรนำมาเป็น
แบบอย่างในการศึกษา
- ก. ความเฉลียวฉลาด
 - ข. ความขยันหมั่นเพียร

ค. ความไม่ประมาท

ง. ความเมตตากรุณา

10. ข้อใดจัดเป็นพระปัญญาคุณของพระพุทธเจ้า

ก. การไม่คิดพยาบาทต่อผู้อื่น

ข. การเลิกบำเพ็ญทุกรกิริยา

ค. การสอนให้คนอื่นเชื่อในสิ่งที่มีเหตุผล

ง. การตั้งตนอยู่ในความไม่ประมาท

19

บรรณานุกรม

จรัส พยัคฆราชศักดิ์ และคณะ. (2550). หนังสือเรียนพระพุทธศาสนา. กรุงเทพฯ: วัฒนาพานิช.

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต). (2548). พจนานุกรมพุทธศาสน์ฉบับประมวลธรรม. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การค้ำถ่วงสินค้าและพัสดุภัณฑ์.

ฝ่ายวิชาการ อจท.(2558) พระพุทธศาสนา ม.2 หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐานกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม . กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.

นพดล ขวัญชนะภักดี. (2550). พระพุทธศาสนาช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. กรุงเทพฯ: บริษัทประสานมิตร.

วิชาการ, กรม. (2550). หนังสือเรียนสังคมศึกษา ส 0110 พระพุทธศาสนา. กรุงเทพฯ: ครูสภาลาดพร้าว.

วิทย์ วิศเวทย์ และคณะ. (2548) หนังสือเรียนสังคมศึกษา ส 0110 พระพุทธศาสนา. กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.

สุมินตรา รัฐประสาท. (2537). สรุปหลักสังคมศึกษาศาสนา และวัฒนธรรม ม.ต้น สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ม.ต้น. กรุงเทพฯ: ไฮเด็ดดพับลิชชิง.

สุริยวัตร จันทรโสภา. (2545). สัมฤทธิ์มาตรฐานพระพุทธศาสนา ม.2. กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.

สถาบันพัฒนาวิชาการ.(2560). **คู่มือครูหนังสือเรียนพระพุทธศาสนา ม.2.**กรุงเทพฯ:
สำนักพิมพ์ คุณภาพวิชาการ.พว.

อมร โสภณวิชญ์วงศ์. (2547). **หนังสือเรียนสมบุรณ์แบบ ส 0110 พระพุทธศาสนา.**
กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.

อัมชา ก.บัวเกษร และคณะ. (2546). **แบบฝึกหัดทักษะกระบวนการ ส 0110**
พระพุทธศาสนา. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.

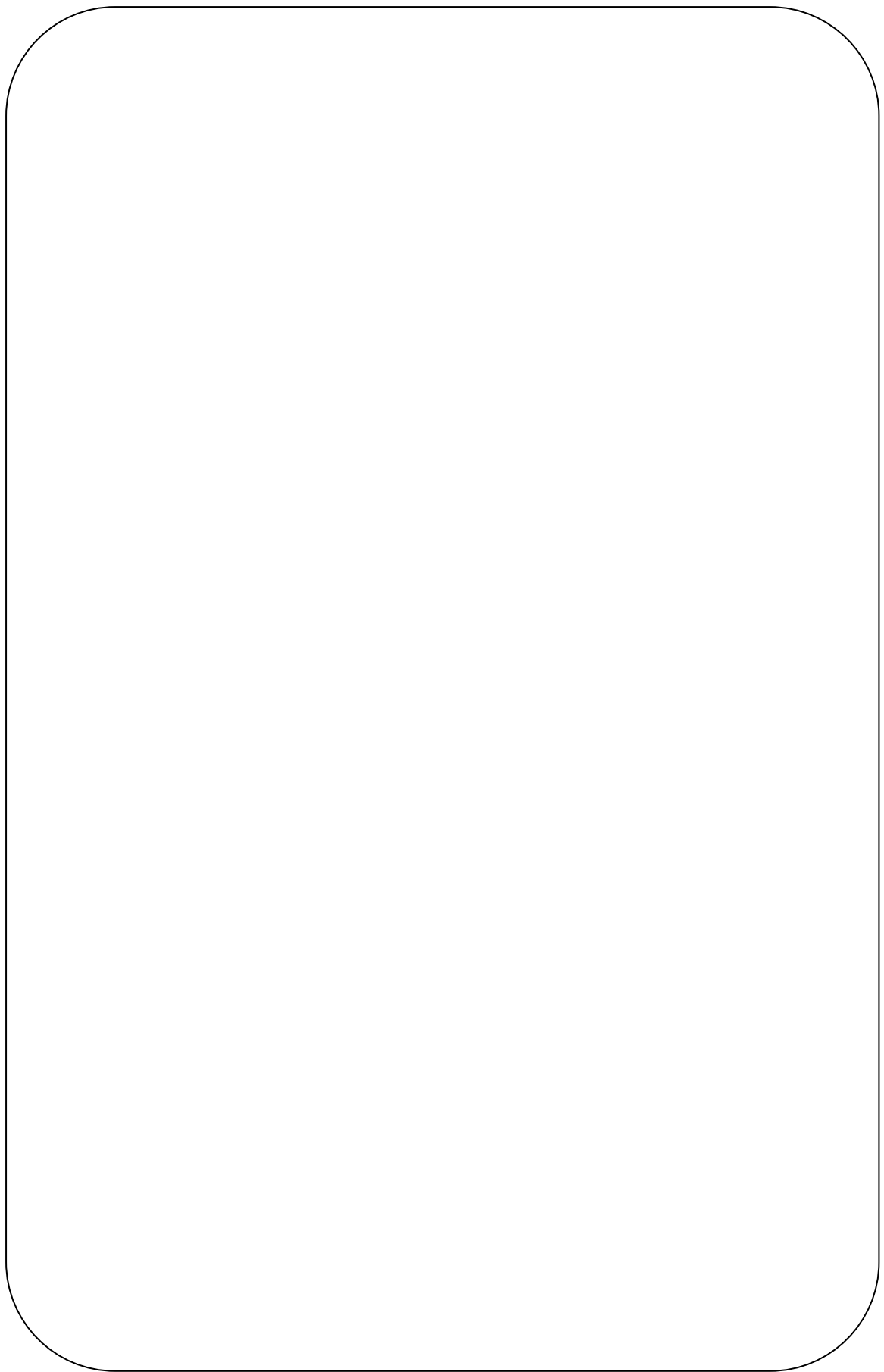
เอกรินทร์ สีมหาศาล และคณะ. (ม.ป.พ.). **แบบทดสอบครบวงจรประเมินผลตาม รบ.3**
เน้นทักษะ กระบวนการ พระพุทธศาสนา (รายวิชา ส 0110). กรุงเทพฯ:
อักษรเจริญทัศน์.

ภาคผนวก

เฉลยแบบฝึกหัด

เรื่อง พุทธจริยาอันเป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิต

1. **ตอบ** ทำาววสวัตดี
2. **ตอบ** วสุนธรา (พระแม่ธรณี)
3. **ตอบ** อธิบายตามตัวอักษร ซึ่งที่จริงแล้วมารก็คือกิเลสในจิตใจเท่านั้น
4. **ตอบ** 1. เวลาเช้า เสด็จออกบิณฑบาต เป็นการโปรดเวไนยสัตว์ในที่นั้นๆ ตามสมควรแก่กรณี
 2. เวลาตอนเย็น เสด็จออกแสดงธรรมแก่ประชาชน
 3. เวลาตอนค่ำ จะเทศนาโปรดภิกษุเก่าและใหม่ **ตอบ** คำถาม
 4. เวลาเที่ยงคืน เปิดโอกาสให้ผู้สงสัยเข้าเฝ้าทูลถามปัญหา
 5. เวลาเช้าตรู่ พิจารณา อนุเคราะห์คนบนโลกที่จะไปโปรด
5. **ตอบ** 3 ประการ
 1. โลกัตถจริยา
 2. ญาติัตถจริยา
 3. พุทธัตถจริยา
6. **ตอบ** โลกัตถจริยา
7. **ตอบ** อริยสัจ 4 ประกอบด้วย ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค
8. **ตอบ** ปัญจวัคคีย์ทั้ง 5
9. **ตอบ** 1. ปฐมยามบรรลจุตูปตญาณ
 2. มัชฌิมนิมมทรงบรรลุเห็นการเกิด การตาย ของสรรพสัตว์
 3. ปัจฉิมยาม ทรงบรรลุอัสวัคขยญาณ
10. **ตอบ** วันวิสาขบูชา

เฉลยแบบทดสอบก่อนเรียน-หลังเรียน

เฉลยแบบทดสอบก่อนเรียน	เฉลยแบบทดสอบหลังเรียน
1. ค	1. ข
2. ค	2. ง
3. ข	3. ค
4. ค	4. ก
5. ค	5. ง
6. ง	6. ค
7. ค	7. ก
8. ก	8. ง
9. ง	9. ข
10. ง	10. ค

เมืองใดไม่มีทหารหาญ เมืองนั้นไม่นานเป็นข้า
เมืองใดไร้จอมพารา เมืองนั้นไม่ซ้ำอับ

จน

เมืองใดไม่มีพาณิชย์เลิศ เมืองนั้นย่อมเกิด
ขัดสน

เมืองใดไร้ศิลป์โสภณ เมืองนั้นไม่
พ้นเสื่อมทราม

เมืองใดไม่มีกวีแก้ว เมืองนั้นไม่แคล้ว
คนหยาม

เมืองใดไม่มีนาริงาม เมืองนั้นหมด
ความภูมิใจ

เมืองใดไม่มีดนตรีเลิศ เมืองนั้นไม่เพลิด
พิสมัย

เมืองใดไร้ธรรมอำไพ

เมืองนั้น

บรรลัยแน่นอน

(พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้า

เจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 6)

เล่มที่

บทเรียนสำเร็จรูป

ชาดก

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

โดย

นายจำเนียร โปสาวัง

โรงเรียนโสภากำมวิทยา อำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

กระทรวงศึกษาธิการ

คำนำ

๒๕๖๒

การจัดการเรียนการสอนสาระพระพุทธศาสนา ส 30202 ตามหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 มุ่งเน้นให้นักเรียนได้พัฒนาตนเอง ในเรื่อง สาระ พระพุทธศาสนา คุณธรรม จริยธรรมอันดีงาม โดยมุ่งเน้นให้นักเรียนได้มีคุณลักษณะที่หลักสูตร ต้องการ คือ เป็นคนดี คนเก่ง และดำรงชีวิตในสังคมอย่างมีความสุข

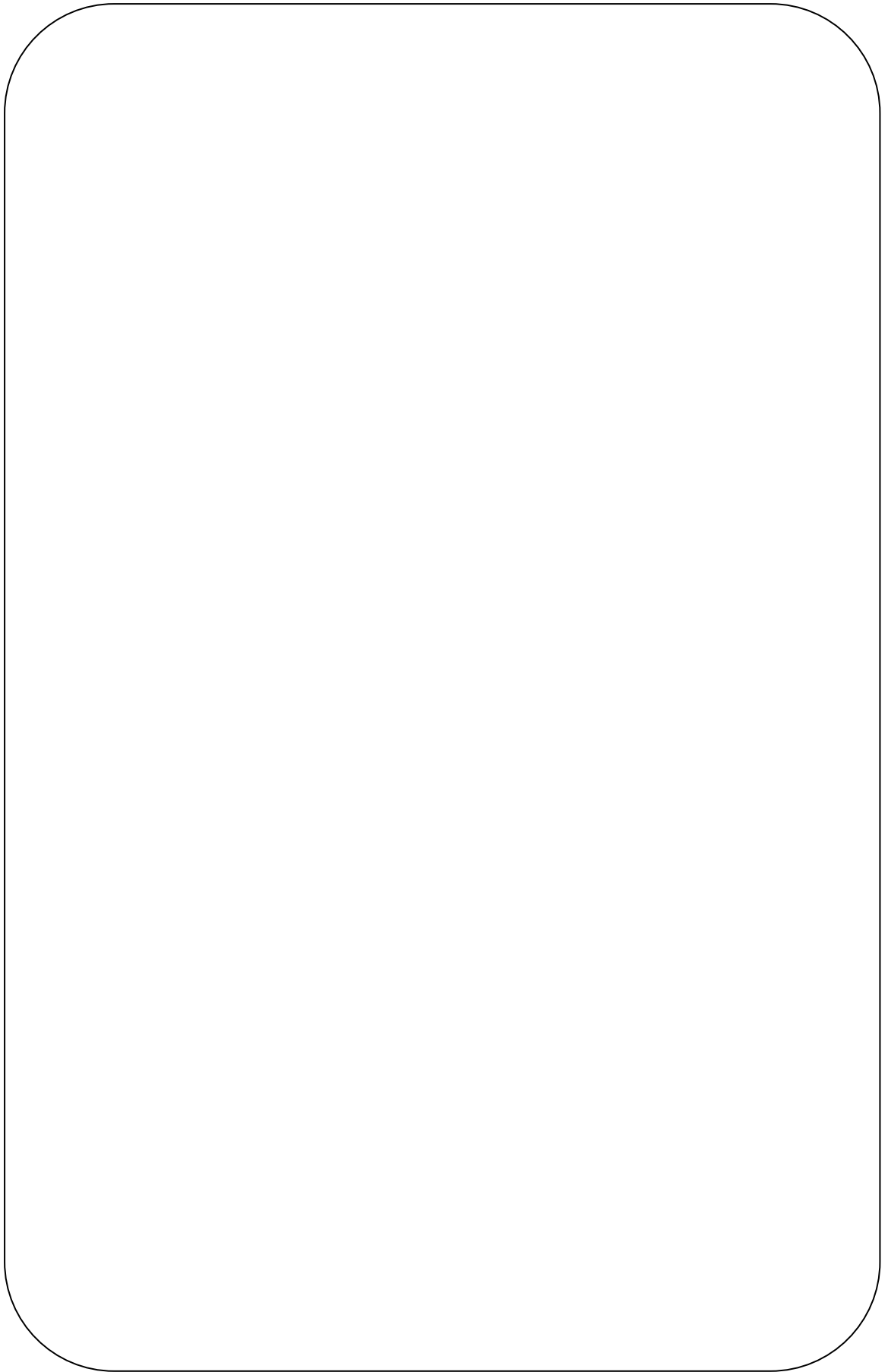
การจัดทำบทเรียนสำเร็จรูปเล่มนี้ได้บรรจุเนื้อหาสาระที่ครอบคลุมตามหลักสูตร ครูสามารถที่จะนำไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ใช้ซ่อมเสริมการเรียนหรือให้นักเรียน ได้นำไปศึกษาที่บ้านได้

บทเรียนสำเร็จรูปได้ฝึกความซื่อสัตย์สุจริต ความรับผิดชอบ เป็นคุณลักษณะของ คนดี ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเอง มีรูปแบบการเรียนรู้เป็นของตนเอง เป็นคุณลักษณะของ การเป็นคนเก่ง ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามตนเองที่ปรารถนา ตามศักยภาพของตนเอง เรียนรู้ได้ทุกที่ ทุกเวลา ได้ชื่นชมผลงานของตนเองอย่างนับใจ เป็นลักษณะของผู้มีความสุข

ขอกราบขอบพระคุณพระครูอดุลธรรมภิมณฑ์ (เกย ตุลธมโม) ผู้อำนวยการศูนย์ พัฒนาคุณธรรมอำเภอเซกา นายสนิท มหาโยธี ศึกษาพิเศษเขตเชี่ยวชาญ มหาวิทยาลัยราชภัฏ อุดรธานี ผู้ตรวจสอบเนื้อหาสาระ ตลอดจนคณะครูโรงเรียนโสภากำมวิทยาทุกคนที่ช่วยให้เอกสาร เล่มนี้สำเร็จและสมบูรณ์ และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าเอกสารเล่มนี้จะเป็นประโยชน์ต่อนักเรียนครู ที่จัด กิจกรรมการเรียนรู้อะบบพระพุทธศาสนาบ้างพอสมควร

นายจำเนียร โปสาวัง

ผู้จัดทำ

สารบัญ

๗๒๗๒๗๒

เรื่อง	หน้า
คำแนะนำในการศึกษาบทเรียนสำเร็จรูป	1
แบบทดสอบก่อนเรียน	2
กรอบเนื้อหาสาระ (กรอบที่ 1-8)	5
แบบฝึกหัดท้ายบทเรียน	13
แบบทดสอบหลังเรียน	14
บรรณานุกรม	17

คำแนะนำในการศึกษาบทเรียนสำเร็จรูป

๗๒๗๒๗๒

1. ให้นักเรียนอ่านจุดประสงค์การเรียนรู้แล้ว จึงเริ่มอ่านเนื้อหาสาระ
2. บทเรียนเล่มนี้ เรื่อง ชาดก มีทั้งหมด 9 กรอบ ให้นักเรียนอ่านทีละกรอบแล้วปฏิบัติตามคำแนะนำในกรอบอย่างเคร่งครัด
3. บทเรียนแต่ละกรอบเป็นลักษณะการให้ความรู้ จะมีคำถามอยู่ท้ายกรอบ และจะมีเฉลยอยู่ที่มุมซ้ายของกรอบถัดไป นักเรียนอ่านและเขียนคำตอบลงในกระดาษที่ครูแจกให้ แต่ห้ามขีดเขียนสิ่งใดลงบนบทเรียนสำเร็จรูปนี้อย่างเด็ดขาด เมื่อตอบแล้วให้ดูเฉลยได้ในกรอบถัดไป นักเรียนก็จะทราบว่าตนเองทำได้หรือไม่
4. นักเรียนต้องมีความซื่อสัตย์ต่อตนเอง อย่าดูเฉลยก่อนเขียนคำตอบ
5. เมื่ออ่านและตอบคำถามครบทุกกรอบแล้ว ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดเพื่อทบทวนความรู้ความเข้าใจอีกครั้งหนึ่ง
6. เมื่อนักเรียนอ่านวิธีการศึกษาบทเรียนสำเร็จรูป เข้าใจทุกอย่างแล้ว ให้นักเรียนเปิดอ่านได้เลย

๗๗ ๗๗ ๗๗

โรงเรียนโศกคามวิทยา อำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ
แบบทดสอบก่อนเรียน รายวิชา ส22101 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
เรื่อง ชาดก

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังที่ 5 อธิบายข้อคิดจากชาดก ตามที่กำหนด
คำชี้แจง ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย * ทับตัวอักษรที่เห็นว่าถูกต้อง
 ที่สุดเพียงข้อเดียว

1. สาธุสำคัญของชาดกเรื่องมิตตวินทุกะชาดก ตรงกับสำนวนไทย
 ว่าอย่างไร

ก. เห็นช้างขี้ ขี้ตามช้าง

ข. อย่าเห็นกงจักรเป็นดอกบัว

ค. หมูเขาจะห้ามอย่าเอาคานเข้าไปสอด

ง. คบคนดีเป็นศรีแก่ตัว คบคนชั่ว พาดัวอัปรา

2. บุคคลที่จะนำข้อคิดที่ได้จากมิตตวินทุกะชาดกไปประพฤติปฏิบัติ
 จะเป็นคนอย่างไร

ก. เสียสละ

ข. ขยันหมั่นเพียร

ค. ว่านอนสอนง่าย

ง. ชอบช่วยเหลือผู้อื่น

3. ทำไมมิตตวินทุกะ ถึงได้รับกรรมอย่างหนัก

ก. เพราะทะเลาะกับมารดา

ข. เพราะทำร้ายพระสงฆ์

ค. เพราะหลงในกามคุณ

ง. เพราะทำร้ายมารดาของตนเอง

4. ปฐมเหตุที่ทำให้พระพุทธเจ้าตรัสเทศนา เรื่อง มิตตวินทุกะชาดก
 คือเรื่องอะไร

ก. พระภิกษุที่ว่ายากสอนยาก

ข. เศรษฐีชอบทำความผิด

ค. พระสงฆ์ไม่สนใจฟังธรรม

ง. พระสงฆ์รับเอาสิ่งของไม่ถูกต้อง

5. ทำไมเรือที่มิตตวินทุกไปค้าขายถึงหยุดนิ่งกลางทะเล

ก. เพราะเรือน้ำมันหมด

ข. เพราะมีปลาวาฬชนเรือ

ค. เพราะมีโจรสลัดปล้นเรือ

ง. เพราะมีคนกาฬกิ นืออยู่บนเรือ

6. พระโพธิสัตว์เสวยพระชาติเป็นอะไร

ก. เป็นพ่อค้าทางเรือ

ข. เป็นเพื่อนของมิตตวินทุกะ

ค. เป็นมารดาของมิตตวินทุกะ

ง. เป็นเทพบุตร

7. มิตตวินทุกชาดก ให้สาระแก่นักเรียนอย่างไร

ก. การเรียนหนังสือมาก

ข. ความกตัญญูกตเวทิตามาก

ค. ความรับผิดชอบ

ง. ความเป็นผู้ว่ายากสอนยาก

8. ชาดกเรื่อง ราโชวาทชาดก ให้ข้อคิดหรือคติเตือนใจในเรื่องใด

ก. ความเป็นผู้นำ

ข. การปกครองคน

ค. การประพฤติธรรม

ง. ถูกทุกข้อ

9. ในเรื่องราโชวาทชาดก พระโพธิสัตว์เสวยพระชาติเป็นอะไร

ก. เสวยพระชาติเป็นพระเจ้าพรหมทัต

ข. เสวยพระชาติเป็นโค

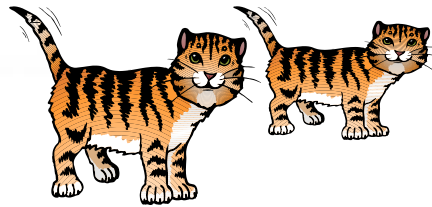
ค. เสวยพระชาติเป็นช้าง

- ง. เสวยพระชาติเป็น ฤาษี
10. ราชาโชวาทชาดกให้ข้อคิดคิดเรื่องอะไร
- ก. ผลไม้ที่มีรสขม
 - ข. วิธีการเลือกผลไม้
 - ค. พระราชาเสวยราชสมบัติโดยธรรม
 - ง. พระราชาต้องรู้จักเสด็จเที่ยวสู่ชนบท

กรอบที่ 1

พบกันอีกครั้งหนึ่งใน บทเรียนเล่มที่ 5 สำหรับบทเรียนเรื่องนี้เป็นเรื่อง ซาดก ก่อนอื่นนักเรียนต้องศึกษาจุดประสงค์ การเรียนรู้ก่อน มีดังนี้คือ

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เล่าเรื่องมิตตวินทุกะซาดกและเรื่องราโชวาทซาดก
2. ตระหนักถึงผลการเป็นผู้ว่ายากสอนยากตามแบบอย่างมิตตวินทุกะซาดก และเป็นผู้นำที่ดีตามแบบอย่างราโชวาทซาดก

ทราบถึงจุดประสงค์แล้วนักเรียนเตรียมตัว เริ่มศึกษาเนื้อหา เปิดกรอบที่ 2 ได้เลยครับ

นักเรียนคงได้ฟังนิทานเกี่ยวกับ
พระพุทธศาสนามาแล้ว แต่ครั้งนี้
เราจะศึกษาถึง ชาดก เป็นเรื่อง
เกี่ยวข้องกับนักเรียนโดยเฉพาะ
ตั้งใจศึกษานะครับ

กรอบที่ 2

มิตตวินทุกะชาดก

สมัยหนึ่งเมื่อพระพุทธเจ้าประทับอยู่ ณ เขตวันวิหาร พระองค์
แสดงพระธรรมเทศนา เพราะมีภิกษุที่ปฏิบัติตัวไม่ดี บอกแล้วสอน
แล้วก็ไม่ปฏิบัติตาม พระองค์จึงปรารภภิกษุผู้ว่ายากสอนยากว่า
ในอดีตกาลมีบุตรเศรษฐีชาวเมืองพาราณสี คนหนึ่ง ชื่อ มิตต
วินทุกะ วันๆ เอาแต่เที่ยวเตร่ งานไม่ทำ ไม่รู้จักรับผิดชอบชั่วดี
หมกมุ่นในแต่อบายมุขและคบคนชั่ว ส่วนบิดามารดาเป็นคนที่อยู่ใน
ศีลในธรรม เป็นพระอรียะบุคคลชั้นโสดาบัน แต่ลูกชายไม่สนใจ
ต่อมาบิดาก็เสียชีวิตลง มารดาจึงทำหน้าที่อบรมดูแลแทน มารดาได้
ขอร้องให้มิตตวินทุกะไปวัด ให้ทาน รักษาศีล ฟังธรรมบ้าง แต่เขาก็
ปฏิเสธ มารดาขอร้องหลายครั้งเขาก็ปฏิเสธเช่นเดิม
วันหนึ่ง เป็นวันพระ 15 ค่ำ มารดาก็พูดกับลูกวันนี้เป็นวันพระ
ถือว่าสำคัญมาก
เจ้าจงไปสมาทานศีล ฟังธรรมตลอดคืน แล้วตอนเช้าจึงกลับมา แม่
จะให้เงินเจ้าพันหนึ่ง
ด้วยความโลภมิตตวินทุกะ จึงรับปากได้ไปนอนหลับอยู่ที่วัด
ไม่ได้ฟังธรรมเลย

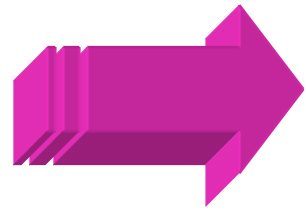
ตื่นตอนเช้าก็รีบมาขอรับเงินจากมารดาตน เมื่อมิตตวินทุกะได้เงิน
หนึ่งพันก็ไปลงทุนกับเพื่อน
ได้เงินเพิ่มขึ้นมาเป็นสองพัน

ไปวัดได้

คำถาม มารดาทำอะไรถึงทำให้มิตตวินทุกะ

ต่อไป

หน้า

กรอบที่ 3

ตอบ จ้างด้วยเงินพันหนึ่ง

นักเรียนรู้ถึงสาเหตุที่
พระพุทธเจ้าเทศนา
เรื่องมิตต
วินทกะชาดกแล้วนะ

เร็ว พวกเรา ตามไปศึกษาต่อเลย

ต่อมามิตตวินทกะ คิดจะทำการค้าทางเรือ ไปขออนุญาต
มารดา แต่ไม่ได้รับอนุญาตแต่
ก็ตั้งใจที่จะไปให้ได้ มารดาพยายามยื้อยุดจนมือห้ามไว้แต่ก็ไม่ฟัง
เขาได้ตบตีมารดาจนล้มลง
แล้วก็เดินทางไปค้าขายทางเรือกับเพื่อน พอถึงวันที่ 7 เรือลอยอยู่
กลางทะเลหยุดโดยไม่ทราบสาเหตุ จึงเสี่ยงทายว่าเป็นเพราะอะไร
ผลการเสี่ยงทายบอกว่า มีคนที่เป็นกาฬกินี อยู่บนเรือ
จึงทำฉลากเสี่ยงทายหาบุคคลที่เป็นกาฬกีนีดังกล่าว ปรากฏว่ามิตต
วินทกะจับได้ฉลากที่เป็น
กาฬกินีถึง 3 ครั้ง จึงถูกโยนลงทะเล เรือจึงเดินทางต่อไปได้
ฝ่ายมิตตวินทกะ ะ ว่ายน้ำไปพบเกาะแห่งหนึ่ง พบหญิงสาว 4
คน อาศัยอยู่ในวิมานแก้วพลึงก็เสวยสุขถึง 7 วัน ก็คิดว่าต้องมีเมือง
อีก จึงหนีไปพบเกาะอีกแห่งหนึ่ง พบหญิงสาวอีก 8 คน ก็เสวยสุขอีก
7 วัน ก็หนีไปอีกเกาะหนึ่งพบหญิงสาวอีก 16 คน ก็เสวยสุขอีก 7 วัน
คิดว่าจะต้องมีอีกจึงหนีออกจากเมืองนั้นไปพบกำแพงเมืองหนึ่งมี 4
ประตู กล่าวกันว่า เมืองนั้นเรียกว่า
อุสสทนรก แต่เป็นผลกรรมของมิตตวินทกะ จึงเห็นเมืองนรกเป็น
เมืองสวรรค์ที่ตบแต่งอย่าง

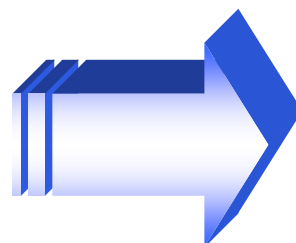
สวยงาม

คำถาม มีตติวินทุกทำอย่างไรเมื่อมารดาห้ามไม่ให้ไปค้าขาย

ยังไม่จบนะครับ ตอบคำถามก่อน

หน้าต่อไป

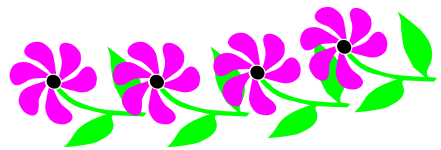
ตอบ ตบตีมารดาจนล้มลง

กรอบที่ 4

นักเรียนเห็นผลการทำร้าย
มารดาหรือผู้มีพระคุณหรือเปล่า
ยังไม่จบนะ ตามดูว่าจะเกิดอะไร
ขึ้นกับมิตตวินทุกะบ้าง

น่ากลัวมากค่ะ คุณครู

เมื่อมิตตวินทุกะเห็นอุสสทนรกแล้ว คิดว่าจะเข้าไปเป็น
พระราชามือเมืองนี้ และเมื่อเข้าไปในเมืองไปพบสัตว์นรกที่เอาจักรอัน
คมบนศีรษะอยู่ แต่จักรที่ปรากฏแก่มิตตวินทุกะเหมือนดอกบัว เครื่อง
จองจำเหมือนสร้อยสังวาล เลือดที่ไหลออกจากศีรษะสีแดงเหมือน
เครื่องสำอาง เสียงร้องครวญครางของสัตว์นรกเหมือนเสียงร้อง
เพลง เขาเดินไปหาสัตว์นรกตัวหนึ่ง แล้วพูดว่า

“ท่านทูนดอกบัวบนศีรษะมานานแล้ว เราขอดอกบัวนั้นได้ไหม” สัตว์
นรกตอบว่า นี่ไม่ใช่ดอกบัว แต่เป็นจักรอันคมกริบ มิตตวินทุกะ
ทะเลาะว่า ท่านพูดเช่นนั้นเพราะไม่ยอมให้เราไขไหม
สัตว์นรกจึงคิดว่าบาปที่เราตบตีแม่คงจะหมดสิ้นแล้ว เจ้าคนนี้
คงจะตบตีแม่เหมือน

เช่นเรา เราจะให้จักรนี้แก่เขา ว่าแล้วก็เหวี่ยงจักรให้ไปบดศีรษะ
ของมิตตวินทุกะ

เห็นไหม ครับ นักเรียน
ผลการตบตีมารดา

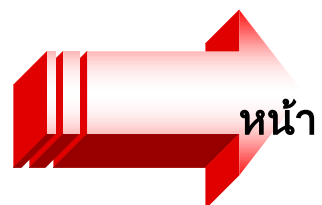
เห็นแล้วครับ น่า
กลัวจังเลย
ผมไม่กล้าทำหรอก
ครับ

คำถาม เพราะกรรมอะไรที่ทำให้
มิตตวินทุกเห็นกงจักรเป็นดอกบัว

ตอบคำถามครูครับ

ต่อ

 กรอบที่ 5

 ตอบ ตบตีทำร้ายมารดาและไม่เชื่อฟังคำสั่งสอน

ครั้งนั้นพระโพธิสัตว์เป็นเทพบุตรท่องเที่ยวไปในอุสสทนรก พบเหตุการณ์ดังกล่าว จึงพูดกับมิตตวินทุกะ ว่า ท่านล่วงเลยวิมานแก้ว ผลึกวิมานเงิน และวิมานแก้วมณี ซึ่งล้วนแต่สวยงามมา ถูกจักรหินกดทับไว้ ถ้าบาปยังไม่สิ้น ก็จะไม่พ้นไปจากจักรนี้ พระโพธิสัตว์กล่าวเสร็จก็เหาะไปยังวิมานของตน ส่วนมิตตวินทุกะก็รับทุกข์เวทนาแสนสาหัส

ชาดกเรื่องนี้สอนให้ข้อคิดหรือคติเตือนใจ คือ

1. คนว่ายากสอนยาก เป็นที่รำคาญของพ่อแม่ ครูอาจารย์ ผู้หวังดี

2. คนที่เห็นอะไรดีๆ ไม่สนใจ แต่กลับไปสนใจสิ่งที่ชั่วร้าย นำมาบูชา ก็จะเหมือน

กับมิตตวินทุกะ ตรงกับสุภาษิตไทยที่ว่า เห็นกงจักรเป็นดอกบัว นั่นเอง

เห็นไหมครับนักเรียน ผลกรรม
ที่ทำร้ายบิดามารดารุนแรงขนาด
ไหน นักเรียนคงไม่ทำนะครับ
ตอบคำถามครูหน่อย

ครับผม

คำถาม พระโพธิสัตว์เสวยพระชาติเป็นอะไร

หน้าต่อไป

กรอบที่ 6

ตอบ เทพบุตร

เป็นอย่างไรบ้างครับ
นักเรียน ชาดกสนุก
บ้างไหม ได้คิด
เดือนใจอะไรบ้าง ยังมี
ชาดกอีกเรื่องหนึ่งที่
น่าสนใจ ตามศึกษาต่อ
นะครับ

เป็นเรื่องที่สนุกไหม

สนุก

ราชาโชวาทชาดก

ขณะที่พระพุทธเจ้าประทับอยู่ที่วัดพระเชตุวัน เมืองสาวัตถี ทรงทราบเรื่องที่ภิกษูกำลังสนทนากันในศาลาเรื่องโอวาทของ พระราชา จึงได้เสด็จมาที่ประชุมสงฆ์ ทรงเล่าอดีตนิทานให้ พระภิกษุฟังว่า

สมัยหนึ่ง พระโพธิสัตว์เกิดเป็นฤาษี บำเพ็ญเพียรในป่าหิม พานต์ ฉันทผลไม้และรากไม้เป็นอาหาร พระเจ้าแผ่นดินสมัยนั้นคือ พระเจ้าพรหมทัต เป็นกษัตริย์ที่ปกครองบ้านเมืองด้วย หลักธรรม มาโดยตลอด

แต่พระองค์ก็อยากรู้ว่าราษฎรมีความสุขจริงหรือไม่ จึงปลอม พระองค์เป็นชาวบ้าน

รอนแรมไปตามหมู่บ้านต่างๆ เพื่อต้องการจะรับฟังว่ามีราษฎรจะติเตียนพระองค์ด้วยเรื่องอะไร เมื่อเสด็จไปที่ใดพระองค์ก็ไม่มีใครติเตียนเลย พระเจ้าพรหมทัตจึงไปสนทนากับคนดีซึ่งเป็นคนหลงทาง

คุณครูครับ พระราชาอย่าง
นี้มีจริงหรือครับ

มีชิครับ ตัวอย่างพระบาทสมเด็จพระ
เจ้าอยู่หัว ของพวกเรา อย่างไรครับ
ตอบคำถามหน่อยครับ.....

คำถาม พระเจ้าพรหมทัตทรงทำอะไรจึงจะทราบ
ว่าราชฎีของพระองค์มีความสุขจริงหรือไม่

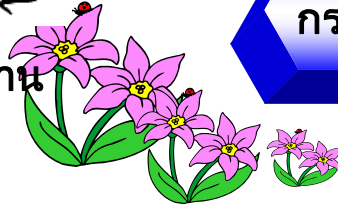
เปิดหน้าต่อไป

กรอบที่ 7

ตอบ ทรงปลอมพระองค์เป็นชาวบ้าน
เพื่อรับฟังความคิดเห็น

พระฤๅษีได้ทำการต้อนรับด้วยผลไม้ นานาชนิด พระราชาปลอมได้เสวยผลไม้ป่าที่มีรสหอมหวาน จึงถามสาเหตุที่ทำให้ผลไม้มีรสหวานเช่นนี้ พระฤๅษีจึงตอบว่า เป็นเพราะพระราชาปกครองบ้านเมืองโดยธรรม จึงทำให้ผลไม้มีรสหวาน พระราชาปลอมจึงถามว่าถ้าพระราชาไม่ปกครองบ้านเมืองโดยธรรมแล้วผลไม้จะมีรสชาติอย่างไร พระฤๅษีจึงตอบว่า จะมีรสขม ฝาดหมดรสชาติ ไม่อร่อยเลย ต่อมาพระองค์ก็กลับไปปกครองบ้านเมืองโดยไม่ใช้ธรรมเป็นแรมปี กลับมาหาพระฤๅษี อีกครั้ง พระฤๅษีก็ตอบรับโดยให้เสวยผลไม้อีกครั้ง ในครั้งนี้พระราชาเสวยคำแรกก็คายทิ้งเพราะมีรสขม ฝาดมาก

พระฤๅษีจึงกล่าวว่า พ่อหนุ่มคงเป็นพระราชาไม่ครองราชย์โดยธรรมแน่เลย เหมือนฝูงโคข้ามน้ำ ผู้นำฝูงพา เดินคดไปคดมาฝูงโคที่ว่ายตามมาก็คดไปคดมา เช่นกัน เหมือนหมู่มนุษย์ ถ้าผู้นำประพฤติไม่เป็นธรรม ประชาชนก็ไม่ประพฤติธรรมเช่นกัน ก็ทำให้เดือดร้อนโดยทั่วกัน

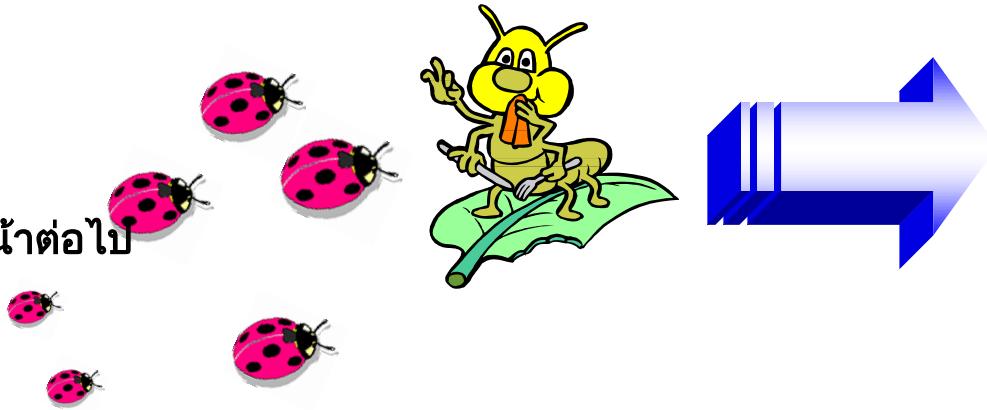
ตรงข้ามถ้าผู้นำฝูงโคว่ายน้ำตรง โคที่ว่ายน้ำตามมาก็ตรง เหมือนพระราชาประพฤติในธรรม ราษฎรก็ประพฤติธรรมเช่นกัน ก็จะทำให้มีความสุขไม่เดือดร้อนทั่วหน้า พระราชาก็กลับไปปกครองบ้านเมือง ประพฤติตนอยู่ในทศพิธราชธรรมเหมือนเดิม บ้านเมืองก็สงบสุข

เห็นไหมครับนักเรียน การประพฤติตนอยู่ในธรรมเป็นสิ่งที่ดี นักเรียนต้องประพฤติตนให้ดีนะครับ เพื่อไม่ลืมนอบคำถามก่อนครับ

คำถาม ทำไมผลไม้จึงมีรสหวานหอม และทำไมผลไม้จึงมีรสขม
และฝาด

หน้าต่อไป

กรอบที่ 8

ตอบ - เพราะพระราชอาประพฤตินอยู่ในธรรม

- เพราะพระราชอาไม่ประพฤตินอยู่ในธรรม

ตอบถูก เก่งมากเลย
แสดงว่าอ่านอย่างตั้งใจ
แล้วเรื่องนี้สรุปว่า
อย่างไร ตอบครุมาได้
เลยครับ

ผมตอบถูกไหม
ครับครู

ชาดกเรื่องนี้มีสาระให้ข้อคิดคติเตือนใจ คือ

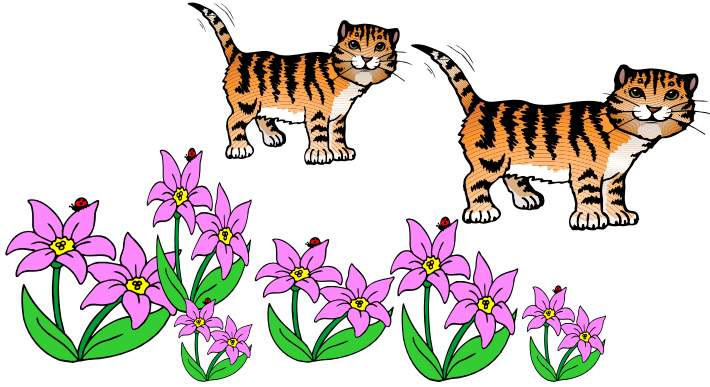
1. ผู้นำที่ดีต้องประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี เป็นที่ฟังของผู้ตามได้ จึงจะอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข
2. ผู้ตามก็ต้องประพฤติดีเช่นเดียวกันจึงจะทำให้สงบสุขได้

นักเรียนครับ เราได้ศึกษาชาดกมา 2 เรื่อง
แล้วนะครับ นักเรียนคงจะได้แนวคิดที่ดีนำไป
เป็นแบบอย่างได้ เพื่อไม่ให้ล้มลองทำ
แบบฝึกหัดและแบบทดสอบหลังเรียนด้วยนะ

ขอบคุณครับ

แบบฝึกหัด เรื่อง ชาดก

คำชี้แจง ให้นักเรียนศึกษาชาดกแล้วตอบคำถามต่อไปนี้ให้ถูกต้อง
สมบูรณ์

1. นักเรียนได้เรียนรู้เรื่องอะไรบ้างจากมิตตวินทุกชาดก
ตอบ

.....
.....

2. นักเรียนมีความรู้สึกอย่างไร ในเรื่องมิตตวินทุกชาดก
ตอบ

.....
.....

3. นักเรียนได้คิดธรรมะอะไรบ้างจากเรื่องมิตตวินทุกชาดก
ตอบ

.....
.....

4. นายมิตตวินทุกะถูกจักร บดฟันหัว เพราะสาเหตุใด
ตอบ

.....
.....

5. ในเรื่องมิตตวินทุกะนี้พระพุทธเจ้า ปรารภเหตุในเรื่องใด
ตอบ

.....
.....

6. ราชาโชวาทชาดก ว่าด้วยเรื่องอะไร

ตอบ

.....
.....
7. นักเรียนได้คติธรรมอะไรจาก เรื่องราชาโชวาทชาดก

ตอบ

.....
.....
8. บ้านเมืองจะสงบสุขร่มเย็น พระเจ้าแผ่นดินต้องทำอะไร

ตอบ

.....
.....
9. ในเรื่องราชาโชวาทชาดก พระโพธิสัตว์เสวยพระชาติเป็นอะไร

ตอบ

.....
.....
10. ในเรื่องราชาโชวาทชาดก พระพุทธเจ้าปวารณาเหตุเรื่องใด

ตอบ

โรงเรียนโศกคามวิทยา อำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ
แบบทดสอบหลังเรียน รายวิชา ส 22101 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
เรื่อง ซาดก

จุดประสงค์การเรียนรู้ที่ 5 อธิบายข้อคิดจากซาดก ตามที่กำหนด

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย X ทับตัวอักษรที่เห็นว่าถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว

1. สาระสำคัญของซาดกเรื่องมิตตวินทุกซาดก ตรงกับสำนวนไทยว่าอย่างไร

ก. อย่าเห็นกงจักรเป็นดอกบัว

ข. เห็นช้างขี้ ขี้ตามช้าง

ค. คบคนดีเป็นศรีแก่ตัว คบคนชั่ว พาทัวอัปรา

ง. หมูเขาจะหอมอย่าเอาคานเข้าไปสอด

2. บุคคลที่จะนำข้อคิดที่ได้จากมิตตวินทุกซาดกไปประพฤติปฏิบัติจะเป็นคนอย่างไร

ก. ขยันหมั่นเพียร

ข. เสียดสละ

ค. ชอบช่วยเหลือผู้อื่น

ง. วานอนสอนง่าย

3. ทำไมมิตตวินทุกะถึงได้รับกรรมอย่างหนัก

ก. เพราะทำร้ายมารดาของตนเอง

ข. เพราะหลงในกามคุณ

ค. เพราะทำร้ายพระสงฆ์

ง. เพราะทะเลาะกับมารดา

4. ปฐมเหตุที่ทำให้พระพุทธเจ้าตรัสเทศนาเรื่องมิตตวินทุกซาดก คือเรื่องอะไร

ก. เศรษฐีชอบทำความผิด

ข. พระสงฆ์ไม่สนใจฟังธรรม

- ค. พระภิกษุที่ว่ายากสอนยาก
ง. พระสงฆ์รับเอาสิ่งของไม่ถูกต้อง
5. ทำไมเรือที่มิตตวินทุกะไปค้าขายถึงหยุดนิ่งกลางทะเล
ก. เพราะมีคนกาฬกีนี อยู่บนเรือ
ข. เพราะเรื่อน้ำมันหมด
ค. เพราะมีโจรสลัดปล้นเรือ
ง. เพราะมีปลาวาฬชนเรือ
6. พระโพธิสัตว์เสวยพระชาติเป็นอะไร
ก. เป็นเพื่อนของมิตตวินทุกะ
ข. เป็นพ่อค้าทางเรือ
ค. เป็นเทพบุตร
ง. เป็นมารดาของมิตตวินทุกะ
7. มิตตวินทุกะขาดก ให้สาระแก่นักเรียนอย่างไร
ก. ความเป็นผู้ว่ายากสอนยาก
ข. การเรียนหนังสือมาก
ค. ความรับผิดชอบ
ง. ความกตัญญูกตเวทิตามาก
8. ซาดกเรื่อง ราโชวาทซาดก ให้ข้อคิดหรือคติเตือนใจในเรื่องใด
ก. การปกครองคน
ข. การประพฤติธรรม
ค. ความเป็นผู้นำ
ง. ถูกทุกข้อ
9. ในเรื่องราโชวาทซาดก พระโพธิสัตว์เสวยพระชาติเป็นอะไร
ก. เสวยพระชาติเป็นช่าง
ข. เสวยพระชาติเป็น ฤาษี
ค. เสวยพระชาติเป็นโค
ง. เสวยพระชาติเป็นพระเจ้าพรหมทัต
10. ราชาโชวาทซาดกให้ข้อคิดคิดเรื่องอะไร

- ก. วิธีการเลือกผลไม้
- ข. ผลไม้ที่มีรสขม
- ค. พระราชาต้องรู้จักเสด็จเที่ยวสู่ชนบท
- ง. พระราชาเสวยราชสมบัติโดยธรรม

บรรณานุกรม

- จรัส พยัคฆราชศักดิ์ และคณะ. (2550). หนังสือเรียนพระพุทธศาสนา. กรุงเทพฯ: วัฒนาพานิช.
- นพดล ขวัญชนะภักดี. (2550). พระพุทธศาสนาช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. กรุงเทพฯ: บริษัทประสานมิตร.
- พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต). (2548). พจนานุกรมพุทธศาสน์ฉบับประมวลธรรม. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การค้ำค้ำลังค้ำและพัสดุภัณฑ์.
- ฝ่ายวิชาการ อจท.(2558) พระพุทธศาสนา ม.2 หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐานกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม . กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.
- วิชาการ, กรม. (2550). หนังสือเรียนสังคมศึกษา ส 0110 พระพุทธศาสนา. กรุงเทพฯ: คุรุสภาลาดพร้าว.
- วิทย์ วิศเวทย์ และคณะ. (2548) หนังสือเรียนสังคมศึกษา ส 0110 พระพุทธศาสนา. กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.
- สุมินตรา รัฐประสาท. (2537). สรุปหลักสังคมศึกษาศาสนา และวัฒนธรรม ม.ต้น สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ม.ต้น. กรุงเทพฯ: ไฮเด็ดพับลิชชิ่ง.
- สุริยวัตร จันทรโสภา. (2545). สมุทธานุกรมพระพุทธศาสนา ม.2. กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.
- สถาบันพัฒนาวิชาการ.(2560). คู่มือครูหนังสือเรียนพระพุทธศาสนา ม.2.กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ คุณภาพวิชาการ.พว.
- อมร โสภณวิเชษฐวงศ์. (2547). หนังสือเรียนสมบูรณแบบ ส 0110 พระพุทธศาสนา. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- อัมชา ก.บัวเกษร และคณะ. (2546). แบบฝึกหัดทักษะกระบวนการ ส 0110 พระพุทธศาสนา. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- เอกรินทร์ สีมหาศาล และคณะ. (ม.ป.พ.). แบบทดสอบครบวงจรประเมินผลตาม รบ.3 เน้นทักษะ กระบวนการ พระพุทธศาสนา (รายวิชา ส 0110). กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.

ภาคผนวก

เฉลยแบบฝึกหัด เรื่อง ชาตก

1. **ตอบ** 1. กฎแห่งกรรม
2. ความกตัญญูกตเวที
3. ความโลภทำให้คนตาบอด
2. **ตอบ** สงสารมิตตวินทุกะที่ต้องทนทุกข์ทรมาน เมื่อถูกกงจักร
บาดศีรษะ ซึ่งสาเหตุมาจาก
ความโลภทั้งสิ้น
3. **ตอบ** - ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว
- โลกมากมักลาภหาย
4. **ตอบ** ความโลภ
5. **ตอบ** พระภิกษุที่ว่ายากสอนยาก
6. **ตอบ** ผู้นำที่ใช้หลักคุณธรรมปกครอง
7. **ตอบ** ผู้นำที่มีคุณธรรมทำให้ประเทศชาติเจริญรุ่งเรือง
8. **ตอบ** จะต้องใช้ธรรมเป็นหลักในการปกครองประเทศ
9. **ตอบ** ฤาษี
10. **ตอบ** พระภิกษุสนทนากันเป็นเรื่องเกี่ยวกับโอวาทของ
พระราชา

เฉลยแบบทดสอบก่อนเรียน-หลังเรียน

เฉลยแบบทดสอบก่อนเรียน	เฉลยแบบทดสอบหลังเรียน
1. ข	1. ก
2. ค	2. ง
3. ง	3. ก
4. ก	4. ค
5. ง	5. ก
6. ง	6. ค
7. ง	7. ก
8. ค	8. ข
9. ง	9. ข
10. ค	10. ง

(ประถมาลา)

เล่มที่ 6

บทเรียนสำเร็จรูป

กิจกรรมสร้างความเข้าใจอันดีกับเพื่อน
บ้าน

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

โดย

นายจำเนียร โปสาวัง

โรงเรียนโสภากำมวิทยา อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดบุรีรัมย์

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ

คำนำ

๒๕๖๕

การจัดการเรียนการสอนสาระพระพุทธศาสนา ส 30202 ตามหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 มุ่งเน้นให้นักเรียนได้พัฒนาตนเอง ในเรื่องสาระ พระพุทธศาสนา คุณธรรมจริยธรรมอันดีงาม โดยมุ่งเน้นให้นักเรียนได้มีคุณลักษณะที่ หลักสูตรต้องการ คือ เป็นคนดี คนเก่ง และดำรงชีวิตในสังคมอย่างมีความสุข การจัดทำบทเรียนสำเร็จรูปเล่มนี้ได้บรรจุเนื้อหาสาระที่ครอบคลุมตามหลักสูตรครู สามารถที่จะนำไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ใช้ซ่อมเสริมการเรียน หรือให้ นักเรียนได้นำไปศึกษาที่บ้านได้บทเรียนสำเร็จรูปได้ฝึกความซื่อสัตย์สุจริต ความรับผิดชอบ เป็นคุณลักษณะของคนดี ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเอง มีรูปแบบการเรียนรู้เป็นของตนเอง เป็น คุณลักษณะของการเป็นคนเก่ง ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามตนเองที่ปรารถนา ตามศักยภาพของ ตนเอง เรียนรู้ได้ทุกที่ ทุกเวลา ได้ชื่นชมผลงานของตนเองอย่างจับใจ เป็นลักษณะของผู้มี ความสุข

ขอกราบขอบพระคุณพระครูอดุลธรรมภิมณฑ์ (เกย ตุลธมฺโม) ผู้อำนวยการศูนย์ พัฒนาคุณธรรมอำเภอเชกา นายสนิท มหาโยธี ศึกษาพิเศษเขตที่ ๕ วิทยาลัยราช ภัฏอุดรธานี ผู้ตรวจสอบเนื้อหาสาระ ตลอดจนคณะครูโรงเรียนโสภณวิทยา ทุกคนที่ช่วยให้ เอกสารเล่มนี้สำเร็จและสมบูรณ์ และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าเอกสารเล่มนี้จะเป็นประโยชน์ต่อ นักเรียน ครู ที่จัดกิจกรรมการเรียนรู้พระพุทธศาสนาบ้างพอสมควร

นายจำเนียร โพสาวัง

ผู้จัดทำ

สารบัญ

๗๕๗๕๗๕

เรื่อง	หน้า	
คำแนะนำในการศึกษาบทเรียนสำเร็จรูป		1
แบบทดสอบก่อนเรียน		2
กรอบเนื้อหาสาระ (กรอบที่ 1-10)		5
แบบฝึกหัดท้ายบทเรียน		15
แบบทดสอบหลังเรียน		16
บรรณานุกรม		19

คำแนะนำในการศึกษาบทเรียนสำเร็จรูป

๗๒๗๒๗๒

1. ให้นักเรียนอ่านจุดประสงค์การเรียนรู้แล้ว จึงเริ่มอ่านเนื้อหาสาระ
2. บทเรียนเล่มนี้ เรื่อง หลักธรรมสร้างความเข้าใจอันดีกับเพื่อนบ้าน มีทั้งหมด 10 กรอบ ให้นักเรียนอ่านทีละกรอบแล้วปฏิบัติตามคำแนะนำในกรอบอย่างเคร่งครัด
3. บทเรียนแต่ละกรอบเป็นลักษณะการให้ความรู้ จะมีคำถามอยู่ท้ายกรอบ และจะมีเฉลยอยู่ที่มุมซ้ายของกรอบถัดไป นักเรียนอ่านและเขียนคำตอบลงในกระดาษที่ครูแจกให้ แต่ห้ามขีดเขียนสิ่งใดลงบบทเรียนสำเร็จรูปนี้อย่างเด็ดขาด เมื่อตอบแล้วให้ดูเฉลยได้ในกรอบถัดไป นักเรียนก็จะทราบว่าตนเองทำได้หรือไม่
4. นักเรียนต้องมีความซื่อสัตย์ต่อตนเอง อย่าดูเฉลยก่อนเขียนคำตอบ
5. เมื่ออ่านและตอบคำถามครบทุกกรอบแล้ว ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดเพื่อทบทวนความรู้ความเข้าใจอีกครั้งหนึ่ง
6. เมื่อนักเรียนอ่านวิธีการศึกษาบทเรียนสำเร็จรูป เข้าใจทุกอย่างแล้วให้นักเรียนเปิดอ่านได้เลย

๕๕๕

โรงเรียนโศกคามวิทยา อำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ
แบบทดสอบก่อนเรียน รายวิชา ส 22101 ชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 2
เรื่อง หลักธรรมสร้างความเข้าใจอันดีกับเพื่อนบ้าน

จุดประสงค์การเรียนรู้ที่ 6 วิเคราะห์หลักธรรมสร้างความเข้าใจอันดีกับประเทศเพื่อนบ้าน

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย × ทับตัวอักษรที่เห็นว่า ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว

1. คำว่า สังคหัตถ์ 4 มีความหมายสอดคล้องกับข้อใด
 - ก. หลักธรรมที่ช่วยให้ดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างประเสริฐ
 - ข. หลักธรรมเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวนำใจผู้อื่น

ค. หลักธรรมสำคัญของผู้ครองเรือน

ง. หลักธรรมที่ทำให้งาม

2. สมชายใช้หลัก อุตถจริยา จะต้องปฏิบัติตนอย่างไร

ก. แบ่งปันสิ่งของให้แก่เพื่อน

ข. พุดกับเพื่อนด้วยวาจาอ่อนหวาน

ค. วางตัวให้เหมาะสมกับเพื่อน

ง. ช่วยเหลือเพื่อนทุกครั้งเมื่อต้องการ

3. ราตรีไม่นิ่งดูตายช่วยเหลือเพื่อนเสมอ ไม่ต้องเอ่ยปากขอร้องให้ช่วย แสดงว่าราตรี

ปฏิบัติหลักธรรมข้อใด

ก. ทาน

ข. ปิยวาจา

ค. อุตถจริยา

ง. สมานัตตตา

4. คำว่า “อยู่บ้านท่านอย่างนิ่งดูตาย ปั่นวัวปั่นควายให้ลูกท่านเล่น” สอดคล้องกับ

สังคหวัตถุ 4 ข้อใด

ก. ทาน

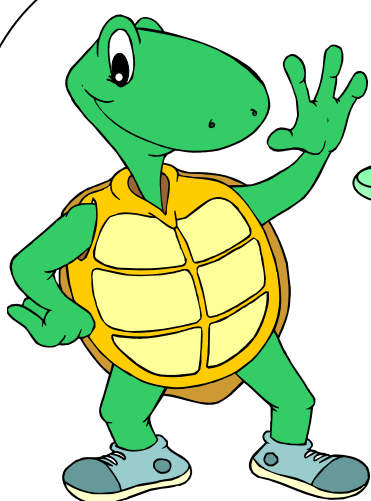
ข. ปิยวาจา

ค. อุตถจริยา

ง. สมานัตตตา

5. สาราณียธรรมมีประโยชน์อย่างไร
- หลักในการสร้างความสัมพันธ์ต่อกัน
 - เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวน้ำใจ
 - เป็นประโยชน์ในการทำงาน
 - หลักในการครองเรือน
6. ประเทศไทยส่งอาหารไปช่วยผู้ลี้ภัยตามชายแดน จัดเป็นการปฏิบัติตามธรรมข้อใด
- เมตตาทายกรรม
 - เมตตาวจีกรรม
 - เมตตาโมกกรรม
 - เมตตากรุณา
7. ข้อใด **ไม่ใช่** การปฏิบัติตนตามหลักสาราณียธรรม
- แบ่งปันผลประโยชน์โดยชอบธรรม
 - วางตัวให้เหมาะสมกับฐานะ
 - ประพฤติตนในกฎกติกา
 - ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน
8. หลักสาราณียธรรม มีคุณต่อประเทศแตกต่างจากคุณธรรมข้ออื่นอย่างไร
- สร้างเสริมประสิทธิภาพในการทำงาน
 - สร้างความมั่นคงของสังคม
 - เสริมสร้างความเป็นมิตร
 - เสริมสร้างความสงบในจิตใจ
9. พระเจ้าอโศกมหาราช มีแนวทางในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาอย่างไร
- ทรงเอาชนะด้วยธรรม
 - ทรงทำลายล้าง
 - ทรงเอาชนะด้วยสงคราม
 - ทรงให้เสรีภาพในการนับถือ
10. ธรรมวิชัย เกี่ยวข้องกับข้อใดมากที่สุด

- ก. นิกายในพุทธศาสนา
- ข. คัมภีร์ทางพระพุทธศาสนา
- ค. แนวทางการเผยแผ่พระพุทธศาสนา
- ง. โรงเรียนสอนวิชาพระพุทธศาสนา

กรอบที่ 1

สวัสดีครับ วันนี้พี่เต่าจะมา
เล่ากิจกรรมที่จะสร้าง
ความสัมพันธ์อันดีระหว่าง
ประเทศให้น้องๆ ตั้งใจฟัง

เริ่มต้นต้องมารู้
จุดประสงค์

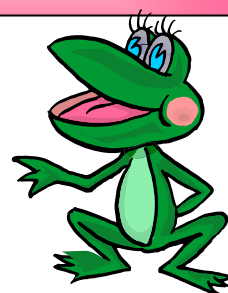
จุดประสงค์การเรียนรู้

1. บอกกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาที่จะนำไปใช้ในการ
เสริมสร้าง

ความเข้าใจอันดีระหว่างประเทศเพื่อนบ้าน

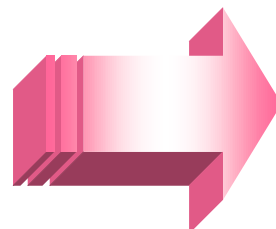
2. อภิปรายแนวทางในการนำกิจกรรมที่นำไปใช้ในการ
สร้าง

ความเข้าใจอันดีกับประเทศเพื่อนบ้านได้

เมื่อทราบจุดประสงค์การ
เรียนรู้แล้ว
เปิดกรอบต่อไปเลยครับ

หน้าต่อไป

2

บทเรียนเล่มนี้จะกล่าวถึงองค์ประกอบหลักธรรมที่
สร้างความเข้าใจอันดีกับประเทศเพื่อนบ้าน พี่เต่าจะ
เล่าเป็นช่วงๆ เจ้าหนอนน้อยตั้งใจฟัง หลังจากพี่เต่า
เล่าจบแต่ละกรอบพี่เต่ามีคำถามให้ตอบเพื่อไม่ให้ลืม

บทที่ 2 กรอบที่

พระพุทธศาสนาเป็นศาสนาแห่งสันติ ผู้ปกครองประเทศ
นอกจากจะมีคุณธรรมในการปกครอง มีความสามารถในการ
บริหารประเทศตนให้สงบสุขแล้ว ยังต้องสร้างสัมพันธ์ไมตรีกับ
ประเทศข้างเคียง เพื่อความเข้าใจอันดีและอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

ด้วย พระพุทธเจ้าได้แสดงแนวทางการสร้างความสัมพันธ์ไมตรี
ดังนี้

สังคหัตถ 4

หมายถึง หลักธรรมเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวน้ำใจผู้อื่น ผูกมิตร
เอื้อเพื่อเกื้อกูล พระพุทธเจ้าทรงอุปมาว่า สังคหัตถเป็นเสมือน
ยานพาหนะ ที่จะนำมนุษย์ไปสู่ความสุขความเจริญ สังคมมนุษย์
นั้นมีสิ่งที่แตกต่างกันมาก ไม่ว่าจะเป็นนิสัย ฐานะ จึงต้องอาศัย
สังคหัตถ 4 เป็นเครื่องยึดเหนี่ยว จึงทำให้สังคมมีความสุข
พัฒนาก้าวหน้ามากขึ้น พระพุทธเจ้ากล่าวว่สังคหิตปราศจาก
สังคหัตถ 4 แล้วจะมีแต่ความยุ่งยาก ยุ่งเหยิง ไร้สันติสุข ซึ่งมี 4
ประการ คือ

1. ทาน คือ การให้
2. ปิยวาจา คือ พูดด้วยความไพเราะอ่อนหวาน
3. อุตถจริยา คือ ประพฤติในสิ่งที่เป็นประโยชน์
4. สมานัตตตา คือ เป็นผู้มีความสม่ำเสมอ

ตอบคำถาม

คำถาม สังคหัตถ 4 หมายถึงอะไร

- ก. หลักธรรมในการ ศึกษาเล่าเรียน
- ข. หลักธรรมของผู้ใหญ่
- ค. หลักธรรมที่ทำให้เป็นคนดี
- ง. หลักธรรมที่เป็นเครื่องยึดเหนี่ยว

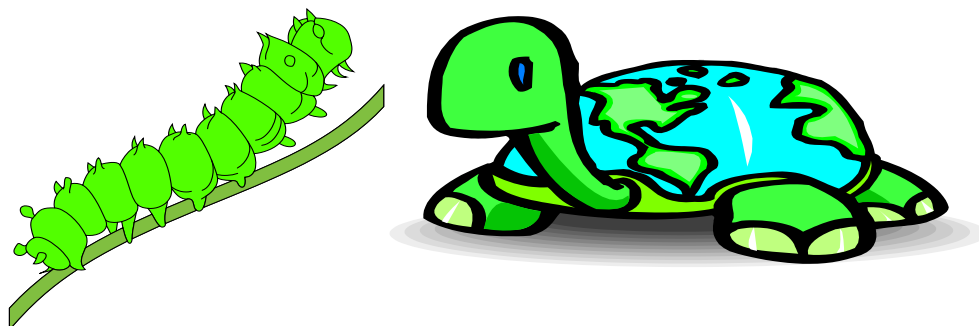
หน้าต่อไป

กรอบที่ 3

ตอบ ง. หลักธรรมที่เป็นเครื่องยึดเหนี่ยว

ครับพี่เต่า

เก่งมากเลย ตอบได้
ถูกต้อง ทีนี้เราจะมา
ศึกษารายละเอียด คำว่า
สังคหัตถ 4 ที

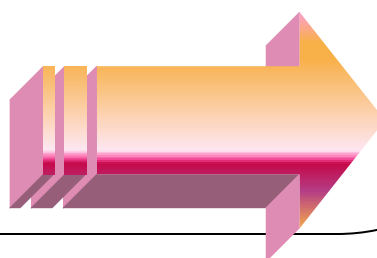
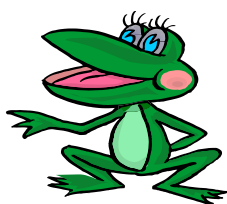
1. ทาน¹ คือ การให้ การเสียสละ หรือการให้ปันของตนเพื่อประโยชน์แก่ผู้อื่น คุณธรรม ข้อนี้ทำให้เราไม่เป็นคนโลภ เห็นแก่ตัว เราต้องคำนึงเสมอว่าทรัพย์สินเป็นสิ่งที่ไม่จีรังยั่งยืนเมื่อเราเสียชีวิตไปแล้วก็เอาไปไม่ได้ ถ้าเรารู้จักคำว่าให้แล้วสังคมจะมีแต่ความสุขไม่

เบียดเบียนซึ่งกันและกันพระพุทธเจ้าได้เทศนาไว้ว่า “ผู้ให้ทานย่อมมีความสุข และเบิกบานใจกว่าผู้รับ” เกณฑ์การให้ทานที่มีกุศลมาก มี 3 ประการ คือ

1. ทานให้แก่บุคคลที่มีความบริสุทธิ์
2. สิ่งของที่ให้เป็นของที่บริสุทธิ์
3. มีเจตนาที่ให้บริสุทธิ์

คำถาม หลักเกณฑ์การทานมีอะไรบ้าง

สบาย
มาก

ต่อไป

¹ สุริวัฒน์ จันทรโสภณ. (2545). สัมฤทธิ์มาตรฐานพระพุทธศาสนา ม.2. กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.

ตอบ มี 3 ประการ คือ

1. คนรับบริสุทธิ
2. สิ่งของที่ให้บริสุทธิ
3. ผู้ให้มีเจตนา บริสุทธิ

กรอบที่ 4

พี่เต่าครับมีอะไรอีกต่อไป

2. ปิยวาจา

คือ การพูดจาอ่อนหวาน ไพเราะ ไม่หยาบคาย เสียดสี ให้เจ็บใจ พระพุทธเจ้าให้ความสำคัญในการพูดมาก ทั้งนี้เพราะ บันไดขั้นแรกของมนุษย์ที่จะสร้างความสัมพันธ์อันดี คือ การพูดจานั้นเอง การพูดจาให้มีประโยชน์ต้องพูดด้วยหลักเกณฑ์ ดังต่อไปนี้

2.1 เว้นจากการพูดเท็จ คือ ไม่พูดโกหก หลอกลวงผู้อื่น ต้องพูดแต่ความจริง

พูดแต่สิ่งมีแต่ประโยชน์ เหมาะสมกับกาลเทศะ

2.2 เว้นจากการพูดส่อเสียด คือการพูดให้แตกร้าง แยก ความสามัคคี จึงควรเปลี่ยน

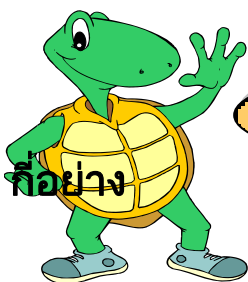
มาเป็นการพูดให้เกิดการประสานประนีประนอม ทำให้เกิดความสัมพันธ์กัน

2.3 เว้นจากพูดคำหยาบ คือ พูดแต่สิ่งที่ไพเราะ
อ่อนหวาน สุภาพ ฟังแล้วสบายใจ
มีความปรารถนาดีต่อผู้ฟัง

2.4 เว้นจากการพูดเพื่อเจ้อ คือพูดในสิ่งที่มีแต่ประโยชน์
ไม่กำกวม ไม่วกวน ก่อน
พูดต้องคิดและไตร่ตรองก่อนพูดทุกครั้ง

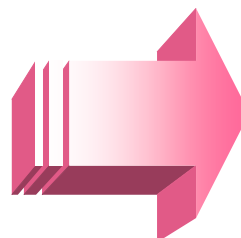
การพูดสำคัญมาก เจ้านอนน้อยต้อง

ผมจะ จำไว้

คำถาม ปยวจา คือ วจาที่อ่อนหวาน แบ่งเป็น
คืออย่าง

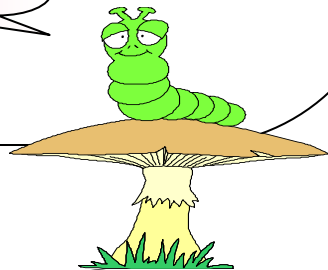
หน้าต่อไป

- ตอบ 1. ไม่พูดเท็จ
- 2. ไม่พูดส่อเสียด
- 3. ไม่พูดคำหยาบ
- 4. ไม่พูดเพื่อเจ้อ

กรอบที่ 5

ขอบคุณมากพี่เต่า
มีอะไรอีกบ้าง

เก่งมากเจ้าหนอนน้อย
มีอีกตามมาเจ้าหนอน

3. อรรถกริยา

อรรถะ หมายถึง ประโยชน์หรือผลที่มุ่งหมาย ที่
พระพุทธเจ้าสั่งสอนพุทธบริษัท 4
ประกอบไปด้วย

3.1 ทิฏฐธัมมิกัตถะ คือ ประโยชน์ที่บุคคลจะพึงได้ในภพนี้
อันได้แก่ ความสุข คือสุข

จากการมีทรัพย์ สุขจากการใช้จ่ายทรัพย์ สุขจากการไม่เป็นหนี้
สุขจากการการคบมิตรที่ดี

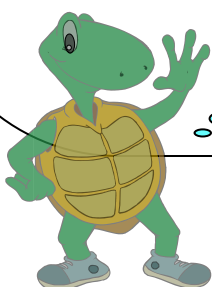
3.2 สัมปรายิกัตถะ คือประโยชน์ใสภาพหน้า คือการมี
จิตใจที่องงามด้วยการทำ

ความดี ทำให้ชีวิตมีค่าถึงพร้อมด้วยธรรม 4 ประการ คือ ศรัทธา
ศีล จาคะ ปัญญา

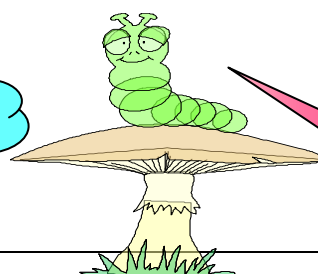
3.3 ปรมัตถะ คือ ประโยชน์อย่างยิ่ง ได้แก่ นิพพาน เป็น
การดับกิเลส มีราคะ โทสะ

โมหะ อันเป็นเหตุแห่งความเร้าร้อนใจทั้งปวง

**คำถาม การประพฤติสิ่งที่มีประโยชน์ที่เราจะได้ในภพนี้มี
อะไรบ้าง**

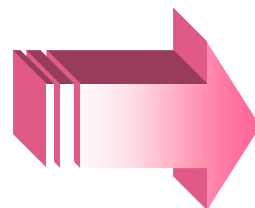

ขอรถาม

ถามมา

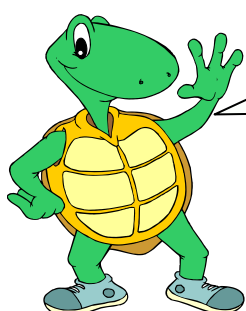
หน้าต่อไป

กรอบที่ 6

ตอบ ความสุข มี 4 ประการคือ

1. สุขจากการมีทรัพย์
2. สุขจากการใช้จ่ายทรัพย์
3. สุขจากการไม่เป็นหนี้
4. สุขจากการการคบมิตรที่ดี

เก่งมากเจ้าหนอนน้อย ยังมี
อีก เจ้าอยากรู้ หรือเปล่าถ้า
อยากรู้ ตามมาเลย

ครับผม

4. สมานัตตตา

คือ การประพฤติตนสม่ำเสมอ หรือประพฤติเสมอต้นเสมอปลาย เป็นคุณธรรมที่ทำให้จิตใจหนักแน่น รวมทั้งเป็นการสร้างความมั่นใจให้แก่ผู้อื่นด้วย มีหลักเกณฑ์ดังนี้

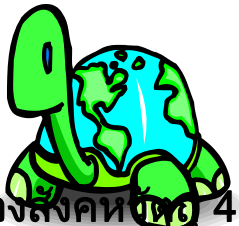
1. การวางตนให้เหมาะสมกับฐานะ
2. การวางตนให้เหมาะสมกับกาลเวลา
3. การวางตนให้กับภาวะสถานการณ์ที่กำลังเกิดขึ้น

ประโยชน์ของสังคหวัตถุ 4

1. เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจมิให้กระทำชั่ว

2. เมื่อประสบความเดือดร้อนยอมได้รับการช่วยเหลือจากผู้อื่น
3. ผู้อื่นเชื่อถือไว้วางใจ
4. เป็นที่รักใคร่ยกย่องนับถือคนทั่วไป
5. เข้าร่วมกับผู้อื่นได้ง่าย
6. ทำให้สังคมสงบสุขไม่มีปัญหา

ตอบคำถามหน่อย..ครับ

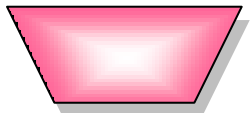
คำถาม ข้อความในข้อใด ผิดจากความเป็นจริง เรื่องสังคมที่ดี 4

- ก. สังคมมีความสงบสุข
- ข. คนมีความรักใคร่ต่อกัน
- ค. ทำให้ร่ำรวยขึ้น
- ง. สังคมสงบสุขต่อไป

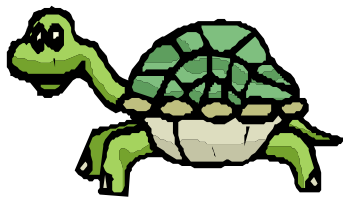
กรอบที่ 7

ค. ทำให้ร่ำรวยขึ้น

เจ้าหนอนน้อยมีลักษณะที่สร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างเพื่อนบ้านตามมาเลยจะได้รู้

ลักษณะอะไรครับ พี่เต่าอยาการู้จังเลย

สารานุกรม 6

คือ ธรรมเนียมที่แสดงออกถึงความปรารถนาดีต่อกัน เอื้อเพื่อ
เกื้อกูลต่อกัน ประเทศต่างสามารถนำมาเป็นแนวทางในการ
ดำเนินการได้ คือ

1. เมตตาการุณกรรม คือ การแสดงออกถึงความเป็นมิตรทาง
กายต่อกัน เช่น เมื่อประเทศหนึ่งประสบอุบัติเหตุเดือดร้อน อาจเป็น
อุทกภัย แผ่นดินไหว หรือโรคระบาด อาจจะส่งข้าวของเครื่องใช้
ไปช่วยหรือส่งหมอไปรักษา ทำให้มิตรประเทศเกิดความซาบซึ้ง
สำนึกในบุญคุณตามมา

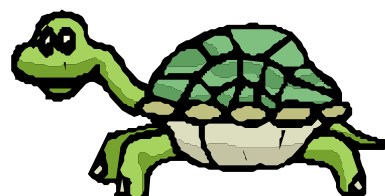
2. เมตตาวิจิตรกรรม เป็นการแสดงออกทางด้านวาจา ไม่กล่าว
ติเตียนโจมตีว่าร้ายต่อมิตรประเทศ ย่อมสร้างสัมพันธไมตรีแน่น
แฟ้นยิ่งขึ้น

3. เมตตาเมตตากรรม เป็นการแสดงออกในเรื่องจิตใจ เน้น
ความปรารถนาดี ปราศจากอคติ ทำให้ไม่คิด
ประโยชน์ต่อชาติบ้านเมือง

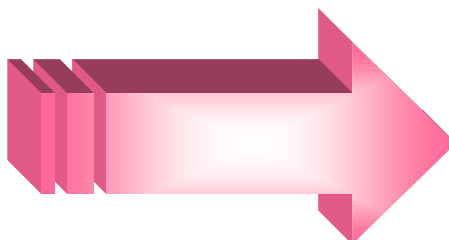
ครับผม

ช่วยตอบคำถามหน่อย
เจ้าหนอนน้อย

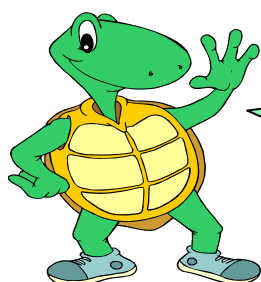
คำถาม สารานุกรม 6 เป็นธรรมเนียมเรื่องอะไร

หน้าต่อไป

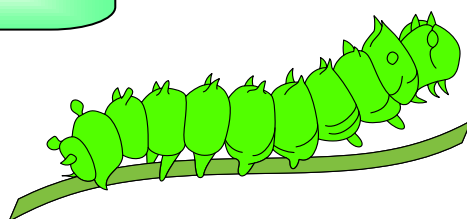
กรอบที่ 8

ตอบ ธรรมที่แสดงออกถึงความปรารถนาดีต่อกัน

จะไปไหนเจ้าหนอนน้อย
ยังไม่จบศึกษาต่อครับ

ขอบคุณครับพี่เต่า

4. แบ่งปันผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นหรือได้มาโดยชอบธรรมแก่
มิตรประเทศ หมายถึง การ

ช่วยเหลือกันระหว่างประเทศ เช่น ประเทศร่ำรวยช่วยเหลือ
ประเทศยากจน เฉลี่ยแบ่งปัน

ผลประโยชน์ที่ได้มาโดยชอบธรรมให้แก่ผู้อื่นแบบสงเคราะห์
ทางพุทธศาสนาถือว่าเป็นหลัก

ปฏิบัติต่อกันระหว่างมิตร ทำให้เป็นการระลึกถึงต่อกันในทางที่ดี
อีกด้วย

5. มีหลักประพฤติเสมอกันกับมิตร ไม่ทำตนให้เป็นที่รังเกียจ
ของประเทศอื่น เป็นการ

แก้ปัญหาระหว่างประเทศด้วยวิธีการทางทูต ช่วยผดุงสันติภาพ
ของโลก เคารพในอธิปไตย

ของประเทศอื่น ไม่ใช่แสนยานุภาพไปข่มขู่ประเทศอื่น

6. มีความคิดเห็นตรงกันกับประเทศอื่น หมายถึง การ
ยอมรับกฎเกณฑ์ กติกาที่

นานาชาติกำหนดไว้ แม้บางครั้งอาจจะไม่เห็นด้วยก็ตาม แต่ถ้า
ประเทศส่วนใหญ่เห็นชอบก็

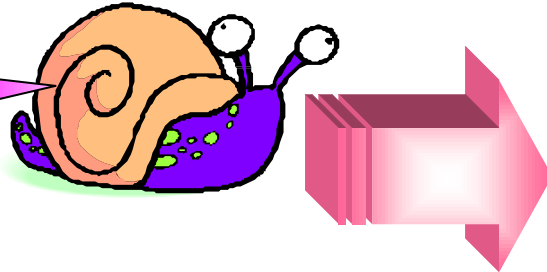
ต้องปฏิบัติตาม ¹

พี่เต๋าครับ ตอบว่าอย่างไรถึงจะถูก

คั้ง

คำถาม การมีความคิดเห็นตรงกับประเทศอื่นมีลักษณะอย่างไร

อยากรู้คำตอบตามมาเลยจ้า
หนอนน้อย.

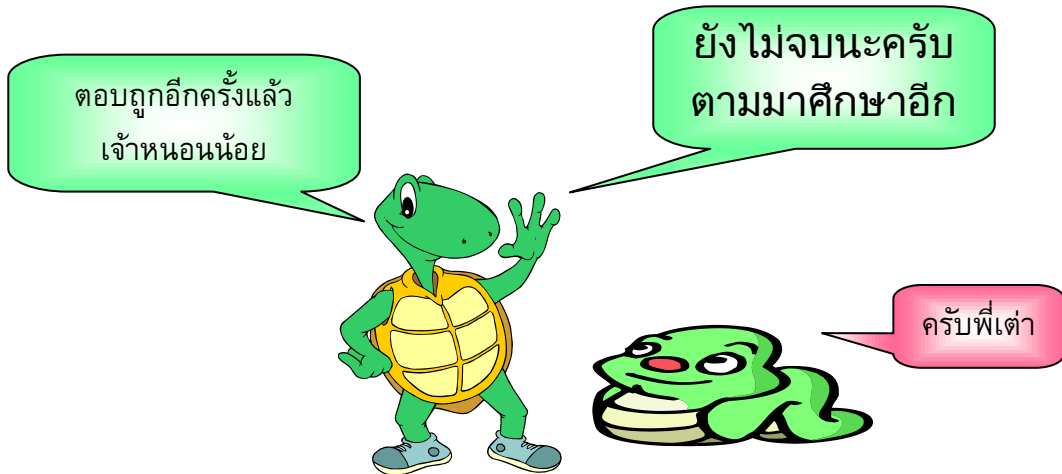

หน้าต่อไป

¹ อ่างแล้ว (หน้า 16)

กรอบที่ 9

ตอบ การยอมรับและปฏิบัติตาม
กฎเกณฑ์กติกานานาชาติกำหนดไว้

การสร้างความสัมพันธ์ไมตรีตามแนวพระเจ้าอโศกมหาราช
พระเจ้าอโศกมหาราชได้นำหลักพุทธธรรมมาใช้ในการ
ปกครองประเทศ สร้าง

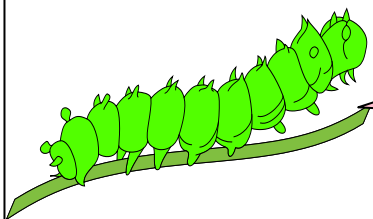
ความสัมพันธ์อันดีกับเพื่อนบ้าน เรื่องว่า ธรรมวิชัย (คือการ
เอาชนะด้วยธรรม)

พระมหากษัตริย์ในยุคต่อมาได้ยึดถือเป็นแนวปฏิบัติ ซึ่ง
ประกอบด้วยวิธีการต่างๆ คือ

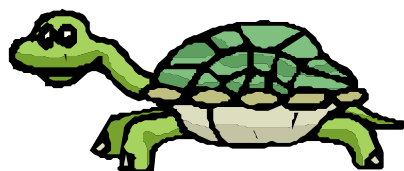
1. ให้สิทธิเสรีภาพในการเผยแพร่ของแต่ละศาสนาไม่
ขัดขวางหรือดูถูกดูหมิ่น และให้
การยกย่อง ไม่รังเกียจ
2. ให้ความเอื้อเฟื้อแก่ศาสนาอื่นที่เข้ามาเผยแพร่
3. สร้างความปรองดองสมานฉันท์ระหว่างกัน ยินดีรับฟัง
ความคิดเห็น
4. พยายามละเว้นการสร้างข้อพิพาทการทำสงครามกล่าว
โจมตีให้ร้ายต่อกัน

คำถาม ธรรมวิชัยคืออะไร

ศึกษามาตลอด ตอบคำถามหน่อย
เจ้าหนอนน้อย

ขอบคุณครับ

หน้าต่อไป

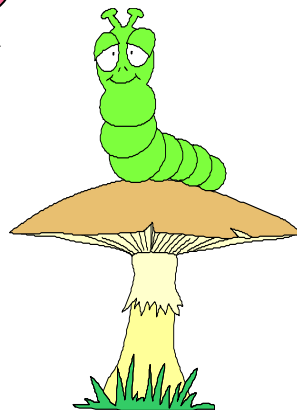
1 อ่างแล้ว (หน้า 18)

กรอบที่ 10

ตอบ การชนะด้วยธรรม

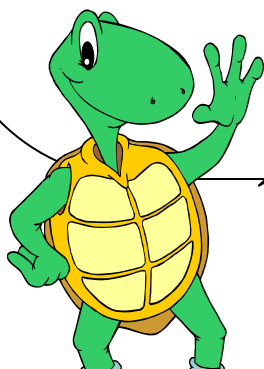
วันนี้ผมนั่งฟังพี่เต่าคุยเรื่องธรรม
ที่ใช้ในการสร้างความเข้าใจอันดี
กับเพื่อนบ้าน ทำให้ทราบวิธีการ
มากมาย ขอบคุณพี่เต่ามาก

เมื่อรู้จักแล้วลองมาสรุป เพื่อให้เข้าใจ
ง่ายมากยิ่งขึ้น ตามมาเลย
เจ้าหนอนน้อย

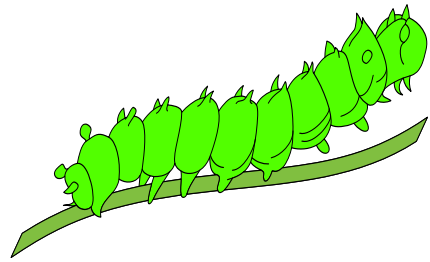

หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาที่ได้นำมาเสนอ 3 อย่าง
นั้น ถ้าหากนำมา
ประยุกต์ใช้แล้วย่อมก่อให้เกิดสัมพันธไมตรีอันดีกับประเทศ
เพื่อนบ้าน หรือ
ในชีวิตประจำวันได้ ทั้งนี้เพื่อความสงบสุขตนเองและคน
ทั่วไปอีกด้วย

เจ้าหนอนน้อยก่อนจะจบอย่าลืมทำ
แบบฝึกหัด และแบบทดสอบ
หลังเรียนด้วย จะได้เข้าใจยิ่งขึ้น

ขอบคุณครับ

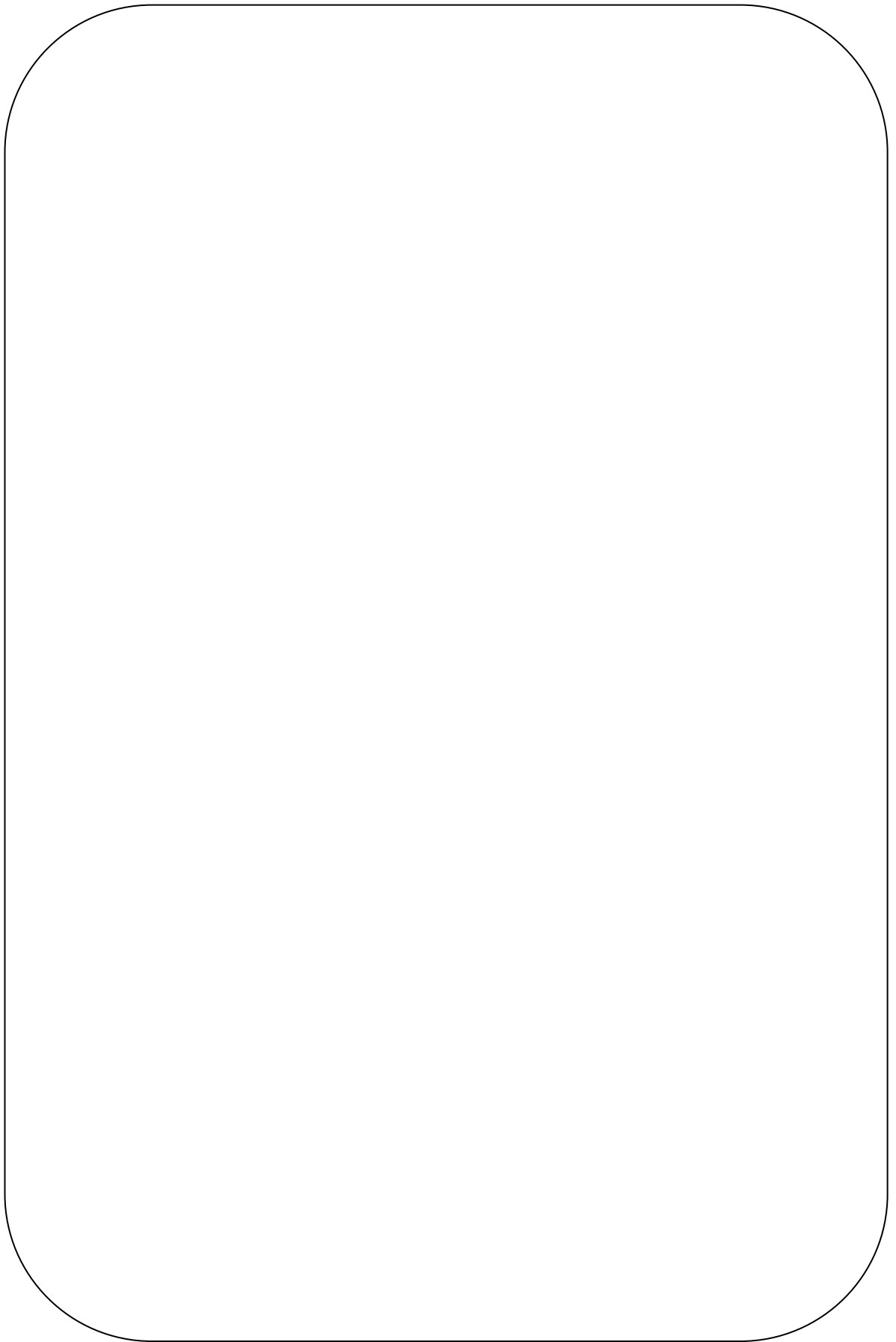

แบบฝึกหัดท้ายบท
เรื่อง หลักธรรมสร้างความเข้าใจอันดีกับเพื่อนบ้าน

คำชี้แจง ให้นักเรียนนำตัวอักษรที่อยู่หน้าข้อความในหมวด ข. มาใส่ลงใน (.....)

หน้าข้อความในหมวด ก. ให้ถูกต้องและสัมพันธ์กัน

หมวด ก.	หมวด ข.
(.....) 1. ธรรมอันเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจ	ก. พระเจ้าอโศก มหาราช
(.....) 2. ธรรมที่เป็นเครื่องส่งเสริมความ ปรารถนาดีต่อกัน	ข. ศรีลังกา
(.....) 3. การเอาชนะด้วยธรรมะ	ค. ไทย
(.....) 4. กำหนดวันวิสาขบูชาเป็น วันหยุดราชการ	ง. กัมพูชา
(.....) 5. เจดีย์ชเวดากอง	จ. อินโดนีเซีย
(.....) 6. พระวิหารบุโรพุทโธ	ฉ. สังกหัตถ์ 4
(.....) 7. ปราสาทบายน	ช. สาราณียธรรม
(.....) 8. ศูนย์กลางพระพุทธศาสนาของโลก	ฌ. ธรรมวิชัย
(.....) 9. อุปถัมภ์และเผยแผ่พระพุทธศาสนา	ญ. ธรรมจักร
(.....) 10. ชาติแรกที่ตั้งองค์กร พุทธศาสนิกชนสัมพันธ์ แห่งโลก	ฎ. เมียนมาร์ ฏ. มาเลเซีย
	ฐ. สิงคโปร์
	ฑ. ปิยวาจา

โรงเรียนโสภากามวิทยา อำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ
แบบทดสอบหลังเรียน รายวิชา ส 22101 ชั้นมัธยมศึกษา
ปีที่ 2
เรื่อง หลักธรรมสร้างความเข้าใจอันดีกับเพื่อนบ้าน

จุดประสงค์การเรียนรู้ที่ 6 วิเคราะห์หลักธรรมสร้างความเข้าใจอันดีกับประเทศเพื่อนบ้าน

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย × ทับตัวอักษรที่เห็นว่า ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว

1. คำว่า สังคหวัตถุ 4 มีความหมายสอดคล้องกับข้อใด
 - ก. หลักธรรมที่ทำให้งาม
 - ข. หลักธรรมสำคัญของผู้ครองเรือน
 - ค. หลักธรรมเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวน้ำใจผู้อื่น
 - ง. หลักธรรมที่ช่วยให้ดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างประเสริฐ
2. สมชายใช้หลัก อุตถจริยา จะต้องปฏิบัติตนอย่างไร
 - ก. ช่วยเหลือเพื่อนทุกครั้งเมื่อต้องการ
 - ข. วางตัวให้เหมาะสมกับเพื่อน
 - ค. พุดกับเพื่อนด้วยวาจาอ่อนหวาน
 - ง. แบ่งปันสิ่งของให้แก่เพื่อน
3. ราตรีไม่นิ่งดูตายช่วยเหลือเพื่อนเสมอ ไม่ต้องเอ่ยปากขอร้องให้ช่วย แสดงว่าราตรี

ปฏิบัติหลักธรรมข้อใด

 - ก. ทาน
 - ข. ปิยวาจา
 - ค. สมานัต ตตา
 - ง. อุตถจริยา
4. คำว่า “อยู่บ้านท่านอย่านิ่งดูตาย ปั่นวัวปั่นควายให้ลูกท่านเล่น” สอดคล้องกับ

สังคหวัตถุ 4 ข้อใด

- ก. อັถถจรียา
- ข. สมนันต ตตา
- ค. ทาน
- ง. ปียวาจา

5. สาราณียธรรมมีประโยชน์อย่างไร

- ก. เป็นประโยชน์ในการทำงาน
- ข. หลักในการครองเรือน
- ค. หลักในการสร้างความสัมพันธ์ต่อกัน
- ง. เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวน้ำใจ

6. ประเทศไทยส่งอาหารไปช่วยผู้ลี้ภัยตามชายแดน จัดเป็นการปฏิบัติตามธรรมข้อใด

- ก. เมตตากรุณา
- ข. เมตตาโมกกรรม
- ค. เมตตาวิจิตรกรรม
- ง. เมตตาภายกรรม

7. ข้อใดไม่ใช่การปฏิบัติตนตามหลักสาราณียธรรม

- ก. วางตัวให้เหมาะสมกับฐานะ
- ข. ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน
- ค. ประพฤติตนในกฎกติกา
- ง. แบ่งปันผลประโยชน์โดยชอบธรรม

8. หลักสาราณียธรรมมีคุณค่าต่อประเทศแตกต่างจากคุณธรรมข้ออื่นอย่างไร

- ก. เสริมสร้างความสงบในจิตใจ
- ข. เสริมสร้างความเป็นมิตร
- ค. สร้างความมั่นคงของสังคม
- ง. สร้างเสริมประสิทธิภาพในการทำงาน

9. พระเจ้าอโศกมหาราชมีแนวทางในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาอย่างไร

- ก. ทรงทำลายล้าง
- ข. ทรงเอาชนะด้วยธรรม
- ค. ทรงให้เสรีภาพในการนับถือ
- ง. ทรงเอาชนะด้วยสงคราม

10. ธรรมวิชัย เกี่ยวข้องกับข้อใดมากที่สุด

- ค. นิกายในพระพุทธศาสนา
 ข. แนวทางการเผยแผ่พระพุทธศาสนา
 ค. โรงเรียนสอนวิชาพระพุทธศาสนา
 ง. คัมภีร์ทางพระพุทธศาสนา

บรรณานุกรม

- จรัส พยัคฆราชศักดิ์ และคณะ. (2547). หนังสือเรียนพระพุทธศาสนา. กรุงเทพฯ: วัฒนาพานิช.
- _____. (2547). คู่มือครูแบบการจัดการเรียนรู้พระพุทธศาสนาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. กรุงเทพฯ: วัฒนาพานิช.
- พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต). (2548). พจนานุกรมพุทธศาสน์ฉบับประมวลธรรม. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การค้ำถั่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- ฝ่ายวิชาการ อจท.(2558) พระพุทธศาสนา ม.2 หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐานกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม . กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.
- นภดล ขวัญชนะภักดี. (2546). พระพุทธศาสนาช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. กรุงเทพฯ: บริษัทประสานมิตร.
- วิชาการ, กรม. (2550). หนังสือเรียนสังคมศึกษา ส 0110 พระพุทธศาสนา. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- วิทย์ วิศเวทย์ และคณะ. (2538). หนังสือเรียนสังคมศึกษา ส 0110 พระพุทธศาสนา. กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.
- สุมินตรา รัฐประสาท. (2547). สรุปหลักสังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม ม.ต้น สารที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ม.ต้น. ไฮเด็ดพับลิชชิ่ง.
- สุริวัฒน์ จันทรโสภณ. (2545). สมุทธานุกรฐานพระพุทธศาสนา ม.2. กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.
- สถาบันพัฒนาวิชาการ.(2560). คู่มือครูหนังสือเรียนพระพุทธศาสนา ม.2.กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ คุณภาพวิชาการ.พว.
- อมร โสภณวิเชษฐวงศ์. (2547). หนังสือเรียนสมบูรณแบบ ส 0110 พระพุทธศาสนา. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- อัมชา ก. บัวเกษร และคณะ. (2546). แบบฝึกหัดทักษะกระบวนการ ส0110 พระพุทธศาสนา. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.

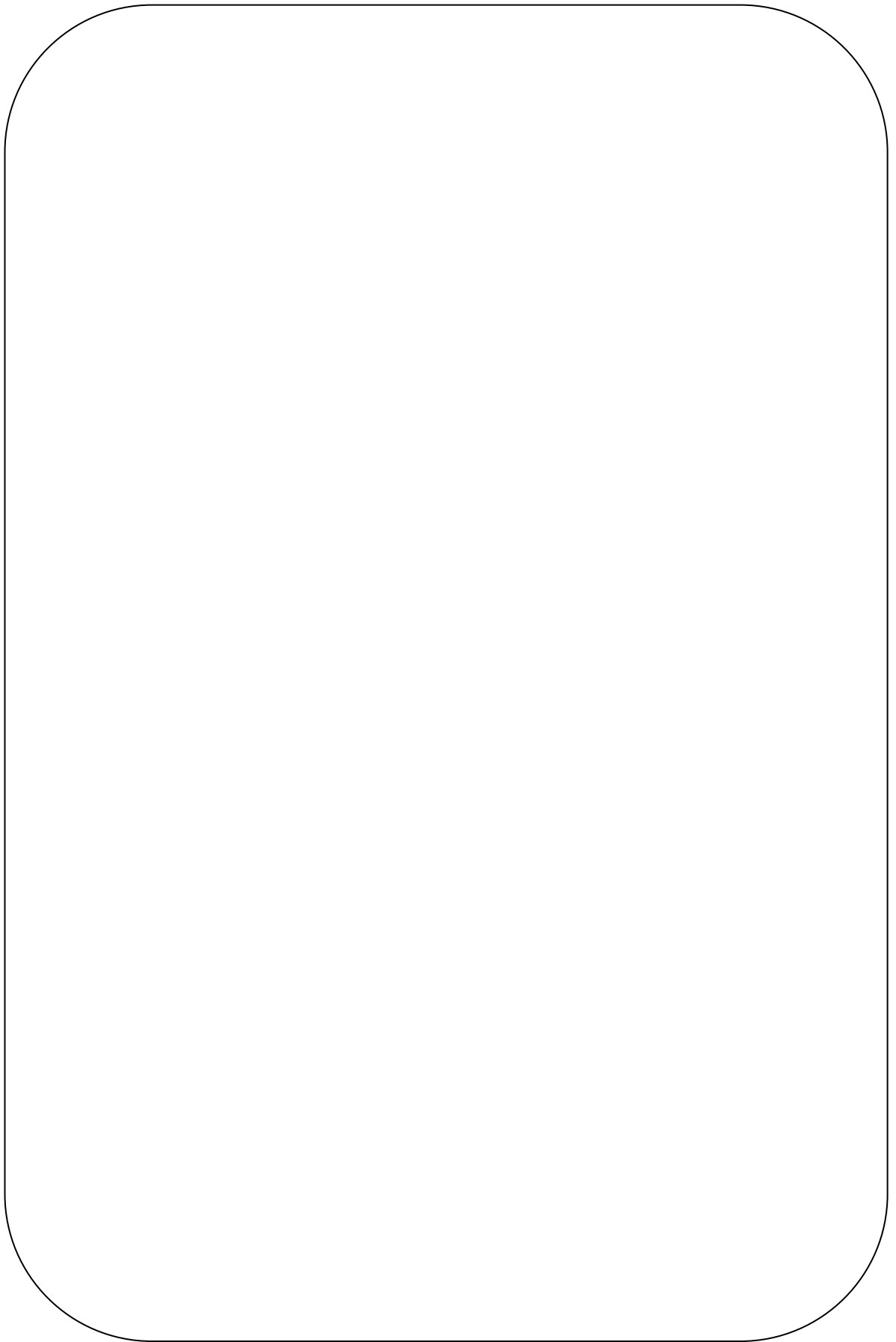
เอกรินทร์ สีมหาศาล และคณะ. (ม.ป.พ.). แบบทดสอบครบวงจรประเมินผลตาม รบ.3
เห็นทักษะกระบวนการ พระพุทธศาสนา (รายวิชา ส 0110).
กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.

ภาคผนวก

เฉลยแบบฝึกหัด

เรื่อง หลักธรรมสร้างความเข้าใจอันดีกับเพื่อนบ้าน

หมวด ก.	หมวด ข.
(..จ..) 1. ธรรมอันเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจ	ก. พระเจ้าอโศก มหาราช
(..ช..) 2. ธรรมที่เป็นเครื่องส่งเสริมความ ปรารถนาดีต่อกัน	ข. ศรีลังกา
(..ณ..) 3. การเอาชนะด้วยธรรมะ	ค. ไทย
(..ค..) 4. กำหนดวันวิสาขบูชาเป็น วันหยุดราชการ	ง. กัมพูชา
(..ฎ..) 5. เจดีย์ชเวดากอง	จ. อินโดนีเซีย
(..จ..) 6. พระวิหารบุโรพุทโธ	ฉ. สังกหวัดถุ 4
(..ง..) 7. ปราสาทบายน	ช. สาราณียธรรม
(. ค..) 8. ศูนย์กลางพระพุทธศาสนาโลก	ณ. ธรรมวิชัย
(..ก..) 9. อุปถัมภ์และเผยแผ่ พระพุทธศาสนา	ญ. ธรรมจักร
(..ข..) 10. ชาติแรกที่ก่อตั้งองค์กร พุทธศาสนิกชนสัมพันธ์ แห่งโลก	ฎ. เมียนมาร์
	ฏ. มาเลเซีย
	ฐ. สิงคโปร์
	ฑ. ปิยวาจา

เฉลยแบบทดสอบก่อนเรียน-หลังเรียน

เฉลยแบบทดสอบก่อนเรียน	เฉลยแบบทดสอบหลังเรียน
1. ข	1. ค
2. ง	2. ก
3. ค	3. ง
4. ค	4. ก
5. ก	5. ค
6. ก	6. ง
7. ข	7. ก
8. ค	8. ข
9. ก	9. ข
10. ค	10. ข

อนุทธโต อชปโล นิปโก สํวตินุทริ
โย
กลยาณमितโต เมธาวิ ทุกขส
สนตกโร สिया

**ผู้มีปัญญาไม่ฟุ้งซ่าน ไม่คลอนแคลน มี
ปัญญารักษาตัว
สำรวมอินทรีย์ มีมิตรดี พึ่งทำที่สุดของ
ทุกข์ได้**

(อัญญาโกณฑลญญ เถร)

ขุ. เถร. 26/-366

เล่มที่ 7
บทเรียนสำเร็จรูป
พระอัครสาวก
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

โดย
นายจำเนียร โปสาวัง
โรงเรียนโสภากำมวิทยา อำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

กระทรวงศึกษาธิการ

คำนำ

๒๕๖๕

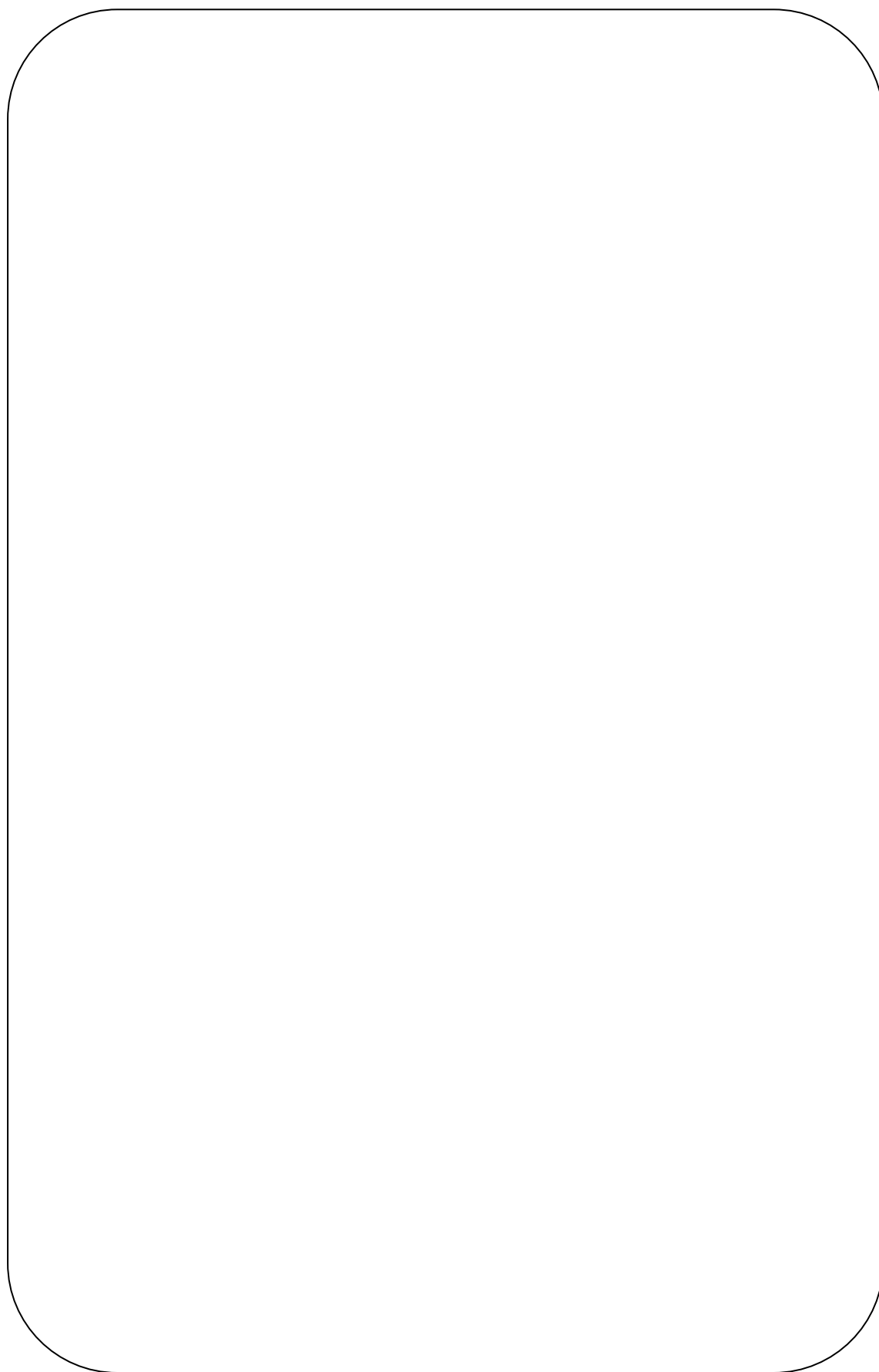
การจัดการเรียนการสอนสาระพระพุทธศาสนา ๕0202 ตามหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 มุ่งเน้นให้นักเรียนได้พัฒนาตนเอง ในเรื่องสาระ พระพุทธศาสนา คุณธรรมจริยธรรมอันดีงาม โดยมุ่งเน้นให้นักเรียนได้มีคุณลักษณะที่หลักสูตร ต้องการ คือ เป็นคนดี คนเก่ง และดำรงชีวิตในสังคมอย่างมีความสุข

การจัดทำบทเรียนสำเร็จรูปเล่มนี้ได้บรรจุเนื้อหาสาระที่ครอบคลุมตามหลักสูตรครู สามารถที่จะนำไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ใช้ซ่อมเสริมการเรียน หรือให้นักเรียน ได้นำไปศึกษาที่บ้านได้บทเรียนสำเร็จรูปได้ฝึกความซื่อสัตย์สุจริต ความรับผิดชอบ เป็น คุณลักษณะของคนดี ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเอง มีรูปแบบการเรียนรู้เป็นของตนเอง เป็น คุณลักษณะของการเป็นคนเก่ง ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามตนเองที่ปรารถนา ตามศักยภาพของตนเอง เรียนรู้ได้ทุกที่ ทุกเวลา ได้ชื่นชมผลงานของตนเองอย่างนับใจ เป็นลักษณะของผู้มีความสุข

ขอกราบขอบพระคุณพระครูอดุลธรรมภิมณฑ์ (เกย ตุลธมฺโม) ผู้อำนวยการศูนย์ พัฒนาคุณธรรมอำเภอเซกา นายสนิท มหาโยธี ศึกษาพิเศษเขตที่เชี่ยวชาญ มหาวิทยาลัยราชภัฏ อุดรธานี ผู้ตรวจสอบเนื้อหาสาระ ตลอดจนคณะครูโรงเรียนโสภณวิทย์วิทยาทุกคนที่ช่วยให้ เอกสารเล่มนี้สำเร็จและสมบูรณ์ และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าเอกสารเล่มนี้จะเป็นประโยชน์ต่อนักเรียน ครู ที่จัดกิจกรรมการเรียนรู้พระพุทธศาสนาบ้างพอสมควร

นายจำเนียร โปสาวัง

ผู้จัดทำ

สารบัญ

๗๒๗๒๗๒

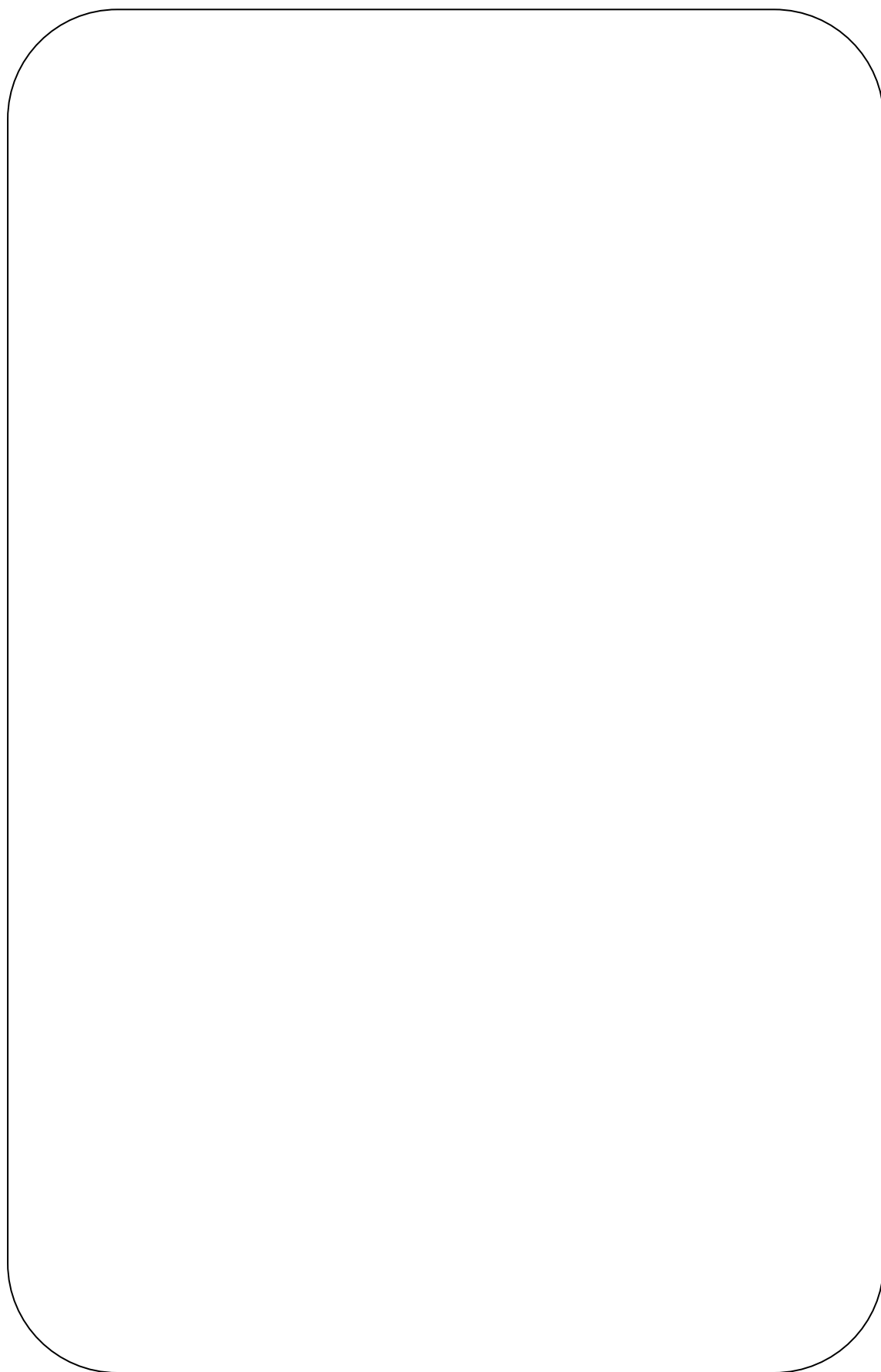
เรื่อง	หน้า	
คำแนะนำในการศึกษาบทเรียนสำเร็จรูป		1
แบบทดสอบก่อนเรียน		2
กรอบเนื้อหาสาระ (กรอบที่ 1-11)		5
แบบฝึกหัดท้ายบทเรียน		16
แบบทดสอบหลังเรียน		17
บรรณานุกรม		20

คำแนะนำในการศึกษาบทเรียนสำเร็จรูป

๑๒ ๑๒ ๑๒

1. ให้นักเรียนอ่านจุดประสงค์การเรียนรู้แล้ว จึงเริ่มอ่านเนื้อหาสาระ
2. บทเรียนเล่มนี้ เรื่อง พระอัครสาวก มีทั้งหมด 11 กรอบ ให้นักเรียนอ่านทีละกรอบแล้วปฏิบัติตามคำแนะนำในกรอบอย่างเคร่งครัด
3. บทเรียนแต่ละกรอบเป็นลักษณะการให้ความรู้ จะมีคำถามอยู่ท้ายกรอบ และจะมีเฉลยอยู่ที่มุมซ้ายของกรอบถัดไป ให้นักเรียนอ่านและเขียนคำตอบลงในกระดาษที่ครูแจกให้ แต่ห้ามขีดเขียนสิ่งใดลงบนบทเรียนสำเร็จรูปนี้อย่างเด็ดขาด เมื่อตอบแล้วให้ดูเฉลยได้ในกรอบถัดไป นักเรียนก็จะทราบว่าตนเองทำได้หรือไม่
4. นักเรียนต้องมีความซื่อสัตย์ต่อตนเอง อย่าดูเฉลยก่อนเขียนคำตอบ
5. เมื่ออ่านและตอบคำถามครบทุกกรอบแล้ว ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดเพื่อทบทวนความรู้ความเข้าใจอีกครั้งหนึ่ง
6. เมื่อนักเรียนอ่านวิธีการศึกษาบทเรียนสำเร็จรูป เข้าใจทุกอย่างแล้ว ให้นักเรียนเปิดอ่านได้เลย

๑๓ ๑๓ ๑๓

โรงเรียนโสภากำมวิทยา อำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ
แบบทดสอบก่อนเรียน รายวิชา ส22101 ชั้นมัธยมศึกษา
ปีที่ 2
เรื่อง พระอัครสาวก

จุดประสงค์การเรียนรู้ที่ 7 วิเคราะห์และประพัติตนตามแบบอย่างการดำเนินชีวิต
 และข้อคิด

จากประวัติพระอัครสาวก ตามที่กำหนด

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย × ทับตัวอักษรที่เห็นว่า
 ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว

1. อะไรคือแรงจูงใจให้อุปติสสะเข้าไปหาและฟังธรรมพระอัสสชิ
 - ก. เคยเป็นเพื่อนกันมาก่อน
 - ข. เคยเป็นพราหมณ์มาก่อน
 - ค. ความสำรวมระวางใน อิริยาบถ
 - ง. ความสามารถในการอธิบายธรรม
2. ข้อใดแสดงถึงวิสัยทัศน์ของพระสารีบุตร
 - ก. มีปัญญามาก
 - ข. มีความรู้เรื่องพระสูตร พระอภิธรรม พระวินัย
 - ค. ทูลเสนอให้พระพุทธเจ้าทำการสังคายนาพระธรรมวินัย
 - ง. ทูลแสดงให้พระพุทธเจ้าแสดงอิทธิปาฏิหาริย์แข่งกับนิครนถ์
3. พระสาวกรูปใดได้รับการยกย่องเป็นพระธรรมเสนาบดี
 - ก. พระสารีบุตร
 - ข. พระมหากัสสปะ
 - ค. พระมหาโมคคัลลานะ
 - ง. พระอัญญาโกณฑัญญะ
4. พระสารีบุตรได้บรรลุธรรมเป็นพระอรหันต์ฟังธรรมอะไร
 - ก. อนุปปพิกถา
 - ข. ธัมมจักกัปปวัตนสูตร
 - ค. อนันตลักขณสูตร
 - ง. เวทนาปริคคหสูตร

5. “เมื่อท่านทราบว่าพระอัสสชิอยู่ในทิศใด ก็จะไปไหว้และนอนหันศีรษะไปทางทิศนั้น”

ข้อความนี้บอกคุณธรรมใดของพระสารีบุตร

- ก. ความมีน้ำใจ
- ข. ความอ่อนน้อม
- ค. ความเพียรพยายาม
- ง. ความกตัญญูกตเวทิตะ

6. พระโมคคัลลานะเดิมชื่ออะไร

- ก. โกลิตะ
- ข. อุปติสสะ
- ค. โมคคัลลี
- ง. วัณโณ

7. ธรรมที่พระพุทธเจ้าทรงแสดงแก่พระโมคคัลลานะขณะท่านไปปฏิบัติธรรมอยู่ที่หมู่บ้าน

กัลป์วามุตตคาม คืออะไร

- ก. วิธีแก่งวง
- ข. วิธีดับทุกข์
- ค. วิธีบริหารจิต
- ง. วิธีบำเพ็ญเพียร

8. หลักที่ฐานสำคัญที่แสดงให้เห็นว่าพระโมคคัลลานะมีความสามารถพิเศษด้านงานก่อสร้าง

คือข้อใด

- ก. วัดเวฬุวัน
- ข. ชุ่มประตู่วัดเชตวัน
- ค. โลหะปราสาทของนางวิสาขา
- ง. กุฏิที่ประทับของพระพุทธเจ้า

9. วิธีแก้ความง่วงที่พระพุทธเจ้าตรัสสอนพระโมคคัลลานะว่า ถ้าสาธยายธรรมโดยแล้ว

ยังไม่หายง่วง ควรทำอะไรต่อไป

ก. นึกถึงสัญญา

ข. เฟื่องดูแสงสว่าง

ค. ยอนหูทั้งสองข้าง

ง. พิจารณาธรรมที่ได้ฟังมาแล้ว

10. ทักซิณสามารถพูดให้คนอื่นเชื่อฟังได้ และเป็นทีเคารพยำ
เกรงของคนอื่น พฤติกรรม

ของทักซิณคล้ายกับประวัติของใคร

ก. พระสารีบุตร

ข. พระโมคคัลลานะ

ค. พระเจ้าพิมพิสาร

ง. พระมหาธรรมราชาลิไท

กรอบที่ 1

กำลังศึกษา
เรื่องราว
เกี่ยวกับ

สวัสดีครับเจ้ากบ
น้อย สบายดี
หรือเปล่า กำลังทำ

ศึกษาไป

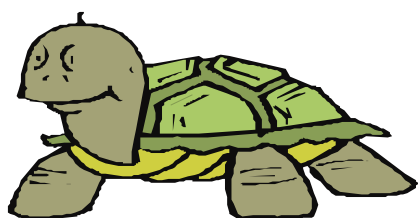

จุดประสงค์การเรียนรู้

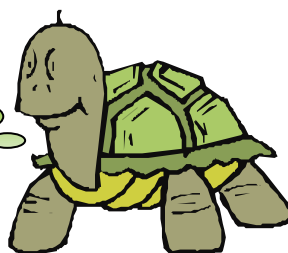
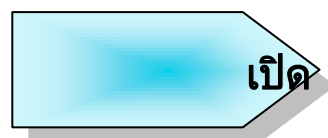
1. เล่าประวัติของพระสารีบุตรและพระโมคคัลลานะ โดยสังเขปได้
2. วิเคราะห์คุณธรรมของพุทธสาวกที่ควรยึดถือเป็นแบบอย่างได้
3. เสนอแนะแนวทางที่จะนำคุณธรรมของพุทธสาวกไปใช้ในการดำเนินชีวิตได้

อืม !... เจ้ากบน้อยขยันจริงนะ
เจ้าศึกษาเรื่องราวเกี่ยวกับ
พระพุทธศาสนามีความรู้ดี
เล่าให้ฟังด้วย

ได้ครับลุงเต่า ผมจะเล่าให้ฟัง
ถ้าผิดพลาดอย่างไร คุณลุง
เต่าช่วยเตือนผมก็แล้วกันนะ
ครับ

กรอบที่ 2

ประวัติและคุณธรรมพระสารีบุตร

พระสารีบุตร มีชื่อเดิมว่า อุปติสสะ บิดาชื่อ วัณณะ มารดาชื่อ สารี ถิ่นฐานเดิมอยู่หมู่บ้านนาลันทะ ในแคว้นมคธ (แคว้นพิหาร) มีเมืองราชคฤห์เป็นเมืองหลวง

อุปติสสะมีเพื่อนคนหนึ่งชื่อ โกลิตะ อาศัยอยู่บ้านใกล้เคียงกัน ทั้งสองเป็นเพื่อนกันไปเที่ยวด้วยกันศึกษาเล่าเรียนด้วยกัน วันหนึ่งพากันไปเที่ยวดูมหรสพเห็นว่าเป็นเรื่องไร้สาระ จึงปรึกษากันไปศึกษาที่สำนักอาจารย์สัญญาชัยปริพาชก พร้อมกับบริวาร คิดว่าสักวันหนึ่งจะได้พบธรรมอันดีงามบ้าง แต่นานไปก็ยังไม่พบ

วันหนึ่ง พระอัสสชิได้เดินทางมาประกาศศาสนาแต่ได้ทราบข่าวว่าพระพุทธองค์เสด็จมาที่แคว้นมคธจึงคิดจะไปเฝ้า ในขณะที่นั้นพระอัสสชิ ออกบิณฑบาตอยู่ในเมืองอุปติสสะได้มาพบ เกิดความสนใจในอิริยาบถที่สุภาพเรียบร้อยของพระอัสสชิ อุปติสสะจึงเข้าไปสอบถามโดยรอพระอัสสชิ ฉันทักตอาหารเข้าเสร็จแล้วจึงได้เข้าไปซักถามถึงข้อที่ตนสงสัย

พระอัสสชิตอบว่า พระพุทธเจ้าเป็นครู เป็นอาจารย์ของเรา เราประพฤติปฏิบัติตามคำสั่งสอนของท่าน

อุปติสสะถามท่านว่า ข้าแต่ท่านที่เคารพ คำสั่งสอนของท่าน ผู้กล่าวถึงนั้นเป็นอย่างไร ครูของท่านสอนอะไร ข้าพเจ้าขอทราบบนข้อนั้นเป็นอย่างยิ่ง

ตอบคำถาม
หน่อยครับ

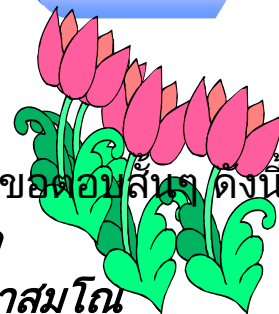
คำถาม พระสารีบุตรมีนามเดิมว่าอะไร

เปิดกรอบที่ 3

ตอบอุปติสสะ

กรอบที่ 3

พระอัสสชิพูดถ่อมว่า ท่านบวชมาไม่นาน ขอตอบสั้นๆ ดังนี้
เย ธมมา เหตุปภวา เตสฺ เหตุ ตถาคโต
เตสญจ โย นิโรโธ จ เอวํ วาที มหาสมโณ
 แปล ว่า ธรรมเหล่าใดเกิดแต่เหตุ พระตถาคต ตรัสแห่ง
 ธรรมเหล่านั้น
 และการดับแห่งธรรมเหล่านั้น พระมหาสมณะมีวาตะเช่นนี้

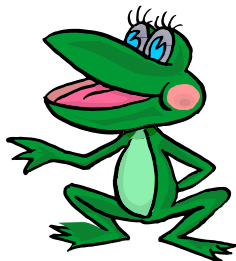
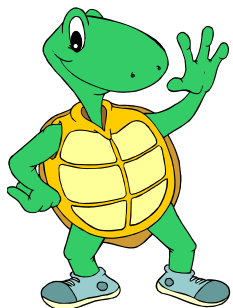

อุปติสสะ ฟังคานี้แล้ว เกิดดวงตาเห็นธรรม คือบรรลุ
 โสดาบัน ทั้งนี้เพราะเป็นบุคคลที่ได้รับการศึกษามาก มี
 สติปัญญาเฉียบแหลม เมื่อได้ฟังแค่นี้ก็เข้าใจจากนั้นจึงสอบถาม
 พระอัสสชิว่าพระพุทธเจ้าประทับอยู่ที่ใดจะได้ไปกราบ เมื่ออุปติส
 สะได้นำธรรมไปเล่าให้โกลิตะฟัง โกลิตะก็บรรลุโสดาบันเช่นกัน
 ทั้งสองจึงปรึกษากันว่าจะไปกราบเข้าเฝ้าพระพุทธเจ้า จากนั้นไป
 กราบลาอาจารย์สัญญาชัยบริพาชกผู้เป็นอาจารย์ และได้นำเอาสาวก
 จำนวน 250 คน
 ไปเฝ้าพระพุทธเจ้าที่วัดเวฬุวัน เมืองราชคฤห์แคว้นมคธ เมื่อได้
 เข้าเฝ้าฟังพระธรรมเทศนาแล้วก็ขอบวช พระพุทธเจ้าประทาน
 อนุญาตให้บวชพร้อมบริวาร 250 คน

คำถาม อาจารย์คนแรกของอุปติสสะคือใคร

ได้เลยเจ้ากบ

ตอบคำถาม
 ผมหน่อย

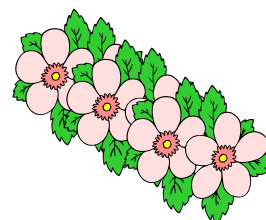

ตอบ พระอัสสชิ

กรอบที่ 4

ได้เลยครับ
ลุงเต่า
ความขบขะ

น่าสนุกมากเลย
เจ้ากบน้อย เล่าต่อ
หน่อยซิว่าท่าน

เมื่ออุปติสสะไปบวชแล้วพระพุทธเจ้าบวชโดย
เอหิภิกขุอุปสัมปทา การบรรลุลหรรณของท่านั้นประหลาดมาก คือ
ขณะที่พระพุทธเจ้าแสดงธรรมเวทนาปริคคหสูตรโปรดที่ฉนข
ปริพาชกผู้เป็นหลานพระสารีบุตร อยู่ที่ถ้ำสุกรชาตา (ถ้ำหมูขุด
หรือถ้ำคางหมู) เชิงเขาคิชฌกูฏ ขณะนั้นพระสารีบุตรกำลังถวายน
งานพัด พระพุทธองค์ด้วยกำหนดจิตตามกระแสพระธรรมเทศนา
ไปด้วย พอแสดงธรรมจบ ท่านก็ได้บรรลุพระอรหันต์ ในขณะที่ที่
ฉนขปริพาชกหลานท่านถึงพระรัตนตรัย เป็นสรณเท้านั้น การ
บรรลุลหรรณของท่านเปรียบเสมือนการบริโภคอาหารที่เขา
จัดเตรียมไว้ให้ผู้อื่น การบรรลุลหรรณของท่านตรงกับวันขึ้น 15 ค่ำ
เดือน 3 พอดี ได้มีการประชุมใหญ่เรียกว่า จาตุรงคสันนิบาต ณ
พระเวฬุวัน พระพุทธเจ้าได้แสดงโอวาทปาติโมกข์ แก่

พระอรหันต์สาวก 1,250 รูป เป็นการประกาศอุดมการณ์ในการ
เผยแผ่พระพุทธศาสนา

คำถาม ธรรมเรื่องใดที่ทำให้พระสารีบุตรสำเร็จเป็นพระ
อรหันต์

กรอบที่ 5

ตอบ เวทนาปริคคหสูตร

มีเรื่องที่
น่าสนใจมาก
เกี่ยวกับตัวท่าน

ลุงเต๋าตอบได้เก่ง
มาก แสดงว่าสนใจ

พระสารีบุตรได้แนะนำน้องชายน้องสาวมาบวชใน
พระพุทธศาสนาหมด เหลือแต่บิดามารดาของท่านยังไม่นับถือ
พระพุทธศาสนาเลย

เมื่อพระพุทธเจ้าเสด็จกลับกรุงกบิลพัสดุ์ เพื่อโปรดประยูร
ญาติ พระพุทธเจ้าได้มอบหมายให้พระสารีบุตรเป็นอุปัชฌาย์บวช
พระราहुล เป็นสามเณรองค์แรกในพระพุทธศาสนา

บั้นปลายชีวิตของท่านพระสารีบุตรป่วยด้วยโรคกลายเป็น
โลหิต ท่านเห็นว่าจะอยู่ได้อีกไม่นาน ห่วงใยว่าบิดามารดายังไม่
นับถือพุทธศาสนาเลยจึงชวนน้องชายไปโปรดเทศนาจนบิดา
มารดาหันมานับถือพุทธศาสนา

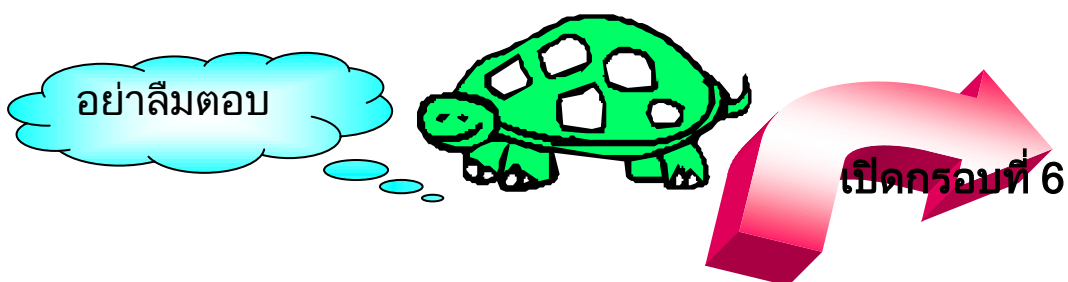
พระสารีบุตรปรินิพพานกลางเดือน 12 ก่อนพระโมคคัลลา
นะ 15 วัน ก่อนพระพุทธเจ้า

7 เดือน โดยปรินิพพานในห้องที่มารดาคลอดท่านนั่นเอง เมื่อ
ฉาปนกิจกิจศพท่านแล้ว บิดามารดาและน้องชายได้นำอัฐิไป

ถวายพระพุทธเจ้า พระพุทธองค์ได้ก่อสร้างสถูปเจดีย์บรรจุอัฐิของ
พระสารีบุตรที่ชุ่มประต้วัดพระเชตะวัน เมืองสาเกตฤ

คำถาม พระสารีบุตรบวชเณรให้กับผู้ใดเป็นองค์แรก

กรอบที่ 6

ตอบ พระราหุล

คุณธรรมที่ควรยึดถือเป็นแบบอย่าง

พระสารีบุตรท่านมีคุณธรรมที่ควรถือเป็นแบบอย่างหลายประการ คือ

1. ท่านเป็นผู้มีสติปัญญาเป็นเลิศ สามารถสั่งสอนธรรมได้
อย่างละเอียดลึกซึ้ง เช่นเดียวกับพระพุทธเจ้า จึงได้รับการประกาศ
ยกย่องเป็นพระอัครสาวกเบื้องขวา เป็นเอตทัคคะ เป็นผู้เลิศกว่า
ผู้อื่นในทางปัญญา
2. เป็นผู้มีความอดทนเป็นเลิศ ครั้งหนึ่งถูกพราหมณ์เข้าไป
ทำร้ายท่าน เมื่อทดสอบว่าท่านมีความอดทนหรือไม่ ไม่โกรธดั่งคำ
เล่าลือหรือไม่ แม้ท่านจะเจ็บปวดก็เดินต่อไปโดยไม่มองว่าใครทำ
ร้าย พราหมณ์เห็นเช่นนั้นจึงได้มาขอขมาที่ได้ล่วงเกิน
3. เป็นผู้มีความกตัญญูกตเวทิตะ ชักชวนบิดามารดาหันมานับ
ถือพุทธศาสนา หรือแม้แต่ก่อนจะนอนท่านจะไหว้พระอัสสชิและ
หันศีรษะไปทางพระอัสสชิอยู่

4. เป็นผู้มีใจอ่อนน้อมถ่อมตน แม้ว่าจะได้รับการยกย่องว่ามีสติปัญญาเท่ากับพระพุทธเจ้า แต่ท่านก็ไม่เคยยกตนเท่าพุทธองค์เลย

5. เป็นผู้มีวิสัยทัศน์กว้างไกล โดยได้กราบทูลให้พระพุทธองค์ทรงบัญญัติพระวินัย เพื่อความมั่นคงพระสังฆธรรมและพระสารีบุตรเป็นพระเถระรูปแรกที่จะทำ “สังคายนา” พระธรรมวินัย

คำถาม พระสารีบุตรได้รับการยกย่องเลิศทางใด

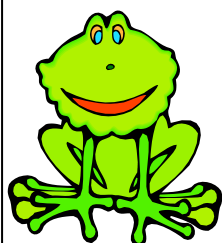
เปิดกรอบที่ 7

กรอบที่ 7

ตอบ เป็นพระอัครสาวกเบื้องขวา เป็นเอตทัคคะผู้เลิศกว่า
ผู้อื่นในทางปัญญา

อยากฟังสิครับ

ลุงเต่าฟังเจ้ากบเล่า
แล้วสนุกมาก คราวนี้
มาฟังลุงเต่าเล่า
ประวัติพระโมคคัลลานะ

ประวัติและคุณธรรมของพระโมคคัลลานะ

พระโมคคัลลานะ เดิมชื่อ โกลิตะ เป็นชื่อเดียวกับบิดา ส่วนมารดาชื่อ โมคคัลลี โกลิตะได้ออกบวชพร้อมกับพระสารีบุตร เมื่อบวชแล้วได้สำเร็จเป็นพระอรหันต์ก่อนพระสารีบุตร 7 วัน เมื่อท่านบวชแล้วคนทั่วไปจึงเรียกชื่อตามมารดาว่า โมคคัลลานะ ก่อนที่ท่านจะบรรลुเป็นพระอรหันต์ที่บ้าน กัลลวาลมุตตคาม กรุงราชคฤห์ ขณะปฏิบัติธรรมมีแต่ความง่วงเหงาหาวนอน เป็นที่รำคาญมาก พระพุทธเจ้าทรงทราบจึงเสด็จไปแก้วิธีกำจัดความง่วงให้ 10 วิธี

คำถาม พระโมคคัลลานะ มีนามเดิมว่าอะไร

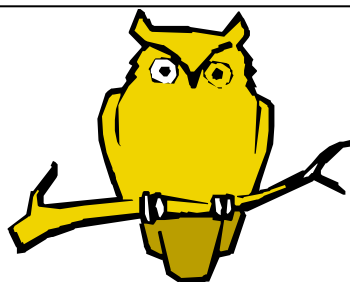
อยากรู้

อยากรู้หรือเปล่า
มีอะไรบ้าง เจ้า
กบน้อยถ้าอยากรู้

กรอบที่ 8

ตอบ โกลิตะ

กรอบที่ 8

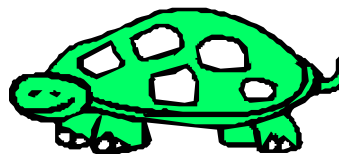
วิธีแก้ง่วง 10 ประการที่พุทธเจ้าแสดง

1. ขณะง่วงนั้นใจจดจ่ออยู่สิ่งใด พยายามนึกถึงสิ่งนั้นให้มากจะหายง่วง
 2. ถ้ายังไม่หายง่วงควรนึกถึงเรื่องที่เคยได้เรียนมาด้วยจิตใจจดจ่อจะหายง่วง
 3. ถ้ายังไม่หายง่วงควรท่องเรื่องที่ได้ฟังมาดั่งๆ โดยพิสดารจะหายง่วงได้
 4. ถ้ายังไม่หายง่วงใช้มือเหยยอนหูทั้ง 2 ข้าง จะหายง่วงได้
 5. ถ้ายังไม่หายง่วงให้เอามือลูบไปตามตัวจะทำให้หายง่วง
 6. ถ้ายังไม่หายง่วงลุกขึ้น ใช้มือเปียกน้ำลูบนัยน์ตาทั้ง 2 ข้าง จะทำให้หายง่วง
 7. ถ้ายังไม่หายง่วงให้เหลิยวดูไปรอบทิศ พรางแหงนดูดาวบนท้องฟ้า จะทำให้หายง่วง
 8. ถ้ายังไม่หายง่วงให้นึกถึงแสงสว่างเหมือนแสงเจดจ้าในตอนกลางวัน จะทำให้หายง่วง
 9. ถ้ายังไม่หายง่วงให้เดินจงกรมไปมา จะทำให้หายง่วง
 10. ถ้ายังไม่หายง่วงให้นอนอย่างมีสติ ทำความในใจว่าจะตื่น พอตื่นให้ลุกทันที
- พระโมคคัลลานะได้รับการยกย่องจากพระพุทธเจ้าเป็นสาวกผู้มีคุณธรรมดีเด่นในด้านมีฤทธิ์มาก ซึ่งหมายถึง เป็นผู้พูดอะไรคนก็เชื่อฟัง และประกาศยกย่อง เป็นพระอัครสาวกเบื้องซ้ายคู่กับ พระสารีบุตร ในการทำหน้าที่ปกครองพระสงฆ์ให้ประพฤติปฏิบัติให้ถูกต้อง

ครับลุง
เต่า ถาม

ถ้าวงก็นำไปใช้ได้
นะเจ้ากบน้อย ลองดู
ได้ผลแน่นอน

คำถาม พระโมคคัลลานะเป็นผู้เลิศด้านใด

เปิดกรอบที่ 9

กรอบที่ 9

ตอบ เป็นเอตทัคคะผู้เลิศด้านการมีฤทธิ์มาก

ตอบได้เก่ง
มากเจ้ากบ
น้อย ยังไม่จบ

ได้เลยครับ

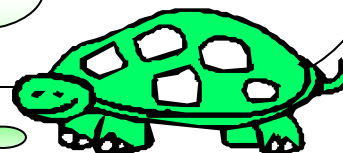

ความสามารถพิเศษของพระโมคคัลลานะนั้น ท่านได้เป็นช่างควบคุมการสร้างโลหะปราสาทของนางวิสาขาจนสำเร็จบริบูรณ์ พระโมคคัลลานะเป็นผู้มีความรู้ความสามารถมากมายจนพระสงฆ์ให้ชื่อท่านว่าพระมหาโมคคัลลานะที่ตำบล กาศศิลา พระมหาโมคคัลลานะถูกโจรทำร้าย ครั้งแรกท่านล่องหนหลบหนีไป ครั้งที่สองก็หลบหนีไป แต่เมื่อครั้งที่สามเห็นว่าเป็นวิบากกรรมเก่าของท่านเองจะหลบหนีไม่ได้ จึงให้โจรทำร้ายทุบตีท่านจนกระดูกแตกหัก แล้วอาพาธท่านได้ใช้อธิปาฏิหาริย์ประสานกระดูกแล้วกลับมาทูลลานีพพานกับพระพุทธเจ้า จึงปรินิพพานวันสิ้นเดือน 12 ภายหลังพระสารีบุตร 15 วัน

เมื่อนิพพานแล้วพระพุทธเจ้ารับสั่งให้เก็บอัฐิของพระโมคคัลลานะ บรรจุไว้ที่ซุ้มประตูวัดเวฬุวัน เมืองราชคฤห์ แคว้นมคธ

ครับลุง

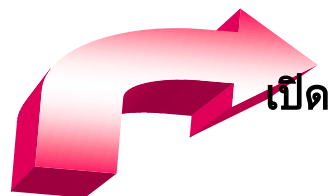
ตอบคำถาม
ด้วยครับเจ้า

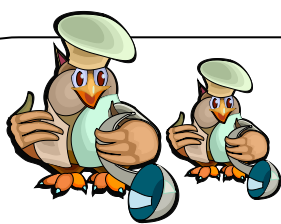

คำถาม พระพุทธเจ้ารับสั่งให้เก็บอัฐิของพระโมคคัลลานะไว้ที่ใด

กรอบที่ 10

กรอบที่ 10

ตอบ บรรจไว้ที่ชุ่มประทิวัดเวฟวัน เมืองราชคฤห์ แคว้นมคธ

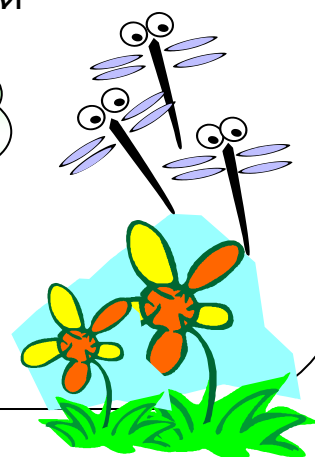
คุณธรรมที่ควรยึดถือเป็นแบบอย่าง

คุณธรรมที่ควรยึดถือเป็นแบบอย่างของพระโมคคัลลานะ มีดังนี้

1. เป็นผู้มีความอดทนยิ่ง ตอนที่ปฏิบัติธรรมเพื่อให้บรรลุ มรรคผลที่ต้องการ แม้จะถูกความง่วงเข้าครอบงำ ท่านก็มีความอดทน พยายามสู้งาย เมื่อท่านปฏิบัติตามวิธีการของพระพุทธเจ้า แล้วท่านก็บรรลุพระอรหันต์ในที่สุด
2. เป็นผู้ถ่อมตนยิ่ง แม้ว่าท่านจะมีฤทธิ์มีเดชมาก ท่านก็อ่อนน้อมถ่อมตนเสมอ โดยที่ท่านได้เปรียบเทียบความสามารถของท่าน เท่ากับความสามารถเพียงเล็กน้อยของพระสารีบุตร ดุจก้อนเกลือกเล็ก ๆ วางไว้ใกล้หม้อน้ำใหญ่ ฉะนั้นความอ่อนน้อมถ่อมตนเช่นนี้ เป็นแบบอย่างที่ดีควรดำเนินตามอย่างยิ่ง
3. เป็นผู้ใฝ่รู้อย่างยิ่ง เมื่อครั้งยังเป็นฆราวาสท่านก็สนใจใฝ่เรียนรู้ เทียวหาครูอาจารย์อยู่เสมอ จนกระทั่งได้ฟังธรรมของ พระอัสสชิที่พระสารีบุตรเล่าให้ฟังจนเห็นดวงตาธรรม ทั้งหมดนี้ แสดงว่าท่านเป็นผู้ใฝ่รู้จนสำเร็จเป็นพระอรหันต์

สรุปความเห็น
ตอบคำถามอีก

คำถาม คุณธรรมของพระโมคคัลลานะมีอะไรบ้าง

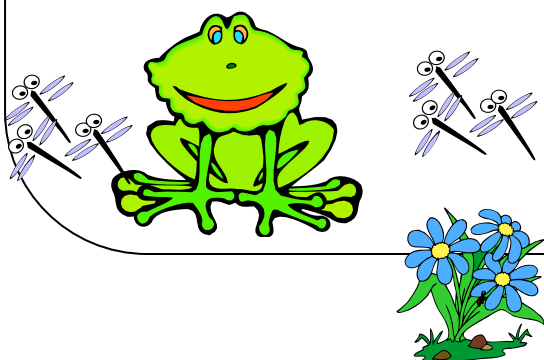
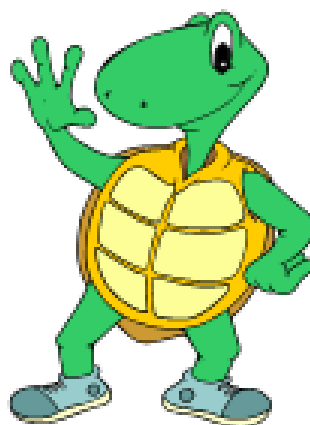
เปิดกรอบที่ 11

กรอบที่ 11

- ตอบ 1. เป็นผู้มีความอดทนยิ่ง
2. เป็นผู้อ่อนน้อมถ่อมตน
3. เป็นผู้ใฝ่รู้อย่างยิ่ง

ไปเถอะ! แต่จะกินอะไร
ก็พิจารณาให้ดี มันบาป
มากนะกบน้อย ถ้าสงสัย
.....

เหนื่อยแล้วครับลุงเต่า
กบน้อย
ไปหาแมลงเม่ากินก่อน

แบบฝึกหัดท้ายบท เรื่อง พระอัครสาวก

ตอนที่ 1 จงตอบคำถามหรือเติมข้อความให้สมบูรณ์

1. พระโมคคัลลานะ พระสารีบุตร เป็นชาวเมืองใด

ตอบ

.....
.....

2. อุปติสสะและโกลิตะ เข้าศึกษาศิลปวิทยาในสำนักของใคร

ตอบ

.....
.....

3. อุปติสสะได้ฟังธรรมจากใครจึงได้เห็นดวงตาธรรม

ตอบ

.....
.....

4. คุณธรรมที่ควรยึดถือเป็นแบบอย่างของพระสารีบุตรมีอะไรบ้าง

ตอบ

.....
.....
.....
.....

ตอนที่ 2 ให้อ่านข้อความแล้วทำเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อความที่ ถูก

ทำเครื่องหมาย × หน้าข้อความที่ผิด

(.....) 5. อุปติสสะและโกลิตะเกิดในตระกูล
พราหมณ์

(.....) 6. พระสารีบุตรบรรลุพระอรหันต์หลังจาก
บวชได้ 7 วัน

- (.....) 7. พระมหาโมคคัลลานะเป็นผู้เลิศทางมี
ฤทธิ์
- (.....) 8. พระอัครสาวกทั้งสองนิพพานก่อน
พระพุทธเจ้า
- (.....) 9. พระสารีบุตรมีความชำนาญในการ
ก่อสร้างมาก
- (.....) 10. พระโมคคัลลานะถูกโจรฆ่าตายเพราะ
กรรมเก่าในอดีตชาติ

โรงเรียนโสภก่ามวิทยา อำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ
แบบทดสอบหลังเรียน รายวิชา ส 22101 ชั้นมัธยมศึกษา
ปีที่ 2
เรื่อง พระอัครสาวก

จุดประสงค์การเรียนรู้ที่ 7 วิเคราะห์และประพัติตนตามแบบอย่างการดำเนินชีวิต
 และข้อคิด

จากประวัติพระอัครสาวก ตามที่กำหนด

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย × ทับตัวอักษรที่เห็นว่า
 ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว

1. อะไรคือแรงจูงใจให้อุปติสสะเข้าไปหาและฟังธรรมพระอัสสชิ
 - ก. เคยเป็นพราหมณ์มาก่อน
 - ข. เคยเป็นเพื่อนกันมาก่อน
 - ค. ความสามารถในการอธิบายธรรม
 - ง. ความสำรวมระวังใน อิริยาบถ
2. ข้อใดแสดงถึงวิสัยทัศน์ของพระสารีบุตร
 - ก. ทูลเสนอให้พระพุทธเจ้าทำการสังคายนาพระธรรมวินัย
 - ข. ทูลแสดงให้พระพุทธเจ้าแสดงอิทธิปาฏิหาริย์แข่งกับนิครนถ์
 - ค. มีความรู้เรื่องพระสูตร พระอภิธรรม พระวินัย
 - ง. มีปัญญามาก
3. พระสาวกรูปใดได้รับการยกย่องเป็นพระธรรมเสนาบดี
 - ก. พระมหากัสสปะ
 - ข. พระมหาโมคคัลลานะ
 - ค. พระสารีบุตร
 - ง. พระอัญญาโกณฑัญญะ
4. พระสารีบุตรได้บรรลุธรรมเป็นพระอรหันต์ฟังธรรมอะไร
 - ก. อนันตลักขณสูตร
 - ข. เวทนาปริคคหสูตร
 - ค. อนุปุพพิกถา
 - ง. ธัมมจักกัปปวัตตนสูตร

5. “เมื่อท่านทราบว่าพระอัสสชิอยู่ในทิศใด ก็จะไหว้และนอนหันศีรษะไปทางทิศนั้น”

ข้อความนี้บอกคุณธรรมใดของพระสารีบุตร

- ก. ความอ่อนน้อม
- ข. ความมีน้ำใจ
- ค. ความกตัญญูกตเวที
- ง. ความเพียรพยายาม

6. พระโมคคัลลานะเดิมชื่ออะไร

- ก. อุปติสสะ
- ข. โกลิตะ
- ค. วังคันตะ
- ง. โมคคัลลี

7. ธรรมที่พระพุทธเจ้าทรงแสดงแก่พระโมคคัลลานะขณะท่านไปปฏิบัติธรรมอยู่ที่หมู่บ้าน

กัลป์วามุตตคาม คืออะไร

- ก. วิธีดับทุกข์
- ข. วิธีบำเพ็ญเพียร
- ค. วิธีบริหารจิต
- ง. วิธีแก้กังวล

8. หลักที่ฐานสำคัญที่แสดงให้เห็นว่าพระโมคคัลลานะมีความสามารถพิเศษ

ด้านงานก่อสร้างคือข้อใด

- ก. โลหะปราสาทของนางวิสาขา
- ข. กุฎิที่ประทับของพระพุทธเจ้า
- ค. ชุ่มประตู่วัดเชตวัน
- ง. วัดเวฬุวัน

9. วิธีแก้ความกังวลที่พระพุทธเจ้าตรัสสอนพระโมคคัลลานะว่า ถ้าสาธยายธรรม

โดยแล้วยังไม่หายงวง ควรทำอะไรต่อไป

ก. เฟงดูแสงสว่าง

ข. ยอนหูทั้งสองข้าง

ค. นึกถึงสัญญา

ง. พิจารณาธรรมที่ได้ฟังมาแล้ว

10. ทักซิณสามารถพูดให้คนอื่นเชื่อฟังได้ และเป็นที่เคารพยำ

เกรงของคนอื่น พฤติกรรม

ของทักซิณคล้ายกับประวัติของใคร

ก. พระเจ้าพิมพิสาร

ข. พระสารีบุตร

ค. พระโมคคัลลานะ

ง. พระมหาธรรมราชาลิไท

บรรณานุกรม

- จรัส พยัคฆราชศักดิ์ และคณะ. (2550). หนังสือเรียนพระพุทธศาสนา. กรุงเทพฯ: วัฒนาพานิช.
- พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต). (2548). พจนานุกรมพุทธศาสน์ฉบับประมวลธรรม. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การค้ำค้ำลังสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- ฝ่ายวิชาการ อจท.(2558) พระพุทธศาสนา ม.2 หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐานกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม . กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.
- นพดล ขวัญชนะภักดี. (2550). พระพุทธศาสนาช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. กรุงเทพฯ: บริษัทประสานมิตร.
- วิชาการ, กรม. (2550). หนังสือเรียนสังคมศึกษา ส 0110 พระพุทธศาสนา. กรุงเทพฯ: คุรุสภาลาดพร้าว.
- วิทย์ วิศเวทย์ และคณะ. (2548) หนังสือเรียนสังคมศึกษา ส 0110 พระพุทธศาสนา. กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.
- สุมินตรา รัฐประสาท. (2547). สรุปหลักสังคมศึกษาศาสนา และวัฒนธรรม ม.ต้น สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ม.ต้น. กรุงเทพฯ: ไฮเด็ดพับลิชชิ่ง.
- สุริยวัตร จันทรโสภณ. (2545). สัมฤทธิ์มาตรฐานพระพุทธศาสนา ม.2. กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.
- สถาบันพัฒนาวิชาการ.(2560). คู่มือครูหนังสือเรียนพระพุทธศาสนา ม.2.กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ คุณภาพวิชาการ.พว.
- อมร โสภณวิเชษฐวงศ์. (2547). หนังสือเรียนสมบูรณแบบ ส 0110 พระพุทธศาสนา. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช,.
- อัมชา ก.บัวเกษร และคณะ. (2546). แบบฝึกหัดทักษะกระบวนการ ส 0110 พระพุทธศาสนา. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- เอกรินทร์ สีมหาศาล และคณะ. (ม.ป.พ.). แบบทดสอบครบวงจรประเมินผลตาม รบ.3 เน้นทักษะ กระบวนการ พระพุทธศาสนา (รายวิชา ส 0110). กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.

ภาคผนวก

เฉลยแบบฝึกหัด เรื่อง พระอัครสาวก

ตอนที่ 1

1. **ตอบ** ตำบลบ้านนาสันทา
2. **ตอบ** อาจารย์สัญญาชัยปริพาชก
3. **ตอบ** พระอัสสชิ
4. **ตอบ** 1. เป็นผู้มียปัญญามาก
2. เป็นผู้มีความอดทนเป็นเลิศ
3. เป็นผู้มีความกตัญญูกตเวที
4. เป็นผู้มีความอ่อนน้อมถ่อมตน
5. เป็นผู้มียวินัยทัศนมองการณ์ไกล

ตอนที่ 2

5. (✓)
6. (✕)
7. (✓)
8. (✓)
9. (✕)
10. (✓)

เฉลยแบบทดสอบก่อนเรียน-หลังเรียน

เฉลยแบบทดสอบก่อนเรียน	เฉลยแบบทดสอบหลังเรียน
1. ค	1. ง
2. ค	2. ก
3. ก	3. ค
4. ง	4. ข
5. ง	5. ค
6. ก	6. ข
7. ก	7. ง
8. ค	8. ก
9. ค	9. ข
10. ข	10. ค

พฤษภกาสร อีกกฤษรอันปลด
ปลง

โททนต์เสนงคอง สำคัญหมอยใน
กอยมี

นรชยตวองวอย มलयลันทงอินทรีย
สถิตท่วแต่ช่วดี ปรดดับไว้ในโลกย

(สมเด็จพระมหยสมณเจ้ำกรมพระปรมย
ชิตชิโนรส)

เล่มที่ 8
บทเรียนสำเร็จรูป
พุทธสาวก สาวิกา
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

โดย
นายจำเนียร โปสาวัง
โรงเรียนโสภากำมวิทยา อำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

กระทรวงศึกษาธิการ

คำนำ

๒๕๖๕

การจัดการเรียนการสอนสาระพระพุทธศาสนา ๕0202 ตามหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 มุ่งเน้นให้นักเรียนได้พัฒนาตนเอง ในเรื่องสาระ พระพุทธศาสนา คุณธรรมจริยธรรมอันดีงาม โดยมุ่งเน้นให้นักเรียนได้มีคุณลักษณะที่หลักสูตร ต้องการ คือ เป็นคนดี คนเก่ง และดำรงชีวิตในสังคมอย่างมีความสุข

การจัดทำบทเรียนสำเร็จรูปเล่มนี้ได้บรรจุเนื้อหาสาระที่ครอบคลุมตามหลักสูตรครู สามารถที่จะนำไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ใช้ซ่อมเสริมการเรียน หรือให้นักเรียน ได้นำไปศึกษาที่บ้านได้บทเรียนสำเร็จรูปได้ฝึกความซื่อสัตย์สุจริต ความรับผิดชอบเป็น คุณลักษณะของคนดี ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเอง มีรูปแบบการเรียนรู้เป็นของตนเองเป็น คุณลักษณะของการเป็นคนเก่ง ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามตนเองที่ปรารถนา ตามศักยภาพของตนเอง เรียนรู้ได้ทุกที่ ทุกเวลา ได้ชื่นชมผลงานของตนเองอย่างนับใจ เป็นลักษณะของผู้มีความสุข

ขอกราบขอบพระคุณพระครูอดุลธรรมภิมณฑ์ (เกย ตุลธมฺโม) ผู้อำนวยการศูนย์ พัฒนาคุณธรรมอำเภอเชกกา นายสนิท มหาโยธี ศึกษาพิเศษเขตที่เชี่ยวชาญ มหาวิทยาลัยราชภัฏ อุตรธานี ผู้ตรวจสอบเนื้อหาสาระ ตลอดจนคณะครูโรงเรียนโสภณวิทย์วิทยาทุกคนที่ช่วยให้ เอกสารเล่มนี้สำเร็จและสมบูรณ์ และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าเอกสารเล่มนี้จะเป็นประโยชน์ต่อนักเรียน ครู ที่จัดกิจกรรมการเรียนรู้พระพุทธศาสนาบ้างพอสมควร

นายจำเนียร โปสาวัง

ผู้จัดทำ

สารบัญ

๗๒๗๒๗๒

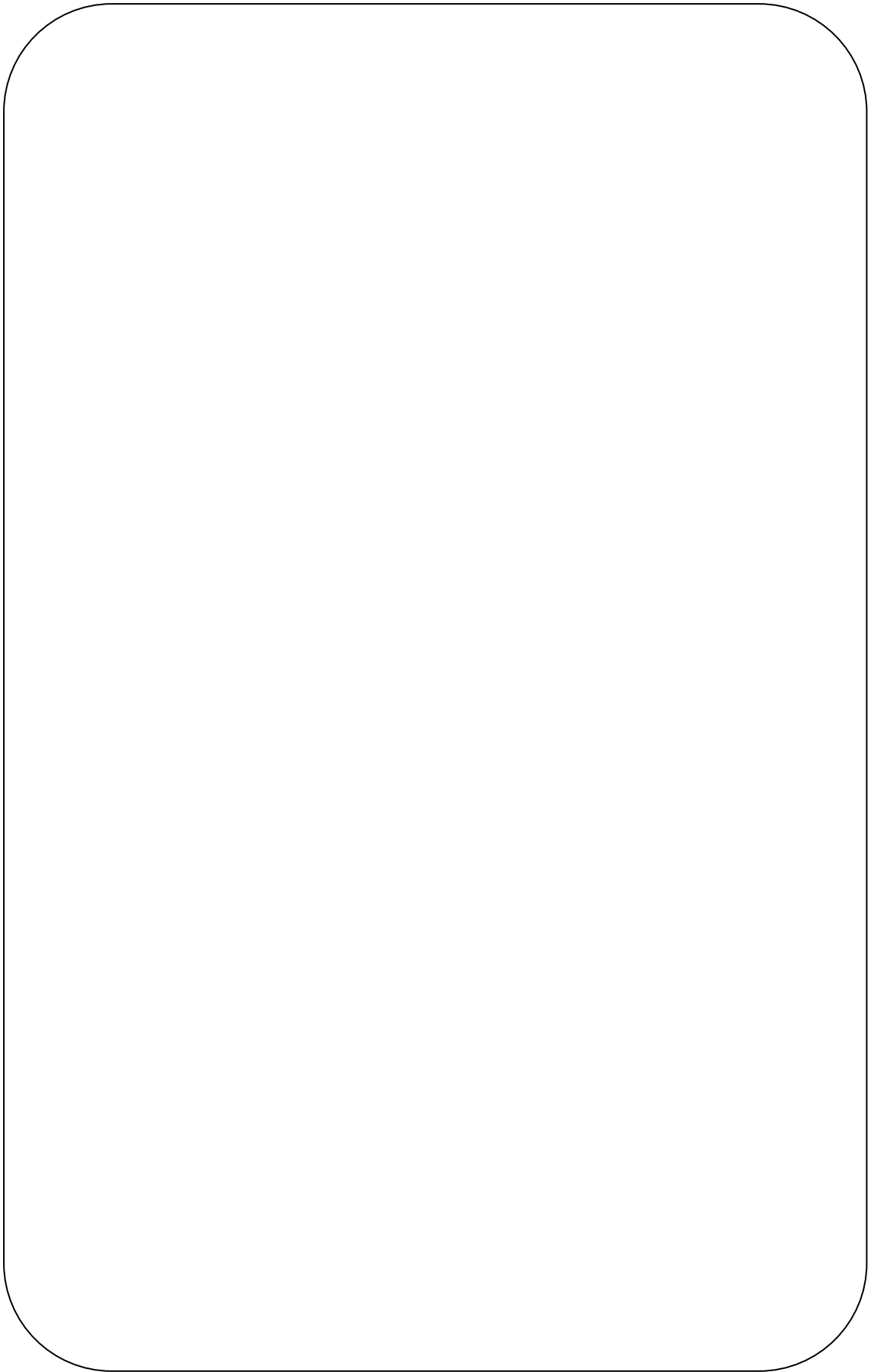
เรื่อง	หน้า
คำแนะนำในการศึกษาบทเรียนสำเร็จรูป	1
แบบทดสอบก่อนเรียน	2
กรอบเนื้อหาสาระ (กรอบที่ 1-11)	5
แบบฝึกหัดท้ายบทเรียน	16
แบบทดสอบหลังเรียน	17
บรรณานุกรม	20

คำแนะนำในการศึกษาบทเรียนสำเร็จรูป

๑๒๑๒๑๒

1. ให้นักเรียนอ่านจุดประสงค์การเรียนรู้แล้ว จึงเริ่มอ่านเนื้อหาสาระ
2. บทเรียนเล่มนี้ เรื่อง พุทธสาวก สาวิกา (พระเจ้าพิมพิสาร นางขุชชุตตรา) มีทั้งหมด 11 กรอบ ให้นักเรียนอ่านทีละกรอบแล้วปฏิบัติตามคำแนะนำในกรอบอย่างเคร่งครัด
3. บทเรียนแต่ละกรอบเป็นลักษณะการให้ความรู้ จะมีคำถามอยู่ท้ายกรอบ และจะมีเฉลยอยู่ที่มุมซ้ายของกรอบถัดไป นักเรียนอ่านและเขียนคำตอบลงในกระดาษที่ครูแจกให้ แต่ห้ามขีดเขียนสิ่งใดลงบนบทเรียนสำเร็จรูปนี้อย่างเด็ดขาด เมื่อตอบแล้วให้ดูเฉลยได้ในกรอบถัดไป นักเรียนก็จะทราบว่าตนเองทำได้หรือไม่
4. นักเรียนต้องมีความซื่อสัตย์ต่อตนเอง อย่าดูเฉลยก่อนเขียนคำตอบ
5. เมื่ออ่านและตอบคำถามครบทุกกรอบแล้ว ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดเพื่อทบทวนความรู้ความเข้าใจอีกครั้งหนึ่ง
6. เมื่อนักเรียนอ่านวิธีการศึกษาบทเรียนสำเร็จรูป เข้าใจทุกอย่างแล้วให้นักเรียนเปิดอ่านได้เลย

๑๑ ๑๑ ๑๑

โรงเรียนโศกกำมิตวิทยา อำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ
แบบทดสอบก่อนเรียน รายวิชา ส20202 ชั้นมัธยมศึกษา
ปีที่ 2
เรื่อง พุทธสาวก สาวิกา

จุดประสงค์การเรียนรู้ที่ 8 วิเคราะห์และประพจน์ตามแบบอย่างการดำเนินชีวิต และข้อคิด

จากประวัติพุทธสาวก สาวิกา ตามที่กำหนด

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย × ทับตัวอักษรที่เห็นว่า ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว

1. “เมื่อพระพุทธเจ้าตรัสรู้แล้ว” ขอให้เสด็จมาสอนพระองค์เป็นคนแรก” เป็นคำพูดของใคร
 - ก. พระอัญญาโกณฑัญญะ
 - ข. พระเจ้าพิมพิสาร
 - ค. อนาถบิณฑิกเศรษฐี
 - ง. พระเจ้าอชาตศัตรู
2. ประเพณีใดที่พระเจ้าพิมพิสารทรงเป็นแบบอย่าง และมีการสืบทอดกันมาจนถึงปัจจุบัน
 - ก. ประเพณีการทอดผ้าป่า
 - ข. ประเพณีการทอดกฐิน
 - ค. ประเพณีการถวายผ้าอาบน้ำฝน
 - ง. ประเพณีการกรวดน้ำอุทิศส่วนกุศล
3. พระเจ้าพิมพิสารเป็นกษัตริย์ปกครองแคว้นใด
 - ก. มคธ
 - ข. ลักกะ
 - ค. โกศล
 - ง. มัลละ

4. ข้อใดไม่จัดอยู่ในความปรารถนา 5 ประการของพระเจ้าพิมพิสาร

- ก. ขอให้พระองค์เข้าไปนั่งใกล้พระอรหันต์
- ข. ขอให้พระอรหันต์แสดงธรรมแก่พระองค์
- ค. ขอให้พระอรหันต์ได้มาสู่แคว้นของพระองค์
- ง. ขอให้พระองค์บรรลุธรรมเป็นพระอรหันต์

5. คุณธรรมข้อใดของพระเจ้าพิมพิสารที่เราควรยึดเป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิต

- ก. การรู้จักให้อภัย
- ข. ความเป็นผู้มีฤทธิ์
- ค. ความอ่อนน้อมถ่อมตน
- ง. ความเฉลียวฉลาดในการสอน

6. ข้อใดกล่าวถึงนางขุชชุตตราได้ถูกต้อง

- ก. หัวหน้าพนักงานจัดหาดอกไม้
- ข. พระมเหสีของพระเจ้าอุเทน
- ค. คนรับใช้พระนางสามาวดี
- ง. ภรรยาของนายมาลาการ

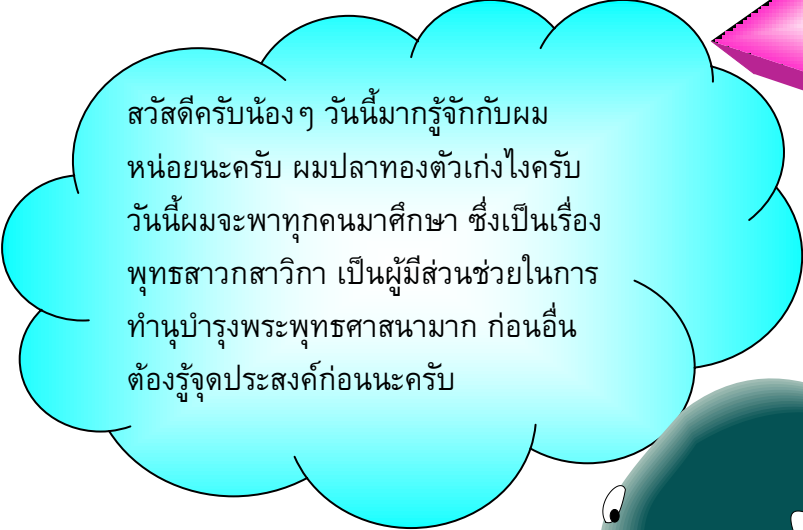
7. ต้นคด ปลายตรง สำนวนนี้สอดคล้องกับประวัติของใคร

- ก. นางขุชชุตตรา
- ข. พระเจ้าพิมพิสาร
- ค. พระนางสามาวดี
- ง. พระมหาธรรมราชาลิไท

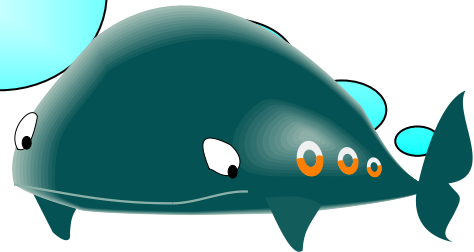
8. ใครเป็นผู้มีส่วนสนับสนุนให้นางขุชชุตตราได้ฟังธรรมจากพระพุทธเจ้า

- ก. พระเจ้าอุเทน
 - ข. พ่อค้าดอกไม้
 - ค. โฆษกเศรษฐกิจ
 - ง. พระนางสามาวดี
9. นางขุชชุตตราได้รับการยกย่องให้มีคุณธรรมเด่นด้านใด
- ก. มีฤทธิมาก
 - ข. มีความอดทนสูง
 - ค. มีความเพียรพยายาม
 - ง. มีสติปัญญาเฉียบแหลม
10. พระพุทธเจ้าประกาศเกียรติคุณของนางว่าเป็นผู้ยอดเยี่ยมกว่าอุบาสิกาทั้งหลายด้าน
- การแสดงธรรม ข้อใดถูก
- ก. พระนางสามาวดี
 - ข. พระนางวิสาขา
 - ค. นางขุชชุตตรา
 - ง. พระนางมัลลิกา

 กรอบที่ 1

สวัสดีครับน้องๆ วันนี้มารู้จักกับผม
หน้อยนะครับ ผมปลาทองตัวเก่งไงครับ
วันนี้ผมจะพาทุกคนมาศึกษา ซึ่งเป็นเรื่อง
พุทธสาวกสาวิกา เป็นผู้มีส่วนช่วยในการ
ทำนุบำรุงพระพุทธศาสนา มาก ก่อนอื่น
ต้องรู้จักประสงค์ก่อนนะครับ

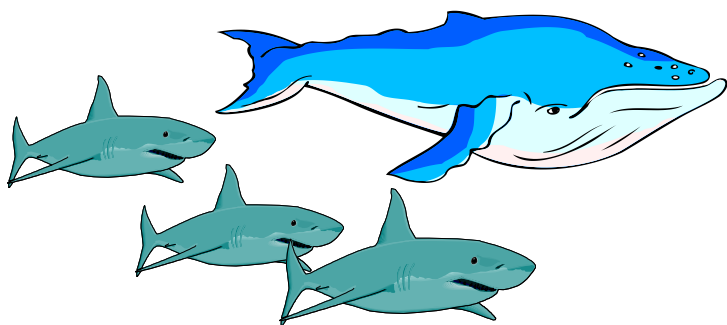

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เล่าประวัติของนางขุชชุตตราและพระเจ้าพิมพิสาร
โดยสังเขปได้
2. วิเคราะห์คุณธรรมของพุทธสาวก พุทธสาวิกาที่ควร
ยึดถือ
เป็นแบบอย่างได้
3. เสนอแนะแนวทางที่จะนำคุณธรรมของพุทธสาวก พุทธ
สาวิกา
ไปใช้ในการดำเนินชีวิตได้

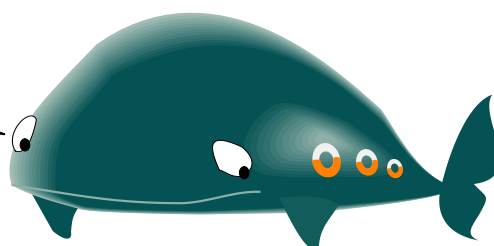

 ครับพี่

 น้องๆ ทราบ
จุดประสงค์แล้ว ตาม

กรอบที่ 2

พร้อมกันแล้วใช่ไหมครับ
น้องๆ เนื้อหานี้ไม่ยาก
เท่าไรหรอก ตั้งใจ
ศึกษาดีๆ เริ่มเลยนะคร้า!

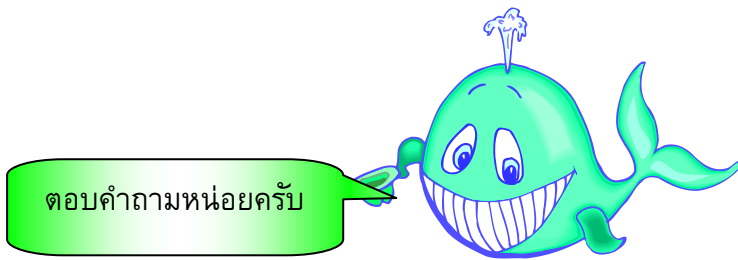

พระราชประวัติพระเจ้าพิมพิสาร

พระเจ้าพิมพิสาร เป็นกษัตริย์แคว้นมคธ เป็นแคว้นที่ใหญ่ และมีบทบาทมากในประเทศอินเดียสมัยนั้น เป็นผู้มืบทบาท เกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนามาก พระเจ้าพิมพิสารเป็นพระสหาย ของพระพุทธเจ้าสมัยเป็นเจ้าชายด้วยกัน เมื่อพระพุทธเจ้าออก ผนวชพระองค์ได้ไปเฝ้าชักรชนให้สละเพศบรรพชิตมาครอง บ้านเมือง พระองค์จะแบ่งดินแดนให้พระพุทธองค์ครองด้วย แต่ พระพุทธองค์ปฏิเสธ ตรัสว่าพระองค์ต้องการแสวงหาโมกษธรรม ไม่ใช่สมบัติทางโลก

พระเจ้าพิมพิสารได้ทูลขอพระพุทธเจ้าว่า เมื่อพระพุทธเจ้า ตรัสรู้แล้ว ขอให้เสด็จมาสอนพระองค์เป็นคนแรก และให้มาโปรด แคว้นมคธก่อน พระพุทธองค์ก็ให้ปฎิญญา (รับคำมั่น) ดังนั้นเมื่อ พระพุทธเจ้าตรัสรู้และสั่งสอนสาวกได้ 60 รูป ได้ประกาศพระ ศาสนาไปยังแคว้นต่างๆ พระพุทธเจ้าจึงเสด็จพุทธดำเนินไปยัง กรุงราชคฤห์ แคว้นมคธ ตามคำมั่นสัญญาที่ให้ไว้กับ พระเจ้าพิมพิสาร

คำถาม พระเจ้าพิมพิสารเกี่ยวข้องกับอย่างไรกับพระพุทธเจ้า

ตอบคำถามหน่อยครับ

เปิดกรอบที่ 3

กรอบที่ 3

ตอบ พระสหายกันเมื่อครั้งเป็นพรราชาส

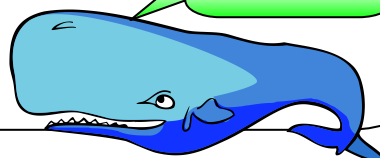

ตอบคำถามได้เก่งมากเลยน้อง
ศึกษาต่อเลยนะครับ

เมื่อพระพุทธองค์ตรัสรู้เป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแล้ว พิจารณาเห็นว่าพระเจ้าพิมพิสารและชาวเมืองยังเคารพพวกชฎิล 3 พี่น้องที่เชื่อถือการบูชาไฟอยู่จึงคิดว่าจะต้องโปรดชฎิล 3 พี่น้อง ก่อน เมื่อชฎิลได้บวชเป็นพระภิกษุในพระพุทธศาสนาแล้วจึงได้นำ พระภิกษุจำนวน 1,000 รูปไปพักที่สวนตาลหนุ่ม ใกล้กรุงราชคฤห์เพื่อโปรดพระเจ้าพิมพิสารตามที่รับปากสัญญาไว้ เมื่อพระเจ้าพิมพิสารได้ทราบข่าวจึงนำประชาชนเป็น จำนวนมากไปยังสวนตาลหนุ่ม ทอดพระเนตรเห็นพระอาจารย์อรุ เวาก็สสปะสละเพศชฎิลที่บูชาไฟมานาน ซึ่งพระอาจารย์ของตน มาบวชเป็นพระภิกษุในพระพุทธศาสนาจึงสงสัย เมื่อสอบถาม รายละเอียด และพระองค์เห็นพระอาจารย์ปรุณกัสนปะคุกเข้าประ ครองอัญชลีกราบพระพุทธเจ้า พระองค์จึงหายสงสัยและพระองค์ก็ ยอมรับนับถือพระพุทธศาสนาอย่างสนิทใจ

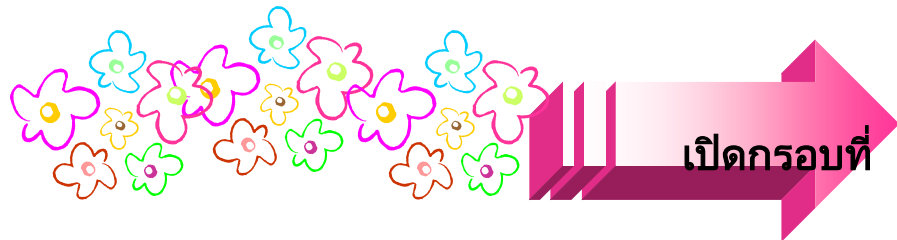

ตอบคำถามด้วย
น้องปลา

ครับพี่ปลา

คำถาม ชฎิลที่เป็นพระอาจารย์ของพระเจ้าพิมพิสารชื่อว่า
อย่างไร

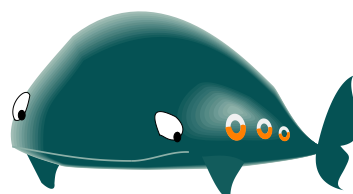
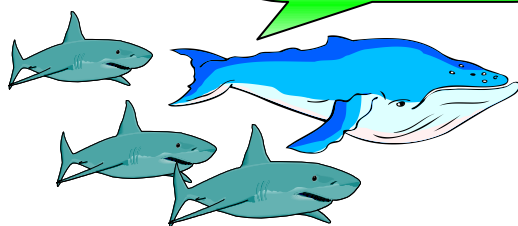
4

ตอบ ปุรณกัสสปะ

กรอบที่ 4

ขอบคุณมาก
ครับ มีอะไรอีก

ตอบได้เก่งมาก
เจ้าปลาน้อย ยังมี

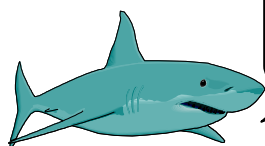

เมื่อพระเจ้าพิมพิสารได้เข้าเฝ้าพระพุทธเจ้า ได้ทูลความ
ปรารถนาของพระองค์ 5 ประการ คือ

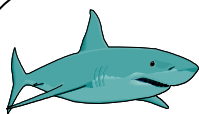
1. ปรารถนาอยากได้ขึ้นครองราชย์ตั้งแต่ยังหนุ่ม
2. ปรารถนาให้พระพุทธเจ้าและพระอรหันต์มาโปรดที่เมือง
ของตน
3. ปรารถนาอยากได้มีโอกาสได้เฝ้าพระพุทธเจ้า
4. ปรารถนาอยากได้ฟังพระธรรมเทศนาจากพระพุทธเจ้า
5. ปรารถนาอยากให้รู้ทั่วถึงพระธรรมของพระพุทธเจ้านั้น
แสดง

เมื่อพระเจ้าพิมพิสารได้ประกาศความสำเร็จที่ตนเองได้ตั้ง
ปณิธานไว้แล้ว ก็ก้มกราบมอบพระองค์เป็นสาวกนับถือพระ
รัตนตรัย เป็นสภะตลอดชีวิต ได้ทูลเชิญพระพุทธเจ้าและสาวก
ไปเสวยภัตตาหารในพระราชวัง วันรุ่งขึ้นก็ถวาย “สาบไฝ” นอก
เมืองเป็นวัดแห่งแรกในพระพุทธศาสนา

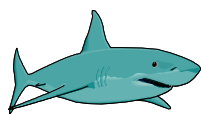
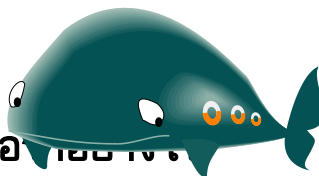
ถามมา
เลย

เป็นอย่างไรบ้างเจ้าปลา
น้อย สนุกหรือเปล่า ตอบ
คำถามพี่ก่อนเดี๋ยวลืมครับ

คำถาม วัดแห่งแรกของพระพุทธศาสนาชื่ออะไร?

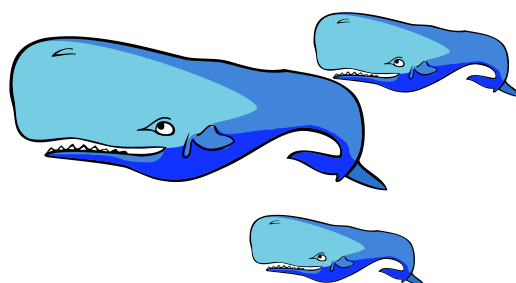

กรอบที่ 5

ตอบ วัดเวฬุวันหรือวัดสวนไผ่

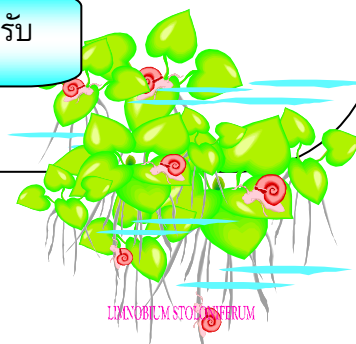
ใจเย็นๆ น้องปลา ตามพี่
มาจะเล่าให้ฟัง สนุกมาก

เมื่อพระเจ้าพิมพิสารถวายสวน
ไผ่สร้างวัดให้พระพุทธเจ้า เกิด
อะไรอีกบ้างครับพี่ปลาทอง

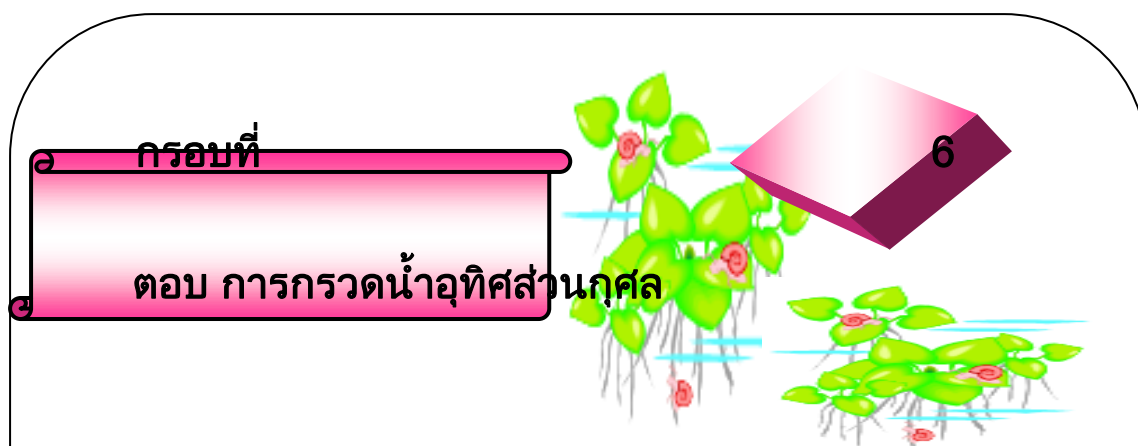
หลังจากที่พระเจ้าพิมพิสารถวายวัดเวฬุวันแล้ว พระองค์ก็
ฝันเห็นพวกเปรตมาวิงร้องต่อหน้า น่าเกลียดน่ากลัวมาก ตอนเช้า
จึงไปเข้าเฝ้ากราบทูลพระพุทธเจ้าให้ทรงทราบ พระพุทธองค์ตรัส
ว่าเปรตเหล่านั้นเป็นพระญาติของพระองค์ในอดีตกาล พวกเขา
ขอส่วนบุญกุศลที่พระองค์ทำไว้ พระพุทธเจ้าจึงแนะนำให้พระ
เจ้าพิมพิสารกวาดน้ำอุทิศส่วนกุศลไปให้พวกเขา ตามที่
พระพุทธเจ้าบอก วันต่อมาได้นิมนต์พระพุทธเจ้าและสาวกไปฉัน
ภัตตาหารที่พระราชวัง พระองค์ก็ได้กวาดน้ำอุทิศไปให้เปรต
เหล่านั้นอีก พอตฤตึกพระองค์ก็ฝันว่า เปรตที่เป็นญาติของ
พระองค์มีหน้าตาขี้มำแหม่ไสมาก และขอบพระทัยที่พระองค์
อุทิศส่วนกุศลไปให้ ต่างก็ได้รับแล้วหายตัวไป เหตุการณ์นี้จึงเป็น
ที่มาของการกวาดน้ำอุทิศส่วนกุศลสืบต่อมา

ตอบคำถามด้วยครับ

คำถาม พิธีกรรมที่พระเจ้าพิมพิสารกระทำเป็นครั้งแรก และ
มีมาจนถึงปัจจุบันคือพิธีอะไร

เปิดกรอบที่ 6

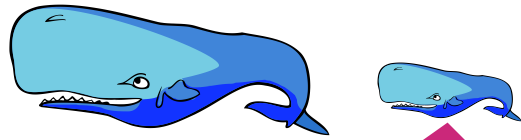
พระเจ้าพิมพิสารมีราชโอรสนามว่า พระเจ้าอชาตศัตรู เกิดจากพระนางเวเทหิ ตอนทรงประสูติครรภ์แพ้งออยากเสวยพระโลหิตพระเจ้าพิมพิสาร แต่ไม่กล้าทูลขอ พอพระเจ้าพิมพิสารทราบเรื่องด้วยความรักในพระมเหสี จึงเชือดพระพาหาเอาโลหิตไปให้ดื่ม อากาจรประสูติก็หายไป โหราจารย์ได้ทำนายว่า พระราชโอรสองค์นี้จะกระทำ “ปิตุฆาต” แต่พระองค์ก็ไม่สนพระทัย กล่าวกันว่าคำทำนายของโหราจารย์สร้างความไม่สบายใจให้พระมเหสีมาก จึงแอบไปทำแท้งที่ถ้ำมัททกจฉิ เชิงเขาคิชมกฏ โดยเอาก้อนหินทุบที่ท้องเพื่อทำให้แท้ง พระราชาทราบจึงตรัสห้ามไว้แล้วตรัสปลอมมเหสีว่า เป็นแต่เรื่องทำนายอาจจะไม่เป็นความจริงก็ได้ ทุกอย่างอยู่ที่การกระทำของตน ถ้าอบรมให้ดีจะไม่กลายเป็นคนชั่วก็ได้ ด้วยความเชื่อเช่นนั้นเมื่อประสูติราชโอรสจึงพระราชทานนามว่า อชาตศัตรู (ผู้เกิดมาไม่เป็นศัตรู) พระองค์อบรมราชโอรสเป็นอย่างดี ไม่มีวีแววจะเป็นเหมือนคำทำนาย ต่อมาเจ้าชายอชาตศัตรูได้ไปคบกับ พระเทวทัต ถูกพระเทวทัตสั่งสอนให้เป็นคนชั่ว เห็นผิดเป็นชอบ ได้จับพระเจ้าพิมพิสารขังไว้ในคุก ให้อุดอาหารจนกระทั่งเสด็จสวรรคตในที่สุด

เป็นกรรมของ
พระองค์ ก่อนอื่นตอบ

พระองค์มีชีวิตที่
น่าเศร้ามากที่ปลา
ทอง โดนลูกทำ

คำถาม ปัญหาคืออะไร

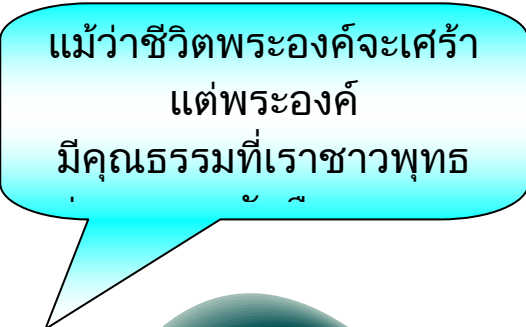
เปิดกรอบที่ 7

กรอบที่ 7

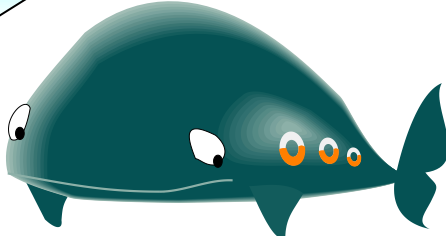
ตอบ ซำบิตา

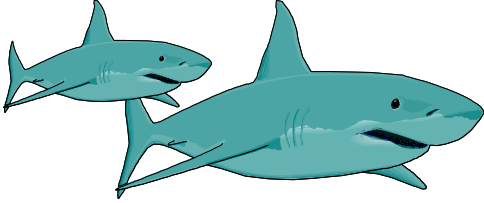

แม้ว่าชีวิตพระองค์จะเศร้า
แต่พระองค์
มีคุณธรรมที่เราชาวพุทธ

มีอะไรบ้าง พี่

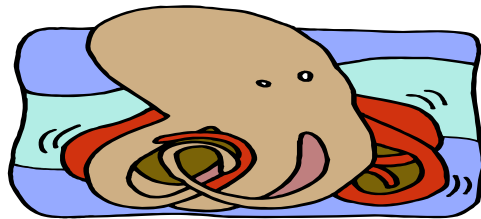

คุณธรรมที่ควรยึดถือเป็นแบบอย่าง

1. เป็นพ่อที่ดี แม้ว่าจะถูกทำร้ายจนตายแต่พระองค์ก็ไม่มีจิตโกรธพยาบาทพระโอรสแต่ประการใด กลับมีเมตตากรุณามากยิ่งขึ้น
2. เป็นผู้มั่นคงในพระรัตนตรัย มีความปรารถนาฝากฝังในพระธรรมตั้งแต่ยังทรงพระเยาว์
3. มีความเอื้ออาทรต่อมิตร
4. อุปถัมภ์พระพุทธศาสนาโดยการถวายที่สร้างวัดเวฬุวัน และการถวายทานในเรื่องต่างๆ มากมาย
5. เป็นกำลังในการเผยแผ่พระพุทธศาสนา
6. เป็นผู้มีความอดทนเป็นเลิศ แม้จะถูกกระทำด้วยวิธีการใดก็ตาม จนกระทั่งพระองค์เสด็จสวรรคตในที่สุด

คำถาม คุณธรรมของพระเจ้าพิมพิสารมีอะไรบ้าง

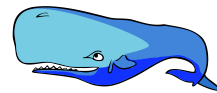
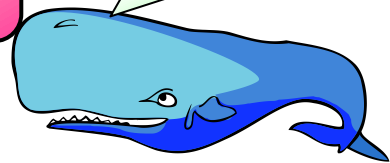

เปิดกรอบที่ 8

กรอบที่ 8

- ตอบ 1. เป็นพ่อที่ดี
2. เป็นผู้มั่นคงในพระรัตนตรัย
 3. มีความเอื้ออาทรต่อมิตร
 4. อุปถัมภ์พระพุทธศาสนา
 5. เป็นกำลังหลักในการเผยแผ่พระพุทธศาสนา
 6. เป็นผู้มีความอดทนเป็นเลิศ

น่าเศร้าไหมพี่
ปลาทอง ลูกทำ

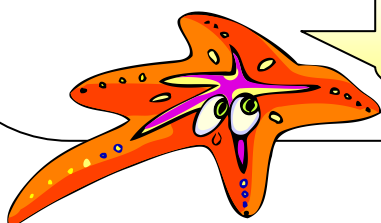
เป็นกรรมของพระองค์เอง ยัง
ไม่จบนะน้องปลา ยังมี
อุบาสิกากอีกท่านหนึ่ง เป็นผู้

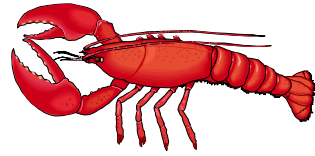
ประวัติและคุณธรรมของนางขุชชุตตรา

นางขุชชุตตรา เป็นธิดาของนางนมในบ้านของโฆสกเศรษฐี เมืองโกสัมพี นางได้ชื่อว่า “ขุชชุตตรา” เพราะนางเป็นหญิงค่อม เมื่อนางเติบโตขึ้นนางก็เป็นสาวใช้ประจำบ้านโฆชกเศรษฐี มีหน้าที่ซื้อดอกไม้ถวายพระนางสามาวัตดีเป็นประจำ วันหนึ่งหัวหน้านายมาลาการเตรียมจัดสิ่งของเพื่อจะทำบุญ ถวายภัตตาหารแด่พระสงฆ์มีพระพุทธเจ้าเป็นประธาน จึงมอบหมายให้นางขุชชุตตราช่วยจัดสิ่งของเพื่อจะทำบุญด้วย

น่าสนุกมาก
เลย

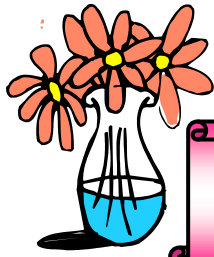

ครับ

คำถาม ทำไมได้ชื่อว่า นางบุษชุตตรา

เปิดกรอบที่ 9

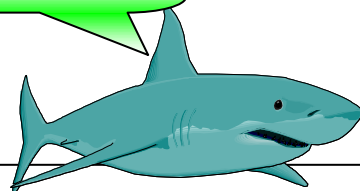
ตอบ เป็นหญิงค่อม

กรอบที่ 9

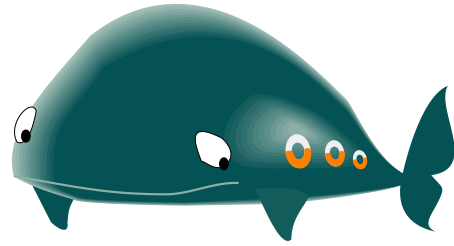
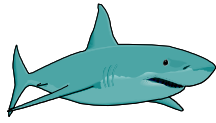
เมื่อนางขุชชุตตราร่วมทำบุญ ได้ฟังพระธรรมเทศนาของ พระพุทธเจ้า นางได้บรรลุโสดาปัตติผล ครั้นนางกลับมาถึงบ้านได้ ซื้อดอกไม้มาถวายพระนางสามารถดีมากกว่าปกติ พระนางสามารถดี สงสัยจึงซักถาม นางจึงสารภาพว่าในแต่ละวันได้เงินซื้อดอกไม้วัน ละ 8 กหาปณะ นางซื้อดอกไม้ 4 กหาปณะ และเก็บไว้ใช้ส่วนตัว 4 กหาปณะ แต่วันนี้ได้ฟังพระธรรมเทศนา นางได้บรรลุโสดาปัตติ ผลไม่เกิดความโลภจึงซื้อดอกไม้ครบ 8 กหาปณะ เลยได้ดอกไม้ มากขึ้น พระนางสามารถดีก็ไม่ได้ถือโกรธนางเลยให้อภัยนาง ต่อมานางขุชชุตตราได้รับมอบหน้าที่จากพระนางสามารถดี ให้เป็นผู้ไปฟังเทศน์แล้วกลับมาแสดงธรรมให้พระนางสามารถดี และบริวารฟังเป็นประจำ นางขุชชุตตราได้เอาใจใส่หน้าที่อย่างดี ยิ่ง โดยตั้งใจไปฟังธรรมจนเข้าใจ จดจำ แล้วนำมาแสดงให้พระ นางสามารถดีพร้อมบริวารฟังจนแตกฉานในธรรม สามารถแสดง ธรรมได้อย่างชำชอง

ภายหลังพระพุทธเจ้าได้ทรงยกย่องนางว่า “เป็นเลิศกว่า อุบาสิกาทั้งหลายในทาง ธรรมกถึก”

สนุกมากเลยพี

สนุกหรือเปล่าน้อง ปลา ตอบคำถามพี

คำถาม ธรรมชาติคืออะไร

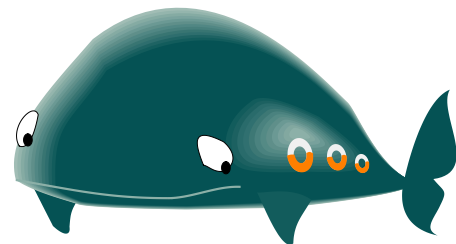
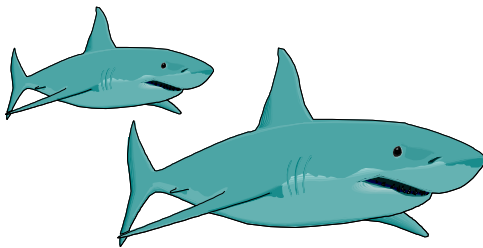
เปิดกรอบที่ 10

ตอบ ผู้แสดงธรรม

กรอบที่ 10

น่าสนใจมากเลย
พี่ปลาทอง

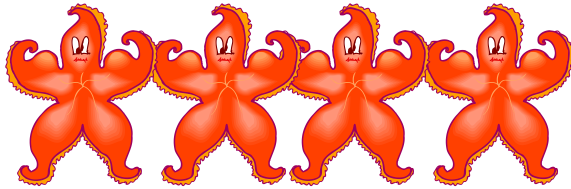
แม้ว่านางจะเป็นคนใช้ เป็นคน
พิการหลังค่อม แต่นางมี
คุณธรรมที่น่านับถือมาก น้อง
ปลาควรรศึกษา ตามมาเลย

คุณธรรมที่ควรยึดถือเป็นแบบอย่าง

1. เป็นผู้มีความเพียรพยายาม แม้จะมีร่างกายพิการหลังค่อมแต่นางไม่ยอมแพ้ ทำงานเลี้ยงชีพด้วยการเป็นคนรับใช้
2. เป็นผู้ที่มีปัญญาเฉียบแหลม ฟังธรรมครั้งเดียวก็เข้าใจแจ่มแจ้ง อีกทั้งถ่ายทอดให้แก่คนอื่นสำเร็จผลตาม
3. เป็นผู้รู้จักรับผิดชอบชั่วดี ก่อนนางได้ยกยอกเงินซื้อดอกไม้ไว้ครั้งหนึ่ง แต่พอได้ฟังธรรมนางก็งดเว้นการกระทำนั้นเสีย
4. เป็นผู้เอาใจใส่ในหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย คือ พระนางสามารถให้ไปฟังเทศน์จากพระพุทธเจ้าแล้วกลับมาแสดงธรรมให้พระนางฟัง นางซุซซุตตราทำหน้าที่ได้ไม่บกพร่อง จนทำให้นางแตกฉานในพระธรรมในที่สุด

คำถาม คุณธรรมที่ควรยึดถือของนางบุชชุตตราคืออะไร

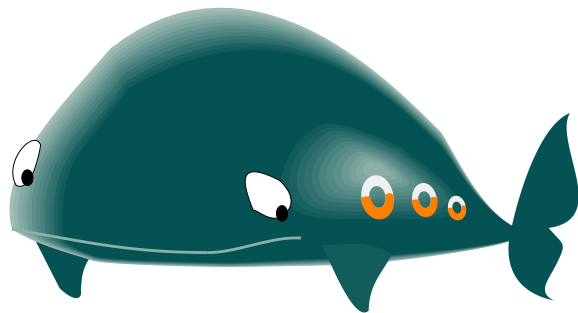
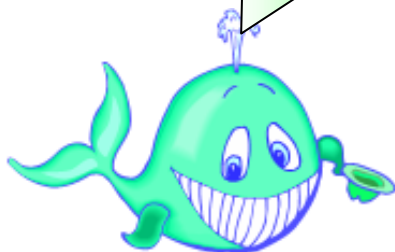
เปิดกรอบที่ 11

กรอบที่ 11

- ตอบ 1. เป็นผู้มีความเพียรพยายาม
 2. เป็นผู้ที่มีปัญญาเฉียบแหลม
 3. เป็นผู้รู้จักปรับพิศชอบชีวิต
 4. เป็นผู้เอาใจใส่ในหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย

สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดีนะเจ้าปลาน้อย ศึกษา
 คุณธรรมของพุทธสาวก สาลิกาแล้วคงรู้อะไรดีๆ
 ตัวอย่างที่ดีมาก ถ้าสงสัยอะไรกลับมาทบทวนอีก
 ครั้ง อย่าลืมทำแบบฝึกหัดและแบบทดสอบหลัง
 เรียนครับ พบกันเล่มต่อไปครับ

อย่าลืมพบกันอีกครั้ง
 สวัสดีครับ

แบบฝึกหัดท้ายบท เรื่อง พุทธสาวก สาวิกา

คำชี้แจง ให้นักเรียนเติมข้อความลงในช่องว่างให้ถูกต้องสมบูรณ์

1. เพราะเหตุใดนางขุชชุตตราจึงซื้อดอกไม้ 8 กหาปณะ หลังจากฟังธรรมแล้ว

ตอบ

2. คุณธรรมที่นักเรียนควรยึดถือเป็นแบบอย่างของนางขุชชุตตราคืออะไร

ตอบ

3. วัดแห่งแรกชื่อ..... สร้างโดย.....

4. จากการศึกษาประวัติของนางขุชชุตตรา นักเรียนได้แง่คิดอะไรบ้าง

ตอบ

5. อธิบายถึงความเป็นอุบาสกผู้มั่นคงในพระรัตนตรัยของพระเจ้าพิมพิสาร

ตอบ

.....

6. พระเจ้าพิมพิสารมีความปรารถนาไว้กี่ข้อ อะไรบ้าง

ตอบ

.....

7. พระเจ้าพิมพิสารมีความเอื้ออาทรต่อมิตร คือปฏิบัติเช่นไร

ตอบ

.....

8. นางขุชชุตตราเป็นใครรับใช้ เหตุใดจึงรับตำแหน่งเป็นอาจารย์ของพระนางสามาวดี

ตอบ

.....

9. ประเพณีที่พระเจ้าพิมพิสารได้ปฏิบัติตกทอดมาจนถึงปัจจุบันคืออะไร

ตอบ

.....

10. แม้ว่าพระเจ้าพิมพิสารจะถูกทรมานให้อดอาหาร แต่พระองค์ไม่ฆ่าตัวตายเพราะอะไร

ตอบ

.....

.....

.....

โรงเรียนโศกอำมวิทยา อำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ
แบบทดสอบหลังเรียน รายวิชา ส22101 ชั้นมัธยมศึกษา
ปีที่ 2
เรื่อง พุทธสาวก สาวิกา

จุดประสงค์การเรียนรู้ที่ 8 วิเคราะห์และประพัติตนตามแบบอย่างการดำเนินชีวิต และข้อคิดจากประวัติพุทธสาวก สาวิกา ตามที่กำหนด

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย X ทับตัวอักษรที่เห็นว่า ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว

1. “ เมื่อพระพุทธเจ้าตรัสรู้แล้ว” ขอให้เสด็จมาสอนพระองค์เป็นคนแรก” เป็นคำพูดของใคร
 - ก. พระเจ้าอชาตศัตรู
 - ข. อนาถบิณฑิกเศรษฐี
 - ค. พระเจ้าพิมพิสาร
 - ง. พระอัญญาโกณฑัญญะ
2. ประเพณีใดที่พระเจ้าพิมพิสารทรงเป็นแบบอย่าง และมีการสืบทอดกันมาจนถึงปัจจุบัน
 - ก. ประเพณีทอดกฐิน
 - ข. ประเพณีการถวายผ้าอาบน้ำฝน
 - ค. ประเพณีการกรวดน้ำอุทิศส่วนกุศล
 - ง. ประเพณีการทอดผ้าป่า
3. พระเจ้าพิมพิสารเป็นกษัตริย์ปกครองแคว้นใด
 - ก. โภศล
 - ข. มัลละ
 - ค. มคธ
 - ง. ลักกะ

4. ข้อใดไม่จัดอยู่ในความปรารถนา 5 ประการของพระเจ้าพิมพิสาร

- ก. ขอให้พระองค์บรรลุธรรมเป็นพระอรหันต์
- ข. ขอให้พระอรหันต์ได้มาสู่แคว้นของพระองค์
- ค. ขอให้พระอรหันต์แสดงธรรมแก่พระองค์
- ง. ขอให้พระองค์เข้าไปนั่งใกล้พระอรหันต์

5. คุณธรรมข้อใดของพระเจ้าพิมพิสารที่เราควรยึดเป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิต

- ก. ความเป็นผู้มีฤทธิ์
- ข. การรู้จักให้อภัย
- ค. ความเฉลียวฉลาดในการสอน
- ง. ความอ่อนน้อมถ่อมตน

6. ข้อใดกล่าวถึงนางขุชชุตตราได้ถูกต้อง

- ก. พระมเหสีของพระเจ้าอุเทน
- ข. หัวหน้าพนักงานจัดหาดอกไม้
- ค. ภรรยาของนายมาลาการ
- ง. คนรับใช้พระนางสามาวดี

7. ต้นคุด ปลายตรง สำนวนนี้สอดคล้องกับประวัติของใคร

- ก. พระเจ้าพิมพิสาร
- ข. นางขุชชุตตรา
- ค. พระมหาธรรมราชาลิไท
- ง. พระนางสามาวดี

8. ใครเป็นผู้มีส่วนสนับสนุนให้นางขุชชุตตราได้ฟังธรรมจากพระพุทธเจ้า

- ก. พ่อค้าดอกไม้

ข. พระเจ้าอุเทน

ค. พระนางสามาวดี

ง. โขม สกเศรชฐี

9. นางขุชชุตตราได้รับการยกย่องให้มีคุณธรรมเด่นด้านใด

ก. มีความอดทนสูง

ข. มีฤทธิ์มาก

ค. มีสติปัญญาเฉียบแหลม

ง. มีความเพียรพยายาม

10. พระพุทธเจ้าประกาศเกียรติคุณของนางว่าเป็นผู้ยอดเยี่ยมกว่าอุบาสิกาทั้งหลาย

ด้านการแสดงธรรม ข้อใดถูก

ก. พระนางวิสาขา

ข. พระนางสามาวดี

ค. พระนางมัลลิกา

ง. นางขุชชุตตรา

บรรณานุกรม

จรัส พยัคฆราชศักดิ์ และคณะ. (2550). หนังสือเรียนพระพุทธศาสนา. กรุงเทพฯ: วัฒนาพานิช.

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต). (2548). พจนานุกรมพุทธศาสน์ฉบับประมวลธรรม. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การค้ำค้ำลังค้ำและพัสดุภัณฑ์.

ฝ่ายวิชาการ อจท.(2558) พระพุทธศาสนา ม.2 หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐานกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม . กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.

นพดล ขวัญชนะภักดี. (2550). พระพุทธศาสนาช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. กรุงเทพฯ: บริษัทประสานมิตร.

วิชาการ, กรม. (2550). หนังสือเรียนสังคมศึกษา ส 0110 พระพุทธศาสนา. กรุงเทพฯ: ครูสภาลาดพร้าว.

วิทย์ วิศเวทย์ และคณะ. (2548) หนังสือเรียนสังคมศึกษา ส 0110 พระพุทธศาสนา. กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.

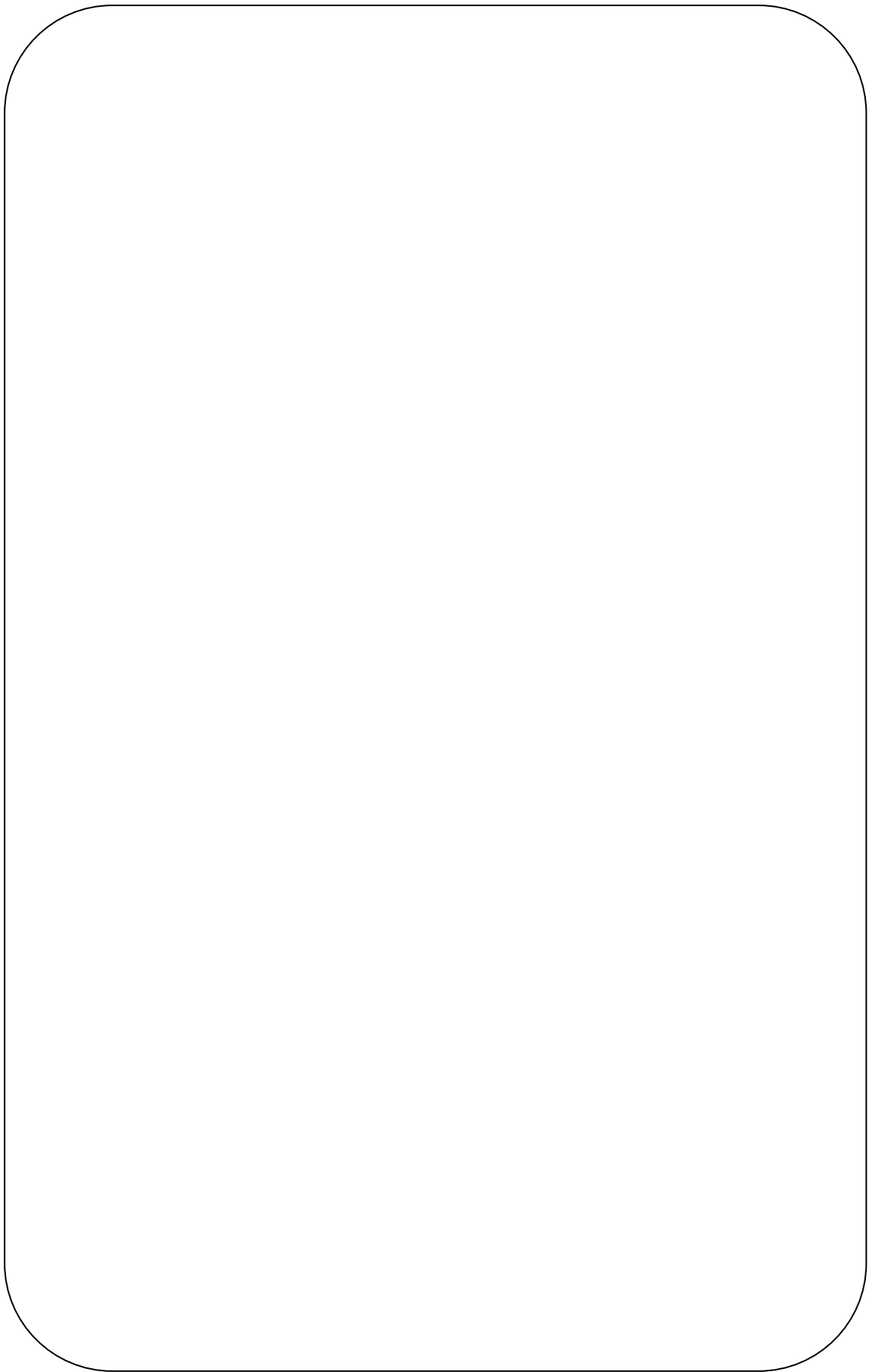
สุมินตรา รัฐประสาท. (2547). สรุปหลักสังคมศึกษาศาสนา และวัฒนธรรม ม.ต้น

สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ม.ต้น. กรุงเทพฯ: ไฮเด็ดพับลิชชิ่ง.
 สุริยวัตร จันทรโสภา. (2545). **สัมฤทธิ์มาตรฐานพระพุทธศาสนา ม.2.**
 กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.
 สถาบันพัฒนาวิชาการ.(2560). **คู่มือครูหนังสือเรียนพระพุทธศาสนา ม.2.**กรุงเทพฯ:
 สำนักพิมพ์ คุณภาพวิชาการ.พว.
 อมร โสภณวิเชษฐวงศ์. (2547). **หนังสือเรียนสมบูรณ์แบบ ส 0110 พระพุทธศาสนา.**
 กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช,.
 อัมชา ก.บัวเกษร และคณะ. (2546). **แบบฝึกหัดทักษะกระบวนการ ส 0110**
พระพุทธศาสนา. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
 เอกรินทร์ สีมหาศาล และคณะ. (ม.ป.พ.). **แบบทดสอบครบวงจรประเมินผลตาม รบ.3**
เน้นทักษะ กระบวนการ พระพุทธศาสนา (รายวิชา ส 0110). กรุงเทพฯ:
 อักษรเจริญทัศน์.

ภาคผนวก

เฉลยแบบฝึกหัด เรื่อง พุทธสาวก สาวิกา

1. **ตอบ** เพราะบรรลุนิพพานเป็นพระโสดาบัน
2. **ตอบ** 1. เป็นผู้มีความเพียรพยายาม
2. เป็นผู้ที่มีปัญญาเฉียบแหลม
3. เป็นผู้รับผิตชอบชั่วดี
4. เป็นผู้เอาใจใส่ในหน้าที่ความรับผิดชอบ
3. **ตอบ** วัดเวฬุวัน สร้างโดยพระเจ้าพิมพิสาร
4. **ตอบ** เป็นคนที่ทำผิดและปรับปรุงตัวเองจนได้ดี
5. **ตอบ** 1. ทรงนำหลักธรรมมาใช้ในการปกครอง
2. ทรงยึดมั่นในพระธรรมแม้ว่าจะถูกคุมขังจนกระทั่งสวรรคต
6. **ตอบ** 1. ปรรณนาให้ได้ขึ้นครองราชย์ตอนหนุ่ม
2. ปรรณนาให้พระพุทธเจ้ามาเทศนาในประเทศของตน
3. ปรรณนาให้ได้เข้าเฝ้าพระพุทธเจ้า
4. ปรรณนาอยากได้ฟังพระธรรมเทศนาจากพระพุทธเจ้า
5. ปรรณนาอยากให้เห็นใจในพระธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้า
7. **ตอบ** มองเมืองให้พระพุทธเจ้าครึ่งหนึ่งปกครอง หากสละเพศบรรพชิต
8. **ตอบ** เพราะนางเป็นผู้ที่มีปัญญาเฉียบแหลมเป็นธรรมกถึก
9. **ตอบ** การกรวดน้ำอุทิศส่วนกุศล
10. **ตอบ** พระองค์เป็นพระอริยบุคคลชั้นโสดาบัน จึงไม่คิดที่จะฆ่าตนเองตาย

เฉลยแบบทดสอบก่อนเรียน-หลังเรียน

เฉลยแบบทดสอบก่อนเรียน	เฉลยแบบทดสอบหลังเรียน
1. ข	1. ค
2. ค	2. ข
3. ก	3. ค
4. ง	4. ก
5. ก	5. ข
6. ค	6. ง
7. ก	7. ข
8. ข	8. ก
9. ง	9. ค
10. ค	10. ง

ฝูงชนกำเนิดคล้าย
ใหญ่ย่อมเพศผิวพรรณ
ความรู้อาจเรียนทัน
เว้นแต่ชั่วดีกระด้าง
ไหว

คลึงกัน
แพกบ้าง
กันหมด
อ่อนแก่ฤา

(พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
รัชกาลที่ 5)

เล่มที่ 9

บทเรียนสำเร็จรูป

ชาวพุทธตัวอย่าง
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

โดย

นายจำเนียร โปสาวัง

โรงเรียนโสภาก่ามวิทยา อำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

กระทรวงศึกษาธิการ

คำนำ

2

๗๒๗๒๗๒

การจัดการเรียนการสอนสาระพระพุทธศาสนา ส 30202 ตามหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 มุ่งเน้นให้นักเรียนได้พัฒนาตนเอง ในเรื่องสาระ พระพุทธศาสนา คุณธรรมจริยธรรมอันดีงาม โดยมุ่งเน้นให้นักเรียนได้มีคุณลักษณะที่หลักสูตร ต้องการ คือ เป็นคนดี คนเก่ง และดำรงชีวิตในสังคมอย่างมีความสุข

การจัดทำบทเรียนสำเร็จรูปเล่มนี้ได้บรรจุเนื้อหาสาระที่ครอบคลุมตามหลักสูตรครู สามารถที่จะนำไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ใช้ซ่อมเสริมการเรียน หรือให้นักเรียน ได้นำไปศึกษาที่บ้านได้บทเรียนสำเร็จรูปได้ฝึกความซื่อสัตย์สุจริต ความรับผิดชอบเป็น คุณลักษณะของคนดี ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเอง มีรูปแบบการเรียนรู้เป็นของตนเองเป็น คุณลักษณะของการเป็นคนเก่ง ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามตนเองที่ปรารถนา ตามศักยภาพของตนเอง เรียนรู้ได้ทุกที่ ทุกเวลา ได้ชื่นชมผลงานของตนเองอย่างนับใจ เป็นลักษณะของผู้มีความสุข ขอกราบขอบพระคุณพระครูอดุลธรรมภิมณฑ์ (เกย ตุลธมโม) ผู้อำนวยการศูนย์ พัฒนาคุณธรรมอำเภอเซกา นายสนิท มหาโยธี ศึกษาพิเศษเขตที่สี่วชิราวุฒ มหาวิทยาลัยราชภัฏ อุดรธานี ผู้ตรวจสอบเนื้อหาสาระ ตลอดจนคณะครูโรงเรียนโสภากำมวิทยาทุกคนที่ช่วยให้ เอกสารเล่มนี้สำเร็จและสมบูรณ์ และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าเอกสารเล่มนี้จะเป็นประโยชน์ต่อนักเรียน ครู ที่จัดกิจกรรมการเรียนรู้พระพุทธศาสนาบ้างพอสมควร

นายจำเนียร โปสาวัง

ผู้จัดทำ

สารบัญ
๗๒๗๒๗๒

เรื่อง	หน้า
คำแนะนำในการศึกษาบทเรียนสำเร็จรูป	1
แบบทดสอบก่อนเรียน	2
กรอบเนื้อหาสาระ (กรอบที่ 1-16)	5
แบบฝึกหัดท้ายบทเรียน	21
แบบทดสอบหลังเรียน	22
บรรณานุกรม	25

คำแนะนำในการศึกษาบทเรียนสำเร็จรูป

๗๒๗๒๗๒

1. ให้นักเรียนอ่านจุดประสงค์การเรียนรู้แล้ว จึงเริ่มอ่านเนื้อหาสาระ
2. บทเรียนเล่มนี้ เรื่อง ชาวพุทธตัวอย่าง มีทั้งหมด 16 กรอบ ให้นักเรียนอ่านทีละกรอบแล้วปฏิบัติตามคำแนะนำในกรอบอย่างเคร่งครัด
3. บทเรียนแต่ละกรอบเป็นลักษณะการให้ความรู้ จะมีคำถามอยู่ท้ายกรอบ และจะมีเฉลยอยู่ที่มุมซ้ายของกรอบถัดไป นักเรียนอ่านและเขียนคำตอบลงในกระดาษที่ครูแจกให้ แต่ห้ามขีดเขียนสิ่งใดลงบบทเรียนสำเร็จรูปนี้อย่างเด็ดขาด เมื่อตอบแล้วให้ดูเฉลยได้ในกรอบถัดไป นักเรียนก็จะทราบว่าตนเองทำได้หรือไม่
4. นักเรียนต้องมีความซื่อสัตย์ต่อตนเอง อย่าดูเฉลยก่อนเขียนคำตอบ
5. เมื่ออ่านและตอบคำถามครบทุกกรอบแล้ว ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดเพื่อทบทวนความรู้ความเข้าใจอีกครั้งหนึ่ง
6. เมื่อนักเรียนอ่านวิธีการศึกษาบทเรียนสำเร็จรูป เข้าใจทุกอย่างแล้วให้นักเรียนเปิดอ่านได้เลย

๗๗ ๗๗ ๗๗

โรงเรียนโสภากำมวิทยา อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดบึงกาฬ
แบบทดสอบก่อนเรียน รายวิชา ส 22101 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
เรื่อง ชาวพุทธตัวอย่าง

จุดประสงค์การเรียนรู้ที่ 9 วิเคราะห์และประพจน์ตามแบบอย่างการดำเนินชีวิตและข้อคิด
 จากประวัติชาวพุทธตัวอย่าง ตามที่กำหนด

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย **x** ทับตัวอักษรที่เห็นว่าถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว

1. ข้อใดแสดงถึงพระราชศรัทธาในพระพุทธศาสนาของพระมหาธรรมราชาที่ 1 (ลิไท)
 - ก. โปรดให้ข้าราชการบริหารในราชสำนักอุปสมบท
 - ข. เจริญสัมพันธไมตรีกับหัวเมืองโดยการส่งพระสงฆ์เป็นราชทูต
 - ค. งดการขยายอาณาเขตการปกครองไม่ประสงค์จะทำสงคราม
 - ง. อัญเชิญพระบรมสารีริกธาตุมาจากประเทศลังกาประดิษฐานในเมืองไทย
2. เหตุใดจึงกล่าวว่าการตั้งโรงเรียนพระปริยัติธรรมครั้งแรกในสมัยพระมหาธรรมราชาที่ 1 (ลิไท)
 - ก. พระมหากษัตริย์ทรงมีความรู้แตกฉานพระไตรปิฎก
 - ข. ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจถูกต้องตามหลักพุทธศาสนา
 - ค. มีการเรียนการสอนพระไตรปิฎกแก่พระสงฆ์ในพระราชวัง
 - ง. พระมหาธรรมราชาที่ 1 (ลิไท) เสด็จออกผนวชในระหว่างการครองราชย์
3. วรรณกรรมทางพระพุทธศาสนาเรื่องใดเป็นพระราชนิพนธ์ของพระมหาธรรมราชาที่ 1 (ลิไท)
 - ก. เทภูมิกถา
 - ข. พุทธประวัติ
 - ค. มังคล์ ตถที่ปนี
 - ง. ปฐมสมโพธิกถา
4. ผลงานด้านพระศาสนาข้อใดไม่เกี่ยวข้องกับพระมหาธรรมราชา (ลิไท)
 - ก. ทรงออกผนวช
 - ข. ทรงสั่งสอนธรรมแก่ประชาชนทุกวันพระ
 - ค. ทรงสร้างรอยพระพุทธรูปบาทไถบนเขาสุมนกูฏ
 - ง. ทรงสร้างวัดป่าแดงที่เมืองศรีสัชนาลัยให้เป็นที่จำพรรษาของพระมหากัลยาณเถระพระสังฆราช

5. คุณธรรมที่เด่นชัดของพระมหาธรรมราชา (ลิไท) ที่ควรยึดถือเป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิตคือข้อใด
- ก. ขยันหมั่นเพียร
ข. มีไหวพริบปฏิภาณดี
ค. มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
ง. มีศรัทธามั่นคงในพระรัตนตรัย
6. สมเด็จพระมหาสมณเจ้ากรมพระยาวชิรญาณวโรรสทรงเป็นพระราชโอรสของกษัตริย์รัชกาลใด
- ก. รัชกาลที่ 3
ข. รัชกาลที่ 4
ค. รัชกาลที่ 5
ง. รัชกาลที่ 6
7. พระกรณียกิจด้านการศึกษาที่ถือว่าสำคัญที่สุดของพระมหาสมณเจ้ากรมพระยาวชิรญาณวโรรส คือ ข้อใด
- ก. ทรงออกนิตยสารธรรมจักษุ
ข. ทรงก่อตั้งมหาวิทยาลัย
ค. ทรงตั้งหลักสูตรของสามเณรธรรม
ง. ทรงเป็นกรรมการสอบไล่พระปริยัติธรรมสนามหลวง
8. พระมหาธรรมราชาลิไทกับสมเด็จพระมหาสมณเจ้ากรมหลวงวชิรญาณวโรรส มีคุณธรรมข้อใดที่คล้ายกัน
- ก. ความเสียสละ
ข. ความใฝ่รู้ใฝ่เรียน
ค. ความเพียรพยายาม
ง. ความคิดสร้างสรรค์และมองการณ์ไกล
9. พระราชนิโรธรังสีคัมภีรปัญญาจารย์ (เทศก์ เทศก์รังสี) เป็นคนจังหวัดอะไร
- ก. อุตรธานี
ข. หนองคาย
ค. อุบลราชธานี
ง. นครพนม
10. คุณธรรมข้อใดที่ผิดจากความเป็นจริงของพระราชนิโรธรังสีคัมภีรปัญญาจารย์ มากที่สุด
- ก. เป็นผู้มีควมมั่งน้อย
ข. เป็นผู้มีควมอ่อนน้อมถ่อมตนมาก
ค. เป็นผู้ที่คอยช่วยเหลือญาติพี่น้องตลอดเวลา
ง. เป็นผู้มองการณ์ไกลในเรื่องการศึกษาของนักเรียน

สวัสดีครับหลานๆ ของลุง วันนี้ลุงทองจะมาเล่าเรื่องประวัติชาวพุทธตัวอย่างที่เราควรทราบ และควรเอาเป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิตประจำวันได้

ครับคุณลุง

ก่อนอื่นเรามาทราบจุดประสงค์การเรียนรู้ก่อนนะหลานๆ

คะคุณลุง

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เล่าประวัติของพระมหาธรรมราชาลิไท สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส และพระราชนิเวศน์สิริธรรมปิฎกคุณาจารย์ (เทศก์ เทศก์รังสี) โดยสังเขปได้
2. วิเคราะห์คุณธรรมของพระมหาธรรมราชาลิไท สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส และพระราชนิเวศน์สิริธรรมปิฎกคุณาจารย์ (เทศก์ เทศก์รังสี) ที่ควรยึดถือเป็นแบบอย่างได้
3. เสนอแนวทางที่จะนำเอาคุณธรรมของพระมหาธรรมราชาลิไท สมเด็จพระมหาสมณเจ้ากรมพระยาวชิรญาณวโรรส และพระราชนิเวศน์สิริธรรมปิฎกคุณาจารย์ (เทศก์ เทศก์รังสี) ไปใช้ในการดำเนินชีวิตได้

หลานทราบจุดประสงค์การเรียนรู้แล้วเปิดกรอบต่อไปได้เลยครับ

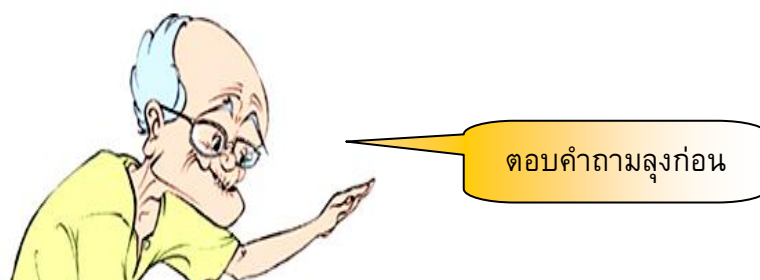

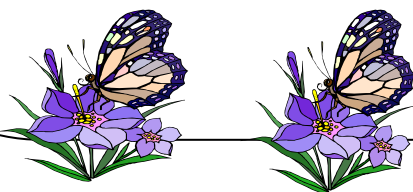
พระมหาธรรมราชาลิไท

พระมหาธรรมราชาลิไท เป็นพระมหากษัตริย์พระองค์หนึ่งในสมัยสุโขทัย ทรงเป็นพระราชโอรสของพญาเลอไทย ขึ้นครองราชสมบัติ พ.ศ. 1890 ปรากฏนามเชก ทรงใช้พระนามศรีสุริยวงศ์รามมหาธรรมราชา แต่ประชาชนทั่วไปมักเรียกว่า พระมหาธรรมราชาลิไท หรือพระมหาธรรมราชาที่ 1 ก่อนขึ้นครองราชสมบัติ มีการแย่งราชสมบัติกับพระยารัษฎนาถม พระองค์จึงไปเป็นอุปราชเมืองศรีสัชนาลัย พอพระยารัษฎนาถมสวรรคตพระองค์จึงเข้ายึดสุโขทัย สร้างอาณาจักรสุโขทัยให้เป็นปึกแผ่นอีกครั้งหนึ่ง

แต่ปี พ.ศ. 1893 มีอาณาจักรอยุธยาขึ้นมาก็กมีการรบกัน ทำให้พระองค์ย้ายราชธานีไปอยู่พิษณุโลก ในปี 1906-1920 ดังนั้น สุโขทัยต้องเผชิญการรุกรานจากอาณาจักรอยุธยามาโดยตลอด

คำถาม พระมหาธรรมราชาลิไท พระองค์เป็นพระราชโอรสของกษัตริย์พระองค์ใด

เปิดกรอบที่ 3

 กรอบที่ 3

 ตอบ พระยาเลอไท

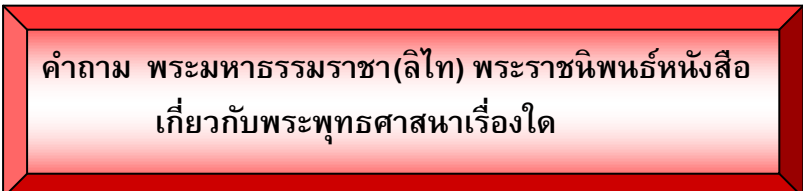

 ต่อไปนี้จะเล่ารายละเอียดและผลงาน
ของพระองค์ให้หลานฟัง
ตั้งใจฟังนะครับ

พระมหาธรรมราชาลิไท ใช้พระพุทธศาสนาเป็นเครื่องมือทางการทูต เนื่องจากพระองค์เลื่อมใสในพระพุทธศาสนา พระองค์ได้นิพนธ์ หนังสือเตภูมิกถาหรือไตรภูมิพระร่วงขึ้นในปี 1888 สำคัญเป็นเรื่องเกี่ยวกับความเชื่อโบราณ ซึ่งได้จินตนาการเรื่องนรก สวรรค์ อันเป็นแรงจูงใจให้คนประพฤติดีละเว้นชั่ว เป็นคู่มือในการสอนศีลธรรมแก่ประชาชน

พ.ศ. 1900 ส่งสมณทูต 2 รูป คือ พระบรมครูตีโลกติลก และพระสมุหะเถระ เดินทางไปศึกษาสำนักของพระอุทุมมยุปผาสาวามีเมืองพัน (Martaban) เพื่อศึกษาพระไตรปิฎกนำมาเผยแพร่และซ่อมเจดีย์นครชุม

พ.ศ. 1902 ได้ทรงพบรอยพระบาทที่เขาสุมณภูฏ นอกเมืองสุโขทัย สร้างวัดป่าแดงที่เมืองศรีสัชนาลัย เพื่อเป็นที่จำพรรษาของพระมหากัลยาณเถระ สมเด็จพระสังฆราช

 ตอบคำถามด้วยครับ

 คำถาม พระมหาธรรมราชา(ลิไท) พระราชนิพนธ์หนังสือ
เกี่ยวกับพระพุทธศาสนาเรื่องใด

 เปิดกรอบที่ 4

ตอบ เถกมิกถาหรือไตรภูมิพระร่วง

ครับคุณลุง

ค่ะคุณลุง

ศึกษาต่อนะ
หลายๆ อย่างฟัง
ไปเล่น ยังไม่จบ

พ.ศ. 1904 พระมหาธรรมราชาลิไทได้ผนวชเป็นภิกษุ มีผู้บวชตามถึง 400 คน พระองค์ได้สร้างวัดหลายแห่ง และได้สร้างพระพุทธรูปสำริดหล่อเท่องค์พระพุทธรูปเจ้า คือ พระศรีศากยมุนีประดิษฐานที่วัดมหาธาตุ

พ.ศ. 1911 พระองค์ก็รวบรวมเมืองต่างๆ เพื่อไปไหว้พระพุทธรูปบาทที่เขาสุมนกภู พระองค์เป็นผู้เลื่อมใสศรัทธาในพระพุทธศาสนา ทรงรวบรวมอาณาจักรสุโขทัยจนเป็นปึกแผ่น พระองค์มีพระมเหสี 2 องค์ คือ พระมหาเทวี และพระศรีจุฬาลักษณ์ พระองค์สวรรคตเมื่อใดไม่ปรากฏหลักฐานแน่ชัด สันนิษฐานว่าอยู่ในราว พ.ศ. 1911-1917 ช่วงที่พระองค์ประทับอยู่ที่พิษณุโลก

สนุกหรือเปล่าหลายๆ ก่อนอื่นตอบ
คำถามลุงก่อนนะ เดี่ยวสิม

คำถาม พระพุทธรูปสำริด ที่พระมหาธรรมราชาลิไทสร้างชื่ออะไร

เปิดกรอบที่ 5

กรอบที่
ตอบ พระศรีศากยมุนี

11
5

หลายๆ ตอบได้เก่งมาก
เลย แสดงว่าตั้งใจอ่านดี

ขอบคุณครับ มีอะไร
ต่ออีกครับคุณลุง

ศึกษาคุณธรรม
ท่านต่อหน้าครับ

คุณธรรมที่ควรยึดถือเป็นแบบอย่าง

พระมหาธรรมราชาลิไทมีคุณธรรมที่ควรยึดถือเป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิต คือ

1. ทรงเป็นผู้มีความเลื่อมใสศรัทธาในพระรัตนตรัยอย่างมั่นคง โดยที่พระองค์ได้บำช
ในพระพุทธศาสนา พระราชนิพนธ์หนังสือ เรื่องไตรภูมิพระร่วง สร้างวัด และพระพุทธรูป
มากมาย
2. เป็นผู้มีความเสียสละอย่างทั่วถึง คือ ก่อนที่จะขึ้นเป็นกษัตริย์ก็ถูกแย่งราชสมบัติ
พระองค์ต้องย้ายไปอยู่ที่เมืองศรีสขналัยแทน
3. ทรงเป็นผู้มีความคิดริเริ่มรอบคอบ มองการณ์ไกล มีสติปัญญามาก คือ พระองค์ได้
ขยายประเทศไทย โดยใช้พระพุทธศาสนาเป็นการทูตดำเนินไมตรีกับเพื่อนบ้าน ทำให้
อาณาจักรของพระองค์มีมั่นคงเป็นปึกแผ่น
4. เป็นผู้ถ่ายทอดความรู้จากนามธรรมเป็นรูปธรรม โดยเฉพาะเนื้อหาใน
ไตรภูมิพระร่วง กล่าวถึง นรก สวรรค์ ศิลธรรม จริยธรรม เป็นการถ่ายทอดเรื่องละเอียดอ่อนให้
เข้าใจง่าย ทำให้อธิบายเรื่องคุณธรรม จริยธรรมให้ประชาชนเข้าใจดีขึ้น

คำถาม พระมหาธรรมราชาลิไทมีคุณธรรมอะไรบ้าง

เปิดกรอบที่ 6

กรอบที่ 6

- ตอบ 1. เป็นผู้มีความศรัทธาพระรัตนตรัยอย่างมั่นคง
- 2. เป็นผู้มีความเสียสละ
- 3. เป็นผู้มีความคิดริเริ่ม รอบคอบ มองการณ์ไกล
- 4. เป็นผู้มีความสามารถถ่ายทอดความรู้

มีซีหลานๆ อย่าเพิ่ง
เบื่อนะ ตามลุงมา

คุณลุงครับมีพุทธ
สาวกท่านได้อีกบ้าง
ครับ กำลังสนุกเลย

สมเด็จพระมหาสมณเจ้ากรมพระยาวชิรญาณวโรรส

พระนามเดิมของพระองค์คือ พระองค์เจ้ามนุษยนาคมานพ ประสูติวันที่ 12 เมษายน 2402 เป็นพระราชโอรสของพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว และเจ้าจอมมารดาแพ วันที่ ประสูตินั้นเกิดเหตุมหัศจรรย์ ท้องฟ้าที่เคยแจ่มใสกลับมืดครึ้ม มีฝนตกลงมาอย่างหนัก รัชกาลที่ 4 ได้รำลึกถึงคราวที่พระพุทธเจ้าประทับที่ต้นมุจลินทร์ หลังตรัสรู้มีฝนตกพรำๆ ตลอดเจ็ดวัน พญานาคได้ขึ้นมาจากบาดาลเพื่อมาแผ่พังพานบังลมบังฝนจึงได้ชื่อนานามพระองค์ว่า มนุษย์ นาคมานพ แปลว่าผู้เป็นนาค

ถูกต้องหลานๆ ท่านมีबारมี
มากจริงๆ ตอบคำถามลุง
ก่อนนะ

คุณลุงครับผู้มีบุญ
เกิดมามีสิ่งบอกเหตุ
เลยนะครับ

คำถาม สมเด็จพระมหาสมณเจ้ากรมพระยาวชิรญาณวโรรส
พระนามเดิมว่าอย่างไร

เปิดกรอบที่ 7

ตอบ พระองค์เจ้ามกุชฎนาคมาณพ

ประวัติท่านมีเรื่องน่าศึกษา
มากมาย ตามลงมาเลยหลานๆ

พระองค์เรียนภาษามคธจาก พระยาปรียัติธรรมธาดา ได้ศึกษาภาษาอังกฤษจาก
มิสเตอร์ฟรานซิส แพตเตอร์สัน เมื่อพระชันษาได้ 13 พรรษา ก็ทำพิธีโกนจุกและผนวชเป็น
สามเณร แล้วก็ลาสิกขาบท พระองค์นั้นเมื่อยังเป็นหนุ่มก็ไม่ได้คิดอยากจะทำงาน สนใจใน
พระพุทธศาสนา ต่อมาได้รู้จักกับมิสเตอร์ ปีเตอร์ เคววัน ทรงประทับใจในการปฏิบัติตนที่เรียบง่าย
ของเขามาก หมอเคววันได้แนะนำไม่ให้พระองค์ยุ่งเกี่ยวกับอบายมุขเลย

สมเด็จพระมหาสมณเจ้าทรงผนวชเป็นภิกษุ เมื่อวันที่ 7 มิถุนายน พ.ศ. 2422 โดยมี
สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาปวเรศวริยาลงกรณ์ เป็นพระอุปัชฌาย์ พระจันทร์โคจรคุณ
(ยิ้ม จันทร์สี) วัดมกุฏกษัตริย์เป็นพระกรรมวาจารย์ได้ประทับที่วัดบวรนิเวศวิหาร
สาเหตุที่ทำให้ให้ออกผนวช คือ

1. การได้กัลยาณมิตรมีนิสัยสงบเรียบง่ายดังหมอเคววัน
2. การได้พระอาจารย์ที่ดีอย่างพระจันทร์โคจรคุณ พระธรรมริกขิต เป็นพระอุปัชฌาย์
3. ได้รับเอกราชเสรีรับสั่งชวนผนวชของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

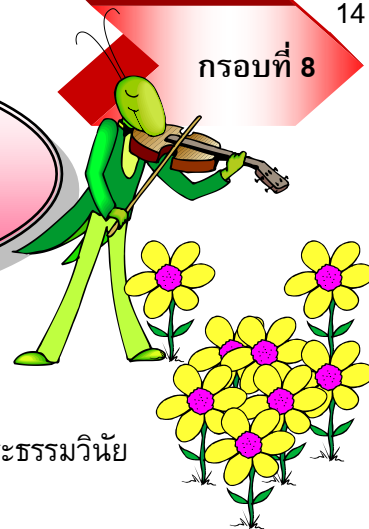
รัชกาลที่ 5

คำถาม สาเหตุที่ทำให้สมเด็จพระมหาสมณเจ้ากรมพระยาวชิรญาณวโรรสผนวช

เปิดกรอบที่ 8

- ตอบ 1. การได้กัลยาณมิตรคือหอมอเคววัน
2. การได้พระอาจารย์พระอุปัชฌาย์ที่ดี
3. กระแสพระราชดำรัส รัชกาลที่ 5 ให้ผนวช

งานด้านการปกครองพระพุทธศาสนา

1. ทรงสอนภิกษุสามเณรที่บวชใหม่ให้ได้เรียนพระธรรมวินัย
2. ทรงจัดสวดมนต์ในวันเข้าพรรษา
3. ให้พระภิกษุที่มีพรรษาน้อยเรียนภาษาบาลี
4. จัดการเรียนการสอนทั้งภาษาไทยและภาษาบาลี
5. ทรงฝึกนักแสดงธรรมเพื่อเผยแผ่พุทธศาสนา
6. ทรงตั้งการฟังธรรมสำหรับเด็กในวันธรรมสวนะ

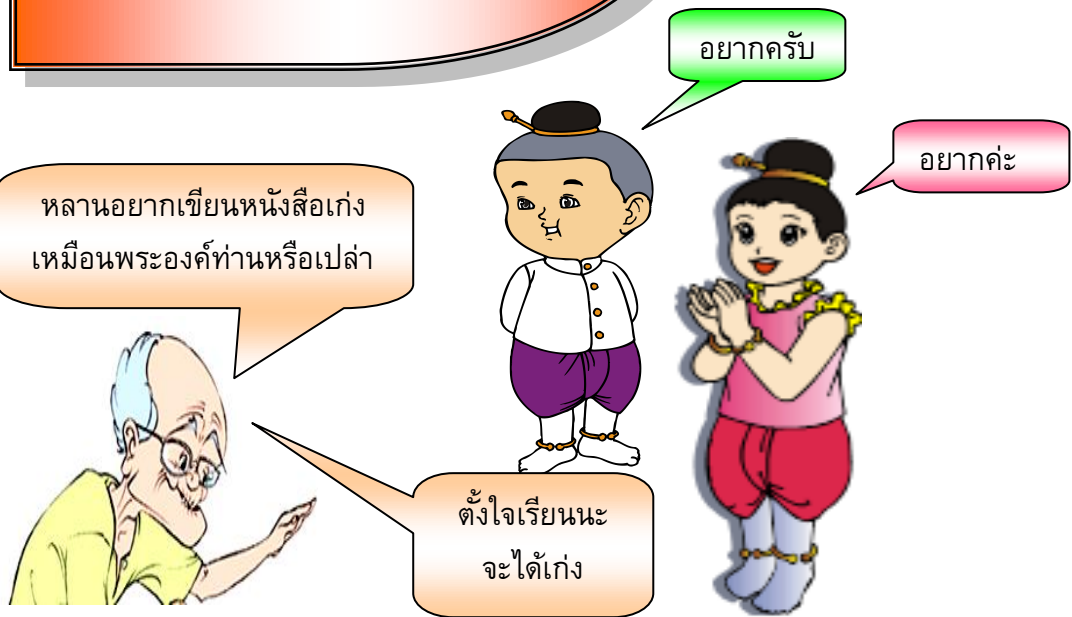
งานด้านนิพนธ์พระพุทธศาสนา

1. ทรงตั้งหลักสูตร “สามเณรรู้ธรรม” ทรงนิพนธ์ “นวโกวาท” ได้ขยายเป็นหลักสูตรนักธรรมชั้นตรี โท เอก
2. ทรงรจนาแบบเรียนวินัยมุขเล่มที่ 1-2-3 ธรรมวิจารณ์ ฯลฯ
3. หนังสือประเภทโอวาท ธรรมกถา
4. พระนิพนธ์ภาษาบาลี ชื่อ นมสิการสิทธิคาถา (โยจกขุมา)

คำถาม ผลงานด้านการนิพนธ์หนังสือพุทธศาสนามีอะไรบ้าง

- ตอบ 1. ทรงนิพนธ์ หวโกวาท
2. ทรงรจนาวินัยมุขเล่มที่ 1-2-3
3. หนังสือประเภทโอวาท
4. นิพนธ์ทั้งภาษาบาลี นมัสการสิทธิศาสดา

พระอิสริยยศ

1. โปรดให้ดำรงตำแหน่งพระเจ้าน้องยาเธอ กรมหมื่นวชิรญาณวโรรส เมื่อ พ.ศ. 2424
2. ทรงโปรดเกล้าเลื่อนสมณศักดิ์เจ้าคณะหัวหน้าฝ่ายธรรมยุต พ.ศ. 2433
3. ทรงโปรดเกล้าสถาปนายศที่พระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมหลวงวชิรญาณวโรรส พ.ศ. 2449
4. ทรงสถาปนาเป็นสมเด็จพระสังฆราช

สมเด็จพระมหาสมณเจ้ากรมพระยาวชิรญาณวโรรส ได้สิ้นพระชนม์ เมื่อวันที่ 2 สิงหาคม พ.ศ. 2464 พระชนมายุครบ 62 พรรษา

คำถาม สมเด็จพระมหาสมณเจ้ากรมพระยาวชิรญาณวโรรส สิ้นพระชนม์เมื่อใด

ตอบ วันที่ 2 สิงหาคม พ.ศ. 2464 พระชนมายุได้ 62 พรรษา

ครับคุณลุง

ค่ะคุณลุง

หลานๆ คงจะเข้าใจบ้าง
นะ ติดตามต่อนะครับ

คุณธรรมดาท่าน
น่าสนใจมาก

คุณธรรมที่ควรยึดถือเป็นแบบอย่าง

1. ทรงเป็นผู้มีความใฝ่รู้ใฝ่ศึกษา พระองค์สนใจในการศึกษาตั้งแต่สมัยที่ยังเป็นเด็ก
2. ทรงเป็นผู้มีความอ่อนน้อมถ่อมตน ท่านเป็นเจ้านายมาบวชแต่ก็ไม่ได้ถือพระองค์ ทรงกราบพระภิกษุที่มีพรรษามาก แม้จะมีสมณศักดิ์ต่ำกว่าก็ตาม
3. ทรงมีหิริโอตตปละเป็นเลิศ ตอนเป็นหนุ่มท่านมีค่านิยมแบบฝรั่ง มีความฟุ้งเพื่อทรงใช้จ่ายสลุ่ยสลุ่ยมาก ไม่รู้จักประหยัดถึงกับถูกฟ้องร้อง เมื่อไม่มีเงินไปใช้หนี้เขา เมื่อหมดปัญหาทรงสำนึกผิดว่าได้สร้างความลำบากให้แก่ท่านยายมาก จึงเลิกทำชั่วโดยเด็ดขาด
4. ทรงมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ได้แต่งหนังสือนวโกวาท เป็นคู่มือศึกษาพระพุทธศาสนาอย่างง่าย ซึ่งเป็นหลักสูตรพระบวชใหม่มาจนถึงปัจจุบัน
5. ทรงมีวิสัยทัศน์กว้างไกล เนื่องจากเป็นผู้ใฝ่รู้ใฝ่ศึกษา พยายามศึกษาของที่ดีของชาติตะวันตกแล้วมาปรับเข้ากับวิถีชีวิตของคนไทย

คำถาม คุณธรรมที่เป็นแบบอย่างของสมเด็จพระมหาสมณเจ้ากรมพระยาวชิรญาณวโรรส มีอะไรบ้าง

กรอบที่ 11

- ตอบ 1. เป็นผู้ใฝ่รู้ใฝ่ศึกษา
- 2. เป็นผู้มีใจอ่อนน้อมถ่อมตน
- 3. ทรงมีหิริโอตตปยะ
- 4. ทรงมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
- 5. ทรงมีวิสัยทัศน์กว้างไกล

ตอบได้เก่งมาก
หลายๆ

แล้วบุคคลใน
จังหวัดหนองคาย
ของเราที่เป็นคนดี

มีชื่อบุคคลก็
หลวงปู่เทสก์
เทสก์รังสี วัดหิน
หมากเป้ง ใจละ

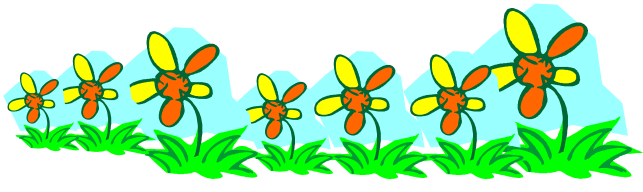
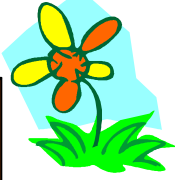
มีอะไรอีกบ้าง

พระราชนิเวศรังสีคัมภีร์ปัญญาจารย์ (เทสก์ เทสก์รังสี)

เดิมชื่อ เทสก์ สกุล เรี่ยวแรง เกิดเมื่อวันเสาร์ที่ 26 เมษายน 2445 เวลา 09.00 น.
๗ ๙ ปีخال ณ บ้าน นาสีดา ตำบลกลางใหญ่ อำเภอบ้านผือ จังหวัดอุดรธานี บิดาชื่อ
อุสิงห์ มารดาชื่อ ครั่ง มีอาชีพทำนา มีพี่น้องร่วมกัน 10 คน เมื่ออายุได้ 9 ขวบ ได้เรียนหนังสือ
ไทยและหนังสือขอมกับเพื่อนๆ และสามเณรที่วัดบ้านนาสีดา และพี่ชายคนโตบวชเป็นพระสงฆ์
อยู่ได้เรียนมูลบทบรรพกิจ หรือปฐม ก กา แต่เรียนไม่ค่อยเก่งเท่าที่ควร

คำถาม หลวงเทสก์ เทสก์รังสี เป็นคนจังหวัดอะไร

เปิดกรอบที่ 12

ตอบ จังหวัดอุตรธานี

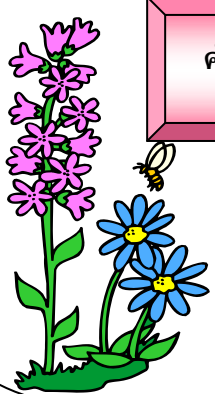

ผมอยากรู้ประวัติหลวงปู่
มานานแล้ว เพราะเป็น
พระในจังหวัดของผม

ตามมาเลยหลาน

ต่อมาพี่ชายลาสิกขาบทเป็นเหตุให้ออกจากวัดไปด้วย เพราะไม่มีใครสอนหนังสือ แม้ว่าจะออกจากวัดไปแล้วก็ตาม ชีวิตก็ยังคลุกคลีอยู่กับพระสงฆ์ตลอดเวลา ทำให้ได้ประณิบัติพระสงฆ์ และได้รับฟังพระธรรมคำสั่งสอนจากพระสงฆ์ครูบาอาจารย์อยู่เสมอ วันหนึ่งหลวงปู่เทศน์ได้เห็นสามเณรองค์หนึ่งมีมารยาทดีมาก จำภาพของสามเณรนั้นจนติดหูติดตาและพูดกับตนเองว่า เมื่อไหร่หนอจะได้บวชบ้าง หลวงปู่ต้องช่วยบิดามารดาทำมาหากิน เพื่อตอบแทนบุญคุณท่านที่เลี้ยงดูมา เมื่อ พ.ศ. 2459 พบพระอาจารย์สิงห์ ขันตยาคโม กับพระอาจารย์คำ เป็นศิษย์ของพระอาจารย์มั่น ภูริทัตตเถระ ได้มาพำนักที่บ้านนาสีดา หลวงปู่เทศน์ประทับใจในวัตรปฏิบัติของท่านทั้งสองมากจึงเดินทางไปที่จังหวัดอุบลราชธานี พอได้อายุ 18 ปี ก็บรรพชาเป็นสามเณรเรียนหนังสือที่วัดสุทัศนาราม จังหวัดอุบลราชธานี

คำถาม หลวงปู่เทศน์ บรรพชาเป็นสามเณรที่วัดอะไร

ตอบ วัดสุทัศนาราม

กรอบที่ 13

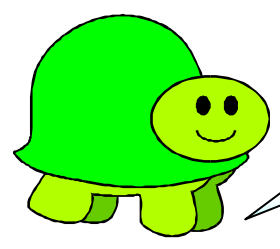
เห็นแล้วครับ
อยากฟังต่อ

เป็นอย่างไรบ้าง
หลานๆ เห็น
ความตั้งใจของ

ถ้าอย่างนั้น
ตามคุณลุง

ต่อมาเมื่อปี พ.ศ. 2466 อายุได้ 22 ปี ก็ได้อุปสมบทเป็นพระภิกษุ ที่พัทธสีมา ณ วัดสุทัศนาราม โดยมี พระมหาธรรมาธิปไตย เป็นพระอุปัชฌาย์ พระมหาปิ่น ปัญญาพโล เป็นพระกรรมวาจาจารย์ และนี่เเองที่พระอาจารย์สิงห์ ขันตยาคโม พาพระสงฆ์มาจำพรรษาที่วัดสุทัศนาราม ทำให้ได้ฝึกกัมมัฏฐานเป็นครั้งแรก หลวงปู่อยู่ที่วัดสุทัศนารามเป็นเวลา 6 ปี ก็กราบลาพระอาจารย์เพื่อไปรุดงค์ต่อไป หลวงปู่ได้รุดงค์ไปในสถานที่ต่างๆ ทั่วประเทศ เช่น จังหวัด เชียงใหม่ หรือแม้แต่จังหวัดภูเก็ต หลวงปู่ไปจำพรรษาที่ใดก็สร้างความเจริญงอกงามให้แก่สถานที่นั้นเสมอ

ตอบคำถามด้วย

คำถาม พระอุปัชฌาย์ของหลวงปู่เทศก์ เทศก์รังสี ชื่อว่าอะไร

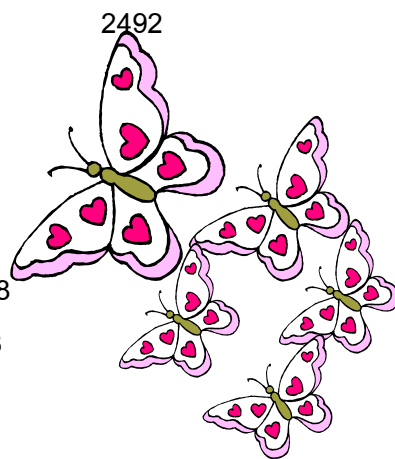
เปิดกรอบที่ 14

ตอบ พระมหารัฐ รัฎฐปาโล

ต่อมาหลวงปู่ได้สร้างวัดหินหมากเป้งขึ้น สร้างพระอุโบสถและขอพระราชทาน
วิสุงคามสีมาได้ เมื่อวันที่ 26 มีนาคม 2513 และจำพรรษาตลอดมา หลวงปู่เทศก์ เทศก์รังสี
ท่านเป็นพระนักพัฒนาได้สร้างถาวรวัตถุ เช่น โรงเรียน โรงพยาบาล ตลอดจนตั้งมูลนิธิเพื่อ
ส่งเสริมการศึกษามากมาย

ผลงานของหลวงปู่เทศก์ เทศก์รังสี มีดังนี้

1. แต่งหนังสือเล่มแรกคือ ส่องทางสมถวิปัสสนา พ.ศ. 2492
2. แต่งโมกขุบายวิธีและมรรควิธี พ.ศ. 2505
3. ธาตุ -ขันธ-อายตนะสัมพันธ์ พ.ศ. 2515
4. สามทัฬหกรรม พ.ศ. 2515
5. สติปัฏฐานภาวนา พ.ศ. 2517
6. พระพุทธศาสนาเสื่อมได้อย่างไร พ.ศ. 2518
7. ผีกหัดสมาธิโดยบริกรรม พุทโธ พ.ศ. 2528
8. ถึงโลกถึงธรรม พ.ศ. 2529
9. สิ้นโลกเหลือธรรม พ.ศ. 2529

และเมื่อวันที่ 19 ธันวาคม พ.ศ. 2537 หลวงปู่เทศก์ เทศก์รังสี ได้มรณภาพที่วัด
ถ้ำขาม อำเภอพรรณานิคม จังหวัดสกลนคร อายุ 94 ปี หลวงปู่ได้รับพระราชทานนามว่า
“พระราชนิโรธรังสีคัมภีร์ปัญญาวิชญ์ยติคณิสสร บวรสังฆาราม อรัญญวาสี”

หลวงปู่มีผลงานมากมาย สมควรเป็นแบบอย่างได้
ดีมากเลย ตอบคำถามก่อนนะครับผม

คำถาม พระอิสริยยศที่หลวงปู่เทศก์ได้รับ
พระราชทานครั้งสุดท้ายนามว่าอย่างไร

ตอบ พระราชินีโรธรังสีคัมภีร์ปัญญาวิเศษย์ตติคุณิสสร
บวรสังฆาราม อรัญวาสี

ตอบได้เก่งมาก
เลยหลานๆ ของ
ลุง มีอะไรจะถาม

อยากรู้ตามมา
เลยหลาน

มีรับคุณลุง
แล้วคุณธรรม
ของหลวงปู่มี

คุณธรรมที่ควรยึดถือเป็นแบบอย่าง

1. เป็นบุคคลที่อ่อนน้อมถ่อมตน มีลีลาจริยวัตรที่งดงาม
2. เป็นผู้มีความกตัญญูกตเวที ท่านได้ช่วยบิดามารดาของท่านหาเลี้ยงชีพด้วยความขยันหมั่นเพียร และได้ดูแลโยมมารดาจนสิ้นชีวิต
3. เป็นผู้เสียสละอย่างยิ่ง หลวงปู่ได้เสียสละทั้งทรัพย์สินเงินทองในการพัฒนาการศึกษาจังหวัดหนองคาย และใกล้เคียง สร้างโรงพยาบาลและอื่นๆ อีกมากมาย
4. เป็นผู้มีความสติปัญญาเป็นเลิศ หลวงปู่ได้เขียนหนังสือและเทศนาไว้มากมายหลายเล่ม
5. เป็นผู้มีความวิสัยทัศน์มองการณ์ไกล หลวงปู่ได้ตั้งมูลนิธิโรธรังสีฯ เพื่อช่วยการศึกษาของเด็กนักเรียนในจังหวัดหนองคายจนถึงปัจจุบัน

คำถาม พระราชินีโรธรังสีฯ มีคุณธรรมอะไรบ้าง

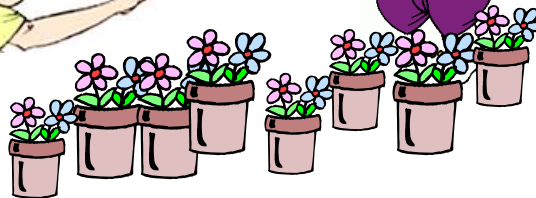

- ตอบ 1. เป็นบุคคลที่อ่อนน้อมถ่อมตน
2. เป็นผู้มี ความกตัญญู กตเวทิตะ
3. เป็นผู้เสียสละอย่างยิ่ง
4. เป็นผู้มีความสติปัญญาเป็นเลิศ
5. เป็นผู้วิวิสัยทัศน์มองการณ์ไกล

ลุงคิดว่าหลานๆ คงเข้าใจ
เรื่องราวของชาวพุทธ
ตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม และนำ
คุณธรรมของท่านไปใช้ใน

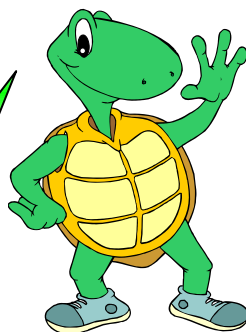

ขอบคุณ
ครับคุณ

ขอบคุณค่ะ

พวกเราสงสัย
อะไรอ่าน
ทบทวนใหม่

สวัสดีครับ

แบบฝึกหัดท้ายบท
เรื่อง ชาวพุทธตัวอย่าง

23

คำชี้แจง ให้นักเรียนศึกษาชาวพุทธตัวอย่างแล้วอ่านข้อความกำหนดให้ ถ้าข้อใดถูกให้กาเครื่องหมาย ถ้าผิดให้กาเครื่องหมาย แล้วแก้ไขให้ถูกต้องสมบูรณ์

ข้อ	รายการ	☐	☒	แนวทางแก้ไข
1.	พระมหาธรรมราชาลิไททรงศึกษาดำรา พิชัยสงครามจากพระราชบิดา	☐	☐	
2.	พระองค์ได้โปรดให้สร้างวัดพระศรีรัตน ศาสดาราม	☐	☐	
3.	ใน พ.ศ. 1904 นิมนต์พระสงฆ์จาก ประเทศลังกามาเผยแผ่พระพุทธศาสนา	☐	☐	
4.	ผลงานที่โดดเด่นของพระองค์คือ พระมหาชาติคำหลวง	☐	☐	
5.	พระองค์ได้ผนวชที่วัดพระศรีมหาธาตุ	☐	☐	
6.	สมเด็จพระมหาสมณเจ้ากรมพระยา วชิรญาณวโรรส มีนามเดิมว่า พระเจ้า ลูกยาเธอมนุชย์นาคมาณพ	☐	☐	
7.	พระองค์ทรงอุปสมบทโดยมีสมเด็จพระ พุทธอาจารย์ (โต พรหมรังสี) เป็นพระอุปัชฌาย์	☐	☐	
8.	พระองค์ทรงนิพนธ์หนังสือนวโกวาท	☐	☐	
9.	หลวงปู่เทสก์ เทสก์รังสีเป็นคนจังหวัด หนองคาย	☐	☐	
10.	ราชทินนามครั้งสุดท้ายคือพระราชนิโรธ รังสีคัมภีร์ปัญญาจารย์	☐	☐	

โรงเรียนโสภากำมวิทยา อำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ
แบบทดสอบหลังเรียน รายวิชา ส 22101 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
เรื่อง ชาวพุทธตัวอย่าง

จุดประสงค์การเรียนรู้ 9 วิเคราะห์และประพடுத்தนตามแบบอย่างการดำเนินชีวิตและข้อคิดจากประวัติชาวพุทธตัวอย่าง ตามที่กำหนด

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย ✕ ทับตัวอักษรที่เห็นว่าถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว

1. ข้อใดแสดงถึงพระราชศรัทธาในพระพุทธศาสนาของพระมหาธรรมราชาที่ 1 (ลิไท)
 - ก. โปรดให้ข้าราชการบริพารในราชสำนักอุปสมบท
 - ข. งดการขยายอาณาเขตการปกครองไม่ประสงค์จะทำสงคราม
 - ค. อัญเชิญพระบรมสารีริกธาตุมาจากประเทศลังกาประดิษฐานในเมืองไทย
 - ง. เจริญสัมพันธไมตรีกับหัวเมืองโดยการส่งพระสงฆ์เป็นราชทูต
2. เหตุใดจึงกล่าวว่าการตั้งโรงเรียนพระปริยัติธรรมครั้งแรกในสมัยพระมหาธรรมราชาที่ 1 (ลิไท)
 - ก. มีการเรียนการสอนพระไตรปิฎกแก่พระสงฆ์ในพระราชวัง
 - ข. พระมหากษัตริย์ทรงมีความรู้แตกฉานพระไตรปิฎก
 - ค. ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจถูกต้องตามหลักพุทธศาสนา
 - ง. พระมหาธรรมราชาที่ 1 (ลิไท) เสด็จออกผนวชในระหว่างการครองราชย์
3. วรรณกรรมทางพระพุทธศาสนาเรื่องใดเป็นพระราชนิพนธ์ของพระมหาธรรมราชาที่ 1 (ลิไท)
 - ก. มังคลลัตถกที่ปณี
 - ข. ปฐมสมโพธิกถา
 - ค. เตภูมิกถา
 - ง. พุทธประวัติ
4. ผลงานด้านพระศาสนาข้อใดไม่เกี่ยวข้องกับพระมหาธรรมราชาลิไท
 - ก. ทรงออกผนวช
 - ข. ทรงสร้างรอยพระพุทธรูปบาทไฉนบนเขาสุมนกภูฏ
 - ค. ทรงสร้างวัดป่าแดงที่เมืองศรีสัชนาลัยให้เป็นที่จำพรรษาของ พระมหากัลยาณเถระ พระสังฆราช
 - ง. ทรงสั่งสอนธรรมแก่ประชาชนทุกวันพระ

5. คุณธรรมที่เด่นชัดของพระมหาธรรมราชาลิไทยที่ควรยึดถือเป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิตคือข้อใด
- ก. ขยันหมั่นเพียร
 - ข. มีศรัทธามั่นคงในพระรัตนตรัย
 - ค. มีไหวพริบปฏิภาณดี
 - ง. มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
6. สมเด็จพระมหาสมณเจ้ากรมพระยาวชิรญาณวโรรสทรงเป็นพระราชโอรสของกษัตริย์รัชกาลใด
- ก. รัชกาลที่ 3
 - ข. รัชกาลที่ 4
 - ค. รัชกาลที่ 5
 - ง. รัชกาลที่ 6
7. พระกรณียกิจด้านการศึกษาที่ถือว่าสำคัญที่สุดของพระมหาสมณเจ้ากรมพระยาวชิรญาณวโรรส คือข้อใด
- ก. ทรงก่อตั้งมหามกุฏราชวิทยาลัย
 - ข. ทรงตั้งหลักสูตรองค์ของสามเณรวัชรธรรม
 - ค. ทรงออกนิตยสารธรรมจักษุ
 - ง. ทรงเป็นกรรมการสอบไล่พระปริยัติธรรมสนามหลวง
8. พระมหาธรรมราชาลิไทยกับสมเด็จพระมหาสมณเจ้ากรมหลวงวชิรญาณวโรรส มีคุณธรรมข้อใดที่คล้ายกัน
- ก. ความเพียรพยายาม
 - ข. ความคิดสร้างสรรค์และมองการณ์ไกล
 - ค. ความเสียสละ
 - ง. ความใฝ่รู้ใฝ่เรียน
9. พระราชนิโรธรังสีคัมภีรปัญญาจารย์ (เทสก์ เทสก์รังสี) เป็นคนจังหวัดอะไร
- ก. อุบลราชธานี
 - ข. นครพนม
 - ค. อุตรธานี
 - ง. หนองคาย
10. คุณธรรมข้อใดที่ผิดจากความเป็นจริงของพระราชนิโรธรังสีคัมภีรปัญญาจารย์ มากที่สุด
- ก. เป็นผู้มองการณ์ไกลในเรื่องการศึกษาของนักเรียน
 - ข. เป็นผู้ที่คอยช่วยเหลือญาติพี่น้องตลอดเวลา
 - ค. เป็นผู้ที่มีความอ่อนน้อมต่อมตนมาก
 - ง. เป็นผู้ที่มีความมักน้อย

บรรณานุกรม

- จรัส พยัคฆราชศักดิ์ และคณะ. (2550). หนังสือเรียนพระพุทธศาสนา. กรุงเทพฯ: วัฒนาพานิช.
- พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต). (2548). พจนานุกรมพุทธศาสน์ฉบับประมวลธรรม. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การค้ำถั่งสิงค้ำและพัสดุภัณฑ์.
- ฝ่ายวิชาการ อจท.(2558) พระพุทธศาสนา ม.2 หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐานกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม . กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.
- นพดล ขวัญชนะภักดี. (2550). พระพุทธศาสนาช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. กรุงเทพฯ: บริษัทประสานมิตร.
- วิชาการ, กรม. (2550). หนังสือเรียนสังคมศึกษา ส 0110 พระพุทธศาสนา. กรุงเทพฯ: คุรุสภาลาดพร้าว.
- วิทย์ วิศเวทย์ และคณะ. (2548) หนังสือเรียนสังคมศึกษา ส 0110 พระพุทธศาสนา. กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.
- สุมินตรา รัฐประสาท. (2547). สรุปหลักสังคมศึกษาศาสนา และวัฒนธรรม ม.ต้น สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ม.ต้น. กรุงเทพฯ: ไฮเด็ดพับลิชชิง.
- สุริยวัตร จันทรโสภา. (2545). สัมฤทธิ์มาตรฐานพระพุทธศาสนา ม.2. กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.
- สถาบันพัฒนาวิชาการ.(2560). คู่มือครูหนังสือเรียนพระพุทธศาสนา ม.2.กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ คุณภาพวิชาการ.พว.
- อมร โสภณวิเชษฐวงศ์. (2547). หนังสือเรียนสมบุรณ์แบบ ส 0110 พระพุทธศาสนา. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- อัมชา ก.บัวเกษร และคณะ. (2546). แบบฝึกหัดทักษะกระบวนการ ส 0110 พระพุทธศาสนา. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- เอกรินทร์ สีมหาศาล และคณะ. (ม.ป.พ.). แบบทดสอบครบวงจรประเมินผลตาม รบ.3 เน้นทักษะ กระบวนการ พระพุทธศาสนา (รายวิชา ส 0110). กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.

ภาคผนวก

เฉลยแบบฝึกหัด
เรื่อง ชาวพุทธตัวอย่าง

คำชี้แจง ให้นักเรียนศึกษาชาวพุทธตัวอย่างแล้วอ่านข้อความกำหนดให้ ถ้าข้อใดถูกให้กาเครื่องหมาย ถ้าผิดให้กาเครื่องหมาย แล้วแก้ไขให้ถูกต้องสมบูรณ์

ข้อ	รายการ	☐	☒	แนวทางแก้ไข
1.	พระมหาธรรมราชาลิไททรงศึกษาดำราพิชัยสงครามจากพระราชบิดา		☒	
2.	พระองค์ได้โปรดให้สร้างวัดพระศรีรัตนศาสดาราม	☐		สร้างวัดพระศรีมหาธาตุ
3.	ใน พ.ศ. 1904 นิมนต์พระสงฆ์จากประเทศลังกามาเผยแผ่พระพุทธศาสนา		☒	
4.	ผลงานที่โดดเด่นของพระองค์คือพระมหาชาติคำหลวง	☐		ไตรภูมิพระร่วงหรือเตภูมิกถา
5.	พระองค์ได้ผนวชที่วัดพระศรีมหาธาตุ	☐		วัดจุฬามณีจังหวัดพิษณุโลก
6.	สมเด็จพระมหาสมณเจ้ากรมพระยาวชิรญาณวโรรสมีนามเดิมว่า พระเจ้าลูกยาเธอชulamนุชย์นาคมาณพ		☒	
7.	พระองค์ทรงอุปสมบทโดยมีสมเด็จพระพุฒาจารย์ (โต พรหมรังสี) เป็นพระอุปัชฌาย์	☐		สมเด็จพระกรมพระยาปวเรศวริยาลงกรณ์
8.	พระองค์ทรงนิพนธ์หนังสือนวโกวาท		☒	
9.	หลวงปู่เทสก์ เทสก์รังสี เป็นคนจังหวัดหนองคาย	☐		จังหวัดอุดรธานี
10.	ราชทินนามครั้งสุดท้ายคือพระราชนิโรธรังสีคัมภีรปัญญาจารย์	☐		พระราชนิโรธรังสีคัมภีรปัญญาวิศิษฏ์ยติคณิสสร บวรสังฆาราม อรัณยवासี

เฉลยแบบทดสอบก่อนเรียน-หลังเรียน

เฉลยแบบทดสอบก่อนเรียน	เฉลยแบบทดสอบหลังเรียน
1. ง	1. ค
2. ค	2. ก
3. ก	3. ค
4. ข	4. ง
5. ง	5. ข
6. ข	6. ข
7. ข	7. ก
8. ง	8. ข
9. ก	9. ค
10. ค	10. ข

วัดจะดี.....มีหลักฐาน.....เพราะบ้านช่วย
บ้านจะสวย เพราะมีวัด ดัดนิสัย
บ้านและวัด ผลัดกันช่วย ก็อวยชัย
ถ้าขัดกัน ก็บรลัย ทั้งสองทาง

(สุริยวัตร จันทรโสภา)

ภาคผนวก ฅ

ประวัติของผู้รายงาน

ประวัติของผู้วิจัย

ชื่อ นายจำเนียร ชื่อสกุล โปสาวัง

ตำแหน่งหน้าที่ ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ

เกิดวันที่ วันที่ 7 เดือน กันยายน พุทธศักราช 2505

สถานที่เกิด 100 บ้านม่วงไข่ ตำบลม่วงไข่ อำเภอพังโคน จังหวัดสกลนคร

สถานที่อยู่ปัจจุบัน 113 บ้านโนนสวรรค์ ตำบลบึงโขงหลง อำเภอบึงโขงหลง

จังหวัดหนองคาย 0817083776

สถานที่ทำงานปัจจุบัน โรงเรียนโสกก่ามวิทยา ตำบลโสกก่าม อำเภอเซกา จังหวัด บึงกาฬ
โทร 042 422 200

ประวัติการศึกษา

วุฒิทางการศึกษา ชื่อสถาบัน ปีสำเร็จการศึกษา

ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต ปร.ด. (ยุทธศาสตร์การจัดการการเรียนรู้)

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี 2558

ครุศาสตรมหาบัณฑิต คม. (หลักสูตรและการสอน)

สถาบันราชภัฏราชภัฏอุดรธานี 2546

ศึกษาศาสตรบัณฑิต ศษ.บ. (บริหารการศึกษา)

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช 2537

ครุศาสตรบัณฑิต คบ. (สังคมศึกษา)

วิทยาลัยครูสกลนคร 2528